IOANNIS GRAMMATICI
ALEXANDREI COGNOMENTO
PHILOPONI IN LIBROS PRIORVM

Reſolutiuorum Ariſtotelis commentariæ annotationes, ex colloquijs Ammonij Hermeæ, cum quibuſdam proprijs meditationibus. Nuper e' Græco in Latinum fideliter verſæ.

Guilelmo Dorotheo Veneto interprete.

Cautum Priuilegijs, Summi Pontificis, ac Illuſtriſſ. Senatus Veneti, ne quis hunc Librum in aliquo ſuæ ditionis loco imprimat, aut alibi impreſſum vendere audeat.

Venetijs Apud Hieronymum Scotum.

1541.

GVILELMO PILICELIO MONTISPESSVLANI
Epiſcopo, & Regis Galliæ in Senatu Veneto Oratori Clariſſimo.
Guilelmus Dorotheus Venetus ſelicitatem.

QVAMDVDVM & nuper maxime uniuerſæ propè ditionis Venetæ literatos, uel diuina Franciſci præpotentis totius Galliæ Regis uoluntas, uel ſollicitudo tua cõmouit, ut ſuo quiſq; ſtudio Regis tui inuictiſſimi uirtutem & maieſtatem imprimis colat, & prędicet, quòd nuper multo & armis ſtudioſius, & optimis artibus in omni fermè genere illuſtrãdis ardentius animũ adiecit. Tuam uero operã, diligẽtiam, & gratiã cum ſumma honorũ teſtificatione admodũ cõmendant, quòd ueteres recentiſq; bibliothecas, atq; recondita loca diligẽter exploras, ut optimos libros cũ Hebreos, tum etiã Græcos ad inſtitutum & decretũ principis tui cõperias, quorũ utraq; peritia es cumulatiſſime ornatus. Mihi quoq; his proxime diebus, quem forte literatorũ calculi haud in eorũ numero decernerẽt, optata diu occaſio Dei maximi uolũtate euenit, quo his meis uigilijs aſſiduiſq; laboribus magna in ſtudioſos & Chriſtianã religionẽ ueſtra planè officia cõmemorem, quibus clariſſimis lucem, certiſſimis fidem, & notabiliſſimis admirationẽ adiungere non tam facile quàm arduum alicui uideri poteſt. Sunt quidem magna & ampla huius magnifici Regis geſta, quæ quum mea conſcientia metior, uix, aut raro antiquitatis ueſtigium uel monumentum inuenio, quo memoria repetita queam animaduertere eo uirtutum, geſtorum gloriæ, religionis, pietatis, fidei, equitatis aliquem ueterum principum attigiſſe, quo Franciſcus uirtute magis quàm fortunæ beneficio peruenit. Vt enim primũ de intimis ac domeſticis rebus accurrate & ueriſſime dicã, quanta imperij ſui initio in eo patuit uirtus, quãtaq; ſui præſtãtiſſimi ingenij induſtria eluxit, quòd cũ multi ſceptrũ tum aſſequi contenderent, hic unus non proſpero fortunæ ſtatu (q̃q̃ ei neq; hic deſit) ut Philippus uniuerſam ferè Græciã breui occupauiſſe his uerbis Demoſthenis grauiſſimi oratoris cognoſcitur, Εἰ δέ τις ἡμῶν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι τὸν φίλιππον εὐταχοῦντα ὁρῶν ταύτῃ φαβερὸν προσπολεμῆσαι κομίζει σώφρονος μὲν ἀνθρώπου λογισμῷ χρῆται, nec dolis inſidijſue, ut Numidarũ Iugurtha, nec patriæ opprimendæ tyrannidiſq; deſiderio, ut Cæſar, nec hereditario iure tantũ, ut multi, qui multo anteq̃ nati Principes ſunt, ſed ſtrenua uirtute militari & ſumma uniuerſi illius populi beneuolentia regnũ non modo, ſed etiam amplitudinẽ cõſequutus eſt. Adde poſt partũ regnum quo curſu & adminiſtrãdæ nationis ueſtræ, & attingẽdi perpetui nominis proceſſit. Nam conſilio & rerũ ſcientia omnibus rebus prouidet, quas uſu, prudẽtia, ſecius multo, quã Xerſes & Darius Reges breui omnia proſpicit. Eqdem illi, ut diebus ferè ſingulis reſciſcerent quicqd rerũ nauarum qſq; in Aſia moliretur, ſtationes & ſpecula cũ quadã interuallorum rõne collocari uoluerũt, ut è ſpeculis ædere ignes ſoliti atq; tollere quaſi per manus ſigna darent, quibus facillime eis cũcta compta eſſent, quæ in ſua gererentur ditione. Sed quicqd ignibus eiuſmodiq; ſignis hi maximi Reges cũcta regni geſta certo ſcire cõcupiuerunt. Rex Galliæ cõſilio, prudẽtia, optima ſuorũ adminiſtratione ac relatione probe & diligenter perpendit, quippe cũ in animo ſapientis ſtationes & ſpecula ſint, qbus poteſt cum intimis, tum etiã externis optime prouidere. Haud qdem ignoro plus ad imperium recte gerẽdum ſapiẽtiã quàm arma ualuiſſe, cui quamq̃ multo ante, nuper uero maxime in omni re gerẽda primæ deferũtur. Quidnã momenti aut põderis uires, copioſi exercitus, magna ęris copia ad reprimendũ hoſtes inſolẽteiſq; ſine induſtria habere poſſunt? Quid itẽ authoritatis in adminiſtrãdis rebus ciuilibus, tuẽdaq; ciuium cõcordia aſſequi ualet dignitas ſine iudicio & rerũ cognitione? Sapiẽtia animiq; optimũ conſilium, ſũma fides, atq; religio, quæ in Rege tuo ſũma ſunt, eius generis certe arma eſſe uidẽtur, quibus retinetur imperium, augetur, & decoratur. Tantam præterea in eo fidem & religionem me inuenire fateor, quàm animo cogitationeque magis complector, quod mihi in mentem inſidet ſpecies eius pietatis, quàm uerbis exprimere queam de cuius religione cum Sadoletum Cardinalem uirum imprimis eloquentem & doctum in Epiſtolam Pauli ad Romanas legerem, multo ante intellexi, quàm certiorem me tu Guilelme Antiſtes & Regis Orator ornatiſſime certiorem feciſti. Verum illius Epiſtola me multum affecit ſed tu maxime excitaſti quippe qui pro tua in oẽs humanitate, comitate, præclaras eius animi excelſi partes, ac beneuolẽtiã in ſtudioſos cum humanarũ, tum etiam diuinarũ literarum mihi narraſti, cuius argumento potiſſimum hoc perſuaſus ſum, quòd te legatum uirum eruditũ & optimis moribus præditum ad Venetas miſit. Nam in Gallia regione utpote ampla & hominum, & diuitiarũ copia nunc maxime florente opinor plercſq; uiros eſſe, qui ad hoc munus obeundum eſſent non minus parati quàm idonei te tamen unum elegit, qui de ſtudijs bonarũ literarum es optime meritus, atq; iudicio admodum polles in cumulandis optimis authoribus & adminiſtrandis rebus hic nationis tuæ. Quæ cũ ipſe bene animo uoluerem, in mentem mihi uenit commentarios Ioãnis Grãmatici cognomento Philoponi Græcos in Priora ipſius Ariſtotelis nunc primum à me in Latinum eloquium conuerſos tibi (Ampliſſime Antiſtes) dicare, & primo omnium uidendos tradere, quod quidẽ mihi faciendũ eſſe multis de cauſis arbitratus ſum. Nam præter beneuolentiã Chriſtianam, quæ (ut exiſtimo) inter nos ab hinc duos plus minus menſes mutua interceſſit, quo eiuſmodi uigiliæ noſtræ alicuius uiri doctiſſimi titulo & nomine uelut auſpitijs munitæ prodirẽt in manus plerũq; bonorum ſæpiſſime obtrectatorum hęc res me admodũ monuit. Sunt enim qui boni rectiq; conſulunt, apud quos ſpero meos qualeſcũq; labores quos iuuandi ſtudioſos mihi ſumpſi, plus ponderis & authoritatis habituros eſſe, quàm maleuolos, quorũ ſtudium etiã eſt ſua interdum dãnare, ut rectiſſimum de cæteris rebus iudicium afferre uideãtur, uel eos qui tantum laudant, quantum ſeſe poſſe ſperant imitari. Etenim hodie præſertim multi ſunt rerum ſcriptores, ſed penè in-

✠

*finiti caſtigatores,quorum alij ſuſtinere iudicium ad calcem libri non poſſunt ,ſed mox initio ſi quippiam offenderint , uel
quod raro uſu uenerit,uel errore impreſſorum,uel quod eis haud ſic ſcribendum eſſe uidetur , uniuerſum librum dãuant,
atq; è bonorũ albo eijciunt.nõnulli uero tam malo affecti ingenio ſunt, ut ſua tantum probent , quæ cum nouerint aliorum
ſcriptis & monumentis longe inferiora eſſe,uix illa ædita aliorum ferunt.At hi procul à iudicio,eminuſque à conſenſu bo
norũ remouendi ſunt,quippe qui ſuam affectant laudem,& parum in rei literariæ cõmodum incumbunt. Sed eorum metu,
aut obtrectatione animum nemo deſpondere debet,quin ingenium ſuum,uel talẽtum,quod gratis à Deo accepit, in ancipitem
iudiciorum aleam experiatur.Equidem in cunctis rebus uel aleam uel notam multorum quiſq; ſubire poteſt,nemo tamen ma
gis(ut reor)quàm ille,qui hoc non leue uertendi munus ingreditur.Arduum enim ſentio atq; aſſero alterius ſententiam in-
terpretari,mentẽque callere ,ſed longe difficillimum mentem ſimul & linguam explicare atq; noſtris literis illuſtrare. At
mihi hæc metuenda eſſe non cenſui.Primum enim à meo me ſcopo deterrere non debet , quod nec maleuolorum obtrectatio
Zenonem Parmenidis antiquiſſimi & Poetæ et Philoſophi diſcipulũ nõ perterruit,quin libellum in publicũ emitteret quo
præceptoris ſui occultam philoſopiã aperiret & defenderet.Nec uero ſecundum,quòd nec Albinum latinum hominem res
Romanas græca oratione ſcribentem riſus Catonis retardauit,quin cœptum opus abſolueret,& ſibi aleam trãsferẽdi ſub-
eundũ eſſe duceret.Quare non eſt cur de mea opinione,de ſtudio,& uoluntate quicq̃ remittam q; ad ſtudioſorum utilitatẽ
confere arbitror.Imò me planè inuitat & hortatur doctrina tua ſingularis,quæ me tibi ſummo amore & charitate coniun
xit & deuinxit,indies facturum libentius quod cœpi. Nam hanc pluris facio in publicandis translationibus meis, quòd in
idem iudicium pleroſq; uenturos eſſe confido,ubi primum expreſſeris tuum.Prꝫterea me quotidie magis ac magis Octauiani
Scoti à typis mei & ſtudiorum ab adoleſcentia propè,& partium neceſſitudine coniunctiſſimi ad id munus transferendi
incredibilis amor impellit,qui de Philoſophiæ & optimarum artium ſtudijs , eò magis mereri quàm Patruus ſuus planè ui
detur,quòd politioribus antiquioribuſq; authoribus imprimendis operam & impenſas non exiguas exhibet. Nam is ut no-
ſcas(Guileime præſtantiſſime)unà mecum ab adoleſcẽtia ferè Patauij Philoſophiæ deditus,ſimul ſub uno præceptore,tum
Zimara uiro doctiſſimo artes & ſtudia liberalia profitebatur,quos itaq; olim ſtudia non modo coniunxerunt, ſed etiã ami
cos dudum,modo,ac nunc ſeruarunt,eoſdẽ cohortantur alterũ ad conferendũ opes & pecuniam,alterum uero ad uigilias la
borẽſque multos ſuſtinendum,ut optimi authores & interpretes in lucem prodeant,illi mediusfidius,ut de me taceam,huius
regionis literatos plurimum debere ſentio.Hic enim corporis & fortunæ bona imprimendo periclitatur,ipſe uero honoris
& animi bonorum periculum adeo,utriq; tamen id facimus libenter,tantó q; libentius quòd tuꝫ dominationi, ſimilibuſq; ho
minibus ſperamus nos & credimus rem gratiſſimam facturos ſi bonos legerimus authores,hoſq; cõmuni cõmodo uſuiq; de-
dicauerimus.Quam obrem ut primum ſpei noſtrꝫ oblata occaſio eſt rem tuꝫ amplitudini gratã faciendi non diſtulimus diu,
quominus te noſtrarum elucubrationum participẽ efficeremus:præſertim ipſe,qui paucis ante diebus uolui,& mea quædam
animi tecum conferre & cõmunicare conſilia, quæ ad ſtudia mea maxime pertinerent. Etenim poſtquam binas & mediam
propè Philipicam Demoſthenis orationes latinas à me factas ad te contuli,incidimus ambo in eum ſermonẽ de Græcis prꝫ-
ſertim authoribus & recentioribus libris,quo etiam de Simplicio auſcultationum naturalium de principijs interprꝫte men
tionẽ feci,quem(ut dixi)noſtris literis uſq; ad tertium uolumen mandaui cura,ſtudio,diligentia , & labore,quod primum
prꝫſertim reconditum undiq; fermè Parmenidis,Empedoclis,antiquiſſimorumq; Philoſophorum poematibus & ſententijs
atq; Plotini Platonici argumentis refertum nactus ſum.Diſpeream enim ſi quicq̃ doctius abſolutiusue in Philoſophia ad
hunc ætatis meæ annum trigeſimum, quo uniuerſos Latinos propè interpretes Ariſtotelis euolui ac perlegi,& Græcos ali-
quot in lucem Latinam hactenus eduxi,quàm in hoc interprete & in hoc prꝫſertim libro inuenerim,quem Deus Opti. in cu
ius manu cor Regis tui eſt diuinarũ literarum teſtimonio tantiſper latendũ eſſe uoluit,dum Franciſci optimi & inuictiſſi
mi Regis uehementius ad ſtudia optimarũ artiũ augenda animũ apponeret ſuũ,ut nationem ueſtrã duplici armorũ genere
& rerũ ſcientia & militari peritia muniat.Nã literæ plerũq; bellum mouent ,ſed ubi cierint , illud omniũ atrociſſimũ &
inteſtinũ eſt,Verũ id diuinitus literæ habent,ut contra ſedent impetus,iracundiã hoſtiũ reprimant,pacẽ moneant,
hortentur ad pietatẽ impios,conſulant ſaluti omnium, & cõmonefaciant unumquẽq; agere,id quod ſibi
conducturum magis cernit & prouidet. Diuina itaq; eſt hꝫc uoluntas Regis & quàm optima
ſuo regno,cui te duce has noſtras translationes Simplicij græci,quòd difficilis liber
quòd frugi & quàm uſui ſtudioſorum erit , nuncupare & dicare animo
conſtitui. Et ne in illud Ariſtophanis poetæ impingam.*

Ευριπίδου πλεῖν ἢ ϛαδίω λαλίϛερα,

*hæc ſumma & amoris erga te mei &
conſilij eſt, cui me quantulũ-
cunq; ac omnem meam
operam polliceor
atq; dedo.*

Bene uale decus literatorum.

IOANNIS ALEXANDREI COGNOMENTO PHILOPONI IN PRIMVM PRIORVM RESOLVTIuorum Cõmentariæ Annotationes ex colloquijs Ammonij Ermei cum quibuſdam proprijs obiectionibus/Guilelmo Dorotheo Veneto interprete.

AM quidẽ in his libris quos prius conſcripſimus dictũ eſt qđ ſex ea ſunt, quę in præfatione uniuſcuiuſq; libri Ariſto. dici debẽt, niſi aliqđ capitũ ſit ex ſe manifeſtũ, ſed nõ erit abſurdũ ẽt nunc ad memoriam eadẽ reuocare, Sunt aũt hęc, intẽtio, utilitas, ordo lectionis, cauſa inſcriptionis, ſi germanus legitimuſq; ſit liber Phi, deniq; diuiſio in capita, ſed adijciat̃ etiã ſeptimũ ſub qua phię pte liber redigat̃, & ſi prorſus ſub aliqua pte cõphẽdit̃, uel non.

Hec Simplicius etiam & Ammonius i ſectione predicamentorum.

Intentio phi.

Primũ igit̃ dõm eſt de intẽtione. Vñ intẽtio Phi eſt de demõſtratione dicere, ſed qm̃ demõſtratio eſt ſylls, pz q̃ pmo differendũ eẽ de ſyllo ſimplr. Nã plures ſunt ſyllorũ ſpẽs. Vt aũt ex diuiſione diſcamus quot ſint ſyllorũ ſpẽs, dicamus hoc mõ q̃ ſylls ſit cognitio, & cognitio media eſt inter cognoſcẽtẽ & cognitũ. Nã cũ hęc tria ſint, cognoſcẽs, cognitio, & cognitũ ſm unũquodq; hoꝝ diuiſionẽ ſylloꝝ facere poſſumus. ſ. ex cognoſcẽte cognitione, & cognito. Et ex cognoſcẽte hoc mõ Egdem cognoſcens uel mens eſt, uel intells, uel opinio, uel phãtaſia, uel ſenſus. At mens & ſenſus ſyllo nõ rõcinant̃. Mens nãq; tãq; ratiocinio lõge pſtantior nõ rõcinat̃ quo fit ut diuus Plotinus de ipſa inquiat, qđ uel attingit, uel nẽq; prorſus errare nõ põt. Nã attigit cognoſcẽdo res ſimplicib⁹ conceptionib⁹, uel neq; attingit pncipiũ, & ſic ſimilr̃ erroris eſt expers ſm utrũq;. Itẽ nec ſenſus uelut deterior ratiocinio ſyllo ut̃, imo nec phãtaſia rõcinat̃. Etenĩ eſt eoꝝ quę a ſenſu mõſtrant̃, ſtatio & pſeruatio, & cũ ſenſus non rõcinet̃ ſyllo, igit̃ nec ipſa poterit rõcinari ſyllo de his q̃ ope ſenſuũ ei apparẽt. Nã ſylls eſt mot⁹ ab altero in alterũ, nã ex alio aliud ſyllo ɔcludit̃, etiã illud qđ non erat datũ. Phãtaſia aũt ſola eſt ɔſeruatio locoꝝ ſenſiliũ, & nil plus nouit, q̃ ea q̃ a ſenſu accepit, nã ſtationi (ut dicebã) magis ſilis eẽ uidet̃, q̃ motui, ut etiã nomẽ oſtẽdit. Nã phãtaſia q̃dã eſt. i. apparẽtium ſtatio, igit̃ neq; phãtaſia ſyllo rõcinat̃. Reliquę igit̃ uires animi ſunt itells & opinio, ſed ſi didicerimus opinionẽ eẽ ɔnẽ intells, pfecto pſpicuũ erit, neq; ipſaꝝ rõcinari ſyllo, igit̃ inter ptes aĩę q̃ cognoſcũt relinquit̃ ſolũ itellectũ rõcinari ſyllo. Sz quõ rõcinari ſyllo qppiã nullo cõceſſo aſſumpto difficile ſit. Nã ſi ſylls eſt q̃ſi q̃dã collectio q̃rũdã oronũ, nã pceſſu operis exactã accuratãq; ſylli definitionẽ ſciemus, opz prorſus in ſyllo dari quaſdã orones, quaꝝ collectionẽ, & uelut unionẽ eũ facere opz qui ſyllo ut̃, has itaq; orõ, nec ad ſuũ uſum accõmodabit, q ſyllo rõcinat̃, q̃ cũ ſint q̃dã cognitiões, neceſſe eſt, ut ex reliq̃s aĩę ptib⁹ ſumant̃. nam intells eſt q ſyllo rõcinat̃, neceſſe igit̃ eſt, ut oĩs illa oratio & cognitio uel ex mẽte, uel e ſenſu & phãtaſia, nam phãtaſia ſola ſenſus eſt, ideo opz magis dicere ex phãtaſia, q̃quidẽ etiã cęcus q̃dã rõcinio ut̃ accipiẽs pn⁹ ex phãtaſia. uz. ex opiniõe. Intẽtio igit̃ eſt tãq; ex dictis neceſſario oſtẽdere oẽs ſpẽs ſylloꝝ tres eſſe, & neq; plures, neq; pauciores eẽ. Vel enĩz ex mẽte pncipia intells recipiens rõcinat̃ ſyllo, quę ẽt appellamus cões notiones, & ſic efficit ſyllm demõſtratiuũ qui ſemp uerus & nũq̃ falſus eſt, q̃quidẽ ẽt cões ɔceptiones ex q̃bus ſylls ɔſtat, ſemp uere & p ſe fide digne ſint, uel, cõplacens opioni ex ipſa pn⁹ ſylli accipit, & facit ſyllm dialecticũ, q dialectic⁹ eo appellat̃, qđ in cõib⁹ colloquijs & locutionib⁹ q̃s mutuo habemus, talib⁹ utimur ſyllis, q ẽt ſylls prſus nõ eſt uerus, ſz iterdũ mẽtit̃ & falſus eſt, q̃qdẽ & talis opio nõ ſemp uera ſit, nã in hoĩb⁹ plures ẽt ſũt opiones falſę. Vel tertio complacẽs arridẽſq; phãtaſię itells & ex eadẽ pn⁹ ſylloꝝ accipiẽs rõcinat̃ ſyllo, & efficit ſyllm ſophyſticũ q ſemp falſus eſt. Nã hęc eſt intẽtio ſophiſtaꝝ oĩa reprobare, & pſertĩ ea q̃ uera eẽ uident̃ & accepta a ſcientibus, nõne igit̃ ſicut phãtaſia ſemp mẽtit̃, ita dicemus ẽt itells hac rõne arridẽtẽ ei ſemp falſa ſyllo rõcinari. ¶ Sed hoc nõ eſt uerũ, qppe nos nõ mõ ea q̃ nõ ſunt imaginamur, ſz ẽt ea q̃ ſũt, quoniã igit̃ mõ dicimus phãtaſiã eẽ cãz cur intells ei ɔſentiẽs ſophiſticę ſyllo rõcinatur. ¶ Rñdeo igit̃ qđ nõ oĩs opio falſa trahit initiũ ex phãtaſia. Nam quũ ſeruemus q̃ſdã formas impſſiõeſq; ſenſibiliũ in eadẽ, quoties de itellectualib⁹ & rõnib⁹ ſpeculabilib⁹ aliqd ɔſiderare uolum⁹, de q̃b⁹ ſũt demrões, cũ ipſe itaz aduenit (ut ẽt Plato inqt) ɔfundit eos q edocti nõ ſũt rõnales functiões q̃b⁹ ualeãt diſcernere ea q̃ iſunt ſenſibilibus. Itẽ ſi icidit in itellualib⁹, ceu ſi forte formas formã, figurã, molẽ ac mãm in corporeis formis prorſus abſtractis inieceris, qppe q̃ impſſiões & ſpẽs ſenſiliũ cũ mã ope ſenſus ſpeciet, ſilr̃ in reliq̃s ɔfundit ea q̃ intellectualia ſunt, nõ igit̃ dicim⁹ ſenſibiliũ phãtaſiã falſam eẽ, ſz eẽ cõplexaz cũ ɔceptib⁹ logicis, qm̃ & ipſe ſophiſtic⁹ ſylls ex opione pn⁹ accipit. Nõ enim phãtaſma fieret ppõ, ſz opionis falſę q̃ falſuz nõ aliũde hz, q̃ ex ɔpłone cũ phãtaſia, hac igit̃ rõne ſylls ſophiſtic⁹ dr̃ fieri ɔiũcta atq; cõplexa opinione cũ phãtaſia, & ſemp falſus eſſe. Hoc igit̃ mõ ex ptib⁹ aĩę cognoſcẽtib⁹ oſtẽſuz eſt, qđ tres ſũt ſpẽs ſylloꝝ. Vñ q̃ſpiã merito ſyllos ſophiſticos ex ęquocatiõe phãtaſię ɔiũget, ceu in hoc, olera terram excedũt qđ excedit exceſſo eſt mai⁹. q̃ olera ſũt terra maiora. Nã qđ excedẽs ſit mai⁹ exceſſo phãtaſia nouit, ſz q̃le eſt illđ dẽ q̃ ɔtinet aliqd itra ſe ſm tres dimẽſiões ɔtinet, diſcernere ipſa nõ nouit, ſophiſta igit̃ pticulari phãtaſmate ceu uñi ut̃. Verz ſcire opz qđ fieri põt ut itells accipiẽs ppões ɔnes q̃s per ſyllm inuenit, & eaſdẽ cõnectẽs rurſus efficiat ſyllm, ſz ſi q dẽ fuerit uera ɔcło quã in poſteriore ſyllo uelut ppões cõplexus ẽ, atq; aſſumpſit, pz pfecto qđ uel ex cõib⁹ ɔceptiõib⁹ demrãta eſt, uel ex uera opione, ſi aũt falſa fuerit ɔcluſo pfecto ex falſis ppõnib⁹ dducta erit, & rurſus phãtaſia falſi cã eſt, & lz figura ſyllogiſtica ualeat & bona ſit, tñ nõ erit ſyllogiſmus, quare etſi proxime intellectus ac immediate ex ſe acceperit propoſitiones eadẽ ratiocinaturus ſyllogiſmo, tñ denuo harũ principia uel a mẽte proficiſcunt̃, uel ab opinione, uel a phantaſia. Nam fieri neqt ſylls non datis aliq̃b⁹ ɔceſſis & poſtulatis q̃ ullo ſyllo cõprobentur, quę etiam ex intellectu aſſumpta nõ ſunt. Nã

ipſuꝫ rõcinius ſyllogiſmo eſt opus intelle. Silr etiam ex cognito inuenito ipſos tres ſpẽs diuidẽs h mõ. Res de qbus eſt ſylls, vel ſemp eodẽ mõ ſe hñt, de qbus fit ſylls demõſtratiuus, vel nũq̃ eodẽ mõ ſe habẽt, ꝛ tũc fit ſylls ſophiſticus, vel aliqñ ita ſe hñt, vl aliqñ aliter ſe habẽt, ꝛ ſic fit ſylls dialecticus. Eodẽ ẽ etiã mõ ex cognitiõe, cognitio tnquã vel ſine errore ꝛ vera eſt, ꝛ fit de ipſa ſyllus demõſtratiuus, vel ſemper falſa, ꝛ fit ſophiſticus, vel aliqñ vera, aliquando autem falſa, ꝛ fit dialecticus, ꝛ vnuſq̃ſq̃ horum eſt ſyllus. Conſtat igit ex his tres ſolas eſſe ſpẽs ſyllogiſmoꝝ, ꝛ nec plures nec pauciores. Vñ in duobus libris poſterioꝝ reſolutiuoꝝ de demõſtratiõe docebit, ꝛ in libro topicoꝝ de dialectico ſyllogiſmo, ꝛ in libro de ſophiſticis elenchis de ſophiſtico, nõ vt ipſo vtamur, ſꝫ vt nũq̃ decipiamur ab eo qui vtitur eodem, icirco ꝛ ſophiſticos elẽchos inſcripſit, ꝛ hẽc dicta ſint de ſyllis. Sed quẽremus de qbus ſit h in loco Ariſto. ſermo, dicimus qd de nullo hoꝝ, ſed hẽc intentio eſt de ſyllogiſmo ſimpliciter ꝛ vniuerſali. Sciendũ autẽ eſt qd quum tres ſint ſyllogiſmi, demonſtratiuus, dialecticus, ꝛ ſophiſticus, in colloquijs ſolo dialectico vtimur. Naꝫ neq̃ tantam diligẽtiam agimus adhibemuſq̃ in colloquijs, vt demonſtratiuos ſyllogiſmos cõplicamus, neq̃ eos q vos diſſerũt putamus eius vbiq̃ ſyllogiſmis ſophiſticis quemlibet decipere. Nam hoc ridiculum eſt. Quod autẽ liber ſit vtilis, ex dictis patet quẽ in alijs tractationibus prius explicauimus. Nam ſi demõſtratio vtilis eſt ad phiam, ꝛ liber iſ ad demõſtrationẽ cõfert diſſerẽs de ſyllis ſimpliciter, per quos demonſtrationes fiunt, patet etiam qd is liber pferat ad phiaꝫ. Hic eſt ordo, oportet nos prius diſcere ſimpliciter ſyllogiſmum, deinde hoc modo taleꝫ ſyllogiſmuꝫ, ſed vt apertius dicamus, dicẽdum eſt quod cũ Phs docturus eẽt demõſtrationẽ euꝫ prius de ſimplicibus vocibus diſſeruiſſe qd quidem fecit in pdicamentis. Secũdo egit de differẽtia eorũ ꝛ prima cõpõne, qd fecit in libro de interptatiõe, vbi differit de noibus, vbis, ꝛ propoſitionibus, ꝛ hẽc eſt cõpoſitio ſimpliciũ vocuꝫ. i. ſimplices oꝛones, quibus deinceps cõpoſitis fit ſyllogiſmus. Quoniã igit (vt diximus) tres ſunt ſylloꝝ differẽtiẽ, opꝫ eum qui hoꝝ quaſdã pcepturus eſt, ſcire prius qd ſit ſyllogiſmus ſimplr, ꝛ quonaꝫ pacto ſimplices orationes cõpoſite. i. ppõnes ſyllm efficiũt, quẽadmodũ etiam ei opus eſt qui percepturus eſt doriam vel lydiam armoniam cãtilenãue, prius diſcere ſimplr cytharaꝫ pulſare, ꝛ quid ſit vniuerſaliter conſonãtia. Itẽ ei q volt callere artẽ ſcribẽdi, caracterẽ acutũ vel inuerſuꝫ opus eſt ſimplr ſcribere, ſi ergo ꝛ ipſe hic docet ſyllꝫ ſimplr, ꝛ in libro de poſteriori reſolõne demõſtratiuũ, ꝛ in libro de ſophyſticis elẽchis ſyllm ſophyſticũ, merito hic liber ſeqt illuꝫ de interptatione, ꝛ pcedet reliquos. Itẽ cauſa inſcriptionis ingrenda eſt, cur liber inſcribat reſolutoria ꝛ non de ſyllis. Dicit enl reſolo multiplr, etenĩ eſt reſolo totius in partes ꝛ cõpoſitoꝝ in ſimplicia, qua vtunt geometrẽ, ꝛ nãlium corpoꝝ in q̃tuor elemẽta, ꝛ deniq̃ reductio in pprias ſpẽs ſylloꝝ, ſed quum multiplr dicat reſolo eſt his paucis cõplecti oẽs reſolõnẽ. Reſolo nãq̃ eſt retroceſſio atq̃ reflexio in prins ꝛ compoſitionis cãm. Vñ dignũ eſt q̃rere ſi ſylls eſt cõpoſitio, ꝛ quũ cõgregatio plurĩũ oꝛonũ, nõ ſit reſolo, cur igit hãc tractionẽ ꝛ facultatem de ſyllis inſcripſit reſolutoria. Nam oportebat magis inſcripſiſſe cõpoſitoria. Vt ergo nobis et ſe cã inſcriptionis pateat, dicẽmus ẽt libri diuiſionẽ hũc in modũ, diuidit nãq̃ is liber in capita tria, ꝛ docet nos in pma generationẽ ſylli, in ſcda copiã ꝛ abũdãtiã ppõnũ, in tertia reſolones in ſylloſ. Ex tertia igit parte iſcriptionẽ fecit, pſertiꝫ quũ magis ppria ac pfectior ſit reſolo. Nã oẽs ſylls inueniũt ex reſolone hñs ppriã figurã. Itẽ qui nouerit reſolõnẽ, nouit ẽt cõpõnẽ. Nam quẽ reſoluit, eadeꝫ ẽt cõponere ei nõ eſt difficile, ſed nõ eꝫ. Etenĩ idiota virq̃ plebeius ſcit cõpõnibꝰ noĩuꝫ ꝛ vboꝝ cõficere oꝛones ꝛ dicere, ceu Socrates ambulat, ſed diſſoluere amplius nõ nouit, ꝛ dicere q̃le ſit nomẽ, qualeq̃ verbum. Inſcribitur quoq̃ poꝛa, tũꝫ q de ſimplr ſyllo hic agit q aſſimilatur materiẽ ꝛ ſine forma eſt, tũꝫ ẽt q generꝰ eſt prius ppriis ſpẽbus, ꝛ ſylls vlis eſt genus demrãtiuoꝝ ꝛ reliquaꝝ duaꝝ ſpẽrũ, q̃re merito ea in qbꝰ de gñe ipſoꝝ differit, poꝛa inſcripſit, ſed ea in qbꝰ de ſpẽbꝰ. i. de demrãtiuis poſteriora reſolutoria inſcribunt. Qd vo liber ſit germanꝰ Phi ab eo. ſ. dũtaxat cõſcriptus atq̃ editus pſtat. Nã aiunt qd in antiqs veteribuſq̃ bibliothecis inueniunt viginti q̃tuor libri de reſolone, ꝛ q̃tuor hos ſolos iudicarũt fuiſſe Ariſtotelis, ꝛ quo ad h nemo dubitauit. Et in pmo libro docet nos formã ſylloꝝ, ꝛ in 2ᵒ de mã. Naꝫ formã dicimus eſſe ſylloꝝ pclonẽ, mãm vo ppõnes. Naꝫ vt mã grã alicuius eſt, dico. ſ. formẽ, ita etiaꝫ ppõ eſt grã pclonis. Sed hoc in loco Themiſtiꝰ adeſt q dubitat dõo, nunqd reſolutoria ſint ẽdita ac inuẽta Ariſto. vel nõ. Et inqt qd ipſius inuẽta nõ ſunt. Naꝫ videt diuus Plato in Phedone ꝛ in oibꝰ pene libris ſuis ſylloſ ꝛ demrõnes afferre. Sed pſtruere ipm ꝛ qbuſdã regulis ppoſitũ librũ ad artẽ redigere nõ eſt abſurdũ. Cẽteꝝ ingrendũ eſt vtrum dialectices facultas ac tractatio logica ſit ps vel inſtrm phiẽ ſiqdẽ videantur veteres pria ꝛ diuerſa de ipſa ſentire. Nam Stoici eptio ipſaꝫ eẽ ptẽ phiẽ affirmarunt quã diuidũt pt alias duas ptes phiẽ. Peripatetici aũt. i. Ariſt. ſectatores illã eẽ inſtrm cõcedũt. Accademici aũt quoꝝ Plato pnceps eſt, vident ptẽ ꝛ inſtrm illã affirmare. Stoici g q̃dã tali rõne eẽ illã phiẽ ptem pbãt ꝛ oſtẽdũt. Porro inquit circa qd verſat aliq ſcia vel ars, ſi illud nõ refert in alterã artem, vel ſciaꝫ velut ps vel pticula eius, certe illiꝰ ps eſt vel particula, ſi ergo phia verſatur circa logicaꝫ diſciplinã, quẽ nõ reducit in alterã artem vel ſciẽtiaꝫ tãq̃ ps vel particula, igit logices eſt phiẽ pars vel particula, ſed quũ nõ ſit pticula, qm nec ſpeculatiuẽ, nec practicẽ ẽ ps. Nam alicuius particula cõicat mã ꝛ intentione cum illo cuius eſt particula. At cũ practica nõ cõuenit, nã eiꝰ materia ſunt res actioneſq̃ humanẽ ꝛ moderatiões animi. Intentio quoq̃ practice verſat circa eaſdẽ qua eligende ſunt aut fugiẽde, ſed logica hꝫ mãm ppõnes, intẽtioneꝫ vo quomodo per talem cõpoſitionẽ ppõnum aliqd eoꝝ quẽ ſequant neceſſario ſeq concludiq̃ queat demrare, qui qdẽ finis nõ eſt practicẽ huius ſed (vt dicebã) moderatio animi vel ſimplr bonũ, ꝛ ita logices nõ eſt pticula practicẽ, ſꝫ neq̃ ſpeculatiuẽ. Naꝫ huius mã res diuinẽ ſũt, ꝛ finis ẽ circa has res pteplatio. ſi aũt neq̃ ſpeculatiuẽ, neq̃ practicẽ ẽ ps, igit nõ erit phiẽ pticula, itaq̃ relinquũ eſt vt logica ſit phiẽ ps diuiſa pt ſpeculatiuã ſpectatiuãue, ꝛ actiuã ſeu practicã. Et ſic Stoici pcludũt. Sꝫ nos in modo pcedẽdi ꝛ declarãdi h eos refellimus ſi ipſam vniuerſam regulam cõſiderabimus. Naꝫ poſſumus contra ipſam regulam occurrere, atq̃ refellere propoſitiões, tãq̃ male adductã, tamẽ etſi concedemus ipſos Stoicos vera dicere. Verũtamẽ diuiſionẽ mancã in his dictis habent. Naꝫ inquiunt id circa qd aliqua ars vel ſcia vſat, ſi non fuerit alterius pars vel particula. Nam in hac ppoſitione oportebat ipſos addere vel inſtrm, qppe artes ẽt verſentur circa inſtrumẽta, ꝛ pbant vel ſibiipſis eſſe eadem vel diuerſis alqs, ſed quum taceãt hoc velut iſtrm, proferunt partẽ dũtaxat vel particulam, itaq̃ oportebat ipſos ſic perfectam propoſitionem afferre, circa quod

Idez ſcribit ab Dammonio i pdicamẽtoꝝ q tondem libros inuenit alioꝝ reiecto ne tradit.

Dãmonꝰ ẽt dẽ cõnẽ in pſmõe libri pdicamentorũ Alc Aphro d leus librũ ouldem pfatione.

aliqua

aliquas ars vel ſcia verſat, ꝫ ſi nõ alicuius alteriꝰ ſcię vel artis fuerit ps, vel particula, vel inſtrm̃, illius eiuſdẽ certe eſt ps vel pticula, vel inſtrm̃, vt illa duo de medio tollẽtes, ſiqdẽ vez oſtẽdere ac pbare volebãt, demõſtrarẽt logicã eẽ inſtrm̃ phię. Sz nõnulli tacẽtes inſtrm̃ ⁊ tollentes particulã, ipſaz eẽ ptẽ introducũt, ſi logica eẽt ps eiꝰ, qꝺ ſi eſſet inſtrm̃ nequaq̃, q̃uis reliquę ipſa vtanꝫ. Nam neq; vtanꝫ inſtrõ pprio, velut ipſa ps phię eſt, cũ etiã regula perpẽdiculũq; ab arte ędificãdi fiat in vſuz ſuũ, ſed nõ velut ps artis carpẽtarię. Nõ eni ſimplr eſt itẽtio carpentarij extruere regulã, vel perpẽdiculũ vt intẽtio ẽ extruere ianuã vel abaculũ, ſed vt ſit organũ eius, deĩde (vt ita dicaz) ptes ſunt magis proprię ea q̃ efficiũtur, qꝺ ſi ita eſt, ⁊ certe ars carpẽtaria arte ędificãdi non eſt deterior, igiꝫ neq; phia erit cęteris deterior, et ſi vtanꝫ diſciplina de ſtruendis ſyllis quę ab ipſa phia velut organum facta eſt, nam neq; neceſſe pſus eſt vt qꝺ ab aliq̃ arte fit, illiꝰ eiuſdẽ ſit pars. Porro ęrarius faber incudẽ, malleum ſibi ꝑparat velut inſtrã pprię artis, ⁊ carpentarius ſimilr ſibi parat malleũ ⁊ vinã, quę nõ ſunt partes artis carpẽtarię nec fabrilis ęrarię, ſic ĝ phia inueniens logicã velut organo ipſa vtiꝫ, ceu ⁊ carpẽtarius malleo, naz phia ad homines nõ pueniꝫ ſine demr̃atione, qꝺ ſi eadẽ ⁊ alię artes vtanꝫ, nõ eſt abſurdũ. Porro armis vtiꝫ miles q̃ ſunt effecta artis faciẽtis arma, ⁊ auriga freno qꝺ eſt effectũ ab arte faciẽdi frenũ, quo fit vt etiã plures alię artes ſibiipſis ⁊ aliis eadẽ organa ꝑparent. Proinde carpẽtarius lapicidę ⁊ aliis regulã atq; alia hmõi infinita ꝑparat. Item ſi pars phię logica eſt, ⁊ hac vtũtur rhetores ⁊ medici velut pprio inſtrõ, quippe qui ſyllis vtanꝫ, accidet pfecto phiam eſſe ignobiliorẽ rhetorica ⁊ medicina, nã ſi duę q̃dam artes fuerint, ⁊ alterius pars vel effectũ fuerit inſtrumentũ alterius, pfecto pſtantior ⁊ melior erit ea etiã ratione finis quę vtitur altera parte velut inſtrõ, ceu ſe habet ars ſtruẽdi frenũ, vel ſimplr ars erraria ad equitãdi artem, nã inſtrm̃ artis eqtandi frenum eſt, qꝺ eſt ps ⁊ effectũ artis ſtruẽdi frenũ, idcirco chirugica eſt etiã melior arte fabrili. igiꝫ ignobilior erit phia ipſis rhetorica ⁊ medicina, quippe quę vtanꝫ logica velut inſtrõ quę erat ps phię, imo nõ ſolũ hę, ſed etiã plures artes mechanicę vł omnes erũt phia meliores. Nã ⁊ illis ſm cõmunez ſniaz ſyllis vtũtur q̃ accipiũt q̃dez pcedentia, ⁊ q̃dã ſequentia ex illis. Naz ędificator, ga nos volumus domũ tuto ſecureq; extrui, qꝺ ga nequit fieri niſi iactis fundamẽtis īquit. igiꝫ iaciẽda ſunt fundamẽta, ſimilr ⁊ reliq̃ artes faciũt, quare phia erit etiã deterior artibꝰ mechanicis. Itez protſus. i. pars alicuius qꝺ cũ adeſt cõficit totũ, ⁊ ſi abeſt vniuerſuz interit ⁊ deficit, ſi ergo ſine logica phia ſpectatiua ſm naturam ⁊ practica conſiſtit, ⁊ ſi nõnulli viri ad comphẽdendũ illaz demõſtratione idiguerint, ĝ logices non erit eiꝰ ps. Itẽ ps ſuipſius gr̃a aſſumiꝫ, ſed inſtrm̃ eſt alteriꝰ gr̃a, ⁊ logica nõ ſui gr̃a accipiꝫ, ſz gr̃a demr̃ationis ergo. Itẽ ptes hę ſunt qbꝰ ſublatis totũ ſiľ tolliꝫ, ſed inſtrumentis ſublatis minime aliqd tolliꝫ. Nã dẽpta aſcia adhuc ſupeſt tabula abaculuſq;, ⁊ logica deleta nihil minꝰ phia eſt ĝ. Rurſus ptes cõpoſitę totuz efficiũt, ſed inſtrumẽta nihil efficiũt. ĝ ptes nõ ſunt inſtrã. ¶ At ſi qs diceret manũ eſſe partẽ ⁊ inſtrm̃, q̃re nõ eſt abſurdaz vt logica ſit ps ⁊ inſtrm̃. ¶ Rñdemus qꝺ nõ eiuſdẽ eſt ps ⁊ inſtrumentũ, nõ eni cuius manus eſt ps, eiuſdẽ eſt etiaz inſtrumẽtũ, ſed alterius inſtrz eſt ⁊ alterius ps. Nã manus eſt pars corporis, ⁊ inſtrm̃ aię, eodẽ igiꝫ mõ ⁊ logica, nã eſt inſtrm̃ aſſumẽde cõcipiẽdeq; veritatis, pars aũt minime, ceu nec manus aię, nã ⁊ ſine ipſa eſt phia, vt dcm̃ eſt. Sed quũ opinionẽ Stoicoꝝ ſatis cõfutauimus, ⁊ demõſtrauimus cõtra logicaz eſſe inſtrm̃ phię, dicamus ẽt de opinione Platonis. Nã ipſe inqt dialecticã eſſe inſtrm̃ ⁊ partẽ ſibimet exiſtimãs ꝯtra dicere, neq; in ꝯdictionẽ incidere, ſed quãdo dialecticez ipſam p ſe ſine mã ⁊ rebꝰ accipit. i. cõſideratã rõne ⁊ intellectu vt exercitiũ ad vſum, tũc ipſam velut inſtrm̃ accipit, quãdo autẽ in vſu ⁊ exercitio rerũ accipiꝫ, tunc apud Platonẽ cõplet ⁊ ſubit opportunitatẽ ⁊ vſuz ptis, ceu ex duabus vlibꝰ affirmatiuis ꝯcludi ꝯcluſionẽ vlem affirmatiuam, hoc ſane erit apud Platonẽ inſtrm̃ cũ non ſit alicui materię applicatuz, ſed quãdo adiungẽtes mãm dicimus, vt ois hõ aial, oẽ aial animatũ. igiꝫ ois hõ aiatus, tũc erit vt pars, quẽadmodũ etiã cubitꝰ pars eſt, qñ ptẽ corporis mẽſuratã dicimus, ⁊ inſtrm̃, quãdo ipſaz per ſe mẽſurãtẽ contẽplamur. Item ipſa denotatio mẽſurãtis ⁊ mẽſurati, ſiqdẽ cũ mã acciperetur, certe erit ps mẽſurati, ſi autẽ ſine materia. i. ipz metrum ipſaq; mẽſura, pfecto erit inſtrm̃. Eodẽ quoq; mõ ⁊ dialectices apud Platonẽ. Nã in Phędro, ⁊ in Phedone accipit logicã eſſe partẽ phię vt cõiũcta eſt materię, ſz in Parmenide velut inſtrumẽtũ ſine materia. Et certe vt erit ſimpliciter ſine materia, ſic erit inſtrm̃ ⁊ regula, ſz cõiuncta rebus ⁊ cum materia erit pars.

Sz cur nõ di eſt ps aſtrologię applicata materię aſtrologię ⁊ ita medicinę ⁊ aliaz/ vide ⁊ conſidera.

PRimum dicere circa quid ⁊ cuius eſt cõſideratio, quod circa demonſtrationez ⁊ ſcientię demonſtratiuę.

¶ Primũ dicere more attico omiſſit (opz). Nã opus eſt ⁊ opz cũ infinitis cõſtruẽda ſunt, vt opz ſcribere, opz legere, pſertim cũ pposita ꝯſtructio ꝫ poſtulet. Primũ dicere opz more attico aſſumptiõe huiꝰ (opz) neceſſe eſt talia pferre. Cęterũ ſubiũgit circa qd ⁊ cuius eſt cõſideratio, qꝺ circa demr̃ationẽ, ⁊ demonſtratiuę ſcię, vbi has duas primas particulas vnicuiq; prępõni tradidit ⁊ aſſignauit. Eq̃dez aſſignat illi circa qd, hãc [circa demr̃ationez] ⁊ illi [cuiꝰ eſt ꝯſideratio] illã [ſcię dmr̃atiuę]. Differt aũt demr̃atio a ſcia demr̃atiua, ⁊ qꝺ ſcia demr̃atiua eſt habitus aię, ⁊ demr̃atio eſt actio q̃ a ſcia pcedit. Verũtamen Ariſto. in calce tractatiõis de demrõne inqt. qꝺ nihil differt demr̃atio a ſcia demr̃atiua q ſic inqt. Itaq; de ſyllõ ⁊ demrõne, qd vtrũq; ſit, ⁊ quõ ſit, manifeſtum eſt, ſiľq; de ſcia demõſtratiua, idẽ eni eſt. Vñ intẽtionẽ patefacit ex phemio libri dicẽs ſibi eẽ intentionẽ tradere demrõnẽ.

scientia demonstrativa · Demonstratio;

¶ Qꝺ ſi qs diceret Ariſt. nõ ꝯgrue neq; ꝯiter intẽtionẽ ſuaz explicaſſe, qm nec in p̊ libro, nec in 2° differit de ſyllõ demr̃atiuo, ſed ipſe mox tñq; de eodẽ diſputaturus, ſic fecit initiũ, qm dixit circa demrõnẽ, ⁊ ſcię demõſtratiuę.

Obiectio,

¶ Sz ad hũc rñdemus qꝺ hęc eſt ppria intentio Ariſto. differere de ſyllõ demr̃atiuo, ſed qm non põt de ipſo differere, niſi ꝓus tradat ſyllm ſimplr, huiꝰ gr̃a, itaq; p̊ docet ſyllz ſimplr, cũ igiꝫ doctrina ſyllogiſmi ſimplr habeat ſcopũ ipſam demõſtrationẽ, merito ⁊ ppoſitam tractationẽ facultatẽq; velut ad ſcopũ ⁊ itẽtionẽ referẽs, ipſam dixit eẽ de demr̃atione, quẽadmodũ ſi ẽt agricola diceret intentionẽ agriculturę ſuę eſſe de ꝯficiendo pane, ⁊ quercuũ inciſor de nauiũ ſoliditate. Itẽ cũz ſit vna tractatio de reſolõne ẽt in p̊mis voluminibꝰ docebit ea q̃ cõferunt ad demr̃ationẽ q̃ſi mãm demrõnis ⁊ genus tradẽs, ſed in extremis voluminibꝰ de demrõne ipſa aget. Nam omnia quę pcedũt finẽ, ad ipm finẽ referunꝫ. Poſtremo ⁊ ipſe in calce libri de demrõne, dico. ſ. poſterioꝝ reſolutiuorum, perinde ac pposita tractatio facultaſq; finẽ accipiat ex pncipio, quã tractationez in pſenti phemio antea inuulgauit, cuius nuper mentionem fecimus, ſic inqt. De ſyllogiſmo igitur ⁊ demonſtratiõe ⁊ cętera, ꝯcludẽs ibi ea quę hic in medium adducantur.

Solutio,

¶ Deinde determinare qđ eſt ꝓpoſitio, quid terminus, quid ſyllogiſmus, ⁊ qualis perfectus, ⁊ qualis imperfectus.

¶ Hiſce Ariſt. ħ in loco imitaꝛ geometricen doctrinā, nā vt illi ꝯſueuerūt prius aſſumere nōnulla theoremata que ipſis ꝯferūt ad ea q̄ demōſtrāda ſunt, ħ ēt mō ipſe ħ in loco prius ſumit ea q̄ ſibi ꝓfutura cē ad doctrinā ſyllogiſmoꝝ cognoſcit. Sꝫ dignū eſt q̄rere, cur nō a termino incepit velut a ſimpliciore, ⁊ deīde icōpoſitiora nō dīniuit, vel ſi a cōpōnib⁹ voluit initiū facere, cur nō a ſyllo fecit initiū ⁊ finiuit in terminū. Et qdā tradūt, qm̄ quū diſputatū ſit in lib° de interꝑtatiōe de ꝓpōnib⁹, iccirco volēs a notiorib⁹ nobis initiū ſumere a ꝓpōne icepit. Itē q̄a ꝓpōnē iam vidit cē nolatā non ſolū a Phis, ſed ēt a rhetorib⁹, ⁊ ipſe ꝑmus nolauit terminū, vt deiceps in ſequētib⁹ oſtēdit, huius itaq̄ grā ſcđo loco ordinauit terminū ꝑinde ac difficilioꝛ ſit ob nouitatem vocis. Sꝫ verioꝛ ſolo eſt hec, opꝫ eqdē ea q̄ ad doctrinā aliquoꝝ aſſumunꝛ, notiora cē illis que aſſumpſerūt in doctrinā, cū igiꝛ debeat in deſinitiōe termini aſſumere ꝓpōnē dicēdo, terminū aūt appello in quē diſſoluiꝛ ꝓpō, ob id ꝑus ipſaꝫ docet. Nā opꝫ ea q̄ aſſumunꝛ in deſinitionē aliquoꝝ notiora eiſdē cē, ſi qdē deſinitionē ꝑcepturi ſum⁹. Preꝑoſuiſſet aūt ſyllꝫ ꝓpōni, ſi opus fuiſſet ꝓpōni in ſuā dīnitionē illū ꝯphēdere. At nūc euenit ꝯūū. Nā ipſe vtiꝛ aliq̄ mō i diffōne ſyllogiſmi ipſa ꝓpōne dicēs, i quo poſitis qbuſdā, q̄ ſane ꝑticula idicat ꝓpōnes, qm̄ igiꝛ ꝓpōnes ſunt ſimpliciores ⁊ q̄a aliq̄ mō mētionē facit de ipſis in dīnitiōe ſylli, merito ꝑorē doctrinā de ipſis ꝓpōnib⁹ facit, q̄ꝫ de ſyllis. Sciendū tñ eſt, qđ termin⁹/dictio/ſimplex vox/nomē/⁊ vbū ſubto eadē ſūt, ſꝫ habitudie differūt. Nā qñ eſt ſubtū i ꝓpōne eſt nomē, qñ aūt vt ꝑdicatū, eſt vbū, qñ vo vt vox ſimplr ſignatiua, eſt ſimplex vox. Itē alio mō nomē tunc eſt, qñ cū articulo diceretꝛ, vbū aūt qñ ꝯſignares tpe, quēadmodū etiā ꝓpō, ꝓblema, iſtātia, ꝯclo, enūciatio ſūt idē ſubto, vt oliꝫ in aliys dixim⁹, ⁊ habitudie differūt, nā qñ volētes cōſtituere ſyllm ꝓpōnē accepimus tāq̄ ei⁹ ꝑtes, tūc ꝓpō diciꝛ, qñ aūt ipſaꝫ ꝑducerem⁹ in mediū alteri ad demōſtrādū ipſaꝫ, ceu qñ dicim⁹ demrādū cē, nuꝫ aīus imortalis ſit, tūc ꝓblema ſit, qñ aūt aliq̄ affirmāte, vel negāte nos illi ꝯria demrāremus, tūc inſtātia ſit, ceu ſi aliq̄ dicēte qđ aīus imortalis ſit, ⁊ nos diceremꝰ aīuꝫ nō cē immortalē, hec ipſa ē ꝯclo quā ſyllo ꝯcludit, ceu aīus ſeipꝫ mouet, qđ ſeipꝫ mouet ſemꝑ mouet, qđ ſemꝑ mouet eſt imortale, igiꝛ aīus eſt imortalis. Deniq̄ enūciatio eſt, qñ ſimplr aliqđ de aliquo vl̄ aliquid ab aliquo enūciamus. Vocat ꝑfectos ſyllos eos oēs qui ſunt in ꝑma figura, iperfectos aūt eos q ſunt in ſcđa ⁊ tertia, ſed qūo aliq ſint ꝑfecti, aliq vo imperfecti in ſequentibus dicetur.

¶ Poſt hec autem, quid ſit in toto cē, vel nō eſſe hoc in hoc, ⁊ quid dicimus de omni vel de nullo predicari.

¶ Cū ſint due habitudies in ꝓpōnib⁹, alia ſubti ad ꝑdicatū, ⁊ alia ꝑdicati ad ſubtū, illa q̄ dꝛ ſubti ad ꝑdicatū dꝛ in toto cē, vt qñ dicimus hoieꝫ in toto aīali cōtineri, vel in nullo lapide cē, illa vo ꝑdicati ad ſubtuꝫ appellaꝛ de oī, vt quando diceremus aīal ꝑdicari de omni homine, vel de nullo lapide. Hec autem cuncta ſubiecto idem ſunt, ſed habitudine differunt.

¶ Propoſitio qdeꝫ igitur eſt oratio affirmatiua, vel negatiua alicuius de aliquo.

¶ Vt pollicitus eſt vult deſinire que prepoſuit, ⁊ primo propoſitionem iuxta prepoſitum ordineꝫ. Accipit quidem genus ipſam orationem, quoniam non ſolum ꝑdicatur de enuntiatiua, ſed de iterrogatiua ⁊ aliys ſimiliter, ⁊ differentias ſumit ex qualitate ⁊ quātitate, ⁊ ex qualitate quidem affirmationem ⁊ negationem, ex quātitate vo vniuerſale, particulare, indeſinitum, quare ex his ſex ꝓpōnis ſpecies inuenientur, ſi vnaquēq; trium duplicetur ex quantitate ſm qualitatem. At impſentia de ſingularibus non fecit mētionem, q̄a non verſatur circa eas, cum nulla ſcientia verſetur circa ſingularia. Et quidam dicere volunt, quorum vnus eſt Alexander Aphrodiſeus, qđ Ariſto. non ꝓprie tradidit deſinitionem ꝓpoſitionis, ⁊ hoc ꝓbat valde grauiter ⁊ diligenter. Nam inqt. oportet in propria deſinitione partes eiuſdē excedere aīno id qđ deſinitur, ceu deſinimus hoīem aīal rōnale mortale ⁊ ſcientie capax, vbi iuenimus neceſſario oēs ꝑtes diffōnis ħ diffinitum excedere. Etenim animal excedit hominem, ⁊ rationale. Nam ratiōale aliud eſt differētia, aliud vo forma, ſimiliter etiam mortale excedit hominem, ſed nūc in tradita diffinitione ꝓpōnis nō videmus ꝑtes ita ſe habere. Nam affirmatio ⁊ negatio, quas compꝛhēdit velut differentias non excedunt deſinitū. i. propoſitioneꝫ, imo cōtrarium vnaqueq; ſeorſuꝫ accepta eſt inferioꝛ. Rurſus ꝓbat qđ neq; oro aſſumpta eſt vt gen⁹ affirmationis ⁊ negationis, oro. ſ. enūciatiua, dicit aūt q ſpēs vna ꝯtra aliā diuiditur, ⁊ vna non eſt prima, ⁊ altera ſecunda, ſed in affirmatione ⁊ negatione hoc nō eſt. Naꝫ prioꝛ eſt affirmatio negatione non ſolum dignitate, vt qdā ſuſpicati ſūt, ſed etiam tempore, nam ſimplicioꝛ eſt affirmatio q̄ cum aſſumit particulam negatiuam efficit negationeꝫ. Sꝫ etiā ad hec reſpondendum eſt, ⁊ tandem ad poſterioꝛem dubitationem reſpondēdum eſt ⁊ diſtinguēdū qūo in ipſis ſpēbus, quarū vna diuidiꝛ cōtra aliā, nō eſt alia, alia ꝑſtantioꝛ vel ignobilioꝛ. Nam hoc eſt verum probando ſm gn̄is participationē, minime vo ſꝫ dīias ꝯſtitutiuas vniuſcuiuſq; ſpēi, nā neceſſe eſt vt ſpēs, q̄rū vna diuidiꝛ cōtra aliā equalr ꝑticipare gn̄e, ⁊ hac rōne indicandū eſt ſi genus cōiter de ipſis ꝑdicatur. Verū ſpēs nō ſunt eiuſdē dignitatis, nā hoc fieri non pōt, ſiqdem oporteat etiā eſſe ſubſtātiaruꝫ dīias, alioqui is qui hoc dicit dīias ſubſtantiarū tollit, ſed ſi ſunt ſubarū dīie, neceſſe eſt vt ſubſtantie vel quod melius, vel quo ad deteri⁹ differunt, nōne igiꝛ hac via diſcernēdū eſt, nuꝫ vna ſpēs cōtra aliam ſit diuiſa, ⁊ ſub quo gn̄e redigaꝛ, alioqui, nihil de aliquo vt genus ꝑdicabiꝛ, nam in omnibus eſt aliqđ nobili⁹ ⁊ aliqđ ignobilius, ſed vt dixi oēs ſpēs eqūlr ꝑcipiūt genere, ⁊ ſi differentias quo ad melius ⁊ deterius ſortita ſint, quēadmodū. vbi grā. homo ⁊ equus, naꝫ hi equaliter intermedia natura animalis participent, homo tñ differētias quo ad melius ipm. ſ. rōnale aſſecutus eſt, qđ q̄ invmus, ſi etiam affirmatio que eſt ſpēs enuntiationis diuiſa contra negationem preſtantiores dīias aſſecuta preſtantioꝛ ſit negatiōe. Itē neq; eo qđ affirmatio ſimplicioꝛ eſt, ⁊ negatio cōpoſitioꝛ, iam ꝓpter hoc oportet eaꝫ tpe ⁊ natura ꝑcedere negationem, nā plures ⁊ alie ſunt ſpēs, quarum vna contra aliaꝫ diuiditur, atq; alia eſt aliys compoſitioꝛ, nam cum ſint differētie animalis rationale ⁊ irrationale, ſiue rationalitas ⁊ irrationalitas, alia ꝑfecto animalia ſola irrationalitate participarunt, ceu equi, canes, ⁊ cōſimilia, ſcimus etiaꝫ quod ſubſtātia irrationalis ira, concupiſcentia, ſenſu, ⁊ phantaſia denomineꝛ ⁊ deſignatur. At homo his etiam irrationalibus viribus participauit, vltra quas alteraꝫ differētiam rationalitateꝫ obtinuit, qui deſignatur ſm melioreꝫ, ceu ⁊ reliquorum vnū, quodq;. Vt igitur hic aliqs non diceret equum ⁊ canem, vel aliquid ſimiliuꝫ, quia paucioꝛib⁹ viribus participat,

⁊ hec

Qđe Domi- noni⁹ i li° de interꝑtatiōe.

ꝛ hac ratione ſimplicius eſſe homine, ac tempore ꝛ natura prius, igitur neq̃ aliquis diceret affirmatiuam ꝑpoſitionem eſſe priorem negatione. Item diuiſo animato in animal, in genus mixtū ex animali ꝛ planta quod vocāt greci zoophita, ꝛ in plātam cuius differentias. vz. altricē vim, genitricem, ꝛ nutricem etiam zophita habēt, ꝛ vltra habēt ſenſum tactus ꝛ motū circa eūdem locum, equus autē habet hec, ꝛ omnes ſenſitiuas potentias cum motu ex loco ad locum, atq̃ cū appetitu ꝛ phantaſia, vltra q̄s homo habet etiā rationales potētias, quare hō prorſus eſſet compoſitior, ꝛ plante ſimplicior, ꝛ media animalia ꝛ zophita, ꝛ certe nemo diceret plantā eſſe natura priorē, eo quod compoſitione potentiarū animę in homine eſt ſimplicior. ¶ Sed quid dicendū ſi aliquis forte fortuna diceret, nomine natura ꝛ tēpore neceſſe eſt ſimplicia cōpoſita precedere ex quibus compoſita conſtant. id certe aſſero, ſed non eſt idē dicere ſimplicia ꝛ ſimpliciora, qppe ſimplicia cum rationē elementorum contineant, vel elementa ſint, pręcedant ea quę ex ipſis componūtur, fieri tamen poteſt, vt eorū quę ex ipſis ſimplicibus cōponuntur alia cōpoſitiora ſint, alia vero minus compoſita, in quibus neq̃ minus compoſita ſunt natura priora ipſis magis compoſitis. verbi gratia. partes orationis octo eſſe dicuntur, ex quibus omnis oratio conſtat. Equidem he partes octo pręcedunt omnem orationem, quib9 vero ſublatis omnis oratio tollitur. Vſu autē ſepe venire ſolet, vt orationes quę ex eiſdem conſtituuntur, alię duabus ſolis conſtent partibus, ceu homo currit, alię vero tribus, vt hic homo currit, alię quatuor, ceu hic ipſe homo currit, alię quinque, ceu hic ipſe homo bene currit, ſimiliter etiam de cęteris, vbi ergo manifeſtum eſt ꝙ oratio quę duabus partibus conſtat, ſimplicior ſit ea quę ex tribus componitur, ꝛ hęc quoq̃ ſimplicior eſt ea, quę quatuor conſtat, ꝛ hęc etiā ſimplicior eſt ea, quę quinque cōficitur, compoſitior vero cęteris eſt ea oratio, quę octo cōſtat partibus, ceu mei vero īfelicis ꝛ adhuc elati animi miſerere, ꝛ certe ea oratio quę dicit, hō currit, natura prior non eſt ea quę dicit, mei vero infelicis, ꝛ adhuc elati animi miſerere. Nam illud eſt natura primum quo ſublato ſecum omnia euertit arripitq̃, ſed alijs ſublatis ipſū non ruit nec tollitur, atq̃ infertur concluditurue, ſed non infert, ceu animal natura, eſt homine prius. Verum nō ſic ſe habent antedictę orationes. Nam nulla earum ſublata reliquas ſecum demit neq̃ infert. Eadem quoq̃ in naturalibus eueniunt. Etenim in his differentię ꝛ genera quibus ſpecies conſtant, ſimplicia ſunt, quibus ſublatis ſpecies etiam auferuntur, nulla tamen ſpēs eſt natura prior, nec poſterior, quāq̃ alia participet longe pluribus differentijs, alia vero paucioribus, ceu in homine ꝛ equo. Naz nullus eorum ſublatus reliquum ſecum aufert, neq̃ ſecum infert. Idem quoq̃ in affirmationibus ꝛ negatiuis orationibus fit, quippe nulla ſublata reliquam ſecū auferat ꝛ demat, neq̃ inferat. Nam ꝛ ſi videtur particularis affirmatiua inferre particularem negatiuam, etiam econuerſo negatiua infert affirmatiuam, quando vna alterā viciſſim verā eē facit ac verificat. Vniuerſales aūt ſuas particulares vna ſecum auferūt, quę etiam ſimul inferūt id qđ eſt natura poſterius, ſed a particularibus non inferunt, quas cōditiones habebant ea quę ſunt natura priora. Item neq̃ ille ꝑpoſitiones quę contradicendo opponuntur mutuo ac viciſſim ſeſe auferūt, nec inferunt, imo contrarium altera exiſtente vera fieri non poteſt, vt altera de eodem ſit vera, quod quidem videmus etiam ſpēbus e regione diuiſis ineſſe, ceu ſubſtātię alia eſt corpus, alia vero incorporea, ꝛ de quo ꝑdicatur corpus, neceſſe eſt ꝙ de eodē non pręddicetur incorporeū. Rurſus corporis aliud animatū, aliud vero inanimatum, ꝛ hęc in eodē ſimul eē non poſſunt. Similr quātitatis alia diſcreta eſt, ꝛ alia cōtinua, quę etiam in eodem ſm idem tempus eē nō poſſunt, quare ſi cōtradictio hunc in modū ſe hz, recte itaq̃ ſpēs enūciationis aſſerimus eſſe affirmationē ꝛ negationē. ¶ Verūenimuero noſtrū mox videmur obliti contraria de eiſdem aſſerētes. Nam dicebamus ceu in homine ꝙ in eodē cōtradiuiſę differētię videnť, rurſus continua ſubiūximus in eodē ea quę ſunt e regione diuiſa, ſubſiſtere nō poſſe. ¶ Dico igiť ꝙ ſi quis diligenter ꝛ accurate animaduerterit ſermonem, certe non incidit in cōtradictionem. Nam in eodem cōtingit cōtraria eſſe, ſed nō ſm idem. Porro in oculo album ꝛ nigrū eſt, ſed non ſm eādem partem, ꝛ in manu cōtinuum ꝛ diſcretum, verū in digitis diſcretū, in reliqua vero parte manus continuū. Eodem igitur mō ꝛ in homine, quippe in alio ſpectēť rationis viſus, in alio vero abuſus rationis. Et quū id qđ diximus, pateat, more huiuſce rei ampliorē inqſitionem omitto. Eodē igitur modo cōtradictio in eodē ineſſet, ſed non ſm idem, ceu ſi diceres eūdem oculum albū ꝛ non albū eſſe, lz alio atq̃ alio modo ſit nō albus ꝛ albus, ꝑinde prius dicebamus ꝙ ꝯtingit differentias e regione diuiſas in eodē ſpectari, ſed non ſm idem. Eadē ſenſitiuū ꝛ inſenſitiuū in animalibus eſt videre, ceu in carne ſenſitiuū, in oſſibus vero inſenſitiuum, atq̃ corp9 ꝛ incorporeū, ſiquidem qualitates in animalib9 ſint incorporeę. Poſterius vero dicebam9 ſpēs e regione diuiſas nō poſſe idem eſſe. Nā quū ſint ſpecies animati aīal, zoophiton ꝛ planta, fieri nequit vt idē ſit aīal ꝛ zoophiton, vel zoophiton ꝛ plāta ſit, ꝙ ſi differētię inferiores ſiť eē nequeunt, neq̃ ſuperiores, ſimiliter eūdem hominē equū eſſe impoſſibile eſt. Si ergo hunc in modum ſe habet affirmatio ad negationem, ꝛ maxime ille ꝑpoſitiones quę contradicēdo opponūtur (vt iam diximus) etiam ſm hꝫ ſint enūciationis ſpēs. Sed forſitan neq̃ recte ꝯceſſimus affirmationem eſſe ſimpliciorē negatione, ꝛ negationē compoſitiorem. Naz compoſita in ſeipſis habēt ſignificationem ſimpliciū, negatio autem ſignificatū affirmationis non habet, nam vox compoſitior eſt, ſed ſignificatū minime, quippe in hac orōne *Socra.* nō ambulat, nō affirmatur ambulatio de *Socrate*, ſed quēadmodū affirmatio huius *Socra.* ambulat dicit ineſſe *Socrati* ambulare, ita dicit hęc, *Socra.* nō ambulat, nō ineſſe. Vnde non opꝫ attendere ſolę compoſitioni vocum, ſed multo ꝑus ſi ſignificatū ſit cōpoſitū, nam contingit ſimplicē vocem habere ſignificatū cōpoſitum, ꝛ cōpoſitum ſignificatū habere vocem ſimplicē, vt in libro de interꝑtatiōe didicimus, ſed forſitā ſi quis diligenter animaduerterit, negatio ſimplicior eſt quo ad ſignificatū ipſa affirmatione, nā affirmatio aliud alteri connectit ꝛ copulat, negatio vero ꝑdicatū nō ineē ſubiecto īngit. Vnde (vt dicebā) neutra ſublata alterā ſecū aufert, neq̃ vna ſecū īfert ꝛ īrodicit, nā ꝯtingit vt affirmatio in mā īpoſſibilis ſit ſemꝑ falſa, ꝛ negatio ſemꝑ vera in eadē mā. Econtrario aūt in mā neceſſaria cū ſit affirmatio ſemꝑ vera, ꝛ negatio in eadem mā ſemꝑ falſa, fieri aūt non pōt, vel cōpoſito exiſtē ſimplicia nō eē, vel ſimplicib9 nō exiſtib9 cōpoſita eē, nō ġ negatio ſimplicior eſt affirmatiōe, tot itaq̃ de altera dubitationū dicta ſint, Cęteꝝ de altera dico. ſ. de illa q̄ dicit ꝙ partes definitiōis i plus cōiores q̃ ſūt definitis. At hic ꝯtrū eſt, ga min9 cōmunes ſunt, qīg dem affirmatio ſit minus communis q̄ ipſa propoſitio, ſimiliter autem ꝛ negatio. Porro ad hanc imprimis dicendum eſt non oīno verum eſſe, qđ partes ꝺfinitiōis hoc in loco nō i plus ſe habeāt,

Oſtree ſūt q̄ in loco mouent: ꝛ nō ad locū: ꝛ cetera affixa lapidibus.

Dubitatio.

Reſponſio.

Simplicia & Simpliciora differunt:

Quod ſit prima na.

Dubium.

Reſponſum.

Ecce niſi cō dictio.

Att.

Ad minorē.

nam affirmatio, vel negatio, ⁊ vniuerſaliṫ illud.ſ.de ali-
quo, non ſolū de ꝓpoſitione dicitur, ſed etiam de ꝓble-
mate, inſtantia, ⁊ cōcluſiōe. Sȝ hoc qdeȝ forſitā nō eſt ne-
Ad maiorē. ceſſariū, qppe oīa hęc ſūt vnū ſubīo. Proīde dicēdū eſt,
ꝙ quū definitiones ꝯſtēt gñe et differētijs, neceſſe eſt ſu-
mi ſpecialiſſimas differētias cū accipiūtur dīę, q̄ ꝓpriȩ
ſigillatimq; ſubīo ⁊ nulli alteri inſint, nā eē mētis ⁊ ſcien-
tię capaceȝ humanę ſpēi, dūtaxat ineſt, nulli ꝟo alteri, vt
dicebā, ineſt, ſimiliṫ impar ⁊ par ſoli nūero ꝯgruūt, ceu ſo
li circulo cōpetit ab vna linea ꝯtineri, ⁊ lineas q̄ a centro
ad peripheriā ⁊ circūferentiā ducunṫ ęq̄les habere, quū
igitur definientes circulū dicimus ꝙ eſt figura plana ab
vna linea cōtēta in qua ab vno puncto eoꝝ q̄ intra circu
lū ſunt oēs rectę lineę incidētes ad peripheriā ducte inter
ſe ſunt ęq̄les, neceſſe eſt vt vltimę dīę non in plus ſe ha-
beāt q̄ȝ circulus, ſed ipſi ſoli inſint, cuius rei gratia poſſu
mus infinita fere exēpla adducere, hac ꝓinde rōne quā-
dogdem in cōſtituendis definitionib⁹ egeamus ꝓprijſſi-
mis differētijs ſpālíſſimiſq; ſi nobis defuerint ꝓprijs vti
mur accñtibus, porro diffinientes equū dicimus ipm eſſe
aīal irrōnale hinibile, quo in loco hinibile, veluti ſpāliſſi
ma dīa vtimur, qa nobis deeſt talis dīa ſubalis. Quid
itaq; mirū eſt, ſi etiā in definitione ꝓpōnis aſſumpte fue-
rint ſpāliſſime differētię q̄ nulli alij inſunt, nā ⁊ h̄ nectio
dȝ ineſſe atq; cōpetere vere definitioni, hac itaq; rōne aſ
ſumptū eſt illud, de aliquo, in diffōnē ꝓpōnis ꝙ ſoli ora
tioni enūtiatiue ineſt. Naȝ illud affirmatiue vel negatiue
ſiqdem ambo vt vnū accipiamus, ꝑfecto nō erit minus
cōe q̄ȝ ſit ꝓpō, ſed adequaṫ ei, quādoqdem acceperimus
illud/vel/nō diſiūctiuȝ, ſed copulatiuū pro/et/vt ambo
de gñe.ſ. enūtiatione vel ꝓpōne ꝑdicetur, nā enūtiatio ſi
ue ꝓpoſitio affirmatiua eſt ⁊ negatiua, nā oſtēſum eſt in
ipſis introductiōib⁹ quas Porphyrius ędidit, qȝ oppoſi
te dīę non ſolū potētia, ſed etiam actu ſunt in gñe. At ſi
ambo nō velut vnaȝ accipiamus, neq; vt vnaȝ dīam, ſȝ
diſiūctiue certo dīę non erūt cōſtitutiue gñis, ſed diuiſi-
ue, ſed in definitionib⁹ diuiſiuas dīas definitorum non
aſſumimus, ſed cōſtitutiuas, ceu aīalis conſtitutiue diffe-
rētię ſunt aīatum ⁊ ſenſitiuȝ, nam aīato differt diſcerni-
turq; ab inanimatis, per ſenſitiuū autē a plantis, differē-
tię autē diuiſiue ſunt rōnale ⁊ irrōnale, mortale ⁊ imorta
le. Et iā conſtat ꝙ ꝑme in definitione comꝑhendantur ⁊
nō poſteriores, quare ⁊ in ꝓpoſitis idē fit, dico.ſ. in ꝓpō-
ne, vel enūtiatiua oīone, vbi affirmationē vel negationē
comꝑhendemus, velut dīam cōſtituētē perinde ac vnū
vtrūq; ſumendū ſit, naȝ ſi diſiūctiue audiuerimus intelle
xerimuſq; dīę erunt diuiſiue ⁊ non-cōſtitutiue ꝓpōnis.
Vnde ſi velut vnū illa duo intellexerimus, certe hęc dif-
finitionis pars ęquabitur definito, qȝ ſi quis non recipe
ret hanc expōneȝ, ſed aſſereret dicēdū eſſe diſiūctiue illō
affirmatiue vel negatiue, neq; hoc mō cōfutabitur reꝑhē
deturq; definitio. Nō eniȝ hęc in diffōne poſita eſſe dice
mus ad cōficiēduȝ eaȝ, ſed ad diſcrimē diuerſarū ſpēruȝ
ꝓpōnis. Nam ſatis erat ⁊ hoc mō definiri, ꝙ propoſitio
eſt oratio cuiuſdā de aliquo, ſed quū ꝓpoſitiones nō ſint
vnius ſpēi. Nā diuidūtur in affirmatiuas ⁊ negatiuas, ꝓ-
inde ad diſcrimē differentiū ſpēruȝ adiecit illud affirma
tiue vel negatiue de aliquo, ceu ſi qs ēt numerū diffiniēs
hūc in modū diffiniret, ꝙ eſt multitudo cōſtās ex vnita-
tibus, deinde cupiēs ſpēs hui⁹ īdicare adijceret par vel i,
par, nō ad ꝯſtōnē gñis.ſ. nūeri dico, ſȝ ad diuiſionē, q̄re
iuxta hāc expōnē, hūc i modū deīceps ſic hēaṫ diffō, oīo
alicuius de aliquo affirmatiue vel negatiue. Et ꝙ talis ex
poſitio aptior ⁊ longe conuenientior priore ſit, patet ex
his quę inferuntur. Nam inquit.

Vide Ammonium p° de interpretatiōe.

Hęc autem vniuerſalis, vel in parte, vel in
definita.

Nanq; eniȝ in diffōne ꝯiunctio diſiūctiua aſſumiṫ, nā
oīa quę comꝑhēdunṫ in diffōne omni diffinito cōpetūt,
nā cuicūq; hoī ineſt aīal, rōnale, mortale, mētis ⁊ ſcię ca-
pax. At nō oī ꝓpōni affirmatiuū, vel negatiuȝ, vel vle,
⁊ in parte, ac indefinitū cōpetit, igitur hoc ꝙ dicit Ariſt.
eſt diuiſio ꝓpōnis, ⁊ non dīntię cōſtitutiuę, niſi vt vnum
(vt dicebaȝ) ſumeretur, ſed neq; poſſunt ſimul apꝑhēdi,
quocirca iam dicebā vnūquodq; eoꝝ quę in diffōne aſ-
ſumūtur, vnicuiq; ſpēi ſub diffinito, ſi genus fuerit diffi-
nituȝ, vel vnicuiq; indiuiduo, ſi ſpēs ſpecialiſſima fuerit
diffinitū, cōpetere debet, vt aīal eſt ſubſtātia animata ſen
ſitiua, vbi omni aīali competit eſſe ſubſtātiam ⁊ aīatam ⁊
ſenſitiuā. Similiṫ ⁊ diffinitio hoīs omni īdiuiduo ſub ho
mine cōpetit. At (vt iā dicebam) vnūqđq; in diffōne af-
firmationi ⁊ negationi ſub ꝓpōne exiſtētibus non com-
petit. Naȝ ſi etiam acciperemus affirmatiuū ⁊ negatiuȝ
in vnuȝ, nulli certe cōpetet ſeorſum.ſ. neq; affirmationi,
neq; negatiōi, ſimiliṫ quoq; nec vniuerſale, nec in parte,
nec indefinitū, quare hoc intelligēduȝ eſt diuiſiue, vt de-
finitio ꝓpōnis hęc ſit oratio alicui⁹ de aliquo, ⁊ diuiſio
eiuſdem ſm qualitateȝ affirmatio vel negatio, ⁊ ſm quā-
titatem vniuerſale, in parte, vel indefinituȝ. Hoc igiṫ ſic
ſe habēte dubitatio amplius nō habebit locuȝ, quę dicit
affirmatiuū ⁊ negatiuū eſſe differētias quę in diffōne cō-
prehēdantur, ⁊ deinceps vnūqđq; eoꝝ ꝙ in diffōne ac-
cipitur in minus eſſe, q̄ȝ diffinituȝ. Nam talia nō fuerunt
aſſumpta in definitione ꝓpōnis, ſed ſunt differētię diui
ſiuę ꝓpōnis, ſola autē hęc particula ſumiṫ aliquid de ali
quo, quę adequaṫ ꝓpōni. Naȝ hęc omni ꝓpōni ⁊ ſoli cō
uenit. Q ꝺ ſi ꝟo aliquis diceret, qȝ quēadmodum in Dubium.
alijs definitionibus etiā ſpāliſſime differētię aſſumūtur,
tamē cōes etiā ſunt, ceu de hoīe rationale ⁊ mortale, ſic ēt
in definitione ꝓpōnis, quędam ſunt cōiores differentię.
Sciat qȝ in alijs ſpēbus quę ſunt ſub generibus, fuerunt Solutio.
quędam differētię cōmunes pluribus ſpeciebus, ceu ra-
tionale de homine ⁊ angelo. At hic natura tale nobis nō
ſuppeditauit. Naȝ ſtatim poſt genus ꝙ eſt oīo, ſpēs ſunt
nullo medio cōmuni diſiuncte ⁊ intercepte, niſi dūtaxat
ſpāliſſimis differentijs, qbus vnaquęq; ſpēs ſub oratio-
ne cōſtituta ſuapte ſignatiōe diſtinguitur. Sed rurſus Dubium.
nobis aduerſatur differētię diffinitio, ſiqdeȝ ipſa eſt ꝑdi-
catuȝ de pluribus ⁊ differētibus ſpē in quale qd. Nā hoc
ſcȝ alicuius de aliquo nō ꝑdicatur de pluribus ⁊ differē-
tibus ſpē, ſiqdem adequatur definito. Reſpōdeo igiṫ Solutio.
ad hoc ꝑmo ꝙ hęc dubitatio etiā eſt de alijs ſpāliſſimis
differētijs, ceu in hoīe mētis ⁊ ſciētię capax eſt, ⁊ ab vna
linea cōtineri in circulo, alioquin neq; hic hoc ſequitur.
Nā ꝓpoſitio eſt genus ſubalternū diuiſum in ſpēs.ſ. affir
mationem ⁊ negationem, ⁊ vnicuiq; harū competet hoc
ſcȝ alicuius de aliquo, quare etiā hic hoc alicuius de ali-
quo ꝑdicatur de pluribus ⁊ differētibus ſpē. Secus tamē
eſt de hac.ſ. mentis ⁊ ſciētię capax, quę ſi eſt ſolius homi-
nis differētia ſpāliſſima, non ꝑdicabitur de differentib⁹
ſpecie, ſed de differētibus numero. Similiṫ etiā de circu-
lo hęc.ſ. ab vna linea cōtineri. Niſi lōge melius ſit vt hoc
modo differētię diffiniantur, qȝ differentia ſit id qȝ ꝑdi-
catur de pluribus differētibus ſpē vel numero. Sed ſi h̄
modo erit diffinitio, neq; cōpeteret ſpāliſſimis differen-
tijs, attamē alię diffinitiones cōpetunt, differētia eſt qua
excedit ſpēs genus alicuius de aliquo. Quędam exē- Dubium.
plaria habent ⁊ alicuius ab aliquo, ſed melius ꝑmo ſola.
Verū ſi quis diceret, qȝ ꝑma diffinitio ſoli affirmationi

competit,

cõpetit,quippe illud de aliquo nõ videt̃ cõgruere negationi.Naʒ ipſa ob diuidẽs magis appellaret̃ alicuius ab aliq̃. Solutio. ¶ Rñdemus qð illud.ſ. alicuius ſolũ indicat terminũ qui eſt ꝑdicatum,illud ꝟo de aliquo ſignificat ſubiectũ,quare ſi etiaʒnegatio ex his cõſtituta eſt, perſpicuuʒ eſt vt etiam de eadem pertractauerit.

¶ Dico autem vlẽ, qð omni,vel nulli ineſt,in parte ꝟo quod alicui, vel non alicui,vel non omni ineſt.

¶ Cur particularẽ affirmatiuam vna voce ſignificauit,ꝛ particularẽ negatiuã duabus vocibus.ſ.nõ alicui,ꝛ non oĩ. Idẽ vr̃iter.ꝛ aliter.hic. Dicimus igit̃ ad hoc,qð particularis negatiua,vt etiã in libro de interꝑtatione dictũ eſt, duabus propoſitionibus aduerſat̃,alij propoſitioni particulari affirmatiuę,ꝛ alij quę eſt vlis affirmatiua, ſed particulari affirmatiuę tanq̃ idipſuʒ particulare auferens,qð quidẽ ꝓpria ipſi affirmatio affirmauit. Vli autẽ aduerſat̃ tanq̃ ꝯdictorię oppoſita eidẽ.Vñ nois gdẽ duo ſunt,ſed res vna eſt. Per ꝓpoſitionẽ intelligit õ aſſertiõez ſubiecti ꝛ ꝑdicati ꝑ verbis.

¶ Indefinitum aũt eſt,qð ſine vli vel in parte ineſt,vel non ineſt, ceu contrarioꝝ eadeʒ eſſe ſcientiam,vel hoc voluptatẽ non eſſe bonã.

¶ Cum tradidiſſet diſciplinã nobis de vli ꝓpõne determinata ſigno vli, ꝛ de particulari ſilr, nunc exẽpla dicit ꝓpõnis indeterminatę indefinitęq; ceu ꝯrioꝝ eandẽ eẽ ſcientiã.Nam hęc ꝓpoſitio eſt indefinita, quippe Ariſt. non adiecit omnium ꝯrioꝝ,vel alicuius,ſilr nulla voluptas bonũ vel non omnis,ſed indefinitã hʒ ꝓlationẽ. Dubium. ¶ Dubitarũt aũt quidã, quo indefinitaꝝ ꝓpõnuʒ exẽpla afferre cum voluiſſet,dixit ꝯrioꝝ vnam eſſe ſciẽtiaʒ, vel voluptatẽ non eſſe bonã,vbi ponit terminos cũ ſuis articulis. Et ꝯ habẽt hoc in greco. Nam articuli videnẽ equę virtutis eſſe cũ determinationibus vlibus, ꝛ ita videbat̃ dici in libro õ interpretatione. Solutio. ¶ Dico igit̃ qð nõ oĩno articuli eãdẽ viʒ habẽt cuʒ addeterminationibus.Nã hoc falſum eſt,qñquidẽ ſi hoc eſſet, quoties aliqs diceret ꝙ hic Socrates phs eſt,diceret ꝙ oĩs Socrates phs eſt, ſi ergo articuli queũt terminis ſingularib' cõiungi, ꝛ no n pñt eiſdẽ determinationes,igit̃ non erit veꝝ ꝙ articuli cũ determinationib' eandẽ vim hñt, ſed articuli in terminis ſingularib' nihil aliud ſignt nobis quã relationẽ ꝛ aliqð eſſe diſcretũ.ꝟ.g. Socratẽ vel quẽuis aliũ. At in terminis vlibus videntur, vt preceptoꝛ noſter in cõmentarijs libri de interꝑtatione dixit,ipſam nãm ꝛ ideaʒ hoĩs ſignificare,vel cuiuſuis alterius.Nam qñ dicimus hõ eſt aĩal,quid aliud dicimus q̃ qð humanę naturę ineſt aĩal. Atqui qñ dicimus oĩs homo eſt aĩal,indicamus ea indiuidua q̃ cõtinẽt̃ ſub ſpẽ,quare ĩdeterminata indefinita eſt vtraqʒ, ꝛ ea hic hõ aĩal,ꝛ illa hõ aĩal ſine articulo. Verũ alia dicit vlẽm ſpeciẽ aĩal eſſe,illa.ſ.quę eſt cũ articulo,alia ꝟo dicit aliqueʒ parteʒ eoꝝ quę ſunt ſub ſpecie. Deniqʒ hic homo albus eſt vel grãmaticus nõ eſt verũ,ſed ſine articulo veruʒ eſt homo eſt albus vel grãmaticus, quare quãq̃ cũ articulo dixerit bonũ contrarioꝝ ꝛc̃. ꝛ hanc voluptateʒ,tamẽ vtebatur ꝓpoſitionibus indeterminatis indefinitiſue.

Articuli nõ eadẽ cũ het.

¶ Differt autẽ demonſtratiua ꝓpoſitio dialectica,qꝛ demonſtratiua alterius particulę cõtradictionis eſt aſſumptio.

¶ Cum prius tradidiſſet diffinitionẽ cõem ꝓpõnis, nũc affert dĩas ipſaꝝ ꝓpõnũ, quaꝝ aliam dicit eſſe demonſtratiuã,ꝛ aliã dialecticã. Omiſit aũt ſophiſticã cũ ſit ꝓrſus inutilis,porro accipit duas dĩas, vnã quidẽ ex natura noſtra,alterã aũt ex natura rerum.Quod quidẽ dialecticus non oĩno vera accipiat,ſed ea q̃ videnẽ his, q vna diſputant,ſiue vera,ſiue falſa fuerint, ꝛ demõſtratiuus ſola vera,etſi nulli ita videat̃, ex vſu liquet, qꝛ dialecticus totã ꝯdictionẽ interrogat,ꝛ qð videt̃ ſecum diſputãti accipiens ex eo inducit eũ ad ꝯdictionẽ. Nam ad gloriaʒ ꝛ victoriã deꝑhendẽdi ipſum reſpiciẽs,vult ſecũ differẽteʒ in ꝯdictionẽ deducere. At demõſtratiuus reſpiciens ad veritatẽ non interrogat,ſed alterã partẽ verã accipit. Dignũ eſt quęrere cur in ꝑcedente libro de interꝑtatione cũ de ꝓpõnibus differuiſſet,rurſus hoc in loco gd ſit ꝓpoſitio docet. Rñdemus igit̃ (vt iam dictum eſt) qð enũciatio,ꝓpoſitio,ꝓblema,ꝯcluſio,inſtãtia ſunt idẽ ſubiecto, ꝛ habitudine dũtaxat differunt.Nam verbi gratia ꝟ animus imoꝛtalis,eſt cuncta hęc. Nam qñ dico illud enũciãdo enũciatio appellat̃,qñ ꝟo vt pars ſyllogiſmi ſit,propoſitio eſt. Etenim dicimus ſyllm ad minimuʒ conſtare duabus ꝓpoſitionibus, qñ aũt quiſpiã velut dubitãs interrogãdo ſic diceret,num animus eſt imoꝛtalis, tũc hoc ꝓblema dĩ,qñ ꝟo,ex ſyllogiſmo cõcluditur, concluſio, qñ ꝑterea aliquo demõſtrante qð animus ſit imoꝛtalis,ꝛ alius inſtaret diceretq;, ꝙ non eſt imoꝛtalis,tunc erit inſtantia,itaq; in libro de interꝑtatione de enũciatione diſſeruit,hic ꝟo de ꝓpoſitione tractat vt ipſa eſt ſylli ps. Solutionis punctum.

Dubium. Solutio.

¶ Non enim interrogat, ſed accipit qui demõſtrat. Dialectica autem contradictionis eſt interrogatio.

¶ Accipit a ſeipſo.vʒ.vt dictũ eſt, veritateʒ ſibi decernẽs etſi non videat̃ auditori, aut ſi nullus eſſet penitus auditoꝛ. Nam verbi gr̃a qui demõſtrat ſumet ſolem eſſe terra maiorẽ,quãuis pleriſq; videat̃ eſſe pedalis,ꝛ non quẽadmoduʒ dialecticus qui cũ velit vincere eũ qui ſecũ diſputat,accipit ex his q̃ ipſe fatet̃ ꝛ admittit,ſiue vera,ſiue falſa fuerint,proinde ſubiungit. Dialectica autẽ ꝯdictionis eſt interrogatio. ¶ Sed cur in libro de interꝑtatione vbi inquit dialecticẽ ꝓpoſitionẽ interrogationẽ eſſe alterius partis ꝯdictionis, vbi ſic ait dialectica interrogatio eſt petitio rñſionis,vel ꝓpoſitionis, vel alterius partis cõtradictionis. At hic ꝯtrium dicit,cũ inquiat totã interrogationẽ ipſum dialecticũ interrogare. ¶ Rñdemus igitur qð hęc loca non diſſident,qꝛ opʒ totã ac non totã ꝯdictionẽ ſed alterã partẽ interrogare. Nam dialecticus interrogat actu alterã partẽ,potentia ꝟo totam ꝯdictionẽ. Qð autẽ hoc velit Phs hinc cõſtet. Equidẽ ipſe inquit qð opʒ dialecticẽ interrogationem ita proferre,vt det diſputãti modũ quo valeat ſuam ſniaʒ innuendo aut renuendo patefacere. Naʒ ꝛ in hoc differt dialectica interrogatio ab ipſa inqſitione, qꝛ ſufficit ad dialecticã interrogationẽ rñderi ita vel non ceu num animus imoꝛtalis,ad hãc interrogationẽ ſufficit rñſum afferri ita vel non,ſed ad inqſitioneʒ percũctationẽq; pluribus verbis opus eſt, ceu cuias eſt, quę patria aut parẽtes,hęc nãq; pyſmaticee ꝛ ꝑcunctatio quędaʒ eſt cui ſi ſatiſfacere vult rñdens ei opus eſt pluribus verbis. Porro dicit ꝛ ſubiungit ventus ferens me ex Troia ad cicones aduexit. Quod ſi vniuerſam ꝯdictionem actu interrogabimus, ceu animus imoꝛtalis eſt, an imoꝛtalis,rñdens non poterit afferre rñſa dialectica,quę ſunt ꝑ hęc ita vel non. Nam ſiue dixerit ita vel nõ,ignorabit interrogans qualẽ ꝯdictionis partẽ admiſit, vel negauit. Qð ꝟo dialecticus interrogãdo alterã ꝯtradictionis partẽ,potẽtia vniuerſaʒ ꝯdictionẽ percũctetur, eo cõſtat ꝙ ſepenumero rñdens affert rñſum ad eam partẽ q̃ actu interrogata non fuit, qð ſane non fieret,niſi tota ꝯdictio eſſet potentia in ipſa interrogatione. Naʒ aliquo interrogante,num animus immoꝛtalis rñdet ſepe qð non.

Dubium. Qd ſit dialectica. ſolutio.

¶ Nihil tñ diſtabit quo ad fieri ſyllogiſmum ex vtraq̨. Etenim is qui demonſtrat, ⁊ q interrogat ſyllogiſmo ratiocinatur.

¶ Cum Phs intentionē habeat diſputādi de ſyllo ſimpliciter, ob amplitudinē exercitationis prius tradidit nobis diſcrimē inter ꝓpōnē demōſtratiuā ⁊ dialecticā. Cum ḡ ipſe nouerit quę ab ipſo nūc inquirūtur, nihil cōferre tractationi de ſyllo ſimplr, huius rei gratia hoc nunc adiecit dicens q nihil intereſt ad cōficiēdū ſyllm ſimpliciter ſcire, an dialecticus interrogans rōcinet ſyllo, an non, ſimiliter neq̨ impſitia referri an demōſtrator ſumat ⁊ non interroget. Nam nihilominus vterq̨ ex ſuis ꝓpōnib⁹ cōficit ſyllogiſmū. At noſtrum propoſitū nunc eſt de ſyllogiſmo ſimpliciter diſſerere. Cęterū cum dicit, qui demōſtrat, ſignificat propoſitionē demonſtratiuaȝ, ⁊ per illud, ⁊ qui interrogat, innuit dialecticam.

¶ Accipiens aliquid de aliquo ineſſe aut non ineſſe, quare eſt ſyllogiſtica quidem ꝓpoſitio ſimplr affirmatio aut negatio alicuius de aliquo ſm dictum moduȝ. Demonſtratiua ꝟo ſi vera ſit ⁊ p ſuppoſitiones quę a principio ſunt accepta ſed dialectica percunctandi quidem interrogatio contradictionis.

¶ Hinc patet qd illud aliqd de aliquo pōt accipi cōiter de affirmatione ⁊ negatione, qd quidē ſupra dicebamus. Nam ipſe cōiter dicendo illud de aliquo, ſubdunſit adiciens vel ineſſe, vel non ineſſe. At demōſtratiua ſi vera fuerit ⁊ p ſuppoſitiones ſumpta ex principio. Non enim ſufficit ſolū ſi vera fuerit ad faciēdā ꝓpoſitionē demonſtratiuā. Nam ineſt etiā hoc aliqñ ꝓpoſitioni dialecticę, cui tñ nō ineſt ex cōibus cōceptionibus, vel ex his eiſe q ex illis pbant. Vocat aūt ſuppoſitiones a pn° cōes cōceptiones, qr ſunt meliores ⁊ pſtantiores demōſtrationib⁹, ſi quidē ipſe ſint per ſe fide digne, ⁊ demōſtrationes accipiant fidē merito illaꝝ. Vel inquit per ſuppoſitiones ex pncipio, qm ſylls demonſtratiuus ſcialis eſt, ⁊ vnaqueq̨ ſcientia ꝓpria hȝ principia ac peculiares ſuppoſitiones, ⁊ vlterius non ꝓcedunt, ceu grāmatices hȝ principiū elemēta ipſa ⁊ vlterius nō ꝓcedit, ceu ēt geometria punctuȝ hȝ, ⁊ arithmetica vnitatē. Hanc igitur dicit demonſtratiuā ꝓpoſitionē quę ſumit ex ꝓpriis principiis ⁊ ſuppoſitionibus, ⁊ nō excedit ſuppoſitionē ſui inſtituti ⁊ propoſiti, ceu grāmatico proprie ꝓpoſitiones ſunt ille quę de elementis ⁊ ſyllabis ⁊ conſequentibus ea ſunt, ſimiliter etiam in aliis ſcientiis.

Contextus.

Ioānes non pōderat illud verbū ex pn° qd dicit propter eos q vē accipiūt cōceptiones ⁊ pmas cōceptiones ſȝ nō ꝓprias ſciētie vel accipiant nōnullas primas ſȝ i aliis deſtruūt alias pn° vt Antiphon ⁊ Hippocrates chius factūt p° phyſico.

¶ Rōcinanti autē ſumptio apparentis probabilis quēadmoduȝ in topicis dictū eſt. Quid itaq̨ eſt propoſitio ⁊ quomodo differat ſyllogiſtica ⁊ demonſtratiue ⁊ dialectica cum diligentia in ſequentibus dicetur, ad pręſentem ꝟo vſuȝ ſufficiant quę nunc a nobis determinata ſunt.

¶ Hoc inquit non qr opus ſit interrogāti opinabile ꝓtaſis accipere. Naȝ qd vult ſecū differēs rñdet, ⁊ nōnunq̨ ꝯrium opinabili rñdet, ceu ſi aliqs interrogaret, num Socrates ſit iuſtus, forſitan rñdebit non, ſed illud opinabile ꝓbabile ve rōcinabitur p ea quę maxime apparent diſputanti ſecū ⁊ rñdēti, ⁊ per id qd voluerit. Cęterū illud opinabile multis modis dicitur. Vel enim omnibus videtur vel pluribus, vel clarioribus viris. Pręterea ⁊ aliter dicitur. Atqui ipſe in libro de ſede locisq̨ argumentoꝝ de ipſo plane determinat.

Quot modis pbabile vide Alexā. in topicis.

¶ Terminum autem voco in quem diſſoluitur propoſitio, ⁊ vt prędicatuȝ ⁊ de quo prędicatur.

¶ Cum ꝓpōnes non modo ex ſubiecto ⁊ pręd icato ſint, ſed ēt ex tertio qd adpręd icatuȝ vocat ⁊ ex mō, cur itaq̨ inquit ꝓpoſitionē diſſolui ſolū in ſubiectuȝ ⁊ pręd icatū. Et rñdemus qd hęc ſunt ſolū ꝓprie partes ꝓpoſitionis, illud. ſ. de quo eſt oratio, ⁊ illud qd de illo dī, quęcūq̨ ꝟo alia in ꝓpoſitione cōplectunt ſupplent locū ꝯiunctiōis. ¶ Sed annotandū eſt cur dixit (voco.) Naȝ hoc non dixit prius de ꝓpoſitione. ſ. ꝓpōnē autē voco, imo nec dicet ſyllm diffinitur⁹. ¶ Videt itaq̨ ipſe fuiſſe autor nominis ipſius termini, ſed nomē ꝓpōnis ac ſylli inuentuȝ ſunt ēt ab his qui eum pceſſerunt. Vocatur itaq̨ pars orationis terminus eo qd reſolutio ſylli in ipſo terminatur. Nam proficiſcens qui diſſoluit ſyllm vſq̨ ad ipſum puenit ⁊ quieſcit, loquor aūt ad pHos qui ſolum de vocibus ſignificatiuis cōſiderant ⁊ nō de illis quę nō ſignificant, ⁊ multo magis de ſyllabis, ⁊ nō ad grāmaticos qui talia conſiderāt. Cęteꝝ definitio pręd icati eſt qd ipſuȝ de altero dicatur, aut qd alicui ineſt, vel non ineſt, diffinitio ꝟo ſubiecti eſt, vt ſit id de quo aliqd alteꝝ dicit, vel cui alterū ineſſe dī, vel non ineſſe, ſed non vt quidā diffinierunt ſubiectū ſignificare ſubſtantiā, ⁊ pdicatū accidēs, cū ſubiectuȝ queat eiſe ſubā ⁊ accidens, ſilr ⁊ pręd icatum. Nam qñ dixero homo aial eſt, tunc ambo ſunt ſubſtātię, quando ꝟo dixero albus eſt color, tunc ambo accñtia ſunt, ſi quoq̨ dixero albū hoc eſt hō, ſubiectum ęquidē ſignificat accñs, ⁊ pręd icatū ſubſtantiaȝ, at ſi dixero homo albus eſt, vel Socra. philoſophat, ęcōuerſo erit. ſ. ſubiectū ſignificat ſubſtātiā, ⁊ accidēs pręd icatū. Item neq̨ vt alii diffiniunt dicētes ſubiectū eſſe capax determinationis, ⁊ pręd icatū minime. Nam aliter ſit in ꝓpoſitionibus ſingularibus, qr ibi ſubiectū nō ſuſcipit determinationē, quippe qui non dicimus omnis Socrates, vel aliquis, neq̨ terminus eſſet quantū ex diffinitione hac. At diffinitio omnibus definitis competere debet.

Dubium.

Solutio.

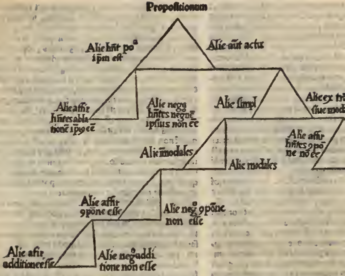
Obiectio.

¶ Adiecto vel diuiſo eſſe aut non eſſe.

¶ Hunc contextum Alexander ac plurimi expoſitores ſimplicius interpretati ſunt. Nam Alexander inquit per hęc Ariſtote. indicat propoſitiones affirmatiuas ⁊ negatiuas, ⁊ per hoc (Adiecto) affirmatiuas ſignificat, ⁊ per hoc (diuiſo) negatiuaȝ, ſed hęc expoſitio magis ſimplex ⁊ tenuis eſt q̃ vera. Nam affirmatio ⁊ negatio oppoſite ſunt, quod ſi volebat eas dicere per oppoſitas voces hoc debuit facere. At adiectio ⁊ diuiſio non ſunt oppoſita; Nam adiectioni opponitur ablatio, ⁊ diuiſioni compoſitio, quare hęc expoſitio non habebit locum. Vnde ſolertiores interpretes aliū, vt diuus Iamblicus, q ob breuitatem dicendi cum vnum vtriuſq̨ oppoſitionis oppoſitum dixerit, etiā alteꝝ oppoſituȝ alterius ſignificauit, qd ipſi cōſuetū eſt facere, quare erūt oppoſitiones duę additio, ablatio, cōpoſitio, ⁊ diuiſio. ¶ Sed per hęc nobis inſinuauit oēs propoſitiones traditas in libro de interpretatione. Nam omnis propoſitio vel hȝ additū ipſum eſt, vel ablatū, ⁊ cū hoc ita ſe habeat, accipiamus ex diuiſione ꝓpoſitiones hunc in modum. Equideȝ ꝓpoſitionum alię cum modo, alię ꝟo ſine modo ſunt. Iteȝ alię habent ipſum eſt potentia, vt Socrates ambulat, alię ꝟo actu, vt Socra. philoſophus eſt, ⁊ vtrarūq̨ alię ſunt affirmatiuę, alię ꝟo negatiuę. Similiter ꝓpoſitionuȝ cum modo, quę etiam actu habent ipſum eſſe, alię ſimplices ſunt, alię ꝟo

Due ſnia.

ex tranſpoſitione, ꝛ vtroqꝫ modo aliç ſunt affirmatiuç, ꝛ aliç negatiuç. Quç igitur ſunt ſine modo habentes ipſuꝫ eſt potentia ꝛ affirmatiuç, ſubire ablationem ipſius eſſe dicũtur, ceu Socrates ambulat, quia perfecta propoſitio eſt Socrates eſt ambulans, nam verbum diſſoluiẽ in participium, ꝛ ablatum eſt ab ipſa ipſum eſt ſm ablationeꝫ, harum autem negationes dicuntur habere ablationem ipſius non eſſe per eandem cauſam, ceu Socrates nõ ambulat. Sed quç ſine modo actu habentes ipſum eſt affirmatiuç dicuntur ſubire retinereqꝫ additioneꝫ ipſius eſt, vt Socrates philoſophus eſt, quia proprie prędicatuꝫ eſt philoſophus. Sed quia duo nomina ſine verbo non conficiunt orationem, addendum eſt ipſum verbum eſt non vt pars orationis, ſed gratia cõnectendi copulandiqꝫ terminos, negationes autem harum ſunt vt Socra. non eſt philoſophus quç habent additionẽ ipſius eſſe per eandẽ cauſam. Rurſus ꝓpoſitiones ſimplices affirmatiuç cum modo ceu illa quç dicit poſſibile eſt Socra. ambulare, dicũtur ſubire compoſitionem ipſius eſſe, ꝛ illç quç ſunt ex trãſpoſitione dicũtur ſubire cõpoſitioneꝫ ipſius nõ eſſe, ceu hęc Socratẽ poſſibile eſt non ambulare, vel non ambulantem eſſe. Negatio ꝟo ſimplicis ſubit diuiſioneꝫ ipſius eſſe, ceu hęc poſſibile eſt Socratem philoſophũ eſſe, negatio autẽ eius ex tranſpoſitione ſubit diuiſionem ipſius non eſſe, ceu hęc non poſſibile eſt Socratem nõ ambulare. Compoſitionẽ autem dicuntur habere quç ſunt cum modo ſimplices affirmatiuç ꝛ ex tranſpoſitione ipſius eſſe, vel non eſſe, qꝛ cum pręexiſtat ipſum eſt in ipſis ꝓpoſitionibus ſine modo, ꝛ modo adueniente vniuerſa totaqꝫ ꝓpoſitio componitur. Negationes autem ob eandem cauſam diuiſionem ipſius eſſe vel non eſſe habent. Sed non eodem modo ſe habent propoſitiones ſine modo. non enim pręſuppoſita ꝓpoſitione fit cõpoſitio ipſius eſt, neqꝫ enim Socrates ambulat, vel philoſophat, cõponitur ipſum eſt in hoc philoſophus eſt, vel philoſophans eſt, ſed ibi eſt potentia, ꝛ ibi eſt actu reſoluto ipſo verbo ambulat in hoc ambulans eſt. Atqui in propoſitionibus cum modo quç habẽt iam ipſum eſt tertiuꝫ ad prędicatum, modus ipſis apponitur, ceu Socrates philoſophus eſt, contingẽs eſt Socrateꝫ eſſe philoſophũ, quare ipſi eſt apponitur modus, ꝛ ipſum eſt ipſi modo, quç omnia cum breuiter explicare, pleraqꝫ voluiſſet, dixit adiecto vel diuiſo eſſe vel non eſſe. Naꝫ ꝛ ipſum eſt adiũgitur, ꝛ aufertur a ꝓpõnibus, ceu in ſimplicibꝰ quç ſunt ſine modo, cõponitur aũt ꝛ diuidiẽ vt in reliquis. Eſdeꝫ ſolus modus cõponit, ꝛ diuidit. ¶ Cõſidera itaqꝫ diligẽter quõ ꝓpoſitionibus ſine modo habentibus potentia vel actu ipſum eſt, idipſum additur ꝛ auferẽ. Nam aliud aliꝗ dicit apponi adijciqꝫ qđ etiãꝫ ſine additione eſſe poteſt, vt ſi diceres ciatuꝫ vini cado apponi vel auferri, ſed minime dicereẽ cõponi, ſic igitur ꝛ in ꝓpoſitionibus ſine modo, quoniã ipſa ꝓpoſitio, ceu Socra. inambulat ſine ipſo eſt per ſe perfecta eſt, merito diciẽ in hac ꝓpoſitione Socrates inambulãs eſt, diciẽ apponi ipſum eſt, ac ob idipſum auferri ipſum eſt in hac ꝓpoſitione Socra. ambulat. nam ſeruat ꝓpoſitionis ſpẽm, ſicut hęc Socra. ambulans eſt, etiã hęc poſt ablationẽ verbi eſt Socra. ambulat. Sed in cõpoſitione non ſic ſe hꝫ, ſed quęcũqꝫ habent eſſe per cõpoſitionem aliquoruꝫ, ſine cõponentibus eſſe non poſſunt. Nam nec corpori noſtro dicitur addi apponiqꝫ calidũ vel frigidum, qꝛ ſine his protſus eſſe non poteſt, ſed hęc inuicẽ cõponi neceſſe eſt vt fiat corpus, tales aũt ſunt etiã ꝓpoſitiones, quç ſunt cũ modo, ceu hęc Socratẽ poſſibile eſt ambulare, nam ſine hoc eſt non conſiſtũt, qꝛ quçuis oratio ad ſui perfectionẽ eget verbo indicatiuo, quare ſi dixero poſſibile Socratem ambulare imperfecta eſt ꝓpoſitio. Nam verbum infinitũ non perficit orationẽ, itaqꝫ dũtaxat actu aſſumetur ipſum eſt ceu poſſibile eſt Socratem ambulare. Iteꝫ omnis propoſitio ex tranſpoſitione non diceretur habere additionẽ vel ablationem ipſius eſſe, quia non contingit ipſas non habere ipſum eſt actu, quare diceretur vel componi vel diuidi, componi quidem affirmationes, diuidi autẽ negationes cum ipſo eſſe vel non eſſe, ob id igiẽ in quibuſdam ꝓpoſitionibus diciẽ ipſuꝫ eſt apponi vel auferri, ꝛ in quibuſdam ipſuꝫ eſt vel non eſt cõponi vel diuidi. Sed quoniã prępoſita diuiſio deficit ſineqꝫ defectu non eſt, quando quidẽ non fecerit mentionẽ de ipſis propoſitionibus ex tranſpoſitione ſine modo, neqꝫ de ipſis quç habẽt potentia ipſum eſſe cuꝫ modo, itaqꝫ iam diximus de ꝓpoſitionibus habentibus ipſum eſſe potentia cum modo, qđ nequeũt ꝓpoſitiones cum modo habere potẽtia ipſuꝫ eſſe, qꝛ poſſibile, neceſſariũ, ꝛ contingens cuꝫ verbis infinitis cõſtruitur, ſed impoſſibile eſt ſine verbo indicatiuo orationeꝫ perfici, ꝛ ob id hęc propoſitio poſſibile Socratem ambulare indiget verbo indicatiuo, niſi quis ſine verbo ſic formabit modos cõtingẽter Socrates ambulat, neceſſario homo reſpirat, vel etiã hoc modo ex neceſſitate hõ reſpirat, itaqꝫ iuxta priorẽ vſum modoꝝ quo etiam in libro de interpretatione traditi ſunt modi, merito hic non fit diuiſio propoſitionũ habentium eſt potentia in ꝓpoſitiones cum modo ꝛ in eas quç ſine modo ſunt. Etenim ibi aſſignate ſunt quç ſunt ex ſubiecto ꝛ ꝓdicato in quibus ipſum eſt potẽtia ſpectatur. Secũdo quç ſunt ex tertio adꝓdicato, diuiſe ſunt in ſimplices ꝛ in eas q̃ ſunt ex trãſpoſitione. Tertio quç ſunt cum modo eas diuiſit in ſimplices ꝛ eas quç ſunt ex trãſpoſitione, cur igiẽ non ſimpliciter ſumpte ſunt in diuiſione ꝓpoſitiones modales habẽtes ipſum eſt in potẽtia iam reſpõſum dedimus. Sed quãuis poſſibile ſit has ꝓpoſitiones conſtare cõſiſtereqꝫ, cur earum quç ſunt ſine modo ꝓtermiſit eas quç ſunt ex trãſpoſitione, pręſertim cum Ariſto. de ipſis fecerit mentioneꝫ in libro de interꝓtatione, ſi ergo ꝑ hęc adiecto, ablatoqꝫ, ꝛ cõpoſito atqꝫ diuiſo eſſe vel nõ eſſe oẽs ꝓpõnes traditas in libro de interꝓtatione indicauit, itaqꝫ manca eſt diuiſio, nam cõſtat qꝛ opꝫ ẽt ꝓpõnes ſine modo ex trãſpoſitione ſub vno quatuor mẽbroꝝ reduci. Et cõſtat iaꝫ ex his q̃ diuiſimus, ac de ipſis rõcinãtes dicimus ipſaꝝ affirmationes cõpoſitionẽ hñe ipſius nõ eſſe, ceu ẽt ille ſe hñt quç ſunt cũ mõ. Nã quęcũqꝫ dicta ſunt de ꝓpõnibus modalibus, eadẽ etiã dici de ipſis dici conueniet. Vt ergo diuiſio ſine defectu fiat quç comprehendat omnes propoſitiones traditas in libro de interpretatione dicamus ſic, propoſitionum aliç habent ipſum eſt potentia, aliç ꝟo actu, ꝛ eorum quç habent ipſum eſt potentia, aliç ſunt affirmatiuç, quç ablationem ipſius eſſe habent, aliç autem negatiuç, quç ablationem ipſius non eſſe habent. Iteꝫ earum quç habent actu ipſum eſt, aliç ſimplices, aliç ꝟo ex tranſpoſitione. Rurſus ſimplicium aliç ſine modo, aliç ꝟo cum modo. Item earuꝫ quç ſunt ſine modo, aliç affirmatiuç quç habent additionem ipſius eſſe, negatiuç autẽ habent additionem ipſius non eſſe. Rurſus earum modalium, aliç ſunt affirmatiuç habentes compoſitionem ipſius eſſe, aliç autem negatiuç habentes diuiſionem ipſius eſſe, quod ſi fuerint ꝓpoſitiones ex tranſpoſitione, ſiue modales ſint, ſiue ſine modo, ſi affirmatiuç fuerint compoſitionem ipſius non eſt habent ſi negatiuç diuiſionem ipſius non eſſe, vt

Dubium ¶ Sed adhuc vnum reſtat inquirere, cur nõ queadmodũ in ſimplicibus ſine modo hñtibus ipſum eſt poẽtia, ⁊ in his que actu hñt, negationes dicũtur ſilr habere additio, nẽ vel ablationẽ ſicut affirmationes que differunt ſolũ quo ad eſſe vel nõ eſſe, qꝛ in ꝓpoſitionibus affirmatiuis eſt additio vel ablatio ipſius eẽ, ſed in negationibus eſt additio vel ablatio ipſius nõ eſſe, ita ⁊ in ꝓpoſitionibus ex tráſpoſitione atqꝫ in ſimplicibus cum mõ fit, ſed omnibus affirmationibꝰ cõpoſitionẽ dedimus ⁊ oĩbus negationibus diuiſionẽ. ¶ R ſidemus igitur ꝙ in his omnes affirmationes exiſtentiã ſignificãt, ſimplices quidẽ cõponunt eſſe ꝓpoſitioni, vt Socratẽ poſſibile eſt ambulare, ⁊ ipſe ex tráſpoſitione ipſum nõ eſſe, vt Socra. poſſibile eſt nõ ambulare, ⁊ hec Socra. non ambulans eſt, ⁊ oẽs que exiſtentiam ſignificãt non dicerent efficere diuiſionẽ, neqꝫ ſi ex tráſpoſitione eſſent. Etenim ipſe non eſſe cõponunt, ſi autem hoc verũ eſt, igit negationes ipſaꝝ dicerent habere diuiſionẽ, ſed non ita in reliquis fit. Nam hec Socra. ambulat cum dicat habere ablationẽ, merito huius negatio Socrates nõ ambulat habebit ablationẽ ipſius non eſſe. Qd quidẽ igitur nec additionẽ ipſius eſſe, nec ipſius nõ eſſe habeat manifeſtũ eſt. Nam ſi prorſus non adijcit et hoc verbum eſt, nec affirmatiue, nec negatiue, quo igitur diceret habere ipſius additionẽ, igitur relinquitur ipſam habere ablationem ipſius non eſſe. Item cũ hec Socrates eſt ambulans habeat additionẽ ipſius eſſe, negatio eiuſdem que eſt Socra. non eſt ambulans, vel habebit additionẽ non eſſe, vel ablationẽ eſſe, vel ablationẽ ipſius non eſſe, ſed qd non habeat ablationẽ ipſius non eſſe perſpicuum eſt, qꝛ verbũ eſt ipſi adeſt, ſed nec ablationem ipſius non eſſe hꝫ. Nam inquit idipſum qd nõ eſt, relinquitur igitur vt habeat additionẽ ipſius non eſſe. Item in his ceu Socra. non ambulat oſtenſum eſt qd hꝫ ablationẽ ipſius nõ eſſe, ⁊ ipſas duas affirmationes ſic ſe hẽe, vt hec Socra. ambulat ablationẽ eſſe habeat, ⁊ hec Socra. ambulans eſt additionẽ ipſius eſſe. igitur ſimul oſtẽſum eſt in his Socra. nõ ambulãs eſt ꝙ additionẽ ipſius non eſſe habeãt. Nã hec pars eſſe dicit. ¶ Sed forſitã quiſpiã quereret ꝙ ſi preterea inueniãtur alique ꝓpoſitiones modales que habeãt potentia ipſam eſt, quãuis de ipſis nil dictũ ſit in libro de interptatione, ſub quo mẽbro ſectionis redigemus eas, ceu hec cõtingenter Socrates philoſophatur, hõ neceſſario reſpirat, ⁊ ſimiles ſunt. ¶ R ſideo qd hec diceretur harum affirmationes hẽe ablationẽ ipſius eſſe, ⁊ negationes ablationẽ ipſius nõ eſſe, veruntamẽ ſi indicatiuum verbũ ipſoꝝ reſoluemus in participiũ ⁊ verbũ, ceu Socra. contingenter phus eſt, hõ neceſſario eſt reſpirans, dicerent harũ affirmationes per ſe habere additionẽ ipſius eſſe, ⁊ negationes additionem ipſius non eſſe.

Solutio.

¶ Syllogiſmus autem eſt ratio in qua poſitis quibuſdam alterũ quid a poſitis neceſſe contingere eo ꝙ hec ſint. Dico autem eo ꝙ hec ſint, propter hec contingere, propter hec ſo nullius extrinſecus termini adiumento indigere ad neceſſarium efficiendum.

¶ Cum diſſeruerit iuxta enumerationẽ quã fecit a principio de ꝓpoſitione, de termino, nunc ſermonem facit de ſyllo. Sed ante inquiſitionẽ explicationẽqꝫ verboꝝ contextus dignum eſt querere, vnde nam animus venit in cognitionẽ ſyllogiſmi. Deinde q̃ ſit illa pars animi que ſyllogiſmo rõcinatur. Tertio ſi vẽr ſit ſylls. Etenim quidam periclitãtur ꝓbare qd nullo modo ſit ſylls. Nã Ephetici ꝓbantes qd non ſit ſylls ſic dixerunt, vel demõſtrantes dicitis ꝙ ſit ſylls, vel non, ſiquidẽ nõ demonſtrãtes dicitis non credemus vobis ſine demõſtratione qd ſit ſyllogiſmus, ſi aũt demõſtratis perſpicuũ eſt qd alio ſyllo vtimini, quẽ rurſus per aliũ ſyllm opus eſt nobis demonſtrare qd eſt ſylls demõſtratiuus, ⁊ ſi illum rurſus per alterũ, ⁊ hoc in infinitũ. Quibus videmus ſuiſmet verbis decipi. Nã idem etiã poſſumus eis obijcere. Vel enim demõſtratis ꝙ nõ eſt ſylls, vel non demõſtratis, ⁊ ſiquidem non demõſtratis nõ credimus vobis, ſi aũt demõſtratis

Ephetici ſũt vna ſecta philoſophoꝝ vt de tẽmpli. ſ piatione pdi ametoꝝ ⁊ demonum vidẽ ⁊ Galenũ: dogma hꝰ phoꝝ.

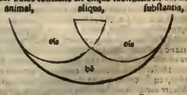
patet qͦ quãdã vtimini demõſtratione, quare ſyll'ſ eſt ꝑ quem oſtẽdit is ac demõſtratis, ſed qm̃ non ſolum opus eſt eos inducere ad dubitationes, ſed ẽt dubitationẽ pſoluere, ſic dicimꝰ qͦ aliud eſt ſyll'ſ, τ aliud id qͦ ſyllogiſmo oſtendiť, qm̃ igiť ſyll'm cõtemplabimur tanq̃ per ipſum demõſtrationẽ ſtruimus τ facimus, tunc ipſum ſyll'm appellamus, qm̃ ꝟo vt res quę ſyllogiſmo dʒ demonſtrari, accipiť ſic demõſtrať ſyll'ſ velut id qͦ ſyllogiſmo oſtenditur. ¶ Sed forſitan quiſpiã diceret qͦ ẽt ſi eſt id qͦ ſyllogiſmo oſtẽdiť τ ſyllogiçatũ, non magis per hęc dubitatio ſoluta eſt. Nam per ſyllogiſmũ demonſtrať vt rurſus ſyll'ſ ſit ſyllogiçatũ, qꝛ τ ipſe eget demõſtratione alterius ſyllogiſmi. ¶ Ad quos dicimus qͦ non oẽs demonſtrationes nec oĩa principia demõſtrationũ per ſyll'ʒ accipimus, ſed accipiẽtes principia ex conceſſis cõceptionibus cõibus ſyllogiſmos probamus. Etenĩ in libro de demõſtratione diximus qͦ non oĩa ſunt demõſtrabilia. Naʒ ſi cuncta eſſent demõſtrabilia nullius eſſet demonſtratio, quippe omnis demõſtratio ex quibuſdã principiis cõcludiť. Nam nihil põt demõſtrari non aſſumptis quibuſdã prius, ſi ergo quę accipiũtur in demonſtrationẽ ſemꝑ demõſtrabilia eſſent, τ oẽ qͦ demõſtratur per altera demõſtratur, quę ſi rurſus per altera demonſtrabuntur, ſic erit abire in infinitũ neceſſario, qͦ quidẽ fieri nequit, igiť nõ oĩa ſunt demõſtrabilia, ſed neceſſe eſt oĩno procedẽtibꝰ vbi primũ occurremus in cões cõceptiones ſiſtere, quare nõ eſt neceſſe vt in infinitũ abeat ſyllogiſmoꝶ tractatio. Naʒ prorſus obuiemus cõibus cõceptionibus vt dixi, q̃ ſunt omni demõſtratione meliores, vt dicebã, quare primi ſyllogiſmi ſunt ex ipſis, ipſe aũt ex nullo. Q uũ igitur oſtẽdimus qͦ ſit ſyll'ſ, ꝯñs eſt quęrere vnde animus venit in cognitionẽ ratiocinandi ſyllogiſmo. Equidẽ eo qͦ vidit res nõ prorſus mutuo inuicemq̧ cõuenire, nec omnino differre. Nam ſi hoc eſſet alteꝶ τ diuerſum non eſſʒ nobis opus ſyllogiſmis ad demõſtrãdũ ea quę nos latemur, ſiue ſm̃ cõuenientiã, ſiue ſm̃ diuerſitatẽ, quẽadmodũ neq̧ opus eſt ſyllogiſmo ad oſtẽdẽdũ qͦ lapis eſt diuerſus ab hoĩe, vel qͦ non ſit alter Socra. a Platone ſm̃ ſubaʒ, ſed quũ res partim cõueniant, partimq̧ differrãt inter ſe animus indiguit ſyllogiſmis vt noſceret quę cõueniant τ quę diſcrepẽt inter ſe. Diſtinguit aũt hoc ac diſcernit animus accipiẽs cõem terminuʒ inter quęſita qui vel cõuenit cõicatq̧ cũ duobus extremis, vel cũ altero cõuenit, τ cũ reliquo diſſidet, vnde vel ꝑ mediũ copulantur τ cocũt, vel diſtant differũtq̧ extrema, qͦ ſi cũcta eſſent diuerſa nõ poſſet hoc fieri, pręſertim ſi nõ fuerit cõis terminus ad oſtẽdendũ cõitatẽ τ cõuenientiã extremoꝶ. Atq̧ neq̧ qꝛ differũt demõſtratione egent mõ ꝑſpicua ſit differẽtia, neq̧ ſi penitus quo ad oĩa eſſent eadeʒ opʒ ea demõſtrare modo ſit ea cõuenietia τ cõione conceſſa τ ab oĩbus approbata. Deniq̧ pars animi q̃ ſyll'o rõcinatur eſt dianœtica ceu in ꝓhemio diximus. Nam viriũ quę cognoſcũt quędã ſunt rõnales, quędam ꝟo irrõnales, rõnales aũt ſunt mens, dianœa ſeu intellectus poſſibilis, τ opinio, irrationales aũt ſunt phãtaſia τ ſenſus. At mẽtis nõ eſt munus ſyllogiſmo rõcinari cũ ipſa melius quaʒ ꝑ ſyllogiſmũ ſimul momẽtoq̧ τ indiuiſibiliter cognoſcit. Itẽ nec eſt officiũ virtutis opinatiue. Nã ipſa ſoluʒ qꝛ nouit, ſed non ꝓꝑ quid, vnde multo minus erit munus aliaꝶ viriũ irrationaliũ ſyll'o ratiocinari, itaq̧ relinquitur eſſe munus virtutis diſcurſiue, ſiquidẽ ipſa cuʒ ipſo qꝛ cauſas etiã ſciat. Cęterũ dicendũ eſt qd ſit ſyll'ſ exponẽtibus definitionẽ eius. Syllogiſmus aũt eſt inquit. Definit Ariſtote. ſyllogiſmũ (vt decet) ex gñe τ cõſtituẽtibus differẽtijs. Nã cum res vel diuerſe ſunt gñe, vel diuerſe ſpecie, ad diſiam diuerſoꝶ generũ accipiť genus in definitionibus, τ ad diſtinctionẽ diuerſaꝶ alterũq̧ ſpecieꝶ accipiunť differentię. Genus igiť ſyllogiſmi eſt oratio, dĩę aũt ſunt reliqua in diffinitione. Hęc quoq̧ ſpectari poſſunt in materia τ in forma ſyllogiſmi, mã quideʒ ſunt ꝓpõnes, forma ꝟo ipſa cõcluſio, qm̃ quidẽ ꝓpõnes gratia ꝯc'onis accipianť, velut mã gratia formę. Naʒ illud poſitis, τ illius quibuſdã ſomptum eſt loco materię ſyllogiſmoꝶ. i. ꝓpõnum, illud ꝟo alteꝶ quippiaʒ a poſitis ex neceſſitate cõtingere accidereue loco formę. i. cõcluſionis, additur ergo illud (poſitis) vel ꝓpter reliquas orationes dico ſm̃ optatiuas τ reliquas, vt ſit illud (poſitis) pro conceſſis. Nam qui rogat τ optat nec ſibi nec alij faciť quippiã τ ponit, immo neq̧ qui imperat neq̧ q interrogat, neq̧ qui vocat, ſʒ ſolus is qui ſyllogiſmo rõcinať, vel additur ob ſyllogiſmos hypoteticos. Naʒ in his ſupponi ꝓpões ſed non poni dicimus, τ hęc expoſitio eſt magis vera. Nam poſitio velut in libro de interꝑtatione didicimus de ſuppoſitione dicitur, quare hic perfectos definit ſyllogiſmos. Item ponitur illud (quibuſdaʒ) ob eos ſyllogiſmos qui vocantur a rhetoricis monolẽmati idest argumenta quę vnum aſſumunt, qui minorẽ propoſitionẽ accipientes τ maiorẽ relinquentes inferunt concluſioneʒ, ceu aliquis laſciuę ornatur, igiť mechus eſt. Equidem relinquũt maiorem dicentem, omnis qui laſciuę ornatur mechus eſt. Rurſus aliquis noctu vagatur, igitur fur eſt. Item aliquis reſpirat, igitur τ viuit. Atqui rhetores his ſyllogiſmis vtuntur vel breuitatis gratia, vel quia inſtar fluentis aquę faciunt orationes, eo qͦ non ſupereſt tẽpus narrandi omnia, vel vt videantur honorare iudices, τ ob id prouocent conciliantq̧ eos ad beneuolẽtiam ipſoꝶ tanquã ſcientes dialecticas vias diſcendi ac methodos, τ potentes ſuopte marte maiorem ꝓpoſitionem addere, pręſertim quuʒ cupiunt eos habere vt ſint, vel eiuſdeʒ ſententię, vel eiuſdẽ actionis τ accuſationis, vnde relinquunt eis maiorẽ propoſitioneʒ, vt ipſi ex cõſequenti addant. Nam inquit aliquis laſciuę ornatur, igiť etiã mechus eſt, quę cum audiat iudeʒ ex ſe reliquã propoſitionẽ addit, dicens, quia merito omnis laſciuę ornatus eſt mechus. Adiecit ꝑterea alterũ ꝓpter ſyll'os geminatos qui eandẽ cõcluſionẽ cuʒ pręmiſſis habent, qualis eſt hic dicens ſi dies eſt, dies ẽ, atq̧ dies eſt, ergo dies eſt. Nam hic non accidit alterum a poſitis. Q uod ꝟo oporteat alteram eſſe concluſionẽ a pręmiſſis hinc conſtat, qꝛ aliud eſt id cuius gratia, τ id qͦ eſt gratia alicuius, ceu clauus themoq̧ alicuiꝰ gratia eſt. Nã eſt gratia nauigij, τ nauigiũ eſt cuius gratia, quia ꝓpter ipſum fit clauus vel themo, τ iam conceſſum eſt qͦ horum vnum ab altero alterum, ac diuerſum eſt. Eodem quoq̧ modo ſe habent ꝓpoſitiones Nam ipſe ſunt gratia alicuius, quia ſunt gratia cõcluſionis τ cõcluſio eſt, cuius gratia, qꝛ gratia ipſius ſunt propoſitiones, quare hac ratione concluſio erit altera a ꝓpoſitionibus. Item aliter poteſt hoc probari, omnis qui aliquid probat, vel manifeſtum ex immanifeſto, vel imanifeſtũ ex imanifeſto, vel manifeſtum ex manifeſto, vel immanifeſtũ ex manifeſto, tres igitur primę coniugationes aſſyllogiſticę τ inutiles ſunt, τ ſm̃ vltimam fiunt demonſtrationes. Nam immanifeſtuʒ ex manifeſto fidẽ habere poterit, ſi igitur concluſio erit immanifeſtũ, quia hanc volumus oſtẽdere, ꝓpoſitiones erunt manifeſte, ex quibus cõcluſio fidem habet, ſed alterum eſt immanifeſtũ a manifeſto, vtiq̧ etiam erit cõcluſio altera a propoſitionibus. Pręterea illud (quid) ponitur in diffinitione ꝓpter aſſyllogiſticas inutileſq̧ combinationes. Nam quid vel aliquid indicat quoddaʒ definitum τ determinatũ, ipſe aũt inutiles combinationes

Alia ſpecies oronis tãgit, ſʒ de ſpeciebꝰ oronis / vide Ammoniũ in pfatione libri de interꝑtatione Magentinum τ Albuchaclem.

nihil definituꝫ concludant, ſed vniuerſale ⁊ particulare, ac affirmatiuū ⁊ negatiuuꝫ concludunt, vt deinceps docebimus. Itē illud (ex neceſſitate) non inquit, qꝛ neceſſitate materię concluſio concludat. Nam ⁊ in alijs materiebus concludūtur neceſſarię cōcluſiones, ſed adiecit ex neceſſitate ꝓpter exēplares ⁊ inductiuos ſyllogiſmos, qui non concludūt ex neceſſitate. Naꝫ vł omnis fides fit, vel qñ ęquale ex ęquali fidem accipit, vel ex maiori minus, vel ex minori maius, fides igitur quę exēplis habetur, fit qñ ęquale ex ęquali fidē accipit, ceu aliquis nauigā◦ naufragium tulit, ⁊ tu ſi nauigares idipſum patieris, ſimiliter aliquis nocte ambulans incidit in latrones, ⁊ tu ſi nocte ambulaueris incides in latrones, qui modos arguendi non habet illud ex neceſſitate. Vtuntur autem hoc modo rhetores. Inductio autē fidem facit de maiori per minus, vt quia hoc ⁊ hoc animal mouet mandibulam inferiorē, igitur ⁊ omne animal mouet mandibulā inferiorē, quę demonſtratio non habet aliqđ firmuꝫ ⁊ ſtabile, primo quidem quia difficile eſt omnia particularia percurrere. Deinde ſi opus fuerit probare qđ crocodillus mouet mandibulam inferiorem, opus ne erit diſcurrenti omnia particularia ⁊ ipſum cōplecti vel non, ⁊ ſi quidem percurret ipſum certe quęſitum vt conceſſum aſſumet, ſi autē non, itaqꝫ non probabit vniuerſaliter. Nam ad tollendū euertendūqꝫ vniuerſale ſufficit vnum ſolum exēplum, ſed ad probationem vniuerſalis neqꝫ millia exempla ſat eſſent, demōſtratio auteꝫ ipſa eſt quę facit fidem de particulari per vniuerſale vbi ſequitur prorſus de neceſſitate. Prętera cōprehenſuꝫ eſt in diffinitione illud (accidit) propter materiā neceſſariaꝫ, ne quis putet ſolum concluſionē ſequi ex neceſſitate materię. Equidem conſtat ſiue impoſſibiles ſint ꝓpoſitiones, ſiue contingentes ꝙ accidit prorſus ſequi cōcluſioneꝫ. Item ſubdit eo hęc eſſe ꝓpter concluſiones cōſequentes non ad rationē poſitarum propoſitionum, ceu ſi quis dicat, animus ex ſe mobilis, qđ ex ſe mobile ſemper mobile, igitur animus immortalis, non enim ſeqtur hęc concluſio ꝓpter dictas ꝓpoſitiones, ſed hęc igitur animus eſt ſemper mobilis. Quod ꝟo velit h dicere per hęc eo hęc eſſe ſeipſuꝫ exponens inquit. Dico enim eo hęc eſſe ꝓpter hęc accidere, ideſt qđ nullo extrinſeco termino vt fiat neceſſario ipſa cōcluſio, egeat. Nam in hoc ſyllogiſmo dicente anima ſeipſa mobilis, qđ ſeipſo eſt mobile ſemper mobile eſt, igitur anima eſt immortalis non eſt in cōcluſione neceſſariuꝫ, niſi adderetur extrinſecus terminus ⁊ propoſitio. Naꝫ ſi per ſe mobile eſt ſemper mobile, nondum ob id conſtat, qđ animus ſit immortalis, ſed ſi a principio additus eſſet eis terminis iſte immortale, ⁊ propoſitio dicens qđ ſemper mobile eſt, immortale eſt, tunc cōcluſio expoſitis haberet neceſſarium. Dicens itaqꝫ eo hęc eſſe, quoniā cognouit ꝙ non eſt hoc dictum manifeſtum, exponens ſeipſum ſubiungit ꝓpter hęc accidere. Sed hoc etiā occultum ⁊ immanifeſtum eſt qꝛ hęc prępoſitio propter ſępe cauſam ſignificat, ſed non omnis ſyllogiſmus ex cauſis concludit. Naꝫ hoc eſt proprium ſyllogiſmi demonſtratiui, nam cauſę concluſionis ſunt ꝓpoſitiones, non tamē termini qui ſumuntur in ꝓpoſitionibus ſunt prorſus cauſę rei declaratę oſtenſęqꝫ in cōcluſione, qꝛ poſſunt etiā priora ex poſterioribus ſyllogiſmo cōcludi, ceu lac habet, ergo peperit, ⁊ fumus eſt, ergo ignis, atqꝫ ex luminibus viciſſitudinarijs ipſius lunę oſtēditur ipſaꝫ eſſe orbicularē, ſed quoties fuerint cauſę notiores his quę ex cauſis prodeunt, ex cauſis ratiocinabimur effectus, quoniā igitur interdūꝫ illa prępoſitio (ꝓpter) etiam cauſam ſignificat, vt quādo dixero hoſtiū eſt ꝓpter ędificatorem, ⁊ cum non prorſus vbiqꝫ in propoſitionibus ſignificata ſint cauſę ſignificatoruꝫ concluſionis, ne igitur hoc ſuſpicemur, qꝛ hic ſyllogiſmum vniuerſaliter ⁊ non demonſtratiuū conſideramus, inquit exponamus illud ꝑ hęc accidit, ideſt nullo termino extrinſecus indiget vt fiat neceſſariū in concluſione, ideſt ſufficiunt termini poſiti ⁊ ꝓpoſitiones quę cōponūtur ex eis vt fiat cōcluſio, per hanc igitur additionem excludit ſyllogiſmos qui qūocunqꝫ quibuſdaꝫ terminis ⁊ ꝓpoſitionibus deficiunt. Item excludūtur enthymemata ⁊ monolēmata. ſ. quę vnum aſſumunt per eandem additionem, nā ⁊ ipſa egent maiore ꝓpoſitione vt demonſtrauimus. Item compoſiti deficiunt termino ⁊ ꝓpoſitionibus quēadmodum is quem paulo prius diximus. ſ: animus ſeipſo mobilis, qđ eſt ſeipſo mobile eſt ſemper mobile, igiť animus immortalis. nam deficit ſemper mobile ⁊ immortale. Pręterea excludūtur hi etiam qui nulla arte ⁊ regula apud Stoicos cōcludunt, ceu ſi aliquis ſic diceret, primuꝫ eſt ſecūdo maius, ⁊ ſcđꝫ tertio, igitur primū eſt tertio maius. nam hoc ex neceſſitate ſequitur, non tamen per poſita niſi extrinſecus alia propoſitio aſſumpta fuerit quę eſt quod id quod eſt maius maiore, eſt etiaꝫ minore maius. Rurſus a/eſt h/ęquale, ⁊ g/ipſi h/ęquale, igitur a/eſt ęquale ipſi g/in quibus enim concluſio concluditur ex neceſſitate, non tamen per poſita. naꝫ ⁊ hic deeſt propoſitio hęc quę ſunt ęqualia eidem ſunt etiam ęqualia inter ſe.

¶ Perfectum itaqꝫ voco ſyllogiſmum nullo alio indigentem per vltra aſſumpta, vt neceſſarium appareat.

¶ Videbitur forſitan perfectum ⁊ imperfectum ſyllogiſmum iam aſſignaſſe, quādo dixit eo hęc eſſe, ſed hoc non eſt verum. nam eum ſyllogiſmum qui extrinſecus aliquo termino indiget qualis erat quem pauloante ꝓpoſuimus neqꝫ putat appellandum eſſe ſyllogiſmum. At imperfectum ſyllogiſmum vocat ſyllogiſmum. Perfectus igitur ſyllogiſmus eſt, cuius concluſionem quicūqꝫ ſcit inferre, vt ſi quis diceret, iuſtum eſt honeſtū, honeſtuꝫ eſt bonū. nam hic omnino eſt ſubaudiendū, igitur iuſtuꝫ eſt bonū. Imperfectū autē vocat cuius concluſionē ſolius ſcientis eſt inferre, ceu omnis homo eſt ſubſtātia, oīs hō eſt aīal, igitur huius concluſio eſt aliqua ſubſtantia eſt animal,

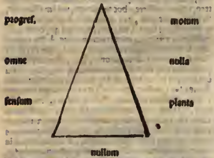

⁊ quod hoc ſit facile, apparet per conuerſionem. nam ſi conuerterimus ⁊ ſic dixerimus quędaꝫ ſubſtantia homo eſt, omnis homo eſt animal, patet quod concluditur, igitur quędam ſubſtātia eſt animal, ideo recte dixit vt appareat ⁊ non vt fiat. nam perfecti ſyllogiſmi vtrūqꝫ ⁊ neceſſarium ⁊ apparens habēt, ſed imperfecti quales ſunt omnes in ſecunda figura ⁊ tertia habent quidem neceſſariū, non tamē apparēs, ſed ſcientis opus eſt, vt ex aſſumptis propoſitionibus neceſſarium ⁊ nō apparēs in perſpicuū ⁊ apparens per conuerſiones deducat.

¶ Imperfectum ꝟo indigentem, aut vnius, aut plurium, quę ſunt quidem neceſſaria per ſubiectos terminos, non tamē aſſumpta ſunt per propoſitiones.

¶ Dicit

¶ Dicit vno vel pluribus non ipſis terminis. Naʒ(vt diximus) eos ſyllogiſmos qui aliquo termino extrinſecus indigent appellādos eſſe ſyllogiſmos nō putat, ſed vſus eſt vocibus maſculinis pro fęmininis, cum debuit dicere vel vna vel pluribus idest conuerſionibus, cęterum cuʒ addit quę ſunt per ſubiectos terminos ſignificauit vtilitatem quę fit ex cōuerſionibus, quia in ſyllogiſmo neceſſarium occultum pandunt ⁊ manifeſtant, cum poſtea dicit per ſubiectos poſitoſqʒ terminos, ſignificauit qd non ſit aduenticiū neqʒ extrinſecū neceſſariuʒ taliū ſyllogiſmorum, ſed per ſubiectas propoſi iones. Illud auteʒ non tū ſumpta ſunt per poſitas ſubiectaſue ꝓpoſitiones, ponitꝰ pro hoc non aſſumpta ratio cōuerſionis per propoſitiones, ſed opus eſt propoſitionibus mutare ordinē, vt oſtēdat neceſſarium in ipſis. Sed ambigunt quidam quomodo Ariſto. non admittens eos eſſe ſyllogiſmos, qui aſſumunt aliquid extrinſecus velut terminū ⁊ propoſitioneʒ admittit demōſtrationes per impoſſibile ⁊ eas vocat ſyllogiſmos, ⁊ tamen quędam extrinſecus recipiunt. Quod ꝟo recipiant nunc ſciemus. Volo oſtendere ſyllogiſmo quod nulla planta habet ſenſuʒ, ratiocinando ergo ſic in rectum hoc modo dicerem. Nulla planta mouetur motu progreſſiuo, ſed omne quod habet ſenſum mouetur motu progreſſiuo, igitur nulla planta habet ſenſum, hic ſyl

logiſmus ergo hūc in modū nihil extrinſecus aſſumit ad oſtendendū neceſſariū, tamē per impoſſibile accipit. Demonſtro aūt per impoſſibile idipſum hoc modo. Nam ſi non eſt verū nullam plantā habere ſenſum, igitꝰ erit veꝝ qd habet, cum igitur omnis planta ſenſum hʒ, vt ſuppoſitio ait, ⁊ omne qd ſenſuʒ habet mouetur motu progreſſiuo, igitur omnis planta mouetur motu ꝓgreſſiuo, quod quidem eſt impoſſibile, ſed hoc impoſſibile ſequebatur, qꝛ ſupponebatur plantā habere ſenſuʒ, igitur hoc eſt falſum, igitur erit verū ꝙ non habet. Vide itaqʒ quomodo ad oſtendendū nullam plantā habere ſenſum ꝙ quędaʒ extrinſecus aſſumpta ſunt dico ſcilicet horum oppoſituʒ ſenſum habere, ⁊ cōcluſio hęc ſequens. ſ. moueri motu progreſſiuo. Vel hoc modo etiam ſi quis voluerit demōſtrare quod anima ſit immortalis in rectū hoc modo demōſtrabit, anima ſeipſa mobilis eſt, qd eſt ſeipſo mobile, id etiam eſt immortale, igitur anima eſt immortalis, ſed per impoſſibile idem ſic demōſtrabit, ſi anima non eſt immortalis, igitur mortalis, ſi ergo mortalis non aſſequetur id qd merito ei datur. Nam hic non aſſequitur, ſi autem nō aſſequitur id qd meretur, de medio tollitur prouidentia, qd quidem abſurdū eſt, vide igitur quot extrinſecus ſumpta ſunt, ſcilicet hoc(mortalis) hoc quoqʒ nō aſſequetur id quod meretur, ⁊ deniqʒ hoc de medio tollitur prouidentia vt cauſam deductionis ad impoſſibile auferamus dico. ſ. animā eſſe mortalē, quo ſublato relinquitur aiam eſſe immortalē. Rñdeo igiꝰ ad hanc dubitationē qd quę aſſumūtur in deductione ad impoſſibile extrinſecus nō ſunt cōcluſiua ſyllogiſmi ꝓbantis ꝓpoſitum vt aiaʒ eſſe imortalē, ſed ſunt ea quę redarguunt ſuppoſitionē abſurdā dico. ſ. hoc(mortalis) qua ſublata, qꝛ nullū eſt mediuʒ inter mortale ⁊ imortale ꝑter imortale introductū non cōcluſuʒ ex aſſumptis, ſed ablatione oppoſiti ſubintellecti, qꝛ nō eſt mediū, qꝛ quidē in quibus eſt mediū, ceu in calido frigido, albo ⁊ nigro quāuis deductio ad impoſſibile alteꝝ tolleret, tñ nō prorſus oppoſituʒ introducitur. Nam ſi aliquo ſupponēte qd homo ſit albus ⁊ quiſpiam argueret deductione ad impoſſibile qd nō ſit albus, non tñ introducet qd ſit niger. Item neqʒ ſi aliquis ſupponeret qd ſol ſit natura calidus, ⁊ deinde oſtenſione ad impoſſibile argueret qd non ſit calidus non prorſus introducet qd ſit frigidus, ſic etiā demonſtratio ꝑ impoſſibile redarguit ſolū ipſaʒ falſaʒ ſuppoſitionē, nō tñ ⁊ veritatē introducit, niſi ſic ſe habeat oppoſitio vt prorſus neceſſe ſit altero ſublato reliquum introduci, ceu de impari ⁊ pari, ac velut in contradictione ⁊ ſimilibus, vt ſe habet mortale ⁊ immortale, vel ſimpliciter eſſe, aut non eſſe.

¶ In toto aūt eſſe alteꝝ in altero ⁊ de oī prędicari alteꝝ altero ideʒ ſignificat. Dicimus aūt de omni prędicari, qñ nihil ſit ſubiecti accipere, de quo alterum non dicitur.

¶ Quia in toto eſſe ⁊ de omni ſunt eadē ſubiecto, ſola habitudine differūt. Nam cum homo fuerit ſubiectū, ⁊ prędicatuʒ fuerit animal in his ſpectari licet in toto eſſe ⁊ de omni. Nam ſi a ſubiecto aſcendamus ad prędicatū dicemus in toto eſſe hominē in animali pro hoc ſub toto animali continetꝰ homo, ſi ꝟo a prędicato deſcendamus in ſubiectum, dicimus qd prędicatum dī de oī ſubiecto.

¶ Ac de nullo conſimiliter.

¶ Quid ſit de omni ⁊ de nullo ipſe exponit ⁊ inqt de omni eſſe qñ nihil ſit accipere ſubiecti de quo nō ꝑdicetꝰ prędicatuʒ, ceu dicimus aial de omni hoīe ꝑdicari, ⁊ non eſt aliqs hō de quo aial non dicetur. Et de nullo ſilr. Naʒ dicimus hominē de nullo lapide dici, ⁊ nō eſt aliquis lapis de quo homo dicetꝰ. Verū in toto eſſe ⁊ de oī non modo habitudine differunt, ſed ēt alijs differētijs. Equidē in toto eſſe dī quatenus minus eſt atqʒ inferius eſt eo in quo eſt, vt in toto, ceu hō in toto animali eſt, ⁊ hō eſt inferior aiali. De omni aūt vel in plus eſt illo de quo dī, vel ęqle, ⁊ in plus erit, qñ genus fuerit ꝑdicatū, ęquale autē qñ erit ꝓprium, ceu aial ꝑdicatur de homine vt genus, ⁊ animal in plus ſe hʒ quam homo. Rurſus propriuʒ prędicatꝰ de homine vt riſibile ⁊ adequatur eideʒ, quare recte dictum eſt quod in toto eſt id quod in minus ſe habet, ⁊ de omnī quod in plus vel ęqualiter.

¶ CAPVT SECVNDVM.

Cum ꝟo oīs ꝓpoſitio eſt, aut ineſſe, aut neceſſario ineſſe, aut contingēter ineſſe, harū autem alię affirmatiuę, alię negatiuę ſm vnamquāqʒ allocutionem. Rurſus ꝟo affirmatiuarum ac negatiuaruʒ alię ſunt vniuerſaliter, alię in parte, alię indefinitę.

¶ Finem habent ea que Ariſto. propoſuit in pręfatione a principio, reliquū cōuertitur ad doctrinā gńationis ſyl

logiſmoꝝ, ſed quia neceſſariū ſyllogiſmoꝝ ſcḋe ⁊ tertię figurę oſtendit per cōuerſionē ꝓpōnum vt nuper dicebamus, proinde voluit prius diſſerere de cōuerſione, ne cū illoc acceſſerit cogatur ſermonē intercipere ac interrūpere. Cum itaq3 doceat nos quid ſit conuerſio, ⁊ quot modis dicatur etiam quali conuerſione ſit opus hic diſſerit. Item tractat in quot conſideratur cōuerſio, ⁊ quomodo ſe habeant inter ſe. Dicamus ergo ad primum ꝙ conuerſio eſt quędam ęquauerſio. Nam hęc prępoſitio (anti) vt alias ſępe diximꝰ, ęq̄le ſignificat apud veteres vt virago, gręco vocabulo antianera, ⁊ antitheos, ſcilicet ęqualis deo, ac in more conſuetudineq3 antithir, ideſt ambidexter, ſed ęquale alicui eſt ęquale, quia eſt de numero eoꝝ quę ſunt ad aliquid, ⁊ ea quę ſunt ad aliquid ad minimus in duabus rebus conſiderantur, quare ea quę conuertuntur ad minimum aliqua duo ſunt. Nam vnum non diceretur conuerti, igitur habes in quot fiat conuerſio ⁊ quid ſit. Reliquū eſt docere in quibus eſt, ⁊ quot modis dicatur. Omnis igit̃ cōuerſio vel terminoꝝ eſt, vel ꝓpoſitionum, vel ſyllogiſmoꝝ, igit̃ trifariā dicitur conuerſio, ⁊ in quibus ſit cognouimus, q2 in terminis, in ꝓpoſitionibꝰ, ⁊ in ſyllogiſmis, de cōuerſione igitur in terminis diſputatum eſt in libro pdicamentorum, vbi diſſeruit de his quę ſunt ad aliquid, q2 amicus amico amicus, ⁊ inimicus inimico inimicus, cōuerſionē aūt ſyllogiſmoꝝ in ſecūdo libro reſolutiuoꝝ docebit, dico. ſ. in libro poſt hunc. Nam oportet p̄us ſcire quid ſit ſyllogiſmus, vt diſcamus, quō conuertitur. Syllogiſmi autem cōuerti dicuntur, qū concluſionem accipientes ⁊ addentes maiorem propoſitionem probabimus minorē, ceu eſt ſyllogiſmus dicens animus ſeipſo mobilis, qđ eſt ſeipſo mobile eſt ſemper mobile, qđ eſt ſemper mobile eſt imortale, igitur animus immortalis eſt, habemus igit̃ concluſionem, qđ animus ſit immortalis, hanc igitur accipientes ⁊ facientes minorem propoſitionem, deinde addentes reliquas ꝓpoſitiones concluſionē faciamus minorem propoſitionē, hoc modo, animus imortalis, imortale eſt ſemper mobile, ⁊ ſemper mobile eſt ſeipſo mobile, igit̃ animus eſt ſeipſo mobilis. Item fieri poteſt vt cum minor propoſitio concluſioni complicita ⁊ cōueniens fuerit, maior prioris ſyllogiſmi fiat cōcluſio, ceu animus immortalis, imortale ſeipſo mobile, ſeipſo mobile eſt ſemper mobile, igit̃ animus eſt ſemper mobilis. De conuerſione autē propoſitionū hic diſputabit, non tamen de omni. Nam cum conuerſio ad minimum circa duas propoſitiones conſideretur (vt prius diximus) ⁊ vnaquęq3 propoſitio duos terminos habeat, quorum alter eſt ſubiectū, ⁊ alter ſit pędicatum, prorſus neceſſe eſt vt duę propoſitiones in quibus cōuerſio conſideratur, vel cōuenire ſm vtroſq3 terminos, vel differre, vel altero conuenire, ⁊ altero differre, ⁊ hoc dupliciter, vel vt cōmunicent ſm ſubiectum ⁊ ſm pędicatum differant, aut econuerſo, ⁊ nullum aliud diuiſionis membrum eſt pęter hęc. Cum itaq3 quatuor ſint coniugationes, tres quidem non ſimul ſtant, ſed vna ſola ſtat. Nam ſi propoſitiones ambobus terminis different, non fieret conuerſio, cum prorſus eſſent diuerſę ⁊ incōmunicantes, ceu homo eſt animal, ⁊ equus eſt quadrupes. Nā hę nullā cōmunionē cōuenientiāmq3 habent. At oportet ea quę conuertuntur inuicē conuenire. Item neq3 fieret conuerſio ſi altero termino conuenirent, ⁊ altero differrent, ceu homo animal eſt, ⁊ homo albus, ⁊ rurſus homo animal ⁊ equus animal, quare oportet quę conuertūtur ambobus terminis cōmunicare ⁊ conuenire, ſed quū in propoſitionibus vltra quidem habitus terminorū cōſideretur. Nam alter eſt ſubiectum, ⁊ alter eſt pędicatus, ac qualitas conſideratur, neceſſe eſt omnino vt propoſitiones quę inter ſe conuenire debēt, ambobus terminis conueniāt, vel ordine, vel qualitate, vel ambobus differre, vel altero conuenire, et altero differre, ⁊ hoc dupliciter, vel ordine conuenire, ⁊ qualitate differre, vel ordine differre, ⁊ qualitate conuenire. Cū itaq3 quatuor ſint cōiugationes, vna eſt inconſtans, ea ſcilicet quę habet propoſitiones conuenientes, ſm vtraq3, ſcilicet ſm ordinem ⁊ ſm qualitatem. Nā vna eſt propoſitio quę bis accipitur ⁊ non duo. Nam ſi termini debent eſſe ijdem (vt demonſtrauimus) in conuenientibus propoſitionibus, ⁊ ipſę haberent eundem ordinem ⁊ eandem qualitatem terminorum, profecto erunt ambę vna ⁊ eadē propoſitio vt homo animal eſt, ⁊ homo animal eſt, ⁊ hoc totum eſt vana locutio temereq3 dictum, porro alię tres coniugationes cōſtant, dico ſcilicet eā quę eſt differens ſm vtraq3, ſcilicet ſm ordinem ⁊ qualitatem, ac eam quę ſm alterum tantū differt. Et hoc dupliciter ſiue ordo idem ſit, ⁊ qualitas differens, vel econuerſo, qualitas eadem, ⁊ ordo differens. Hęc autem diuiſio priori diuiſioni contrario modo ſit. Nam illa cōmunitate aut differentia terminorum diuiſa faciensq3 quatuor coniugationes, aliam ex vtriſq3 terminis eiſdem, aliam ſcḋo ex vtriſq3 differentibus, ⁊ tertiam qua propoſitiones dicūtur cōmunicare altero, ⁊ altero differre, ⁊ hoc dupliciter, vel ſm ſubiectū, vel ſm pędicatum, tres quidem coniugationes habuit quę non ſimul ſtant. Vna autē ſola ſtetit quę habet propoſitiones vtriſq3 terminis conuenientes. At hic cum diuiſio fiat ſm ordinem terminorū ⁊ qualitatem, ⁊ rurſus factę ſint quatuor coniugationes, vna quidē habēs propoſitiones quę vtriſq3 conueniunt, quę itaq3 ibi ſola ſtabat, hic ſola inconſtans eſt, ⁊ quę ibi alię tres erant inconſtantes, hic conſtant, dico ſcilicet ea qua altero conuenire propoſitiones dicuntur, ⁊ altero differre, ⁊ hoc dupliciter, vel etiā ambobus differunt, ſi ergo propoſitiones conuerſę eundem ordinem terminoꝝ habent, ⁊ non eandem qualitatem, talis conuerſio dicitur contingens, quia in ſola materia contingenti conſtat, ceu aliquis homo lauatur, aliquis homo nō lauatur, aliquis homo ambulat, aliquis homo non ambulat. Nam ambę ſunt verę in ſola materia contingenti, ſi autem neq3 ordo terminorum, neq3 qualitas eadem fuerit, ſed differens, talis conuerſio per contrapoſitionem dicitur, quia cum qualitate etiam mutat ordinem terminorū, vt ſi homo animal eſt, nō animal non eſt nō homo, ſi ignis eſt ſiccus, non ſiccum, neq3 ignis, ſed ſi qualitas propoſitionum eadē fuerit, ⁊ ordo differens talis conuerſio ſimplex dicitur, quia circa ſimpliciſſimum eorum quę in propoſitione ſunt, ideſt circa terminos conuerſionē efficit, ceu omnis homo animal, aliquod animal homo de qua hic ſermonem facit, quam etiam diffinientes ſic dicimus. Simplex conuerſio eſt cōuenientia duarum propoſitionū ſimul verarum ſm ambos terminos manente eadē qualitate ſed ordine terminorum variato. Additur ꝙ ſimul vere ſint ob eam conuerſionem dictam quę habet eadem cum cōuerſione ſimplici pęter id qđ vel ambę falſę ſunt, vel altera propoſitionū, ceu omnis homo aial, ⁊ omne animal homo. Cęterū hęc diffinitio habet genus, hoc. ſ. conuenientiā duaꝝ propoſitionū ſm ambos terminos. Nā hoc ineſt oī cōuerſioni, reliqua ſcḋo ſunt differentię, quarū illa manente eadem qualitate ſeparat a conuerſione p cōtrapoſitionē. Illud aūt ordine terminoꝝ mutato diſtinguit a ɔuerſiōe ɔtingēti, q2 illa nō mutat ordinē, quāuis ēt p priorē diuiſ

ſeparetur

Conuerſio qd: & q̄ fiat:

Eadē 196 e, ⁊ quot modis dicat;—

Couerſio ſyllogiſmi—

aut

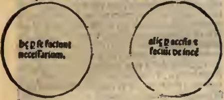
Simplex couerſio q.

ſeparetur, ⁊ diſtinguaꝝ ab eadem. Nam conuerſio contin gens ipſum quale ſeruat, aliq̃s homo lauatur, aliquis ho mo nõ lauatur. Vltimo dicitur illud ſimul verarũ ad di- ſeretũ aliquas cõuerſionis, vt diximus. ¶ Sed ingſitio- ne dignũ eſt cur nõ fecit mẽtionẽ de conuerſione ppoſitiõ ſingulariũ ⁊ indefinitaꝝ. ¶ Et ridemus qđ nõ fecit mẽ tionem de cõuerſione indefinitarũ, q̃ continẽtur in illis quę ſigno determinãtur. Nam vt dictũ eſt in libro de in- terpretatione aſſimilãtur, vel vniuerſalibus, vel particula- ribus, ſed de cõuerſione ſingulariũ mẽtionem non fecit, quia Phi doctrinam vniuerſaliũ exercent, ⁊ non ſingula- riũ q̃ ſunt infinita. His itaq̃ a nobis ante explicationẽ contextus prius dubitatis dignum eſt etiã dubitationes quę accidunt circa cõtextum diſſolui. Nam quidam quę- runt cur cum quatuor modi ſint, ceu in libro de interpre- tatione aſſumpſimus. ſ. cõtingens, neceſſarium, poſſibile ⁊ impoſſibile, hic omiſit poſſibile ⁊ impoſſibile, ⁊ adiecit ea quę ſunt de numero eoꝝ quę inſunt ⁊ adueniunt. Et ſi profecto ipſos ineſſe eſt modus, cur nõ mentionẽ fecit de ipſo in libro de interpretatione. Sunt nõnulli itaq̃ qui opi nãtes ipſũ ineſſe modũ eſſe nituntur idipſum ex tali diui- ſione probare, ad quam aiunt philoſophũ reſpicientem

Rerum

aliq̃ eodem modo ſemper ſe habent

aliq̃ aliter ⁊ aliter ⁊ fa ciunt contingens.

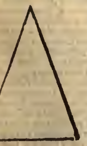

nunc doctrinam facere. Nam rerũ inquiunt aliq̃ ſemp eo dẽ mõ ſe habẽt, ⁊ aliq̃ aliter atq̃ aliter. Itẽ eaꝝ quę ſemp eodẽ modo ſe hñt, aliq̃ ſemper ſubſiſtunt vt cęleſtia, aliq̃ uero per accñs vt nigrũ in coruo, inquiũt ergo q̃ p neceſ- ſariũ modũ ſignificauit quę ſemp p ſe eodẽ modo ſe hñt, ⁊ per modum eſſendi ea quę ſemper eodẽ modo ſe habẽt per accidens. Et per cõtingẽs indicauit quę aliter ⁊ aliter ſe habent, qui etiã per alterã diuiſionem nitunt idẽ oſten dere, quę probabilior eſt, quãuis nec ipſa ſit oppoſituna ⁊ neceſſaria. Nam inquiũt res vel ſemper ſunt, vel aliqñ, vel eueniunt ſuntq̃ in actu, vel future ſunt. Ea igitur quę ſemper ſunt palam efficiũt modũ neceſſarium, ⁊ quę ali-

Rerum

vel ſemp ſunt ⁊ fa ciunt mo dũ neceſ ſarium.

vel aliqñ

vel exiſtũt ĩ actu ⁊ fa ciũt de in eſſe.

vel futura, ⁊ faciũt cõ tingens.

quando eueniunt faciunt de ineſſe, ⁊ quę futura eueniunt faciũt cõtingentẽ modũ. Quibus recte pulchreq̃ nõnul li cõtradicũt, quia hoc modo materias cũ modis in idem redigemus. Nam vos feciſtis diuiſionẽ modoꝝ ex natu ra rerum, qđ quidẽ eſt propriũ materię, modi autẽ nõ a natura rerum accipiuntur, ſed ex noſtra prolatione, qđ etiam ipſe indicat dicẽs ſm vnãquãq̃ allocutionem. Itẽ dicebatur in libro de interpretatione qđ modus a materia differt, quatenus materia ſimul apparet cũ rebus. Nã ſi dixero hõ volat, moꝝ apparet mã impoſſis, ⁊ in aliqs ma teriebus ſiſt, modus aũt ex nrã prolatione hꝫ eſſe. Nã qñ dixero cõtingit hominẽ nigrũ eſſe, quidẽ dico ppoſitio nẽ de modo cõtingenti, q̃ poſſibile eſt vt eadẽ ppoſitio ſit materię neceſſarię, ſed de modo cõtingẽti, ceu qñ dixe ro q̃ ſol cõtingenter mouet. Nam qđ ipſe moueat ex ne ceſſitate eſt, ⁊ modus cõtingens, ⁊ ecõtra fieri põt vt mo dus ſit neceſſarius, ⁊ mã ſit contingẽs, vt qñ dixero neceſ ſario Socrates lauat ⁊ in aliqs modis ⁊ materiebus idem euenire cõtingit, quare qui talia dicunt in idem redigunt mãs cuꝫ modis qđ eſt impoſſibile. Sed quidã ridẽt ad hoc dicẽtes qđ quę alicui inſunt, aut ſimplr ineſſe dicunꝫ ſine aliqua determinatione, ⁊ hęc dicunꝫ eſſe modi de in- eſſe, vel neceſſario inſunt, ⁊ hęc ſunt de modo neceſſario, vel cõtingenter, ⁊ hęc de modo contingẽtis, ⁊ ita in idem redigemus materias cuꝫ modis. Sed dicimus ad hoc qđ maxime fatuũ eſt dicere aliquid ineſſe cum modo de in- eſſe. Deinde ſi eſt modus de ineſſe, has duas facultates. ſ. eã de interpretatione ⁊ hanc demõſtrabimus imperfectas eſſe, qr nõ ibi fecit mẽtionẽ de modo de ineſſe, neq̃ hic de poſſibili ⁊ impoſſibili. Quid ergo nos dicimus ad ea quę dubitata ſunt. Dicimus qđ non fecit mẽtionẽ de im- poſſibili tanq̃ ipſius cõprehendẽs per neceſſarium. Nam idẽ eſt ei modo trĩ cõuerſo, qđ etiã ipſe in libro de inter- pretatione ſignificauit, dicẽs neceſſariũ eſſe idem impoſ- ſibili, dico trĩ cõtrario modo aſſignatũ, q̃ ad neceſſariũ eſſe ſeqtur impoſſe non eſſe. Nam ſi neceſſariũ eſt hoiem eſſe aial, certe eſt impoſſibile non eſſe, ⁊ ſi impoſſibile eſt eſſe, certe neceſſariũ eſt vt nõ ſit. Item p cõtingens conte- ntus eſt etiã poſſibile. Nã ꝓpter poſſibile in idẽ venit cum cõtingente. Nã q̃ cõtingit eſſe, hoc poſſibile eſt eſſe, ⁊ qđ eſt poſſibile non eſſe, hoc cõtingit nõ eſſe, quare nõ modo in libro de interpretatione mẽtionẽ fecit õ quatuor modis, ſed etiã in hoc libro. ¶ Sed nõnulli quęrunt cur profecto mentionẽ fecit de neceſſaria ⁊ nõ de impoſſi, ſig- deſ equiualẽt ʒrio modo aſſignatę ¶ Ridemus qđ mẽ tionẽ fecit de pñtentiore qđ eſt neceſſariũ. Nã neceſſariuꝫ inexiſtentiã ⁊ de ineſſe ſigꝫ, ſed impoſſibile priuationeꝫ, ſed inexiſtẽtia ineſſeq̃ ẽ pñtantior priuatione. Atqui de ineſſe inſtar materię modis ſubſternit. Nã ſi de ineſſe ſi- gnificat eſſe, ⁊ neceſſariũ ⁊ ptingẽs dicitꝫ eſſe, patet qđ hic modus exiſtẽdi reliquis ſubſternetur, ⁊ ſic nihil erit ſup- fluum, nec deficiens qđ Phs dixit. ¶ Item ad hos dicu mus qui ſic dicunt qđ ſi modus de ineſſe non accipimus, erit abſurdum. Equidem in hoc libro differit de propoſi tionum conuerſione quę confert ſibi ad ſermones de ſyl logiſmis, ſed de ꝓpoſitionibus ſine modo in hoc libro nullibi fecit mẽtionẽ, ⁊ ſyllogiſmi nõ ſolum ſunt cuꝫ mo do, ſed etiã ſine modo, patet igitur quod imperfecta erit tractatio de ſyllogiſmis, immo non ſolum hęc, ſed etiam facultas liberq̃ de interpretatione imperfectionis erit. Nã ibi nõ fecit mentionẽ de mõ de ineſſe. ¶ Dicimus ĝ qđ adiecit modũ de ineſſe indicãs ꝓpõnes ſine mõ. Nã ſic conſueuit appellare eſſe. Porro in libro de interpretatio- ne anteq̃ profecto de modo differeret, vel de ꝓpoſitione

vniuerſaliter aſſignaturus affirmationes ꝛ negationes q̄ cōtradictorię opponunt̃ ſic inquit Cum ꝟo ſit enūciare ipſum ineſſe vt nō ineſſe, ꝛ nō ineſſe velut ineſſe, ideſt, q̄a id qđ eſt poteſt enūciari vt non eſt, ꝛ id qđ non eſt vt eſt vbi accepit inexiſtens ineſſeq́ꝫ pro ente, quare oſtenſum eſt quod propoſitiones ſine modo ſignificauit per ipſuꝫ de ineſſe, ſiue ipſe habeant ipſum eſt actu ſiue potentia.

Queſiti,

℃ Sed ſi aliquis diceret, quod ibi differuit de omnibus propōnibus falſuꝫ dicit. Nam cum proceſſiſſet vlterius ꝛ perueniſſet vſq́ꝫ ad propoſitiones modales idem quęrit hoc modo dicendo. His autem determinatis deinceps conſiderandum eſt, quomodo ſe habent ꝑpoſitiones inter ſe alię nāq́ꝫ ſunt de poſſibili, alię de non poſſibili. Vñ ſi de omnibus dixit, non eſſet nunc opus agere de nōnullis propoſitionibus. Pręterea ſi non ita intelligemus accidet Philoſophū (vt iaꝫ diximus) vel in libro de interpretatione deficienter dixiſſe, vel hic ſuperfluo diſſerere de his. Et quod hęc, quę dicimus ſequātur intentioneꝫ eius, teſtantur hęc quę ipſe dicit. Sic enim inquit cum ꝟo omnis ꝓpō ſit ꝛc. lege vſq́ꝫ ad calcē huius contextus. Vnde ſi omnis (vt inquit) patet quod etiam ſi volebat prius aſſignare propoſitiones ſine modo, qđ nō dixiſſet, omnis.

Queſitum aliud

℃ Pręterea quęrenduꝫ eſt per quam cauſam tali ordine propoſitionuꝫ vſus eſt Ariſto. ꝛ prius ordinat vniuerſalem negatiuam, ſecundā autē ponit vniuerſalem affirmatiuam, ꝛ tertiam particularem affirmatiuam, ꝛ quartam particularem negatiuaꝫ. Et prius quęremus cuius gratia vniuerſalis negatiua ꝑponitur vniuerſali affirmatiuę cuꝫ hęc ſit illa pręſtantior.

Reſpoſio.

℃ Reſpondemus igitur qđ negatio non quatenus negatio pręhonoratur affirmationi, ſꝫ quatenus ipſa ad ſeipſam cōuertitur vniuerſalis, aut affirmatiua non amplius cōuertitur in ſeipſaꝫ, ſed ad particularē affirmationi. Atqui ſi hoc veruꝫ eſt, cur particularis affirmatiua cum in ſeipſaꝫ conuertat̃ non ꝑpoſita eſt vniuerſali affirmatiuę ꝛ non ꝯuertitur in ſeipſam. Dicemus ꝙ etſi particularis affirmatiua in ſeipſaꝫ conuertat̃, tamē ꝓpter vniuerſalē altera ꝑhonoratur, poſtremo autē omnium ponitur particularis negatiua, merito qꝛ ipſa nō cōuertitur ad aliquam definitę. Verum phūs per exempla oſtendit conuerſiones propoſitionuꝫ, ꝛ tunc per vniuerſales demonſtrationes cum dicit, omnis propoſitio eſt. Hic omnis propoſitionis ſpeciem tradidit, ꝛ conſiderandum eſt hoc modo ſunt inquā modi tres neceſſariū, contingens dicat̃ quoq́ꝫ ad declarationē ꝛ modus exiſtendi. Nam impoſſibile cōtinet̃ in neceſſario ꝛ poſſibile cōtingenti, exiſtētibus igitur tribus modis qui ſi multiplicant̃ ſm affirmationem ꝛ negationē fiunt omnes ſex, qui multiplicati ſm quātitatem vniuerſale particulare indefinitū faciunt omnes ſpecies propoſitionis deceꝫ ꝛ octo, tot igitur ſunt ſpecies propoſitionum/neq́ꝫ plures/neq́ꝫ pauciores, dixit autem ſm vnāquāq́ꝫ additionem pro hoc ſm vnamquāq́ꝫ additionem modi.

℃ Uniuerſaliter quidem priuatiuam in eo qđ eſt ineſſe terminis conuertere neceſſe eſt. Si nulla voluptas bonum, neq́ꝫ bonum nullum erit voluptas.

℃ Vniuerſalem negatiuam de ineſſe ſignificat neceſſario conuerti in terminis per ſimplicem conuerſioneꝫ, nam hęc ſola in terminis conuertitur.

℃ Pręedicatiuam autem conuertere quidem neceſſarium, non tamen vniuerſaliter, ſed in parte, vt ſi omnis voluptas bonum, ꝛ bonuꝫ aliquod eſſe voluptatem. Earum ꝟo quę in parte/prędicatiuam quidem conuertere neceſſe eſt ſm partem, ſi enim voluptas aliqua bonum/ꝛ bonum aliquod erit voluptas, priuatiuam autem non neceſſarium, non enim ſi homo non ineſt alicui animali, ꝛ animal non inerit alicui homini.

℃ Secundū ſolitam ſibi breuitateꝫ volēs indicare vniuerſalem affirmatiuam de ineſſe cōmunia omittens quę habebat negatiue proprium ſolum adiecit. l. affirmatiuū.

℃ Primum itaq́ꝫ ſit priuatiua vniuerſaliter a/b/ꝑpoſitio. Si enim nulli a/ipſum eoruꝫ quę ſunt b/ineſt, ꝛ b/inerit nulli eorum quę a.

℃ Cum oſtendiſſet quomodo vnaquęq́ꝫ propoſitionum conuertitur per exempla, ne quis putet ꝓpter materiam aſſumptas fuiſſe propoſitiones, velut ꝓpter aliquid aliarum ſibi accōmodare ſermonem de conuerſionibus, immanifeſtum autem eſt nūquid omnino eſſent aliqua exēpla in quibus dictę conuerſiones locuꝫ non haberent, propter hoc hic vniuerſale a regulas tradit aſſumens elementa pro terminis, vt vnuſquiſq́ꝫ qualem materiam voluerit pro elementis aſſumat oſtenſa ratione vniuerſaliter ꝛ immaterialiter in elementis. Nam vniuerſaleꝫ orationē cōfutat vnum exemplum, vt iam dictum eſt, probat autem eam diſcurſus tranſituſq́ꝫ per omnia particularia, qđ quidem eſt infinitum ꝛ impoſſibile. Vel per vniuerſaleꝫ regulam ſidei quaꝫ nunc facit per elementa dans vnicuiq́ꝫ licentiam, vt dictum eſt vti ꝛ ſubijcere quācunq́ꝫ materiā pro elementis quales velit. Si igitur nulli b/a/inerit, neq́ꝫ nulli a/inerit b, ſi enim pro a/accipiamus volatile, ꝛ pro b/hominē inueniemus ꝙ vt volatile nulli homini ineſt, ſic econuerſo nullus homo volatili ineſt. Quando autē facit vnūquodq́ꝫ elementorum ſubiectuꝫ ex determinatione cognoſcemus, nam cui determinatio additur, hoc eſt ſubiectum illud ꝟo alterum ꝙ ſit ꝑdicatum conſtet.

℃ Nam ſi alicui vt c/non verum erit quod dicitur nulli ipſum a/eorum quę b/ineſſe, c/eniꝫ ex his quę b/ſunt, eſt.

℃ Directe exercens rationem ſm ſuppoſitionem accipit ꝛ vtitur deductione ad impoſſibile virtute dignitate contradictionis, naꝫ ſcimus ꝙ in oppoſitis contradictorię ꝙ fugeret negationem hoc inueniretur in affirmatione. Si igitur inquit concederet aliquis ad vniuerſalem negatiuam fieri conuerſionem, ideſt per ſeipſam neceſſe eſt omnino ꝛ in omni ad particularem affirmatiuam fieri conuerſionem, ſic a/nulli b/ineſt, dico inquit ꝙ etiam econuerſo, neq́ꝫ b/nulli a/inerit. ℃ Si enim hoc inquit falſum eſt, cōſtat verum eſſe, ꝙ oppoſituꝫ contradictorię ipſi eſt illud aliquid. Eſto igitur inquit b/alicui a/ineſſe ſupponat̃, igitur inquit partem ipſius a/cui ineſt b/ꝛ ipſius b/eſſe g/ſit autem o/igitur g/eſt cōmunis pars ipſius a/ꝛ ipſius b/ipſius quidem b/quia de ipſo prędicatur, nam prędicatum contentiuuꝫ eſt illius de quo prędicatur, ꝛ contentum eſt pars continentis, vt homo eſt pars animalis, naꝫ animal de homine prędicatur ꝛ continet ipſum. ſi autem hoc ipſum eſt pars ipſius a/quoniam ſuppoſitio hoc conceſſit. ℃ Qꝛ b/ineſt pars ipſius a/ſi igit̃ g/eſt pars ipſius a/ꝛ ipſius b/continet̃ ęquidē g/pars velut a toto ꝛ ab ipſo a/ꝓpter idem igitur prędicabitur a/de g/ꝙ eſt pars ipſius b/ꝛ ſuppoſitum erat a principio nulli b/a/ineſſe. igitur

eidem

Cur elementa ꝛ exēpla nō poſuit.

eidem ⁊ nulli alicui quod quidem abſurdum eſt. Vt au-tem hęc ratio fiat clarior in materia dicamus ſi̇c animal nulli lapidi ineſt, dico etiam quod lapis nulli anima-li ineſt, alioquin ſi hoc falſum eſt, verum erit ꝙ omnino alicui animali ineſt lapis. Eſto igitur pars animalis vt equus cui inſi̇t lapis vt verum ſit equum lapidem eſſe, ſi igitur aliquod animal eſt lapis, ceu equus ⁊ lapis ipſe eſt aliquod animal, at dicebatur nullum animal eſſe lapi-dem, igitur ⁊ nullum animal eſt lapis, ⁊ aliquod animal eſt lapis q̄ꝺquidem abſurdum eſt, ſic igitur Ariſto. oſten-dit vniuerſalem propoſitionem negatiuam ad ſeipſaꝫ cō-uerti. Verum ſocij Ariſtote. vt Theophraſtus, ⁊ Eude-mus clarius, ⁊ Simplicius hoc probant. Nam inquiunt ꝙ ſi a, de nullo b, eſt profecto ab omnibus partibus eius ſeparatum eſt, quod autem ſeparatum eſt a ſeparato ſepa-ratum eſt, quare ⁊ b, nulli a, inerit, nam ſeparatum eſt de numero eorum quę ſunt ad aliquid, ſeparatum enim eſt alicuius ſeparatum, q̄ autem ad aliquid ſunt ad conuer-tentiam dicuntur, merito igitur ⁊ b, nulli a, ineſt accipiūt autem quidam conuerſioneꝫ tanquam non veram ⁊ per exempla nituntur refellere rationem ſic dicentes nullus paries eſt in trabe, hoc verum eſt nō ne inquiunt ⁊ cōuer-tentes recte enūciamus nullus trabes eſt in pariete, tamē hoc falſum eſt. Item nulla cucurbita gladiuꝫ ſcindit, hoc iterum verum eſt. Conuerſio autem non eſt vera vt nul-lus gladius cucurbitam ſcindit, item nullus vas eſt in vi-no. Conuerſa autē non eſt vera nullum vinum eſt in va-ſe. Reſpondemus igitur ad hęc ꝙ ſic ſane fecerimus ⁊ in his conuerſionem conuertentes totum pręedicatum inue-niemus, ⁊ in his veram eſſe rationem. Nam accidit para-logiſmus quando non totum pręedicatuꝫ in conuerſione facimus ſubiectum, nam ſi totum ipſum conuerterimus inuenietur ſana bonaq; conuerſio, quale igitur eſt ſubie-ctum ⁊ quale eſt pręedicatū in oratione dicente nullus pa-ries eſt in trabe, ſubiectum quidem eſt paries, pręedicatuꝫ autē eſt in trabe ens, hoc igitur totum in conuerſione fa-ciemus ſubiectum nihil in trabe ens paries eſt, ⁊ ſic ora-tio eſt vera, ſimiliter ⁊ in alijs nulla cucurbita gladium ſcindit pręedicatur gladium ſcindit, conuertentes igiť hoc modo dicemus nullum gladiuꝫ ſcindens cucurbita, eſt ⁊ in reliquis, ſimiliter nullum vas in vino eſt, nullum in vi-no ens vas eſt. Dubitant autem quidam contra demon-ſtrationem Ariſto. de conuerſione vniuerſalis negatiue primum quia vtebatur particulari affirmatiua deductio-ne ad abſurdum tanquam cōuertatur in ſeipſam cum hoc nondum ſit demonſtratuꝫ Nam inquit ſi enim in aliquo ipſius a, eſt b, ceu in g, non erit verum nulli b, a, ineſſe, nam g, eſt aliquid b, cui ineſt a. Secundo autem quia vte-batur demonſtratione circulari, nam ſi in demonſtratio-ne vniuerſalis negatiue vtitur particulari affirmatiua, ⁊ in demōſtratione particularis affirmatiue vtitur vniuer-ſali negatiua, patet ꝙ demonſtratio eſt circularis. Item tertio quia vtitur deductione ad impoſſibile cuꝫ nihil de ipſa nos hactenus diſſeruim⁹. Dicim⁹ igiť ꝑ ad vltimū ꝙ non eſt mirum ſi prius non docuerit nos deductionē ad impoſſibile ⁊ vtatur ipſa, quoniam etiam geometre ſepe numero vtentes ipſa in theorematibus nihil de ipſa do-cent. Nam nobis ſufficiunt conceptiones quas habemus de ipſa naturaliter cum ⁊ in cōſuetudine ſępe natura vta-mur eadem. Item ad dicentes ꝙ in demonſtratione vni-uerſalis negatiue vtebatur particulari affirmatiua tanq̄ conuertente cum nonduꝫ hoc docuerit, illud dicimus ꝙ non vtebatur illa vt cōceſſa, ſed vtebatur demonſtratio-ne per expoſitionem, ideſt oſtenſione per ſingularia, naꝫ non dixit ſic, ſi enim alicui a, b, ⁊ a, alicui b, ſed hoc mo-do, ſi enim alicui b, a, ⁊ b, g, quare vtebatur demonſtra-tione per inductionem, quo ſoluto ſolutum eſt ⁊ reliquū. non enim vtebatur demonſtratione circulari, nam parti-cularem affirmatiuam vel vniuerſalem negatiuam oſten-dit, tanquā conceſſam eo ꝙ prius docuit ipſaꝫ, vniuerſa-lem autē negatiuam non amplius per particularem affir-matiuam demonſtrabit. Nam quomodo fecit hoc igno-rantibus nobis, ſi prorſus particularis affirmatiua con-uertatur ad ſeipſam, ſed vt dictum eſt vtebatur demon-ſtratione ſm̄ expoſitionem.

¶ Si vero omni a, ipſum eorum quę ſub b, ⁊ b, alicui eorum quę a, inerit, nam ſi nulli ⁊ a, eorum quę b, nulli inerit, verum ſuppoſitum fuerat omni ineſſe. Conſimiliter autem ⁊ ſi propoſitio ſm̄ partem ſit.

¶ Cum demonſtraſſet conuerſionem vniuerſalis negati-ue non conſequenter accedit ad vniuerſalem affirmatiuā ⁊ oſtendit ipſam non conuerti in ſeipſam, ſed ad particu-larem affirmatiuam ⁊ inquit, ſi omne b, a, ineſt, ⁊ b, alicui a, deinde ex dignitate contradictionis rurſus oſtēdit de-ductione ad abſurduꝫ, ſic ſe habente conuerſione, ſi eniꝫ non alicui ineſt, patet ꝙ nulli a, b, inerit, ſi autem nulli a, b, ineſt, neq; a, nulli b, inerit. Nam oſtenſum eſt vniuerſa-lem negatiuam in ſeipſam conuerti ſuppoſituꝫ nāq; erat ⁊ omni a, b, ineſſe, idem igitur ⁊ omni ⁊ nulli ineſt, quod quidem abſurdum eſt. Sint in exemplo termini animal ⁊ homo, ſi animal de omni homine dicitur, ⁊ homo ali-cui animali inerit, ſi enim hoc falſum eſt, verum erit op-poſitum contradictorię, ſcilicet igitur homo nulli ani-mali ineſt ⁊ demonſtratum eſt ipſam conuerti in ſeipſaꝫ, igitur ⁊ animal nullī homini inerit, erat auteꝫ ⁊ omni, igi-tur idem inerit omni ⁊ nulli. Nituntur rurſus ⁊ hanc con-uerſioneꝫ per exempla refellere dicentes, hoc modo om-nis ſenex iuuenis erat prius, hoc verum eſt, igitur hoc ve-ruꝫ eſt ⁊ conuertētes dicere aliquis iuuenis ſenex erat in quo nullo pacto eſt verum. Item omnis vxor prius erat virgo, ſed cōuerſio non eſt vera, aliqua virgo vxor erat. Sed idem dicendum eſt ad hoc ꝙ etiā ad alios diximus. nam conuertentes totum pręedicatum recte conuerſionē faciemus, igitur in propoſitione dicente omnis ſenex iu-uenis erat ſubiectum eſt ſenex habens quo exiſtens ipſū pręſens tempus. naꝫ dicimus ꝙ omnis ſenex exiſtens in pręſenti tempore, pręedicatum autem eſt iuuenis cuꝫ tem-pore pręterito. nam pręedicatum eſt iuuenis erat (ſic igiť) faciemus conuerſionem ſeruantes terminos cum eodeꝫ tempore omnis iuuenis exiſtens prius ſenex eſt, ⁊ omnis virgo exiſtens prius vxor eſt.

¶ Si enim a, alicui eoruꝫ quę b, ⁊ b, alicui eo-rum quę a, neceſſe eſt ineſſe, nam ſi nulli ⁊ a, nulli eorum quę b.

¶ De particulari affirmatiua dicit quam volens proba-re ꝙ conuertatur ad ſeipſam vtitur rurſus vniuerſa-le negatiua ad abſurdum deducens rationem, ſicut iam docuit ipſam conuerti in ſeipſam, ſint autem termini, exē-pli cauſa homo ⁊ alboꝫ (ſi igitur) homo alicui albo ineſt ⁊ album alicui homini ineſt, ſi enim hoc falſum eſt, verū erit nulli homini album ineſt, igitur ⁊ homo nulli albo ineſt, nam conuertitur in ſeipſam, vt demonſtratum eſt, ſed erat ⁊ alicui igitur idem, ⁊ alicui ⁊ nulli inerit, quod quidem abſurdum eſt, hoc igitur modo particularis af-

firmatiua ſemper conuertitur in ſeipſas. Q͞d ſi aliquādo conuertatur ad vniuerſalē hoc non ſm̄ ſe patitur, ſed ꝑꝑ aſſumptam materiā, ceu homo alicui animali ineſt ⁊ animal omni homini inerit.

¶ Si autem a/ alicui eorum quę b/non inſit, non neceſſe ⁊ b/alicui eorū quę a/non ineſſe, vt ſi b/quidem eſt animal, a/vero homo, homo quidem enim non omni animali, animal autē omni homini ineſt.

¶ Hic particularē priuatiuam inquirit ⁊ inquit, ꝙ ad nullā ipſa ↄuertitur, ⁊ hoc fit, qꝛ ad nullā determinate ↄ̄uertitur, neqꝫ quia ↄ̄uertatur vel ad ſeipſam vel ad aliā in omni materia hoc facit. Nā in materia ↄ̄tingenti ad ſeipſam ↄ̄uertitur ⁊ ad particularē affirmatiuam, ceu non omnis homo albus/⁊ non omne album homo, ſed etiā aliquod album homo, in materia autē neceſſaria ad vniuerſalē affirmatiuam facit conuerſionē. Nam omne animal homo, ⁊ omnis homo animal. Itē in materia impoſſibili ad vniuerſalē negatiuam conuertit̄, non omnis lapis volatilis, nullū volatile lapis. Verū non omnis quomodo dicat̄ de talibus in libro de interpretatione dictū eſt. nam non omnis lapis volatilis dicitur ad deſtructionē huius ſcilicet omnis. nam cū illa dicat omnis lapis volatilis hęc inquit ꝙ falſū eſt illud omnis ⁊ tollit ipſum ꝑ particulam negatiuam, tamen non amplius illud aliquis infert ꝑpter hoc dico ſcilicet in determinationē eius inquit ipſam in nullam ↄ̄uerti. Nā ſi non facit conuerſionē ad definitā, ⁊ in omni materia non dicitur ↄ̄uerti, qꝛ doctrina philoſophorū eſt ſcientifica, ⁊ ſcientię eſt vniuerſaliorū ⁊ non particulariorum.

¶ CAPVT TERTIVM.

EOdēm tam modo ſe habebit ⁊ in neceſſarijs propoſitionibus, vniuerſalis enim negatiua vniuerſaliter conuertitur, affirmatiuarum vero vtraqꝫ ſm̄ partem.

¶ Hoc inquit quia neceſſarię ꝓpoſitiones eodem modo ↄ̄uertuntur, ſicut illę de ineſſe quo igitur differūt. Eo ꝙ ꝓpoſitio de ineſſe ſibimet ſufficit ad prolationem ceu Socrates eſt, ſꝫ neceſſaria indiget illa ceu Socrates ex neceſſitate eſt. Porro ⁊ hoc eſt cauſa ꝙ pꝛępoſitio de ineſſe ꝑordinetur neceſſarię tanq̄ ſimplicior ⁊ tertio loco ſit ↄ̄tingens eo ꝙ circa futurum tempus verſatur.

¶ Si enim neceſſe eſt a/eorꝫ quę b/nulli ineſſe, neceſſe ⁊ b/eorꝫ quę a/nulli ineſſe, ſi eniꝫ alicui ↄ̄tingit, ⁊ a/eorꝫ quę b/alicui contingeret.

¶ Cū huc acceſſimus opꝫ nos quęrere, cuius gratia in libro de interꝑtatione non meminit Ariſto. harū pꝛępoſitionū dico, ſcilicet huius neceſſario nulli ineſſe, ⁊ huius neceſſario omni eſſe, ⁊ huius ↄ̄tingit omni eſſe ſimiliter ⁊ particulariū, ſed ibi tanq̄ de indeterminatis ⁊ ſolū facit ſermonē dicēdo, vt poſſibile eſſe, contingens eſſe, nō neceſſarium eſſe, poſſibile non eſſe ⁊ deſcēdens vbi opus erat inquirebat q̄uo vna inferebat alterā, tanq̄ de indeterminatis ibi diſſeruerit, impoſſibile igitur ⁊ nō impoſſibile ex contingenti ⁊ poſſibili ⁊ non ↄ̄tingenti ſequit̄, ſed in hac ꝓpoſita tractatione tanq̄ de determinatis ꝓpoſitionibus quę ſunt cum modo diſputat. ¶ Opꝫ autē rurſus ⁊ hoc quęrere q̄uo ꝓpoſitiōes quas in libro de interꝑtatione affirmationes dixit hic pro negationibꝰ aſſumit. nā neceſſe eſt non eſſe, ⁊ ↄ̄tingit non eſſe affirmationes eſſe dicens in libro de interꝑtatione, vbi inquit eſt ⁊ non eſt ſi fuerit pꝛędicatū ſtatim affirmationē facit, nūc eaſdem aſſerit negationes eſſe, nam volens demonſtrare vl'em negatiuā de modo neceſſario ⁊ ↄ̄tingenti conuerti eiſdē vtebatur, quas vt dixi affirmationes in libro de interꝑtatione Ariſto. inquit. ¶ Itē quęrimus ⁊ hoc cur neceſſarię vl'i negatiue ꝓpoſitioni non oppoſuit particularē neceſſariā affirmatiuā ſed contingentē, nam dicendo ſi enim neceſſe eſt a/b/ nulli ineſſe neceſſe eſt, ⁊ b/nulli a/ ineſſe, deinde volens vti deductione ad abſurdū ſubiunxit. Si eniꝫ alicui contingit, ⁊ non dixit, ſi enim alicui neceſſe eſt. ¶ Pręterea quęrendū eſt q̄uo vtebatur particulari affirmatiua contingēti tanq̄ conuerſa cuꝫ nondū docuerit ipſam. Dicimus igit̄ ad hęc ⁊ prius ad priorē dubitationē dicentē cur in libro de interꝑtatione de his pꝛępoſitionibus tanquā de indeterminatis diſſeruerit, ⁊ hic tanq̄ de determinatis. Dico igit̄ ꝙ in libro de interꝑtatione tanq̄ multę obſcuritati ⁊ breuitati addictus, ⁊ volens plura in paucis ⁊ obſcuris circūuoluere, hoc fecit ↄ̄uertens nos ad ſubaudienda reliqua. Nam prius docuit de determinationibus, deinde procedēs ad doctrinam propoſitionum modalium tanq̄ determinatis ipſis diſſerere ſuperfluum eſſe putauit nihil plus habens de determinationibus dicere, ſed ſimpliciter de ipſis, vt modalibus diſputat, hic autē diſputaturus de generatione ſyllogiſmi non putauit ex his hoc faciendā eſſe, ne quis ipſum ſuſpicetur reuera de indeterminatis loqui ⁊ ſolū, ⁊ quia ex determinationibus ↄ̄ſequenter ↄ̄cluduntur ↄcluſiones, nam ſi ſine vniuerſali pꝛępoſitione ſiue diſputat non fit figura, ſed particulari determinatione in propoſitionibꝰ aſſumpta, ⁊ concluſio particularis concluditur, ⁊ in reliquis ſimiliter, igitur neceſſario non indeterminatis ſolū ſed etiam tanq̄ de determinatis ꝓpoſitionibus modalibus diſputat, ſic igitur primā dubitationē explodimus. Reliquum opportunum eſt ad alterā quęſtionem proficiſci dicentē cur affirmationes hic aſſumit pro negationibus quidā reſpōdentes ad hoc dicunt ꝙ aliud eſt neceſſaria negatio/⁊ aliud negatio neceſſitatis. Nā negatio eſt neceſſitatis quę tollit dūtaxat modum. Ceu non neceſſariū eſt hominē album eſſe, ſed neceſſaria eſt negatio quę non ſolum modū, ſed etiam totā pꝛępoſitionem aufert. Ceu neceſſe eſt hominē non eſſe album. In libro igitur de interpretatione aiunt Ariſtote. tradidiſſe nobis negationē neceſſitatis, hic autē neceſſariā negationē. Sed hoc theorema famoſum eſt non ſufficiens dubitationem noſtram euacuare. Nam iterum quęremus nihil minus cur in libro de interpretatione non tradidit negationē neceſſariam vel hic de negatione neceſſaria, vtraqꝫ enim hoc modo imꝑfecta eſſe tractatio, quid igitur nos dicimus quia oppoſitiones neceſſariarum propoſitionum dupliciter eſt accipere. Nam oppoſite propoſitiones aſſumuntur, vel tāquam auferentes, dūtaxat modum vel vt totā propoſitionē, videlicet dicenti neceſſe eſt omni opponitur velut ſm̄ ea quę nobis tradita ſunt in libro de interpretatione vel non neceſſe eſt omni quę non totam pꝛępoſitionem ſuſtulit, ſed ſolum neceſſarium modū. Cur enim inquit ꝙ male dixit affirmatio, quia ex neceſſitate omni: Ego enim dico ꝙ non ex neceſſitate omni ⁊ auferens, dūtaxat tantum ꝙ non ex neceſſitate reliquum nobis indefinitum relinquit. Nam quomodo ineſt omni: Dico ſcilicet ſm̄ qualem modum: vel ſi neqꝫ vniuerſaliter ineſt omni non amplius adiecit, hęc igitur eſt vna oppoſitio neceſſarię vniuerſalis affirmatię ſm̄ ea quę

tradita

tradita ſunt in libro de interpretatione, altera ꝟo oppoſitio eſt quę hic nobis traditur, ſed quoniam vniuerſalis neceſſarię affirmatiuę propoſitionis eſt quantitas vniuerſalis, & qualitas affirmatiuum & modus neceſſarius, ꝓprię oppoſita huic erit illa quę ſm omnia eidem contradicitur. ſ. ſm qualitatem/quantitatem/ & modũ, quare exiſtente hac vniuerſali illa erit particularis eſt eadem exiſtente affirmatiua & neceſſaria illa erit negatiua & contingens, vniuerſaliter igitur dicimus ꝙ ſi volumus accipere oppoſitam ſm omnia alicui ꝑpoſitioni oportet opponere quantum quanto, & quale quali, & moduꝫ modo, quare vt breuiter dicamus opponitur huic neceſſe eſt, omni ſm ea quę dicta ſunt in libro de interpretatiõe illa nõ neceſſe eſt omni, vt autem ſm ea quę hic dicũtur, opponitur hęc contingit non omni & rurſus huic neceſſe eſt alicui vt in libro de interpretatione dicitur non neceſſe eſt alicui, ſed ſm ea quę hic dicantur opponitur hoc contingit nulli, quid igitur dicimus? quia hoc mõ erunt quo pacto iniuſta erit natura quod duo vni fecit ꝯtraria. Veruꝫ hęc duo non ſunt contraria vni veluti pugnantia inter ſe, ſed tãq̃ ęquiualentia. Nam huic propoſitioni non neceſſe eſt omni, ęquiualet hęc contingit non omni. Naꝫ quod non neceſſe eſt omni, idem contingit nõ omni, ceu ſi non neceſſe eſt omni homini albũ ineſſe, contingit nõ omni homini ineſſe. Rurſus huic propoſitioni non neceſſe eſt alicui ineſſe, ęquiualet hęc contingit nulli ineſſe. Nam ſi lotuꝫ eſſe non neceſſario ineſt alicui homini, cõtingit nulli homini ineſſe, quod ſimiliter in aliis etiam oſtendere poſſumus, quare duo contrarię vni tãq̃ ęquiualentes inter ſe poſſunt eſſe. Itaq; conſiderandum eſt quomõ cunctę propoſitiones quę aſſignatę ſunt in libro de interpretatiõe, hoc in loco per hęc traditę ſint, vt neuter librorum mancus videatur quo ad iſtas propoſitiones, quarum vna alteri viciſſim ęquiualet. Nam particulari propoſitioni affirmatiuę contingenti opponitur, vt dictum eſt in libro de interpretatione, propoſitio particularis negatiua contingens, ceu non cõtingit alicui, quę ęquiualet huic neceſſe eſt nulli, quę quantitate, qualitate, modo opponitur particulari. ſ. alicui, quo liquet vt vniuerſalis neceſſaria negatiua hoc modo opponatur, itaq; pulchre hoc in loco eam aſſumit tãq̃ negatiuam, quę & ſi figura ſit affirmatiua, tamen vim habet negationis, vt etiam deinceps ipſum audiemus. Nam ſi haberet viꝫ affirmationis non repugnaret prorſus huic contigit alicui quę eſt affirmatiua. Similiter etiam de reliquis dicemus.

Quæritur Si ergo ęquiualent illę propoſitiones quę a nobis illic traditę ſunt, & hic negationes, cur ibi ſaltem non fecit mẽtionem de his propoſitionibus quę hic traduntur veluti negationes, vel cur de his, quas hoc in loco memorat, ibi mentionem non fecit. Solutio Reſpondemus quod in libro de interꝑtatione vno ſermone cupiens afferre negationes oppoſitas affirmationibꝰ, dixit quod oportebat modo adducere negationeꝫ, & facere ex ipſis affirmationibꝰ ipſas negationes quę repugnent ipſis; quod quidem fecit, quia in materia contingenti negationes ęquiualẽt affirmationibus quoties nõ fuerit negatio addita modo. Nã contingit omnem hominem abire, & contingit nullũ hominem abire, quę ambę verę ſunt & minime vna alteri viciſſim contradicit, itaq; ibi ob hanc cauſam ſic fecit ex affirmationibus negationes, vt traderet iuxta vnumquemq; modum propoſitiones, quę opponuntur contradictorię, ſed hic quia de cõuerſione diſſerit quę plurimũ confert ad ſermones de ſyllogiſmo, & in ſyllogiſmis opꝫ definitas concluſiones cõcludi, & negationes in libro de interꝑtatione indefinitę fuerunt. Nam in aliquibus auferebat modum neceſſarium, & in aliis nullum modũ determinate introducebat, ceu propoſitio quę dicit nõ neceſſe eſt omni, vbi tollitur modus neceſſitatis. Nam inquit. quod non eſt verum ex neceſſitate omni ineſſe, & nihil definite introducit, neq; enim ſignificat an contingẽter inſit, neq; de ineſſe, neq; an vniuerſaliter inſit, ſed ſolum ſuſtulit moduꝫ, ſed hic tradita eſt negatio hęc neceſſe eſt nulli quę definite totam deſtruit propoſitioneꝫ dicẽtem neceſſe eſt omni. Quoniam igitur cum ſint definitę determinatęq; propoſitiones, & ex determinatis propoſitionibus inferatur concluſio, & ex indefinitis indefinita incertaq; concluſio, & oportet ſyllogiſmos (vt diximus) concludere determinatas certaſq; cõcluſiones, ob id eiuſmodi propoſitionibus hoc in loco vſus eſt. Quo ſoluto tertia quoq; dubitatio de medio tollitur, quę percunctabatur cur vtendo Ariſto. deductione ad impoſſibile fecit oppoſitam particularem affirmatiuam contingentem neceſſarię vniuerſali, negatiuę, & non neceſſariaꝫ particularem affirmatiuam, & quę neceſſitas eſſet, vt per contingentem demonſtraretur neceſſaria. Vnde cauſa liquet ex dictis. Nam poſtq̃ dixit quod vniuerſalis negatiua neceſſaria conuertitur in ſeipſa, deinde hoc cum velit oſtẽdere inductiõe ad impoſſibile, merito ſupponit ꝓpoſitionem quę ſit oppoſita ei ſm modũ, quantitateꝫ et qualitatem, & hoc modo oſtẽdit aliquod abſurdũ ſeq;, vt hunc in modum de illa fidem faciat. Ceteruꝫ ad reliquã dubitationem dico. ſ. eam in qua quęrebatur quomodo Ariſt. vtebatur particulari contingenti affirmatiua tãq̃ conuertente, cum nodum hoc ſit demonſtratum. Nã dixit. ſi enim alicui contingit, & a/alicui b/contingeret. Dicimus ꝙ ipſe definiendo contingens hunc in modum dicit. Contingens eſt id quo poſito cum non ſit neceſſarium, nullum impoſſibile ſequitur. Contingẽt ꝙ ſit: Si ergo hęc eſt diffinitio contingentis, ſi contingens acceperimus tãq̃ euenisſe, non eſt amplius cõtingens, ſed ineſt, ſi ergo ſupponamus contingentem particularem affirmatiuã ad actũ venire, tum fit de ineſſe, & minime contingens, & particularis affirmatiua de ineſſe oſtenſa eſt cõuerti in ſeipſaꝫ, itaq; etiam particularis contingens affirmatiua tranſmutatur in propoſitionem de ineſſe, ſi conuerteretur in ſeipſam. At hęc ſuppoſitio quãuis vera nõ ſit, dico ſcꝫ conceſſo quod contingens exeat ad eſſe, tamen non eſt impoſſibilis. Nam propoſitio prorſus impoſſibilis eſt omnino falſa, ſed non ea quę eſt falſa eſt prorſus impoſſibilis, ceu impoſſibile eſt hominem habere alas, quod etiã falſum eſt, ſed Socratem męchari falſum eſt ſed nõ impoſſibile, quare quãuis ſuppoſitio illa falſa ſit, quę dicit conceſſo ꝙ contingens fiat, tamen non eſt impoſſibilis. Eſt ergo ratio talis vt a principio repetã. a/nulli b/ex neceſſitate inſit, dico etiaꝫ ꝙ b/ex neceſſitate nulli a/inerit, alioquin ſi hoc falſum erit, certe oppoſitum ſaltem verum erit, dico. ſ. contingit alicui a/ipſum b/ineſſe, ſed cum contingens id ſit quo poſito cum non ſit neceſſarium, nullũ ſequitur impoſſibile, itaq; detur vt contingens exeat ad actum & ſit, profecto nullum ſequitur impoſſibile ſiquidem vera ſit ſuppoſitio. Sed quoniam ꝯtingens poſtq̃ exit ad eſſe, non remanet contingens ſꝫ fit de ineſſe, itaq; b/inſit alicui a. ſed demonſtratum eſt quod ipſe particularis affirmatiua de ineſſe conuertitur in ſeipſaꝫ, itaq; a/etiam inerit alicui b. Sed ſupponatur nulli ex neceſſitate ineſſe, itaq; idem alicui & nulli ex neceſſitate inerit, qđ ſane fieri nequit, itaq; hęc impoſſibile ſequebatur, quia ſuppoſitum erat hoc contingit alicui, itaq; non eſt falſuꝫ & cum nõdũ ex vero ſequitur impoſſibile, ſi ergo falſum contingit alicui, itaq; verum eſt oppoſitum, dico. ſ. neceſ-

aut

ſe eſt nulli, itaq; oſtenſum eſt quod vniuerſalis neceſſaria negatiua in ſeipſam conuertitur, quod quidē demonſtrandum erat. Hoc itaq; modo dubitationes perſolute ſunt hoc in loco. Reliquū eſt, vt cętera ꝯſideremus.

¶ Sin autem ex neceſſitate a/omni vel alicui eorum, quę b/ineſt, & b/alicui eoꝝ quę a/neceſſe eſt ineſſe.

¶ Eodem ordine rurſus Ariſto. vtitur quo vſus eſt in ꝓpoſitionibus de ineſſe. Porro oſtēdit vīcꝫ negatiuā in ſe ipſam conuerti, & deinceps oſtendit vniuerſales affirmatiuam & particularem vtraq; breuitati addictus, proinde hic ſimul oſtendit affirmatiuas .ſ. vniuerſalem & particularem in particularem conuerti.

¶ Si enim non neceſſe, neq; a/alicui eorum, q̄ b, ineſſet vtiq; ex neceſſitate.

¶ Quo ad hęc verba varia eſt ſcriptura. Equidē nōnulla exemplaria ſic ſe habent. Nā ſi contingit nulli. verū tamen exactius exemplar ſic ſe habet. Nā ſi non neceſſe &c. Si ergo prior ſcriptura accipitur dicimus qd̄ Ariſt. oppoſuit ſimiliter modum modo, quantitatem quantitati, & qualitatem qualitati. Verum hęc ſcriptura nō eſt certa & exacta, quandoquidē ex hac ſuppoſitione nihil impoſſibile concludatur, quod quidē vult oſtendere .ſ. quo modo ꝓpoſitiones vniuerſales contingentes, dico .ſ. contingentes proprie ęquiualēt inter ſe. Nā contingit omni idem contingit nulli, ceu contingit omnem hoīeꝫ ablui, & econtra, ſed ipſe vniuerſales ꝓpoſitiones contingentes ſingule repugnant particularibus ꝓpoſitionibus neceſſarijs. verbi gratia. neceſſe alicui repugnat hęc contingit nulli prorſus eidem oppoſita, repugnat etiam hęc cōtingit omni, ſed hęc quidem contingit nulli per ſeipſaꝫ pugnat cum habeat modum modo contrarium quantitatē quantitati, & qualitatem qualitati, & hęc contingit omni velut ęquiualens huic contingit nulli. Rurſus neceſſe nō omni hęc repugnat per ſe contingit omni, & propter hāc etiam hęc contingit nulli tāq̄ ęqualens, ſi ergo duę vniuerſales contingentes propoſitiones vtriq; particulariū propoſitionum de neceſſario opponuntur tāq̄ ęquiualentes, ſi pro vniuerſali contingenti negatiua aſſumatur, hęc contingit omni velut ęquiualens, profecto rationeꝫ non redigemus in abſurdum tranſmutata hac contingit nulli in hanc contingit omni ſiquidem ęquiualent. Nā ſit ſyllogiſtica figura, ceu a/inſit omni b/dicamus quod b/alicui a/ineſt, alioquin ſi hoc falſum eſt, deinde ſuppo namus contingit nulli, quę ſi mutaretur in hanc contingit omni, ceu ꝙ b/contingit omni a/& conuertentes dixerimus etiam a/alicui b/contingit, & deinde concludemus idem omni & alicui ineſſe, & nihil abſurdi concludimus. Nam quod omni ineſt, hoc etiam alicui prorſus nūc eſt ineſſe, ob hęc itaq; dicimus ſecundaꝫ literaꝫ eſſe exactiorem quę dicit. Si non neceſſe .i. ſi non neceſſe eſt b/alicui a/ineſſe conſtat ꝙ neceſſe eſt vt nulli inſint, itaqꝫ a/etiaꝫ neceſſe eſt nulli b. Nam hoc oſtenſum eſt ꝙ vniuerſalis negatiua neceſſaria in ſeipſaꝫ conuertitur, alioquin ideꝫ competeret alicui & nulli qd̄ quidem abſurdum eſt.

¶ Priuatiuā vō in parte, nō ꝯuertit̄ ob eādē cauſam, ob quam & prius diximus.

¶ Hęc verborum ſententia videtur a Philoſopho dici tāq̄ cauſam aſſignans/ cur particularis negatiua non conuertitur. Sed hoc non eſt verum, nam nuſq̄ videtur aſſignaſſe cauſam cur non conuertitur particularis affirmatiua, ſed magis cauſam vocauit exemplum ſuperi⁹ ab ipſo dictum. At hic dicit. Si enim homo omni animali, & animal non omni homini.

¶ CAPVT QVARTVM.

In contingentibus vō/qm̄ multifariam dicitur contingere.

¶ Cum expleuiſſet ſermonem de cōuerſione propoſitionuꝫ de ineſſe & neceſſario, proficiſcitur ad propoſitiones de cōtingenti. Et quoniam cōtingēs multifariam dicitur, ſicut etiam in libro de interꝓtatione diximus. Nam contingens dicitur de omni materia & neceſſaria, ceu ſi quis dicat ꝯtingit ſolem in ariete fieri, atq; non contingenter, ſed neceſſario ſol accedit ad arietem. Item contingens dicitur etiam de materia de ineſſe, ceu illa dicuntur contingere quę verſantur in generatione & corruptione, dico videlicet ea quę poſſunt abeſſe a ſubiecto qualia ſunt accidentia. Etenīꝫ hęc inſunt, ſed non ex neceſſitate, ceu quando dicimus merum album, nam hic ꝓprie non eſt contingens, ſed eſt ęquiualens ipſi de ineē, nam ineſt ipſi mero album, ſimiliter quoqꝫ in alijs modis ſit, ſed proprie contingēs eſt futuri temporis, nā hoc ęque poteſt eſſe & non eſſe, contingens igitur cum ęquiualet neceſſario & ipſi de ineſſe, vt propoſitiones de neceſſario & de ineſſe conuertuntur etiam cōtingentes hoc modo ſimiliter conuertuntur, nam ſola denominatione eſt diſcrimen rebus eiſdem exiſtentibus, ſed quod eſt ꝓprie contingens non ſimiliter ſe habet quo ad cōuerſiones vt deinceps oſtendit.

¶ Etenim neceſſarium & non neceſſarium & poſſibile contingere dicimus.

¶ Non neceſſarium aſſerit & vocat ipſum de ineſſe, & poſſibile ipſum contingens. Etenīꝫ proprie poſſibile in idē venit cum contingente.

¶ In affirmatiuis quidem conſimiliter ſe habebit ſm̄ conuerſionem in omnibus, ſi enim a/omni vel alicui eoꝝ, quę b/contingit, & b/alicui coꝝ, quę a/contingeret vtiq;, ſi eni nulli neq; a/nulli eorum, quę b/oſtenſum enim ē prius, in negatiuis vō non ſimiliter.

¶ Inq̄t illud contingens qd̄ de omnibus modis pręd icatur, ſimiliter ſe habebit in affirmatiuis propoſitionibus. Nam omnis affirmatio ſm̄ omnem modum conuertit̄ cum particulari affirmatiua, & demōſtrationes fieri poſſunt eodem modo per ea quibus prius facte ſunt, ſed negationes non ſimiliter cum alijs conuertuntur, & per rationem hoc ſcire poſſumus quia proprie contingens qd̄ ſane vocat poſſibile eſt id quod fore vel non fore ſimiliter complectitur & ęqualiter ſe habet. Nam ſimiliter idē poteſt affirmari & negari, vnde quo ad veritateꝫ nō differt affirmatio a negatione. Naꝫ contingit omneꝫ hominem ablui, & nullum hominem ablui, atq; ſimilr̄ vtrūq; verum eſſe poteſt, ſed oſtenſum eſt de modo de ineſſe & neceſſario, quod vniuerſalis negatiua conuertitur in ſe ipſam ex neceſſitate, ſed particularis non ex neceſſitate. Patet etiam quod in cōuerſione negatiuę cōtigentis partim ſe habet eodem pacto cum alijs modis, & partim minime. Verum contingens ęquiualens neceſſario, & de ineſſe, ſimiliter ſe habebit ſicut ille negatiuę ſm̄ conuerſiones, ſed proprie contingens, quod quideꝫ euenire poteſt & non euenire non ſimiliter ſe habebit. Demōſtrabit autem (vt dixit) de ipſo in ſequentibus, ſed nunc inquit manifeſta exempla quo ad poſitionem materierum.

¶ Sed quęcūq; quidem contingere dicūtur

eo/ꝙ ex neceſſitate non inſunt. aut non ex neceſſitate inſunt/ſimiliter vt.

¶ Ideſt contingentes propoſitiones negatiuę ęquiualẽtes neceſſario, vel quę non de neceſſitate ſunt. i. negationes contingentis quę ęquiualent his quę ſunt de ineſſe, ſimiliter conuertuntur ſicut neceſſarię ⁊ de ineſſe. Nã vniuerſales negatiuę in ſeipſas conuertuntur, ſed particolares indefinite, quemadmodum etiam ille. Naꝫ vt dicebamus ſolo ſit differentia nominum reb⁹ exiſtentib⁹ eiſdẽ, ſed deinceps ſubdit exemplum in materia.

¶ Si quis hominem dicat contingere nõ eſſe equum/aut albuꝫ nulli veſtimento ineẽ. Horum enim illud quidem ex neceſſitate non ineſt, hoc autẽ non ex neceſſitate ineſt, ⁊ ſimiliter conuertitur ꝓpoſitio. Si enim cõtingit nulli homini equum eſſe, ⁊ hominẽ cõtingit nulli equo, ⁊ ſi album contingit nulli indumẽto, ⁊ indumentũ contingit nulli albo, ſi enim alicui neceſſe, ⁊ album alicui erit ex neceſſitate, hoc enim oſtenſum eſt prius, conſimiliter ⁊ in negatiua in parte.

¶ Hoc eſt exemplum de neceſſario. Nam patet ꝙ nõ cõtingenter ſm proprium ſignificatũ contingentis, homo non eſt equus, ſed neceſſario, iccirco etiã conuertitur. Nã contingit nullum equũ eſſe hominem, vel albũ nulli pallio ineſſe, qḋ eſt exemplum de ipſo ineſſe, quomodo ſm vnum ſignificatum dicebatur contingens. Naꝫ ex neceſſitate/homo non eſt equus, ⁊ album nulli pallio ineſt, ſꝫ non ex neceſſitate, quocirca ipſa rurſus conuerſio ſeruatur in hoc, qui etiam fiebat in ipſo de ineſſe. Similr̃ quoqꝫ in propoſitione particulari negatiua, ceu in aliis modis indefinita erat particularis negatiua, quia definita ⁊ certa cõuerſione non conuertebatur, ſic etiam fit in contingenti quod ęqualiter eſſe ac non eſſe poteſt, vbi ſe habet cum prędictis modis talis conuerſio cum nihil minus indefinita ſit.

¶ Quęcũqꝫ vero/eo ꝙ vtpluriműꝫ atqꝫ ob idqḋ nata ſunt contingere dicuntur.

Contingẽs Triplex:

¶ Cum reuera tripliciter ſit cõtingens, ceu etiam in phyſicis diximus, alterum quod plerũqꝫ fit, alterum ꝙ ęqualiter ſe habet ad vtrũqꝫ, ⁊ alterũ qḋ raro euenit, profecto nãlia atqꝫ artificiaria vt in pluribus euenire ſolent. Nã plerũqꝫ natura efficit quinque digitos ⁊ frequentius ꝙ̃ ſex digitos. Item medicus plerũqꝫ ſanat ⁊ ſępius ꝙ̃ non ſanat. Contingens ęqualiter eſt, ceu lauari ⁊ non lauari, ſedere vel non ſedere. Nam in his oppoſita ęqualiter euenire poſſunt. Contingẽs vero rarum. i. ſit, ceu naſci ſexto digito atqꝫ artes procul a ſcopo intentioneqꝫ eſſe ⁊ nõ aſſequi id quod intendebãt. Contingens ergo ęqualiter inutile eſt demonſtrationi. Naꝫ cur aliquis magis affirmationem ꝙ̃ negationem demonſtraret: quod ſi hmõi contingens nil confert ad demõſtrationem, multomagis nõ confert contingens raro, ceu puerum parere ſexto digito. Naꝫ nullus rara ⁊ ea quę ſunt citra multorum opiniones ſyllo concluderet. Vnde methodus rõcinandi verſatꝰ circa contingẽs vt in pluribus, quod in naturalibus ⁊ artificiariis fit (vt iam diximus) verbi grã/in hieme pluere, ⁊ rhetorem perſuadere, ⁊ medicuꝫ reſtituere ſanitatẽ, ⁊ nauis gubernatorem ſeruare nauem, ob id ergo adiecit illud aptum natum eſſe. Vnde liquet ꝙ ſermo ſit de rebus naturalibus.

¶ Secũdm quem modum determinamus contingens, non ſimiliter ſe habebunt in priuatiuis conuerſionibus. Ceterum vniuerſalis quidem propoſitio non conuertitur, quę vero in parte conuertitur. Hoc auteꝫ erit manifeſtũ, quando de contingenti dicemus.

¶ Ideſt quo mõ dicimus magis ꝓprium cõtingens illud quod eſt de futuro tẽpore ꝙ̃ illud qḋ plerũqꝫ fit, vel ęqualiter, vel raro. Nã hoc modo definiebatur ipſum in phyſicis, ſed cur ꝓpoſitiones negatiuę contingentis non ſiſr conuertãtur, vt ille quę ſunt de ineſſe ⁊ neceſſarię, cauſa quã diximus, vera eſt, quia ꝙ nulli contingit, hoc ideꝫ ẽt omni poteſt cõtingere, proinde vniuerſalis negatiua de cõtingenti hoc modo non conuertitur in ſeipſam, quod quidem paulo poſt oſtendit. Nũc vero tantuꝫ dicimus ꝙ vniuerſalis negatiua non conuertitur, cui ſubaudiẽdum eſt in ſeipſam, ſed ꝓpoſitio particularis. inquit. pꝫ qḋ cõuertitur in ſeipſam. Nã ſi animal non omni albo ineſt, ⁊ album nõ omni animali inerit. Item cõſtat quod particularis affirmatiua cõuertitur in ſeipſam, etenĩꝫ animal ineſt alicui albo, ⁊ hac ratione patet ꝙ non ſoluꝫ ipſa particularis affirmatiua in ſeipſam cõuertitur, ſed etiam cõuertitur ad particulareꝫ negatiuam, ſi enim aliquod alal eſt album, nõ omne animal albũ erit. Quod vero vniuerſalis negatiua nõ ꝯuertatur in ſeipſam, in calce ſciemus quãdo ipſe in eo capite de mixtionibus docebit. Sꝫ nũc dictis ſatis ſit per exempla de eo quod aſſerit, fidem feciſſe. Nã ſi contingit nullum hominẽ lauari, non erit verum dicere ⁊ conuertere, contingit nullum lauatum hominem eſſe. Nã abluitur. verbi gratia. equus ⁊ bos, ⁊ nõ eſt verum dicere equum vel bouem contingit nõ eẽ hominem, imo neceſſe eſt hęc non eſſe hoĩem. Nam ꝙ contingit alicui non eſſe, his etiam econtra contingit, ſi ergo contingit hominem eſſe falſum eſt. igitur ⁊ non contingere erit falſum. — Loco de fortuna ⁊ caſu.

¶ Nunc vero nobis ⁊ hoc ſit pter ea, quę dicta ſunt/planuꝫ, ꝙ contingere nulli, aut alicui nõ ineſſe affirmatiuam habet figuram.

¶ Quod quidem principio ꝗrebamus cur dixit in libro de interꝑtatione quoties particula negatiua nõ eſt addita modo, tuꝫ effici affirmatiuas propoſitiones ex trãſpoſitione ⁊ non negationes, ⁊ hic velut negationes accipit. At nũc ipſe indicat quod lꝫ ſint figura affirmatiuę, tamẽ vim habent negationis.

¶ Contingit nãqꝫ ad ſimilitudineꝫ ipſius eſt/ordinatur, ipſum vero eſt in quibuſcũqꝫ ꝑdicetur affirmationem ſemper ⁊ omnino facit, vt eſt non bonum, aut eſt non album, aut ſimpliciter eſt non hoc, monſtrabitur autem ⁊ hoc per ſequentia, ſm vero conuerſiones ad aliarũ ſimilitudinem ſe habebunt.

¶ Quẽadmodum in propoſitionibus de tertio ꝑdicato negationes fiebãt vbi particula negatiua ſolo ipſi eſt cõiungitur, etſi aliquid aliud collocaretur ⁊ coniungeretur ſubiecto rurſus fiebat affirmatio indefinita, ſic etiam in propõnibus cum modo, quoties addita particula negatiua modo negationes fiebãt, ⁊ ſi prędicato coordinaretur eadem rurſus fiebat affirmatio ex trãſpoſitiõe, vt in libro de interꝑtatione demõſtrauimus. Hoc igr̃ eſt qḋ dicit quando aſſerit modum ęqualere ipſi verbo eſt. Nã vt ipſum verbum eſt, cui ſi quippiaꝫ additur affirmatio-

nem facit,ceu homo aïal eſt,ſic etiaꝫ modus ſe habꝫ, ceu cõtingit hominẽ Ph̃m eſſe,⁊ contingit non eſſe. Naꝫ de ipſo ꝑdicatur contingit. Sed per illud(ſemꝑ)indicat ora tionem fieri veras quocũq; tempore. Et illud (oïno) in dicat omneꝫ materiaꝫ,ſed iuxta cõuerſiones eodeꝫ mo do ſe habẽt cum alijs,ſed quibus alijs: videlicet cum af firmatiuis ꝓpoſitionibus ſimplicibus. Naꝫ vult particu larem affirmatiuaꝫ cõuerti vt deinceps oſtẽdet. Nam ſi cõtingit nullum hoïem inambulare,contingit etiam ali queꝫ inambulantẽ eſſe hominẽ. Naꝫ inambulat equus etiam atq; canis ⁊ alia infinita. Et in his nõ eſt veruꝫ di cere cõtingere non eſſe,⁊ hominẽ ⁊ nõ contingit vt dixi mus iam, Neꝫ qđ contingit non eſſe aliqđ,hoc etiã cõtin git vt ſit idem. Hęc igitur ſic ſe habẽt. At ſi accepimus ne gationes cõtingentes reuera,dico.ſ.eas quę auferũt mo dum ⁊ ſunt vlẽs,inueniemus ipſas efficere cõuerſionem in ſeipſis. Nam ſi nõ contingit aliqueꝫ hominẽ volare, certe nec contingit aliquod volãs eſſe hominẽ. Nam ęq ualet nõ contingit aliquem hoïeꝫ volare huic,neceſſe eſt nullum hoïem volare,itaq; ſi ſecũda conuertitur in ſeip ſam ⁊ prima cõuertetur. Rurſus etiam particularis nega tiua non cõtingit omne animal riſibile eſſe,quę cũ ęqui ualeat huic, neceſſe eſt nõ omne animal riſibile eſſe,ſi ſe cunda demõſtrata fuerit ꝙ ſit indefinita,⁊ prima erit in definita ſm̃ conuerſionem.

CAPVT QVINTVM.

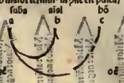
Determinatis ꝟo his, dicamus iã perquę ⁊ quãdo ⁊ quomodo ſit oïs ſyllogiſmus. Poſterius autẽ dicendum de demonſtratione.

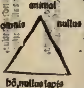
Deinceps aggreditur ſermonem de ſyllogiſmis. Sed anteq̃ nosipſos inijciamus cõferamuſq; ad expoſitiões indaginẽq; contextus,opus eſt q̃dam prius ſumere. Cũ igitur ipſe faciat ſermoneꝫ de ſyllogiſmo, ⁊ ſyllogiſmus ſit quędam pluriuꝫ orationuꝫ collectio,cõſtat ſane ſyllo giſmuꝫ eſſe ex vna ꝓpoſitione impoſſibile eſſe,quãdoq dem ſit plurium orationuꝫ collectio,ceu etiam ratio in dicat,⁊ diffinitio eius quę ab Ariſto.tradita eſt. Vnde ſi hoc verum eſt,ſyllogiſmuꝫ ad minus duabus ꝓpoſitio nibus cõſtare neceſſe eſt,quę duę ꝓpoſitiões neceſſe eſt vt vel ambobus terminis conueniãt, vel ambobus dif ferant,vel altero cõmunicẽt,⁊ altero differant,⁊ alio fie ri modo nõ poſſunt propoſitiones ſyllogiſmi. Quod ſi ambobus cõuenirent terminis ſyllogiſmus eſt eiuſdem ac vnius aſſumptio,⁊ appellabiꝰ monolymatos,vbi cõ cluſio nõ erit altera a ꝑmiſſis,vt vult diffinitio ſyllogiſmi, Nam ſyllogiſmus eſt in quo poſitis quibuſdã neceſſe eſt vt aliquid alterum expoſitis accidat. Item neq; erit ſyllo giſmus ſi ambobus terminis ꝓpoſitiones differrent,qñ quidem ꝓpoſitiones nihil cõcludãt vbi nullus fuerit ter minus cõmunis,q copulet extrema. Reſtat ergo vt par tim cõueniant,⁊ partim differãt ꝓpoſitiões quę aſſumũ tur in ſyllogiſmo,itaq; omnis ſyllogiſmus tribus conſti citur terminis,duobus.ſ.extremis ⁊ medio qui eſt cõmu nis vtriſq; ꝓpoſitionibus. Eadem ob id medius vocaꝰ terminus,qa reliquos terminos inuiceꝫ ſeiunctos copu lat,is igitur medius terminus, vel neceſſario in vna ꝓpo ſitione ſubijcitur,⁊ in altera prędicatur, vel in ambabus pręedicatur,vel in ambabus ſubijcitur,⁊ hinc apparet no bis diſcrimẽ trium figurarum.nam quando medius ter minus in maiori ſubijcitur ⁊ in minori pręedicatur fit pri ma figura. Scđa quando medius terminus pręedicaꝰ de vtriſq; extremis,tũc fit ſcđa figura,⁊ quãdo medius ter minus ambobus ſubijcitur,tũc tertia figura fit. Sed cau ſa huius ordinis figurarum talis eſt. Nam iuxta cõpoſi tionem differenteꝫ medij termini cũ extremis neceſſe eſt intelligere poſitionem figurarum. Sciendũ aũt eſt ꝙ me dius terminus tũc eſt proprie medius ⁊ ſeruat ſuimet de nominationem ⁊ ordineꝫ quãdo vni extremorum ſubij citur,⁊ ſub eo cõtinetur,⁊ de altero pręedicatur,⁊ velut in meliori ordine ipſius conſideratur. Nam ſemper eſt me lius pręedicatum ipſo ſubiecto,quia plerũq; pręedicatum cõmunius eſt ipſo ſubiecto. Item quia ſubſtantia retinet rationem materię,⁊ pręedicatum formę. Etenim materia ſubijcitur formis,ſed quoties medius terminus de am bobus extremis pręedicatur, vel ambobus ſubijciꝰ,non eſt amplius proprie medius,cum igitur accidenti ipſi ha bere ordineꝫ medij ⁊ longe melius eſt pręedicari q̃ ſubij ci,ob id prima dicitur figura quando medius terminus eiuſdem ordinem ſeruat, vt vni extremorum ſubijciaꝰ,⁊ de altero pręedicetur. Secũda ꝟo figura qñ de ambobꝰ pręedicaꝰ,in qua etiã ſumitꝰ melior ordo q̃ in cęteris ſit, ſuccedit 3ª figª in q̃ medius terminꝰ ex tremis ãbobꝰ ſubij ciꝰ,⁊ hic extremũ lo cum accepit, iccirco ſm̃ pªm figurã mediꝰ terminus deſcribiꝰ ſ rectũ cũ extremis,

⁊ ſm̃ ipſaꝫ 2ªm figªm deſuꝑ,⁊ iuxta 3ªm deorſuꝫ. Sed alio quoq; mõ ordinẽ ipſoꝝ ꝯtẽplari poſſumus. Nã cũ in pª figura oẽs ꝯ̃nes ꝯcludãtur vlẽs.ſ.⁊ ꝑticulares affirmati ue ac negatiue,ob id talis figura ꝑmũ locũ in ordine ac cepit,ſed in 2ª figª cũ nulla ꝯclõ affirmatiua ꝯcludaꝰ,ſed oẽs ſunt vlẽs negatiue, vel ꝑticulares,ob id locũ in ordi ne 2ªm obtinuit,⁊ cũ in 3ª tñ particulares ꝯ̃nes ꝯcludanꝰ ⁊ nulla vlis merito extremũ locũ accepit. Iteꝫ hęc figª pª eſt optima ⁊ ꝯuenientiſſima demõſtrationi,cũ in ea oẽs ꝯ̃ nes ꝯcludãtur,ſed in alijs figuris q̃dam ſolũ ꝯ̃nes ꝯclu dũtur. Itẽ in ea ꝯcludiꝰ vlis affirmatiua quę plurimũ con fert ſciẽtijs demõſtratiuis,ſed neutra reliquaꝝ figurarũ eã ꝯcludere põt. Porro 2ªm locũ in ordine hꝫ ea figª in q̃ ꝯcludiꝰ vlis negatiua,nã hoc ꝓpriũ eſt demrõationi vt nĩ hil particulare ꝯcludat,nã ſciẽtię demõſtratiuę nunq̃ ꝓ ponũt aliqđ particulare demõſtrare,ſed vle qđ aliqñ eſt negatiuũ ⁊ nõ ſolũ affirmatiuũ,⁊ ſi raro ſit negatiuũ con cluſuꝫ. Vñ volumus principalr̃ ob demõſtrationes con ſiderare ea quę inſunt vnicuiq; figuraꝝ quocirca liquet extremã eo qđ ſumit ⁊ ꝯcludit particularia eẽ veluti inu tileꝫ demrõationi eẽ. Sꝫ adhuc eſt q̃dã alia cã quę magis ꝓbãda ⁊ aſſignanda eſt de ordie figuraꝝ. Sciẽdũ igiꝰ ꝙ animus nr̃ mediũ ordinẽ accepit iter ea quę ſunt ſempi terna,⁊ ea q̃ ſunt obnoxia ortui ⁊ interitui,ꝑinde eſt de numero eoꝝ q̃ ſunt deteriora,ac de numero eoꝝ q̃ ſunt meliora qua rõne aſſilaꝰ ei pª figª. Nã in ipſa mediꝰ ter minus de altero extremoꝝ ꝑdicaꝰ,quo ẽi melior eſt,⁊ al teri extremoꝝ ſubijciꝰ,quo ẽi deterior eſt. Similr̃ quoq; nã diciꝰ eẽ q̃dã media res inter formas ⁊ ſpẽs,qñquidẽ nõ magis alteꝝ cũ altero ꝯueniat,ceu nõ magis cũ nigro ꝯuenit albũ,q̃ nigrũ cũ albo,⁊ tñ ipſa eſt melior eodeꝫ, cui aſſimilaꝰ 2ª figª.nã hꝫ mediũ terminũ in ambobꝰ ꝓ põnibꝰ ꝑdicatũ,⁊ ob id vtroq; termino eſt melior. Pręterea mã eſt q̃dã media res iter formas. Nam cũctis ex pleꝰ ipſis,tñ deterior eſt,cui aſſilaꝰ 3ª figª,qñquidem in vtraq; ꝓpõne medius terminus ſubijciaꝰ qui eſt deterior extremis. Cũ igitur ꝑma figura alę aſſimileꝰ,quę cęteris duabus.ſ.nã ⁊ mã honoratior ac ꝑſtantior eſt,hęc quoq; figura pª erit cęteris alijs merito honoratior,⁊ ob id pri

me dicet̃, ⁊ cū 2ª figura aſſimilet̃ naturę q̄ eſt deterior alia ⁊ melior mā 2ᵐ locū obtinet. 3ª quoq; fig³ aſſilat̃ mate-rię. Nam vt ipſa eſt cunctarū rerū vltima, ſic etiā in 3ª figura medius termin⁹ reliqs eſt inhonoratior. De his igitur figuris deq; ordine ipſaꝝ nobis ſatis dictū ſit. Reliquū dignū eſt q̄rere de nomēclatura ipſarum cur figuras Ariſt. vocauit has diſpōnes ſylloꝝ. Rńdemus itaq; q cū Ariſt. vbiq; ſit amicus ſtudioſuſq; geometrię voluit aſſimilare has deſcriptiōes ſylloꝝ figuris geometricis, ⁊ ob id his noīb⁹ q̄ illic nolent, hic iuxta ꝓportionē vſus eſt. Nā tria ſunt q̄ deinceps ſe hnt in geometria, pūcta, lineę, figurę ⁊ pūcta, dūtaxat terminos eē ⁊ nō terminata ingt. Sz lineas tradit illico poſt pūcta obtinere pmā dimēſionē quę eſt lōgitudo cū pūcta ſint prius ſine dimēſiōe ⁊ proxime terminēt lineas q̄s vocāt internalla ⁊ diſtantias, proinde licet alias magnitudines ſiūt lineas pmū locū ordie tenere tāq̄ pme ſint vnde cęterę pficiſcunt̃ dimēſiones. Poſt hō lineas tertiū ordinis locū hnt figurę q̄ cōplect̃ur a lineis ⁊ terminant̃, ceu triūlaterę figura, ⁊ q̄tuor laterę, vel circularis aliqd aliud. Nā cū punctū fluxu meabit lineā efficit, ⁊ linę cōpoſitę pariūt figuras. Ex his igit̃ ſpe ſimplices voces qb⁹ nihil eſt ſimplici⁹ in tractatiōe logica, atq; eo qd ad Phm talis ꝯſideratio ſpectat ⁊ iuuat aſſimilās pūctis eas vocauit termios, ⁊ cū ex ſimplicib⁹ vocib⁹ ꝓpōnes prime ꝯſtituant̃, quas cū aſſimilent̃ lineis vocat internalla, ceu itelligemus ab ipſo ꝓceſſu operis. Nam ſimplices voces deſcribūt ⁊ definiūt ꝓpōnes ſz ex differēti cōpōne ꝓpōnū ſyllogiſmi fiunt, quas vocat figuras, ceu geometrę vocāt figuras quę lineis ꝯtinētur. Poſt hęc quoq; prius ſumēdū eſt quot modis fieri poſſit, vt ꝓpōnes in vnaquaq; figura aſſumpte poſſint conuerti, ⁊ quę ſint cōplexiōes cōplicatiōeſq; ꝓpōnū in vnaquaq; figura valide ⁊ bone, ⁊ q̄ ſint inutiles ſylloꝝ. Vt vero hoc cognoſcamus, prius ſumēdū eſt quę ſit ꝓpō maior in ſyllo, ⁊ quę minor. Et rurſus vt hō percipiamus videmus prius q ſit maior terminus, ⁊ q minor, ⁊ hic pōt cōiter in trib⁹ figuris dēfiniri, ⁊ peculiariter de pª fig³. Equidē maior termin⁹ in pª fig³ eſt ille q pdicat̃ d medio, ⁊ minor termin⁹ ē q ſubijcit̃ medio, ⁊ hō pmę pcertiū habuim⁹ fig³, qꝛ medi⁹ in pª partiū pdicat̃, prim hō ſubijcit̃. Sz q̄r extremi termini ad mediū ſm nullā aliā diſtaz in aliqs figuris hnt habitudinē, pinde ꝯſtat nobis nō ꝯgruū fore talē determinationē i illis aſſignare. Porro nobis vtendū ē cōl regula triū figurarū, qd maior termin⁹ in ꝯne eſt pdicatū ⁊ minor ſubiū, ⁊ maior illa ꝓpō vocat̃ q̄ hꝫ maiorē terminū, ⁊ minor q̄ minorē. Exēpla autem pᵉ figᵉ hęc ſint vbi ꝯ ē q̄ dicit, igit̃ ois hō eſt ſuba, ſubijcit̃ aūt hō ⁊ pdicat̃ ſuba, itaq; maior termin⁹ ē ſuba, ⁊ minor terminus erit hō, ⁊ ob id maior ꝓpō erit, oē aial ſuba, ⁊ minor, ois hō ē aial. Itē exēplū 2ᵉ figᵉ aial de oi hoie aial de nullo lapide, igr hō de nullo lapide q̄ ē ꝯ vbi ſubijcit̃ lapis, ⁊ pdicat̃ hō, ⁊ maior termin⁹ ē hō, minor ē lapis, ⁊ ob id maior erit q̄ dīc aial d oi hoie ⁊ minor q̄ dīc aial de nullo lapide. Exēplū 3ᵉ figᵉ aliqs lapis albus, ois lapis inaiatus, ꝯ hō ē q̄ aliqd albū inaiatū, vbi ſubijcit̃ albū, pdicat̃ inaiatū, igit̃ maior termin⁹ ē inaiatū, minor

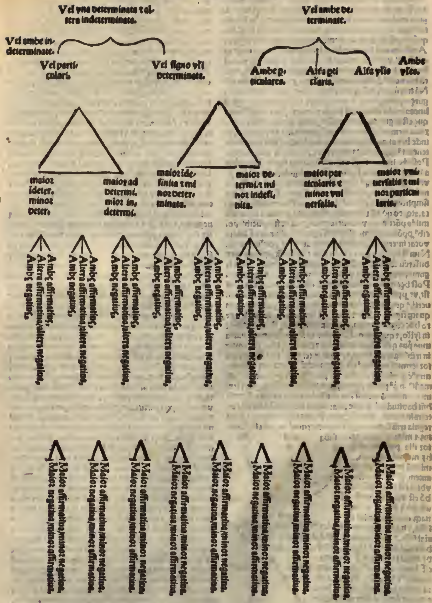

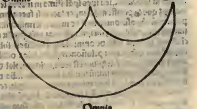
hō albū, ⁊ ob id maior ꝓpō ē q̄ dicit, ois lapis inaiat⁹, minor hō q̄ dīc aliqs lapis alb⁹. His g̃ prius acceptis, videmus deinceps q̄t fiūt ꝯiugatiōes i vnaquaq; fig³ ex ꝯploꝝ ne ꝓpōnū. Dicim⁹ g̃ qd cū oēs ꝓpōnes ſint ſex, duę qdez determiāte, dterminatiōib⁹. ſ. vli ⁊ pticulari, ⁊ alia idefinita, ⁊ haꝝ alię affirmatiue vl negatiue, ſex fiūt ſpēs ꝓpōnū, ⁊ nūero nō plēs nec pauciores ſūt. Nā ſingulares ꝓpōnes cū ſint ifinite, atq; de reb⁹ ortui ⁊ iterit⁹ obnoxijs Phs eas omiuit qd demrōni inutiles ſunt. Itaq; ſex accidūt eē ſpēs ꝓpōnū in vnaquaq; figura, q̄rū cōplicatione trigita ſex fiūt ꝯiugatiōes. Nā (vt dixim⁹) vnuſqſq; ſyllo hꝫ duas ꝓpōnes, ⁊ neceſſe ē vt vnaquęq; ꝓpō ſm vnam aliquā ſex ſpērū q̄s nūerauim⁹ dterminari ⁊ dſignari. Nā vliter vl ē dterminata vliter, vel pticulariter, vel idefinita eſt, ⁊ cū vnaquęq; ſit vl affirmatiua, vl negatiua. Hō g ſi accipiamus maiorē ꝓpōnē q̄ ſit vlis affirᵐᵃ neceē ēt proriſus ē, vt mior ꝓpō ſex modis variet̃, vel eni ipſa vlis affirmatiua, vel vlis negᵒᵃ, vel pticularis affiᵐᵃ, vel pticularis negatiua, vel idefinita affirmatiua, vel idefinita negatiua. Rurſus cuz maior ſit vlis negatiua, neceē eſt ēt vt minor tot modis variet̃. Vel eni ipſa ēt eſt vlis affirmatiua, vel negatiua vlis, vel pticularis affirmatiua vel pticularis negatiua, vel idefinita affirmatiua, vel indefinita negatiua, ⁊ idē ſlr fit in reliqs determinationib⁹, q̄re cū ſex ſint ſpecies ꝓpōnum, ⁊ maior ſemper ſumit̃ ſm vnā ſex ſpērum, ⁊ variata minori ſm ipſas ſex ſpecies tum qꝛ ſexties ſex fiunt combinationes. 36. quare in vnaquaq; figura fiunt coniugationes ꝓpōnum triginta ſex, ⁊ dico totidē ſpecie, qę numero ſunt infinite. Hoc igit̃ modo breuiter a nobis inueniri poteſt numerus ſpecierū ſm coniugationes ꝓpoſitionū. Sed hoc demonſtrari poteſt elegantiſſime ob quādam variatam diuiſionez quę eſt hęc. Equidem ꝓpoſitiones quę aſſumuntur in ſyllogiſmo vl ambę ſunt determinate aliqua determinatione, vel ambę ſunt idefinite, vel vna eſt determinata ⁊ altera idefinita ⁊ alio mō fieri nequit. Qd ſi ambę fuerint determinatę determinatione, vel ergo ambę vniuerſales, vel ambę particulares, vel maior vniuerſalis, ⁊ minor particularis, vel ecōuerſo, ⁊ hoc modo fit diuiſio ſi ambę fuerint determinatiōe determinatę, quod ſi vna fuerit determinata, altera hō indefinita, vel ergo erit determinata ſigno vniuerſali, vel particulari, ⁊ ſi vniuerſali, vel maior erit determinata, ⁊ minor indeterminata, ⁊ econtra, ⁊ ſi eadē maior ſigno particulari determinata ⁊ minor indeterminata, vel ecōtra, ⁊ ſic altera erit determinata ⁊ altera minime. Sed alterū diuiſionis latus, dico. ſ. illud in quo diceret̃ duas eē indefinitas ſub quātitate non recipit diuiſionē neq; venit in eā, itaq; nouē ſūt ſectiōis oia mēbra ex diuiſiōe quātitatis. Vel eni ex ambabus vlib⁹, vel ex ambab⁹ pticularib⁹, tertio vel ex maiore vli, ⁊ minore pticulari, ⁊ quarto ex minori vli, ⁊ maiori pticulari. qnto ex maiori vli ⁊ minori indefinita. ſexto ex minori vniuerſali ⁊ maiori, ⁊ minori indefinita. ſeptimo ex maiori particulari ⁊ minori idefinita. octauo ex minori particulari ⁊ maiore indefinita. nono ambabus indefinitis fiunt cōiugationes. Cū igit̃ talis ſit diuiſio nouē differentiarū ex quantitate a nobis oſtenſa, faciemus etiam diuiſionē horum oīum ſm qualitatem. Nam in vnaquaq; ſectiōe neceſſe eſt vel ambas eſſe affirmatiuas, vel ambas negatiuas, vel alteram affirmatiuā, ⁊ alteraz negatiuā, ⁊ hō duplicter. Vel eni maior erit affirmatiua ⁊ mior negatiua, vel ecōuerſo. Cū igit̃ vnūqdq; ſectionis mēbrū ſm q̄litatem variatū quadrupliciter ex q̄tuor vicib⁹ nouē fiunt triginta ſex. Sed dictā diuiſionē exponem⁹ in q̄dā deſcriptione, vt rectius perſpiciatur ⁊ intelligatur.

Idē Alex.

Propoſitiones quę ſumuntur in ſyllogiſmis.

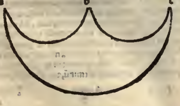

¶ Cũ igiť oſtẽſum ſit oĩtaxat trigintaſex coniugationes fieri ex cõplicatiõe ꝓpõnũ in vnaquaqꝫ figura ecierant dignũ quęrere eſt quot ſint ſyllogiſticę cõbinationes in vnaquaqꝫ figura qḋ eſt dicta quot ſint ꝯiugatiões habẽtes ꝯnẽ vnã ſolã ⁊ certã, q̃ ex ꝓpõnib⁹ ſeq̃tur. Naꝫ h̃ dicimus eẽ ſyllm̃. Iteꝫ dicemus quot ſunt aſyllogiſticę .i. inutiles cõbinatiões. Vt ḡ cognoſcamus opꝫ ṗus dicere q̃ ſint obſeruãda, ⁊ q̃les ſint ſpẽs oſtẽſe ab Ariſt. q̃ in trib⁹ figuris cõcludant ꝑticulariter. Itaqꝫ cõiter in tribus figuris opꝫ prius obſeruare, qḋ nõ ſunt cõiũgẽde duę ꝓpoſitiones negatiuę, neqꝫ duę ꝑticularis in aliqua ꝯiugatione. Nã ſi dꝫ fieri ꝯiugatio ꝓpõnum inter ſe copulataruꝫ ſyllogiſtica opus eſt, vt altera ꝓpõnuꝫ ornetur ⁊ formetur ſm quãtitatẽ ⁊ qualitatem. At quãtitas vl'is eſt lõge melior ꝑticulari, ſic ſm q̃litatem lõge melior eſt affirmatio ipſa negatione. Vnde propriuꝫ ṗmę figurę eſt vt maior ꝓpoſitio ſit vl'is ⁊ mior affirmatiua. Nã iuxta quantitatẽ ⁊ qualitatem ſic ſe habẽt ꝓpõ maior ⁊ mior, vt ſicut maior mutatur ſm qualitatem, ita etiam minor ſm quãtitatem, ſed alię ꝯiugationes quę non ſic ſe hñt inutiles ſunt.

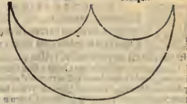
Omnis

Hęc vero ſunt ꝓpria ṗmę figurę. Iteꝫ particbantur aliae duae. Nã in ipſa 2ª figura opꝫ ſeruare maiorẽ vl'em, quẽadmodum in ṗmo figura, ⁊ minorem diſſimileꝫ in qualitate a maiori .i. ſi maior fuerit affirmatiua, mior erit negatiua, ⁊ ecõtra, ſi maior negatiua, mior vero erit affirmatiua, vnde cõſtat qḋ cũ maior ꝓpõ poſſit variare qualitatem, etiam minor ſe habet indifferenter ſm quantitateꝫ. Nam ſi hoc modo non ſe habuerint ꝯiugationes in hac figura, liquet quod omnes tales erunt inutiles. Sed in

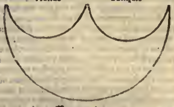
Nullum

tertia figura opꝫ obſ'uare ea quę cõiter venamur ad obſeruandum ea quę ſunt obſeruanda cõmuniter in tribus figuris. ſ. quod non ſint duę particulares propoſitiones coniungendę, neqꝫ duę negatiuę, in qua etiam vnum ꝓprium obſeruatur, quod prima ⁊ tertia figura habent minorem ſemper affirmatiuam, lꝫ vtreqꝫ ſint indifferentes ſm quantitatem, atqꝫ maiorem ſm qualitatem, ⁊ ob id quia pauciora ſunt ea quę ſeruãtur in tertia figura tãq̃ ꝓpris, plures fiunt ſyllogiſticę ꝯiugatiões. Nã in prima figura quattuor ſunt vtiles coniugatiões, reliq̃ vero inutiles

Aliquis

ſunt. 32. Et ſyllogiſticę atqꝫ vtiles alia eſt ex ambab⁹ affirmatiuis, ⁊ alia ex maiore vl'i nega.ᵗⁱᵘᵃ, 3ª aũt ex maiori

Non omnis

vl'i affir.ᵗⁱᵘᵃ, ⁊ 4ª ex maiore vl'i nega.ᵗⁱᵘᵃ, ⁊ miore ꝑticulari affir.ᵗⁱᵘᵃ, cęterę vero ꝑter has in hac figª ſũt inutiles, ob dictas cauſas, dico. ſ. ob ea q̃ ꝓpẽ ⁊ cõiter ſeruãda ſũt i figuris. Itẽ i 2ª figª ſyllogiſticę ꝯnes ſũt itẽ q̃tuor, q̃rũ q̃dã ſunt ex duab⁹ vl'ib⁹, q̃rũ ẽt vna ẽ ex maiori nega.ᵗⁱᵘᵃ ⁊ miori affirma.ᵗⁱᵘᵃ, ⁊ altera ex maiori affir.ᵗⁱᵘᵃ ⁊ miori nega.ᵗⁱᵘᵃ, 3ª vero ex maiori vl'i nega.ᵗⁱᵘᵃ, ⁊ miori ꝑticulari affir.ᵗⁱᵘᵃ. 4ª quoqꝫ ex maiori vl'i affir.ᵗⁱᵘᵃ ⁊ miori negatiua ꝑticulari, reliq̃ vero in hac figª ſũt inutiles, rurſus ob ſupra dictas cauſas. Cęterũ in 3ª figª ſyllogiſticę ꝯnes ſũt ſex. ṗª ex duab⁹ vl'ib⁹ affirmatiuis. 2ª ex vl'i negatiua maiori ⁊ miori vl'i affir.ᵗⁱᵘᵃ. 3ª quoqꝫ ex vl'i affirmatiua maiore, ⁊ miori ꝑticulari affirmatiua. 4ª ex maiori vl'i negatiua, ⁊ miori ꝑticulari affirmatiua. 5ª ex maiori particulari negatiua, ⁊ minori vl'i negatiua. 6ª ex maiori vl'i negatiua, ⁊ miori ꝑticulari affirmatiua. Reliq̃ vero in hac figura inutiles ſũt ob ꝓdictas cauſas. Sed rurſus ſciẽdũ eſt hoc vl'iter in trib⁹ figuris, qḋ in olb⁹ figuris ꝯcluſio ſemꝑ ſeq̃tur deteriorem ꝓpõnẽ, ceu ſi duę vl'es fuerint ꝓpões, quaruꝫ altera ſit negatiua ꝯ erit negatiua, rurſus ſi ꝑticularis erit altera ꝓpõnuꝫ, ꝯ erit ꝑticularis. Itẽ ſi fuerit ꝑticularis ⁊ negatiua ꝯclio erit negatiua. Quare hic ẽt deteriora vincũt. Cęterũ cũ dicit (ꝑ quę) ſignĩauit ꝙ ad minimuꝫ ſyll'i ꝯficiũtur ex duab⁹ ꝓpõnib⁹, quẽadmodũ ẽt ṗus diximus. Itẽ cũ dicit (q̃n) ĩdicauit qḋ nõ temere ⁊ vt ꝯtingit ꝓpões ꝯiũctę efficiũt ſyll'ꝫ. Itẽ cũ dicit, q̃uo, iſinuauit, qḋ medi⁹ terminus aliq̃ñ ſubycit vni extremoꝝ, ⁊ aliq̃ñ de altero ꝓdicat, ⁊ aliq̃ñ de ãbob⁹ extmis ꝓdicat, ⁊ aliq̃ñ ſubycit.

¶ Prius eniꝫ de ſyll'o dicendũ q̃ de demonſtratione eo ꝙ vl'ior ſyll's eſt, demonſtratio nãqꝫ ſyllogiſmus quidam eſt, ſyllogiſmus vero non omnis demonſtratio.

¶ Q̃m principio libri pollicitus fuit diſſerere de dmr̃o, ne, ⁊ nũq̃ i h̃ li° de demr̃one diſſeruit, ob id facturus initium de ſyll'is pro his reſpõdendo inquit. quod oportet

primũ facere ſermonẽ vlẽm de vlioribus. Eõdem ſermo de ſyllo vniuerſalioꝛ eſt ſermone de demrõne.

FIGVRA PRIMA.

Quũ itaq; termini tres ſic ſe hñãt inuicẽ vt vltimus in toto ſit medio ꝛ medius in pꝛimo/aut ſit/aut non ſit neceſſe eſt extremitatũ eẽ ſyllm pfectũ.

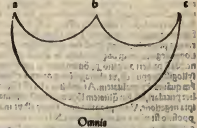
Deinceps de eiſdẽ ſyllis agit ꝛ icipit a pma figura nõ imerito,ꝛ tradit nobis pmos ſyllos ex duab⁹ vlibus ꝓpõnibus cõſtitutos.Sʒ ex duab⁹ ꝓpõnib⁹ vlibus fiunt q̃tuoꝛ ꝯiugationes cõplicatione ad q̃litatẽ.Quarum vna eſt ex duab⁹ affirmatiuis,altera ꝟo ex duabus negatiuis, altera eſt ex vna negatiua,ꝛ altera affirmatiua,ꝛ hoc dupliciter,ſiue.ſ.maioꝛ ſit negatiua vel minoꝛ,ꝛ altera affirmatiua. Harũ aũt q̃tuoꝛ ꝯiugationũ duę ſunt vtiles.ſ.ea quę ex duab⁹ affirmatiuis,ꝛ ea q̃ cõſtat maioꝛe negatiua ꝛ minoꝛi affirmatiua,reliq̃ ꝟo duę ſunt inutiles,q̃ꝛ minoꝛ ꝓpoſitio ſuã ꝓprietatẽ amiſit cũ ſit negatiua. Sed ſimul tradit quoq; duas ſyllogiſticas imitatus ſuã breuitatem, ꝛ videamus q̃ꝫ.Cum igiꝰ dicit tres termini itaq; ſe habeãt,vt vltimus in toto ſit medio ꝛc̃.indicat his minorẽ ꝓpõnẽ ſi fuerit vlis affirmatiua ꝛ medius termin⁹ in toto eſſe vel nõ eẽ.ſ.quãdo maioꝛ ꝓpoſitio vel affirmatiua fuerit, vel negatiua. Vide itaq; q̃ꝫ ſignificauit nobis ꝓprietatẽ pmę figurę dicẽdo vltimũ eẽ in toto medio pro hoc.ſ.mediũ pꝛorſus pdicari de extremo vltimo ꝯ. Naʒ diximus q̃ in toto eẽ,ꝛ de omni ſunt idẽ ſubito.Et dixit medium in pꝛimo eẽ vel nõ eſſe,pro hoc mediũ pꝛimo ſubiici,vel in affirmationẽ,vel in negationeʒ,quo fit vt ſylls ex extremis ſit pfectus neĉio.Sed quęrẽdũ eſt q̃ꝫ plures dixit,q̃ꝫ ſi medius terminus in vno extremoꝝ ſubijciꝰ,ꝛ de altero pdicaꝰ,tũc fit ſylls perfectus. Atqui in tertio mõ ꝛ in quarto pmę figurę non ſic ſe habet,q̃te/nus ipſe iubet,q̃ſquidẽ inueniuntur q̃daʒ iperfecti ſylli qui cõuerſione perficiunꝰ ꝛ rediguntur ad primum modum,quare non vocat hos perfectos hic Phs,ſed ſeruãtes perfectam ſpeciem pꝛimę figurę.

Uoco auteʒ mediũ q̃ꝫ ꝛ ipſum in alio ꝛ aliud in hoc eſt,q̃ꝫ ꝛ poſitiõe fit medium.

Hęc eſt diffinitio medij quę non eſt cõis trib⁹ figuris, ſed ſolum cõpetit medio pꝛimę figurę.Nam is ſolus medius terminus eſt qui de altero extremoꝝ pdicaꝰ,ꝛ alteri ſubijciꝰ,ſed medius terminus in 2ᵃ fig⁹ de vtroq; extremo pdicaꝰ,ꝛ in tertia vtriq; ſubijciꝰ,vt iam dixim⁹. Veruʒ etſi differẽtes ſint ſpẽs mediorum in trib⁹ figuris,tñ hñt aliquod cõmune quod quidem eſt , quia reduplicaꝰ in ambabus ꝓpoſitionibus medius terminus in trib⁹ figuris.Cum dicit Ariſtoteles.Q̃ꝫ ꝛ poſitione fit mediũ vult quod in eadem deſcriptione ſeruetur oꝛdo medij, vt cum directe oꝛdinauerimus tres terminos medio tribuamus medium locum.

Extremitates ꝟo q̃ꝫ ꝛ ipſum in alio eſt,ꝛ in quo aliud eſt. Si eniʒ a/de omni b,ꝛ b/de omni c/neceſſe eſt a/de omni c/pdicari, prius eni dictuʒ eſt quomõ de omni dicimus.

Videbitur foꝛſitan hęc eſſe definitio extremoꝝ ꝛ medij,attamẽ non eſt.Naʒ opꝫ in his ſimul itelligere(dũtaxat)ꝛ ſic erit recte tradita,perinde ac dicat. Extremitates ꝟo ꝛ ipſum q̃ꝫ in alio,dũtaxat eſt,ꝛ in quo alio eſt ſolum.Nam ſi a/de omni b,ꝛ b/de omni c.certe neceſſe eſt vt a/de omni c/pꝛędicetur,ꝛ iſte eſt primus modus ſyllogiſticus ex duabus affirmatiuis vniuerſalibus cõcluſionem vlẽm inferens.Nã ſi b/ineſt omni c.igiꝰ pars b/eſt ipm c.ſed pars ipſius a/eſt b.igiꝰ etiaʒ a/omni c/ineſt q̃ꝫ eſt pars ipſius b.ſed in materia apertioꝛ erit ſermo, ceu ſuba de omni animali dicitur,ꝛ animal de omni homi

ne cõcluditur ſuba de omni hoie,ꝛ iterũ omnis hõ aial, omne aial ſuba,igitur ois hõ ſuba.Vnde cõſtat quod in hac figura,ceu in pmo mõ terminos ſic eẽ vt primus terminus ſit gñaliſſimus,ꝛ ſecundus ſit ſubalternũ genus,ꝛ tertius ſit ſpecialioꝛ,ſeu ſpẽs ſpẽaliſſima in medio termino,opꝫ quoq; ꝯcluſioneʒ ſemper facere ſi fuerit ſumptũ pꝛincipiũ cõpoſitionis,ceu ſi ex maioꝛi termino initiuʒ ſumpſerimus,ſuba tũ incipit,igiꝰ etiaʒ ipſa pcedit concluſionẽ,cũ diciꝰ ſuba de omni aiali,tũ initiũ eſt ſubſtãtia,igiꝰ etiã ipſa pcedet ꝯcluſionem,ſuba nãq; diciꝰ de omni animali,ceu pncipium eſt ſuba,deinde dr̃,aial de oĩ hoie,ꝛ ꝯcluſio rurſus initiũ ſumit a ſuba cum ſuba de oĩ homine dicatur.Q̃ꝫ ſi ex mioꝛi termino inciperet,ceu ex homine,ex hoc etiaʒ ꝯcluſio erit,ois hõ aial,oẽ aial ſubſtantia,ois hõ ꝰ ſuba. Verũ Ariſto.accipit elẽnta a/b/c/ꝛ ex natura elẽntoꝝ oꝛdinẽ pmę fig⁹ nobis idicat,itaq; maioꝛẽ terminũ ingt eẽ a,q̃ ipm a/hꝫ pmuꝫ locũ in oꝛdine elemẽtoꝝ,ꝛ mioꝛẽ terminũ vocat c/et mediũ b/nãq; poſitũ ſub a/ſed pcedẽs c,fieri quoq; põt vt termini ſint ęq̃les ꝛ ꝯuertibiles,vt ſcientię capax,homo riſibilis. Nam omnis homo eſt riſibilis ꝛ omne riſibile eſt capax ſcientię,igitur omnis homo eſt ſcientię capax.

Conſimiliter ꝟo ſi a/de nullo quidem b,b/ ꝟo de omni c/q; a/nulli c/inerit.

Is eſt ſcđs modus pꝛimę figurę ex maioꝛi vli negatiua,ꝛ minoꝛe vniuerſali affirmatiua concludens ꝯcluſionem vniuerſalem negatiuã.Naʒ ſi a/de nullo b.igiꝰ ſeparatum erit a/ab omnibus partibus ipſius , ſed pars ipſi⁹ b/eſt c.Nam ſupponitur omni c/ineſſe ipſum b.igitur a/ pꝛorſus ſeparatum erit ab ipſo c/cum ſit pars ipſius b. Poſſumus quoq; rurſus abũdãtia materię oñdere idem in 2ᵒ mõ accipiẽtes ſpẽꝫ ꝛ genus ꝛ id q̃ꝫ eſt alienũ a gñe ponẽtes ſpẽm eẽ minorẽ terminũ,ꝛ gen⁹ mediũ,ꝛ alienũ

a genere

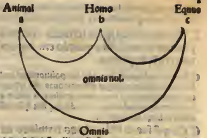
a genere maiorem terminū,ſeu lapis de nullo aiali,animal de omni homine,cōcluſio erit lapis de nullo homini. Nam lapis ſeparatus eſt ab omnibus partibus animalis,ſz pars animalis eſt homo.igitur lapis ſeparatus eſt ab omni homine.

¶ Sed ſi primū omne conſequitur medium, medium ꝟo nulli ineſt extremo/non erit ſyllogiſmus extremitatum.

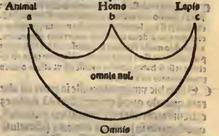
¶ Sumptis duabus ꝓpoſitionibus vniuerſalib⁹ quatuor fiebant coniugationes cōiunctione ad qualitatē.Quarū duas eſſe ſyllogiſticas aſſeruimus,ꝛ alias duas inutiles ſyllogiſmo.Cum igiṫ explicaſſet duas ſyllogiſticas coniugationes,nunc vult reliquas duas oſtendere eſſe inutiles,quarū vna eſt ex vl'i maiore affirmatiua,ꝛ minori vl'i negatiua,ꝛ altera eſt ex ambabus vniuerſalibus negatiuis.Cum ergo dicebamus proprium primę figurę eſſe, vt quod eſt,vt habeat ſemper minorē propoſitionē affirmatiuam,merito itaqꝫ tales coniugationes erant inutiles Demonſtrat autem has eſſe inutiles eo quód concludit omni ꝛ nulli aliquid ineſſe.Nam cōſtat ex his qđ etiam alicui ꝛ non omni ineſſe concludunt, ꝛ particularis ſequitur ex vniuerſalibus,quare ex eis nulla definita concluſio concluditur,itaqꝫ cum nihil certi concludant. inquit eas eſſe aſyllogiſticas.ideſt inutiles.Vnde de prima differit quę ē ex maiori vniuerſali affirmatiua, ꝛ minori vniuerſali negatiua,ꝛ oſtendit ipſaꝫ eē inutileꝫ ſyllogiſmo per quoſdam terminos concludentes aliquid omni ac ſimul nulli ineſſe.Nam in ſyllogiſticis coniugationibus nō vſus eſt terminis,ſed elementis ſimpliciter dando vnicuiqꝫ,vt poſſit in omni materia exercere ea q̄ dicuntur,ſed in ſolis aſyllogiſticis ꝛ inutilibus vſus eſt exemplis quibus earum incertitudo ac indeterminatio confutari poteſt.Nam vniuerſalem orationē,neqꝫ mille exempla ſatis eſſent ad probandum,ſed ad reprobandum ſufficit vnum exemplum.

¶ Nihil enī neceſſarium accidit eo ꝙ hęc ſint, nāqꝫ ꝛ oī ꝛ nulli ꝯtingit vltimo primūineē, quare neqꝫ qđ ſm ptē,neqꝫ ꝙ vniuerſal'r ſit neceſſariū,quū ꝟo nullum ſit neceſſariū, per hęc non erit ſyll'us.Termini omni ineē/aial/ homo equus/nulli/animal/homo/lapis.

¶ Pro hoc neqꝫ quia ita ſe habent propoſitiones concluditur aliquod neceſſarium,ſed ob aſſumptam materiā. At oportet concluſiones accidere ob neceſſitatem ꝓpoſitionum,ꝛ non propter materiam vt ſyllogiſmi diffinitio indicat.Etenim contingit omni ꝛ nulli primū extremo vltimoqꝫ ineſſe.Quia ingt.nihil ex neceſſitate cōcluditur eo quod ꝓpoſitiones ſic ordinantur.Nam conſtat quod congrue ex eis concludatur ipſum omni ꝛ nulli ineſſe ſiquidē propter ꝓpoſitiones ꝛ non ob terminōs concludatur cōcluſio quę ſolū eſt vel affirmatiua vel negatiua,ſed nunc ambę concludantur diuerſis materiebus aſſumptis,conſtat ergo quod cauſę concluſiōis ſunt termini aſſumpti,ꝛ non complexio propoſitionum, ſed oportet ſyllogiſmos concludere concluſionem per propoſitiones,quęre neqꝫ particularem,neqꝫ vniuerſalē cōcludet.Nā ſi omni ꝛ nulli contingit ineſſe, ꝛ partes ſimul tollantur toto ſublato,igitur non concludetur,neqꝫ vniuerſale nec particulare,itaqꝫ ꝓſus neceſſariū eſt, vt ſint iſti modi īdeterminati,ꝛ ob id inutiles ſūt iſte ꝯiugationes.ꝯcludiṫ igiṫ ſic omni ineſſe,animal de omni homine homo de nullo equo,concluſio erit aial de oī equo.

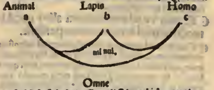

Itē ſic cōcludiṫ nulli ineſſe,ſi loco eq̄ acceperimus lapidem B mō aial de omni hoie,homo de nullo lapide,cōcluſio erit animal de nullo lapide.

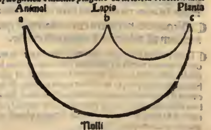

¶ Neqꝫ qn̄/neqꝫ primū medium medio/ neqꝫ medium vltimo nulli inſit,neqꝫ ſic erit ſyllogiſmus.Termini ineſſe/ſcientia/linea/ medicina/non ineſſe/ſcientia/linea/vnitas.

¶ Nūc vult ſiliṫ oſtēdere illā ex duab⁹ vl'ib⁹ negatiuis cōiugationē ſile eē aſyllogiſticā,q2 ꝯcludit oī ꝛ nulli ineē. Sed vt B aptius fiat,alteros terminos adducens in medium ſcilicet animal de nullo lapide,lapis de nullo homine concluſio erit animal de omni hoie,ſic ḡ ꝯcludūt

ineē oī.Itē cōcludit ineſſe nulli,ſi loco hoīs accepimus plantaꝫ vel aliquid eiuſmodi de quibus,nec animal,nec lapis prędicatur,animal de nullo lapide,lapis de nulla plāta/ꝯcl'io erit aial de nulla planta, ob id ḡ ēt hęc eſt aſſyllogiſtica ꝛ inutilis ꝯiugatio cū ſit icerta ꝛ īdeterminata.

Cęterum dicitur eſſe hoc commune in omni figura, quia ex duabus negatiuis ſemper fit aſſyllogiſtica coniugatio.

¶ Uniuerſalibus igitur terminis exiſtentib⁹/ planum in hac figura/quando erit/ et quando non erit ſyllogiſmus.

¶ Iam completus eſt ſermo de propoſitionibus ambabus vniuerſalibus in quo oſtendit duas eſſe ſyllogiſticas coniugationes, et duas inutiles: deinceps miſcet vniuerſalem et particularem, et oſtendit quę ſint ſyllogiſticę etiam in his, et quę inutiles.

¶ Et quod ſi fuerit ſyllogiſmus terminos ita ſe habere neceſſe eſt, vt diximus, et ſi ita ſe habuerint, planum quod erit ſyllogiſmus.

¶ Si inquit concluſio fuerit vniuerſalis affirmatiua prorſus et omnino ex duabus vniuerſalibus affirmatiuis cōcluditur, et ſi duę fuerint vniuerſales negatiuę, prorſus et omnino concludetur concluſio vniuerſalis affirmatiua, et in ſecūdo modo ſimiliter ſi eodem modo ſe habuerint propoſitiones, ſicut prius diximus. Nam cum talis eſt cōcluſio et ſic ſe habet, prorſus neceſſe eſt vt etiam omnes propoſitiones ita ſe habeant.

¶ Si vero hic vniuerſaliter/ille in parte ad alteram, quando quod vniuerſaliter ad maiorem extremitatem/aut prędicatiuū/aut priuatiuū, quod autem in parte ad minorem pdicatiuū/ neceſſe eſt ſyllogiſmum eſſe perfectum.

¶ Cum compleuerit coniugationes ex duabus vniuerſalibus, nunc exponit coniugationem ex vna vniuerſali affirmatiua et particulari altera, ſunt autem octo, quarum duę ſunt ſyllogiſticę, alia ex maiori vniuerſali affirmatiua, vel negatiua, et minori particulari affirmatiua. Reliquę vero ſex ſunt aſſyllogiſticę, quia vel maior eſt particularis, vel minor eſt negatiua, ſed vide quomodo non dixit quod maior ſit vniuerſalis et minor particularis, vel econtra, ſed indeterminate ſic ſine adiectione volens indicare octo coniugationes.

¶ Quum vero ad minorem, aut aliter quodāmodo termini ſe habuerint/impoſſibile.

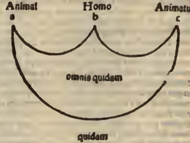
¶ Cum dicit ad minorem ſubaudiendum eſt adpoſitam vniuerſalem, equidem impoſſibile eſt ſic fieri ſyllogiſmum, quia maior amiſit ſuam proprietatem, ideſt quod ſemper ſit vniuerſalis. Nam cum dixit quando vniuerſale poſitum fuerit ad minorem extremitatem, indicauit maiorem eſſe particularem, quandoquidem nunc ipſe faciat ſermonem de altera vniuerſali, et altera particulari. Cęterum illud quod dicit, ſcilicet vel et aliter aliquo modo ſe habuerint termini, dicit pro hoc ſi ambę negatiuę fuerint, vel maior affirmatiua, et minor negatiua. Et hoc bifariam vel cum maior fuerit vlis, vel minor.

¶ Dico autem maiorem extremitatem in qua medium eſt, minorem vero/quę ſub medio.

¶ Dicit hęc pro hoc maior extremitas prędicatur de medio termino et minor extremitas eſt de qua medium prędicatur. Equidem idem eſt de omni et in toto eſſe, ſed ſola habitudine differunt, vt tunc ſit de omni quando ſic facimus ſyllogiſmos vt maior terminus ſit primus. Similiter etiam quando facimus propoſitionem maiorē primam, ſed tamen in toto eſſe quando facimus vltimū terminum et ſcdam propoſitionem.

¶ Inſit enī a/omni b, b/vero alicui c, ſi itaque eſt de omni prędicari/qd in principio diximus/ neceſſe eſt a/alicui eorum quę c/ineſſe.

¶ Is eſt tertius modus ſyllogiſticus in pma figura ex maiore vniuerſali affirmatiua et minori particulari affirmatiua concludens concluſionem particularem affirmatiuam, poteris tu quidem hoc ſuppeditare abundātia materię in hoc modo accipiendo aliquod genus et ſpecies, et cōmunius vtriſque, et ſi genus poſueris maiorem terminū, et ſpeciem medium terminum, et cōmune ambobus minorē, ceu animal de omni homine, homo de aliquo animato, concluſio erit animal de aliquo animato et ecōtra aliquod animatum eſt homo, omnis homo animal, cōcluſio erit. igitur animatum aliquod eſt animal.

¶ Et ſi a/nulli eorum/ quę b/ineſt. b/vero alicui c/neceſſe eſt a/alicui c/non ineſſe: determinatum enim eſt et de nullo quomodo dicimus: quare erit ſyllogiſmus perfectus.

¶ Is eſt quartus modus ſyllogiſticus ex maiore vniuerſali negatiua et minori particulari affirmatiua, et ſic merito concludit concluſionem particularem negatiuam. Nam vt diximus concluſio ſemper ſequitur deteriorem propoſitionem, et in hoc modo vtraque propoſitio habet aliquid deterius, vna ſm quantitatem, altera vero ſm qualitatem, proinde concluſio complexa eſt vtriuſque propoſitionis detrimenta in ſeipſa, et facta eſt ſimul particularis et negatiua. Sed poteris ſuppeditare hoc tibimet materię exemplo in hoc modo accipiendo ex eodem genere ſpecies et genus et poſueris maiorē terminū et mediū ſpēs, et minorē genus, ceu rōnale de nullo irrōnali, et irrōnale de aliquo animali, cōcluſio erit rōnale nō omni aīali.

¶ Conſimiliter et ſi indefinitum ſit b:c/prędicatiuum exiſtens: idem enī erit ſyllogiſmus/ et ſi indefinitum et ſi in parte accipiatur. Sin autem ad minorem extremitatem vniuerſaliter ponatur/aut prędicatiuū/aut priuatiuū non erit ſyllogiſmus/neque affirmatiuo/ neque negatiuo/neque indefinito/neque ſm partem exiſtente.

¶ Dictum eſt in libro de interpretatione ab Ariſto. quod propoſitiones indefinitę ęquiualent particularibus, ſi igitur loco propoſitionis particularis in minori propoſitione acceperimus indeterminatam affirmatiuā, alię duę fiēt ſyllogiſticę coniugationes maiore vniuerſali exiſte, ſiue fuerit affirmatiua, ſiue fuerit negatiua, quare oēs ſyllogiſticę coniugationes in prima figura ſex ſunt.

¶ Ex

1 Ex duabus vniuerſalibus affirmatiuis,
2 Ex maiore vniuerſali negatiua,
et minori vniuerſali affirmatiua,
3 Ex maiori vniuerſali affirmatiua,
et minori particulari affirmatiua,
4 Ex maiori vniuerſali negatiua,
et minori particulari affirmatiua,
5 Ex maiori vniuerſali affirmatiua,
et minori indefinita affirmatiua,
6 Ex maiori vniuerſali negatiua,
et minori indefinita affirmatiua,

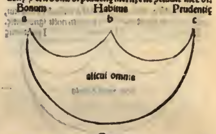
¶ Itē ꝑter hos modos ſunt ꝗ qui vocantur reciprocantes, qui etiam fiunt ex ſola cōcluſione conuerſa ſm propriam conuerſionem, ceu ſi ꝯclſio eſt vlis negatiua, erit ſyllogiſmus reciprocans hoc modo lapis de nullo aiali, animal de omni homine, igitur lapis de nullo homine, quę conuertitur hoc modo homo de nullo lapide. Nã iam nouimus quod vniuerſalis priuatiua conuertitur in ſeipſam. Si ꝟo ꝯcluſio fuerit vniuerſalis affirmatiua vel particularis affirmatiua, concluſio erit reciproci ⁊ vniuerſi ſyllogiſmi ad particularem propoſitionẽ affirmatiuam. Etenĩ vniuerſalis ⁊ particularis in ipſam cõuertuntur, dico.ſ.in particularem affirmatiuam, ſed ex particulari nagatiua non erit talis ꝯcluſio. Nã fatentur ipſaꝫ non ſeruare conuerſioneꝫ, ſed elabi euaneſcere, ſed ſi ad minorem extremitatem poſitum fuerit vniuerſale vel affirmatiuum, vel negatiuum non erit ſyllogiſmus maiori exiſtente propoſitionę vniuerſali, ⁊ minori particulari, fiunt quatuor coniugationes ſm differentiaꝫ qualitatis, quarum duę ſyllogiſticę ſunt, alis habens minoreꝫ affirmatiuaꝫ maiore indifferente ſm qualitatem, reliquę ꝟo duę ſunt aſſyllogiſticę habẽtes minorem negatiuã, itaqꝫ primas ſyllogiſticas expoſuit. Sed quo ad illatione deinceps oſtendere oportebat quomõ reliquę duę ſint aſſyllogiſticę habẽtes in maiori extremitate vniuerſale, ſiue affirmatiuum, ſiue negatiuꝫ, ⁊ in minori particulare negatiuum. Sed quaꝫ pluribus ꝟbis indigeret probatio de his quod ingreditur ſyllogiſticas cõiugationes (vt intelligemus) conuertit ſe ad oſtendendum primo ex maiori particulari, ⁊ miori vniuerſali fieri ꝗtuor aſſyllogiſticas ꝯiugationes, ⁊ vt magis hę oſtendãtur hę ſunt.

pª Ex maiore particulari affirmatiua,
et minori vniuerſali affirmatiua,
2ª Ex maiore particulari affirmatiua,
minori vniuerſali negatiua,
3ª Ex maiore particulari negatiua,
minori vniuerſali affirmatiua,
4ª Ex maiore particulari negatiua,
minori vniuerſali negatiua,

¶ Si ꝟo loco maioris particularis acceperimus indeterminatam tãꝗ̃ ęquiualentem particulari manente vniuerſali oſtenſę coniugationes erunt octo.

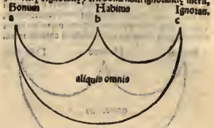
¶ Ut ſi a/alicui b/inſit. aut non inſit: b/ꝟo omni c/inſit: termini ꝙ inſit/bonum habitus/prudentia: ꝙ non inſit bonum habitus/ignorantia. Rurſus ſi b/nulli inſit c: a/ꝟo alicui b/inſit aut non inſit/aut nõ omni inſit/neqꝫ ſic erit ſyllogiſmus: termini ꝙ oĩ inſit/albũ/equus/cignus: ꝙ nulli/album/equus/coruus: iidem ⁊ ſi a: b indefinitum ſit.

¶ Primo explicat duas cõiugationes ſimul, aliam ex particulari affirmatiua maiore, ⁊ miori vniuerſali affirmatiua, ⁊ alteram ex maiore particulari negatiua, ⁊ minori vniuerſali negatiua, ⁊ oſtendit ipſas per eoſdem terminos quę concludunt pariter omni ⁊ nulli. Sed quum dicit ineſt vel non ineſt, indicauit particularem affirmatiuam ſimul ⁊ negatiuam, ⁊ has aliquãdo copulat vniuerſali affirmatiuę, ⁊ aliquando negatiuę faciendo quatuor coniugationes aſſyllogiſticas. Verum non ſicut in particulari affirmatiua ſimul adiecit etiam negatiuam dicẽdo ſi a/alicui b/ineſt vel non ineſt, ſic etiã induxit in vniuerſali affirmatiua ſimul etiam negatiuam, ſed dicendo b/ineſt omni c/non amplius ſubiunxit, vel non ineſt, ꝗa particulares ęquiualent inter ſe ⁊ poſſunt ſimul vere fieri, ⁊ ob id cõmunes etiam de ipſis fiunt demonſtrationes, ſed vniuerſales ſimul vere fieri nequeunt, vt oſtendimus in libro de interꝑtatione. Exempla autem maioris particularis ⁊ minoris vniuerſalis quę ſint affirmatiue, talia ſũt, bonũ alicui habitui ineſt, habitꝰ aũt oĩ prudẽtię ꝯ̃ erit bonũ oĩ prudẽtię inerit, ⁊ ſic ꝯcludit̃ ineẽ oĩ.

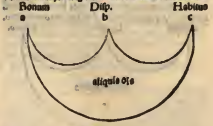
Omnis

Itẽ nulli ſic ꝯcluditur, bonuꝫ alicui habitui, habitus aũt oĩ inertię ⁊ ignorãtię ꝯ̃ erit bonũ nulli ignorantię inerit.

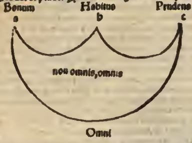
Nullus

fieri quoqꝫ poteſt, vt etiam particularis ſic cõcludat̃, bonũ alicui diſpõni, diſpoſitio omni habitui, ꝯ̃ erit bonuꝫ alicui habitui ⁊ nõ oĩ, vel ſic albũ alicui corpori, corpus enim animali, albũ igit̃ alicui ⁊ nõ omni animali inerit.

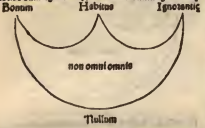

alicui ⁊ non oĩ

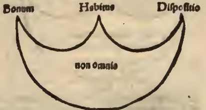
Item exempla illius ꝯiugationis que eſt ex maiore particulari negatiua, ꝛ minore vniuerſali affirmatiua, qđ cõcludatur ex ea omni ieſſe tale eſt bonũ nõ oĩ habitui, habitus aũt oĩ prudẽtie, ꝯclũo aũt erit. ğ bonũ omni prudẽ

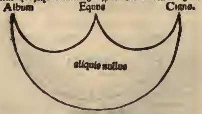
tie. Itẽ exẽplũ ꝙ nulli ineẽ ꝯcludat, bonũ nõ oĩ habitui, habitus omni ignorantie ꝯ erit bonum nulli ignorantie.

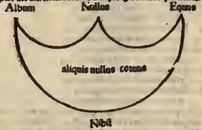
Rurſus etiaꝫ particulares ꝯcluſiones deduces ſi mõ bonũ nõ oĩ diſpõni, diſpõ oĩ habitui, igr̃ bonũ alicui habitui, ꝛ non oĩ. Item albũ non omni corpori, corpus ꝟo omni animali, igitur album nõ omni ſed alicui animali inerit.

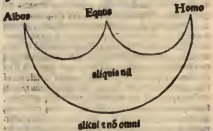
Itẽ exẽplũ ꝯiugatiõis ex maiore particulari affirmatiua, ꝛ minore vlĩ negatiua, ꝛ exẽplũ ꝙ de oĩ iferat̃ ꝯcluſio albũ alicui equo, equus nulli cigno, ꝯ erit album omni cigno.

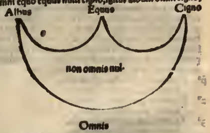
Exemplum nulli album alicui equo, equus nulli coruo, igitur album nulli coruo. Hic quoq; deduces particula-

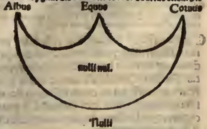
res propoſitiones ſi minori termino adieceris hominẽ, vel aliquid hmõi in quo mediũ nulli ꝛ maior terminus alicui inſit, ceu album alicui equo, equus nulli homini, igitur album alicui ꝛ non omni homini ineſt, ꝛ ipſi ter-

mini maioris particularis negatiue, ꝛ minoris vniuerſalis negatiue hi ſunt, ꝛ primo de ipſo omni, ceu albuꝫ nõ omni equo equus nulli cigno, igitur album omni cigno,

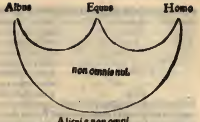

ꝛ de ipſo nulli ſimiliter, album non omni equo, equus nulli coruo, igitur album nulli coruo. Rurſus etiam hic

ſi adieceris minori termino hominem concludes particulares concluſiones, albuꝫ non omni equo, equus nulli homini, igitur album alicui ꝛ non omni homini. Hi

ergo

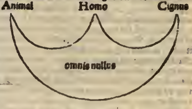

Alicui ꝛ non omni.

ergo quatuoꝛ modi aſſyllogiſtici oſtẽſi ſũt ex maioꝛe particulari ex minoꝛi vli, ſ3 quũ ęquiualeant indefinitę propoſitiones ipſis particularib⁹ inuenies alias quatuoꝛ coniugationes, ꝛ has aſſyllogiſticas, ſi poſueris maioꝛe3 indefinitam ꝛ tractaueris ambas propoſitiones iuxta affirmationem ꝛ negationem. Nam concludunt omni ꝛ nulli ex eiſdem terminis.

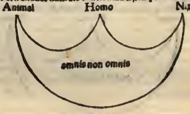
℄ Neq3 quãdo qꝺ ad maioꝛem extremitatem vniuerſalr̃ fiat/aut pꝺicatiuũ/aut priuatiuu3, qꝺ aũt ad minoꝛẽ priuatiuu3 ſm partem/non erit ſyllogiſmus, ſiue indefinitũ/ſiue in parte accipiaẽ, vt ſi a/omni ineſt b, b/ſꝫo alicui c/non ineſt/aut nõ omni ineſt, cuicũq3 eni3 alicui nõ inſit mediũ, hoc ꝛ omne ꝛ nullũ ipſu3 ſequeẽ primũ: ſubijciantẽ eni3 termini/aial/ hõ/albu3, poſtea ꝛ de quibus non pręꝺicaẽ albis hõ/ſumanẽ cignus ꝛ nix, igiẽ aial de illo quidẽ pręꝺicaẽ omni/de hoc autẽ nullo, quare non erit ſyll'ſ, rurſus a/quide3 nulli inſit b, b/ſꝫo alicui c/nõ inſit/termini ſint/inanimatũ/homo/albũ. poſtea accipianẽ de quibus albis non pꝺicaẽ hõ/cignus ꝛ nix, inanimatũ nãq3 de hoc quidem omni/de illo autem nullo pręꝺicatur.

℄ Cũ ipſe prius aſſumpſerit duas aſſyllogiſticas cõiugationes, nunc vult deinceps oſtendere atq3 probare ipſas prius differẽdo proꝛogãdoq3 ipſas perinde ac euidẽs ſit demõſtratio ipiaꝝ. Scimus certo qꝺ particularis negatiua per ſeipſa3 vera ſit, ceu qñ dicimus, non omnis hõ albus, aliqñ aũt per vlem negatiuã, ceu qñ dicimus nõ ois homo eſt alatus, ꝛ qñ per ſeipſam vera ſit, ęquiualet tum pticulari affirmatiuę, ꝛ ob id cũ velit has coniugationes oſtẽdẽ aſſyllogiſticas eſſe oſtẽdere, tũ nõ poterat hoc efficere aſſumẽdo particularẽ negatiuã tanq3 per ſeipſam veram. Nã ipſa ingrediẽ tertiũ modũ ſyllogiſticũ qui fit ex maioꝛi vli affirma. ꝛ minoꝛe particulari negatiua mutata in particularẽ affirmatiuã veluti ęquiualente3, verbi gr̃a animal de omni hoie, homo nõ oi albo, ſi ergo albũ hoc acceperimus de Scitha poterit tranſmutari particularis negatiua in particularẽ affirmatiuam, q2 homo alicui albo ineſt, quia ſcithę ineſt, quia particularis ſeipſa vera ſit. Nam hoc idem ꝛ alicui ineſt, ꝛ non oi ceu ęthiopi, ſed tranſmutaẽ in particularẽ affirmatiuã quę efficit tertium modũ primę figurę pp hoc accipit particularẽ negatiua3 non per ſeipſam verã, ſed per ſuam vlem vera ſit. Silr̃ ſit alia coniugatio ex ambabus negatiuis quę ingreditur q̃rtu3 modum ſyllogiſticũ ex maioꝛi vli negatiua, ꝛ minoꝛi particulari negatiua tranſmutata ſilr̃ in particularẽ affirmatiuã, accipit igiẽ rurſus tanq3 ęquiualentẽ vli negatiuę inferens quędam ſubiecta alba in albo termino, quoꝝ de altero tanq3 de omni animal pręꝺicaẽ, ꝛ alterũ de nullo, ꝛ ſic oſtẽdunẽ ꝯiugationes quę de eodẽ concludũt omni ꝛ nulli ineſſe, ꝛ rurſus albo quędã ſubiecta infert, quoꝝ de altero veluti de omni pꝺicaẽ inanimatũ ꝛ alteꝝ de nullo, ꝛ ſic oſtẽdit ſecũda3 coniugationẽ inutilẽ concludẽtẽ omni ꝛ nulli ineſſe, ſed exemplum ppõitũ eſt hoc modo animal de omni homine, homo non omni albo, ꝯcluſio erit animal omni albo ideſt cigno ꝛ ſic idẽ omni ꝛ nulli,

Omni

vt animal omni homini, homo non omni albo concluſio erit animal nulli albo ideſt niui. Exemplum ſecundę

Nullus

cõiugationis, inanimatũ nulli homini, homo non omni albo, concluſio erit inanimatũ omni albo, vt rurſus accipiamus de niue. Similr̃ ẽt nulli ineſt vt accipiamus de cigno. Itẽ ſi ẽt propoſita ęquiualet illi ex duabus vlib⁹ negatiuis, ꝛ in illa particularis concludebanẽ, igiẽ ꝛ in hac. Termini aũt hi ſunt quẽadmodũ ibi accepimus animal

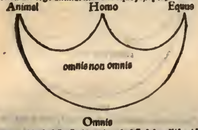
Alicui ꝛ non omni

nulli inanimato, inanimatũ nõ omni animato, q̃lquide3 etiam nulli inerit. Nam nunc accipiẽ particularis eſſe vera per vniuerſalẽ negatiua3, concluſio erit animal alicui ꝛ non alicui animato.

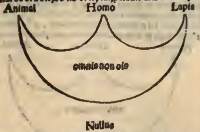
℄ Amplius quoniam indeterminatum eſt b/ alicui c/non ineſſe.

℄ Alterum argumentũ accipit quo oſtẽdit dictas ꝓpoſitiones aſſyllogiſticas eẽ dico. Leas ex minoꝛe particulari negatiua, ꝛ maioꝛi vli, ſiue affirmatiua, ſiue negatiua. Sed qꝺ dicit, tale eſt. Particularis negatiua aliqñ ſeipſa verificaẽ, aliqñ autẽ per vli vt didicimus, in libro de interpꝛetatione. Et qñ ſeipſa vera ſit, tu3 ęquiualet particulari affir-

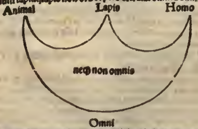
matiuę, ceu non omnis hõ albus ſimul ſit vera ⁊ ęquiua let huic aliq̃s hõ albus, ⁊ hoc accidit in materia cõtingẽ/ti, ſed qñ verificat̃ p vl̃em, non amplius eidẽ ęquiualet, ceu nõ ois hõ eſt alatus. Naꝫ qꝛ nullus homo eſt alatus, ideo eſt etiaꝫ non ois, ⁊ hoc accidit in materia impoſſibi lis. Q̃ñ igit̃ dicit, indefinita (non ois) propoſitio in mã cõtingenti ęquiualet huic aliq̃s, ſed in materia de impoſ/ſibili minime. Nã ſeq̃tur aliq̃s nullus ꝛc. talem ⁊ hãc cui opponit̃ ꝯdictoriẽ hęc aliquis ꝛc. Si ergo accipiantur ter mini in materia impoſſibilis, profecto non trãſmutabit̃ in hanc aliq̃s ꝛc. ſed erit ęquiualẽs vl̃i negatiuę ⁊ ita erit aſſyllogiſtica cõiugatio. Nam oſtẽſum eſt qd̃ omnis ꝓpo ſitio hñs minorẽ vl̃eꝫ negatiuã qd̃ ſi aliq̃ñ ingredit̃ ſyllo giſticã cõiugationeꝫ, non ob id ipſam admittemus ꝓno, quia ipſa per ſeipſam nõ eſt ſyllogiſtica, ſed ob mãm quę aſſumit̃. dico. ſ. ob mãm contingentẽ. Deinde qꝛ nũc ḡri/mus de vl̃ibus regulis ⁊ non de his quę aliq̃ñ falluntur, ⁊ aliq̃ñ integre ⁊ ſane ſunt, ratio ergo ipſa ſiue maioꝛ fue/rit affirmatiua, ſiue negatiua ambę erunt aſſyllogiſticę. Rurſus exẽpla adducant̃ in medium ex maiore vl̃i affir matiua ⁊ minori particulari negatiua. Exẽpluꝫ qd̃ infert̃ de omni, animal omni homini, homo non omni equo, concludit̃ ergo animal ineſſe oi equo, exẽpluꝫ de nullo,

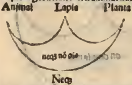
aĩal de oi hoĩe, hõ nõ oi lapidi, ꝯcludit̃ aĩal nulli lapidi.

Exemplum cõiugationis ex maiore vniuerſali negatiua ⁊ minore particulari negatiua ſic de oi ꝑus exẽplum aĩal nulli lapidi, lapis non oi hoĩ ꝯcl̃o erit aĩal omni homini.

Exemplum de nullo, animal nulli lapidi, lapis non om/ni plantę, concluſio erit animal nulli plantę. Quod autẽ

ſic dicẽ liceat hanc non ois, velut nõ ſecũ inferentes ali/quis ꝛc. in libro de interpretatione didi/cimus. Sed videa/mus verba conte/xtus. (Amplꝰ qm̃ indeterminatũ eſt h/alicui e/nõ ineſſe) ingt indetermina/tum non eo qd̃ non hꝫ determinationẽ. Naꝫ hꝫ illud (ali quis) particulare, ſed qꝛ nõ definit̃ in ipſo quãtitas reruꝫ quę ſubijciũtur in ꝓpõne, ſed aliq̃ñ facit vl̃em negatiuaꝫ, aliq̃ñ particularem, idcirco hoc indicans ſubiungit.

¶ Verificatur autẽ ⁊ ſi nulli ineſt ⁊ ſi non om ni ꝙ alicui non ineſt. Si ꝟo tales aſſumãtur termini vt nulli inſit/non fit ſyllogiſmus, hoc eniꝫ dictũ eſt prius. Planũ itaq; qm̃ eo ꝙ ter mini ſic ſe habeãt nõ erit ſyll's, eſſet enim ⁊ in his. Conſimiliter aũt monſtrabitur ⁊ ſi vni/uerſaliter ponatur priuatiuum.

¶ Illud aũt dicit, qd̃ dicebamus qd̃ non ineſt, id eſt parti/cularis negatiua q̃ aliq̃ñ verificat̃ per ipſam vl̃em vt nul lus ꝛc. aliq̃ñ aũt per ſeipſaꝫ, ſumptis aũt talibus terminis vt nulli inſit, non fit ſyll's. Vnde qd̃ dicit tale eſt, ſi ſuma/tur particularis negatiua in vl̃i negatiua, per ſe cõſtat, qd̃ aſſyllogiſtica fit ꝯiugatio. Nam ſi efficit ſyllogiſticã, ⁊ in proprie negatiuis oportebat fieri, nam hoc indicat illud, erat. Nam etiã in his, perſpicuũ igit̃ eſt, qd̃ ſi aliq̃ñ fit ſyl/logiſtica coniugatio non fit ob talẽ terminoꝝ ordinẽ, di/co. ſ. per minorẽ particularẽ negatiuã, ſed qꝛ ęquiualet ip/ſa in materia ꝯtingenti particulari affirmatiuę, ⁊ ob id in eiſdẽ terminis nõ põt ſimul vera fieri affirmatio cũ nega tione, ſed cũ fuerit minor affirmatiua poterit fieri ſyll's.

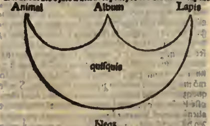
¶ Neq; aũt ſi vtraq; interualla ſm̃ parteꝫ exti terint/aut pdicatiuę/aut priuatiuę/aut hoc pdicatiuę/illud priuatiuę/ aut indefinitum/ illud definitum/aut vtraq; indefinita/non erit ſyll's nullo pacto. Termini cõmunes omniũ/ animal/albũ/equus/animal/album/lapis.

¶ Vocat interualla ꝓpoſitiones, ſed p quaꝫ cãm prius di ximus, qꝛ ęmulus erat geometris. Nam vt illi pũcta cum ſint ſimpliciora ⁊ velut pncipaliora terminos appellant, ſed ea interualla q̃ ex pũctis proficiſcunt̃, vocant lineas, ⁊ ex his cõpoſita figuras. Eodem quoq; modo ⁊ ipſe no/men ⁊ verbũ quę ſunt ſimpliciora, ⁊ in quę reſoluit̃ ſyllo giſmus terminos vocauit, ⁊ ex his cõpoſitas propoſitio/nes vocauit interualla ⁊ q̃ ex his fiunt, vocauit figuras, primũ, ſecundũ, ⁊ tertiũ, vocando ſil'r. Et hęc de hoc noie interualli dicta ſint. Cęterum hic vult reliquas coniuga/tiones ſexdeciꝫ probare ⁊ oſtẽdere qd̃ ſint aſſyllogiſticę quę fiunt ex particularibꝰ vtriſq;, vel ex ambabus indefi nitis, atq; eas quę ex vna particulari ⁊ altera indefinita. Nam fiunt ex ambabus particularibꝰ cõiugationes qua/tuor, qñquidẽ vel ambę ſunt affirmatiuę, vel ambę nega/tiuę, vel vna affirmatiua ⁊ altera negatiua, ⁊ hoc duplici/ter. Simil'r ex ambabus indefinitis fiunt quatuor eodem mõ ſm̃ affirmationẽ ⁊ negationẽ variatę. Reliquę auteꝫ ſunt octo. Ex vna particulari ⁊ altera indefinita. Vel eniꝫ maior eſt particularis ⁊ altera indefinita, ⁊ ſꝫ ꝯmutatio/nem qualitatis fiunt quatuor cõiugationes, vel ecõtrario

maior indefinita ⁊ minor particularis, ⁊ ſilr̄ fiunt q̄tuor. Accipit aūt terminos cōes qui ſufficiunt ipſi in oi coniugatione ad oſtendendū qȯ omni ⁊ nulli ineſſe cōcludūt. Exemplum de omni animal, albū, homo. Exemplum de nullo animal, album, lapis, ceu animal alicui albo albuʒ alicui albo, cōcluſio erit animal omni homini. Et rurſus

aial alicui albo, albū alicui lapidi, cōcl'o aial nulli lapidi.

Silr̄ quoqʒ in reliq̄s cōiugationibus idē trāſferēdo inuenies ⁊ cōcludes ē̄ hic alicui ⁊ nō oi ſic aial alicui albo, album alicui aiato, ⁊ animal alicui ⁊ nō omni aniniato.

¶ Planum igit̄ ex dictis / queādmoduʒ ſi fuerit hac in figura ſm̄ parteʒ ſyll'ſ / ꝙ neceſſe terminos ſic ſe habere / vt dixim⁹: aliter ꝟo ſe habentibus nullo modo fit: manifeſtū autem ⁊ ꝙ ſyllogiſmi oēs in eadē ꝑfecti ſunt oēs enim ꝑficiunt per ea / que a principio ſunt accepta: q̄ȯqʒ problemata oia monſtrant̄ per hanc figurā: nāqʒ ⁊ omni ⁊ nulli ⁊ alicui ⁊ non alicui ineſſe: voco aūt figuram talem primam.

¶ Pulchre adiecit in hac figura, nā in ſcd̄a figura fieri poteſt vt minor ꝓpoſitio ſit particularis negatiua exiſtente maiori vl̄i affirmatiua. Subdit deinde. Voco aūt taleʒ figurā primā. Equidē hic ⁊ alibi ſepe dictuʒ eſt, qȯ quoties ipſe ponit hec noia cum primis ante alios qui vtunt̄ nominibus his ſit, inq̄t (Voco) atqʒ dicat̄ ⁊ eiuſmodi alia, q̄re liquet qȯ ipſe impoſuerit nomēclaturā ipſis figuris.

¶ SECVNDA FIGVRA.

Quando ꝟo idem huic quideʒ omni illi auteʒ nulli inſit / aut vtriqʒ omni / autem nulli. Figuram quideʒ talem voco ſecundam: mediuʒ ꝟo in ipſa dicitur / qȯ de vtriſqʒ predicatur: extrema autem de quibus dicitur hoc.

¶ Sciendū eſt qȯ ſane ⁊ recte poſt primā figuraʒ tradidit ſecūdā ⁊ poſt has tertiā. Nam quū poſt demōſtratiuā facultatē ſit dialectica, ⁊ poſtea ſophiſtica, ſimilis atqʒ conſentanea demōſtrationi eſt prima figura, q̄ cōcludit vniuerſalē affirmatiuā, qȯ quidē eſt peculiare ⁊ amicuʒ charūqʒ demonſtrationi. Scd̄a ꝟo congrua eſt dialectice, q̄ oēs cōcluſiones negatiuas cōcludit, ⁊ dialecticus nitit̄ reprobare ea que videnı̄ ei qui ſecū diſputat. Equidē reprobare cōfutareue eſt ſimile ipſi negare. Tertia figura congrua eſt ſophiſtico. Nā ille verſatur circa particularia degenerās a veris ſapiētibus, ſilr̄ etiā tertia figura oēs concluſiones particulares concludit, quocirca merito figure talē ordinē acceperunt. Dicit ergo q̄ñ ꝟo idem huic quidē omni, illi ꝟo nulli inſit, aut vtriqʒ omni vel nulli, figuram talē voco ſecundā. Cuʒ ſermo de prima figura atqʒ de omnibus cōiugationibus integre ⁊ ſine defectu ſuū finem acceperit, ⁊ oſtēſum ſit, q̄ ſint hītes ſyllogiſticaʒ formam, ⁊ ille que fuerūt aſſyllogiſtice reprobate ſint, itaqʒ impriſtia ꝓficiſcit̄ ad ſecūdā figurā ⁊ aggredit̄ primas hic vl̄es ꝯiugationes. Propriū aūt huius figure eſt, vt maior ſit ꝓpoſitio vl̄is, ⁊ minor ſit diſſimilis maiori in qualitate. Q̄ñ autem idē huic quidē omni, illi ꝟo nulli inſit, aut vtriqʒ oi vel nulli. Cōſtat in hac figura ꝙ medius terminus ꝑdicet̄ de extremitatibus, ⁊ de altera affirmatiue ⁊ de altera negatiue, vel de ambab⁹ affirmatiue, vel de ambabus negatiue. Incipit ergo vt diximus ab vl̄ibus coniugationibus, ⁊ quatuor ſunt cōiugationes, q̄ dicit idem huic oi, ⁊ nulli, vbi duas vl̄es coniugationes diſſimiles figura indicauit que etiā ſyllogiſtice ſunt. Sed q̄ dicit aut vtriqʒ omni vel nulli ſignificauit reliquas duas coniugationes ſimiles figura, que etiam ſunt aſſyllogiſtice eo qȯ (vt dicebamus,) opʒ in hac figura vt vna ꝓpoſitio ſit diſſimilis alteri ſi figura ſit coniugatio ſyllogiſtica.

¶ Maius ꝟo extremuʒ / qȯ ad medium iacet: minus autē qȯ longius a medio ponitur.

¶ Intelligit proximius ⁊ affini⁹ medio nō poſitione, ſed dignitate, nam cū medius terminus ꝑdicetur, ⁊ maior ſemel in cōcluſione, nec ſemel minor, proximior erit ſecundo ꝑdicato, i. medio termino qui ſemel predicatuʒ eſt vel non ſemel. Icc irco audiemus cū in tertia figura vocantē minorē terminū proximiorē medio ob cognationē. Naʒ ambo ſubijciūtur ſed maior longius iacet. Forſitan autē etiā deſcriptione vult ponere maioreʒ eſſe proximiorem medio, ⁊ minorē longius. Verū maior extremitas in hac figura cum ſint due ꝓpōnes vl̄es non eſt natura, ſed poſitione. Nam ſi extremitatū primū ſubiectū in ſcd̄a figura acceperis ſyllogiſmo concluſuʒ. Erit hoc minor extremitas, ⁊ reliquū erit maior extremitas, ceu ois hō aial, nulla planta animal, igit̄ nullus hō ineſt plante, ſimilr̄ ſi feceris principiū ex planta, hoc fit minor terminus, ⁊ hō maior ceu nulla planta animal, omnis hō aial, igit̄ nulla plā ta aial, igit̄ poſitione maior ⁊ minor in his ſunt ⁊ non natura. Verūtamē ſi altera propoſitionū fuerit particularis definita erit maior ⁊ minor. Naʒ dicebamus in hac figura oportere, vt maior ſit vniuerſalis.

¶ Mediuʒ quidē extra extrema, ſed poſitione primum. Perfectus quidē hac in figura nullo pacto eſt ſyllogiſmus.

¶ Cum ꝓprie e medio loco exierit mediū, merito ponit ipſum extra extremitates, ſed ſupra eas vel deorſum, ſed ſiquidē ſupra fuerit ⁊ velut de ambobus ꝑdicet̄, appellabitur poſitione ꝑmus, ſi aūt deorſum perinde ac ſubijciat̄, ſecundus appellat̄, icc irco hic mediū terminum velut de ambobus extremis predicat̄ nominauit primum. Nam ſi ſuperponitur poſitione eſt primus, atqʒ eo qȯ ſeorſum eſt ab extremis, ponitur extra ipſa.

ℭ Poteſt aūt eſſe ⁊ vniuerſaliter ⁊ non vniuerſaliter. terminis exiſtentibus.

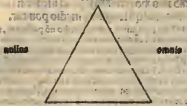
ℭ Quod ipſe vult dicere hoc eſt, q̄ contingit fieri ſyllm̄ in hac figura, ⁊ ſi ambę ſint ꝓpoſitiones vl̄es, atq̄ ſi vna fuerit particularis, ⁊ altera vl̄is. Nam illud (⁊ non vniuerſaliter) hoc vult. Nam fieri nequit vt ſyllogiſmus fiat ex ambabus particularibus.

ℭ Uniuerſaliter quidē exiſtentibus terminis erit ſyllogiſmus/qn̄ medium huic quidē omni/illi ſ̄o nulli inſit, ⁊ ſi ad vtrūuis fuerit priuatiuum. Aliter ſ̄o minime.

ℭ Oportet enī (vt dictū eſt) ſępe ꝓpōnes diſſimiles figura eſſe. ſ. affirmatiuā ⁊ negatiuā indeterminateq̄ indifferenter, ſed determinate maiorem eſſe vl̄em oportet.

ℭ Prędicet m/de n/quidē nullo, de x/autē oī, qm̄ itaq̄ cōuertit̄ priuatiuū, nulli m/inerit n, m/ſ̄o omni x/ſuppoſitū eſt, quare n/nulli x/ hoc enim monſtratum eſt prius.

ℭ Primus modus ſyllogiſticus in ſc̄da figura ex vl̄i negatiua maiore ⁊ vl̄i affirmatiua minore cōcludens ꝯcluſionem vl̄ē negatiuam, ceu animal de nullo lapide, aīal de omni hoīe, cōcluſio erit lapis de nullo hoīe, ſed materię abūdantia hoc ſuppeditari pōt, ⁊ in ſc̄do mō p̄imę figurę reduci poteſt, quādoquidē per eaſdē ꝓpoſitiones fiat conuerſa maiore ꝓpoſitione. Accipit autem ſpeciem aliquam, ⁊ genus, ⁊ id q̄d eſt a genere alienū, ponendo ſpeciē minorē terminū, genus medium, ⁊ alienum maiorē.

Lapis nul homo.

Sed vide q̄ūo per nām elementoꝝ indicat nobis inferiorem locū huius figurę, cū non amplius ponat a/b/c, ſed m/n/x/⁊ non ordinauit n/mediū terminū ceu fecit in prima figura vbi fecit mediū eſſe b/qn̄quidē hic non ſit certe ⁊ exacte mediū, ſ; de ambobus extremis p̄dicat̄, idcirco in tertia figura accipiēs p/r/s/elemēta poſuit medium terminū. ſ. tāq̄ vtriſq̄ extremis ſubiectū, ⁊ cū ſit deterior alīs medius, iure extremū elementū ei cōpetit. Sed aliq̄s quęreret cur nō poſuit priorē ꝯiugationē ex maiore affirmatiua vl̄i, q̄d quantitate ⁊ qualitate merito honoranda eſt. Sed ad hoc aliā cām aſſignare non poſſumus q̄; hāc, q̄ Ph̄s reſpexit ad euidēs demōſtrationis. Naꝫ ex maiore vl̄i affirmatiua cōiugatio vt reducat̄ duabus ꝯuerſionibus eget (vt dicemus) ſed illa ex maiore negatiua indiget vna tantū. itaq̄ ob id hanc ꝓpoſuit tanq̄ habentē demonſtrationē faciliorē, ⁊ ob id ēt primę figurę eſt cognatior ⁊ ꝓximior. Nā dico hunc in modū, m/nulli. n. inſit, m/omni x/inſit, dico q̄d ēt ipſum n/nulli x/ineſt. Nam q̄d hoc ſit verū ſciemus cōuertentes ꝓpōnē maiorē. Naꝫ cū m/nulli n/ineſt. Equidē cōuertit̄ vl̄is negatiua (vt demōſtratū eſt) hoc modo ⁊ n/nulli m/inerit, itaq̄ n/nulli m/ineſt, ſed m/omni x/⁊ ſit ſecūdus modus p̄mę figurę ex maiore vl̄i negatiua, ⁊ minore vl̄i affirmatiua cōcludēs vl̄ē negatiuā cōcluſionē, igitur n/nulli x/ineſt, vt vna eſt ꝓpoſitio maior vtriuſq̄ modi primę ⁊ ſc̄dę figuraꝝ.

ℭ Rurſus ſi m/n/quidem omni, x/ ſ̄o nulli/⁊ x/n/nulli inerit: ſi enim m/nulli x/⁊ x/nulli m, m, autem omni n/ inerat, x/ſ̄o nulli inerat/n. Facta nāq̄ rurſus eſt prima figura. Quoniā ſ̄o conuertitur priuatiuum ⁊ n/nulli inerit x/ quare idem erit ſyllogiſmus.

ℭ Is eſt ſc̄ds modus ſyllogiſticus in ſc̄da figura ex vl̄i affirmatiua maiore, ⁊ minore vl̄i negatiua cōcludens ꝯcluſionē vl̄em negatiuā, ⁊ is erit pene idem cum priore, niſi q̄ ille eguit vna cōuerſione, is ſ̄o duabus eget, cuius rei cā eſt, q̄ maior ꝓpoſitio eſt affirmatiua, ⁊ ob id poſſum⁹ ipſaꝫ cōuertere. Nam cōuertet̄ in particularē affirmatiuā ⁊ ita efficiet inutilē coniugationē cum maior tn̄ non eſſet vl̄is ⁊ ob id neceſſe eſt minorē ſic cōuerti, volumus autē oſtēdere q̄d n/nulli x/ineſt per ſc̄dū modum ſc̄dę figurę ⁊ dicimus ſic, m/omni n/inſit, ⁊ m/nulli x/inſit. Deinde cū etiā vl̄is negatiua cōuertat in ſeipſam, etiā x/nulli m/ineſt, ⁊ m/omni n/ſit ergo rurſus ſecūdus modus p̄mę figurę ab ipſo x/incipiendo cōnectere ⁊ cōplicare, igitur x/nulli n/ineſt, ſed hoc volebamus oſtendere, q̄d x/nulli n, ſed ꝯtrium q̄ n/nulli x. Cum igit̄ vl̄is negatiua cōuertet̄ ⁊ cōuertimus cōcluſionē, tū habemus quęſitū. Nam ſi x/nulli n/⁊ n/nulli x/igit̄ duabus cōuerſionibus in ſecūdo mō indiguimus. ſ. minoris ꝓpōnis, ⁊ cōcluſionis. Simil̄r quoq̄ abūdantia materię, ceu in eo mō ante hunc idem oſtēdi pōt, ⁊ hic ponēdo tantū ſpēm maiorē terminum, ⁊ alienū minorē. Sint enī termini aīal, homo, lapis, maior ſ̄o hō, mediū aīal, ⁊ animal de oī hoīe, ⁊ animal ō nullo lapide, cōcludit ēt non amplius maiorē terminū copulādo minori ſed ecōtra. Nam minorē conuertentes ſic inducemus cōcluſionē inferentes, ſi aīal de nullo lapide, ⁊ lapis de nullo aīali, ſi aūt hoc datur ⁊ aīal de oī hoīe, igitur ⁊ lapis de nullo hoīe, Nam rurſus ſecūdus modus p̄mę figurę effectus eſt, ſed h̄ non erat nobis intētio demōſtrare, ſed q̄d homo de nullo lapide. Vnde indigebim⁹ alia conuerſione in ꝯcluſione, quę dicat, ſi igitur lapis de nullo homine, ecōtra homo de nullo lapide.

ℭ Eſt autem ipſa monſtrare ⁊ ad impoſſibile deducentes.

ℭ Syllogiſmoꝝ alij in rectū oſtēdunt̄, alij ſ̄o per conuerſionē, ⁊ alij per deductionē ad impoſſibile quaꝫ ēt appellāt circularē demonſtrationē, ⁊ oēs qui directe cōcludūt in prima figura ſunt demōſtrati, ſed qui per cōuerſionē ⁊ per deductionē ad impoſ̄e/partim in hac/⁊ partī in tertia figura, cū igitur oſtēderit duos modos primos ſyllogiſticos per cōuerſionē, nunc oſtēdit per deductionē ad impoſ̄e, ſed opꝫ prius nos dicere quonā modo fiat deductio ad impoſſibile, poſteaq̄ ergo ſyll̄s in his modis reponeret̄, ⁊ cōcluſionē voluerimus ꝯfirmare nō amplius vtemur demōſtratione recta, ſed quēadmodū aliquo cōtradicēte cōcedemus ſm̄ ſuppoſitionē ꝯdictorię oppoſitū cōcluſioni, ⁊ adducētes ipſi aliq̄d conceſſoꝝ ⁊ poſitorū tollemus vnū aliquid cōceſſoꝝ ⁊ poſitorū manifeſte. Nam propter id q̄d ſuppoſitū eſt, tollit̄ manifeſtū ⁊ conceſſum, ⁊ h̄ falſum oſtēditur per deductionē, quo oſtēſo falſo oppoſitū eius verū inuenit̄, ceu in primo modo m/nulli n/⁊ m/omni x/dico (inq̄t) q̄d n/nulli x/ineſt, hęc igitur eſt oſtēſio directa in qua cōcluditur cōcluſio vniuerſalis negatiua, q̄d n/nulli x/ineſt, ſi quis igit̄ eidē demonſtrationi cōtradicit dicēdo falſaꝫ eſſe cōcluſionē, igit̄ neceſſe eſt vt oppoſitum cōtradictorię ipſi ſupponat dico

ſcilicet qđ n/alicui x/ineſt. Nam neceſſe eſt prorſus in cō-tradictorijs vt ſi alter falſum, eius oppoſitū ſit verū. Hoc igit̃ aſſumptū prius tractātes demōſtremus qđ impoſſibile ex ipſo ſequat̃, ꝛ ſic vt falſum obijcientes, quia nullā veritatē ſuppoſitionis aliqđ impoſſibile ſequit̃ introducamus, ergo oppoſitū ꝯdictorię nulli x/ipſuz n/ineſſe, qđ quidē erat a principio. Nā ſi quotenus ꝯdicendo aliquis vult n/alicui x/ineſſe, ꝛ inerat ex principio m/nulli n/ſit aūt quartus modus primę figurę, ex maiore vli negatiua, ꝛ minori particulari affirmatiua ꝯcludēs concluſionē particularē negatiuā ꝙ n/non oi x/ineſt hoc modo m/nulli n. Naz hoc ſupponebat̃ a pncipio, ſed n/alicui x. Nam hoc qui ꝯdicebat admittit ꝛ vult, igit̃ idem omni ꝛ non oi, qđ quidē fieri nequit, itaq; impoſſibile ſecutū eſt, qꝛ ſupponebat̃ n/alicui x/ineſſe, igit̃ hoc falſum eſt, ꝛ verum erit qđ opponit̃ ꝯdictorię, qđ n/nulli x/ineſt, qđ quidē oportebat ſic oſtēdere in primo modo. Siſr etiā in ſecundo m/oi n/ineſt, ꝛ x/nulli inſit, dico qđ n/nulli x/ineſt, alioqn ſi hoc falſum, erit verū oppoſitū ꝯdictorię. ſ. quod n/alicui x/inſit, ſi igit̃ m/omni n/ineſſe ſupponebat̃, ꝛ qui ꝯdicit ait qđ n/alicui x/inſit, fit itaq; tertius modus pmę figurę ex maiore vli ꝛ minori particulari ꝯcludens concluſionē particularē affirmatiuā, itaq; m/alicui x/ineſt, ſꝫ ſupponebat̃ nulli, igit̃ idē alicui ꝛ nulli qđ abſurdū eſt, hic rurſus abſurdū ſecutū eſt, qꝛ nos ſupponebamus qđ n/alicui x/ineſt, itaq; hoc eſt falſum, ꝛ verū ꝯdictorię oppoſitum. ſ. n/nulli x/qđ quidem oportebat oſtendere.

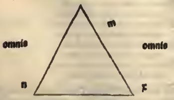
¶ Quod itaq; ſit ſylls ita ſe habētibus terminis planum: verum non perfectus: non enim ſoluz ex his/quę ex principio/ſed ꝛ ex alijs efficitur neceſſarium.

¶ Inquit non fieri ſyllm perfectū ſic ſe hñtibus terminis ꝛ tradit duas cauſas, vnā quidē qꝛ cōuerſione oſtēditur, ꝛ hoc ſignificauit qꝛ dicit. Non enī ſolum ex his quę ex pncipio. Nā ſumpta ex principio nihil aliud ſunt, ꝙ ꝓpoſitiones, aliā quoq; cām tradit, qꝛ oſtēdit̃ deductione ad impoſſibile, ꝛ hoc ſignificauit, qꝛ dicit, ſed ēt ex alijs efficit̃. Naz in demōſtratione ad impoſſe indigemus aliquo extrinſeco pter ea q̄ ſumpta ſunt ex principio. Naz extra id qđ ſimul deducit̃ oppoſitū vna introducimus.

¶ Si autez m/de omni n/atq; x/pręđicetur: nō erit ſyllogiſmus. Termini ꝙ inſit: ſubſtantia/animal/homo/ꝙ non inſit/ſubſtantia/animal/numerus: medium ſubſtantia.

¶ In hac ꝯiugatione nō eſt ꝓpriū ſcđę figurę, dico. ſ. ꝓpoſitiones eſſe diſſimiles figura. Nam hę cōiugationes concludūt ꝛ oi ꝛ nulli ineſſe. Termini de omni ſunt ſubā animal hō, ꝛ medium ſubā, ſubā itaq; oi animali ineſt ſubā omni homini ineſt, cōcluſio erit aial omni homini ineſt,

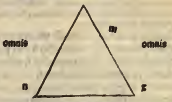
Subſtantia

Animal omnis homo.

Termini de nullo, ſubā, animal, numerus, ſubā oi aiali, ſubā omni numero ꝛ aial ſequit̃ nulli numero. Sed vocauit numerū ſubſtantiā, ſm opinionē Pithagoreoꝝ. Nam illi primas ſubſtātias vocabant numeros, idcirco ad maiorē euidentiā nos aſſumemus pro numero lapidē aut aliquod inanimatoꝝ. Sed merito ex duabus vniuerſalibus affirmatiuis in hac figura coniugatio inutilis eſt. Nā

Subſtantia

Animal neq; lapis.

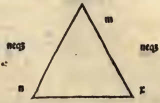
ſi per conuerſionē habēt neceſſarium ꝛ reducunt̃ ad primaz figurā, tunc conuertētes has aſſyllogiſticas facimus cōplicationes, merito igit̃ neq; in ſecūda figura ſyllogiſticę ſunt. Nā ſi alterā ſolum ꝓpoſitionez cōuerterimus, quālibet facimus minorem vniuerſalem affirmatiuam, ꝛ maiorem particularem affirmatiuam, ſi autem has duas conuerterimus faciemus eas particulares.

¶ Et quando neq; de x/neq; de n/aliquo pręđicetur m.

¶ Ponit alterā cōiugationez ex duabus vlibus negatiuis q̄ eſt aſſyllogiſtica. Nā cōcludit ꝛ ipſa oi ꝛ nulli ineſſe.

¶ Termini ꝙ inſit/linea/animal/homo: ꝙ nō inſit/linea/animal lapis.

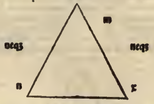
Linea

Animal omnis homo.

¶ Medium linea, linea de nullo animali, ꝛ linea de nullo hoie ꝛ ꝯclō erit aial de omni hoie. Et rurſus linea de nullo animali, linea de nullo lapide, ꝛ aial de nullo lapide.

Linea

Animal neq; lapis.

¶ Manifeſtuz itaq; ſi ſit ſyllogiſmus vniuerſaliter terminis exiſtentibus/neceſſe terminos ita ſe habere, vt diximus in principio: aliter. n. ſe habētibus non efficitur neceſſarium.

¶ Naz in pncipio dixit, qđ ſyllogiſticus ē modus ſi omni

⁊ nulli inſit, medium ſignificans eſſe hoc qđ propoſitio-nes ſint diſſimiles figura ⁊ qualitate.

Quando autem mediū ad alterū vlr ſit.

Cū dixerit de cōiugationibus ex ambabus vlibus ꝓ-poſitionibus, ⁊ oſtēderit duas ſyllogiſticas eſſe duas ve-ro aſſyllogiſticas, vult nunc dicere de ꝯiugationibus ex altera particulari ⁊ altera vniuerſali, ⁊ octo fiunt ex his coniugationes quarū duas tantū oſtendit eſſe ſyllogiſti-cas, reliquas vero aſſyllogiſticas.

Quādo quidē ad maius ſit vle aut pdica-tiuę aut priuatiuę/ad minus vo ⁊ ſm partē ⁊ oppoſitę: dico autem oppoſitę/ ſi vle priua-tiuū/qđ in parte affirmatiuum: ſi vo vle p̄di-catiuū/qđ in parte priuatiuū/neceſſarium eſt ſyllogiſmum fieri priuatiuum ſm partem.

Vult per hęc duas ſyllogiſticas cōiugationes ſignifica-re quę ſunt diſſimiles figura alterā ex vli negatiua maio-re ⁊ minori particulari affirmatiua, ⁊ aliā ex minore vli affirmatiua ⁊ minori particulari negatiua, quę particula-res concluſiones concludunt.

Si nāqꝫ m/ineſt n/quidē nulli, x/vo alicui, neceſſe eſt n/ipſi x/nō ineſſe. Cū enim conuer-tit priuatiuū, nulli m/ineſſe n/m/vo ſuppoſi-tum eſt x/alicui nō ineſſe: quare n/alicui x/non inerit: efficit nāqꝫ ſylls per primā figuram.

Hic eſt tertius modus ſcđę figurę qui ex maiori vli ne-gatiua, ⁊ particulari affirmatiua minore cōcludit conclu-ſionē particularē negatiuam, ceu rōnale nulli irrōnali, rō-nale alicui animali, ꝯclo erit irrōnale nō omni animali.

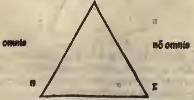
Rationale

Irrationale, neqꝫ, animal,

Nam quia conuertitur vlis negatiua, vt rōnale nulli irra-tionali ineſt, ita irrōnale nulli rationali inerit, ſi ergo irra-tionale nulli rationali, ⁊ rōnale alicui animali, fit quar-tus modus primę figurę concludēs cōcluſionem particu-larē negatiuā, igitur irrationale non omni alali. Sed hic poteris materię copia ceu etiā in quarto modo primę fi-gurę accipiendo ea quę ſunt cōtra diuiſa ſub eodē genere oſtēdere idem ⁊ ponas maiorē terminū ⁊ medium ⁊ ho-rū genus minorē terminū. Verū pręordinauit coniuga-

Animal

Homo non omnis anima.

tionem ex maiori vli negatiua ob eandē cauſam quā di-ximus in primo modo, qꝛquidē vna conuerſione oſten-dat ipſa coniugatio. Nā altera neqꝫ vniuerſalr per cōuer-ſionē, ſed per ſolā deductionē ad impoſſibile oſtēdit.

Rurſus ſi m/n/quidē omni: x/vo alicui m/ non inſit, neceſſe eſt n/x/alicui non ineſſe. Si enim oi ineſt: p̄dicet aūt ⁊ m/de omni n/neceſ-ſariū eſt m/omni x/ineſſe: ſuppoſitū vo fue-rat alicui non ineſſe: ⁊ ſi m/n/quidem oi ineſt x, vo non omni erit ſyllogiſmus ꝙ non omni x/n, demonſtratio autem eadem.

Quartus modus ſyllogiſticus in ſcđa figura qui eſt ex maiori vli affirmatiua ⁊ minori particulari negatiua con-cludens cōcluſionē particularē negatiuā. Sciendū autem eſt qđ hęc coniugatio per cōuerſionē oſtēdi nequit. Nā ſi maior cum ſit vlis affirmatiua ꝯuertet, certe conuerteretur in particularem, ⁊ ſic fieret cōiugatio aſſyllogiſtica, ſi vo minor, cū ſit particularis negatiua, ad nullū certe cōuerti-tur vt oſtēſum eſt, idcirco dūtaxat deductione ad abſurdū demōſtranda eſt cōiugatio hoc modo m/omni n/inſit, ⁊ x/non oi, nunc autē iuxta ſuppoſitionē eo℞ qui cōtradi-cunt n/omni x/⁊ neceſſe eſt vt m/omni x/ inſit. Nam pri-mus fit modus primę figurę, erat aūt non oi, igit idē oi ⁊ non oi inerit qđ eſt abſurdū, igitur falſum eſt omni x/n/ ineſſe, ⁊ verū eſt non omni. Potes quoqꝫ copia materię hic oſtēdere idē ſimilr, ſicut in tertio modo primę figu-rę accipiendo ſpēm, genus, ⁊ vlibus qđ ſit eōe ambobus ponēdo genus mediū terminū, ⁊ ſpēm maiorem, ⁊ qđ in plus ſe habet ꝙ vtraqꝫ illa, minorē, quēadmodū etiā fe-cimus in prima figura. Nā in prima ſm vle affirmatiua ponitur ⁊ in ſcđa ſm particularem negatiuā, ceu animal omni homini, ⁊ animal non omni animato, cōcluſio erit homo non omni animato, totidē igitur in ſecūda figura ſunt ſyllogiſtici, ſi ꝓpoſitiones fuerint determinatę ſua determinatione ⁊ ſigno. At ſi accepimus in minori par-ticulari exiſtēte ꝓpoſitione indeterminatam ꝓpoſitionē vel affirmatiuā vel negatiuā tanꝙ ęquiualētes particula-ri maiore exiſtēte vniuerſali / vel affirmatiua / vel negati-ua fient alię duę ſyllogiſticę coniugationes vna ex maio-re vniuerſali negatiua ⁊ minore indeterminata indefini-taue affirmatiua, ⁊ altera ex maiori vli affirmatiua, ⁊ mi-nore indefinita negatiua, perinde ac ſex ſint coniugatio-nes ſyllogiſticę in ſcđa figura, ⁊ cęterę alię ꝑter has oſtē-ſum eſt, ꝙ ſunt aſſyllogiſticę, qꝛ nō ſeruāt ꝓpria figurę.

Syllogiſticę coniugationes in ſecunda figura.

- 1ᵃ Ex maiori vniuerſali negatiua,
  ⁊ minori affirmatiua.
- 2ᵃ Ex duabus vniuerſalibus maiore affirma.
  ⁊ minore negatiua.
- 3ᵃ Ex maiori vniuerſali negatiua,
  minore particulari affirmatiua.
- 4ᵃ Ex maiore vniuerſali affirmatiua,
  ⁊ minore particulari negatiua.
- 5ᵃ Ex maiore vniuerſali negatiua,
  ⁊ minore indefinita affirmatiua.
- 6ᵃ Ex maiore vniuerſali affirmatiua.
  minori indefinita negatiua.

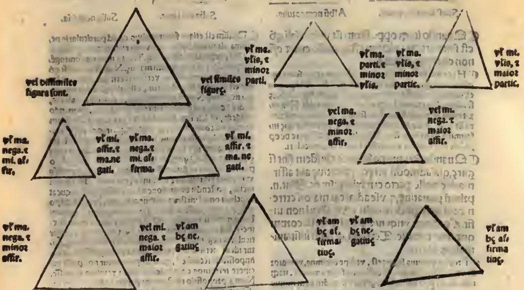
Si vo de x/quidem omni/de n/vo nō omni p̄dicetur m/nō erit ſylls/termini/animal/ſub-ſtantia/coruus/animal/album coruus.

Hinc vult oſtendere aſſyllogiſticas cōiugationes eas

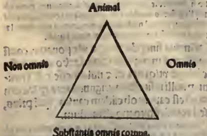
quę

quę non ſunt ex duabus vniuerſalibus. Nã illos ex duabus vniuerſalibus iam demonſtrauit, ſed primũ differit de his quę ſunt diſſimiles figura & oſtendit qđ aſyllogiſticę ſint. Nam quia neceſſe eſt ſi ſyllogiſticus fuerit modus, & in hac figura maiorem eſſe vniuerſalem, nunc autem ſit particularis, merito ergo eſt modus aſyllogiſticus. Diſputat ergo primum de maiore particulari negatiua & minore vniuerſali affirmatiua. Vnde viſus eſt ipſi ordinem ſumi ſic huius diuiſionis coniugationum.

℄ Si propoſitionum alia vniuerſalis alia particularis.

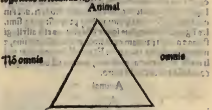

Cũ igitur differat ex tali diuiſione pmo de ſectionibus ſyllogiſticis deſcendit ad aſyllogiſticas coniugationes, & primo probat primum modũ aſyllogiſticum. Tertiũ autem diuidit per diuiſionez maioris particularis negatiuę, & minoris vniuerſalis affirmatiuę. Probat autẽ rurſus coniugationem concludentẽ omni & nulli, qui quidẽ tradende ſyllogiſticę facultatis non determinata renouat, & ſemper accipit eaſdem concluſiones ex eiſdez propoſitionibus. Termini autez ipſius (omni) ſunt hoc modo animal non omni ſubſtantię, animal omni coruo, cõcluſio erit ſubſtantia omni coruo. Termini quoq; ip-

Subſtantia omnis coruus.

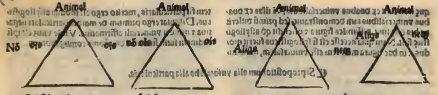
ſius nulli ſic, animal omni albo, animal omni coruo, & concluſio album nulli coruo. Is eſt tertius modus aſyllogiſticus in ſecunda figura.

Album neq; coruus.

℄ Neq; quando de x/quidem nullo de n/ ꝟo aliquo. Termini ꝙ inſit animal / ſubſtantia / vnitas ꝙ non inſit / animal / ſubſtãtia / ſciẽtia.

℄ Quartus modus aſyllogiſticus in ſecunda figura ex maiore particulari affirmatiua, & minore vniuerſali negatiua. Cauſa ꝟo etiam hic quod ſit is modus aſyllogiſticus eſt eadem, quia maior eſt particularis. Exempla de omni ſic, animal alicui ſubſtantię, animal nulli lapidi, concluſio erit ſubſtantia omni lapidi, ſed loco lapidis ipſe in minori termino accepit vnitatem ſm Pitagoricos, vt dictum eſt qui vnitatem ſubſtantiaz appellant. Exempla de nullo animal alicui ſubſtantię, animal nulli ſcientię, concluſio erit ſubſtantia nulli ſcientię.

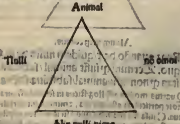
Subſtãtia ois coruus. Albũ neq͂ coruus. Suba ois lapis. Suba neq͂ ſcia.

¶ Quando itaq͂ oppoſitum ſit vniuerſali qđ eſt ſm partem: pictum eſt/quando erit ⁊ quñ non erit ſyllogiſmus.

¶ Hęc ratio indiget adiectione alicuius extrinſecus, vt oſtendatur quando erit ⁊ quando non erit ſyllogiſmus ex eiſdem propoſitionibus, quę ſint ſimiles figuris. Naz ſi ſubintellexerimus hoc, ratio inuenietur falſa. Non dixit enim de propoſitionibus ſimilibus figura quod altera ſit vniuerſalis, ⁊ altera particularis, vel rurſus quę inferuntur erunt ſuperflua. Nã debebãt illico diſſerere de oppoſitis habentibus vniuerſalẽ iunctã cũ particulari.

¶ Quando ṽo propoſitiones eiuſdem ſint figurę, quẽadmodũ vtręq͂ priuatiuę aut affirmatiuę, nullo pacto erit ſyllogiſmus. Sint.n. primũ priuatiuę, ⁊ vlẽ adiaceat maiori extremo: vt m/n/quidem nulli x/ṽo alicui non inſit. Contingit vtiq͂ n/⁊ omni ⁊ nulli eorum quę ſunt x/ineſſe. Termini ꝙ nulli inſit/animal/nix/nigrum.

¶ Propriũ huius figurę eſt, vt ſępe diximus, vt maior ſit vniuerſalis ⁊ minor ſit diſſimilis figura maiori, itaq͂ dicti modi duo ſunt aſſyllogiſtici ſm quãtitatem minus tuti ⁊ errãt. Nam accipiebant maiorem particularẽ, quaz oportebat eſſe vniuerſalem, ſiquidem debebant fieri ſyllogiſticę coniugationes. Sed hõc dicti modi errant ſm qualitatem. Nam accipiunt ambas propoſitiones ſimiles figura. Philoſophus igitur oſtendit eas eſſe aſſyllogiſticas ⁊ accipit primam ex maiore vniuerſali negatiua, ⁊ minore particulari negatiua. Exemplũ huius ſcilicet nulli ineſſe ſic ſit, animal nulli niui, animal nõ omni nigro, concluſio erit nix nulli nigro.

Nix, nulli nigro.

¶ Ex ṽo omni inſit non eſt capere. Si m/x/alicui quidem ineſt, alicui autem non. Si enim n/omni x/m/ṽo nulli n/m/nulli x/inerit: ſʒ ſuppoſitum fuerat alicui ineſſe. Sic itaq͂ non cõtingit terminos capere.

¶ Dictum eſt etiam ſuperioribus quod particularis negatiua aliquando ęquiualet vniuerſali negatiuę aliquãdo ṽo particulari affirmatiuę. Naz in materia contingẽti ęquiualet particulari affirmatiuę. Nam ſi veruʒ eſt qđ non omnis homo albus, verũ etiaʒ erit quod aliquis homo eſt albus, ſʒ in materia impoſſibili ęquiualet vniuerſali negatiuę. Nam ſi nullus alatus, ⁊ non omnis alatus, quare veritatem habet particularis negatiua, aliquando quidem per ſeipſam, aliquãdo ṽo per vniuerſalẽ. Nam in materia contingenti per ſeipſam, idcirco etiaʒ ęquiualet particulari affirmatiuę, ſed in materia impoſſibili habet veritatem per vniuerſalem negatiuam, idcirco etiaʒ ęquiualet ipſi. Quoniam igitur nunc minor propoſitio particularis eſt negatiua, ſi accipiatur per ſeipſaʒ exiſtẽs vera, non eſt inuenire terminos, qui concludant omni ineſſe, ⁊ oſtendit deductione ad impoſſibile qđ nequeat concludi omni ineſſe ex talibus terminis. Naz ſi fieri poteſt (vt inquit) inſit n/omni x/quoniam igitur ſupponebatur m/nulli n/ineſſe, ⁊ eſt n/omni x, igitur m/nulli x/inerit, ſed ſupponebatur ⁊ alicui. Naz ſic accepta et particularis negatiua ęquiualẽs particulari affirmatiuę, igitur idem inerit alicui ⁊ nulli, quod eſt impoſſibile, itaq͂ impoſſibile ſecutũ eſt, quia ſupponebatur nos poſſe accipere terminos concludentes omni x/ipſum n/ineſſe. Nam x/propoſitio ideſt minor partim indicat alicui ineſſe, ⁊ partim alicui non ineſſe, itaq͂ non poteſt concludi de omni ſic accepta particulari, ideſt qui tendit ad vtrãq͂ partem.

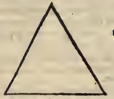
¶ Ex indefinito autẽ monſtrandũ: quũ enim verificatur ꝙ m/alicui x/non inſit, ⁊ ſi nulli inſit: quum ṽo nulli inerit/non erit ſyllogiſmus: manifeſtum ꝙ neq͂ nunc.

¶ Appellat indefinitum id quod alicui non ineſt, quia non habet, vt diximus definitam ſignificationem, ſed poteſt accipi etiaʒ pro particulari affirmatiua, ⁊ pro vniuerſali negatiua. Cum igitur in quib indefinita ſit ſignificatio ſi ſumeretur ęquiualẽs vniuerſali negatiuę, patet qđ aſſyllogiſticus modus erit, quũquidem concludat omni ineſſe, ceu animal nulli inanimato, animal non omni lapidi, concluſio erit inanimatum omni lapidi.

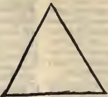
¶ Rurſus ſint pdicatiuę ⁊ vlẽ ponatur. conſimiliter/vt m/n/quideʒ omni, x/ṽo alicui inſit: cõtingit vtiq͂ n/⁊ oĩ ⁊ nulli ineſſe x. Termini ꝙ nulli inſit album/cignus/lapis, ꝙ ṽo omni nõ eſt capere ob eãdem cauſaʒ, quã prius, ſed ex indefinito monſtrandum.

¶ Sextus modus aſſyllogiſticus ex maiore vniuerſali affirmatiua ⁊ minore particulari affirmatiua, quia eſt conſimilis figura iterum propoſitionum. Exemplũ ar de nullo albũ oĩ cigno, albũ alicui lapidi: concluſio erit cignus, nulli lapidi. Sʒ neq͂ hic eſt ſimplr accipiendũ de omni,

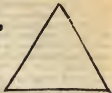
Animal

Inanimatū,omnis lapis.

Cigno nulli lapis.

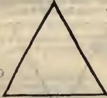

Animal,omnis,homo.

quādoquidē nequeamus accipere terminos ob dictam cauſam prius,q: ęquiualet particularis affirmatiua particulari negatiuę ingrediens ſyllogiſticaꝫ coniugationē, ideo rurſus ex indefinito probandū eſt, ſi acceperimus particularem affirmatiuaꝫ ęquiualentē vniuerſali,& non per ſeipſam verificatam, & ſic oſtendenda eſt aſſyllogiſtica coniugatio, & cōcludit de omni ſic ſubſtantia omni animali,ſubſtantia alicui homini, concluſio erit animal omni homini.

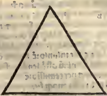
¶ Si ꝟo vlē ad minus eſt extremum/& m/x/ quidem nulli n/ꝟo alicui non ineſt: contingit,n/& omni & nulli ineſſe x. Termini ꝙ inſit album/animal/coruus: ꝙ non inſit album/lapis/coruus.

¶ Hic eſt ſeptimus modus aſſyllogiſticus ex maiore particulari negatiua,& vniuerſali negatiua minore,ceu de oī termini hoc modo album non omni animali,albuꝫ nulli coruo,concluſio erit,animal omni coruo. Termini de

Animal omnis coruus.

nullo album non omni lapidi,album nulli coruo,cōcluditur lapis nulli coruo. Sed in hac coniugatione non eſt

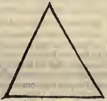

Lapis,necq coruus.

nobis difficile quicq̄ ob particularem negatiuam, quoniam & ſi acciperetur ęquiualens particulari affirmatiuę, nil minus eſt aſſyllogiſtica. Naꝫ maior qualitercūqꝫ accipiatur,particularis efficit aſſyllogiſticā cōbinationē.

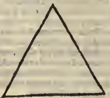
¶ Si autē pręddicatiuę ſint ꝓpoſitiones/termini ꝙ non inſit/album/aial/nix: ꝙ ꝟo inſit,album/animal/cignus. Manifeſtū itaqꝫ quando eiuſdē figurę ſint ꝓpoſitiones & hęc quidē vniuerſaliter/illa ꝟo in parte ꝙ nullo modo efficitur ſyllogiſmus.

¶ Hic eſt octauus modus aſſyllogiſticus ex maiore particulari affirmatiua & minore vniuerſali affirmatiua. Cū quoqꝫ hic eſt qō propōnes ſunt ſimiles figura,ceu albuꝫ alicui aiali,album omni nivi,cōcluſio erit aial nulli nivi.

Animal necq nix.

Exemplum de omni album alicui animali album omni cigno,concluſio erit animal omni cigno. Tales aſt ſunt

Animal omnis cignus.

aſſyllogiſticę coniugationes, ex vna vniuerſali, & altera particulari quando fuerint ſimiles figura.

¶ Verū neqꝫ ſi alicui vtriqꝫ inſit aut non inſit,aut huic quideꝫ,illi ꝟo non, aut neutri omni/aut indefinitę. Termini omniuꝫ cōmunes album/animal/homo albuꝫ animal/inanimatum. Manifeſtuꝫ itaqꝫ ex dictis/ꝙ & ſi ita ſe habeant termini ad ſeinuicem quēadmoduꝫ dictum eſt/ex neceſſitate ſit ſyllogiſmus: & ſi ſyllogiſmus ſit/neceſſe eſt terminos ita ſe habere: planū auteꝫ ꝙ & omnes qui in hac figura ſyllogiſmi imperfecti ſunt,omnes eniꝫ pficiuntur aſſumptis quibuſdam.

¶ Hic deinceps complicat aſſyllogiſticas cōiugationes cum quatuor ſint in his propoſitiones vna particularis negatiua,& affirmatiua,& indeterminata affirmatiua & ne

gatiua. Etenim maiore accepta ſm vnum horum modorum, vel minore variatur ſm quatuor itaq; quatuor vicibus quatuor ſexdecim fiunt. Hoc quoq; poteſt ſuppeditari copia terminorum omniū cōmunium, quibus omnes aſyllogiſticas coniugationes oſtendit tanq; omni ⁊ nulli concludentes. Exemplum de omni, albū alicui animali, album alicui homini, concluditur animal omni homini. Exemplum de nullo, album alicui animali, album alicui inanimato, concluſio erit aīal nulli inanimato.

℄ Quę vel inſunt terminis ex neceſſitate/aut ponuntur vt ſuppoſitiones, vt q̃n per impoſſibile monſtremus, ⁊ ꝙ non fit affirmatiuus ſylls per hanc figuram, ſed omnes priuatiui ⁊ qui vniuerſaliter ⁊ qui ſm partem.

℄ Quę non ſunt per conuerſionem concluſa ⁊ perfecta, ponuntur autem ſumpta velut ſuppoſitiones in deductione ad impoſſibile.

℄ TERTIA FIGVRA.

Si autem eidem/hoc omni, illud ſo nulli inſit, aut ambo omni/aut nulli. Figuram talem voco tertiam.

℄ Iam finē ſecūde figura accepit, hinc deinceps ad tertiā proficiſcitur, in qua medius terminus ambobus extremis ſubycitur. Icciro in ſcda figura dixit. Si autem eidē hoc omni, illud ſo nulli. Quoniā ibi medius terminus de ambobus extremis prędicaṫ ⁊ hic inquit, ſi autem eidē. Propriū autē huius figurę eſt vt minorē habeat ſolū affirmatiuā. Vnde cū alię figurę quatuor habeant ſyllogiſticas coniugationes, hęc ſo ſex cōiugationibus abundat. Nam in illis plures fuerant differētię quibus ſyllogiſticas ꝓpoſitiones cognouimus, ceu in prima illud. ſ. maiorem eſſe vniuerſalē, ⁊ minorē affirmatiuā, ſed in ſecūda maiorē eſſe vniuerſalē, ⁊ minorem diſſimilem figura. In tertia ſo ſufficit ſpecificare ſyllogiſticas ꝓpoſitiones, q minor eſt ſola affirmatiua. Q ō ſo hic plures differētias numerus ſubiecti cōtrahat, cōſtat. Porro animal quatenus habet duas ſolas differentias animatum ⁊ ſenſitiuū, in plus eſt, q̃ homo, ſed facta atq; addita differentia. ſ. rationale ⁊ mortale ſoli homini conuenit. Nam ſemper additio duarū determinationum efficit res terminari. Sed omnes concluſiones particulares in hac figura concluduntur.

℄ Sed mediū in ipſa dico, de quo ambo pręd icamus, extrema ſo quę prędicantur.

℄ Dictum eſt qō ordo figurarum aſſumitur ex habitudine medij ad extrema, ob id nunc cum mediū habeat in hac figura veluti extremū ordinem, quādoquidē ambobus extremis ſubycitur etiam figura vltimum ordinem inter reliquas accepit.

℄ Maius quod a medio longius, minus autem quod proximius.

℄ Maior terminus in hac figura bis prędicatur. Nam de medio ⁊ cōcluſione, ſed minor ſemel prędicatur, quādo quidē de ſolo medio prędicatur, ⁊ medius terminus cū ſubycitur maiori ⁊ minori, dūtaxat ſubycitur, ⁊ nunq̃ prędicatur. Icciro maiorem terminum inquit eſſe longius a medio, ⁊ erit longius ſm cognationem, qō de nullo prorſus ṗdicatur, ⁊ ſemper ſubycitur, ⁊ aliquid eſt ꝙ ſemper prędicatur ⁊ nunq̃ ſubycitur qō ſane maior eſt. Equidem proximius eſt id qō aliq̃n eſt ſubiectum ⁊ aliquādo prędicatum, ⁊ eſt minor terminus.

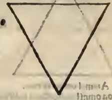
℄ Ponitur ſo mediū extra quidē extrema/poſitione autem vltimum. Perfectus itaq; neq; in hac figura ſyllogiſmus efficitur, poterit autem quū ⁊ vniuerſaliter ⁊ non vniuerſaliter termini ad medium extiterint.

℄ Extra quidem inquit, quia non ponitur ſm rectitudinem extremorum. Et extremum vocat ipſum quia deorſum locatur ⁊ ponitur.

℄ Vniuerſaliter igitur terminis exiſtentibus, quum ⁊ p/⁊ r/omni inſit s/erit ſyllogiſmus, ꝙ alicui eorum, quę ſunt r/p/inerit ex neceſſitate. Quoniam enim conuertitur prędicatiuum, inerit s/alicui eorum quę ſunt r. quāobrem quoniam p/omni s, s/ſo alicui r/neceſſe eſt p/alicui r/ineſſe, per primam nāq; figuram ſyllogiſmus efficitur. Poſſumus autem ⁊ per impoſſibile.

℄ Hic eſt primus modus ſyllogiſticus in hac figura ex ambabus vniuerſalibus affirmatiuis concludens cōcluſionem affirmatiuam particularem, ceu animal de omni homine, ſubſtantia de omni homine concluſio erit aīal de aliqua ſubſtantia. Nam cum vniuerſalis affirmatiuā cōuertatur in particularē affirmatiuam. Equidem ſi ſubſtantia omni homini, ⁊ homo alicui ſubſtantię. Nam fit tertius modus ṗmę figurę ex maiore vniuerſali affirmatiua ⁊ minori particulari affirmatiua concludens concluſionem particularē affirmatiuam, animal de omni homine homo de aliqua ſubſtātia, animal igitur alicui ſubſtātię ineſt, igitur ſubſtantia alicui animali. Oportet autem

Animal aliquis ſubſtantia.

Po r

Omnis Omnis

Homo

in hoc modo etiam accipere, quēadmodū in tertio modo primę figurę genus ⁊ ſpeciem ac cōmune ambobus, ⁊ ponere genus maiorē terminū, ⁊ ſpeciem mediū, ⁊ cōmune ambobus minorem. Et hęc eſt demonſtratio directa. Verum accipit elementa p/r/s/oſtendendo infimiorē locum tertię figurę per infimiorē ordinē elementoꝝ. Ponit autē s/mediū terminū oſtēdendo ipſius inferiorē nāq; reſpectu extremoꝝ per remiſſiorē infimiorēq; ordinem ipſius s/ad p/⁊ r/pōt quoq; fieri demōſtratio deductione ad impoſſibile ⁊ expoſitorio ſyllō. Nam ſi prius neceſſe eſt, vt affirmatio vel negatio quę opponunṫ contradictorię eſſe vera, ſi q̄s ergo ſupponeret falſum eē p/alicui r/ineſſe, oppoſitū ꝯdictorię neceſſe eſt vt ſit verū. ſ. ipſum nulli. Supponaṫ ergo p/ideſt aīal, quatenus qui ꝯdicit ſic vult nulli r/ineſſe ideſt ſubſtātię, ⁊ ſupponebaṫ r/ideſt ſubā omni s/ineſſe, ideſt homini, fit ergo ſcd̃s modus primę figurę ex maiore vniuerſali negatiua, ⁊ minori vl̄i affirmatiua concludēs concluſionem vl̄em negatiuā, igitur p/nulli s/ineſt, ideſt animal nulli homini, ſed

ſupponebaṫ

ſupponebatur omni, idem igitur omni ⁊ nulli, qđ quidē impoſſibile eſt, ſed impoſſibile ſequebatur, quia ſupponebatur ꝙ p/nulli r, igitur hoc eſt falſum, ergo erit verū oppoſitum contradictorię, ſcilicet alicui r/ipſum p/ineſſe qđ quidem oportebat oſtendere.

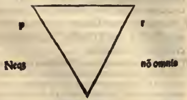
℄ Et exponendo demonſtrationē facere. Si ambo enim omni inſunt s/ſi quid eorum, quę ſunt s/ accipiatur, vt n/huic ⁊ p/ ⁊ r/ inerunt, quare alicui r/inerit p.

℄ Vide quō etiā ipſe nouit differentē eſſe exponendi demonſtrationē a conuerſione particularis affirmatiuę, vt dicebamus in ſermone de cōuerſione. Nunc enī poſtꝗ demonſtrauit per conuerſionē, inquit fieri poſſe, vt etiā id qđ dictū eſt fide perſuadeaẗ per oſtenſionē expoſitoriā. Quo igiẗ modo oſtendiẗ per expoſitionē, ſi p/⁊ r/oi s/ineſt, patet etiā qđ alicui parti eius ineſt, ſi ergo acceperimus aliquā partem ipſis s/videlicet n/hoc inquit cōmunis pars erit ipſius p/⁊ ipſius r/igitur qꝛ alicui parti ipſius r/ideſt n/ineſt ipſum p/ex neceſſitate. Idem quoqꝫ in terminis oſtēdi poteſt, ſi animal ⁊ ſubſtantia omni homini ineſt ⁊ alicui, conſtat ꝙ ſi ergo aliqđ acceptū fuerit hominis vt Socrates, is certe erit aliqđ ſubſtantię ⁊ animalis, quare alicui ſubſtātię ideſt Socrati ineſt animal, pōt idē ſic etiā oſtēdi. Nam ſi r/omni s/ineſt, igitur s/eſt pars ipſius r, ſi igitur p/ineſt omni s/⁊ s/eſt pars ipſius r, igitur p/eſt pars ipſius r/qđ quidem erat, ſi igitur illud alicui ex neceſſitate ſemper cōcludiẗ ⁊ illud omni aliquādo, ſi ſo ſumptus fuerit maior terminus cōtor minore, ceu animal omni homini, ⁊ animal omni homini, concluſio erit animati omni animali, ſed illud alicui ex neceſſitate concludiẗ ⁊ ſemper, ſed illud omni non ſemper.

℄ Et ſi r/omni s/ipſum ſo p/nulli inſit, erit ſyllogiſmus ꝙ p/alicui eorum quę ſunt r/non inerit ex neceſſitate, erit enim idē modus demonſtrationis cōuerſa r/s/propoſitione, mōſtrari ſo poſſet ⁊ per impoſſibile, quemadmodum in priori.

℄ Hic eſt ſecundus modus ſyllogiſticus in hac figura ex maiore vniuerſali negatiua, ⁊ minori vniuerſali affirmatiua concludens particularem concluſionē negatiuā, ceu irrationale nulli rationali, animal omni rationali, concluditur irrationale non omni animali. Nā vniuerſalis

Irrationale non omnis animal.

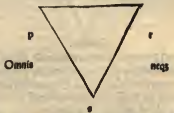
Rationale.

affirmatiua cum in particularē affirmatiuam conuertaẗ, ſi animal omni rōnali, ⁊ rōnale alicui animali, ſi ergo irrationale nulli rationali, ⁊ rōnale alicui animali, fit quartus modus primę figurę ex maiore vniuerſali negatiua ⁊ minore particulari affirmatiua cōcludēs cōcluſionē particularē negatiuā, igitur irrationale alicui animali. Oportet autē accipere terminos quēadmodum etiā in quarto modo primę figurę qui ſint ſpecies inter ſe contradiuiſę quarum altera ſit maior terminus, ⁊ altera medius terminus. Nam idē erit modus oſtēſionis conuerſe ꝓpoſitionis r/s. Idem enim eſt cum modo priori. Nam vt in illo conuertentes minorē propoſitionē vniuerſalē affirmatiuam exiſtentē fecimus particularē affirmatiuā, ⁊ fiebat tertius modus ꝓmę figurę ex maiore vniuerſali affirmatiua ⁊ minori particulari affirmatiua, ſic etiā in hoc modo eodē conuerſa fit quartus modus primę figurę cōcludens concluſionē particularē negatiuā. Demonſtrareẗ quoqꝫ oſtēſione per impoſſibile vt in priori modo diximus. Nam ſi falſum eſt non omni r/ipſum p/ineſſe, ideſt irrationale animali, verū erit omni. Nā hoc opponitur cōtradictorię, ſi ergo irrationale ideſt p/poneretur iuxta cōtradicētis ſententiā omni r/ineſſe, ideſt omni animali ineſſe, ⁊ erat r/omni s/ideſt animal omni rationali, patet qđ fit primus modus primę figurę ex duabus vniuerſalibus affirmatiuis cōcludens cōcluſionē vniuerſalē affirmatiuā, qđ p/ineſt omni s/ideſt irrationale omni rationali, ſed ſupponebatur a ꝓncipio nulli, idem igitur inerit omni ⁊ nulli qđ eſt impoſſibile, ſed impoſſibile ſecutum eſt, qꝛ ſupponebaẗ p/omni r/ineſſe, itaqꝫ falſa eſt ſuppoſitio hęc, qꝛ ex nulla vera ſuppoſitione ſequiẗ falſum, ſed oppoſitū cōtradictorię erit verum, ſcilicet p/non omni r/ineſſe, qđ quidē oportebat oſtendere, fieri quoqꝫ poteſt vt demonſtratione expoſitoria in hac coniugatione vtamur. Nam ſi animal omni rationali ineſt, igitur pars animalis eſt rōnale, ſi ergo nulli rationali irrationale ineſt, cum pars animalis ſit rationale, ei non ineſt irrationale, vel ſic ſi acciperetur aliqđ rationalis, vt homo liquet qđ pars eſt animalis, quia igitur irrationale nulli rationali ineſt, quare neqꝫ homini, qui eſt pars animalis, igitur homo non ineſt omni animali.

℄ Si ſo r/nulli s/p/ſo omni inſit s/non erit ſylls, termini ꝙ inſit animal/equus/homo/ꝙ non inſit/animal/inanimatum/homo.

℄ Primus modus aſſyllogiſticus in hac figura ex maiore vniuerſali affirmatiua ⁊ minori vniuerſali negatiua, qꝛ non habet coniugatio propria tertię figurę qđ ſane erat, vt minor propoſitio ſit affirmatiua. Nam concluditur in hoc ipſum omni ⁊ ipſum nulli, vt de omni ſic, animal de omni homine, equus de nullo homine, concluditur ani-

Animal omnis homo.

Equus

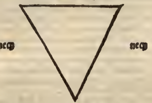
mal de nullo equo. Item de nullo ſic animal omni homini, inanimatum nulli homini, cōcluſio erit animal nulli inanimato. Sed ſcire dignum eſt ꝙ cum ipſe poneret exēpla in prima figura maiorem terminū primum ordinauit, ⁊ ſecundū medium, ⁊ tertiū minorem, ſed in ſecunda figura primum ordinauit medium tanquā de ambobus extremis pręḋicatum, ⁊ in hac tertia medium vltimū poſuit tanꝗ ſubiectum vtriſqꝫ.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

¶ Neq3 q̄ñ ambo de nullo s/dicant̄ erit ſyllogiſmus/termini ꝙ inſit/animal/equus/inanimatu3, ꝙ non inſit/homo/equus/inanimatu3. Manifeſtũ itaq3 ⁊ in hac figura quãdo erit, ⁊ quãdo non erit ſyllogiſmus quum termini vniuerſaliter fuerint, q̄ñ enim ambo termini ꝓdicatiui poſiti ſint/erit ſyllogiſmus, ꝙ alicui inerit extremum extremo, quãdo autẽ priuatiui non erit, quãdo autẽ hic prędicatiuus ſit, ille ſ̄o affirmatiuus, ſi maior quidem factus fuerit priuatiuus, alter autẽ affirmatiuus, erit ſyllogiſmus ꝙ alicui non inerit extremu3 extremo, ſi econuerſo non erit.

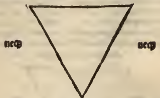
¶ Iſte eſt ſecũdus modus aſſyllogiſticus in hac figura ex ambabus vl'ibus negatiuis ob eandẽ cauſa3 quã in ſuperiore diximus. Vnde ia3 cõſtat qꝺ in omni figura hęc cõiugatio ex ambabus negatiuis eſt aſſyllogiſtica. Concludit aũt omni inẽe ſic animal nulli inanimato, equus nulli inanimato, concluſio erit animal omni equo. Item concludit nulli ſic, homo nulli inanimato, equus nulli inanimato, concluſio erit homo nulli equo.

Animal omnis equus.

Inanima.

Homo nec equus.

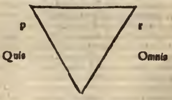

Inanima.

¶ Sed ſi hic quidẽ vniuerſaliter ſit, ille aũt in parte, terminis vtriſq3 prędicatiuis exiſtentibus, neceſſe eſt fieri ſyllm. Si vterlibet terminorum vl'r ſit. Si enim r/omni ineſt s, ipſum ſ̄o p/alicui, neceſſe eſt p/alicui eorũ quę ſunt r/ineſſe. Quoniã enim conuertit̄ affirmatiua/ inerit s/alicui eoru3/quę ſunt p. Quare q̄m r/ quidẽ omni s, s/ſ̄o alicui eorum/quę ſunt p/ ⁊ r/alicui p/inerit, quare ⁊ p/alicui r.

¶ Cum pertranſierit oẽs coniugat'ones ex ambab' ꝓpoſitionibus vl'ibus conſtãtes ⁊ oſtẽderit quales ſint ſyllogiſticę, ⁊ q̃les aſſyllogiſticę nũc docet de his ꝯiugationibus quę ſiunt ex vna vniuerſali ⁊ altera particulari, quę octo ſunt. Et primo exponit ea3 quę eſt ex maiore particulari affirmatiua, ⁊ minori vniuerſali negatiua, ⁊ oſtendit ipſam eſſe ſyllogiſtica3 per conuerſionẽ particularis. Inſit eni3 inquit p/alicui s/⁊ r/omni s/dico (inquit) quod p/alicui r/ineſt, ſed quomodo ⁊ quonã modo. Nam ſi p/ alicui s/⁊ s/alicui p. Nam particularis cõuertitur in ſeipſam affirmatiua, ſi ergo ſuppoſitũ fuerit, ipſum r/omni s/ ineſſe, ⁊ s/ſm cõuerſionẽ inerit alicui p/ſit tertius modus primę figurę ex maiore vniuerſali affirmatiua, ⁊ minore particulari affirmatiua cõcludẽs cõcluſionẽ particularẽ affirmatiuam, igitur r/alicui p/inerit, ſed nolebamus hoc oſtendere, ſi r/alicui p/ineſt, ⁊ p/alicui r, ſi ergo particularis affirmatiua conuertitur in ſeipſam, ⁊ p/alicui r/inerit, qꝺ quidẽ oportebat demonſtrare. Eſt autẽ is tertius modus ſyllogiſticus in tertia figura, ſed abundantia materię hic etiã idem ſuppeditari nobis poteſt, ſi acceperimus genus ⁊ ſpeciẽ ac cõmune ambobus ponentes maiore3 terminũ ſpeciem, ⁊ mediũ genus, ⁊ cõmune ambobus minorem ceu homo alicui animali, ⁊ animatum omni animali, ⁊ homo alicui animato ſeqtur. Na3 ſi homo alicui animali, ⁊ animal alicui homini, itaq3 ſi animatu3 omni animali, ⁊ animal alicui homini, cõcludet̄ animatum alicui homini, ſi hoc cõceditur, ⁊ homo alicui animato, qꝺ quidẽ oportebat oſtendere. Hunc autẽ ſyllogiſmum Theophraſtus quartũ ordinauit, q2 duabus egebat conuerſionibus. Verum Ariſto. poſuit tertium. Et forſitan quia in tertia figura minor erat habens propriũ principatu3 maxime. Nam indifferenter in eade3 figura ſe habet maior ſm quãtitatem ⁊ qualitatẽ, ⁊ minor prorſus vult quantitate ornari ⁊ bene diſponi, ⁊ ꝓpter ipſam vel ſyllogiſticę, vel aſſyllogiſticę fiunt ꝓpoſitionum cõplexiones. Cum igitur ipſa habeat in hac figura principatum ⁊ dominiũ, honorauimus prius in numeratione modoru3 illum qui habet minore3 vniuerſalẽ, vt propoſitio quę habet principatũ non ſola qualitate decoretur, ſed etiã quantitate.

Homo alicui, animatum.

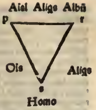
Animal
s

¶ Rurſus ſi r/quidẽ alicui s, p/ſ̄o omni ineſt, neceſſe eſt p/alicui r/ineſſe. Idẽ enim modus erit demonſtrationis.

¶ Hic eſt quartus modus ſyllogiſticus ex maiore vniuerſali affirmatiua ⁊ minore particulari affirmatiua concludens cõcluſione3 particularẽ affirmatiuã, ceu animal omni homini, albũ alicui homini, cõcluditur animal alicui albo. Nam ſi albũ alicui homini, ⁊ homo alicui albo, igitur ſi animal omni homini, ⁊ homo alicui albo, patet qꝺ concluditur animal alicui albo, qꝺ quide3 oportebat oſtẽdere. Nam ſit rurſus tertius modus primę figurę, ſed hic etiam copia materię idem oſtẽdi poteſt ſi accipiatur genus ⁊ ſpecies, ⁊ aliquid quod illis inſit particulariter, ⁊ partim quibuſdam alys ꝑter ipſa, ⁊ ponatur genus maior terminus eſſe, ⁊ ſpecies medius terminus, ⁊ qꝺ ineſt ipſis particulariter minor terminus.

¶ Eſt

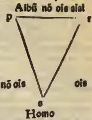
¶ Eſt autē demonſtrare & per impoſſibile & expoſitione quēadmodum in prioribus.

¶ Naȝ poſſunt ambo oſtendi deductiōe ad impoſſibile, & primo demōſtrabimus primū. Nam ſi aliquis diceret falſuȝ eſſe quod alicui r/ p/inſit. ideſt hoīeȝ alicui animato, patet qđ verum erit ipſum nulli, ſi ergo p. ideſt hō nulli r. ideſt nulli animato, vt vult qui cōtradicit, & r/animatum omni s, ideſt animali. Nam hoc ſupponebatur, igiť p, ſcȝ homo nulli s, ideſt aiali inerit. Nam ſit ſecundus modus p̄me figurę, ſed ſupponebať hominēȝ ineſſe alicui aiali, igitur idem inerit alicui & nulli, qđ quidē abſurdum eſt, & abſurdū ſequutū eſt perſpicuo, qa nos ſupponebamus p/nulli r/ineſſe. ideſt hō nulli animato, igiť hoc falſum eſt, & verum illud alicui, qđ qdem oportebat oſtēdere. Demōſtratur quoqȝ oſtēſione expoſitoria hoc modo. Naȝ ſi homo alicui aiali ineſt, & aiatuȝ omni, ſi acciperetur aliqđ animalis, cui inſit homo, hoc qdē erit cōmunis pars homini & aiato, igitur eſt aliqđ animati cui ineſt hō. Similr etiaȝ ſm modum oſtēdemus deductione ad impoſſibile hoc mō, ſi quis diceret falſum eſſe animal ineſſe alicui albo, patet qđ veruȝ erit nulli albo ineē animal, igiť & econtra nulli animali inerit albū, ſi ḡ nulli animali ineſt albū vt vult qui cōtradicit, & ſupponebať animal omni homini ineſſe, liquet qđ cōcluditur album nulli homini ineē. Nā ſit rurſus ſecūdus modus p̄me figurę, & ſupponebať alicui homini albuȝ ineſſe, idem igiť alicui & nulli inerit, quod qdem abſurdum eſt, & abſurdū ſequutuȝ eſt, qa ſupponebamus nulli albo aial ineē. falſum igitur eſt hoc, itaqȝ verum erit oppoſitum. ſ. ipȝ alicui, quod qdem oportebat oſtēdere. Similr quoqȝ idem oſtēdemus oſtēſione expoſitoria. Nā ſi animal de omni homine, & album de aliquo, ſi acciperetur aliquid hominis, cui inſit albuȝ ceu Scitha huic inerit animal, igiť alicui albo animal inerit, qđ oportebat oſtendere.

¶ Sed ſi hic quideȝ ſit p̄dicatiuus, ille ſ͛o priuatiuus, vniuerſalr auteȝ p̄dicatiuus, quādo minor quidē ſit p̄dicatiuus/erit ſyllˢ. Si enī r/omni s, ipſum ſ͛o p/alicui non ineſt, neceſſe eſt p/alicui r/non ineſſe. Si eniȝ omni/ & r/omni s/ & p/omni s/inerit, ſed non inerat.

¶ Cum expoſuerit ꝯiugationes ex vna vniuerſali, & altera particulari, atqȝ priores quę ex duab⁹ affirmatiuis, q̄rum vna habebat maiorem vlēm, & minorem particularem, & ecōtra, & oſtendit ambas eē ſyllogiſticas, quandoquidem in vtraqȝ ſeruabať ꝓprium tertię figurę. ſ. qđ minor ſit ꝓpoſitio. Reliquaȝ exponit cōiugationes quę ex altera affirmatiua, & altera negatiua, & affirmatiua exiſtēte vniuerſali, & particulari negatiua, & primam adducit q̄ habet in minori termino affirmatiuaȝ & vniuerſale, oſtēdit autē ipſaȝ eſſe ſyllogiſticaȝ. Naȝ quādo (inqt) minor fuerit p̄dicatiua, erit ſyllogiſmus. Et eſt quītus modus in tertia figura ex particulari negatiua maiore, & minori vniuerſali affirmatiua cōcludens cōcluſionē particularē negatiuaȝ, pōt quoqȝ copia materię idē inueniri, ſi accipiatur genus & ſpēs, & adhuc particulare accidēs quod ſpēi competat, & ſi hoc ponatur maior terminus, & ſpecies medius, & genus minor, ceu album non omni homini, animal omni homini, concluditur albuȝ non omni animali, oſtendit autem hoc deductione ad impoſſibile. Nam oſtendi non pōt p cōuerſionem, qa maior prorſus & vlr non conuertitur, cū ſit particularis negatiua, ſed minor ſi cōuertiť in particulareȝ affirmatiuam conuertitur, et fiunt ambę particulares, & ex ambab⁹ particularib⁹ nō pōt fieri ſyllogiſtica coniugatio (vt diximꝰ) quocirca deductiōe ad ipoſſe oſēdit ꝯiugationē h̄ mō. Nā aiali album ineſſe, pȝ qđ oi inerit, itaqȝ ſit albū ſi qs diceret falſam eē ꝯcluſionem quę dicit non omni animali, atqui & animal omni hoī inerat. Nam ſic ſupponebatur, igitur album concludetur omni homini ineſſe, ſed ſupponebať etiā nō omni, idē igiť omni & nō omni inerit, qđ qdem eſt impoſſibile.

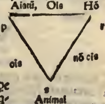

¶ Monſtratur autem & ſine deductione/ſi acceptum fuerit aliquid eorum, quę ſunt s, cui p/non ineſt.

¶ Inquit oſtenſionem expoſitoriam, nam ſi album non omni homini, & animal omni homini, ſi acciperet aliqđ hominis, cui non inſit album, ceu ęthiops, hic ęqdeȝ eſt pars animalis. Naȝ omni homini animal ineſt, patet qđ concluſio perſpicua eſt, quod album non omni animali ineſt, ceu ęthiopi.

¶ Quando autē maior qdeȝ ſit p̄dicatiuus, minor ſ͛o particularis priuatiuus nō erit ſyllogiſmus, vt ſi p/quidem omni ineſt s, r/autē alicui s/nō ineſt. Termini ꝙ omni ineſt/animatum/homo/animal.

¶ Cum ſuppoſuerit vlēm ꝓpoſitionem p̄dicatiuaȝ, & particularem priuatiuam, & oſtenderit qđ hoc mō ſe habentibus propoſitionibus, ſi in minori termino poneret vniuerſale affirmatiuuȝ, & in maiore particulare negatiuum ſit ſyllˢ, nunc ecōtra ſupponitur. Equideȝ in maiore vniuerſale affirmatiuuȝ, & in minore particulare negatiuuȝ, quā coniugationeȝ oſtendit eſſe aſyllogiſticā eo qđ minor amiſit proprietateȝ ſuam, dico ſciȝ affirmationem. Naȝ iſta coniugatio cōcludit omni & nulli, & oī ineſſe ſic concludit, animatū omni animali, homo non omni animali, concluſio erit animatuȝ omni homini.

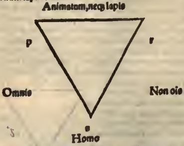
¶ Nulli non eſt accipe terminos/ſi alicui qdem ineſt s/ipſum r, alicui autem non, ſi eniȝ nulli r/ineſt p, ipſum ſ͛o r/alicui s/ & p/alicui s/non inerit, ſuppoſitum autem eſt omni ineſſe. Si enī oi s/ineſt p, r/ſ͛o alicui s/ & p, alicui r/ineſt, ſuppoſitū aūt fuerat nulli ineſſe.

¶ Inqt ſi acceperimus particularem negatiuaȝ ſeipſa veram fieri, ęqualet tamē particulari affirmatiue, & vniuerſale negatiuum eſt impoſſibile per eoſdem terminos cō-

cludi. Naʒ ingt ſi p/omni o/ineſt, ⁊ r/non omni, ⁊ deinde acceperimus per ſeipſam veram ꝗ equiualet tūʒ alicui, et facit ſyllogiſticam cōiugationeʒ, quare concludiť p/alicui r/non ineſſe. Si ergo ⁊ nulli cōcluditur per ſuppoſitionem, idem igiť alicui ⁊ nulli inerit, qđ quidem abſurdum eſt, Sed ēt aliter oſtēdi pōt. Nam ſi pōt nulli p/ipſi r/ineſſe, igitur neqȝ r/nulli p, ſed p/omni o, igitur r/nulli o/ſed erat etiam non omni, qđ dictum idem eſt alicui, idem igitur alicui ⁊ nulli inerit, igiť non pōt ꝯcludi nulli ineſſe, vt ꝓ B oñſa ſit aſſyllogiſtica cōiugatio ꝯcludens omni ⁊ nulli ineſſe, ſi particularis affirmatiua acciperetur per ſeipſam vera, ſi ergo erit modus aſſyllogiſticus, oportet particularem negatiuā in medio termino poſitaʒ ſic accipi, vt per vlem fiat vera, vt vlis negatiua ſumpta minor ꝓpoſitio opereť ⁊ efficiat ꝯiugationeʒ aſſyllogiſticam.

¶ Sed quemadmoduʒ in prioribus accipiēduʒ eſt, quuʒ eteniʒ indefinituʒ ſit alicui non ineſſe, ⁊ ꝙ nulli ineſt verum eſt dicere alicui non ineſſe, quū ꝟo nulli inſit, non eſt ſyllogiſmus, manifeſtuʒ igitur ꝙ non erit ſyllis. Sʒ ſi priuatiuus terminorum vniuerſaliter ſit, ꝗ autem in parte pręįdicatiuus.

¶ Quēadmodum prius inquit. accipientes particulareʒ negatiuaʒ indeterminatā indefinitāue, idest ambo ſignificantem vniuerſalē negatiuam, ⁊ particularem demonſtrauimus quaſdā aſſyllogiſticas coniugationes accipientes particularem negatiuaʒ ſignificantē vniuerſale negatiuum, ſic etiaʒ hic ſi eodem mō ipſam exponemus de vniuerſali negatiua inueniemus ipſaʒ aſſyllogiſticā. Nā nulla ꝓpoſitio in hac figura hñs minoreʒ negatiuā ſyllogiſtica eſt. Nam conclud it omni ⁊ nulli ineſſe. Et ipſi de omni terminos adiūximus, ſed de nullo nūc apponemus (vt dictuʒ eſt) particulareʒ negatiuam tranſmutantes in vniuerſalem negatiuam hoc modo animatuʒ omni animali, lapis nō omni animali concluſio erit animatum nulli lapidi.

¶ Quum maior ſit priuatiuus, minor ꝟo pręįdicatiuus erit ſyllogiſmus, ſi enim p/nulli o, r/autem alicui ineſt o/p, r/alicui nō inerit. Rurſus eniʒ erit prima figura r/o/ ꝓpōne ꝯuerſa.

¶ Hic eſt ſextus modus ſyllogiſtic⁹ in hac figura ex vli negatiua maiore, ⁊ minori particulari affirmatiua cōcludens cōcluſionē particularē negatiuā. Demōſtrať auteʒ per cōuerſionem minoris ꝓpoſitionis, ceu p/nulli o/⁊ r/alicui o/ſit. igiť ⁊ aliqđ o/alicui r, ſi ergo p/nulli o, ⁊ o/alicui r/ineſt, igiť p/nō omni r/inerit. Nam ſit quartus modus pme figurę ex vniuerſali negatiua maiore, ⁊ minore particulari affirmatiua cōcludens concluſioneʒ particularem negatiuā, pōt etiaʒ hic abūdantia materię oſtendi ſi accipiantur duo, ꝗdaʒ prorſus inter ſe diuerſa ⁊ aliena, ⁊ alterū ꝙ vtriſqȝ inerit particulariter, ⁊ hoc minor terminus ponať, ⁊ reliquoꝝ alteruʒ maiorē ⁊ alterum mediū, ceu homo nulli equo, albuʒ alicui equo, cōcluditur hō igitur nō omni albo. Sciendū autē quod talē moduʒ Theophraſtus quintuʒ ponit ꝑordinando ipm aūt eum quem ꝑdiximus, ꝗ iſte ꝓbatur per cōuerſioneʒ, ille aūt ſolum per deductionē ad impoſſibile. At Ariſto. ꝑordinauit quintum ob dictam cauſam. Hi ergo modi in hac figura ſunt ſex ſyllogiſtici ꝓpōnibus exiſtētibus aliquo ſigno determinatis. At ſi fuerint nonnullę indeterminatę indefiniteqȝ ſiēt alię quatuor ſyllogiſticę coniugationes quādoqdē indefinita ęqualeat particulari. Vnde cōponūtur hoc mō, vna eſt ex maiore vli affirmatiua ⁊ minore indefinita affirmatiua. Si p/de omni o/⁊ r/de o/etiaʒ p/ipſi r/inerit, ⁊ cuʒ affirmatiua cōuertatur o/inerit ipſi r/ꝗre cuʒ p/de omni o, ⁊ o/ineſt r. igitur ⁊ p/ipſi r/inerit. Altera cōiugatio eſt ex maiore vniuerſali negatiua, ⁊ minore idefinita affirmatiua ſic. Si p/nulli o/ineſt, ⁊ r/ineſt ipſi o. igiť conuertetur ⁊ o/inerit ipſi r, quare cū p/nulli o/⁊ o/ipſi r/ineſt. igitur p/ipſi r/non inerit. Item altera cōiugatio eſt ex maiore indefinita affirmatiua ⁊ minori vniuerſali affirmatiua hō mō, ſi p/ipſi o/ineſt ⁊ r/omni o/⁊ o/ipſi p/ſm cōuerſionē inerit, quare cuʒ r/omni o/⁊ o/alicui p/⁊ r/alicui p/inerit, ⁊ ꝗa affirmatiua cōuertitur, etiaʒ p/ipſi r/inerit, qđ ꝗdem oportebat oſtēdere. Quarta ex maiore indefinita negatiua, ⁊ minori vli affirmatiua ſic. Veꝝ hic modus per cōuerſioneʒ nō cōcluditur, ſiꝗdem particularis negatiua nō conuertatur, huic eniʒ ęquiualet indefinita, ſed affirmatiua cōuertiť ad particularem, ⁊ ſic ambę erunt particulares ex ꝗbus fit ſyllogiſmus nunꝗ itaqȝ oſtēdetur deductione ad abſurdū hoc modo. Si p/ipſi o/non ineſt, ⁊ r/omni ineſt, ⁊ p/ipſi r/non inerit. Naʒ ſi hoc falſuʒ, veruʒ erit ipm omni o. ergo p/omni r/ineſt, ⁊ ſupponebatur r/omni o/ineſſe. igiť p/omni o/inerit, ſʒ etiā ſupponebatur non ineſſe, ideʒ igiť omni inerit ⁊ nō inerit, qđ quidem eſt abſurduʒ, ⁊ abſurdum ob nil aliud ſequutū eſt abſurduʒ, quā quod ſupponebamus p/omni r/ineſſe, igitur hoc falſuʒ eſt, ⁊ veruʒ illud quod ex principio nō ineſſe, qđ quideʒ oportebat oſtendere, ſunt igitur omnes coniugationes in hac figura ſyllogiſticę decem iuxta ordinem ſubiectum.

¶ Sunt decem ſyllogiſticę ꝯiugationes in hac figura.

1ª Ex ambabus vniuerſalibus affirmatiuis.
2ª Ex ambabus vniuerſalibus maiore negatiua. et minore affirmatiua.
3ª Ex maiore particulari affirmatiua, minore vniuerſali negatiua.
4ª Ex maiore vniuerſali affirmatiua, minore particulari affirmatiua.
5ª Ex particulari negatiua maiore, et minore vniuerſali affirmatiua.
6ª Ex vniuerſali maiore negatiua, et minore particulari affirmatiua.
7ª Ex maiore vniuerſali affirmatiua, et minore indefinita affirmatiua.
8ª Ex maiore vniuerſali negatiua, et minore indefinita affirmatiua.
9ª Ex maiore indefinita affirmatiua, et minore vniuerſali affirmatiua.
10ª Ex maiore indefinita negatiua, et minore vniuerſali affirmatiua.

¶ Vnde ea quę dicēda ſunt de aſſyllogiſticis coniugatio

nibus particularibus.ſ.⁊ indefinitis perſpicua ſunt ex dictis in alijs figuris de ipſis, iccirco recuſandum eſt recẽ ſere reliquas coniugationes cum ſint aſſyllogiſticę, ne ſępe eadem dicere cogamur. Niſi quia nõnulli habẽt breuem inſtantiam in eiſdem, ſi ſumantur termini. Vñ conſentaneum eſt de illis mentionem facere.

¶ Sed quando minor ſit priuatiuus, non erit ſyllogiſmus. Termini ꝙ inſit/bõ/aial/ ſyluestre ꝙ non inſit/animal/ſcientia/ſylueſtre/medium amborũ ſylueſtre, neqꝫ quando vtriqꝫ priuatiui poſiti fuerint, ſit autem hic quidem vniuerſalr, ille ſo in parte. Termini ꝙ inſit quum minor ſit vl'r ad mediũ/aial/ homo/ſylueſtre, ꝙ non inſit/aial/ſcientia/ſylueſtre.

¶ Hęc eſt ꝯiugatio aſſyllogiſtica ex maiore ꝑticulari affirmatiua, ⁊ minore vniuerſali negatiua. Et ſylueſtre in his nõ ſolum in aialibus irrõnalibus ordinatũ eſt, ſed & de plãtis. Nã ⁊ plãtę dicũt eẽ ſylueſtres, vt Apollonius. Fugiat autẽ quis ſylueſtria mouere iacula contus. Aial igit̃ ineſt alicui ſylueſtri, ceu leoni, nã plantę nõ ineſt, ⁊ hõ nulli ſylueſtri, ⁊ aial omni homini.

¶ Sed quãdo maior vniuerſalr, minor ſo in parte, ꝙ nõ inſit/coruus/nix/albũ, ꝙ autẽ inſit non eſt capere/ſi r, alicui quidẽ ineſt s, alicui ſo non ineſt, ſi enĩ p/omni r, r/aũt alicui s, ⁊ p/alicui s/inerit, ſed fuerat ſuppoſitũ nulli, ceterũ ex indefinito mõſtrandũ, neqꝫ quãdo vtereqꝫ alicui medio inſit/aut non inſit, aut hic quidẽ alicui, ille ſo nõ omni, aut indefinite/non erit ſylls. Termini oium cões/aial/homo/album/aial/inaiatum/albũ. Manifeſtũ itaqꝫ ⁊ in hac figura, quãdo erit, ⁊ quãdo nõ erit ſylls, ⁊ ꝙ ita ſe habẽtibus terminis quẽadmodũ dictũ eſt fit ex neceſſitate ſyllogiſmus, ⁊ ſi exiſtat ſyllogiſmus, neceſſe eſt terminos ita ſe habere. Manifeſtũ ⁊ ꝙ omnes imperfecti ⁊ qui hac in figura ſyllogiſmi ſũt, perficiũtur nãqꝫ oẽs aſſumptis ꝗbuſdã, ⁊ ꝙ vl'iter rõcinari per hanc figurã nõ licet, neqꝫ priuatiuum, neqꝫ affirmatiuum.

¶ Medium in his albũ eſt, maior coruus, mior nix, coruus nulli albo, nix nõ omni albo, cõcluditur coruus nulli niui. Verũ terminos de omni nõ eſt accipere, ſꝫ oſtẽſio rurſus fit per indefinitum, ceu etiam prius, cęterũ dicta de reliquis aſſyllogiſticis ꝯiugatiõibus ꝑſpicua ſunt.

¶ Planum autẽ ⁊ ꝙ in omnibus figuris, qñ non fiat ſyllogiſmus, pręðicatiuis aut priuatiuis vtriſqꝫ exiſtentibus terminis, ⁊ in parte nihil penitus fit neceſſarium, pręðicatiuo autẽ ⁊ priuatiuo ⁊ vniuerſalr accepto priuatiuo, ſemꝑ fit ſylls minoris extremi ad maiorẽ, quemadmodum ſi a/omni b, aut alicui, b/ſo nulli c, cõuerſis nãqꝫ propoſitionibus neceſſe eſt c/alicui eorum, quę ſunt a/non ineẽ. Cõſimiliter ⁊ in alijs figuris, ſemper enim ꝑ cõuerſionem fit ſyllogiſmus.

¶ Sermo de tribus figuris finẽ accepit, hic autem tradit aliqđ theorema qđ ſequitur ⁊ ineſt tribus figuris. Nã cõuertitur ſe ad inq̃ſitionẽ ꝯiugationũ quę ſunt aſſyllogiſticę in trib⁹ figuris, ⁊ determinat eas quę ſunt oĩno inutiles, ⁊ quaſdã aperit aſſyllogiſticas in pſenti opere quę poſſunt alicuius ſtudio exiſtimari ⁊ cõuerſione aliquorũ aliorũ fieri ſyllogiſticas. Dicit ergo ꝙ in oibus figuris cõuer, q̃cunqꝫ ſũt aſſyllogiſticę cõiugationes, vel ex ꝓpõnibus ſimilibus figuris, vel ex particularib⁹, ad pſentem cõpoſitionẽ nõ ſunt vtiles, neqꝫ cõuerſe efficiunt ſyllm, ſed prorſus ſunt inutiles, ſed q̃cunqꝫ ſunt diſſimiles figura, ⁊ habẽt vl'em negatiuã, hę quoqꝫ nequeũt oſtẽdere per cõuerſionẽ aliqđ, ſed ecõtra cõiungũt minorẽ terminũ ad maiorẽ, ceu pma coniugatio aſſyllogiſtica in prima figura ex vniuerſali affirmatiua maiore, ⁊ minore vniuerſali negatiua. Si a/omni b/⁊ b/nulli g. B igitur modo eſt aſſyllogiſtica, ſed ſi cõuerterimus duas ꝓpoſitiones ſm ꝓprias cõuerſiones, cõcluditur g/non omni a/ineſſe. Nã ſi b/nulli g/⁊ g/nulli b/⁊ ſi a/omni b/⁊ b/alicui a. Incipiendo igit̃ a minore ꝓpõne, ⁊ cõponendo ſic dicẽdo g/nulli b/⁊ b/alicui a. Nã ſit quartus modus pmę figurę concludẽs ꝯcluſionẽ particularẽ negatiuã. Sic igit̃ idẽ non amplius demõſtrauit, ſed viſa eſt cõiugatio potens nõ eſſe ſyllogiſtica. Sic igit̃ oportet in pma figura duas ꝓpõnes conuertere, ſed in ſecũda minorẽ, ⁊ in tertia maiorẽ. Sũt igitur in pma figura tales modi qui poſſunt eẽ ſyllogiſtici duo alter pdictus, ⁊ alter ex maiore particulari affirmatiua, ⁊ minore vl'i negatiua. Nã his ſimilr cõuerſis minor cũ maiori copulat̃. Itẽ in ſcđa figura ſimilr modus ex vl'i vel particulari affirmatiua maiore, ⁊ minore vl'i negatiua fieri põt. Item in tertia figura ſimilr duę cõplicationes, quarũ alia ex duobus vl'ibus terminis cõponitur, quorũ minor eſt vniuerſalis negatiuus. Omnes igit̃ hę cõplicationes cõuerſe ſm duos terminos oſtendunt alicui nõ ineſſe minorẽ maiori, qui concludit particularẽ negatiuã concluſionem. At ipſe ſolam primã ordinauit vt in exemplo patet.

¶ Palam autem ꝙ ⁊ ſi indefinitum pro pręðicatiuo in parte ponatur/eundem faciet ſyllogiſmum in omnibus figuris.

¶ Merito. Nã ęquiualet particulari affirmatiuę, q̃re etiã aſſyllogiſtici ſunt modi qui ex altera indefinita ſi eo modo poſiti fuerint termini, vt dictũ eſt. Si autẽ pro hoc in pre indefinitũ, ⁊ ipſe per cõuerſiones cõcludent cõcluſiões negatiuam indeterminatã. Sed dignũ eſt dubitatione, ſi indeterminatę ſunt ꝓpões ęqualent particularibus, eędem affirmatiuę ęqualebunt affirmatiuis, ⁊ negatiuę negatiuis, fiunt autẽ ſyllogiſticę coniugationes hñtes alterã ꝓpõnẽ particularẽ negatiuã, quẽadmodũ in quarto mõ ſecũdę figurę dictũ eſt, ⁊ in ſexto tertię. cur dicendo ergo qđ indefinitũ ſi ſumatur ꝓ particulari ſolo pręðicatiuo ingt. ⁊ nõ amplius ꝓ negatiuo. Reſpõdeo igit̃ ꝙ vel per pdicatiuũ ſignificauit negatiuũ vel ꝙ in prima figura vniuerſalr non põt eſſe particularis negatiua aſſumpta. Vnde neqꝫ in reliqs ſcholijs ⁊ figuris habentibus particulare negatiuũ potuerunt per conuerſionem oſtendi, ſed deductione ad impoſſibile.

¶ Manifeſtũ autẽ ⁊ ꝙ omnes imperfecti ſylli perficiũtur per primã figurã, aut enim mõſtratiue/aut per impoſſibile cõcluduntur oẽs, vtroqꝫ aũt modo prima efficitur figura,

ſigdem monſtratiue perficiātur, quoniā p cōuerſiones cōcluduntur omnes, cōuerſio vō primam efficiebat figurā. ſin autē per impoſſibile monſtrātur, quoniā poſito falſo ſyllus efficitur per primā figurā, quemadmodum in vltima figura, ſi a/ ꝛ b/omni inſunt c/ꝙ a/alicui b/ineſt, ſi enī a/nulli b, b/vō omni c/a/nulli c, ſed erat omni, conſimilr ꝛ in alijs.

℃ Vult laudare pmam figurā, ꝗ per ipſam reliquę figurę pfectionem retinēt. Nam in 2ª figura modi pficiūtur cōuerſa maiore vniuerſali affirmatiua ꝛ faciēte pmā figurā. At modi in 3ª figura minore conuerſa affirmatiua perficiūtur. Qd vō etiā deductio ad impoſſe p pmā figurā pficiat ſyllm ipſe adducit exēpla tertię figurę.

℃ Eſt autem ꝛ oēs ſyllos reducere/ad vlr ſyllogiſmos qui in prima ſunt figura.

℃ Ante hęc igr oſtēdit oēs ſyllos in prima figura omnibus alijs eſſe pfectiores, nūc autē oſtendit duos pmos perfectiores eē etiā reliqs qui ſunt in eadē figura, laudās illos, ꝗ ſunt vtiles demonſtratiōi pp̄ter vniuerſale. Nā his demonſtrator vtitur ꝛ adhuc iſtoꝝ eo magis vtr ꝗ concludit affirmatiue, ꝛ raro negatiue, ꝗ pbat vt in pluribꝰ demſtatoꝛ, ꝛ raro vtr ꝯfutandibꝰ ꝛ reprobatiōibꝰ.

℃ Quę quidē in ſecūda ſunt figura planū ꝙ per illos perficiūtur, p̄terꝗ ꝙ nō omnes cōſimilr, ſed vles priuatiuo conuerſo, qui vō in parte vterꝗ per deductionē ad impoſſibile.

℃ Vterꝗ enī duoꝝ modorū primoꝝ vlium in ſecunda figura cōuerſa negatiua ppoſitione cōiungebat ordini ſecūdi modi pmę figurę. Nam dicebamus ſic m/nulli n/inſit, ꝛ x/omni, ſi aūt m/nulli n/ineſt, ꝛ n/nulli m, ꝛ hinc fiebat cōpoſitio ſm modū ſm primę figurę n/nulli m, ꝛ m/omni x. igitur n/nulli x. Similr etiā ſecūdus modus reducebat ad 2m modū pmę figurę per duas cōuerſiones, hoc igr modo vniuerſales modi per cōuerſionē reducūtur, ꝛ perficiunt, reliqui vō duę particulares p deductionē ad impoſſibile reducūtur ad pmam figurā acceptis oppoſitis cōtradictorie, ꝛ per figurā pmam potētibus oſtēdi. Nā neꝗ vlis affirmatiua cōuertebat cum aſſyllogiſticā faciebat cōiugationē conuerſa in particularem, neꝗ particularis negatiua, prorſus cōuertit, ideo deductione ad impoſſibile reducūtur hi ad vles modos primę figurę. Nā ſi m/ineſt omni n/ꝛ x/nō omni, neceſſe eſt n/nō omni x. Nā ſi hoc falſum erit verū illud oī, ſi ꝗ m/omni n/ꝛ ſupponebat n/omni x/ineē, igr m/omni x/ineſt. Nā fit pmus modus pmę figurę, ꝛ ſupponebatur non omni, idē igitur omni ꝛ nō omni, qd quidē eſt abſurdum. Hoc igr modo quartus ſecūdę figurę in pmū modū pmę figurę reducebat. Tertius autē in ſecūda figura oſtēdebatur etiā per cōuerſionē, ꝛ ob id redigebat in pmam figurā, ſed non ad modos vles ſed particulares. Verū is etiā deductione ad impoſſibile ad modum ſm vlem pmę figurę reducitur hoc modo m/nulli n/ꝛ x/alicui inſit, dico qd n/nō omni x/ineſt. Nam ſi aliqs diceret vno omni, ꝛ m/nulli n/atqꝫ n/omni x. igitur n/nulli x, ſed ſupponebatur etiā alicui qd qdem eſt abſurdū. Nam rurſus fit ſecūdus modus primę figurę.

℃ Qui autē ſunt in prima figura ſm partē/ perficiūtur quidē ꝛ per ſeipſos, verū eſt ēt per ſecūdā figurā mōſtrare ad impoſſibile deducendo/vt ſi a/omni b, b/alicui c/ꝙ a/alicui c/inerit, ſi enim nulli, b/vō omni, nulli c/b/inerit, hoc enī fit per ſecūdā figuram. Cōſimilr autē ꝛ in priuatiuo erit demōſtratio, ſi enī a/nulli b, b/vō alicui c/ineſt a/c/alicui nō ineſt, ſi enī omni, nulli autē b/ineſt/nulli c/b/inerit, ſed hęc erat media figura. Quāobrem quoniā omnes qui in media ſunt figura ſylli reducunt ad vles ſyllogiſmos/qui in prima, qui vō ſm partē in prima ad eos/qui in media. Planū ꝙ ꝛ qui ſm partē reducentur ad vles ſyllos/qui in prima figura.

℃ Cum oſtēderit quoſdam ſyllos in 2ª figura reduci ad modos vles primę figurę, nūc vult oſtēdere/qd etiā ſyllogiſmi particulares qui ſunt in pma figura reducuntur ad vles, lꝫ nō per ſe, neꝗ per ſeipſos, ſed deductione ad impoſſibile relati ad modos vles ſcdę figurę ꝛ per illoꝝ modū oſtendēdi ad modos vles primę figurę. i. non vt impfectos. Nā oſtēdūtur ꝛ per ſeipſos oſtenſiue cū ſint ſyllogiſtici. Itē oſtendūtur deductione ad abſurdū reducti prius ad 2am figuram, ꝛ per illā ad modos vles pmę figurę. Prior igr eorum ex vniuerſali affirmatiua maiore, ꝛ minore particulari affirmatiua. Cōcludet ꝗdē di recta demōſtratione particulare affirmatiuū ſic a/omni b/ꝛ b/alicui g. igr ꝛ a/alicui g. Cōcluditur autē deductione etiā ad abſurdū ſic. Nam ſi falſū illud alicui, verum erit a/nulli g/ꝛ omni b/inerat. igitur fit pmus modus ſecūdę figurę, quare ꝛ b/nulli g/inerit, ſed ſupponebat ēt alicui, quod qdem eſt impoſſibile, quare oſtenſum eſt ēt deductione ad impoſſibile per ſecūdā figurā, ꝛ ſecūda figura reducebat ad modos vniuerſales pmę figurę. igitur etiam particulares pmę figurę reducūtur ad vniuerſales modos in eadē figura per ſecūdā. Eodē quoꝗ mō ꝛ alter modus pmę figurę particularis reducetur ad modos vniuerſales. Nam ſi a/nulli b/ꝛ b/alicui g, igr a/nō omni g. Nam ſi hoc falſum eſt, verū erit a/omni g/ineē, ſi ergo a/nulli b/ꝛ omni g. rurſus fit ſecūda figura, igr b/nulli a/ſed ſupponebat alicui. ergo. Item is etiā modus deductione ad abſurdū ad ſecūdā figurā redactū erit, ꝛ hoc ad vles modos pmę figurę. Hoc mō igr particulares etiam modi reducuntur ad vniuerſales.

℃ Qui vō in tertia/quū termini vniuerſaliter ſunt ſtatim perficiuntur per eos ſyllogiſmos, qui in prima figura.

℃ Cum oſtenderit ambas figuras redactas ad vles modos primę figurę, deinceps nititur etiā ſex modos in 3ª figura ad illos redigēdos eſſe demōſtrare. Et dicit quod duo modi qui ex vlibus terminis conſtant, ſtatim reducuntur. Verū illud (ſtatim) dicit non ꝗ ſint ꝗ perfecti ſicut illi, ſed ꝗ deductiōe ad īpoſſibile, ꝛ nō per alios modos prius ꝓpoſiti p illos reducūtur ad vles modos primę figurę, quēadmodū particulares pmę figurę deductione ad abſurdū faciebant ſecūdā figurā, ꝛ per illā redigebātur in modos vles, ſed īmediate p ſeipſos pficiūtur. Nam ꝗ affirmatiuū alter, ꝛ alter negatiuū particulariter cōcludit, cōſtat qd quoties oppoſita ꝗ/accipereutur. Eqdem particulari affirmatiuo vniuerſale negatiuū opponitur, ꝛ in parte negatiuo vle affirmatiuū, q̄re cū in ambobus duo termini vles inueniātur, ſequet cōcluſio, ꝛ in primo vniuerſale negatiuū, ꝛ in ſecūdo vle affirmatiuū, quę efficiunt duos modos vles in pma figura,

gure pꝫ q̄ q̄ immediate ad illos reducuntur.

¶ Quũ vero in parte fuerint accepti per ſyllogiſmos in parte, qui ſunt in prima figura, iſti autẽ in illos redacti ſunt. Quare ⁊ qui in tertia figura ſm̃ partes omnes reducent̃ ad vniuerſales ſyllogiſmos qui in prima.

¶ Vniuerſales igit̃ (inqt) in 3ª figura per ſe ad primã reducuntur deductione ad impoſſibile, ⁊ particulares nõ hoc mõ, ſed q̄ etiam requirit̃ cõuerſio ipſorũ, ⁊ deductio ad impoſſibile p particulares q̄ ſunt in prima pficiunt̃. Hę autẽ redigebãtur ad vles primę figurę p ſecũdã, conſtat ẽt hĩ q̄ p̄ particulares in 3ª figura reducẽtur ad vles in prima per particulares primę, ⁊ per illos per ſecũdã figurã. Exẽpli gratia, ſupponat̃ nobis ille q̃ ẽ ex duabus eſt affirmatiuis particularibus. Naꝫ a omni b, ⁊ g alicui b, cõcluſio erit a alicui g. Si enim g alicui b, etiã b alicui g inerit. Si ergo a omni b, ⁊ b alicui g, pꝫ q̄ factus eſt particularis primę figurę. Eodẽ mõ in particulare reducit̃ etiã per deductionẽ ad impoſſibile. Naꝫ ſi falſum eſt a alicui g ineſſe, verũ erit illud nulli, ſi ergo a nulli g, ⁊ b alicui ſi. ruſus factus eſt particularis modus primę figurę, ⁊ hi reducebantur ad vles per ſecũdã figurã, igit̃ ẽt pticulares tertię p hos redigent̃ ad vles primę figurę.

¶ Qui igitur ineſſe aut non ineſſe monſtrant ſyllogiſmi, dictum eſt quomõ ſe habẽt, ⁊ ſm ſe, qui ex eadem figura, ⁊ ad ſeinuicẽ qui ex diuerſis figuris.

¶ Cũ tres ſint modi neceſſarij, de ineſſe, ⁊ cõtingẽtis cõcludens dicta vt nobis in memoriã reuocet, q̄ de modo de ineſſe oẽs tres explicate figurę magis ſunt, deinde deſcendit ad neceſſarios. Inqt igitur dictum eſt ſeorſum quomõ vnaqueqꝫ figura ſe habeat, ceu q̄ non per cõuerſiones qui erãt in prima figura oſtẽdũtur, ⁊ q̃les vniuſquiſqꝫ modus cõcludit cõcluſiões. Hi quoqꝫ qui ſunt in 2ª figure per deductionẽ ad impoſſibile, ⁊ per cõuerſionem reducũtur ⁊ pficiũtur. Qui vero ſunt in tertia p hęc, ac etiã per oſtẽſiones expoſitorũ, ⁊ ſi quippiã aliud proprium habẽt. Dictum quoqꝫ eſt quomõ ſe habẽt adinuicẽ qui ſunt ex tribus figuris, id eſt quęcũqꝫ cõmunia ipſis inſunt vel non inſunt.

¶ DE MIXTIONIBVS. CAP. VI.

Quoniam vero diuerſum eſt ineſſe ⁊ ex neceſſitate ineſſe ⁊ cõtingere ineẽ, multa enĩ inſunt qdem, nõ ex neceſſitate tamẽ, alia vero neqꝫ inſunt omnino, cõtingunt autem ineſſe, planum ꝙ ⁊ ſyllogiſmus vniuſcuiuſqꝫ horũ diuerſus erit, ⁊ non ſimiliter ſe habentibꝰ terminis, ſed hic quidem ex neceſſarijs, ille vero ex inexiſtentibus, ille autem ex contingentibus.

¶ Cum expleuerit ſermonẽ de tribus figuris quę cõſtabant ppõnibus de ineſſe, deſcendit ad ppões de neceſſario ⁊ merito ipſis ſm ordinis locũ aſſignat. Nam cum ea quę ſunt partim eodẽ modo ſe habẽt, ⁊ ſemp omnibꝰ inſunt, ⁊ partim inſunt qdeꝫ non ex neceſſitate, ſed poſſunt quãq inſunt etiam nõ ineſſe, ⁊ partim quędã nec inſunt, nec ex neceſſitate inſunt, tamẽ poſſunt ineſſe ⁊ non ineſſe, quorũ primum eſt illud de neceſſario, ⁊ illud de ineſſe, ⁊ de cõtingenti, ſed ob id fecit ſermonẽ, primo de ppoſitionibus de ineſſe tanq̃ ſimpliciorẽ. Nam ipſi q̄ eſt aduenientiũt qdam, ceu ſemp ⁊ omne facit neceſſariũ, ⁊ mediũ ſermonẽ ordinat de neceſſarijs cõiugationibus tanq̃ habentibus mediũ ordinẽ inter eas quę ſimplr inſunt, ⁊ eas quę cõtingẽter inſunt. Naꝫ ⁊ hę ſunt de ineſſe, ſed ſemp ⁊ neceſſario, alię vero de cõtingẽti nõ inſunt, ſed poſſunt ineſſe ⁊ nõ ineſſe, ob id igit̃ ſecũdo loco facit ſermonẽ de neceſſarijs cõiugationibus. Q̄ ſi ppões alię ſunt de ineſſe, alię vero de neceſſario, ⁊ alię de cõtingenti, pꝫ q̄ cum ſint diuerſę ppoſitiones, diuerſa quoqꝫ erit cõcluſio. Nã ex ppõnibus de ineſſe, fit cõcluſio de ineſſe, Silr quoqꝫ ex neceſſarijs neceſſaria, ⁊ ex cõtingẽtibus contingẽs.

¶ In neceſſarijs itaqꝫ ferme cõſimilr ſe habꝫ ⁊ in his, quę inſunt, eodẽ enĩ modo poſitis terminis in eo, q̄ eſt ineſſe, ⁊ in eo q̄ eſt ex neceſſitate ineſſe, erit ⁊ nõ erit ſyllogiſmus, pterq̃ꝫ ꝙ differẽt in eo, ꝙ adiacet terminis ex neceſſitate ineſſe vel non ineſſe nãqꝫ ⁊ priuatiuũ ſilr cõuertitur, ⁊ quod eſt in toto eſſe ⁊ quod de omni conſimiliter aſſignabimus.

¶ Vt ſi habẽt ppões de ineſſe, inqt, ita ſe habẽt etiã de neceſſario. Nam etiã ipſe ſunt aſyllogiſticę, ⁊ ſyllogiſticę in vnaquaqꝫ figura, ⁊ eaſdẽ inter ſe demõſtrationes habent, diſtant autẽ dũtaxat, q̄ iſte ſunt cũ modo, ille vero ſine modo. Adiecit autem ferme ppter quartũ modũ ſyllogiſticũ ſecũdę figurę, ⁊ quintũ tertię figurę. Nã in his eſt differẽtia neceſſariorũ ad illos de ineſſe, vt deinceps nobis oſtẽdet. Nam priuatiuũ ſimilr cõuertit̃, imo nõ ſolum priuatiuũ, ſed etiã affirmatiuũ. Sed cur huius mentionẽ non fecit? Dicimus igit̃ q̄ affirmatiuum in omnibus modis ſimilr cõuertitur, quo fit vt mirũ non ſit, ſi ẽt in his cõuertatur, ſed priuatiuũ nõ ſimilr in contingenti, vt etiam ipſe inquit, ideo de hac ſola conuerſione mentionem fecit, tãquã cõpetẽte duobus ſolis modis, ⁊ aliã tanquam omnibus cõmunem omiſit.

¶ In alijs igitur eodem pacto mõſtrabit̃ per conuerſionem, ꝙ cõcluſio eſt neceſſaria, quẽadmodum in eo, quod eſt ineſſe.

¶ Nam ſimiliter vel directe oſtendentur, vel per conuerſionem neceſſarij modi ⁊ ipſi de ineſſe.

¶ In media vero figura, quãdo ſit hoc quidẽ vniuerſale affirmatiuũ, hoc autẽ priuatiuũ in parte atqꝫ iterũ in tertia, quũ ſit hoc qdẽ vniuerſale pdicatiuũ, illud vero priuatiuũ in parte, non ſimilr erit ⁊ demonſtratio, cęterũ neceſſe eſt, cui vtrũqꝫ non ineſt de hoc facere ſyllogiſmum, erit enĩ neceſſariũ ⁊ in his, ſi autẽ de expoſito neceſſario eſt, ⁊ de illo quodã, nãqꝫ expoſitum q̄ illud aliquid eſt, ſit autẽ vterqꝫ ſyllogiſmorum in propria figura.

¶ Inqt alijs ſilr ſe habẽtibus prorſus. ſ. neceſſario ⁊ de ineẽ, ſolus quartus in ſecũda figura, ⁊ quintus in tertia differũt in his quę ſunt de ineſſe, ⁊ de neceſſario. Nam illi q̄ ſunt de ineſſe per cõuerſionẽ qdem nõ oſtẽdebant̃, ſed per deductionẽ ad impoſſibile, ſed in his de neceſſario non põt fieri demõſtratio eorũ per impoſſibile, ceu in 4º modo ſecũdę figurę ſermo noſter declarauit. Naꝫ eſto a, ei b, ex neceſſitate, ⁊ g, ex neceſſitate nõ omni, dico q̄ b, ex neceſſitate non omni inerit. Hoc eſt q̄ qdem dicebaꝫ, non põt deductione ad abſurdũ demonſtrari dicẽdo ſi

falſum eſt illud ex neceſſitate nõ omni ineſſe, verum erit hoc quod g/omni b/ineſt, at qui etiã a/omni b/ex neceſſitate inerat, deinde qualis ſequatur cõcluſio ignoramus. Nam ſi ꝯiugatio in prima figura ex maiore vli affirmatiua neceſſaria, ꝛ minore vniuerſali affirmatiua ꝯtingẽti, quę qualem ꝯcluſionem cõcludat nõdum ſcimus Phs docuiſſe ante mixtionẽ cõtingẽtis ad neceſſariũ, quare pulchre dicebatur nõ poſſe oſtendi quartũ ſyllogiſmũ ſcdę figurę deductione ad impoſſibile. Eadẽ quoqꝫ accidunt quinto mõ tertię figurę, oſtendit̃ igitur per oſtẽſionem expoſitoriam. Et talis eſt oſtẽſio expoſitoria hic. Eqdem in quarto in ſecũda figura ſi a/omni b/ex neceſſitate ꝛ g/alicui nõ inerit, ex neceſſitate ſumenda eſt pars ipſius g, cui a/nõ inſit, ceu d/ꝛ ſic ordinãdum eſt. Si a/nulli d, nulli quoqꝫ a/d, ſed a/omni b. igit̃ a/nulli b. igit̃ ꝛ b/nulli d, ſed d/eſt g/pars, igit̃ b/alicui g/nõ ineerit, ſed in ſecũda figura ſi a/alicui g/nõ inerit, ꝛ b/omni g, igit̃ a/alicui b/nõ inerit. Addat̃ igitur pars ipſius g/cui a/nõ inerit ceu d/ꝛ erit ſic, ſi a/nulli d/ꝛ b/omni d, ſiqdem ꝛ g/omni cuiꝰ eſt pars d, conuertetur autẽ b/ꝛ erit d/alicui b. Si ergo a/nulli d/ꝛ d/alicui b/ꝛ a/alicui b/nõ inerit. Vnde merito ſyllogiſmi de neceſſario eodem modo ſe habẽt cum illis de ineſſe, ꝛ eodem mõ oſtendũtur, qꝫ cõuerſiones ꝓpõnum de neceſſario ſimilr̃ ſe habere cũ illis de ineẽ dicebant̃, ſic aũt vterqꝫ ſyllogiſmus in ꝓpria figura, vterqꝫ (dicit) duorum ſyllogiſmoꝝ dictoꝝ oſtẽdũtur per ꝓpriã figurã ꝯcludendo ꝓprias cõcluſionẽ, ſed quartus ſylls ſecũdę figurę ꝑ ſcdm ſyllogiſmũ eiuſdẽ ſcdę figurę ſic. Nam ſi a/omni b/ineſt, ꝛ g/non omni, ꝛ ſupponebat̃ pars ipſius g/cui non ineſt a, igitur a/omni b/ineſt ꝛ nulli d, qđ qdem eſt ſecũdus modus ſcdę figurę ex maiore vli affirmatiua, ꝛ minore vli negatiua, igit̃ a/nulli b/ꝛ d/inerit quod eſt pars ipſius g, ipſum igit̃ b/nõ omni g/inerit. Silr̃ quoqꝫ qntus modus tertię figurę per ſcdm modũ eiuſdem tertię figurę oſtendit̃ ſic. Nam ſi a/ex neceſſitate nõ omni g/et b/ex neceſſitate omni, dico quod a/ipſi b/ex neceſſitate non oĩ ineſt. Nam cũ a/ex neceſſitate nõ omni g/ſumat̃ pars aliqua ipſius g, cui ex neceſſitate nõ ineſt a, ceu c, igit̃ a/nulli c/ex neceſſitate ineſt, ꝛ cũ b/ex neceſſitate omni g/ineſt, ꝛ vna pars ipſiꝰ g/eſt c, igitur b/omni c/ineſt. Si ergo a/nulli c/ꝛ b/omni ex neceſſitate ineſt, patet qđ factus eſt rurſus ſecũdus modus tertię figurę, quare oſtẽſio expoſitoria in ambabus ſyllogiſmis ꝓpriã rurſus effecit figuram.

¶ Sed annotatu dignum in his omnibus, quõ poſt demonſtrationem trium figurarum, deinceps viſus eſt elementis totius ꝛ ſecurius veluti prius ſm ordinem figurarum ꝛ terminorum, ꝛ his elementis vtens.

¶ MIXTIO NECESSARII ET INESSE.

SEd contingit aliquãdo ꝛ altera ꝓpoſitione neceſſaria exiſtente/neceſſarium fieri ſyllogiſmũ/ꝑterqꝫ qꝫ nõ vtralibet, ſed q̃ ad maius extremum, vt ſi a/quidem ſumptum eſt/ineſſe ipſi b/ex neceſſitate/aut non ineſſe, b/ vero ipſi c/ineſſe ſolum, ſic enim ſumptis propoſitionibus ex neceſſitate a/inerit ipſi c/aut nõ inerit. Quoniam enim b/ipſi/ex neceſſitate ineſt/aut non ineſt/ a, ipſum vero c/aliquid eſt eorum/quę ſunt b, manifeſtum qꝫ ꝛ c/ipſi ex neceſſitate erit horum alterum.

¶ Cum tradiderit ꝓpõnes de ineſſe ꝛ de neceſſario, hic vult miſcere illas, ꝛ vult in eaſdẽ ſemper cõcluſionẽ ſeq maiorẽ ꝓpõnem, ceu ſi maior eſt neceſſaria ꝛ minor de ineſſe, ſit cõcluſio neceſſaria, ſi vero ecõtra maior de ineſſe ꝛ minor neceſſaria, ꝯcluſio de ineſſe erit. Tradit aũt primo vt cõſueuit coniugationes ex ꝓpõnibus ambabꝰ vniuerſalibus. Eqdem perſpicuũ eſt quod exiſtibus ꝓpõnibus vlibus octo fiũt cõiugationes, quatuor qdem ſyllogiſticę, quatuor vero aſyllogiſticę. Nã ſi duabus vlibus exiſtẽtibus de ipſo ineſſe, quatuor fiebant ꝯiugationes, ſimilr̃ etiã eiſdẽ exiſtẽtibus neceſſarijs, vnde conſtat qꝫ ſi hę miſceant̃, octo fient. Nã ſi maior fuerit neceſſaria ꝛ minor de ineſſe, quatuor fiũt cõiugationes ſm q̃litatem variatę. Vel enim ambę ſunt negatiuę, vel ambę affirmatiuę, vel altera affirmatiua, ꝛ altera negatiua. Et hoc dupl̃r. Similr̃ etiam ſi econuerſo fuerint. ſ. maior de ineſſe, ꝛ minor neceſſaria, rurſus fiũt alię quatuor ꝯiugationes ſm qualitates variatę, omnes igit̃ ſunt octo, prius igit̃ exponit neceſſarias ex duabus vlibus affirmatiuis, minore exiſte de ineſſe. Et Phs (vt diximus) vult ſemꝑ cõcluſionem ſequi maiorẽ ꝓpõnem, ideo ꝛ hic hoc mõ ſe habẽtibꝰ ꝓpõnibus neceſſaria cõcluſio ſeqꝛ, vt inqt. Verum alij vt Theophraſtus/Eudemus/Plato negant ſic ſe habere, vt Ariſto inqt. neqꝫ concedũt cõcluſionẽ prorſus ſeq maiorem, ſed ſemꝑ fieri de ineſſe. Dignum igit̃ eſt primo exponere Ariſtotelicã demõſtrationẽ, ꝛ quot hi qui Pho aſſenſi ſunt adiecerũt ad oſtẽſionem eiuſdẽ. Deinde exponere quę opinioni cõtrarię nõnulli fauentes aſſerũt, ꝛ ita quę ſufficiunt verbis diſcutere. Ariſtotelis igit̃ oſtenſio ſic procedit a. inqt ex neceſſitate omni b/inſit, ꝛ b/oĩ g/inſit, dico (inquit) quod a/ex neceſſitate omni g/inerit. Nam cum a/ex neceſſitate omni b. igitur omnibus partibus eiuſdem ineſt, ſed vna partium ipſius b/eſt c, igitur a/ex neceſſitate omni c/inerit qđ quidem oportebat oſtendere. Sic igit̃ Ariſto. oſtendit. Alij vero aſſentientes ipſi ꝛ ſuffragantes huic opinioni addũt ꝛ alias duas demonſtrationes, vnam qdem per impoſſibile, et ſic dicimus inquiũt, qđ ita ſe habẽtibus ꝓpoſitionibus ex neceſſitate a/omni c/ineſt. Nã ſi hoc falſum, erit verum oppoſitum, qđ eſt a/cõtingit non oĩ c/ineſſe, vt rurſus opponamus modum modo, quãtitatem quantitati, ꝛ qualitatem qualitati. Cum igit̃ a/contingit nõ omni c/ineſſe, ꝛ ſupponebat̃ b/omni c/ineſſe, igitur a/cõtingit nõ omni b/ineſſe, ꝛ ſuppoſitum fuerat ex neceſſitate omni, idem igit̃ contingit non omni ꝛ ex neceſſitate oĩ, qđ ſane fieri negt.

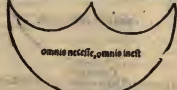
¶ Sciẽdum autem eſt qđ etiam Ariſto. ꝛ omnes alij confitẽtur ex maiore contingẽti exiſtẽte particulari negatiua: ꝛ minore vniuerſali affirmatiua de ineſſe cõcludi concluſionem particularem negatiuam cõtingentem. Item addunt aliam demõſtrationem talem. Si ex duabus (inquiunt) propoſitionibus de ineſſe fiebat cõcluſio de ineſſe, patet qđ neceſſaria exiſtẽte altera non amplius eadẽ cõcluſio debuit cõcludi ſed neceſſaria. Hęc dicunt qui Ariſtotelicę opinioni ſuffragãtur ꝛ cõſentiunt.

¶ At alij inſtant ꝯ dicta eius. Et primo inſtat cõtra Ariſtotelicam oſtẽſionem ſic ex ſignificatione neceſſarij ꝛ de ineſſe. Inquiunt, neceſſarium eſt qđ omni ꝛ ſemper ineſt, ꝛ illud qđ ineſt eſt illud qđ eſt in re, ſed poteſt abeſſe ab ipſo, ſi ergo b/c/non neceſſario ineſt. igit̃ põt ſeparari ab eo, ſi ergo ſeparatur ab ipſo b/c. ergo nõ ex neceſſitate inerit a/ipſi c. Nã ſi ſepararet̃ medium ab extremo, non habebit extremũ quo cõiungat̃ extremo, quare inerit c/a/ꝛ nõ neceſſario. Etenĩ male ſupponebat̃, inquiũt qđ ſi a/ex neceſſitate omni b/ineſt, ꝛ pars b/eſt c. igitur a/ex neceſſitate omni c/inerit. Nã neceſſarium ꝓprie ineſt oĩbus partibus eius ex neceſſitate, ꝛ nõ aliquãdo exiſtẽtibus eius partibus, ꝛ aliquãdo nõ, ꝛ b/omni c/inerat, ꝛ non ex neceſſitate, q̃re poteſt

etiam

etiam nō ineſſe. Nam hęc eſt natura ipſius ineē, vt quod ineſt, quoq; ineſt poſſit etiam non eē. Si ergo pōt c/nō eē pars ipſi⁹ b. Nā ſic oñſuz eſt ꝑſpicuū ē, qđ ex nečitate oi c/inerit. Nā qđ b ita ſe hēat ꝑſpicuū ē ex appōne terminoꝝ.

Motus Progreſ. Homo

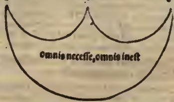

Omnis de ineſſe

rus. Sint itaq; termini, motus, pgreſſio, homo. Naz motus ex neceſſitate ineſt omni progreſſioni, τ pgreſſio oi homini de ineē, cōcludiṫ motus de ineē oi homini ineē.

Virtus Prudentia Homo

a b c

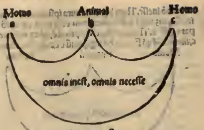

Item virtus, prudentia, homo, τ vniuerſalr̄ oportet acci pere vlius aliquid τ particularius, τ aliqd hoꝝ qđ de ineſſe participet. Et vlius ponere maiorē terminū, τ participans minorē. Item cōtra oſtēſionez ad impoſſibile ſic inſtāt, qꝛ hoc modo nō ſolū oſtēdemus nečiam affirmatiuam ɔcluſionē, ſed etiam vlem affirmatiuaz de ineē, τ adhuc vniuerſale affirmatiuū de cōtingēti. Dico eni inquit Theophraſtus qđ cōcluditur cōcluſio a/omni c/ineſſe. Nā ſi hoc falſuz, verū erit a/nō omni c/ineē. Cū igiṫ a/non omni c/ineſt, τ ſupponebaṫ b/ipſi c/omni ineſſe, igiṫ a/nō oi b/inerit, nā fit tertia figura ex duab⁹ ꝓpōnibus de ineē, τ erat ex neceſſitate omni, igitur a/ipſi b/ex neceſſitate omni ineſt, τ nō omni qđ fieri negꝫ, ſed opꝫ, inquiunt, τ vniuerſale ɔtingens poſſe cōcludi, nam dico qđ hoc modo ſe habentibus propoſitionibus concludiṫur a/omni c/contingere, naz ſi hoc falſum, erit verū neceſſe non omni. Cum igitur a/neceſſe eſt non omni c/ineſſe, τ b/omni c/inerat, igitur a/ipſi b, vel ex neceſſitate non omni, vel ineſt non omni. Verum naz id ita ſe habeat, adhuc dubitationem hꝫ. Erat autem τ ex neceſſitate omni b/a, idem igiṫ eidez omni τ non omni ex neceſſitate inerit, vel non neceſſe omni, quod fieri nequit, q̄re ſingunt deductio ad īpoſſibile, nihil minus oſtēdet vlez affirmatiuam neceſſariam concludi concluſionem, quā contingentem vniuerſalem affirmatiuam, vel de ineſſe vniuerſalem affirmatiuaz. Hoc igitur modo illi oſtēſionem ad abſurdum eē falſam oſtēdunt, qꝛ eadem oſtenſione in abſurdum in ꝓpoſitionibus ipſis plures cōcluſiones cōcludi poſſunt. Sed inquiſitione dignum eſt vtrū plures concluſiones cōcluderentur eadem oſtenſione ad abſurdū. Dicimus igiṫ quod vnaquęq; cōcluſio vniuerſalis affirmatiua acciperetur, deinde cōtraria ex ſuppoſitione ꝑticularis negatiue, τ merito eadez quātitate ſumpta in concluſionibus τ ſuppōnibus idez abſurdum ſequutuz eſt, naz ſoli hi modi mutati ſunt manente eadem quātitate, ideo τ in oibus idem fit τ cōcluditur abſurdū. Sed ad tertiaz oſtēſionē quę eſt in ſuꝑficie, eſt prompta obiectio. Si eniz qꝛ ex duab⁹ ꝓpōnibus de ineē per eas cōcludebatur ɔcluſio de ineē, qꝛ altera fit neceſſaria, ob id debuit cōcluſio fieri neceſſaria. Dicimus cuz illis qđ eo qđ ex duabus neceſſarijs nečia fiebat ɔcluſio, opꝫ vt ſi altera fuerit de ineē, τ ɔcluſionem fieri de ineē. Porro quod etiam erat veriſimilius, vel mixtam oportebat ipſam fieri. Et hoc videndaz eſt q̄uo fieri pōt vt ex ꝓpoſitione de ineſſe τ neceſſaria fiat aliquod mixtuz, quare ridiculū tale erit, ſed aliter oportebat idem dici, τ in qbus propoſitionibus maior eſt de ineē, τ minor nečia, nam oportebat etiam in his cōcluſionē eē nečiam ꝑ eandem cauſaz, nūc autē de ineē fit, igiṫ talis rō eſt ſtolida. Item quo pacto ſm quantitatē τ qualitatez cōcluſio ſemꝑ ſeq̄batur deteriorē propoſitionez, pꝫ quod ēt in his modis ſimilr̄ deteriorez concluſio ſequi debet, quare ſi ꝓpō de ineē eſt deterior ipſa nečia, patet quod ɔclō fiet de ineē, vbiq; igitur idē nobis demōſtratū fit. At forte nullū auxilium rōni Ariſto. defendendę afferri ītelligiq; eē pōt, imo dicimus qđ pōt defendi, nā ipſe ingt qđ nečium dupliciter diciṫ in libro de interꝑtatiōe, alterū ꝓprie, alterū ꝟo ex ſuppōne. Et nečiuz ex ſuppōne dupl'r, nam alteꝝ dicitur nečiuz dum fuerit ſubm, τ alterū dū fuerit ꝑdicatum, ceu ꝓprie diciṫ nečiuz moueri ſolē. Et nečium quādo eſt ſubiectū ex ſuppōne, vt Socratē eē aial, nā dū Socrates eſt, neceſſe eſt ipſum eē animal, qđ ēt magis ꝓprie neceſſario approximatur. Tertium ꝟo nečiuz eſt, ceu dicimus neče eſt ſedētez ſedere, naz dū eſt ꝑdicatū, dico. ſ. ſedere nečio ineſt ſedenti ſm nečiuz ex ſuppoſitiōe. Dicimus ergo quod maior propoſitio accepta eſt ſm ſpm nečiuz proprie, τ cōcluſio ſm nečium ex ſuppōne, quod eſt dūz ꝑdicatum eſt, nā quouſq; a/inerit c/ex nečitate eidem inerit. Et Alexander Phi interpres in quodā ſuo libro vult pręceptorem ſuum Soſigenem fuiſſe eiuſdem opinionis. ſ. quod Ariſto. hic concludat nečium ex ſuppoſitione, naz ingt qđ hoc velit, patet ex his quibus aliquando cōcluſio de ineē cōcluditur maiore exiſtente de ineē, τ altera nečia, exponit terminos Phe, aitq; ꝟo neceſſariū ɔcludaṫ maiore nečia exiſtēte, τ miore de ineē. Vnde cū noluit ſuppeditare nobis terminos ɔcludētes nečiū ꝓpe, ɔſtat (ingt) qđ ipſe accepit nečiū ex ſuppōne.

¶ Si autē b/quidem non eſt neceſſarium b, c/ꝟo neceſſarium non erit concluſio neceſſaria, nam ſi eſt/continget a/eorum quę ſunt b/alicui ineſſe ex neceſſitate/τ per primam, τ ꝑ tertiam figuram, ſed hoc falſum. Contingit eniz b/tale eſſe, cui nulli accidit ineſſe a. Pręterea τ ex terminis palam, ꝙ non eſt concluſio neceſſaria, vt ſi a/eſſet motus b/animal in quo autez c/homo, animal nāq; homo ex neceſſitate eſt, verum mouetur animal non ex neceſſitate, neqꝫ homo.

¶ Cū aſſignarit ɔiugationē τ mixtionē ex maiore nečia, nūc tradit eā q̄ oppoſito mō ſe hꝫ. ſ. eā mixtiōez q̄ hꝫ ad minorez neceſſariū τ ad maiorē ſpm de ineē. Et ingt nō nečiuz ſed de ineē ſi eā concluſionem, nā iam dictuz eſt, qđ hęc Ariſtoteles hic vult concluſionem ſequi maiorem, oſtendit autez hoc dupliciter, τ deductione ad īpoſſibile τ oſtēſione ꝑ terminos. Etenim vſus methodi eſt

non vt eas eiſmet adaptemus,ſed rebus,ideo apponentes aſſyllogiſticos terminos ſufficiebat his ad probationem,quod ipſi nequeant congruere rebus, oſtendit igiṫ hoc per primam figuram,τ per tertiam ſupponēdo cōcludi concluſionem neceſſariā,τ eadem oſtenſiōe oſtēdendo falſum ſequi,τ ſic ipſam confutat.Nam conſtat vt ea ſuppoſitio ex qua falſum ſequitur,ꝙ erit falſa.Nā nullam veram ſuppoſitionem falſum ſequitur,oſtendit igitur falſum ſequi,τ per primam τ ſecundam figuras,τ per primam ſic,ſi a/omni b/ſolum ineſt,τ b/alicui c/ex neceſſitate.Ego dico(inquit)ꝙ a/omni c/de ineſſe ineſt, At ſi quis diceret ex neceſſitate,cōcedatur hoc et ſi nullum falſum ſequetur.Eſto vera concluſio, quod ſi inuenerimus aliquod falſum ſequi,patet quod erit ſuppoſitio falſa,quę dicit neceſſarium concludi, quare ſolū de ineſſe concluditur.Cum igitur a/omni c/ex neceſſitate ſuppoſuimus,erat quoqꝫ b/omni c/ex neceſſitate,igitur c/alicui b/ex neceſſitate inerit. Nam conuertitur, ſi ergo a/omni c/ex neceſſitate ineſt,τ c/alicui b/ex neceſſitate ineſt,ergo a/alicui b/ex neceſſitate inerit.Nam fit tertius modus primę figurę,ſed hoc falſum eſt.Nam ſupponebatur ſolum a/omni b/ineſſe,τ omne quod ineſt,contingit nulli ineſſe,τ alicui ex neceſſitate ineſſe,ceu verū eſt dicere omni corpori moueri ineſſe,ſed hoc poteſt etiam alicui neceſſario ineſſe,ceu corpori cęleſti. Rurſus dicimus omni naui ineſſe ipſum moueri,vel homini ſedere,ſiue moueantur,ſiue ſedeant,ſed etiam nulli contingit ineſſe.Si ergo talis eſt natura ipſius eſſendi, ſi ergo poneretur ex neceſſitate a/ineē alicui b/non poterit idē eidem nulli contingere ineſſe. Hęc nāqꝫ erat natura ipſius de ineſſe proprie,igitur falſum ex neceſſitate a/alicui b/ineſſe,ſed falſum ſequutum eſt propter ſuppoſitionem dicentem a principio concludi neceſſariā concluſionem,igitur de ineſſe concludetur. Et conſidera quomodo non,inquit,impoſſibile eſſe a/alicui b/ex neceſſitate ineſſe,ſed falſum.Nam neqꝫ ſi aliquod falſum,hoc illico eſt impoſſibile,ſed ſi aliquid eſt impoſſibile,hoc ſtatim eſt etiam falſum,vt etiam in ſuperioribus diximus.Neqꝫ enim prępoſuit oſtendere hoc deductiōe ad impoſſibile,quocirca oppoſitum non ſupponebaṫ omni ineſſe,ſed ſolum oſtendere falſum dicens, quod neceſſaria concluditur concluſio. Nam neqꝫ impoſſibile eſt in aliquo idem eidem,τ de ineſſe omni ineſſe,τ ex neceſſitate alicui ineſſe. Nam vt dicebam tale eſt communis ineſſe vt per terminos demonſtrauimus,igitur falſum eſt illud ex neceſſitate alicui ineſſe,τ omni ſimpliciter,'deſt ſm vniuerſale ſignificatum de ipſo ineē, qđ quidem poteſt,τ alicui ex neceſſitate ineſſe,τ nulli contingere ineſſe. Sic igitur oſtenditur per primam figurā,τ per tertiam ſic.Nam ſi a/ex neceſſitate omni c,vt aliquis putaret,inerat autem etiā b/ex neceſſitate ipſi omni,igitur a/alicui b/ex neceſſitate inerit.Nam fit pmus modus tertię figurę duabus exiſtentibus neceſſarijs cōcludens concluſionem particularem affirmatiuam neceſſariam,τ ſupponebatur omni b/a/ineſſe,igitur falſū eſt a/alicui b/ex neceſſitate ineſſe. Nam contingit τ in ipſo de ineſſe id quod ſumptum eſt, velut omni τ nulli eidem ineſſe,igitur falſum eſt illud alicui ex neceſſitate,ſed falſum ſequutum eſt,quia ſupponebamus omni c/a/ineſſe ex neceſſitate.Sic igitur Ariſto. Item ex terminis manifeſtum eſt,ꝙ non erit concluſio neceſſaria, ceu ſi eſſet a/motus,τ b/animal in quo c/homo.Naꝫ motus omni animali ineſt de modo de ineē,τ animal omni homini neceſſario,concluſio concluditur non neciā, ſed de ineē.Motus enī oī hoī ineſt non necīo,ſꝫ de ineē.

Omnis ineſt.

Sed ſcire opus eſt in his terminis ꝙ nō idē intellexit poſſibile fieri,τ de quo dixit neciaꝫ ꝯclonē ꝯcluſam eē ex maiore necia.Naꝫ vt hic accipiēdo motū maiorē terminū,demōſtrauit ꝯnēꝫ nō neciam,ſic ēt ibi ſi ſumpta fuerit eadē minor nō erit necia cōcluſio,ceu a/aīal,τ b/hō,τ c/motus,igiṫ ſi aīal hoī ex necitate ineſt,τ hō mouetur de ineē,τ aīal neceſſario mouetur,ſed hoc eſt falſum,eſt igitur totū inuolucrū minus recte perſpectū, τ ꝯſtat ad quod reſpiciens deduceret. Naꝫ ſi acceperimus vt in pdicatione c/ſub b/inuenitur vt ſpēs ipſorum,ħ ēt in oībus ſuſpicatus eſt,ſed nō eſt. Nā neqꝫ hic ſub hoīe ꝗ eſt ſpēs motus poniṫ. At ordine terminoꝝ motus eſt ſumptus ſub ipſo,ſed velut ſubiectū.Vel igiṫ contēpſit, vel neciam ex ſuppoſitione accepit, vt diximus iam.

Conſimiliter autem τ ſi priuatiuum eſſet a/b/eadem enim demonſtratio.

Diximus octo hic factis vniuerſalibus coniugationibus τ quatuor ſyllogiſticis,ꝗtuorqꝫ aſſyllogiſticis,τ duas ſyllogiſticas ex ambab⁹ affirmatiuis tradidit,nūc ꝺo negatiuas tradidit,τ inquit,eandem demonſtrationē ēt in his eē.Eſto igitur maior necia,ſi ergo a/nulli b/ex neceſſitate ineſt,τ b/ex neceſſitate omni c/ineſt,igitur pars ipſius b/quę ęſt c,ſed a/ſeparata eſt ab omnibus partib⁹ ipſius b/ex neceſſitate cum ſit pars eius b,hoc igiṫ modo ſm Ariſtotelem oſtenditur. Eadem rurſus mouet Theophraſtus contra hęc,vt ſupra Nā vtereqꝫ terminorum eſſet neceſſarius cum fuerit alter de ineſſe,concluſio erit de ineſſe.Et in coniugatione habente neceſſariū ad minorem ipſe Ariſtoteles etiam ſimul fatetur,ſed in habente maiorem neceſſariam liquet,quia etiam oſtenditur priuatiua per terminos.Oſtenditur autem per cōmuniores dicendo ſic.Nam quia a/nulli b/ex neceſſitate,τ b/omni c/ineſſe,perſpicuum eſt. Nam ſi a/nulli b/a/ patet quod neqꝫ c.Nam c/ſub ipſo b/ponitur,ſed non amplius ex neceſſitate,nulli c/a,quemadmodum b,quia ipſius b/a,ſupponitur eſſe pars de ineſſe τ non neceſſario.Quo igitur ad terminos nequaqꝫ neceſſarium concluditur. Naꝫ ſi acceperimus ſpecies inuicem contradiuiſa,ceu nigrum,album,τ horum alterum faciemus maiorem terminum,τ alterum medium,τ deinde acceperimus tertium qđ vtriſqꝫ diuiſim pōt ineē τ non ineē,τ ħ faciemus minorem terminum,ceu equum,conſtat qđ altera contradiuiſorū ſpērum ex neceſſitate negabiṫ ab altera,ceu album negabitur de nigro,τ cū mediū affirmeṫ de vltimo inexiſtēter,nō ex necitate pmū de vltimo negabiṫ,ſed de ineē,q̄ ſi de ineē de ipſo medium pdicaretur,cōſtat qđ etiaꝫ pōt nō ineē eidē,ſed medio nō exiſtente de ineſſe ex neceſſitate ꝯdiuiſa inerit,ſi aūt pōt ineſſe τ non ineē,patet quod quoties negareṫ,nō ex necitate negabitur. Nā ſi albū nulli nigro ex necitate τ nigrū oī equo de ineē.Naꝫ ſi nigrū omni de ineē,poteſt etiam

non ineſſe,nō exiſtente autem albū omnino inerit,vel aliquid intermediū.Nec prorſus opꝫ participare altero cōtrarioꝝ,vel aliquo intermedio,ſi aūt pōt oi equo ineſſe ipm albū,pꝫ quod quādo nigrū ineſt,albū de ineē ⁊ nō neceſſario negabiť.Sꝫ notādū eſt ipm nō accepiſſe minorē terminū cui alterū aliqđ ꝯtrarioꝝ ex neceſſitate inest,ceu corno nigrū cui nō amplius ſuabim⁹ maiorē de ineē.

¶ In ſyllogiſmis ſꝫo qui ſunt in parte/ſi vniverſale eſt neceſſarium/ ⁊ concluſio erit neceſſaria,ſinautem quod ſm partem / non neceſſaria/neqꝫ priuatiua/neqꝫ prędicatiua/exiſtente vniuerſali propoſitione.

¶ Cum aſſignaſſet quatuor ſyllogiſticas ꝓpōnes ex duabus vlibus de aſſyllogiſticis nihil,ingt.Nam per eadeꝫ oſtēdunť per quę ēt ſunt oſtēſę aſſyllogiſticę de ineē,ꝓficiſcitur igiť ad ꝯiugationes quę ſiunt ex vna vli,⁊ altera ꝑticulari,⁊ ingt,qđ eo modo q̃ ſe habuerit maior ꝓpō etiam ſe habebit cōcluſio.Naꝫ diximus qđ in ꝑma figura vult maiorē ſequi cōcluſionē in vna nečia ⁊ altera de ineē,ſed in qua altera eſt vlis,⁊ altera particularis,prorſus maior eſt vlis in ꝑma figura,ſiquidē dꝫ ſyllogiſtica eē ꝯiugatio ꝓpter B ingt.qđ vlem ꝓpōnem ꝯcluſio ſequr. Naꝫ idē eſt dictu rurſus ꝯcluſionē ſequi maiorem.

¶ Sit autem primum vniuerſale neceſſariū, ⁊ a/omni b/inſit ex neceſſitate, b/ſꝫo alicui c/ ſolum inſit, neceſſe vtiqꝫ a/ alicui c/ineſſe ex neceſſitate,nam c/ſub b/eſt, b/ſꝫo omni a/inerat ex neceſſitate.

¶ Primā rurſus ponit habētem vlē neceſſarium in ꝓpoſitione maiori,ſed in minore particularē de ineſſe eſt,⁊ ambas affirmatiuas atqꝫ eadem oſtenſione,rurſus oſtēdit neceſſarium cōcluſuꝫ.Nam ſi a/inquit omni b/ex neceſſitate ineſt,⁊ b/alicui c/de ineſſe competit,cōcluditur quod a/alicui c/ex neceſſitate ineſt.Nā ſi b/oi a/ex neceſſitate,⁊ c/eſt aliqua pars ipſius b,a/igiť alicui c/inerit ex neceſſitate cū ſit pars ipſius b.Dicimus auteꝫ ad B rurſus eadem quę ēt in his ꝯiugationibus ex duabus affirmatiuis,qđ de ineē ſub c/eſt aliquid g,⁊ ob id poteſt non eſſe ſub eodem,ſed a/ipſi b/inerat ex neceſſitate.i. ſemꝑ eiuſdem partibus exiſtentibus,quare non ex neceſſitate,ſed de ineſſe alicui b/inerit.Sint autem termini,ſcientia,grāmaticus,homo.Naꝫ ſcientia omni grāmaticę ex neceſſitate ineſt,ſed grāmaticus de ineē alicui hoī ineſt,cōcluditur ſcia alicui homini ineē de modo de ineſſe.

¶ Conſimiliter autem ⁊ ſi priuatiuus eēt ſyllogiſmus,eadem enim erit demonſtratio.

¶ Rurſus ingt.ſi priuatiuū nečiuꝫ poneret vle ſiliť concluſio nečia ꝯcludeť.Nam ſi a/nulli b/ex neceſſitate,⁊ b/alicui c/de ineē,⁊ a/alicui c/ex neceſſitate nō inerit.Namqꝫ a/nulli b/ex neceſſitate,⁊ c/eſt aliqđ ipſi⁹ b,⁊ a/igitur alicui c/nō inerit ex neceſſitate.Eadē rurſus diceť ēt ad B,qđ ipm ineē ⁊ nō nečiuꝫ cōcludiť,q̃ qđē dicta ēt ſunt in ꝯiugatiōe ex duab⁹ vlibus maiore negatiua. Termini aūt de ineē ꝯcludunť,vigilia/ſomniās/hō.Vigilatio nulli ſomniāti ex nečitate,ſomniās alicui hoī de ineē,⁊ ſimpliciter opꝫ accipe contradictiſa,⁊ alteꝝ ponere maioreꝫ terminum,aliud medium , ⁊ aliud minorem cui maior inſit non ex neceſſitate.

¶ Si ſꝫo quod eſt in parte neceſſariū ſit,non erit cōcluſio neceſſaria,nullū eniꝫ impoſſe cōcidit,quemadmodum neqꝫ in vniuerſalibus ſyllogiſmis.Conſimiliter autem ⁊ in priuatiuis.Termini/motus/animal/album.

¶ Expone͂s duas ꝓpōnes hītes maiorē.i.vleꝫ nečiam ⁊ oſtēdens nečioꝫ cōcluſionē ſequi illam,nūc reliq̃s duas ponit.I.eas quę habent minorem particularem neceſſarium,⁊ inquit.quod quēadmodum in vniuerſalib⁹ ſyllogiſmis qui habent minorem neceſſariā nō ꝯcludūt neceſſariā ꝯclōneꝫ,ſed de ineē,ſic ēt in ꝑticularibus coniugationibus cōcluſio eſt de ineſſe,conſtat autem quod B concluditur ex his quibus nullum ipoſſibile accidit ipſi concluſioni,ſed neqꝫ hic,neqꝫ in vniuerſalibus propoſitionibus,ſed neceſſariū ſequebať.Nā ſi a/oi b/ineſt,⁊ b/alicui c/ex neceſſitate ineſt,⁊ a/alicui c/inerit,⁊ cāꝫ apponēdo.inquit.Non eniꝫ impoſſibile accidit,quēadmodū neqꝫ in ſyllogiſmis vlibus Nam quoties in illis accepit minorem ex neceſſitate, ⁊ ſuppoſuimus concluſionem aliquam de ineſſe concludi nihil falſi ſequebatur, ſed ſi ſuppoſuerimus concluſionem nečiam cōcludi aliquod falſum ſequebať,vt in illis docuimus.Vt igiť i illis ſuppoſito nečio aliquod falſum ꝯcludebať,⁊ ſuppoſito de ineſſe non amplius,ſic inquit, ⁊ in particularibus ſyllogiſmis ſi ſuppoſuerimus ſequi concluſionem neceſſariā falſum ſeqtur,ſed ſi de ineſſe,minime.Siliť aūt ⁊ ſi priuatiuus fuerit vniuerſalis,ſed neceſſaria eſt minor,concluditur concluſio Et hoc rurſus in terminis oñdit motus, animal,albuꝫ,motus omni animali de ineſſe competit,⁊ animal alicui albo ex neceſſitate cigno, cōcluditur motus ineē/cigno de ineſſe,nō tamē nečio. Similiter etiam in priuatiuo ſyllogiſmo,motus nulli albo cui album ineſt,album alicui animali ex neceſſitate,concluditur motus non omni animali ex neceſſitate,motus nulli animali de ineſſe,animal alicui albo ex neceſſitate motus alicui albo non ineſt.

¶ Sed in ſecunda figura ſi priuatiua ꝓpoſitio eſt neceſſaria, ⁊ concluſio erit neceſſaria, ſi ſꝫo pręđicatiua/non neceſſaria.

¶ Cum expleuiſſet ſermoneꝫ de prima figura hic conſiderat quo modo ſe habent mixtiones in ſecunda figura quę ſunt ex ipſo de ineſſe ⁊ neceſſario,⁊ cum propoſitiones fuerint diſſimiles figura in ſcđa figura,vult Ariſtō. concluſionem ſequi propoſitionem negatiuam,⁊ ſi fuerit de neceſſario negatiua,erit cōcluſio neceſſaria, ⁊ ſi de ineē,concluſio quoqꝫ erit de ineſſe,quoniam igitur ſyllogiſmi in ſecunda figura perficiūtur deductione ad abſurdū in pͣ figͣ,⁊ aliqñ opꝫ oīno in pͣ figͣ maiorē negatiuā eē,⁊ oſtēſuꝫ eſt qđ quomō ſe habuerit maior ꝓpō in prima figura,ita neceſſe eſt ſe hēe ēt ꝯcluſioneꝫ, nā reducta ſecūda figura ad ꝑmā,prorſus negatiua maior īueniť.

¶ Sit eni primū priuatiua neceſſaria/ ⁊ a/nulli ꝯtingat b,ipſi ſꝫo c/ſolū inſit,qm̄ itaqꝫ conuertiť priuatiuū, ⁊ b/a/nulli cōtingit,a/ſꝫo oī ineſt c/q̃re nulli c/ꝯtingit b/naqꝫ c/ſub a/eſt.

¶ Primā mixtionē exponit,q̄ cōſtat ex maiore nečia negatiua,⁊ minore vli affirmatiua de ineē,cōcludiť (ingt) cōcluſio nečia,nā cōuerſa negatiua ſit ſcđs modus ꝑmę figurę,nam ſi a/ex neceſſitate,nulli b/⁊ c/omni ineſt,dico ingt,ꝙ etiam b/ex nečitate nulli c/inerit,nā cū a/nulli b/ex nečitate ineſt,⁊ b/nulli a/ex nečitate inerit,ſed a/oi c/ineſt,ſit igitur ꝑma figura,igiť b/nulli c/ex nečitate,ſꝫ a/omni c/ineſt,ſit igitur prima figura , igitur b/ nulli c/ ex neceſſitate.Sic igitur Phs probat,qđ ꝯo non concludatur neceſſariū,pꝫ ex ſubiectis terminis,Vtus nulli malitię ineſt ex neceſſitate,ineſt aūt hoī cuicūqꝫ de ineē,cō-

cluditur etiã nulli homini ineſſe malitia ex neceſſitate. Ineſt aũt homini de ineẽ, ↄcluditur etiã malitia nulli homini cõpetere de mõ de ineẽ, quãquidẽ nõ ex neceſſitate. Rurſus ſanitas, morb⁹, hõ. Naꝫ ſanitas nulli morbo ineſt ex neceſſitate, ⁊ tãtũ de ineẽ cõpetit hoi cuicũqꝫ, ↄcludit etiam morbus de ineẽ nulli homini competere. Nã ſi ſanitas nulli morbo ex neceſſitate ineſt, ⁊ morbus nulli ſanitati ex neceſſitate inerit, et ſanitas cuicũqꝫ homini de ineſſe competit, ⁊ morbus nulli homini ex neceſſitate, igitur. Et vniuerſaliter propoſitionibus abundare poterimus accipientes ſpecies diuiſas contra ſeſe inuiceꝫ, ⁊ alterum facientes maiorem terminuꝫ, ⁊ deinde ſumere poſſumus alterum aliquid ponẽtes ipſum minorẽ terminũ qui poſſit ꝑticipare vtroqꝫ diuiſiꝫ nõ ex neceſſitate.

¶ Conſimiliter autem ⁊ ſi ad c/ponatur priuatiuum, ſi enim a/nulli c/contingit, ⁊ c/nulli a/ↄtinget, a/ſᷓo oĩ ineſt b, quare nulli b/contingit c, fit enim prima rurſus. igitur neqꝫ b/ ipſi c, conuertitur enim ſimiliter. Si autem prędicatiua propoſitio eſt neceſſaria / nõ erit concluſio neceſſaria, inſit enim a/omni b/ex neceſſitate, c/ſᷓo nulli inſit ſolum. Conuerſo itaqꝫ priuatiuo prima efficitur figura, monſtratum eſt autem in prima ꝙ non neceſſaria exiſtente priuatiua / quę ad maius / neqꝫ concluſio eſt neceſſaria, quare neqꝫ in his erit ex neceſſitate.

¶ Tradit coniugationem ex maiore vniuerſali affirmatiua de ineſſe, ⁊ minori vniuerſali negatiua neceſſaria, ⁊ oſtendit eãdem cõcludere nečiuꝫ per cõuerſioneꝫ minoris propoſitionis .i. negatiuę. Nam ſi a/omni b/de ineſſe competit, ⁊ c/nulli ex neceſſitate, ⁊ c, igitur nulli a/ex neceſſitate, ⁊ c/nulli a/ex neceſſitate, ⁊ a/omni b/de ineſſe, igitur c/nulli b/ex neceſſitate, ſed hoc non erat propoſitum oſtendere, ſed b/nulli c/ex neceſſitate, cum igiᷓ vniuerſalis negatiua cõuertatur de nečio in ſeipſaꝫ, ſi c/nulli b/ex neceſſitate, etiaꝫ b/nulli c/ex neceſſitate inerit. Demõſtrabimus etiam hanc eiſdeꝫ rõnibus concludere nõ nečiuꝫ ſed de ineſſe per terminos ꝑ quos etiaꝫ oñdimus priorẽ coniugationeꝫ, niſi ꝗa id quod accepimus ibi minorem terminum hic facimus maiorẽ, ceu ſanitas omni homini de ineſſe, ſed nulli morbo ex neceſſitate, concluditur ergo quod etiam homo nulli morbo de ineẽ competit cõuerſa ſimilr̃ minore ꝓpõne ⁊ ↄcluſiõe. Nã ſi morbus nulli hoi de ineẽ, ⁊ hõ nulli morbo de ineẽ cõpetet. Si aũt ꝑdicatiua ꝑma eſt nečia, nõ erit cõcluſio nečia, oſtẽdimus iã cauſam, cur in hac figura concluſio ſequaᷓ priuatiuaꝫ, cũ expoſuerit igiᷓ duas ꝓpõnes quę hñt neceſſarias ad ꝑuatiuã, nũc igiᷓ ecõuerſo põnit eas quę hñt neceſſariũ ad ꝑdicatiuã, ⁊ ad negatiuã ſᷓm de ineẽ. Iteꝫ ponit in his eã q̃ habꝫ nečium vniuerſale affirmatiuum ad maiorẽ, ⁊ ad minorẽ iũgit ipſum de ineſſe vniuerſale negatiuum ⁊ alterum omittit, quę habet ad maiorem negatiuum de ineſſe, ⁊ ad minorem affirmatiuum neceſſariũ. Naꝫ eadem oſtenſio ſeruit ambabus, niſi quia alia eget duabus ↄuerſionibus, quã apponit, ⁊ alia eget vna quã ꝑtermiſit, cõcludũt igitur vlem negatiuã de ineẽ concluſionem. Nã ſi a/omni b/ex neceſſitate, ⁊ nulli c/de ineẽ, ⁊ b/nulli c/de ineſſe competet Nã ſi a/nulli c/de ineſſe, ⁊ c/nulli a/de ineẽ competit ꝗa conuertitur, ſed a/omni b/ ex neceſſitate, igitur c/nulli b/de ineſſe. Nam facta eſt prima figura ex maiore negatiua de ineſſe, ſed oſtenſuꝫ eſt etiam in prima figura, qđ qualis fuerit maior terminus, talis ↄcludiᷓ cõcluſio, igiᷓ cõuerſa priuatiua ⁊ b/nulli c/ de ineſſe competet quod erat ꝓpoſitum oſtendere.

¶ Pręterea ſi concluſio eſt neceſſaria/contingit c/alicui a/non ineſſe ex neceſſitate, ſi enim b/nulli c/ineſt ex neceſſitate, ⁊ c/nulli b/inerit ex neceſſitate, ipſum ſᷓo b/alicui a/neceſſe eſt ineſſe, ſiquidem ⁊ a/omni b/ex neceſſitate inerat, quare ⁊ c/neceſſe eſt alicui a/non ineſſe, verum nihil vetat a/tale acceptum fuiſſe, cui omni c/ipſum contingit ineſſe.

¶ Cũ oſtẽderit ꝓpoſitã ↄiugationẽ ↄcludere de ineſſe ⁊ nõ neẽ aꝫ cõcluſionẽ per ↄuerſionem, nũc idẽm quoqꝫ oſtẽdit deductiõe ad impoſſibile. Nã ſi ſuppoſuerimus (inqt) neceſſariã cõcludi cõcluſionẽ, aliquod abſurdum ſequetur ex hac ſuppoſitione, ſed abſurduꝫ quod ſeqtur talem ſuppõnem eſt falſum, igitur falſum eſt ſupponere cõcluſionem neceſſariã. Naꝫ ſi ꝗs diceret cõcludi b/nulli c/ex neceſſitate, ꝑfecto cõuerteretur, ⁊ c/nulli b/ex neceſſitate ierit, rurſus qm̃ a/omni b/ex neceſſitate inerat, ⁊ b/ alicui a/ex neceſſitate inerit, ſi ergo c/nulli b/ex neceſſitate, ⁊ b/alicui a/ex neceſſitate, ⁊ ex duab⁹ neceſſarĳs fit cõcluſio nečia, ⁊ c/igitur ex neceſſitate alicui a/nõ ineritꝫ, ſꝫ quia ſuppoſituꝫ fuerat, a/nulli c/de ineſſe, ⁊ c/igitur nulli a/de ineſſe, ſed oſtẽſum eſt tale eẽ de ineẽ quod cum inſit alicui etiam eidem omni ⁊ nulli ineẽ poſſit, igitur põt oĩ a/ineſſe, concluditur autẽ nũc ex ſuppõne, ⁊ alicui ex neceſſitate nõ ineſſe, idem igiᷓ eidẽ omni ineſt, ⁊ alicui nõ ineſt ex neceſſitate, quod abſurdum eſt, patet igiᷓ quod abſurdum ſequutum eſt ex ſuppoſitione, ſi ex neceſſitate nulli c/ipſum b, veritas igitur erit ꝙ nulli inſit de ineſſe, quod oportebat oſtendere.

¶ Pręterea ⁊ terminos exponenteꝫ mõſtrare liceret, ꝙ concluſio non eſt ſimpliciter neceſſaria, ſed his exiſtentibus neceſſarĳs, vt ſit a/animal b, homo, c/ſᷓo album, ⁊ propoſitiones ſimiliter ſint accepte, contingit enim animal nulli albo ineſſe, ⁊ homo vtiqꝫ nulli inerit albo, verum non ex neceſſitate, contingit enim hominem fieri album, non tamẽ quouſqꝫ animal nulli inſit albo, quare his quideꝫ exiſtentibus neceſſaria erit concluſio, ſimpliciter autem non neceſſaria.

¶ Inquit non ſolum rationibus vniuerſalibus propoſitionũ perſuadebimus, ſed etiam oſtenſione per exẽpla, quod concluſio de ineſſe concluditur, ⁊ non propria neceſſaria, ſed ſi concluditur forſitan ex ſuppoſitione, nã hoc ſibi vult non ſimpliciter, ſed his exiſtentibus neceſſarĳs. Ponit igitur terminos, animal, homo, albũ, animal omni homini ex neceſſitate, animal autem nulli albo de ineſſe, concluditur conuerſa negatiua ⁊ concluſione, quod homo nulli albo de ineſſe competit, non enim eſt ex neceſſitate, nullum album eſſe hominem, ſed ſi, forſitan ex ſuppoſitione, quouſqꝫ ſuppoſitum fuerit animal nulli albo ineſſe. Sed apertior oſtenſio erit ſi motum, progreſſionem ⁊ hominem acceperimus/vel ſimpliciter aliquid vniuerſalius ⁊ particularius, ⁊ aliqđ alterum, cui inſint hęc non ex neceſſitate, nam motus omni progreſſioni ex neceſſitate, ⁊ nulli homini de ineẽ, concluditur

cluditur progreſſio nulli homini de ineẽ, quare his exi‑ſtẽtibus neceſſarijs erit ↄclũo necẽia, ſ; ſimpl'r non necẽis quouiſq. inquit. altera propoſitionum neceſſaria reuera erit, & altera ex ſuppoſitione, concluſio erit neceſſaria ex ſuppoſitione, & non ſimpliciter neceſſaria .i. proprie, ps igitur ꝙ in quibus volebat concludi neceſſarium, ex ſuppoſitione neceſſarium & non proprie dixit.

¶ Conſil'r ſe habebit & in ſyllis in parte, quũ enim priuatiua ꝓpoſitio, & vl'iter ſit & neceſſaria, & ↄcluſio erit neceſſaria, quũ ſo prędicatiua & vl'iter ſit & neceſſaria, priuatiua autẽ ſm partẽ, non erit concluſio neceſſaria.

¶ Ideſt exiſtẽte negatiua vniuerſali, ſiue maior, ſiue minor fuerit ſequetur vniuerſal'r concluſio talis, ſed ſi fuerit particularis negatiua nõ amplius. Fiũt autẽ coniugationes q̃tuor, altera ex vna particulari, & altera vli. Nã maiore exiſtente vniuerſali negatiua neceſſaria, & minor erit affirmatiua particularis de ineſſe, altera ex maiore negatiua de ineẽ, & minor erit neceſſaria affirmatiua, rurſus maiore exiſtente vniuerſali necẽia affirmatiua, minor erit particularis negatiua de ineſſe, ſi autẽ maior de ineſſe, minor erit neceſſaria.

¶ Sit primũ priuatiua & vl'iter & neceſſaria, & a/nulli b/cõtingat ineſſe, alicui ſo c/iſit. Quoniã itaq; cõuertiẽ priuatiuũ & b/nulli a/poſſet cõtingere ineſſe, a/ſo alicui c/ineſt, q̃re ex neceſſitate b/alicui c/non inerit.

¶ Primam mixtionẽ ex maiore vniuerſali negatiua neceſſaria, & minore particulari affirmatiua de ineẽ inquit. quod concludit cõcluſionẽ particularẽ negatiuã necẽiã. Nam ſi a/inẽt nulli b/ex neceſſitate, & alicui c/de ineſſe, dico (inq̃t) ꝙ a/alicui c/ex neceſſitate non inerit. Nã ſi a/ ex neceſſitate nulli b/& b/nulli a/ex neceſſitate inerit, ſed a/alicui c/ineſt, igiẽ b/alicui c/ex neceſſitate nõ inerit, nã hoc oſtẽſum eſt in p̃ma figura. Verũ hi termini cõgruẽt adaptariq; poſſunt etiam hic ad oſtendendam concluſionem de ineſſe, quod quidem etiam in prima figura in hoc modo facimus.

¶ Rurſus ſit p̃dicatiua vl'iter & neceſſaria, & ponaẽ ad b/p̃dicatiuum, ſi itaq; a/omni b/ex neceſſitate ineſt, c/ſo alicui non ineſt, ꝙ itaq; non inerit b/alicui c/manifeſtum, ſed nõ ex neceſſitate, iidem namq; termini erũt ad demonſtrationem, qui & in vl'ibus ſyllogiſmis.

¶ Secũdam mixtionem ponit ex maiore vniuerſali affirmatiua neceſſaria, & minore particulari negatiua de ineſſe, & inquit ipſam concludere concluſionem de ineſſe, oſtenditur autem hęc coniugatio per ipſos terminos ꝑ quos etiam oſtendit illam ex maiore vniuerſali affirmatiua neceſſaria, & minore de ineſſe particulari negatiua. Nam motus omni progreſſioni ex neceſſitate ineſt & homini non omni de ineſſe concluditur, quod progreſſio alicui homini non ineſt ſolum, nam eędem congruent & adaptari poſſunt demonſtrationes, & hic, quę etiã in vniuerſalibus accepte fuerunt.

¶ Sed neq; ſi priuatiuum neceſſarium acceptum ſit in parte, eſt concluſio neceſſaria, per eoſdem namq; terminos. Demonſtratio vno ſolo tranſumpto.

¶ Tertiam deinceps poſuit mixtionẽ quę ordinat vniuerſale affirmatiuum ad maiorem de ineſſe, & ad minorem particulare negatiuum neceſſarium. Et eoſdem terminos. inquit. his etiam congruere adaptandoſq; eſſe p̃ter hoc, quia tranſmutatur ordo. Nam minorẽ oportet facere maiorem & maiorem terminum medium ſic, progreſſio omni homini de ineſſe, ſed motui non omni ex neceſſitate concluditur homo non omni motui de ineſſe, & non opponitur illud alicui ex neceſſitate non ineẽ, itaq; non aliquando in eiſdem terminis Nam ſemp concluſum eſt de ineſſe, quis enã illud, vel ex neceſſitate ineſt, vel non, & hoc ſimpliciter dicitur, vel ineſſe, vel non ineſſe, neq; hęc oſtenſa eſt per conuerſionem, quia nulla conuertitur ad ſeipſam Verum reliquam coniugationẽ prętermiſit quę eſt ex maiore vniuerſali negatiua de ineſſe, & minore particulari affirmatiua neceſſaria, perinde ac compertum ſiat ꝙ particularis negatiua de ineẽ concludatur concluſio per conuerſionem.

Sed in tertia figura / quũ termini ſint vniuerſaliter ad mediũ & ambę propoſitiones p̃dicatiuę, ſi vtrelibet neceſſarius exiſtat, & concluſio erit neceſſaria, ſin autem hoc p̃dicatiuũ, illud ſo priuatiuum ſit, quũ priuatiuũ ſit neceſſarium & concluſio erit neceſſaria, quando autem p̃dicatiuum / non erit neceſſaria.

¶ Cum expleuiſſet ſermonem de ſecũda figura, hinc orditur dicere de tertia, & tradit coniugationes ex ambabus vniuerſalibus ꝓpoſitionibus, & inquit. quod in affirmatiuis coniugationibus ex ambabus propoſitionibus eiuſmodi qualis erit propoſitio habens neceſſarium, ſiue minor, ſiue maior fuerit, prorſus ſequetur concluſio hanc. Et vniuerſal'r dicendum eſt quod in coniugationibus ex ambabus affirmatiuis propoſitionibus omnino neceſſaria eſt concluſio. Et in quibus altera eſt affirmatiua, & altera negatiua, concluſio ſequetur negatiuam prorſus, & merito. Nã rurſus conuerſa negatiua primam figuram faciente maior inuenietur negatiua, ſed in p̃ma figura ſemper concluſio ſequebatur maiorem.

¶ Sint enim primum ambę pręd icatiuę propoſitiones & a/& b/omni c/inſint, neceſſariũ ſo ſit a/c/quoniam igitur b/omni c, & c/alicui b/ inerit eo ꝙ vl'e ſm partem cõuertiẽ, quare ſi omni c/ineſt a/ex neceſſitate, & c/alicui b, neceſſarium eſt a/alicui b/ineſſe, nã b/ſub c/eſt. Fit igitur rurſus prima figura.

¶ Primam mixtionem tradit ex duabus vniuerſalibus affirmatiuis maiore exiſtente neceſſaria, & inquit. hanc concludere concluſionem particularem neceſſariam, et conſtat, quia in omni modo tertię figurę concludiẽ cõcluſiones particulares. Nam ſi a/inquit, omni c/ex neceſſitate, & b/eidem omni ineſt conuerſa minore fit prima figura, Nam c/alicui b, ſi ergo a/omni c/ex neceſſitate, & c/alicui b/ineſt, igitur a/alicui b/ex neceſſitate ineſt, quod eſt pars ipſius c. Nam hoc oſtenſum eſt in prima figura. Eidem termini poſſunt adaptari ad oſtendẽdam ipſam de ineſſe, qui etiã ſumpti fuerũt in p̃ma figura.

¶ Conſimiliter monſtrabitur & ſi b/c/eſt neceſſarium, conuertitur enim c/cum aliquo a,

quare ſi omni c/b/ex neceſſitate ineſt, ⁊ a/alicui b/inerit ex neceſſitate.

¶ Alterã ponit ex duabus affirmatiuis quæ habet in minori neceſſariũ, ⁊ ĩngt ipſaʒ ẽt ꝯcludere nec̃iuʒ. Oſtẽdit aũt hoc ꝑ duas ꝯuerſiões. ſ. maioris ꝓpõnis ⁊ ꝯcluſiõis. Nam ineſt b/omni c/ex neceſſitate, ſed a/omni de ineſſe, igitur a/alicui b/de ineſſe. Si ergo b/omni c/ex neceſſitate, ⁊ c/alicui a/ſolum ineſt patet, quod concluditur b/alicui a/ex neceſſitate. Nã hoc oſtenſuʒ eſt in prima figura, ſed quærebamus nos ſi a/alicui b/⁊ hoc demõſtratuʒ eſt per cõuerſionem concluſionis. Nam ſi b/alicui a/ex neceſſitate, ⁊ a/alicui b/ex neceſſitate. Sed ſcitu dignum eſt cur Phs cum poſſit minorem propoſitionem ꝯuertere ⁊ facere concluſioneʒ de ineſſe quo pacto vna eſſet tñ cõuerſione opus conuertit maiorem ⁊ eget duabus cõuerſionibus, vt faciat concluſionem neceſſariam. Nã quod potuit conuertere minorem propoſitionem ⁊ facere cõcluſionem de ineſſe perſpicuuʒ eſt. Nã ſi b/omni c/ex neceſſitate, ⁊ c/alicui b/ex neceſſitate, q̃re ſi a/omni c/ineſt, ⁊ c/alicui b/ineſt ex neceſſitate, cõcludit̃ a/alicui b/ineẽ, vt oſtenſuʒ eſt ſuperioribus. Quid igit̃ dicimus qꝺ ⁊ ſi potuit hoc facere, tamẽ ſemꝑ ſequitur concluſio. Nã ambabus exiſtẽtibus vlibus affirmatiuis ⁊ vtriꝗ extremo iunctum fuerit neceſſariũ potuit neceſſarium concludi, ſed ipſum de ineſſe non ſemꝑ, q̃re dĩm eſt ſemꝑ ineẽ.

¶ Rurſuʒ ſit a/c/priuatiuum, b/c/vero affirmatiuum priuatiuuʒ auteʒ neceſſariũ. Quoniã igitur conuertitur c/cum aliquo b, a vero nulli c/ex neceſſitate, neꝗ b/alicui inerit a/ex neceſſitate, naʒ b/ſub c/eſt, ſi vero ꝑdicatiuũ neceſſarium nõ erit ꝯcluſio neceſſaria, ſit eniʒ b/c/ꝑdicatiuũ ⁊ neceſſarium, a/c/vero priuatiuuʒ ⁊ nõ neceſſarium, quoniã igitur cõuertit̃ affirmatiuuʒ/inerit ⁊ c/alicui b/ex neceſſitate, q̃re ſi a/nulli c, c/vero alicui b, a/alicui b/nõ inerit/ſʒ non ex neceſſitate, monſtratum eſt eni in prima figura/qꝛ priuatiua ꝓpoſitione non neceſſaria exñte, neqʒ ꝯcluſio erit neceſſaria. Amplius per terminos planum fieri poſſet. Sit enim a/bonuʒ b/animal, c/vero equus, contingit igitur bonum nulli equo ineſſe, aĩal auteʒ neceſſe omni ineſſe, ſed nõ neceſſe animal qꝺpiam non eſſe bonuʒ, ſi quidem cõtingit omne bonuʒ eſſe. Sin auteʒ non hoc poſſibile, ſʒ vigilare/aut dormire terminum ponẽdum, omne nãqʒ animal boruʒ eſt ſuſceptiuũ. Si igitur termini vniuerſalr̃ ad medium ſunt, dictum eſt, quãdo erit cõcluſio neceſſaria.

¶ Diximus in cõiugationibus ex vna negatiua ⁊ altera affirmatiua, ſi negatiua fuerit vniuerſalis eãdeʒ ſemꝑ ſequi cõcluſioneʒ in omnibus figuris, in prima, qꝛ negatiua prorſus erit maior, ⁊ vt ſe habuit maior, ita etiaʒ ſe habebat cõcluſio, ſed in reliquis duabus, qꝛ cõuerſio reduxit ad primam figuraʒ eas ⁊ maiorem negatiuã oĩno faciebat. Primũ igitur exponit coniugationẽ habẽtem maiorem negatiuaʒ neceſſariaʒ, ⁊ minorem vlem affirmatiuam de ineſſe. Cũ igitur a/nulli c/ex neceſſitate, ⁊ c/alicui b/ineſt, ſit ꝓma figura, ⁊ concludit̃ a/alicui b/ex neceſſitate nõ ineſſe. Nã pars ipſius c/eſt aliquid b/cui a/nulli ineſt ex neceſſitate. Iidem termini accipi poſſunt, qꝛ concludant ineẽ ⁊ non neceſſariuʒ, qui etiam in prima figura a nobis accepti ſunt. (Si autem prædicatiuum neceſſarium non erit cõcluſio neceſſaria.) Ex maiore vniuerſali negatiua de ineſſe, ⁊ minore vniuerſali affirmatiua neceſſaria concluditur concluſio de ineſſe. Nã ſi b/omni c/ex neceſſitate, ⁊ c/alicui b/ex neceſſitate, ſi ergo a/nulli c, ⁊ c/alicui b/ex neceſſitate, igitur a/alicui b/nõ ineſt. Nam oſtẽſum eſt in prima. Adhuc etiaʒ per terminos erit valde manifeſtuʒ. Nam ſit a/bonũ ⁊ b/animal, ⁊ c/equus/bonum qdẽ nulli equo de ineſſe, ⁊ animal omni equo ex neceſſitate, concluditur bonum alicui animali non ineẽ ſolum. Nam poteſt ⁊ omne animal bonum eſſe, patet inꝗ quod eſt bonuʒ naturale. Sed ſi quis (inqt) inſtet nõ concedendo maiorem ꝓpoſitionem. Naʒ aliquod aĩal ex neceſſitate eſſe non bonum patet, ceu animalis venenoſa. Sumendũ igitur eſt loco boni vigilare, vel dormire. Nã vigilatio nulli equo ineſt de ineſſe, ⁊ animal omni, concluditur vigilatio alicui animali nõ ineſſe ſolum, q̃re ꝓs qꝛ de ineſſe ⁊ non neceſſarium concluditur.

¶ Si vero hic quideʒ vniuerſalr̃, ille autẽ in parte vtriſqʒ ꝑdicatiuis exiſtẽtibus, ſi vl̃e ſit neceſſarium/⁊ cõcluſio erit neceſſaria. Demõſtratio vero eadem/quæ ⁊ prius, cõuertit̃ enim ⁊ prædicatiuum in parte. Si itaqʒ neceſſe eſt b/omni c/ineẽ, a/vero ſub c/eſt, neceſſe eſt b/alicui a/ineſſe, ſed ſi b/alicui a, ⁊ a alicui b/ineſſe neceſſarium, conuertitur enim.

¶ In habẽtibus alteram ꝓpoſitionem vniuerſalem, ⁊ alteram particularẽ exiſtentibus ambabus ꝓpõnibꝰ affirmatiuis cõcluſio ſequitur vlem. Naʒ particularis cõuerſæ reductione ad ꝓmam figuraʒ fit maior vlis, ⁊ ibi concluſio ſeq̃batur maioreʒ, pulchre igitur dictum eſt in his concluſioneʒ ſequi vlem. Ponit autem in his ꝓmam habentem maioreʒ particularem affirmatiuã de ineẽ, ⁊ minoreʒ vlem affirmatiuam neceſſariaʒ, cõcluditur ꝑ conuerſionem maioris ⁊ cõcluſionis neceſſaria cõcluſio. Sit a. inqt alicui c/ineẽ exiſtẽs, ⁊ b/omni ex neceſſitate concluditur igitur a/alicui b/ex neceſſitate aliquo mõ. Nã ſi a/alicui ipſius c, ⁊ c/alicui a/ineſt, igitur ſi b/omni c/ex neceſſitate ⁊ c/alicui eorum quæ ſunt a/ineſt cõcluditur b/alicui a/ex neceſſitate cõuerſas ergo cõcluſioneʒ habebis ꝓpoſituʒ. Nã ſi b/alicui a/ex neceſſitate, ⁊ a/alicui b/ex neceſſitate inerit quod oportebat oſtendere.

¶ Similiter ⁊ ſi a/c/ſit neceſſarium vniuerſaliter exiſtens, nam b/ſub c/eſt.

¶ Cum poſuerit prioreʒ habere in minori vleʒ affirmatiuam neceſſariam, ⁊ in maiore particulareʒ affirmatiuã de ineſſe, nũc econtra ponit, ⁊ rurſus neceſſariã inqt concludi concluſioneʒ. Nã ſi a/omni c/ex neceſſitate, ⁊ b/ineſt ſoluʒ alicui c/⁊ c/alicui b/ineſt, igitur ſi a/omni c/ex neceſſitate, ⁊ c/alicui b/ineſt, igitur a/alicui b/ex neceſſitate ineſt. Nam oſtenſum eſt iam prius.

¶ Si vero qꝺ in parte neceſſarium eſt, nõ erit cõcluſio neceſſaria, ſit enim b/c/in parte ⁊ neceſſariuʒ, a/vero omni c/inſit/nõ tamẽ ex neceſſitate, cõuerſo igitur b/c/prima efficitur figura, ⁊ vlis quideʒ ꝓpoſitio nõ neceſſaria, quæ

autem

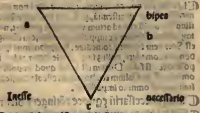
autem in parte neceſſaria, ſed quum ita ſe habeant ꝓpoſitiones/non erat concluſio neceſſaria, quare neq; in his. Amplius ⁊ ex terminis manifeſtum, ſit a/vigilatio b/bipes, in quo autem c/animal, b/igitur alicui c/neceſſe eſt ineſſe, a/ṽo ipſi c/contingit, ⁊ a/ipſi b/non neceſſarium, non enim neceſſe bipes aliquod non dormire aut vigilare.

¶ Cum poſuerit ꝓiorē in ipſo vli neceſſario, ſiue maior fuerit vlis, ſiue minor ⁊ oſtēderit neceſſarium eſſe id qḋ ꝯcludiᷓ, nunc ecōtra facit. Nā ſupponit alias duas ꝓpoſitiones ex duabus rurſus affirmationibus, altera vli de ineſſe, ⁊ altera particulari neceſſaria. Et īqt rurſus ꝯcluſionē ſequi vniuerſalē, ſiue maior, ſiue minor fuerit. Itez rurſus oſtēdit eā quę hꝫ de ineſſe ad maiorē ꝓpter vnaz minorē cōuerſionē hoc mō. Si b/alicui c/ex neceſſitate, ⁊ c/alicui b/ex neceſſitate. Si ergo ſupponiᷓ a/omni c/ieſſe, ⁊ c/per conuerſionē ex neceſſitate alicui b, ⁊ a/igiᷓ alicui b/inerit ſolū. Naz hoc oſtēſum eſt in prima figura. Item oſtēdit ꝑ terminos idē. Nam accipit maiorē terminū vigilantē, ⁊ mediū aial, ⁊ minorē bipedē. Nam vigilatio oī animali cōpetit de ineſſe, ⁊ bipes alicui ex neceſſitate, cōcluditur etiam vigilatio alicui bipedi de ineſſe.

¶ Conſimiliter ⁊ per eoſdē terminos mōſtrabitur, ⁊ ſi a/c/ſit in parte ⁊ neceſſarium.

¶ Hęc oſtēdiᷓ dico. ſ. ea quę habet maiorē particularem neceſſariā ⁊ per duas ꝯuerſiones, vt iaz diximus. ſ. maioris ⁊ cōcluſionis. Nam ſi a/alicui c/ex neceſſitate, ⁊ c/alicui a/ex neceſſitate, ſi ergo ſupponitur b/omni c/ineſſe, ⁊ c/per conuerſionē, alicui a/ex neceſſitate ineſt, certe concluditur b/alicui a/ineſſe ſolū. Nam hoc oſtēſum eſt etiā per eoſdē terminos dūtaxat ordine ipſoꝝ variato. Nam quē terminū ibi accipiebamus minorē, hic maiorez facimus, ceu bipes. Nā bipes alicui aīali ex neceſſitate, ⁊ vigilatio omni de ineſſe, cōcluditur etiam per dictas duas conuerſiones bipes alicui vigilationi de ineſſe cōpetit.

Vigilatio quia de ineſſe.

¶ Si ṽo hic quidem prędicatiuus, ille autez priuatiuus terminoꝝ, quando vniuerſale priuatiuum ſit ⁊ neceſſariū/⁊ concluſio erit neceſſaria, ſi eniz a/c/nulli contingit, b/ṽo alicui c/ineſt, a/alicui b/neceſſe non ineſſe.

¶ Maiore exiſtē vli negatiua neceſſaria, ⁊ minore particulari affirmatiua de ineſſe, cōcludiᷓ particularis negatiua cōcluſio neceſſaria, nam ſi b/alicui c/ineſt, ⁊ c/alicui b/ineſt. Cū igitur a/nulli c/ex neceſſitate, ⁊ c/alicui b/ineſt, cōcludiᷓ a/non omni b/ex neceſſitate. Nā oſtenſuꝫ eſt hꝯ in ꝓima figura. Vnde eoſdē hic etiā ſumemus terminos ad demōſtrandū neceſſariū concluſum, quos ſane in prima etiā figura cōplexi ſumus. Et vigilatio ſomniāz, hō, nam vigilatio nulli ſomniāti ex neceſſitate. Somniās alicui homini de ineſſe, concluditur vigilatio nō omni homini ex neceſſitate.

¶ Qñ aūt affirmatiuū neceſſariū poſitum ſit vlē exiſtens, aut in parte, aut priuatiuum ẽm partem, non erit concluſio neceſſaria.

¶ Cum quatuor factę ſint ſyllogiſticę coniugationes, altera exiſtēte propoſitionū negatiua, ⁊ altera affirmatiua, atq; vli ⁊ particulari, naz maiore exiſtēte vli ⁊ negatiua, ac minore particulari affirmatiua, fiunt duę coniugationes, vna qdē ex maiore neceſſaria, ⁊ ex minore de ineſſe. Scđa ex maiore de ineſſe, ⁊ minori neceſſaria, rurſus maiore particulari exiſtēte negatiua, ⁊ minore vli affirmatiua, fiunt alię duę, vel maiore rurſus exiſtēte neceſſaria, ⁊ minori de ineſſe, vel ecōtra maiori de ineſſe, ⁊ minore neceſſaria. Alię ṽo quatuor fiunt hñtes maiorē affirmatiuā, vel particularem, vel vlem, q̄ aſſyllogiſticę ſunt. His igiᷓ quatuor ſyllogiſticis exiſtibus vnā tradens ex maiore vli negatiua neceſſaria, ⁊ minore particulari affirmatiua de ineſſe, ⁊ oſtēdens hanc neceſſariā cōcludere cōcluſionē per ꝯuerſionē minoris ꝓpoſitionis, nunc reliquas tres per eoſdez tradit, ⁊ oſtēdit ipſas cōcludere cōcluſionē de ineſſe, nam qꝛ dicit, qñ aūt affirmatiuū neceſſariuꝫ poſituꝫ fuerit vle, vel in parte duas ſignificat cōiugationes, aliaz ex maiore particulari negatiua de ineſſe, ⁊ alteram minore vli affirmatiua neceſſaria, aliā quoq; ex maiore vli negatiua de ineſſe, ⁊ minore particulari affirmatiua neceſſaria. Sed qꝛ dicit vel priuatiuuꝫ ſubintellecto. ſ. particulari neceſſario ſignificat reliquā coniugationē ex maiore particulari negatiua neceſſaria, ⁊ minore vli affirmatiua de ineſſe, H auᷓ g̃ inquit tres ineſſe ſigniat.

¶ Sed alia quidem eadem/quę ⁊ in prioribus/dicemus.

¶ Inquit alia ꝑ quę oſtendēdo demōſtramus alias etiaz cōiugationes dico. ſ per cōuerſionē. Verum ſcire opꝫ ꝙ nō inquit de tribus his, nā neq; tres per ꝯuerſiones oſtēduntᷓ, ſed de vna ſola hñte maiorem vlem negatiuam de ineſſe, ⁊ minorē particularē affirmatiuā neceſſariā. Nam hęc particulari affirmatiua ꝯuerſa minore ⁊ neceſſaria. ſ. reduciᷓ in quartū modū primę figurę. Sit eniz a/nulli c/de ineſſe, ⁊ b/alicui c/ex neceſſitate, cōcludiᷓ ꝙ a/non omni b/de ineſſe. Nam cum ꝯuertaᷓ particulare affirmatiuū neceſſariū, erit ex neceſſitate c/alicui b/qꝛ igiᷓ a/nulli c/de ineſſe, ⁊ c/alicui b/ex neceſſitate, igiᷓ a/non omni b/ineſt. Nam fit quartus modus primę figurę. Sic igiᷓ ipſa ꝑ cōuerſionē oſtendiᷓ, ſed alię duę nō pñt per conuerſionez oſtendi, quia minor eſt in vtriſq; affirmatiuis. nam ſi ipſam conuerterimus ad particularem cōuertitur ⁊ aſſyllogiſticā demōſtrabit coniugationē, ſed neq; maior poteſt conuerti cum ſit particularis negatiua.

¶ Termini ṽo qñ ſit vle prędicatiuū neceſſariū/vigilatio/aīal/homo, medius homo.

¶ Aliam ex minore vli affirmatiua neceſſaria, ⁊ maiore particulari negatiua de ineſſe ꝑ terminos ꝑſuadeᷓ ⁊ oſtēditur. Vigilatio nō omni homini ineſt, animal omni homini ineſt ex neceſſitate, concluditur vigilatio non omni animali de ineſſe.

¶ Qñ aūt in parte ꝓdicatiuū ſit neceſſariū/vigilatio/aīal/albū neceſſe nāq; eſt aīal alicui albo ineſſe, vigilatio autez cōtingat nulli/⁊ non neceſſe alicui aīali non ineſſe vigilationez, ſed qñ priuatiuū in parte exiſtēs/neceſſarium ſit/

bipes/motum/animal,animal medium.

¶ Hi ſunt termini alterius ↄiugationis ex maiore vli negatiua de ineſſe, ⁊ minore particulari affirmatiua neceſſaria. Hęc etiã oſtẽſa eſt per cõuerſionẽ particularẽ negatiuã de ineſſe cõcludere cõcluſionẽ. Sed oſtẽdit ẽt p terminos ſic, vigilatio nulli albo de ineſſe, aial alicui albo de neceſſario, cõcludit vigilatio non oi aiali de ineſſe ⁊ non neceſſario. ¶ Quãdo autẽ priuatiuũ in neceſſarijs extiteſit, bipes, motũ, aial, mediũ animal. Per hęc quoqꝫ reliquã triũ coniugationũ concludentiũ de ineſſe tradit quę eſt ex maiore particulari negatiua neceſſaria, ⁊ minore vli affirmatiua de ineſſe. Demõſtrat aũt per terminorũ appoſitionẽ concluſionẽ, bipes non omni aiali ex neceſſitate, motũ omni aiali de ineſſe, cõcluditur etiã bipes non omni moto de ineſſe. Sed ſcire opꝫ quidã vetuſtiores libri hñt mediũ ipſuꝫ bipes. Sed dicunt hanc ſcripturam eſſe errorẽ, qñquidẽ nõ cõcludat per hos terminos medio accepto bipede ineſſe cõcluſionẽ, ſed neceſſariaꝫ vt ex pdictis pꝫ, qđ ideo non bipes ponat mediũ, ſed aial patet ex his quibus mẽtionẽ fecit prius de bipede, ⁊ poſterius de aiali. Nã tertię figurę mos hꝫ ponere medium poſterius ⁊ nũc animal poſterius poſuit.

¶ Planum itaqꝫ ꝙ inexiſtẽdi ſylls nõ eſt/niſi vtręqꝫ ſint ppoſitiones inexiſtẽtes, ſed neceſſarij/eſt ⁊ quum altera ſolũ ſit neceſſaria.

¶ Videt Ariſt. hanc cõcluſionẽ inducere de tribus figuris pdictis. Sed hoc exiſtimandũ non eſt, quippe Phs in abſurda incideret dicendo ꝙ planũ eſt ex dictis, quod ſi ambę ppões non fuerint de ineſſe, nõ cõcludit concluſio de ineſſe. Nã demonſtrauit in prima ⁊ ſcđa figura qđ ſi maior ſola de ineſſe fuerit vlis negatiua, cõcluſio concludet de ineſſe, opꝫ igit dicere ꝙ hęc cõcluſio nõ eſt de tribus dictis figuris, ſed ſolũ de tertia. Sed videbitur hic ſermo neqꝫ de tertia figura verus eſſe. Nã oſtẽſum eſt in hac etiã, qđ vna ſola ppõne exiſtẽte de ineſſe, fit cõcluſio de ineſſe. Dicendũ eſt igit ꝙ hęc cõcluſio dicta eſt de tota tertia figura ⁊ quatuor coniugationibus ex ambabus vlibus ppõnibus. Nã in his demõſtrauit ꝙ tres ſunt ex his cõiugationes neceſſariã cõcludentes ↄcluſionẽ, quãuis neceſſaria ppõne ſumpta, ſiue ſit maior, ſiue minor. Vnde veluti nunc ↄcludẽs quę cõſecutur ad oſtenſionẽ ſuã hęc inquit, qđ nõ vt in his cõiugationibus verũ erat ſimplr dicere qđ quauis ppõne neceſſaria exiſtẽte, prorſus neceſſaria ↄcludit cõcluſio, ſic etiã in his quę concludũt de ineſſe verũ eſt ſimplr dicere ꝙ de ineſſe omnino concluditur cõcluſio, ſed ambabus exiſtẽtibus de ineſſe, prorſus de ineſſe ſit concluſio, ſed ex vna de ineſſe non omnino concluditur concluſio de ineſſe.

¶ In vtriſqꝫ iđo ⁊ quum pdicatiui ⁊ quũ priuatiui ſyllogiſmi ſint/neceſſe alterã ppoſitionẽ conſimilem eſſe concluſioni, dico aũt ſi inexñs inexiſtẽtẽ/ſi neceſſaria/neceſſariã, quare ⁊ hoc manifeſtũ/ꝙ nõ poterit ↄcluſio aut neceſſaria/aut inexiſtens eſſe/niſi accipiatur neceſſaria/aut inexiſtens propoſitio.

¶ In vtriſqꝫ inquit dictis modis. ſ. de ineſſe ⁊ neceſſario affirmatiuis vel negatiuis exiſtẽtibus ↄcluſionibus, vel neceſſarijs, vel de ineſſe, neceſſe eſt vt vna ppõ ſit ſilis concluſioni, ⁊ ſi concluſio fuerit de ineſſe, neceſſe eſt vt vna propoſitio prorſus ſit de ineſſe, ſi autem neceſſaria ⁊ vna propoſitio neceſſaria.

¶ De neceſſario itaqꝫ quomodo ſit, ⁊ quam habet ad inexiſtens differentiam/dictum eſt quaſi ſufficienter.

¶ Inquit qđ ex duabus neceſſarijs ↄcluſio ſit neceſſaria, ⁊ qđ ſi ſola etiã fuerit maior neceſſaria, rurſus ſit concluſio neceſſaria, ⁊ qđ ſimilr exiſtẽtibus fiunt neceſſarię cõplicationes ſyllogiſticę, ⁊ qđ neceſſarium eo qđ ſemper eſt, differt ab ipſo de ineſſe.

MIXTIONES DE CONTINGENTI. C. VII.

De contingẽti iđo poſt hęc dicamus quãdo ⁊ quomodo, ⁊ per quę erit ſyllogiſmus.

¶ Cuꝫ diſſeruiſſet de mixtione ppoſitionũ de ineſſe ⁊ neceſſarijs, quonã pacto hę ſm ſe ⁊ qũo inuicem ſe habeãt cõplicitę, nunc deinceps de mixtione contingẽti efficit ſermones, ſed priuſqꝫ nobis afferat ſermonẽ de ppoſitionibus cõtingentibus, tradit nõnullas contẽplationes de ipſo cõtingenti, ⁊ primo quid eſt vlr contingens, deinde tradit rõnẽ de cõuerſionibus ↄtingẽtis. Equidẽ dicebamus qđ cõuerſionuꝫ alia eſt ſimplex, alia ex tranſpoſitione, ⁊ alia cõtingens, docet igit nos hic de cõtingẽti cõuerſione, qꝛ etiã vlr de cõtingenti ſermo eſt, quales ſunt ppões quę inuicem conuertunt, ⁊ tertio in his tradit diuiſionẽ contingẽtis quot modis dr, qđ etiaꝫ fecit in libro de interptatione, poſt qđ deinde docet quõ ſe hñt ppões ↄtingentis, ⁊ quę aliqbus cõplicitę faciũt aliquas ſyllogiſticas cõiugationes, deinde miſcet eas cũ ipſo de ineſſe ⁊ neceſſario, ⁊ poſt hęc docet ſimplicẽ conuerſionem de contingẽti. Significat aũt hoc ⁊ per quę, vt ẽt alias dictũ eſt, ſyllogiſticũ fieri ad minimũ ex duabus ppõnibus, ⁊ pp̄ter illud (⁊ quõ) ordinẽ terminoꝝ, quod opꝫ mediuꝫ vel de alio pdicari ⁊ alteri ſubijci, vel ambobus ſubijci, vel de vtriſqꝫ pdicari. Et p illud (quando) indicauit qđ quouis modo complicitę ppoſitiones efficiunt ſyllogiſmum.

¶ Dico autem contingere ⁊ cõtingens, quod quum non ſit neceſſarium, ſi ponatur ineſſe, nihil erit propter hoc impoſſibile.

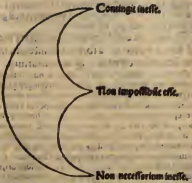
¶ Definit per hoc contingens ⁊ inquit illud non eſſe ex neceſſitate eius inexiſtentiã, qđ ſi quis ſm ſuppoſitioneꝫ illud ꝙ nondũ exit ad actum velut extitiſſe poneret, nullũ impoſſibile ſequitur ex ſuppoſitione illius, ceu cõtingẽs eſt Socratem de nocte comedere, ſi ſupponamus ipſum de nocte comedere, nulluꝫ impoſſibile ſeqtur ex hac ſuppoſitione ⁊ ſi falſa. Dictum eſt igitur quod impoſſibile omnino eſt etiã falſum ceu hominem eſſe alatum, ſed falſum non eſt omnino impoſſibile.

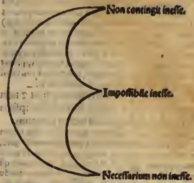
¶ Itaqꝫ neceſſariũ ęquiuoce cõtingere dicim⁹.

¶ Cuꝫ in libro de interptatione ordinauerit contingens cum neceſſario, hic autẽ inquit ꝙ contingens eſt, quo nõ exiſtẽte neceſſario. Propter hoc igit inquit neceſſarium ęquiuoce eſſe dictũ ⁊ de contingenti, ⁊ de proprio neceſſario, ⁊ in alijs modis.

¶ Qđ aũt hoc eſt cõtingẽs/manifeſtuꝫ ⁊ ex negationibus ⁊ affirmationibus oppoſitis.

¶ Traditũ ſermoneꝫ de cõtingẽti vult pſuadere ꝙ pulchre recteqꝫ tradidit dicẽdo quo nõ exiſtente neceſſario, ⁊ quo poſito ineſſe nullum impoſſibile accidit, facit fidẽ de hoc per oppoſita. Hanc igitur contingentis affirmationẽ oſtendens negationẽ impoſſibilis ſequi ⁊ illaꝫ neceſſarij. Similiter etiam negationem eas ſequi quę ſunt his oppoſitę, vt deinceps ponuntur in deſcriptione.

¶ Nam nõ cõtingit ineſſe/ ⁊ impoſſibile ineſſe ⁊ neceſſe non ineſſe, aut eadẽ ſunt, aut ꝯſequẽtia ſeinuicez, quare ⁊ oppoſita cõtingit ineſſe/ ⁊ non impoſſibile ineſſe, ⁊ non neceſſe nõ ineſſe, aut eadẽ ſunt, aut cõſequẽtia ſeinuicem.

¶ Si ergo ex hoc cõtingit ineſſe ſequitur illud nõ neceſſe non ineſſe, pulchre igit̃ dictũ eſt, quo non exiſtẽte neceſſario, ⁊ rurſus ſi hoc contingit ineſſe ſeqtur non impoſſe ineſſe, pulchre igit̃ dictũ eſt quo poſito cõtingẽte, nullũ impoſſe ſeqtur. Nam qð cõtingit eſſe, hoc eſt oſtẽſum nõ impoſſe eſſe. Hę autẽ ꝓpoſitiones vel eędẽ ſunt, vel mutuo ſe conſequũtur. Eędẽ enim ſunt ſignificatio quippe q̃ ſimul verificẽtur, ⁊ ſeſe mutuo ꝯſequũtur cũ prorſus nõ ſint eędẽ. Nam differũt iuxta prolationem vocis.

¶ De omni enim affirmatio aut negatio erit, igitur contingens non neceſſarium ⁊ non neceſſarium contingens.

¶ Cum pſuaſiſſet ea ac oſtẽdiſſet quę ſunt de illatione ꝓpoſitionũ expoſitarũ viſus eſt ſimul dignitate ꝯdictionis. Nam qa inqt pulchre diximus ſequi vel ęquiualere has ſibi ꝓpõnes, patet ex quibus de oĩ re neceſſe eſt vel affirmationẽ vel negationẽ eſſe verã cum fuerint oppoſitę ꝯdictorię. Nã hoc cõtingere ineſſe oĩno neceſſe eſt vel neceſſariũ non ineẽ ſimul verificari, vel non neceẽ non ineẽ. Si ergo inquit idẽ cõtingere ineẽ, ⁊ neceſſarium non ineẽ falſum eſt dicere, igit̃ verũ erit oppoſitũ illud. ſ. alteri alij ineſſe, dico. ſ. cõtingere ineſſe nõ neceſſe nõ ineſſe. Sil'r dr̃ de impoſſi. Nam ſi cõtingere ineẽ non põt ſimul verificari impoſſe ineſſe, patet qð oppoſitum ꝯdictorię ſimul verificabit̃ illud non impoſſe ineſſe. Nam nõ cõtingit ineſſe hoc non eſt impoſſe ineẽ. Si ergo contingẽti neceſſe eſt neceẽ vel non neceſſariũ ineẽ, ⁊ nõ poteſt neceſſarium ineſſe. Nam hoc modo idẽ eẽt contingẽs ſimul ⁊ neceſſariũ, igit̃ non neceẽ erit. Pulchre igit̃ dictum eſt, qð cõtingẽs illud eſt, quo nõ exiſtẽte neceſſario. Et rurſus ſi neceſſe eſt cõtingẽs vel impoſſe eẽ vel non impoſſe, ſed impoſſe non eſt. Nam quõ pacto fieri põt, vt ſimul ſit cõtingens ⁊ impoſſibile. Pulchre igitur ac bene dictum eſt, quo poſito ineſſe nullum impoſſibile accidit.

¶ Accidit autez omnes quę ſm cõtingẽs ſunt propoſitiones conuerti inter ſe.

¶ De conuerſione cõtingẽtis hinc ſermonẽ facit. Nã cõuerſio (vt dictũ eſt) ꝯtingens eſt quę eundẽ ordinẽ terminorũ ſeruat, ⁊ ſolã qualitatẽ mutat. Inquit igit̃ qð ꝓpoſitiones cõuertunt̃ ꝯtingentis inter ſe, vl'es quidẽ affirmatiuę ad vl'es negatiuas, ⁊ particulares affirmatiuę ad particulares negatiuas, ſed non amplius vl'es cõuertunt̃ ad particulares, ⁊ hoc merito. Nam ſi cõtingẽs eſt illud qð poteſt eodẽ modo eẽ ⁊ nõ eẽ, patet qð de quibus eſt affirmationẽ aſſerere, ⁊ de eiſdem eſt negationẽ dicere. Nam ſi ꝯtingit oẽm hominẽ moueri, cõtingit etiã nullũ hominẽ moueri. Et ſi aliquis cõtingit non moueri, ⁊ aliquis contingit moueri, ſ; vl'es minime ſequi particulares ptĩ, cõſtat itaq; qð oppoſito mõ ſe hñt ſm qualitatẽ. Nã neq; ſi aliquẽ contingit nõ eẽ album, dici poteſt qð etiã cõtingit omnẽ eẽ album. Nam ſi aliquẽ cõtingit non opus eſt, vt oẽs contingat eſſe, ceu ęthiopẽ. Verum quãuis vl'es nequeãt cõuerti ad particulares, tñ particulares poſſunt ad vl'es conuerti. Nam ſi cõtingit oẽm hominẽ moueri, contingit aliquẽ non moueri, ⁊ hoc qz vl'r accidit. Nam quia nullum cõtingit moueri, hęc autẽ conuertit̃ ad vlez affirmatiuã, ꝓpter hoc etiam aliquem non moueri cõtingit. nam particulare ſequitur vniuerſale.

¶ Dico autem non affirmatiuas cum negatiuis, ſed quęcũq; affirmatiuam habẽt figuraz ſm oppoſitionẽ, vt contingere ineſſe cum eo qð eſt cõtingere non ineſſe, ⁊ omni contingere cuz eo qð eſt nulli contingere, ⁊ non omni ⁊ alicui cum eo/qð eſt/alicui non.

¶ Qm̃ dixit oẽs ꝓpõnes contingẽtis cõuerti. Hic notat qð dicit negationes cõuerti cũ affirmationibus nõ negatiuas ſm figurã dicens, ceu cõtingit oĩ, non cõtingit omni. Nam hę inuicẽ pugnant, ſed intelligit quot habent figuraz affirmationũ, ⁊ vim negationis, ceu cõtingit omni huic cõtingit nulli, ⁊ hęc cõtingit alicui huic cõtingit non omni, quę (inquit) ſm oppoſitionẽ eſſe, ⁊ non eẽ ordinatę ſunt, nam cõtingit eẽ, ordinat̃ ſm eẽ, ⁊ cõtingit non eẽ ſm nõ eẽ. Verum primo ponit eas quę ſunt inter ſe indeterminatę, deinde definitas ſm ipſum vl'e. Ponit quoq; oppoſitã huic oĩ, illaz nulli, ⁊ non omni, qz vt ſpecies dicimus opponi. Equidez particulares ad vl'es poſſunt conuerti, ſ; vniuerſales minime ad particulares, quocirca illud alicui opponitur ſolum non alicui.

¶ Eodem autẽ modo ⁊ in aliĩs. Qm̃ enĩz cõtingens non eſt neceſſariũ, non neceſſariũ vo cõtingit non ineſſe planũ ꝑ ſi ꝯtingit a/ineſſe b/ cõtingit ⁊ nõ ineſſe, ⁊ ſi oĩ cõtingit ineẽ, ⁊ oĩ cõtingit nõ ineſſe. Conſimiliter erit ⁊ in affirmationibus in parte, nãq; eadẽ demõſtratio.

¶ Cum dixerit ꝓpõnes cõtingẽtis conuerti inter ſe. ſ. illã omnis, cũ illa nullus, ⁊ eã aliquis cũ illa non oĩs, idipſuȝ per hęc probat per nãm cõtingẽtis. nam ſi hoc eſt (inqt) cõtingens qḋ quibus ineſt, nõ ex neceſſitate ineſt, ſed poteſt eiſdeȝ non ineſſe, merito diximus ꝙ de quibus diximus affirmationẽ, de eiſdẽ veꝝ erit dicere etiaȝ negationẽ. naȝ ſi contingẽter omnes homines mouẽtur, ipſimet etiã non mouebũtur contingẽter, pulchre igiṫ iam dictũ eſt ꝓpoſitiones contingentis conuerti inter ſe.

¶ Verũ tales ꝓpõnes affirmatiuę ſunt ⁊ non priuatiuę, cõtingit eniȝ ad ſimilitudinẽ ipſius eſſe ordinaṫ, quẽadmodũ dictuȝ eſt prius.

¶ Quod quidẽ ſuperius dixit qḋ ꝯuertũtur inter ſe non negatiuę cũ affirmatiuis, ſed quę hñt affirmatiuã figurã, hoc etiã nunc inquit, nam vt inqt in ꝓpõnibus ex tertio adiecto ꝑdicato qñ ſolũ fiebãt negatiuę ꝓpoſitiones qñ negatio cõſtruebaṫ ipſi eſt, ita inquit ⁊ in his cum modo dicitur mõ copulata negatione ſit negatio, ⁊ aliter nullo modo. Si ergo in contingẽti non eſſe ⁊ cęteris ſimilibus modi manet modus integer ſine negatione, patet qḋ affirmatiuę ſunt in hac figura, vt ſępe dictum eſt.

¶ Determinatis ṽo his rurſum dicimus ꝙ contingere ſm̃ binos dicitur modos.

¶ Cũ dixerit quę ſit natura cõtingẽtis, ⁊ qḋ ꝓpoſitiones eiuſdẽ ꝯuertunṫ, nunc inquit quot modis diciṫ, ⁊ in quibus ꝓprie eſt ꝯtingẽs, dupl̃r igiṫ (inquit) diciṫ, vel enim definitũ eſt, vel indefinitũ, ⁊ inquit definitũ eẽ, ceu id qḋ plerũqȝ fit circa qḋ natura ⁊ ars verſaṫ, dico. ſ. ſępius hẽ vi gnque digi os ꝙ̃ nõ fieri totidẽ, ⁊ medicũ ſanare ꝙ̃ ſecus. Indefinitũ aũt inquit qḋ ęqualiter vel raro euenit, illud quidẽ ęqual̃r circa qḋ pręelectio verſaṫ, ceu ambulandum vel non ambulandũ eẽ, ⁊ id genus. Vocauit autem ipſum indefinitũ, qꝛ p̃ſt talia ęqualiter eẽ ⁊ non eẽ, ſed illud raro vr̃ magis ad non eẽ ꝙ̃ ad eẽ tendere, quo igitur modo vocat ipſuȝ indefinitũ: Dicimus qꝛ ipſe dixit indefinitũ ſm̃ eẽ, quãdoquidẽ eius inexiſtentia non ſit definita ceu illius exiſtẽtia quod plerũqȝ eſt cõtingens. Et adducit vniuſcuiuſqȝ exemplum

¶ Unum eo ꝙ vtplurimũ ſit ⁊ deficit neceſſarium/ vt caneſcere hominem vel augeri aut minui, aut penitus qḋ aptum natũ eſt eſſe.

¶ Deficit plerumqȝ natura ⁊ ars, nam haud ſemꝑ natura ꝓpriũ ſcopũ attingit, neqȝ ars propriã mãm, ſed ẽt natura cũ errat diuerſa efficit. Et artifex cũ a ſua intẽtione aberrat Qm̃ igiṫ in his defectus fiunt, ob id ab ipſis neceſſariũ auferreṫ, naȝ neqȝ prorſus in ſenectute caneſcit homo, neqȝ medicus curat, neqȝ prorſus aliqḋ naliũm dico, ſcilicet ea quę verſanṫ in generatione ⁊ corruptiõe, neqȝ quicqȝ artifici aliũ hȝ neceſſarium, ſed velut plerũqȝ.

¶ Hoc enim nõ cõtinuũ quidẽ hȝ neceſſariũ: ꝑpea ꝙ nõ ſemꝑ eſt hõ: atqui dum hõ ſit, aut ex neceſſitate aut vtplurimũ eſt. Aliuȝ/ ipſuȝ infinitũ: qḋ ⁊ ſit ⁊ non ſit poſſibile.

¶ Cãm per hęc aſſignat cur contingẽs plerũqȝ nõ habet neceſſ. Et inquit huius duas eſſe cãs vnã quidẽ ex ſubiecto, alterã ṽo ex pręḋicato, ⁊ hęc ẽ ex ſubiecto, nã ſuapte natura hõ hȝ vt in ſenectute caneſcat, ſed accidit hoc plerũqȝ non fieri, ꝑſertim quũ hõ anteqȝ veniat ad ſenectutẽ moriaṫ, vel rurſus aptus eſt homo circa annuȝ vigeſimum emittere barbã, ⁊ accidit priuſqȝ attingat annuȝ vigeſimũ ⁊ moriaṫ. Hęc itaqȝ eſt vna cauſa ex ſubiecto vt cõtingens deficiat qḋ vt in pluribus eſt, altera eſt ex parte pręḋicati, nam ſępe homo peruenit ad ſenectuteȝ, ⁊ canitiẽ non facit, vel ad annũ peruenit vigeſimũ, ⁊ non germinauit barbam, ⁊ quęcũqȝ huiuſmodi.

¶ Ut ambulare aial/ aut ambulante terrę motũ fieri, aut oĩno qḋ a fortuna fit: nil enim magis ſic aptum eſt natum ꝙ̃ in contrarium.

¶ Cum dixerit aliũ eẽ modũ contingẽtis indefiniti, quis (vt diximus) vno noĩe indefiniti vocat cõtingẽs ęqualiter, ⁊ raro exẽpla vtriuſcuiuſqȝ apponit, ⁊ ꝑmo illius ęqualiter, ceu aial ambulare. nã hoc ęqual̃r et põt eẽ ⁊ non eẽ, ⁊ exẽplũ illius raro, ceu ambulante aliquo fieri terrę motum, nam hoc raro ⁊ in minus accidit, qḋ cõi verbo indicans ſubiũxit, vel prorſus a fortuna ⁊ in minus. Equidẽ a fortuna ſiũt hęc ceu qñ aliqs accederet aliquo ad aliqd ſortiendũ plerũqȝ inueniret eũ quẽ cupit hẽ, vel eũ q iniuria ⁊ hereditatẽ ſubſtantiãqȝ abſtulit philoſophari, vel fodiẽtem inuenire theſaurũ, ⁊ id genus, cum inducit, certe non magis ſic aptus eſt, ꝙ̃ in contrariũ, hęc non ręfert ad minus, ſed ad ęqual̃r cõtingens opꝫ intelligere.

¶ Conuertitur itaqȝ ſm̃ oppoſitas ꝓpoſitiones vtrũqȝ contingentium: non eodem tamẽ modo: ſed qḋ aptum natum eſt eſſe cum eo/ quod eſt/ non ex neceſſitate ineſſe: ſic enim cõtingit non caneſcere hominẽ: ipſum ṽo infinitũ cum eo/ qḋ eſt/ nihil magis ſic/ ꝙ̃ illo modo ſe habere aut habiturum ire.

¶ Et ſi ſm̃ oĩa ſignificata dicaṫ eẽ contingẽs, ceu contingẽs vt in pluribus, cõtingens ęqualiter, ⁊ illud in minus, tñ vnũqḋqȝ horũ ſil̃r habebit cõuerſionem. Differũt aũt ab eo qḋ eſt aptũ eẽ inquit, id eſt vt in pluribus per h̃ qḋ illud magis indicat affirmationẽ ꝙ̃ negationẽ, iȝ in ipſo cõtingenti ęqualiter nõ magis negatio ꝙ̃ affirmatio habeṫ, ſed contingẽs in minus hȝ magis vnã quã alterum, ſcilicet negationẽ magis ꝙ̃ affirmationem.

¶ Verũ ſcia ac ſyll'is demonſtratiuus de ipſis qdẽ infinitis non eſt/ eo ꝙ inordinatũ eſt mediũ: de apte ṽo natis eſt: ⁊ ferme rationes ⁊ cõſiderationes fiunt de ſic cõtingentibus.

¶ Cum definiuiſſet oĩa ſignificata ꝯtingentis, deinceps determinat de quo nũc ſit ſua cõſideratio, ⁊ inquit qḋ eſt de cõtingẽti plerũqȝ, nã ſcientię verſanṫ circa eadẽ ſemꝑ modo ſe hñtia, quocirca ẽt circa cõtingẽs velut in pluribus, tanqȝ magis affine neceſſario, ſed ꝑꝑ indeterminationẽ alterius circa idẽ non verſaṫ ſcia, ⁊ indefinituȝ ꝑꝑ inordinationẽ medii, nã mediũ eſt illud qḋ ſpecificat figuras, qñ igiṫ mediũ non magis in cõtingẽti ęqual̃r primo ſubycit ꝙ̃ non ſubycit, ⁊ de extremo non magis pręḋicatur ꝙ̃ nõ, ⁊ in ipſo cõtingẽti raro magis nõ ſubycit primo ꝙ̃ ſubyciaṫ, ⁊ de minore magis nõ pręḋicatur ꝙ̃ ꝑdicaṫ, ⁊ ob id indeterminatio ipſius ineſſe accidit, quia ponitur extra canones ſcientię, nam vt dictum eſt de hiis cõſideratio ſcientię eſt quę eſt de omnibus.

¶ De illis aũt accidit quideȝ fieri ſyllogiſmũ/ non tamẽ conſueuerant quęri.

¶ Si etiam (inquit) poteſt de indefinito contingenti aliquando fieri ſyllogiſmum, attamẽ, qꝛ non eſt plurimum in vſu, dimittitur de ipſo ſermo.

¶ Hęc igiṫ magis determinabunṫ in ſequentibus. Sed nũc dicamus qñ ⁊ quõ ⁊ quis erit ſyll'is ex cõtingentibus propoſitionibus.

Contingẽs dupliciter dr.

℄ Cum docuiſſet quęcunq; oportebat prius accipere de ꝯtingenti, hinc ꝓficiſcit̃ ad doctrinā ſyllogiſmoꝝ de cō tingentib; Et ſing; contingēs dici vel ꝙ iam inexiſtēs qđ ēt dicebamus ipſuz ineſſe vel ꝙ nondū ineſt, pōt tñ̄ ineſſe. Cū igit̃ iam diſſeruimus de ipſo ineſſe, opꝫ primum hic de cōtingēti diſſerere, qđ nōdū eſt, ſed pōt ineſſe, deinde hoc miſcere cum ipſo de ineſſe ⁊ definire qui ſunt ſyllogiſmi qui ex his fiunt. Nā opꝫ vt ſępe dictū eſt ſimplicia ꝓcedere cōpoſita. Hęc igit̃ eſt ſnia expoſitoꝝ, ſed videamus hęc ēt in alijs verbis, nā quędā hñt obſcuritates.

℄ DE SYLLOGISMIS EX AMBABVS DE CONTINGENTI IN PRIMA FIGVRA. CAP. VIII.

Ed quoniam contingere hoc huic ineſſe bifariā erit accipere, aut enim cui ineſt hoc, aut cui contingit ipſuz ineſſe, a, nāq; cōtingere de quo b, horum alterū ſignificat, aut de quo dī b, aut de quo cōtingit dici, a, ꝟo de quo b, vel a, ꝯtingit oī b, nihil differt: manifeſtū igitur ꝙ bifariā dici poſſet a, contingere omni b, ineſſe.

℄ Vel cui ꝯtingit idē ineſſe, ideſt ꝙ nondū ad actū exit, pōt tñ̄ exire (nā illud de quo b, horū alteꝝ ſignificat, aut de quo dī b, aut de quo cōtingit dici,) hoc p̄ B vult dicere, qñ (inquit) diximus qđ a, de oī b, cōtingit, vel hoc dicimus qđ quibuſcūq; iam ineſt b, contingit etiam a, ineſſe, vel qđ quibuſcūq; b, poteſt ineſſe numeꝗ̃ non inexñs, his etiā a, poteſt ineſſe, ceu qñ dixerimus ꝙ cōtingit motum omni albo ineſſe, aut omni qđ omnibus quibus iaꝫ album ineſt, vel quibus inerit nunc non inexiſtēs. Iteꝫ illud (a, ꝟo de quo b, cōtingit, aut omni b, a, cōtingit nihil differt) q2 dixit a, de quo b, ⁊ de quo dī b, explicans, hoc inquit ꝙ nihil aliud ſignificat illud de quo ꝗ̃ illud.

℄ Primum igitur dicamus, ſi de quo b, cōtingit ipſi c, ⁊ de quo a, ipſi b, quis erit ⁊ qualis ſyllogiſmus, ſic eniꝫ ⁊ propoſitiones vtręq; accipiūtur ſm̄ contingere.

℄ Hęc manifeſta ſunt ex dictis, naꝫ in his aliud inquit ꝗ̃ nām hoc, qđ oportet primum de cōiugationibus ex contingentibus propoſitionibus differere ⁊ videre qualem concluſionem concludunt.

℄ Quum ꝟo de quo b, ineſt a, contingat, illa quidem inexiſtens, illa autē cōtingens. Quare ab hijs, quę conſimilis ſunt figurę incipiendum, quēadmodum ⁊ in alijs.

℄ Inquit ſi ſic, q2 a, cōtingit ineſſe omnibus quibus ineſt b, mixtas ꝑpoſitiones facimus ex ijs de ineſſe ⁊ contingentibus. Oportet autē vt dictum eſt primo de ſimplicibus differere, vt ipſe inquit quę ſunt ſimiles figura, ideſt quę ſunt ambę contingentes.

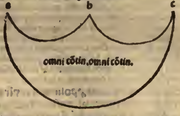
℄ Quando itaq; a, omni contingat b, ⁊ b, omni c, erit ſyll's perfectus, ꝙ a, omni c, contingit ineſſe. Hoc aūt manifeſtū ex definitione, contingere nāq; omni ineſſe ſic dicebamus.

℄ Incipit deinceps de ipſis ſyllogiſmis facere ſermoneꝫ ꝓſertim de his qui ſunt in prima figura, ⁊ tradit coniugationes quę ſunt ex ambabus vlibus. Cū rurſus quatuor fiunt ꝑpōnes ex cōplicatione vlis. Vel enim ambę ſunt affirmatiuę, vel ambę negatiuę, vł alia affirmatiua, ⁊ alia negatiua, ⁊ hoc dupl'r. Nam duę rurſus ſunt ſyllogiſticę, ſiue ex duabus affirmatiuis, ſiue ex maiore negatiua, reliquę ꝟo duę aſyllogiſticę, primā igitur tradit eaꝫ quę ex duabus affirmatiuis cōcludit cōcluſionē vlem affirmatiuam. Nam ſi a, omni b, cōtingit ineſſe, igit̃ omnibus partibus ipſius cōtingit ineē, ſed pars ipſius b, eſt c. Nā ſupponit̃ omni c, ipſum b, cōtingere ineē, igit̃ a, omni c, contingit ineſſe. Nam hoc inquit manifeſtū eſt ex diffinitione ipſius ꝯtingentis, de oī perſpicuū ꝙ eſt de oī. Naꝫ de omni erat, qñ nihil erat ſubiecti, de quo pdicatū non diceret̃, igitur ſi de omni b, a, cōtingit ineē, ⁊ pars ipſius b, eſt ipſuz c, igit̃ etiā de omni c, cōtingit a, ineſſe. Termini autē huius ſunt, motus, vigilatio, homo. Nam motus oī vigilāti cōtingit ineē, ⁊ vigilatio omni homini contingit ineſſe, igit̃ cōcluſio erit motus oī hoī cōtingit ineſſe. q̄ð dici de oī.

℄ Conſimiliter ⁊ ſi a, contingit nulli eoꝝ quę ſunt b, b, ꝟo contingit omni c, ꝙ a, contingit nulli c, de quo enim b, contingit a, non contingere, hoc erat nullum omittere contingentium quę ſub b.

℄ Secūdus modus ex maiore negatiua, ⁊ minori affirmatiua cōcludēs concluſionē vlem negatiuā contingenteꝫ, quē etiā ipſe conſtare ait ex diffinitione ipſius de nullo. Nam hoc erat de nullo, qñ nulla fuerit pars ſubiecti de q̄ð dici de nul

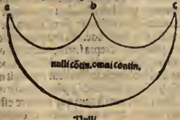
Motus vigilanti homo.

Omni contingit.

qua pdicatum non negēt. Hi autē ſunt termini rurſus de hoc, motus enim contingit nulli vigilanti ineſt, vigilans ꝟo omni homini contingit ineſſe, concluditur motum nulli homini contingere ineſſe.

Motus vigilanti homo.

Nulli.

℄ Quum ꝟo a, omni b, contingat, b, ꝟo nulli cōtingat c, per ſumptas igit̃ ꝑpoſitiones nullus fit ſyllogiſmus. Cōuerſa autē b, c, ſm̄ cōtingere idē erit qui prius: nam qm̄ cōtingit b, nulli c, ineſſe, contingit ⁊ omni ineſſe. Hoc autē dictum eſt prius, quare qm̄ b, omni c, a, ꝟo omni b. Rurſus idē efficietur ſyll's. Cōſimi-

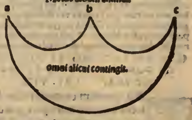
liter ⁊ ſi ad vtraſq; ꝓpoſitiones negatio po-
naꝫ cum eo qđ eſt cõtingere: dico autẽ veluti
ſi a/nulli contingit b/ ⁊ b/nulli c/ per ſumptas
enĩ ꝓpoſitiones nullus fit ſyll'ſ, conuerſis
ſcḋo rurſus idem erit qui prius. Planũ itaq;
ꝙ negatione poſita ad minus extremum/ vel
ad vtraſq; propoſitiones, aut nõ fit ſyll'ſ, aut
fit quidem, ſed non perfectus, ex conuerſione
nãq; concluditur neceſſarium.

¶ Reliquę duę cõiugationes alia quę hꝫ maiorẽ affirma
tiuã, ⁊ alia q̃ hꝫ minorẽ negatiuã, aſſyllogiſticę ſunt quo
ad ꝓpõnes, dico ſcilꝫ qꝛ in ambabus eſt minor ꝓpoſitio
negatiua. Sed qꝛ inquit dicebamus ꝓpõnes contingẽtis
inuicẽ conuerti, illã ſcilicet (oĩa) ad hãc (nullus) eſt hanc
aliqs ad illã nõ oĩa, ſi acceperimus ↄuerti negatiuã in af-
firmatiuã, fient ẽt ipſe ſyllogiſticę. Nam cõuerſo minore
ꝓpõne reducetur primus modus aſſyllogiſticoꝝ ad mo-
dũ ſyllogiſticoꝝ, ⁊ ſecũdus ad ſcḋm, ſi aũt maiorẽ etiam
ſecũdi cõuerterimus, ⁊ ipſe etiã reducetᷣ ad primum. Sic
igitᷣ oñdit etiã aſſyllogiſticas poſſe fieri ſyllogiſticas nõ
per ſe ex principio acceptis, ſed per cõuerſionẽ, vt etiam
oſtẽderat in cõiugationib⁹ de ineſſe qđ aſſyllogiſticę po
terant fieri ſyllogiſticę cõuerſis ꝓpoſitionibus, quare ꝑ
hoc neq; perfectos hos inquit eẽ, ſiquidẽ indiget conuer
ſione. Niſi ſciendũ ſit, qđ cõuerſio ꝓpoſitionũ contingẽ-
tis non iuxta idẽ ſignificatũ contingentis fit, ſed patet ꝙ
cõtingens plerũq; cõuertitᷣ cũ cõtingente raro, ⁊ econtra
cõtingens raro ad cõtingens plerũq;. Nam ꝙ contingit
omni ineſſe vt in pluribus, contingit nulli ineſſe raro. Il-
lud contingẽs ęqualiter habet in ſeipſo ꝓpõnes affirma
tiuas ⁊ negatiuas ex equo cõuertentes. Veruꝫ hic ſimplr
reſpiciẽs ad latitudinẽ contingentię hęc dicit.

¶ Si naũt hęc quidem ꝓpoſitionum vlr acce
pta ſit/ illa ſcḋo in parte vl'i poſita ad maius ex-
tremũ ſyll'ſ erit perfectus, ſi enim a/omni cõ-
tingit b, b/autẽ alicui coꝝ quę c/contingit, a/ali
cui c/cõtingit: hoc aũt manifeſtũ ex definitio-
ne eius/ qđ eſt de omni contingere. Rurſus ſi
a/contingit nulli b/ ſed b/alicui c/contingit in-
eſſe: neceſſe a/contingere alicui c/ non ineſſe:
demõſtratio autẽ eadẽ. Si ſcḋo propoſitio in
parte priuatiua accepta fuerit, vniuerſalis au
tẽ affirmatiua, poſitione ſcḋo cõſilr ſe habeãt,
puta a/oĩ b/cõtingit, ſed b/alicui c/ↄtingit non
ineſſe. ꝑ aſſumptas quidẽ ꝓpõnes non fit ma-
nifeſtus ſyll'ſ, verũ ſi eam quę in parte eſt/ cõ
uerterimus, ⁊ ponamus b/alicui c/continge-
re ineſſe/ eadẽ erit concluſio, quę ⁊ prius quẽ-
admodum in his quę a principio.

¶ Vult in oĩbus cõiugationibus quę ſunt ex altera par-
ticulari, ⁊ altera vl'i ⁊ hñt in maiori vl'e ⁊ in minori parti
culari, oẽs tales eſſe ſyllogiſticas, ſed quales fuerint ſm
qualitatẽ. Sunt aũt oẽs quatuor, vel ex ambabus affirma
tiuis, vel ex ambabus negatiuis, ⁊ alia ex maiore negati-
ua ⁊ minori affirmatiua, ⁊ alia ex maiore affirmatiua ⁊
minore negatiua, ⁊ quę habẽt minorẽ affirmatiuam, per-
ſpicuũ eſt qđ ꝑ ſeipſas oſtẽdunᷣ eſſe ſyllogiſticę nõ egen
tes cõuerſione. Nam ſi a/omni vel nulli b/ↄtingit ineſſe,
⁊ b/cõtingit alicui c/ patet qđ etiã a/alicui vel non omni c/
cõtingit ineſſe. Termini aũt ſunt motus, album, animal.
Nam motus omni albo cõtingit ineſſe albuꝫ alicui aiali
contingit ineſſe, ↄcluditᷣ motũ alicui aiali ↄtingere ineſſe.

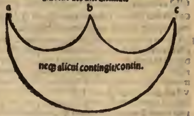
Motus album animal.

Alicui contingit.

Rurſus motus ↄtingit nulli albo ineẽ, ⁊ albũ alicui aiali
cõtingit ineſſe, cõcluditᷣ motũ cõtingere nõ oĩ aiali ineẽ,

Motus album animal.

Non omni contingit.

Sic quidẽ ſe habẽt coniugationes hñtes minorẽ affirma-
tiuã q̃ ꝑ ſeipſas ⁊ nõ ꝑ alias oſtẽdunᷣ. Nam rurſus ↄuer
ſa in vtraq; minore ꝓpõne ⁊ tranſmutata in particularẽ
affirmatiuã ⁊ faciente duos dictos modos particulares,
ſic in his ydem termini adaptari poterant.

¶ Quod ſi quę ad maius extremum in parte
ſit accepta/ quę ſcḋo ad minus vniuerſalr, ſiue
vtręq; affirmatiuę poſitę fuerint, ſiue priua-
tiuę, ſiue non cõſimilis figurę, ſiue vtręq; in-
definitę, aut ſm partes, nullo modo erit ſyllo
giſmus, nil enim prohibet b/tranſcendere a/ ⁊
non prędicari in equis.

¶ Quę igitᷣ hñt ad maiorẽ ꝓpõnẽ vl'e ⁊ ad minorẽ par
ticulare dictę ſunt quõ ſunt oẽs ſyllogiſticę ⁊ quomoꝫ pe
cto q̃litatẽ habeãt, ſꝫ ille ꝗ hñt ecõtra quãtitateꝫ dico. ſ. in
maiori particulare, ⁊ in minori vl'e oẽs aſſyllogiſticę ſũt
quouis mõ ſe habeãt ſꝫ q̃litatẽ. Oñdet aũt has eſſe aſſyl
logiſticas hũc in modũ, qꝛ b/ingt in plus eſt q̃ a/oſtẽditᷣ
ãt ꝑ hoc a/ex neceſſitate oĩ ineſt, ⁊ ex neceſſitate eadẽ nul-
li. Si aũt B ↄcto cõcludetᷣ de nullo. Nã ſi ↄcluditᷣ neceſſe
oĩ tollet illud neceſſe nulli, ⁊ neceſſe eſt non oĩ, ⁊ cõtingit
nulli, ⁊ ↄtingit non oĩ. Rurſus ſi ↄcluditᷣ neceſſe nulli tol
let hoc neceſſe oĩ ⁊ alicui. Si ꝗ cũcta tollunᷣ, viſuꝫ erit cõ
cludi nulli ex his terminis, itaq; hę cõiugationes aſſyllo
giſticę videnᷣ eẽ. Demonſtrabitᷣ ẽt in terminis B mõ ſe
hñtibus, termini igitᷣ quos ipſe accipit, nõ efficiũt nobis
theorema manifeſtũ. Sint igitᷣ termini de oĩ ex neceſſita-
te albũ peripateticũ ⁊ cignus. Nã albuꝫ alicui peripateti-
co cõtingit ineſſe, ⁊ peripateticũ oĩ cigno, ⁊ albũ oĩ cigno
ex neceſſitate ineſt. Termini quoq; ipſius nulli, ſi accepe
rimus

rimus pro cigno coruũ, albũ alicui peripatetico cõtingit ineẽ, ⁊ peripateticũ oĩ coruo, ⁊ albũ nulli coruo ex neceſſitate, ſi aũt ⁊ illud eſt verũ ex neceſſitate oĩ ⁊ cõcludiur ex neceſſitate nulli, igiť oẽs ꝯclõnes demunť, vt demonſtrauimus, qđ ſi cũcte tollanť, aſſyllogiſticę erunt cõiugationes tales. Eadeꝫ quoqꝫ dicemꝰ ẽt in negatiuis ⁊ in his q̃ ſunt figura ſimiles atqꝫ in his q̃ ex ambabus particularibus vel indeterminatis vel quouis alio modo. Dubitat aũt in his interpres quidã cur Ariſto. non ſicut negatiuas trãſmutat in affirmatiuas ⁊ ſic facit ſyllogiſmus cõiugationes, ſic ẽt affirmatiuas in negatiuas ⁊ oſtẽdet aſſyllogiſticas eſſe ſyllogiſticas cõiugationes. Nã ſi ꝓpoſitiones de cõtingẽti ad ſeipſas ęqualiter cõuertunť, q̃ maior aſſignatio eſt, vt negatiuę mutẽtur in affirmatiuas, ⁊ nõ ecõtra affirmatiuę in negatiuas. Soluitur igiť tale qđ poterat ſic pſuaderi, qꝛ negationũ aliq̃ moᵐ auferũt, aliq̃ vo rẽ. Nã ea q̃ dicit nõ neceſſe eſt ambulare, rẽ nõ ſuſtulit, dico. ſ. ambulare, ſed modũ abſtulit dico. ſ. illud neceſſe, ⁊ illa q̃ dicit neceſſe eſt nõ ambulare, q̃ figura eſt affirmatiua, ſꝫ in negatiue rẽ quidẽ ſuſtulit. ſ. ambulare, ⁊ moduꝫ ſeruauit dico. ſ. illud neceſſe, ⁊ in oĩbus alijs ſilr. Sed hic cõtingẽtis negationes aſſumpte quidẽ ſunt figura affirmationes, quę neqꝫ rẽ neqꝫ modũ auferunt. Nã illa dicẽs ꝯtingit nullũ hoieꝫ ambulare neqꝫ modũ tollit. Naꝫ manet integer, neqꝫ rẽ. Si ergo nõ tollunt modũ nec reꝫ, pꝫ qđ affirmationibꝰ ęquiualẽt, ꝓp hoc igiť negatiuas in affirmatiuas trãſmutat, ceu ob occultioribꝰ affirmationibus faciẽdo mutationẽ in apertiores. Sed forſitan aliqs ẽt illud dubitaret, cur ẽt particulares nõ mutat in vles ⁊ facit aſſyllogiſticas ꝯiugationes particularium ſyllogiſticas ſiqdẽ oĩno ꝓpõnes ꝯtingẽtis ad ſeipſas ꝯuertunť. Sꝫ huius ſolutionẽ iam ſoluimꝰ dicẽtes qđ pñt vles mutari in ꝑticulares, qꝛ vlr pars ſeqtur, ⁊ ꝙ cõtingit oĩ cõtingit alicui, ⁊ qđ nulli B ⁊ nõ oĩ, ſed ecõtra nõ prorſus, qñquideꝫ qđ alicui cõtingit B nõ neceſſe ſit oĩ cõtingere. Nã põt alicui cõtingere, ſed minime oĩ, ceu alicui ai ali cõtingẽter albũ ineſt, ſed oĩ nõ amplius cõtingẽter, nã cigno ex neceſſitate, ꝓp hoc igiť non mutauit particulares in vles. Sed videamus ẽt q̃ dicũtur in his verbis, inquit. Nihil. n. phibet b trãſcẽdere a, idest põt mediũ accipi de quo non oĩ primus terminus ꝑdicať, ⁊ non adequať primus medio, quãuis aliqñ poſſet adequari, ceu qñ ſomniãtẽ videre ⁊ dormire acceperimus, naꝫ videre inſomniũ ⁊ alicui dormiẽti cõtingit ineſſe ⁊ oĩ, ⁊ ecõtra oĩ dormiẽti ꝯtingit inſomniũ videre, vel comedere, vel ambulare, ⁊ q̃cũqꝫ talia, in qbus igiť inqt nõ ęquatur pͥmus terminus medio, ſed trãſcẽdit, ⁊ medius excedit prędicationẽ primi, in his põt omni ⁊ nulli concludi, ſiue ambę fuerint affirmatiuę ꝓpoſitiones, ſiue ambę negatiuę, ſiue ambę indefinitę, ſiue particulares. Iidem termini poſſunt adaptari quos appoſuimus in omnibus ⁊ qui ſunt his perſimiles.

¶ Quo autem trãſcẽdit a/accipiať c/huic enim neqꝫ oĩ/neqꝫ nulli/neqꝫ alicui/neqꝫ nõ alicui ꝯtingit a/ineſſe, ſiqdẽ cõuertunť ꝓpõnes/quę ſm cõtingere, ⁊ b/pluribꝰ cõtingit q̃ a/ineſſe. Amplius ⁊ ex terminis planũ: ita nãqꝫ ſe habẽtibus ꝓpõnibus/primũ vltimo ⁊ nulli cõtingit ⁊ oĩ ineſſe neceſſariũ. Termini vo cõmunes omniũ ꝙ ex neceſſitate inſit/animal/album/hõ ꝙ non cõtingat/aial/albũ/indumentum. Planũ itaqꝫ ꝙ hoc ſe habentibus modo/nullus fit ſyllõ/aut enim inexiſtẽdi/aut ex neceſſitate/aut contingendi omnis eſt ſyllõus: ꝙ quidẽ inexiſtẽdi ac neceſſarij nõ ſit/planũ: affirmatiuus enim priuatiuo tollitur: priuatiuus autẽ affirmatiuo: ſupereſt igitur vt cõtingendi ſit: hoc aũt fieri nequit: monſtratuꝫ enim eſt/ꝙ ita terminis ſe habẽtibus/⁊ omni poſtremo neceſſe eſt primũ ⁊ nulli contingit ineſſe: quare eſſe non poſſet cõtingendi ſyllõs: neceſſarium nãqꝫ non erit contingens.

¶ Inqt ſi pars illa medij termini acceꝑimus, idest b/q̃tenus excedit ꝑdicationẽ ipſius a/dico inquã pͥmi termini in B inquit inueniemus ꝯcluſionẽ nullã/neqꝫ vleꝫ/neqꝫ particularẽ/neqꝫ affirmatiuã/neqꝫ negatiuaꝫ. Deinde ꝓbans hoc inqt ſiquidẽ conuertunť ꝓpoſitiones ſm ꝯtingere, ⁊ b/pluribus cõtingit q̃ a/ineſſe. Planũ eſt igitur ꝙ cũ hoc modo ſe habuerint termini nullus fit ſyllogiſmꝰ eo modo. ſ. dico ꝓxime, ſi maior particularis fuerit, naꝫ ſi neceſſe eſt (inquit) omnẽ ſyllogiſmum, vel neceſſarius, vel de ineſſe, vel contingẽtẽ eſſe, ⁊ oſtẽdiť neuter horum cõcludẽs eſſe ꝑ ꝓpõnes. Videtur itaqꝫ oĩno eſſe aſſyllogiſtici, nã eo ꝙ ꝯcludũt affirmatiuũ necꝰ, tũc tolliť ipꝫ de ineſſe, ꝯtingẽs, ⁊ neceſſariũ negatiuũ, ⁊ eo qđ cõcludiť neceſſariũ negatiuũ, tunc tolliť affirmatiuũ neceſſariũ, de ineſſe, ⁊ cõtingẽs quẽadmodum demonſtrauimus.

¶ Manifeſtum itaqꝫ ⁊ ꝙ ſi vlr termini extiterint in cõtingentibus ꝓpoſitionibus ſemꝑ fit ſyllõs in prima figura/⁊ ſi prędicatiui ⁊ ſi priuatiui fuerint: ꝑterq̃ ꝙ ſi pręd catiui quideꝫ ſint/perfectus/ſi vo priuatiui/imꝑfectus.

¶ Nã in alijs modis nõ oẽs ex ambabus ꝓpõnibus vlibus ꝯiugationes fuerũt ſyllogiſticę, ſed de ꝯtingẽti in pͣ figͣ, oẽs (inqt) demõſtrauimus ſyllogiſticas quouis mõ ſe hñtes ſm qualitatẽ, ſed quaſdã ꝑfectas ꝑ ſeipſas oſtenſas, ⁊ quaſdã imꝑfectas ⁊ ope ꝯuerſionis indigẽtes dico. ſ. trãſmutatione negatiuarum in affirmatiuas.

¶ Accipere aũt opus eſt. Contingere non qđ in neceſſarijs: ſed ſm dictam determinationem: plerũqꝫ autem latet/quod tale eſt.

¶ Sępe inquit nos latet ipſas dicẽtes hoc cõtingere huic, an contingere illud inſit, an neceſſario, qđ quidem ⁊ ipſe paſſus eſt, ceu quando diximus cõtingere omni homini album ineſſe. Nam ex neceſſitate alicui ineſt, ceu Scithę, ⁊ alicui ex neceſſitate non ineſt, ceu ęthiopi. Propter hoc inquit quod oportet ipſuꝫ contingere nõ cum neceſſario accipere, ſed cuꝫ proprie contingenti ſm eam diffinitionẽ ⁊ determinationẽ quã de eodem diximus.

¶ MISTIO CONTINGENTIS ET INEXISTENTIS IN PRIMA FIGVRA. CAP. IX.

Si nautẽ hęc ineſſe/illa propoſitionũ accipiatur ꝯtingere: quũ quę ad maius eſt extremũ cõtingere ſignificet ⁊ perfecti oẽs erunt ſyllĩ ⁊ cõtingẽtis ſm determinatam determinationem.

¶ Cum diſſeruiſſet de natura cõtingenti ⁊ determinaſſet quid eſſet contingẽs atqꝫ de conuerſione eiuſdẽ dixiſſet, dixit de ſyllogiſmis cum dixerit de cõtingentibus ex ambabus ꝓpoſitionibus, nunc cõſequẽter de mixtione ip-

ſios dixerit. Miſcet itaqꝫ ipſum cū ipſo de ineſſe. In his igitur quādo altera fuerit contingens maior, ⁊ minor de ineſſe, tunc erūt ſyllogiſticę coniugationes, ſed qñ maior propoſitio ꝓpriam quātitatē ſeruans dico. ſ. vniuerſale, ⁊ minor qualitatē dico. ſ. affirmationē, ⁊ omnes tales ſyllogiſmi perfecti ſunt. Nam neqꝫ egent conuerſione, neqꝫ deductione ad impoſſe, ſed quādo maior fuerit de ineſſe, ⁊ minor contingens, tunc erunt ſyllogiſticę coniugationes ⁊ quādo ſola maior vlis fuerit, vel non amplius minoris ꝓpōnis qualitas determinata eſſe dꝫ. Naꝫ ēt fieret ſyllogiſtica cōiugatio, ſi rurſus mutata ꝓpōne minori negatiua cōtingēti in affirmationē. Hę igiꝛ ſunt cōiugationes ſyllogiſticę in hac figura. Cōcludūt aūt ꝯclōne ꝯtingentē hñtes maiorē ꝯtingentē, ⁊ hñtes maiorē de ineſſe nō cōcludūt, ingꝫ ſm determinationē ⁊ diffinitionē ꝯtingētis, ſed ꝯcludūt vel ipſuꝫ nō oi, vel ipſuꝫ nulli ex neceſſitate ineſſe, q̄ ſunt negatiuę nō rē tollūt, ſed modū neceſſariū tantū. Et ſublato nectio mō ꝯcluſiones ꝯtingētes ex neceſſitate erūt, ſed nō ingꝫ cōtingētis ſm determinationē, ſed ꝯtingētis ad dimidiū, qd aūt hoc ſit ſciemus qñ diſputabimus de ipſis ꝓpoſitionibus, nunc autē dūtaxat exponit eas coniugationes quę habēt maiorē contingētem, ⁊ oſtendit contingentes cōcluſiones cōcludi. Sed videamus quę deinceps ſequuntur.

Quum vero quę ad minus ⁊ imperfecti omnes/ ⁊ priuatiui ſylli cōtingētis non ſm determinationē, ſed eius qđ eſt nulli aut non omni ex neceſſitate. Si enim non omni aut nulli ex neceſſitate contingere dicimus/ ⁊ nulli ⁊ non omni ineſſe contingat.

Merito oēs ſylli g hñt minorē ꝯtingentē ſunt imperfecti. Nā pficiunꝛ vel ꝑ cōuerſionē vel ꝑ oſtēſionē ad impoſſe, ſed ꝓuatiuas ex neceſſitate ingꝫ cōcludere nulli vel non oi qđ ēt cōtingens eſt, non tñ illud qđ determinauit. Qđ vero cōtingēs eſt ꝑ ea q̄ ſequūtur deinceps concludit. Nā ſi nulli vel nō oi ex neceſſitate ꝯtingere dicim⁹ ⁊ nulli ⁊ nō oi ineſſe merito, nā ſi nulli hoi ex neceſſitate ineſt ambulare, contingenter prorſus alicui ineſt.

Cōtingere naqꝫ a/omni b, b/ vero omni c/ponaꝛ ineſſe, qm̄ igitur c/eſt ſub b/omni autē b/ cōtingit a/planū ꝙ ⁊ c/omni cōtingit: fit itaqꝫ perfectus ſyllogiſmus. conſiſr ⁊ ſi a, b/propoſitio extiterit priuatiua, b/c/ vero affirmatiua: ⁊ a/c/quidem contingere b, c/autem ineſſe accipiatur perfectus erit ſyllogiſmus ꝙ a/contingit nulli c/ineſſe.

Exponit cōiugationes ex maiore cōtingenti ⁊ ingꝫ eas ꝯcludere cōcluſionē ꝯtingentē. Nā ſi a/oi b/ꝯtingit ineē, igiꝛ oibus partibus ipſius cōtingentis ineſt. Sed pars ipſius b/eſt c. Equidē ſupponiꝛ omni c/ipſum b/ineſſe, igiꝛ a/contingēter ineſt c/qđ eſt pars ipſius b. Sed termini hi ſunt, diſputare, ambulare homo. Nā diſputare omni ambulanti contingenter ineſt, ſed ambulans omni homini ineſt. Nam ſupponātur oēs homines ambulātes eſſe, cōcluditur cōcluſio diſputare omni homini ꝯtingit ineſſe. Hęc aūt dicimus maiore priuatiua accepta ⁊ minore affirmatiua. Nam ſi a/cōtingit nulli b/igitur omnibus partibus ipſius cōtingentis ineſt, ſed pars ipſius b/eſt ipſuꝫ c. Nā ſupponiꝛ omni c/ipſum b/ineſſe, igiꝛ nulli c/cōtingit a/ineſſe, vnde quoqꝫ termini hic pñt adaptari.

Qđ igiꝛ ſi inexiſtēs ad minorē ponaꝛ extremitatē/perfecti fiāt ſyllogiſmi/manifeſtū: ſed ꝙ dū ecōtrario ſe habeat/erūt ſyllogiſmi per impoſſibile monſtrandū: ſimul autē clarum erit ⁊ ꝙ imperfecti: monſtratio naqꝫ non eſt ex acceptis propoſitionibus.

Inquit omnes ꝓpoſitiones quę habent maiorē contingētē, ⁊ minorē de ineſſe cum ſint ſyllogiſticę ꝑfecte ſunt. Nam nec egent oſtēſione per cōuerſionem nec per deductionē ad impoſſibile, ſed quę his oppoſito modo ſe habēt, dico. ſ. quę hñt maiorē de ineſſe, ⁊ minorē contingētē oſtēſe oſtēſione indirecta. ſ. vel per conuerſionē, vel ꝑ deductionē ad impoſſibile imperfecte ſunt. Naꝫ omnes quę non oſtēduntur oſtēſione directa imꝑfecte ſunt.

Cęterū primo dicendū eſt: qm̄ ſi duꝫ a/fuerit/neceſſe eſt b/eſſe, ⁊ dū poſſibile a/extiterit/ poſſibile erit ⁊ b/ex neceſſitate. Sit eniꝫ ita ſe habētibus in quo quidē a/poſſibile, in quo autem b/impoſſibile: ſi igitur poſſibile vtiqꝫ fieret/ impoſſibile vero quando impoſſibile fieri nequeat: ſimul autē ſi a/poſſibile ⁊ b/impoſſe/ cōtingeret vtiqꝫ a/ fieri poſſe ſine b/ſi vero fieri ⁊ eſſe; factum naqꝫ quādo factū fuit eſt.

Aſſignaturus cōiugationes ex maiore de ineē ⁊ minore ꝯtingēti, ꝓus accipit aliqđ theorema ſibi conferens ad oſtēſionē horū. Nā qꝛ oēs oſtēdunꝛ ꝑ impoſſe, ⁊ trāſmutatione ꝓpōnū inter ſe. ſ. cōtingētis in eā de ineſſe, ⁊ econtra ipſius de ineſſe in ꝯtingentē. Sed B quāuis falſuꝫ ſit, non tñ eſt impoſſe, ſed poſſibile. Nā cōtingēs pōt exire ⁊ fieri de ineſſe, ⁊ de ineſſe interruptū eſt, qm̄ talē etiā naturam habet vt rurſus fieri queat contingēs. Quoniā igiꝛ mutans ꝓpoſitiones deductione ad impoſſibile oſtēdit has cōiugationes, ne qs dicat qđ ob mutationē ꝓpōnis ſecutū eſt impoſſe ob id ꝓus ꝓpoſuit oſtēdere, qđ nunqꝫ pōt accidere vt aliqđ impoſſe ſequaꝛ aliquā ſuppōnē, ſed prſus ex poſſe ſequeꝛ poſſe, ſiqđē igiꝛ mutatio ꝓpōnū fiēri pōt ⁊ non impoſſe eſt, atqꝫ ex poſſi non ſequeꝛ impoſſe, igiꝛ ex nulla mutatione ipſaꝝ ſequeꝛ impoſſe. Oſtendit aūt hoc ſic. Sic inquit a/exiſtente, neceſſario ſequi ex ipſo ipſum b/qꝛ igiꝛ a/eſt antecedens, ⁊ b/ſequens, neceſſe eſt (inquit) ſi a/poſſibile erit, vt etiā b/poſſibile ſit. Nam ſi hoc falſum eſt, ⁊ accidit a/poſſibile exiſtente b/eſſe impoſſibile, ſupponaꝛ ſic, qꝛ igitur a/poſſibile eſt, ⁊ poſſibile fieri poteſt, a/exeat igiꝛ ad actū ſed poſtqꝫ exijt, profecto eſt, ſi ergo a/eſt, ⁊ b/ſupponitur ꝙ ipſum a/ex neceſſitate ſequatur, igitur b/erit, ſed qꝛ cōtradicētes aiunt b/ſequi ipſum a/⁊ eſt impoſſibile eſſe, ⁊ qđ eſt impoſſibile eē non eſt, igitur b/non eſt atqui ſupponebatur etiam eſſe. Nam ex neceſſitate ſequebatur ipſuꝫ a/igitur idē eſt ⁊ nō eſt, qđ eſt impoſſibile, igitur oſtēſum eſt per hęc qđ omnino neceſſe eſt, vt id qđ ſequitur poſſibile ſit poſſibile. Sic ergo Ariſto. oſtendit tale. Stoici vero cum nequeant huic demōſtrationi cōtradicere per quędā exempla nituntur refutare rationē Phi. Nam poſſibile qđ ſequitur poſſibile eſt impoſſibile eſſe. Nam dico ꝙ ſi mortuus eſt Dion, ſequitur hoc ꝙ is eſt mortuus, igitur Dionē mortuum eſſe poſſibile eſt, ſed hunc mortuū eſſe eſt impoſſibile, ſequiꝛ autem prorſus hoc Dionē mortuum eſſe, ex hoc hūc mortuum eſſe. Si ergo moritur Dion, omnino ⁊ is demōſtratus profecto mortuus eſt, ſed hunc mori impoſſibile eſt. Nam illud (hunc) demōſtratiuum eſt ⁊ aliquam rem ſignificat, ſed mori vel mortuum eſſe non eſt

ens,

tur, ⁊ eius impoſſibile eſt non eſſe, igitur hunc mortuum eſſe eſt impoſſibile, ⁊ ex hoc ſequitur Dionē mortuum. vʒ. poſſibile, igitur impoſſibile ſequitur aliqđ poſſibile. Rurſus ſi erit nox, ipſa dies nō eſt, ſed hoc. ſ. dieʒ non eſſe eſt impoſſibile, igitur ex ipſo eſſe nocteʒ quod eſt poſſibile, illud ſequetur nō eſſe hanc diem ꝙ eſt impoſſibile. Hęc igitur Stoici dicunt. Nos autē ad hęc reſpōdemus ꝙ oportet ꝓprie conſequēs in plus eſſe ꝙ̄ antecedens, qđ ſi fuerit in minus nō ſane ſequetur antecedēs, ceu ſequitur hominē eſſe ex neceſſitate animal eſſe, igitur proprie conſequēs eſt animal qđ etiam in plus ſe habet. Nam prorſus ſequitur homineʒ eſſe, ſimiliter etiam equum vel canem eſſe, tamē non amplius ſi accepimus antecedens animal, ⁊ cōſequens hominē vel equum, vel canem. Equidē non recte amplius ſequetur, neq; proprie erit cōſequens. Naʒ minime animal ſequitur homo, vel equus, vel aliquid tale, quia particularius eſt ⁊ in minus antecedens, ſi ergo ſ ita ſe habet, ⁊ oportet omnino conſequēs in plus eſſe ꝙ̄ antecedens, non igitur pulchre recteq; accipiūt Stoici, antecedens Dionem mortuum, ⁊ hoc conſequens hunc mortuuʒ. Nam in plus eſt Dion mortuus eſt ꝙ̄ hoc hic mortuus eſt, nam Dion mortuus eſt de ampliori tempore accipitur, ⁊ de illo quo viuit, ⁊ ď illo quo mortuus eſt. Sed illud (hic) de ſolo tēpore vitę accipitur, igitur in plus eſt Dion ꝙ̄ illud hic, ob id igitur poſſibile aliquid videbatur ſequi, eo quod acceptum erat nō proprie cōſequēs ceu ſi diceremus de homine, ſi animal eſt, hic etiā equus eſt, quēadmodum igitur ſi Dione exiſtēte ęquiuoco dicebamus ſimplr̄ ſic ſi Dion mortuus eſt, ⁊ hic forte mortuus eſt, verbi gratia ex theſſalia, ⁊ deinde ſic inferamus, Dion mortuus eſt qui ex Athenis, demōſtrauimus aliquod impoſſibile ſequi antecedēs, ſcilicet non mortuum Dionem mori, qui quidē paralogiſmus ob nil aliud fit, ꝙ̄ quia acceptū eſt ęquiuocū antecedens, ⁊ ob id in plus, ſed cōſequens particulare, ceu de Athenienſe. Sic etiam hic dicimus qđ nulla alia de cauſa factus eſt paralogiſmus, quā eo qđ ꝯſequens accipiebatur particularius, pręterum cum nunꝙ̄ antecedēte ſublato tollitur ꝯſequens, immo contrariuʒ cōſequēs tollit antecedēs, ceu pręcedit homo, ſequitur animal ſublato homine non ſimul tollitur animal, ſed ſublato animali tollitur ēt homo ſimul. Si ergo hęc eſt natura conſequētis, vt ſublato antecedente ſimul non tollatur, male igitur acceperunt terminū ſequentē qui tollitur ſub antecedente. Nam qn̄ dicimus ꝙ Dion mortuus eſt tollimus ſ vt ď ipſo dici poſſit (hic) ſiquidē (hic) eſt demonſtratiuus de rebus ſubſiſtētibus, ſed qđ eſt mortuū nō ſubſiſtit, igitur male accepimus cōſequēs qđ tollitur ſub antecedente, non aptū natum tolli ſimul cum antecedēte, immo contrariū antecedens ſeipſo ſimul tollens, hoc autē accidit rurſus per eandem cauſam, qꝛ vult conſequēs eſſe in plus ꝙ̄ antecedens. Si autē poteſt etiam ęqualiter eſſe, qn̄ etiā ęqualiter ſe habent termini inter ſe ęqualiter, ceu de homine, ⁊ riſibile, nihil nobis hoc ad propoſitū, niſi quia impoſſibile eſt antecedēs in plus eſſe ꝙ̄ cōſequēs. Pręterea illud etiā dicimus, qđ ſm̄ ipſos Stoicos nomina ſignīt proprie quale ⁊ proprie qualitate accidentis imponūt vnūquodq; ſubam, igitur impoſſibile eſt Dionē dicere de mortuo cum non ſit proprie, ſed vel corruptuʒ eſt vel in corruptionē tendit. Cū ergo hoc impoſſibile ſit dico. ſ. dicere de mortuo qđ Dion eſt vbi aliqđ impoſſibile ſequitur, non eſt miruʒ. Si autē dicunt ꝙ ſm̄ relationē dicimus Dionē ceu quādo Dion eſt. Reſpōdebimus qđ nos etiā illud (hic) ſm̄ relationē accipiemus quādo hic erit, ⁊ hic nō erit impoſſibile, ſed poſſibile. Etenim plura dicimus ſm̄ relationeʒ de pręterito tēpore ⁊ futuro, ceu quādo diceremus qđ ſepulchruʒ hoc eſt Achillis, ſępe neq; quibuſuis reliquijs oſſibuſq; Achillis exiſtētibus in ipſo ſepulchro, ſed profecto illius qui quondā fuit Achilles. Rurſus domo habitanda dicimus qđ hęc domus eſt Platonis domus, ſʒ cōſtat qđ futura eſt domus. Quod quidē igitur nō accidat poſſibile exiſtēte antecedēte cōſequens eſſe impoſſibile patet, ſed ecōtra quū accidit ꝯſequēs eſt poſſibile, poteſt eſſe antecedens impoſſibile, ceu ſi quis dicat ſeipſuʒ eſſe aſinū ⁊ inferat ſtatim ſe eſſe animal. Nam in his ꝯſequēs eſt poſſibile, ſed antecedens impoſſibile. Nam impoſſibile eſt hominem eſſe aſinum ſequebatur tamen aſinum eſſe animal eſſe, ⁊ poſſibile eſt homineʒ animal eſſe, quare ipſum impoſſibile ſequitur poſſibile. Sic etiam Ariſto. in ſecundo libro oſtēdit falſas ꝓpoſitiones ſequi concluſionem verā, ceu ſi quis dicat, ꝙ homo eſt canis, ⁊ canis eſt animal, igitur homo animal, in his autem medius terminus non hʒ principatū ⁊ dominiū cōcluſionis concludēdę ceu oportet ſyllogiſticas coniugationes habere, ſed ꝑ naturā extremoꝝ concluſio concluditur. Cum igitur octo ſint coniugationes ex poſſibili ⁊ impoſſibili, ⁊ ſit conſequēs ⁊ antecedēs neceſſe eſt vt cum ſit antecedēs poſſibile, ꝯſequens ſequatur vel poſſibile vel impoſſibile. Rurſus poſſibile cōſequēte antecedens erit, vel poſſibile, vel impoſſibile, ⁊ ſic quatuor ſunt poſſibilis vel cōſequentis vel antecedētis coniugationes. Quod ſi rurſus acceperimus impoſſibile antecedēs, neceſſe eſt ꝯſequens vel eſſe etiam ipſum impoſſibile, vel poſſibile. Rurſus ſi acceperimus ꝯſequens impoſſibile eſſe, antecedens vel erit impoſſibile vel poſſe. Cum igitur octo ſint coniugationes qđ antecedēte poſſe prorſus ꝯñs poſſe erit ⁊ non impoſſe, patet ex his quibus Ariſto. demōſtrauit. Etiam ex eiſdē cōſtat ꝙ poſſe cōſequēti accedit poſſibile eſſe antecedens, ⁊ impoſſe ꝯſequenti non accidit poſſe eſſe antecedēs, quare habemus quatuor cōiugationes oſtēſas. Qđ vero antecedēte impoſſe accidat ſequi poſſe nos oñdimus. Et ex hoc pʒ qꝛ poſſe ꝯñte accidit impoſſe eſſe antecedēs, quare habemus ſex cōiugationes. Rurſus impoſſe antecedēte, nō eſt miruʒ impoſſibile ſequi ⁊ pręcedere cōſequens, quare habemus octo coniugationes.

¶ Verum oportet accipere poſſibile atq; impoſſibile nō ſolū in gn̄atione, ſʒ ⁊ in eo qđ eſt verificari ⁊ ineſſe, ⁊ quotcunq; modis aliter dicitur poſſibile, in oibus eniʒ cōſilr̄ ſe habebit.

¶ Cum oſtēderit antecedēte poſſe exiſtente neceſſe eſt ēt ſequi ꝯſequēs poſſe per hęc, inquit ꝙ illatio hęc non ſolū de proprie poſſi eſt, qđ inquit eē in gn̄atione, ideſt ꝙ nōdū eſt, ſed pōt ineſſe, quādoquidē in idē veniat poſſe natura cum ipſo cōtingēti, ſʒ impoſſe eſt in generatione ceu in ꝓfundo videri teſtum impoſſe eſt, ſed hoc impoſſe nō natura ſed gn̄atione, igitur non ſolū inquit in hoc ſeruatur hęc illatio, ſed ēt in ipſo poſſi ſm̄ ꝙ verificatur, ideſt ſm̄ neceſſariū. Nā ſępe dicimus qđ poſſe ⁊ cōtingēs dicitur de necio ⁊ de ipſo ineſſe, ceu dicimus poſſe eē Solem in ariete quāuis ſit neciuʒ, atq; Scithā poſſe eſſe vt albus ſit quāuis ſit. Vel. n. prorſus poſſe eſt, vel non poſſe, ſed non poſſibile eſt falſum, igitur poſſibile, equidem impoſſibile dum verificatur eſt impoſſibile proprie, ⁊ in ipſo ineſſe. Similiter inquit illatio poſſibilis erit cum ipſo ſm̄ neceſſarium ⁊ ſm̄ ipſum ineſſe, ſed quia neceſſariū ſemper eodem modo ſe habet, ⁊ qui de ipſo aliquid dicit omnino verum dicit, ob id volens ſm̄ ipſum neceſſarium ſignificare poſſibile, inquit ipſum eſſe dum verificatur. Et quot alijs modis dicitur poſſibile adiecit, vt ſignificaret

cõtinges vt in pluribus ęqualr̃ ⁊ raro. Verũ Diodorus alia quędã ſignificata ipſius poſſis eſſe inqt, nam poſſe eē vel id qđ iam exijt ad actũ qđ dicimus nos de ineſſe, vel id qđ põt exire, ⁊ nõdũ exijt. Et Philo inqt poſſibile eſſe vel qđ exijt ad eē, vel qđ põt exire, ſed nũq̃ exiuit, ceu dicimus ſenſibilē eē teſtã in pfundo. Sed Ariſt. inter hos medius ab his alienus pprie ſignificatũ poſſis nobis tradidit qđ inqt eſſe illud q̃ nondũ exijt, ſed poteſt exire.

¶ Amplius exiſtente a/b/eſſe non oportet exiſtimare tanq̃ ſi vnũ eſſet a/b/fore, nihil nãq̃ eſt ex neceſſitate vno quopiam exiſtente, ſed duobus minimis.

¶ Quia nõ exercuit ſermonē in pluribus ppoſitionib⁹, ſed velut in duobus terminis ↄuertentibus inuicē, ob id hęc ſubiũxit dicẽdo q̃ nõ velut de vna ppõne accepim⁹ hãc demonſtrationē, ſed velut de ſyllõ. Nã accipimus a/ ꝓportionale ipſis ppõnibus, ⁊ b/loco ↄcl'onis. Inqt igit̃ neceſſe eſt cũ fuerint ppõnes poſſibiles, vt ēt ↄcluſio ſit poſſibilis ⁊ impoſſibilis nunq̃ ſequi ex ppõnibus poſſibilib⁹, non.n. erit aliqđ ex neceſſitate, vno quodã exiſtente inqt, id eſt vno quodã pcedēte nulla ↄclõ ſequet̃. Cur igit̃ hoīe exñte neceſſe eſt aial eſſe. Sed nõ inquit de his illationibus ⁊ ↄñtibus, ſed de ſyllis, vt dicebã, quod vna ppõne exñte nõ erit aliqua ↄcluſio, ſed opꝫ ad minimus duabus cõſtare ppoſitionibus, vt ſępe dictum eſt.

¶ Sicuti quũ ppõnes ita ſe habeant veluti dictum eſt ſm ſyllogiſmũ: nam ſi c/de d, d/autē de f/⁊ c/de f/ex neceſſitate: ⁊ ſi vtrũq̃ poſſibile ⁊ concluſio erit poſſibilis, ac ſi quiſpiã poneret a/ ppoſitiones b/ṽo cõcluſionē, eueniret poſſet nõ ſolũ a/neceſſario exiſtēte ſimul ⁊ b/eſſe neceſſariũ, ſed ⁊ poſſibili poſſibile.

¶ Accipit aũt ppõnes c/d/⁊ d/ẓ/cõcluſionē ṽo c/ẓ. Quũ igit̃ inqt ſic cõplicate fuerint (vt diximus) ſm regulam ⁊ viã ſyllogiſticã, neceſſe eſt vt etiã cõcluſio ſequat̃, ſed ſequit̃ vt ſe habuerint ppõnes, nam cũ fuerint poſſibiles, prorſus neceſſe vt ſit poſſibilis etiã cõcluſio, qđ ſi neceſſaria pręmiſſa, quoq̃ cõcluſio neceſſaria erit.

¶ Hoc aũt monſtrato/planum q̃ falſo ſuppoſito ⁊ non impoſſibili/⁊ ↄcluſio ppter hypotheſin falſa erit ⁊ non impoſſis: veluti ſi a/falſum quidē eſt/non tñ impoſſe: quũ ṽo a/ſit, b/ eſt: ⁊ b/erit falſum quidem nõ tñ impoſſe, qm̃ mõſtratũ eſt q̃ a/exiſtēte b/eſt, ⁊ poſſibili exiſtēte a/erit b/poſſibile ſuppoſitũ aũt eſt a/poſſibile eſſe/⁊ b/erit poſſibile: ſi enim impoſſibile ſimul poſſibile erit ⁊ impoſſibile idem.

¶ Mõſtrato inqt qđ ↄſtus exñte antecedēte poſſe neceſſe eſt ēt pro/no eē ēt ↄñs poſſe, ſi inqt velut in ſuppõne acceperimus aliqđ antecedēs qđ ſit falſum, per idipſũ ſm ſuppoſitũ acceptũ ⁊ nondũ in actũ exierit, impoſſe autē nõ eſt qꝛ poſſe exijt ad actũ pp qđ etiã ↄñs ex hoc falſum erit, ſed impoſſe nõ erit, ceu ſi ſedente Socrate dicerē q̃ ſi ambulat Socrates, neceſſe eſt etiã vt moueat̃. Accipio antecedēs ambulare Socratē qđ falſum eſt, nã ſupponit̃ ſedēs, nõ tñ impoſſe, igit̃ ⁊ ↄñs hoc. ſ. ipſũ moueri, falſũ igit̃ eſt ſed non impoſſe. Rurſus dicere nõ exiſtēte die, ſi dies eſt, ſol ſup terrã, ſic̃ ēt ↄñs ⁊ antecedēs falſũ eſt, ſꝫ non impoſſibile, nam ſi oĩno ſequit̃ (inquit) b/ipſum a/⁊ a/eſt poſſibile prorſus, neceſſe eſt etiã b/eſſe poſſibile, nã ſi impoſſe erit b/⁊ ſequet̃ ipſum a/itaq̃ poſſibile ⁊ impoſſibile erit, nam ſi ſequit̃ ipm a/ex neceſſitate poſſe erit, eſt ēt impoſſe vt ſuppoſitio erat ſic volentiũ, idē igit̃ poſſibile ⁊ impoſſibile erit, atq̃ ens ⁊ non ens, qđ eſt abſurdũ, igit̃ falſũ eſt ſupponere vt ex poſſibile ſequat̃ impoſſibile, igit̃ verũ eſt poſſe ſequi qđ oportebat oſtēdere.

¶ Determinatis ṽo his inſit a/oĩ b, b/aũt oĩ c/ ↄtingat: neceſſe itaq̃ a/oĩ c/ↄtingere ineſſe, nõ eniꝫ ↄtingat: b/ṽo oĩ c/ponat̃ tanq̃ inexiſtēs: hoc falſũ qdē/nõ tñ impoſſe: ſi itaq̃ a/non cõtingit ipſi c, b/ṽo oĩ ineſt c/a/nõ oĩ b/cõtingit: ſit enim ſyllˀs per tertiã figurã, verum ſuppoſitũ fuerat oĩ contingere ineſſe: neceſſe igitur a/omni c/contingere: falſo enim ſuppoſito ⁊ nõ impoſſibili/qđ accidit eſt impoſſibile.

¶ Hic deinceps nobis tradit cõiugationes ex maiore de ineſſe, ⁊ minore cõtingēte, ⁊ inqt cõtingentē cõcludi concluſionē. Sed pmo tradit cõiugationē ex duabus vlibus affirmatiuis, ⁊ ipſã oſtēdit ſic a/inqt, inſit oĩ b/⁊ b/cõtingat omni c/dico (inquit) qđ cõcludit̃ a/omni c/cõtingere ineſſe. Nam ſi quis diceret hanc eſſe falſam cõcluſionē, patet qđ oppoſitũ cõtradictorię verũ eſſe dabit. ſ. non cõtingit omni. Supponatur igitur a/non omni c/cõtingere, qꝛ igit̃ nõ cõtingit oĩ, ęquiualet huic neceſſe non oĩ, nam qđ non cõtingit oĩ, hoc neceſſe eſt nõ omni, nã ſi non cõtingit oĩ aiali bipedē eſſe, neceſſe eſt nõ eſſe aial bipedē eſſe, ſi ergo ęquiualet, ſupponat̃ a/e c/ex neceſſitate non omni ineſſe, rurſus qꝛ b/ſupponitur omni c/ↄtingere ineſſe. Supponat̃ cõtingens exijſſe ⁊ factũ eſſe in actu, nam ſi hoc falſum, tñ nõ impoſſe, ſi ergo a/neceſſe eſt non oĩ c/ ineſſe, ⁊ b/omni c/ineſſe, fit tertia figura ex neceſſarijs ⁊ ppõnibus de ineſſe. Equidē oſtenſũ eſt in tertia figura qñ maior fuerit necña particularis negatiua, ⁊ minor vniuerſalis de ineſſe affirmatiua, qđ cõcludit̃ cõcluſio particularis de ineē negatiua, igit̃ a/oĩ b/ineſt, ſupponebat̃ ēt omni ineſſe, igitur idē eidē omni ⁊ nõ omni inerit qđ eſt impoſſibile. Vnde ergo ſecutũ eſt impoſſibile? Dico qđ eo qđ ſupponebatur a/nõ omni c/ineſſe cõtingere, ſed ergo ex hac ſuppoſitione aliqđ impoſſibile ſecutũ eſt, igit̃ falſum eſt dicere qđ concluditur nõ cõtingit omni. Si autē hoc falſum oppoſitũ erit verũ. ſ. cõtingere omni quod oportebat oſtēdere. Sed quidã dubitãt ↄ hanc oſtēſionē Ariſto. quorꝫ dubitationē dignũ eſt cõſiderare cum nõ ſit inepta, nam inquiũt qđ nullũ impoſſe accidit ſi ſupponamus concludi a/non omni b/cõtingere, nam cur non cõcludebatur q̃ a/non omni b/ineſt, ſed inerat etiã omni, ⁊ hoc falſum eſt idem omni ⁊ non omni ineſſe, nõ tamen impoſſibile, naꝫ ſi de ineſſe eſt tale, vt etiã aliquãdo poſſit non ineſſe, igit̃ poſſibile eſt vt illud omni ineē, aliquãdo non omni ineſſe. Vt igitur dicũt ⁊ non trãſmutatis contingentē in neceſſariam, qđ quidē falſum eſt, verũtamē nõ eſt impoſſibile. Quid ergo abſurdi erit, ſi ex ppoſitione falſa ⁊ non impoſſibili cõcluderetur ↄcluſio falſa ⁊ nõ impoſſibilis. Quid ergo ad hęc nos dicimus? ſic inquã qđ tranſmutatio contingētis in illam de ineſſe non eodē tēpore neq̃ manente cõtingēter ipſa ↄtingens fit de ineſſe, nam hoc nõ ſolum eſt falſũ, ſed etiã impoſſibile, vt eadē ppoſitio ſit ſimul cõtingēs ⁊ de ineſſe, ſed trãſmutata eſt ppoſitio a tēpore futuro in pñtē, ſi quidē contingens indicet futurũ ⁊ ppõ de ineē pñtē, igit̃ mutare ↄtingentē in neceſſariã, ⁊ ſi falſum ſit qđ pro futuro tē, pore accipimus pręſens, non tamen hoc eſt impoſſibile,

vt aliqñ

vt aliq̄ñ cōtingens fiat de ineē, ſed cū eadē ꝓpoſitio manſerit vlis affirmatiua de ineſſe ⁊ nō tranſmutata in alterā cōcluderet̃ ex ſuppoſitione nō cōtingere oī c/ipſuʒ a/ineſſe, q2 a/nō omni b/ineſt, ⁊ impoīe eſt ſm idē tēpus idez eidē oī ⁊ non oī ineſſe, quare non ſolū falſum eſt tale, ſed etiā impoſſibile. Videamus igit̃ vnde impoſſibile ſecutū eſt duabus ſuppōnibus poſitis, vna quidē dicēte a/nō omni c/ꝯtingit, ⁊ altera mutāte minorē ꝓpōnē contingētez in illā de ineſſe, neceſſe eſt oīno per alterā harū ſequi abſurdū. Qđ igit̃ ꝑ mutationē cōtingētis in illā de ineē non ſecutum eſt impoīe pʒ. Nam ſi poſſibile eſt mutare contingentē in illā de ineē ⁊ non eſt impoīe, ⁊ oſtēſuʒ eſt paulo prius, qđ nunq̄ ſuppoſito poīe aliqđ impoīe ſequitur. Nā ob id prius acceptū eſt theorema de B, igit̃ pʒ qđ non ꝓꝑ hāc ſuppōnez impoīe ſecutū eſt, igit̃ relinquitur ꝑ alterā. s. a/ipſi c/nō cōtingere omni dicentez ineē. Si ergo falſa eſt, ꝓbata hęc ſuppoſitio eē, pʒ qđ oppoſitū huic cōcludit̃ cōtingit omni qđ oportebat oſtēdere. Videamus quoq̄ Ariſto. demōſtrationis illationē. Naʒ hʒ aliquid occultius exponēs ꝓpōnes ⁊ dicēs ꝙ ꝯtingere oī cōcludit̃, ꝓbat B deductione ad impoīe ſupponēs oppoſituʒ ꝯdictoriē non cōtingit oī. Sed b/ipſi c/ponat̃ ineſſe. Supponēs oppoſitū cōcluſioni trāſmutat ēt minorē ꝓpōnez b/c/in illā de ineē, vt iam diximus. Nā hoc ⁊ ſi falſuʒ eſt, non tñ impoīe. Diximus aūt qđ ēt non cōtingit omni c/ipſum a/qđ ex ſuppōne accepit qđ concluſum trāſmutat in neceſſariā ęquiualentē alicui, ⁊ B quidez ꝑ ſe nō videt̃ Ariſto trāſmutare, ſʒ ex ꝯclone videat̃ B velle. Naʒ inquit ꝯcludendo ipſuʒ a/non oī b/cōtingit, pro hoc nō oī ineſt, nam cōtingēs pro ipſo ineſſe dixit, ⁊ qđ hoc eſt concludens abſurdū inquit. Sed ſuppoſituʒ fuerat oī contingere ineſſe. Atqui nō ſupponebat̃ a/oī b/cōtingere, ſʒ cōtingere pro ineſſe inquit, qđ igit̃ dicebam, patet ꝙ mutans hāc nō ꝯtingit oī in hanc neceſſe alicui, q2 ſi nō mutauit, vñ pʒ in tertia figura ex maiore cōtingenti particulari, ⁊ minori de ineſſe affirmatiua aliqđ debuit cōcludi, uñ nil dixit de ipſis, ſed de mixtione neceſſarij ⁊ de ineē dictuʒ eſt, quocirca cōfugit ad cōceſſum igit̃ neceſſe eſt a/omni c/cōtingere. Nā ſi ex ſuppoſitione dicēte non cōtingit oī ꝯcludi ſequitur aliqđ impoīe erit a/b/omni ⁊ nō oī ineſſe, ſed erat ſuppō vt impoīe ſequeret̃, itaq̄ falſa eſt, patet ꝙ qđ oppoſitū erit verū contingere omni qđ quidē oportebat oſtēdere. Nō eniʒ inquit certe per mutationē ꝯtingētis in illam de ineſſe impoīe ꝯcluſuʒ eſt, nā falſa exiſtēte ſuppoſitione ⁊ nō impoſſibili, nunq̄ impoſſibile ſecutū eſt, vt oſtēſum eſt, nō igit̃ ob id accideret impoſſibile.

¶ Uerum ⁊ per primam figuram licet facere impoſſibile ponentes b/ineſſe ipſi c. Si enim b/omni c/ineſt, a/ꝟo omni b/cōtingit, ⁊ c/omni contingeret vtiq̄ a/ ſed fuerat ſuppoſitum non omni contingere.

¶ Alio modo oſtēdit ipoīe ſequi ſuppoſitionē dicentez nō ꝯtingere oī cōcluderē ꝓpoſitā ꝯiugationē. Oſtēdit autē hoc accipiēdo vtrāq̄ ꝓpoſitionē in alterā, dico autez maiorē de ineē in cōtingētē mutatā, ⁊ minorē cōtingētez mutatā in illā de ineē. Nā ſi a/oī b/cōtingit ineē, ⁊ b/oī c/ineſt, cōcludit̃ ꝯcluſio qđ a/omni c/cōtingit ineſſe. Nam paulo ante B oſtēſuʒ eſt, atqui ſuppoſitū erat a/nō cōtingere oī c/de ineē, vt ſuppoſitio, igit̃ idē eidē contingit oī ⁊ non oī qđ eſt impoīe, cum igit̃ ſequat̃ impoīe non per mutationē alterius ꝓpōnū. Naʒ ipſę falſę fuerunt, nō tñ impoſſibiles, ⁊ nulluʒ impoſſibile ſequit̃ ex poſſibile, vt oſtēſum eſt, ſed pʒ q2 ſupponebat̃ a/ineē non cōtingere omni c. Et potuit Phs tranſmutans primas ꝓpōnes, per ſe cōtingere oī cōcludentes. Naʒ hoc cōcludebant ⁊ non egebāt deductione ad impoīe, tñ ex abūdantia licētiaq̄ aliquoꝝ ſupponebat̃ oppoſitū, ⁊ oſtēdit hoc impoſſibile. Sciēdū aūt eſt qđ nō eſt hęc ꝓprie deductio ad impoſſibile. Nā deductio ad impoīe ſupponēs oppoſitū illi ex ꝑncipio, ⁊ hoc ꝓpoſitionē faciēdo ⁊ addens ipſi aliquā ꝓpoſitionē poſitā ex principio, ſic oſtēdit impoīe ꝙ poteſt eſſe, vt ſępe ꝑ ea quę prius accepim⁹ demōſtrauim⁹, ſed illā hic non cōtingit oī non efficit partē ſyllogiſmi, ſʒ poſitas ꝓpōnes cōuertētes ⁊ mutās illas viciſſim ⁊ oſtēdens cōcluſionē eſſe cōtingere omni c/a/ineſſe, in ꝯtradictionē incidemus qđ eſt impoſſibile inquit. Sciendū autez qđ ēt ſi vnā ſolam ꝓpōnē conuerterimus ad alteraʒ ſiłr ſufficeret idē oſtēdere impoīe factuʒ eſſe, nā ſiue maiorē contingentē fecerimus, fit ſyllogiſmus ex ambabus ꝯtingētibus affirmatiuis cōcludēs ꝯcluſionē cōtingētē vlēz, ⁊ rurſus contradictio ſequit̃ ſiue minorē in illā de ineſſe mutauerimus fit ſyllogiſmus ex duabus de ineſſe cōcludēs cōcluſionem affirmatiuā, ⁊ ſimiliter rurſus abſurdū ſequit̃. Nam idē eidem vel ineſt, vel contingit ineſſe, vel contingit omni quod eſt impoſſibile.

¶ Sumere ꝟo oportet omni ineſſe nō ſm tēpus determinātes, puta nunc, aut in hoc tempore/ſed ſimpliciter, nāq̄ per has ꝓpoſitiones ⁊ ſyllogiſmos facimus. Quoniā ſi ꝓpoſitio ſm nunc accipiatur/nō erit ſyllogiſmus, nihil eniʒ fortaſſe prohibet aliq̄ñ omni moto hominem ineſſe, veluti ſi nil aliud moueret̃, motuʒ ꝟo contingeret omni equo, ſed hominem nulli equo ineſſe contingit.

¶ Qđ vult dicere tale eſt, quū accipimus (inquit) vlēm affirmatiuā de ineē ꝓpoſitionē, ceu nūc accepimus a/de oī b/pręcicatū non opʒ de oī tpē accipere verū, ſed ſemper q2 aſyllogiſtica erit cōiugatio, naʒ cōcludet ex neceſſitate ipſum nulli, ceu ſi dixero hominē, motuʒ, ⁊ equū, nam his vſus eſt terminis, ⁊ dico ſic homo omni moto ineſt, nam ſupponātur ſola mota eē hoīes, motuʒ omni equo ꝯtingit ineſſe, cōcluderetur homo ex neceſſitate nulli equo ineſſe, ex ꝓpoſitionibus de ineſſe ⁊ cōtingēti cōcluſionē neceſſariā negatiuaʒ concludens. Sed hoc inquit, accidit q2 accipiebatur maior ꝓpoſitio in tēpore verificata, q̄ñ homines ſoluʒ mouebant̃, quare inquit obſeruādum eſt tale vt ꝓpoſitiones ſumantur, non ſm tempus verę ſed ſimpliciter ideſt vniuerſaliter.

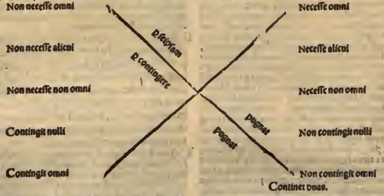
¶ Pręterea ſit primū animal/mediū motum, vltimū ꝟo homo, ꝓpōnes itaq̄ conſimiłr ſe habebūt, ꝯcluſio ꝟo neceſſaria non cōtingēs/ ex neceſſitate eniʒ homo animal. Manifeſtū itaq̄/ꝙ vniuerſale accipere oportet ſimpliciter/⁊ non tempore determinantes.

¶ Per hęc mutat minorē terminū, ⁊ ſeruans ꝓpōnes vt a ꝑncipio ſm qualitatē, ⁊ modos oſtēdit ꝯcluſionē ⁊ illud omni ex neceſſitate. Nā ſi animal omni moto ineſt, ſi rurſus mota aīalia eſſēt ſolū, ⁊ motū omni hoī ꝯtingit ineē, cōcludit̃ ꝑſpicuo qđ aīal oī hoī ex neceſſitate ineſt, ⁊ illū ꝯdictoriē oppoſitū cōtingere omni eſt, huic ex neceſſitate nulli, qđ quidē demōſtrauit in terminis ante hūc. Sed q̄ñ prorſus abūdātia terminoꝝ ꝯcludētiū ēt illud ex neceſſitate oī huius grã hoc ſubiūxit. Sed vnde vniuerſaliter illū nobis ſuppeditauit, ſcilicet cōcludere ex neceſſita

ſe omni, q̄ꝛ accepit minorez terminum qui ſit ſpecies maioris, quare neq̄ꝫ oportet maiorē terminū accipere tempore definitum, neq̄ꝫ minorē cū ſit ſpecies prioris, alioquin nō concludemus contingens.

¶ Rurſus ſit priuatiua vniuerſaliter ꝓpoſitio a/b/ ⁊ ſumptū ſit a/ineſſe nulli b, b/vo omni contingat c/ineſſe, his itaq̄ꝫ poſitis, neceſſe eſt a/contingere nulli c/ineſſe.

¶ Cum dixerit cōiugationes ex ambab⁹ vl'ibus affirmatiuis, nūc ponit eā ex maiore vl'i negatiua de ineſſe, ⁊ minore vl'i affirmatiua ꝯtingēte, ⁊ cōcludit cōtingere nulli c/a. Oſtēdit etiā hāc eadē demonſtratione. Dico aūt mutatione, ⁊ deductione ad impoſſe. Si a/ingit nulli b/ineſt, ⁊ b/omni c/cōtingit ineſſe, dico inquit qđ etiā a/nulli c/contingit ineſſe. Nam ſi hoc falſum, verum erit ꝯtradictoriꝫ oppoſitū non cōtingit nulli ineſſe a/ipſi c. Hoc autē rurſus idem eſt cū hoc alicui neceſſe eſt. Nam qđ non cōtingit nulli ineſſe, hoc neceſſe eſt alicui ineſſe. Si etiam non mutaretur, hoc rurſus ipſe per propoſitiones perſpicuo ꝯcludit, ⁊ qđ ipſe vult hoc eſt. Si ergo a/neceſſe eſt alicui eoꝝ quę ſunt c/ineē, ⁊ b/ineſt omni c. Nam rurſus mutet̄ ꝯtingens in illā de ineē ob claritatē ⁊ pręſtantiā eius, igitur a/alicui b/inerit. Sed ſuppoſitū erat nulli igit̄ idē nulli ⁊ alicui qđ eſt impoſſibile, ⁊ impoſſe rurſus ſecutū eſt nō per tranſmutationē cōtingentis in illā de ineſſe. Si.n. falſa erat, ſꝫ nō impoſſibilis, itaq̄ꝫ pꝫ q̄ꝛ ſupponebamus illud neceſſe alicui c/ineſſe a/vel non cōtingit nulli, nam idem eſt, igit̄ hoc eſt falſum, ⁊ verū erit oppoſitū cōtradictoriꝫ cōtingit nulli, qđ quidē oportebat oſtēdere per impoſſibile ꝙ cōtingit nulli cōcludit, inducit etiā per hęc ⁊ inquit qđ hęc ꝯcluſio nō eſt ipſius cōtingentis ſm determinationē, id eſt nō eſt hoc cōtingens qđ definiuimus a principio, qđ dicebamus etiā cōuerti ſm affirmatiuas ⁊ negatiuas, ſed eſt concluſio ipſius nulli ex neceſſitate, qđ dimidium contingentis eſſe inquit. Sed quonam pacto hoc ſe habeat, ſic oſtēdemus exponētes oēs propoſitiones in quadam deſcriptione.

Hanc contingit nulli volens oſtēdere concluſionem accepit cōtradictoriꝫ oppoſitā huic non contingit nulli, vt oſtēdens aliqđ impoſſibile ſequi ex hac cōcludet oppoſitā cōtradictoriꝫ ipſe cōtingit nulli. Sed q̄ꝛ vt dictū eſt, oſtēditur per tertiā figuram deductio ad impoſſibile accipientibus nobis velut vnam ꝓpoſitionē ſyllogiſmi cōcluſionē acceptā ex ſuppoſitione, ⁊ tranſmutantibus minorē ꝓpoſitionē in illā de ineſſe. Equidem incertū eſt in tertia figura ex mixtione ipſius ineſſe, ⁊ ꝯtingētis qualis fiat cōcluſio, nā nihil nōdū dictū eſt de ipſis, ꝓpter hoc trāſmutat hanc ꝓpoſitionē non cōtingit nulli in ęquiualentē ipſi quę eſt neceſſe alicui, naꝫ qđ non cōtingit nulli, hoc neceſſe eſt alicui, trāſmutās igitur hāc nō ꝯtingit nulli in hāc neceſſe alicui, ⁊ oſtendēs ex hac ſuppōne aliqđ impoſſe ſequi, vt demōſtrauimus illud a/alicui b/⁊ nulli ineſſe, ⁊ ob id cōfutās ſuppoſitionē tanq̄ꝫ falſaꝫ dicentem neceſſe alicui c/a/ineē oſtēdit merito verā eē ꝓxime oppoſitā eidē q̄ eſt nō neceſſe alicui, ⁊ ꝑꝑ h̄ ēt hanc cōtingit nulli qđ a p̄n° propoſitū erat oſtēdere. Sed h̄ ingi, cōtingit nulli nō eſt ꝯtingēs ſm determinationē, ſed dimidiū huius qđ eſt illud ex neceſſitate nulli. Sed q̄uo ⁊ quonā modo, q̄ꝛ cōtingit nulli opponit̄ per ipſum neceſſe eſt alicui, ⁊ per hanc cōtingit oi ęquiualentē eidē quę eſt neceſſe non omni, q̄re duę particulares neceſſariꝫ ꝓpōnes pugnāt huic cōtingit nulli, ſed quidē affirmatiua neceſſaria alicui velut oppoſita eidē iuxta omnia ſm quātitatē, q̄litatē, ⁊ modū. Et neceſſe non omni opponit̄ huic cōtingit omni, ſed q̄ꝛ ęquiualet hęc contingit nulli, huic contingit omni, ob id neceſſe nō omni pugnabit huic cōtingit nulli, ceu etiā in ſecūda deſcriptione ſecūdoq̄ꝫ interuallo pręppoſitū eſt. Si ergo huic cōtingit nulli, tanq̄ꝫ affirmationi negatio repugnat hęc non contingit nulli, ⁊ pugnāt inuicē ſm quantitatē, qualitatē ⁊ modū vtręq̄ꝫ particulares neceſſariꝫ ꝓpōnes dicto modo, patet igit̄ ꝙ nō cōtingit nulli continet duas ꝑticulares neceſſariꝫ ꝓpōnes. Si g̃ h̄ ita ſe hꝫ, ⁊ inuenimus, ⁊ hoc neceſſe ē alicui ſuppoſito ali quod impoſſibile ſequi, ⁊ huic neceſſe non omni non eſt impoſſibile, igitur patet qđ cōtradictoriꝫ oppoſitū huic neceſſe alicui ſolū cōcluditur qđ eſt non neceſſe alicui. Si ergo duę quidē particulares neceſſariꝫ ꝓpoſitiones quēadmodū diximus continētur ſub hac non cōtingit nulli, ⁊ oppoſitū alteri ſolum cōcludit̄, patet ergo qđ dimidiū oppoſitū huic non cōtingit nulli, id eſt cōcluſum ꝙ eſt nō neceſſe alicui, nā hoc erat cōtradictoriꝫ oppoſitū neceſſe alicui, qđ quidē ſoli ſupponēti accidit impoſſe, nā qđ ſupponēti nō neceſſe oī non accidat impoſſe, ex his ꝓpōnibus liquet, nam ſi a/neceſſe non omni c/ineſſe, ⁊ b/omni c/ineſt, igit̄ a/non omni b/ineſt, ſed erat etiam nulli, ⁊ nullūꝫ impoſſibile eſt, vt idem nulli ⁊ non omni contingat. Quęreret autem aliquis cur non ſolum hoc poſito neceſſe alicui impoſſibile aliquod ſeqtur, ſed etiam ex hoc neceſſe oī ſequit̄, nam ſi a/neceſſe eſt omni c/⁊ b/ineſt oī c/igitur a/oī b/ineſt, ſed erat etiaꝫ nulli, idē igit̄ oī ⁊ nulli quod eſt impoſſibile, q̄re nō ſolūꝫ oppoſite ꝯdictiōe cōcludantur

cludiſtur per hęc,ſed etiam cõtraria,quare ſi ex ſuppõne qua ſupponiť omni neceſſe aliqd impoſſe ſequutum eſt, cur nõ dicimus oppoſitũ cõtradictoriç ipſi cõcludi,dico ſcȝ nõ neċe omni.Dicimus igiť ad hoc qđ ſi cõtineretur neċe omni ſub hac non cõtingit nulli,dicebamus etiã illud oppoſitũ cõtradictoriç huic neċe omni cõcludi,ſȝ qa ꝛ oppoſituȝ huic nõ cõtingit nulli eē hoc eſt concluſum. Nũc aũt nõ ꝯtineť ſub ipſa,ꝛ cã ꝑ quã nõ ꝯtineť hęc eſt. Nam ſi huic cõtingit nulli opponiť hęc non cõtingit nulli,ꝛ ęqualet huic cõtingit omni,ſed cõtingit omni,nõ opponitur huic neċe omni,igiť non ꝯtinebit hęc non cõtingit nulli hãc neċe omni quę ſe hȝ oppoſito mõ huic contingit omni,qa ęquiualet ipſa huic contingit nulli,ſed ſequutum eſt vniuerſaľr ex hac neċe omni impoſſibile,qa vniuerſali negatiuę duę repugnãt affirmatiões,vna vniuerſalis,ꝛ altera particularis,quę opponitur ei contradictoriç,ꝛ alia velut cõtraria.Per hęc igitur ꝛ ex hac poſita.ſ.omni ſequutuȝ eſt impoſſe non velut ex cõtradictoria,ſed velut ex cõtraria,igitur dũtaxat eſt cõcluſum oppoſituȝ huic neċe alicui,quod qdem eſt non neċe alicui, quod ideȝ eſt nulli ex neċitate. Veruȝ hoc nulli ex neċitate differt ab hoc ꝯtingit nulli,ꝛ ob id inquit.ipſe qđ cõtingit nulli eſt cõcluſum in hoc ſyllogiſmo,ꝛ non eſt contingens ſm determinationeȝ,ſed neċariuȝ nulli. Eqdem in plus eſt illud nulli ex neceſſitate,ꝙ hoc cõtingit nulli. Et quod hoc ſit oſtẽdemus idẽ ꝛ rõnabilius atqȝ per exẽpla. Eqdem magis ꝑ rationeȝ ſic per ꝓpõnes,huic cõtingit nulli opponitur hęc neċe alicui,ꝛ hęc neċe non omni(vt dictuȝ eſt)ſępe.Naȝ de quibus illa falſa eſt ipſe verę ſũt,ꝛ ecõtra,ſed huic non neċe alicui quod idẽ eſt nulli ex neceſſitate opponitur ſola neċe alicui,quare etiam hic de qbus altera falſa eſt,altera vera ſit,ꝛ econtra.Si ğ huic cõtingit nulli duę repugnãt ꝓpoſitiones neċų,illa ſcȝ neċe alicui,ꝛ hęc non neċe omni,ꝛ huic non neċe alicui quę ęquiualet huic nulli,ex neceſſitate altera harum ſolum quę neċe alicui repugnat,in quibus igiť duę propoſitiones,altera.ſ.neċe alicui,ꝛ alia non neċe omni verificãtur,ꝛ in eiſdeȝ hęc contingit nulli falſificatur.Sed de qbus neċe eſt alicui verificatur,in his ſoluȝ non neċe alicui falſificatur,quę ęquiualet nulli ex neċitate,in paucioribus igiť falſificatur,hęc nõ neċe alicui,quaȝ hęc cõtingit nulli,qđ ſi in paucioribus falſificatur hęc nõ neċe alicui,in pluribus verificatur.Qđ ꝟo hęc ſola neċe alicui repugnat huic non neċe alicui,ſed non amplius neċe non omni,patet ex qbus etiam ſimul verificãtur in terminis qbuſdam,ceu in ipſo ambulare ꝛ animali.Eteniȝ dicere ꝙ non neċe eſt alicui aiali ipſum ambulare ineē veruȝ eſt.Nã nullum animal ex neċitate ambulat,ꝛ rurſus dicere ꝙ neċe non omni animali ambulare ineē eſt verum propter reptilia.Naȝ nullum reptile ambulat,ſic igitur cõmuni ratione oſtẽſum ſit ꝙ in plus ſe habȝ hęc propoſitio nulli ex neċitate ꝙ hęc cõtingit nulli.Sȝ oſtẽdetur quoqȝ exemplis,dico.ſ.per eoſdem terminos,ſcȝ animal,ꝛ ambulare.Nam dicere nulli ex neceſſitate animali ineſt ambulare,ꝛ verificatur hęc ꝓpoſitio cum de animalibus ambulantibus tuȝ etiam de reptilibus. Naȝ minime neċariũ eſt his ambulare,ſed illa propoſitio cõtingit nulli animali ambulare nõ eſt vera de omnibus, ſed de ambulantibus,ꝛ de reptilibus minime vera eſt, quocirca de quibus contingit nulli,de eiſdem etiaȝ contingit omni verificatur. Si ergo contingit omni de reptilibus eſt falſum,patet quod etiam contingit nulli,itaqȝ de pluribus verificatur illud neċe nulli,ꝙ hoc contigit nulli. Sed poteſt etiam ex duabus affirmatiuis coniugatio oſtendi hoc modo ꝙ non concludat contingens ſm determinationẽ,ſȝ concludat contingentis dimidiũ, ſupponatur nobis primo hęc deſcriptio.

Non neceſſe non omni	Neceſſe non omni
Non neceſſe alicui	Neceſſe alicui
Contingit omni	Non cõtingit omni
Contingit nulli	Non contingit nulli

Per ſeipſam pugnat

ꝑ ꝯtingẽtẽ nulli pugnãt

Continens duas

¶ Si enim a/omni b/ineſt,ꝛ b/omni c/contingit ineē,igiť a/omni c/contingit ineē,ſi autẽ hoc falſuȝ,verum erit nõ contingit omni quod ęqualet huic neċe non omni.Si ğ a/c/neceſſe nõ omni,ꝛ b/omni c/ineſt,mutata contingente,igiť a/ipſi b/ineſt non omni,ſed etiam erat omni,igiť idem omni ꝛ nõ omni,quod eſt impoſſe,igitur eſt falſuȝ hoc non contingit omni,ꝛ verũ contingit omni qđ oportebat oſtẽdere.Eſt igitur etiam hic ſimiľr oſtẽdendũ, ꝙ cõtingit omni nõ eſt cõtingentia ſm determinationem, ſed dimidium cõtingentię.Nam ſi repugnat huic cõtingit omni velut affirmationi negatio hęc nõ cõtingit omni,ꝛ repugnante idem etiam alię duę neceſſarų particulares propoſitiones,alia neċe non omni per ſeipſaȝ, vt illi de omni oppoſita,ꝛ eideȝ repugnat etiaȝ hęc neċe alicui per hãc contingit nulli tãꝙ ęquiualens ipſi,itaqȝ cõtinebit hęc nõ contingit omni duas particulares neċarų.Nã ſi duę particulares neceſſarų repugnãt huic contingit oī: ꝛ eidem repugnat etiã non contingit omni,itaqȝ eadẽ cõtinebit has duas.Rurſus duab' his acceptis in ſyllõ ſupposita hac neċe nõ oī,īuenim' aliqđ ipoſſe ſeq, ğre oppoſitum eidem eſt cõcluſum,ſed hac ſuppoſita neċe alicui nulluȝ impoſſe ſequitur,quare nõ concluditur oppoſituȝ eidem.Naȝ ſi nulluȝ impoſſibile ipſa ſuppoſita ſequitur, patet.Nam ſi a/neċe eſt ipſi c/ꝛ b/omni c/ineſt, igiť a/alicui b/ineſt,ſed erat etiam omni,ꝛ nihil põt eē ideȝ omni ꝛ non omni,igiť dũtaxat concluditur oppoſitum huius neċe non omni,ſed neċe non omni dimidiũ erat hu' nõ contingit omni,igiť oppoſituȝ dimidio huius non contingit,eſt cõcluſuȝ,quare etiã in hac coniugatione dimidiũ cõtingẽtię ꝯcluditur Quo igiť modo non hoc dixit Ariſto.de hac coniugatiõe,ſed de priuatiua ſola.Quid igitur ad hoc nos dicimus.Dicimus inquã qđ ea dixit q̄ ſibi ſunt cõſentanea.Nam qa velut ꝯſequẽs ꝯtingentem negatiuaȝ mutauerit in affirmatiuaȝ,ꝛ affirmatiuaȝ non amplius in negatiuaȝ ob id dixit de priuatiua,qa concluſio negatiua erat cõtingẽs ſm acceptas hic negationes, dico autẽ cõtingit nulli,ꝛ ꝓpter hoc inuenimus eidẽ repugnare duas neċarų ꝓpoſitiones particulares, aliam ꝑ ſeipſam,aliam ꝟo ꝑ hanc contingit omni,qa accipimus ęquiualẽtem hãc cõtingit nulli,huic cõtingit omni,quia igiť hic inuenimus duas neceſſarų particulares oppoſitas huic cõtingit nulli,ꝛ ob id cõtentas ſub eadeȝ negatiua hac non cõtingit nulli,ꝛ inuenimus ſolũ oppoſitũ alteri ꝓpoſitionuȝ particulariuȝ cõcluſuȝ,ꝓpter hoc dicebamus dimidiũ cõtingentię ſolum concludi,ſed qa in ꝑdicatiua ꝯiugatione affirmatio cõtingens eſt cõcluſio,ꝛ non mutetur affirmatio in negationẽ,pȝ igiť quod vna ſola neceſſarų particularis ꝓpoſitio opponiť cõcluſioni quę eſt neċe nõ omni,quare hęc nõ cõtingit omni ipſam

ſolũ cõtinet, ⁊ ipſa poſita ſeq̃batur aliquod ipoſſe, ps qͦ oppoſitũ eidem erit verũ, ſed hec nõ eſt dimidiũ cõtingentis, ſed totũ, ⁊ oppoſite huic, igitur nõ erit dimidiũ contingentis, merito igit̃ de affirmatiua cõiugatione nõ dixit dimidium cõcludi cõtingentis, igitur Phi placitũ vt erat p hec ſignauit. ſʒ videamus et q̃ dicunt̃ in ↄtextu.

¶ Non enim contingat, ⁊ b/ponatur ineſſe c, quemadmodum prius, neceſſe itaqʒ a/alicui eorum, que b/ineſſe, ſit enĩ ſyllus per tertiam figuram, hoc autem impoſſibile, quare contingeret vtiqʒ a/nulli c/ineſſe, falſo enim poſito impoſſibile quod accidit.

¶ Cum dixerit cõtingit nulli cõcludi, de hoc fecit fidem deductione ad impoſſe, ⁊ ponit oppoſitum cõtradictorie nõ cõtingere nulli, qs de omni re, vel affirmationem vel negationẽ eſſe verã neceſſe eſt. Mutat autẽ minorem ꝓpoſitionem in illã de ineẽ. Eqdem neceſſe eſt a/alicui b/ineſſe, ſed etiam ſupponebatur nulli quod eſt abſurdum, igitur falſa eſt ſuppoſitio non contingit nulli, igitur vera erit oppoſita cõtingit nulli qͦ oportebat oſtẽdere.

¶ Hic igitur ſyllogiſmus non eſt contingentis ſm determinationem.

¶ Ingt cõcluſionẽ concluſam nõ eẽ huius cõtingẽtis q̃le nos a p̃ncipio determinauimus qͦ erat illõ qͦ habebat cõuertentes ipſas nulli cũ illa omni, ⁊ hec ↄcluſio nõ eſt talis. Nã quod nequeat cõuerti cũ illa omni, oſtẽdimus tũ ponentes oppoſitũ hoc cõtingit omni, dico. ſ. illud neceſſe omni, ⁊ neceſſe nõ omni, ⁊ nullũ abſurdũ inuenit̃ ſequi ex eo, vt igit̃ ꝓbemus oppoſitũ, quare nõ põt concludi oppoſitũ neceẽ non omni. Si aũt non cõcludit̃, igit̃ non equiualet hec cõcluſio cõcluſe, dico. ſ. cõtingit nulli huic cõtingit omni, ſed ſm determinationẽ cõtingẽs habebat has propoſitiones equiualentes, igitur hec cõcluſio non eſt ſm determinationem contingentis.

¶ Sed eius/quod eſt nulli ex neceſſitate, hec enim eſt cõtradictio facte ſuppoſitionis, ſuppoſitum enim eſt a/alicui c ineẽ, ſyllogiſmus ṽo ad impoſſe oppoſite eſt dictionis.

¶ Cum dixerit nõ eẽ concluſionem cõtingentis ſm determinationem per hec addit cuius ſit, qa nulli ex neceſſitate, ſed que ſit differẽtia huius ad hoc cõtingit nulli diximus. Qͦ ṽo hoc ſit cõcluſum. ingt. manifeſtũ eſt. Nã deductione ad impoſſe volens ꝓbare illud contingit nulli, accipit eiũ oppoſitũ ipſi hic nõ contingit nulli quod eſt idem cũ hoc neceẽ alicui, in qͦ mutamus ob manifeſtationem. Supponẽtes igit̃ illud neceẽ alicui dicimus aliquod impoſſe ſequi, igitur proſus neceẽ eſt, vt oppoſitum huic verũ ſit. ſ. non neceẽ alicui, qͦ quidẽ idem eſt cũ hoc neceẽ eſt nulli. Nã ingt. neceẽ proſus eſt quãdo ſyllogiſmũ p impoſſibile demonſtramus, oppoſitã dictionẽ. ſ. ꝓpoſitionẽ ſuppoſitioni ex qua impoſſe ſequutũ eſt, eẽ verã.

¶ Amplius ⁊ ex terminis manifeſtũ ꝙ non erit cõcluſio contingens, ſit enĩ in quo a/coruus in quo b/diſcurrens/in quo c/homo, nulli itaqʒ b/a/ineſt, nullum enim diſcurrẽs coruus, b/ṽo omni contingit c, omni enĩ homini diſcurrere, ſed a/ex neceſſitate nulli c, non igitur concluſio contingens.

¶ Terminos exponit, qbus oſtendit eãdem ꝙ non cõcludetur cõtingit nulli ⁊ hi ſunt, coruus, diſcurrens, hõ. Maior eſt coruus, minor homo. Nam ingt coruus nulli diſcurrenti ineſt, ⁊ diſcurrẽs cõtingit omni homini concluditur coruus nulli homini ex neceſſitate, quare hactenus habemus per hec ꝙ nõ cõcluditur cõtingẽs, ſed per terminos deinceps oſtẽdit ꝙ neqʒ neceẽria eſt ſemp concluſio, niſi quis neqʒ hic pulchre accepit terminos. Nam neceſſariam accepit maiorem nõ de ineẽ ꝓprie. Nam coruus nulli diſcurrẽti nõ ineſt ſolũ, ſʒ et ex neceẽitate nõ ineſt.

¶ Sed neqʒ neceſſaria ſemper, ſit enĩ a/motum b/ſcientia, in quo autem c/homo, a igitur nulli inerit b, b/ṽo omni c/contingit, ⁊ nõ eſt concluſio neceſſaria, non enim neceſſe nullũ moueri hominem, ſed non neceſſe aliquem. Planum itaqʒ ꝙ concluſio eſt eius/quod eſt nulli ex neceſſitate ineſſe, accipiẽdi ṽo melius ſunt termini.

¶ Cum oſtẽderit per aſſumptos prius terminos ꝙ concluſio nõ eſt cõtingens, per hec oſtendit ꝙ neqʒ neceſſaria cõcluditur, ſit enĩ motum ꝙ nulli ſcientie inſit, ⁊ ſcientia cõtingat omni homini ineẽ, concluditur motũ nulli homini ex neceſſitate ineſſe, patet autẽ ꝙ hic ſcientiam pro ſciente accipit, qa neceſſaria ⁊ nõ de ineſſe erit negatio, quare ingt ſi neqʒ ſemper eſt cõtingẽs cõcluſio, neqʒ ſemp neceſſaria, merito dictũ eſt ꝙ eſt ipſius nulli ex neceſſitate, vt prius oſtẽſum eſt. Vbi etiã ipſe cõſentit ꝙ nõ pulchre beneqʒ accepit terminos, cum dicat. Accipiendi ṽo melius ſunt termini, vnde eos melius acciperemus ſic ambulãs, alteratũ, aĩal. Dico igitur ſic ambulãs nulli alterato inſit, ⁊ alteratum cõtingit omni animali ineſſe cõcluditur ambulãs nulli aĩali ex neceſſitate ineſſe. Non enĩ verũ eſt dicere nulli aĩali ambulans ↄtingere, qa in quibus illud nulli verificat̃, in his etiam omni cõtingit, ſed nõ omne aĩal ambulat, quãdoqdem reptilia nõ ambulent, quare ob id nõ verificat̃ in his dicere nulli cõtingere, igit̃ oſtẽſum eſt, verũ illud nulli ex neceſſitate animali ambulare ineſt. Nam verũ etiam eſt in reptilibus dicere ꝙ nulli ipſorum ex neceſſitate ineſt ambulare qͦ iam ⁊ ante hoc diximus.

¶ Sed ſi priuatiuũ ad minorẽ ponatur extremitatem contingere ſignificans, ex ipſis qdẽ acceptis ꝓpoſitionibus, nullus erit ſylls. Cõuerſa autem ſm cõtingere ꝓpoſitione, erit quemadmodum in prioribus, inſit enim a/omni b, b/ṽo contingat nulli c, ſic igitur ſe habentibꝰ terminis, nihil erit neceſſarium, ſi autem conuertatur b/c/ ⁊ accipiatur b/omni c/cõtingere, ſit ſylls/quemadmodum prius, nam cõſimiliter termini poſitione ſe habebunt, ſed codẽ modo ⁊ quum priuatiua extiterint vtraqʒ interualla, ſi a/b/quidem non inſit, b/ṽo contingere c/nulli accidit, per ipſa quidẽ accepta nõ ſit neceſſarium, ſed ꝓpoſitione conuerſa, que eſt/ſm cõtingere erit ſylls, accipiat̃ enim a/quidem nulli eorum, que ſunt b/ineſſe, b/ṽo contingat nulli c, p hec igitur/nihil neceſſarium.

¶ Cum expoſuerit oẽs coniugatiões vtium ſyllogiſmorum, que habẽt minorẽ ꝓpõnẽ affirmatiuam, ⁊ maiorem vel affirmatiuã, vel negatiuã, ⁊ in habẽtibus contingentia

ꝑibus maiorẽ cõtingẽtem, ⁊ in his quę habent ſic mino rẽ, nunc ponit eas quę habẽt minorẽ negatiuã. Si ḡ inq̄t. minor fuerit cõtingens negatiua, fit q̄dem ſyll's lʒ imper fectus. Nõ enim per ſumpta nobis a ꝓncipio, dico. ſ. ma nente minori negatiua, ſed ipſa trãſmutata in cõtingẽtẽ affirmatiuã. Si ergo maior affirmatiua eſt de ineẽ, pʒ ꝙ cõuerſa minore fiet cõcluſio talis, ceu fiebat ex duab' af firmatiuis. Q̃ ſi maior fuerit etiã negatiua, rurſus con uerſa minore in affirmatiuã cõcluſionẽ habebit hęc con iugatio, ſicut illa ex maiore negatiua de ineẽ, ⁊ minore af firmatiua cõtingẽte, dico. ſ. huius nulli ex neceſſitate, ⁊ q̄cũ ꝙ ſimpl'r dicuntur ex illis. Hęc etiã in his dicẽtur.

¶ Or ſi accipiatur b/contingere omni c/q̃ eſt verum, a/b/autem propoſitio ſimiliter ſe ha beat/rurſus idem erit ſyllogiſmus.

¶ Q̃ quidẽ eſt verũ, nõ hoc inq̄t. q̃ verum eſt negati uam cõtingẽtem facere contingẽtem affirmatiuam. Nã hoc falſum eſt, ſed hoc inquit. quia verũ eſt poſſe nega tiuam in affirmatiuam tranſmutari.

¶ Si vero non ineſſe ponatur b/ipſi c/⁊ nõ con tingere non ineſſe/non erit ſyll's nullo modo/ neq̄ quũ priuatiua, neq̄ quum affirmatiua fuerit a/b/ꝓpoſitio. Termini cõmunes ꝙ ex neceſſitate inſit/album/animal/nix/ꝙ non cõ tingat/album/animal/pix.

¶ Q̃ poſuit cõiugationes habẽtes minorẽ negatiuã cõ tingẽtem, ⁊ maiorẽ de ineſſe, vel negatiuã, vel affirmati uã, nunc ponit habẽtes minorẽ negatiuã de ineſſe, ⁊ ma iorem ꝯtingẽtem, vel affirmatiuam, vel negatiuã, ⁊ inq̄t, has eẽ aſyllogiſticas coniugationes. Nam etiã a princi pio diximus, q̃ in habẽtibus cõtingentẽ in maiore opʒ etiam quãtitatẽ maioris ſeruare ⁊ q̄litatẽ minoris, ſed in habẽtibus maiorẽ de ineẽ, ſolũ ſufficit ſeruare quanti tatẽ maioris, q̄a cõtingens negatiua trãſmutatur in affir matiuã, ⁊ facit ſyllogiſticaʒ cõiugationem, ⁊ illa de ineſſe nõ tranſmutatur in affirmatiuã. Oſtẽdit autẽ has eẽ a ſyllogiſticas eo ꝙ cõcludunt omni ⁊ nulli. Nã hac ratio ne ſpecificantur ⁊ deſignãtur inutiles cõiugationes. Sed nos accipiemus terminos magis cõgruentes propoſito. Nã (vt diximus) ipſe aliquãdo terminis vtitur ſecurius. Sint igitur termini cõcludẽdi ipſum omni, album, peri pateticũ, cignus, albũ omni vel nulli peripatetico con tingat, ⁊ peripateticum nulli cigno inſit, cõcluditur albũ omni cigno ex neceſſitate. Itẽ termini cõcludendi ipſum nulli, ſimiliter ponantur ⁊ pro cigno ſit coruus, album oĩ vel nulli peripatetico contingat, peripateticum nulli cor uo inſit, cõcluditur album nulli coruo ex neceſſitate.

¶ Planum itaq̄ ꝙ ſi termini vl'es extiterint, ⁊ hęc inexiſtens/illa ꝓpõnum ꝯtingens acci piatur, quãdo ꝓpoſitio/quę ad minorẽ extre mitatẽ ꝯtingere accipiatur/ſemꝑ fit ſyll's.

¶ Merito ſiue affirmatiua mior, ⁊ quouis ſe habebat ma ior per ſe ⁊ per eaſdẽ ꝓpõnes fiebat ſyllogiſmus, ſiue ne gatiua rurſus maiore indifferẽte ſm qualitatem, rurſus tranſmutata minori fiebat ſyllogiſmus.

¶ Prętereą ꝙ aliquãdo quidem ex ipſis/nõ nũq̄ vero ex conuerſa propoſitione.

¶ Illud autẽ ex ipſis, nõ ob id inq̄t, q̄a oſtẽdet recta oſtẽ ſione. Nã cũcte indigent trãſmutatione cõtingẽtis in ip ſum de ineſſe, ⁊ deductione ad impoẽ, ſed dicit, q̄a ſerua tur ꝓpria qualitas, ceu quatenus habẽt minorẽ affirma tiuã, ſed alię nõ ꝑ ſeipſas indigent, ſed mutatę fuerant ex negatiuis in affirmatiuaʒ. Quid igiẽ. inq̄t, nõne etiã in il lis omnibus tranſmutamus cõtingentẽ modũ in iſtũ de ineẽ, ceu etiã in his negatiuam in affirmatiuã, quare neq̄ ille per ſeipſas indiguerũt. Sed dicimus q̃ ſicut ſyll'i in ſecũda ⁊ tertia figura reducti ad ꝓmam figurã, nõ velut habẽtes in ſeipſis nec̃iũ. Nam nihilominus ⁊ ſi nõ redu cti fuiſſent in primã figuraʒ, habuiſſent ex neceſſitate cõ cluſionẽ ſequẽtem, ſed ob id ſoluʒ reducebantur, vt no bis euidẽtiorem oſtẽſionem ꝑ notiora facerent, ſic itaq̄ aſſero ⁊ in trãſmutatione cõtingentis in ipſum de ineẽ, quod ⁊ ſi nõ mutarẽtur ꝓpoſitiones, nihilominus habe rent cõcluſiones cõſequẽtẽ, ſed q̄a hactenus nobis incer ta eſt mixtio neceſſarij ⁊ cõtingẽtis ob id notiorẽ efficiẽs doctrinã mutauit cõtingẽteʒ in illaʒ de ineſſe. Verũtamẽ in habẽtibus minoreʒ negatiuam nõ ſimpl'r ob manife ſtationem doctrinę fit mutatio, ſed quatenus ſeruata ne gatiua, ⁊ quatenus in ipſa aſyllogiſtica eſt cõiugatio, q̄a non eſt impoſſibile mutare ipſam in affirmatiuam, ſed tranſmutata efficit coniugationem ſyllogiſticam.

¶ Quando autem horum vtrunq̄ ⁊ ob quaʒ cauſam diximus.

¶ Q̃ per ſeipſas oſtendãtur quãdo habuerint minoreʒ affirmatiuam, ſiue de ineſſe, ſiue cõtingẽteʒ, ⁊ per cõuer ſionem, quãdo minor eſt negatiua cõtingẽs, per quã etiã cauſaʒ, q̃ proprius caracter ſyllogiſticaꝝ coniugationũ eſt in prima figura, vt habeãt minorem affirmatiuam, ⁊ quod negatiua contingens de contingenti, quo ad deter minationẽ poſſit mutari in affirmatiuã.

¶ Or ſi hoc vniuerſal'r, illud vero interuallorũ accipiatur in parte, quando q̃ ad maius eſt extremum vniuerſal'r ponatur ⁊ contingens ſeu negatiuũ/ſiue affirmatiuũ, q̃ vero in par te affirmatiuũ ⁊ inexiſtẽs erit ſyll's ꝑfectus, quemadmodũ ⁊ vniuerſal'r terminis exiſti bus, demõſtratio aũt eadẽ, quę ⁊ prius.

¶ Cum cõpleuerit oẽs coniugationes ex ambabus vni uerſalibus hñtes maiorẽ cõtingẽtem ⁊ minoreʒ de ineẽ, ⁊ ecõtra habẽtes, ⁊ oſtenderit quę ſint in his aſyllogiſti cę, ⁊ quę ſyllogiſticę, nunc habẽtes alterã particularẽ ex ponit. Ex primas rurſus exponit habẽtes maiorẽ contin gentem. ⁊ alteram de ineẽ, ⁊ dicit q̃ ſi minor affirmatiua fuerit, ⁊ maior negatiua vel affirmatiua, ſyllogiſmus fit, qui q̄dem fiebat etiã in talibus ꝓpõnibus vl'ibus. i. cõtin gens erit cõcluſio. Oſtẽdũtur etiaʒ hi ſyllogiſmi eadem oſtẽſione, per hoc. ſ. de omni ⁊ nulli. Naʒ ſi a/omni b/in eſſe cõtingit, ⁊ b/alicui c/ſoluʒ ineſt, igitur a/alicui c/con tingit ineẽ. Naʒ q̄a a/contingit omni b, igiẽ oĩbus parti bus eiuſdẽ contingẽter ineſt, ſed aliquid ipſoꝝ c/eſt pars ipſius, igitur a/alicui/eorum quę ſunt c/cõtingẽter ineſt. Simil'r auteʒ ſe habet etiaʒ in negatiua. Termini autem, ſomniãs, peripateticũ, animal. Eq̄deʒ ſomniãs omni pe ripatetico cõtingit ineſſe, vel nõ ineẽ, ⁊ peripateticuʒ ali cui aĩali ineſt, ꝯcluditur ſomniãs alicui aĩali ꝯtigit ineẽ.

¶ Cęterum quãdo vniuerſale quidem ſit ad maius extremuʒ, ſed inexiſtẽs non cõtingens, alterum vero in parte ⁊ contingens, ſeu nega tiue, ſiue affirmatiue ponanẽ vtreq̄, ſiue hęc negatiua, illa affirmatiua, omnino erit ſyllo giſmus imperfectus.

¶ Coniugationes hñtes modos alternatiʒ per hęc expo

nit, dico. ſ. habētes maiorem de ineē, ⁊ minorē cōtingētē, ⁊ vt dixit in cōiugationibus vl'iter quę ſic ſe habēt, quod oēs ſunt ſyllogiſticę, quouis modo ſe habētes ſm qualitatē, ſic etiā in his. ingl. ⁊ ſimpl'r dixit q̄les habebāt ꝯcluſiones ipſę vl'es coniugationes, eaſdem habebūt etiā cū illis particulares hñtes ſe ſm qualitatez ſil'r. Sed hę omnes coniugationes imperfecte ſunt, ceu etiam vl'es, quę ſimil'r ſe hñt cū ipſis, qa nō oſtēdunt̄ p ipm oi ⁊ nulli, ſꝫ oſtenſione ad impoſſibile omnes indigent.

Preterea ꝙ hi quidē per impoſſibile monſtrabuntur, illi ſo per cōuerſionē eius qđ eſt ꝯtingere, quēadmoduꝫ in pcedētibus.

Oportet addi ꝯiunctionez, et, ⁊ ſic dicere, illi ſo ⁊ per cōuerſionez. Etenī qui per cōuerſionē oſtēduntur, etiaꝫ indigēt oſtenſione ad impoīe. Oſtēduntur autē per impoſſibile ſolūꝫ hi qui habēt minorē affirmatiuā, vt etiam in vl'ibus. Nam ſi a, omni vel nulli b, ineſt, ⁊ b, alicui c, contingit, dico ingt, qđ cōcluditur a, alicui vel nō omni c, cōtingere ineē. Egdē in hñte maiorē negatiuā ē illđ nō oī, ⁊ in habēte ipſaꝫ affirmatiuā illud alicui. Si autē h falſuꝫ eſt, erūt vera cōtradictorię oppoſita, ⁊ in affirmatiua illđ ex neceſſitate nulli, ⁊ in negatiua omni, ſed ex ambabus aliqđ impoīe ſequitur, ⁊ in affirmatiua. Nā ſi a, ex neceſſitate nulli c, ſm ſuppōnez, ⁊ b, alicui c, ineſt. Nam mutabimus rurſus ob occultationez cōtingētem in illā de ineſſe, igit̄ a, non omni b, ineſt, ſed erat etiā omni qđ eſt impoſſibile, ⁊ impoīe ſequutū eſt, qa ſupponebat̄ a, nulli c, ex neceſſitate ineſſe, igit̄ hoc eſt falſum, ⁊ verū erit oppoſitū ſm omnia tale. ſ. contingit alicui qđ qdem oportebat oſtēdere. Simil'r etiam ſe habet in negatiua. Naꝫ dico qđ ꝯcludit a, c, ꝯtigere nō oī ineē. Nā ſi h falſuꝫ erit opp'm ſꝫ oia opp'm eſt, vꝫ illud. ſ. neceſſe oī, qa igit̄ a, oī c, neċe ineſt, ⁊ b, alicui c, ineſt, igit̄ a, alicui c, ineſt, ſed erat ēt nulli quod impoſſibile eſt, igitur eſt falſum a, omni c, ineſt, ⁊ verum cōtingere nō omni qđ oportebat oſtendere. Et hi ſyllogiſmi ſoluꝫ per impoīe ſunt oſtenſi, ſed qui habent minorē negatiuā oſtēdūtur oſtēſione per impoīe ⁊ conuerſione. Nam cōuerſa minore ſic fit oſtēſio per impoſſibile, quēadmoduꝫ diximus in pcedentibus. Sed notandūꝫ eſt rurſus etiā in his qđ interualla ppōnes vocat, qa vt diximus, vult aſſimilare his q̄ agūtur a geometris hęc quę dicuntur de ſyllogiſmis, merito igit̄ vt ppoſitiones habēt ſimilitudinez cū lineis vocate ſunt interualla, ceu etiam lineę, ſic etiaꝫ ſyllogiſmi habētes ſimilitudinē cuꝫ figuris. Quocirca vt ille ex lineis, ſic hi ex propoſitionibus componuntur, vocati ſunt figurę.

Erit autez ſyll'ſ per cōuerſionem, ⁊ quādo vl'is ad maius poſita extremum ſignificet ineſſe, aut non ineſſe, quę ſo in parte priuatiua exiſtens, contingere accipiat, quemadmoduꝫ ſi a, omni quidem ineſt b, aut non ineſt, b, aūt alicui c, contingit non ineſſe, conuerſa eniꝫ b, c, ſm contingere, fit ſyllogiſmus.

Illud hoc loco, autē, ſumēdū eſt pro, et. Naꝫ hoc eſt cōcluſio dictorūꝫ. Nam cū dixerit ꝙ minore exiſtēte cōtingente negatiua, fit etiā hic ſyllogiſmus, quod idipm fieri poſſit per hęc oſtēdit, qa negatiua contingētis conuertitur ad affirmatiuas, igitur altera exñte pticulari negatiua in particularē affirmatiuā mutata merito fit ſyll'ſ.

Sed quandoqꝫ ſm partem ponitur nō ineſſe accipiat nō erit ſyllogiſmus. Termini ꝙ inſit album, animal, nix, ꝙ non inſit, albū, animal, pix, p infinitā nāqꝫ ſumēda eſt demr̄o.

Merito. Nam minime particularis de ineſſe negatiua trāſmutatur in affirmatiuā. Hanc autē oſtēdit, ⁊ inquit, qđ erit ſyll'ſ per indeterminationē, vt in ſimplicib' ſyllogiſmis dixit coniugationē hābētez minorē particularem negatiuam, qđ oſtenduntur tales eē aſſyllogiſticę eo. qđ incerto habēt particularē negatiuā veram. Naꝫ qa verificatur, vel per ſeipſam, vel per vniuerſalez negationez, ſed quando per ſeipſam verificaretur, ſubijt ſyllogiſticam coniugationez eo ꝙ poteſt mutari in affirmatiuā, qa quod nō omni ineſt, alicui ineſt, ob id ergo abijcit ipſam velut incertā ⁊ indefinitā. Sed quando acceperimus ipſam per vl'em verificātez, tūc perſpicuūꝫ eſt ꝙ aſſyllogiſtica eſſe oſtēditur. Nā cōcludit omni ⁊ nulli. Sed termini quos aſſumit non ſunt valde manifeſti ⁊ apti propoſito, quādoqdem albuꝫ qbuſdaꝫ animalibus ex neceſſitate ineſt, vel nō ineſt, ⁊ animal rurſus niui, vel pici ex neceſſitate nō ineſt. Sint igit̄ termini huius omni motū, albuꝫ, ambul'ſ, motū contingit omni albo ineē, album inſit nō omni ambulāti, cōcluditur motū omni ambulāti ex neceſſitate. Termini ipſius nulli, motū, albū, ſtans, motuꝫ contingit omni albo, album, non omni ſtanti ineſt, cōcluditur motum nulli ſtanti ex neceſſitate.

Si autē vniuerſale ad minus ponat̄ extremū, qđ ſo in parte ad maius, ſiue priuatiuū, ſeu affirmatiuū, vel ꝯtingens, aut inexiſtens, quocūqꝫ, nullo pacto erit ſyllogiſmus.

Relicte fuerant cōiugationes hñtes maiorē particularem ⁊ minorem vl'ez quę omnes ſunt aſſyllogiſticę quouis modo ſe habeant cū modo ⁊ qualitate. Simil'r autez etiam particulares ambę ſi accepte fuerint, ⁊ ambę indefinite, aut altera particula ⁊ altera indefinita, ⁊ hę rurſus quouis mō ſe habeant ſm hos modos ⁊ qualitatez, oēs hę ſunt aſſyllogiſticę. Sed oſtēſio huius ꝙ ſint aſſyllogiſticę, hęc eſt quę etiā dicta eſt in alijs aſſyllogiſticis. Hęc autē eſt exēplaris oſtēſio, inueniuntur autē termini ꝯcludentes ⁊ omni ⁊ nulli, ⁊ quibus cōcludebatur ipm omni ⁊ nulli, tales aſſyllogiſticę fuerunt cōiugationes ob indefinitatem. Sint igit̄ termini oīum cōmunes, ⁊ ipſius oī, ſcientia, motuꝫ, grāmatica. Sciētia alicui moto cōtingat ineſſe vel nō ineſſe, ⁊ motum omni vel nulli grāmatico inſit, cōcluditur ſciētia omni grāmatico ex neceſſitate ineſſe. Termini nulli ſcientia, motū, equus, vel ſimpl'r irrationale aīal. Scientia cōtingat alicui moto vel non oī, et motū inſit omni, vel nulli equo, cōcludit̄ ſcientia ex neceſſitate nulli equo ⁊ in alijs ſimiliter.

Neqꝫ quādo in parte aut indefinite ponantur propoſitiones, ſeu contingere accipiētes, ſiue ineſſe, aut viciſſim, neqꝫ ſic erit ſyllogiſmus, demonſtratio ſo eadem, quę ⁊ in prioribus. Termini cōmunes, ꝙ inſit ex neceſſitate, animal, album, homo, ꝙ non cōtingat, animal, album, indumentum.

Adduxit hęc viciſſim, ſiqdem cōcludens oia de cōtingenti hęc dicat, dixit autem viciſſim, qđ alia eſt de ineē ⁊ alia cōtingens. Nam cū diceret ſiue cōtingere accepte ſiue ineſſe ſubiūxit viciſſim, ſi autē ꝓxime dicta concluderet, dico. ſ. mixtionē de ipſo ineē ⁊ contingenti, ſic intelligēdum eſt illud (viciſſim) ſiue in parte, ſiue indefinite, ſiue viciſſim, ꝓ hoc alia particularis, ⁊ alia indefinita.

¶ Planū itaqꝫ ꝙ ſi, vniuerſale ad maius ponatur extremum ſemper fit ſyllogiſmus, ſi vero ad minus, nullus vnquam.

¶ Subintelligendum eſt ꝙ ſemper fit ſyll'ſ. Atqui ſi maior fuerit vl'is ⁊ minor negatiua de ineē nō fiet ſyll'ſ vt oſtēſum eſt. Sed q̄rebatur a nobis nūquid ijdem termini accepti ſunt ad oſtēdendū coniugationē habētem minorem particularē negatiuam de ineē maiore exiſtente vl'i cōtingente affirmatiua vel negatiua. Si ergo accepti ijdem fuerint, ⁊ minor fuerit particularis affirmatiua de ineē oſtēdent ipſas cōiugationes eē aſſyllogiſticas. Nā concludēt omni ⁊ nulli ex neceſſitate ſic motū iſſt omni albo, albū alicui ambulāti inſit, cōcluditur motum omni ambulanti ex neceſſitate ineē. Item cōcluditur etiā nulli ſic motum omni albo cōtingat, albū alicui ſtanti, cōcluditur motū nulli ſtanti ex neceſſitate, ſimil'r etiam ſi fuerit cōtingēs particularis, eadem rurſus accidēt incōuenientia, quare quo ad hos terminos oſtēdentur etiam ipſe eē aſſyllogiſticę. Quid ergo dicimus, ſic inq̄ quod ipſe Ph's dixit ꝙ opꝫ maiorem ꝓpōnem nō definiri tempore ſub minori, ſed definitur tempore quoties medius terminus excedit maiorē, ⁊ hic excedit igit' medius terminus maiorē. Nam ſi albū quod eſt medius terminus ꝑdicatur de ambulante ⁊ ſtante, ⁊ motum eſt maior terminus qui de ſolo ambulante ꝑdicatur, ⁊ nō amplius de ſtāte, patet qđ in plus eſt medius terminus q̄ ipſe maior terminus. Si aūt hoc admittitur maior ſit particularis ꝓpoſitio, ⁊ particulari exiſtente ſit aſſyllogiſtica cōiugatio, quare merito concluſit omni ⁊ nulli. Sic igit' affirmatiua exiſtēte minore dicit', ſi vero negatiua fuerit, non amplius definitur determinaturqꝫ maior ſub minore ſupexcedente medio maiorem. Nā ſi dicamus albū nulli ambulāti ineē, neqꝫ ſtanti, qa negatur ab ipſis ⁊ nō ꝑdicatur, ob id nō erit in plus quā maior, patet igit' ꝙ coniugatio hīs minorē particularem negatiuam, ⁊ maiorem vl'em, ob hoc quia habet minorem particularem negatiuam de ineſſe ſolū aſſyllogiſtica eſt, ⁊ non quia maior non determinatur tempore. Nam neqꝫ determinatur, vt diximus.

MISTIO NECESSARIAE ET CONTINGENTIS IN PRIMA FIGVRA, CAP. XI.

Dum vero hęc quidem propoſitionum ex neceſſitate ineſſe, aut nō ineſſe, hęc autem cōtingere ſignificet, ſyll'ſ quidem erit, eodem modo ſe habentibus terminis ⁊ perfectus, quādo ad minorē extremitatē ponatur neceſſarium.

¶ Cum diſſeruiſſet de mixtionibus contingētis ⁊ ipſius ineſſe in p̄ma figura, ⁊ oſtēderit quę ſint ipſarum aſſyllogiſticę, ⁊ quę aſſyllogiſticę, nūc cōuertitur ad mixtionem neceſſarij ⁊ cōtingentis, ⁊ inq̄t, in his etiam fieri ſyllogiſticas coniugationes, ſimil'r ſe habēte ordine terminorum, vt ſe habuit in mixtione cōtingētis ⁊ ipſius de ineſſe, dico. ſ. maiore exiſtēte neceſſaria, ⁊ minore cōtingēte, quouis mō ſe habuerint ambę ſm qualitatē. Nā ⁊ minor negatiua ſi fuerit, nihilominus ſyllogiſtica erit coniugatio mutata ipſa in affirmatiuā, qa ꝯtingens eſt. Quod ſi maior ꝯtingēs fuerit, ⁊ minor neceſſaria, ⁊ in maiore ſimil'r quale eſt indifferens, ⁊ in minore non amplius erit, ſꝫ ſolum opꝫ ipſam eē affirmatiuā, vt euadat ſyllogiſtica.

¶ Concluſio vero, ſi termini fuerint pręd icatiui, erit eius qđ eſt cōtingere ⁊ non eius quod eſt ineſſe, ⁊ vniuerſal'r ⁊ non vniuerſal'r poſitis, ſed quum hoc quidem affirmatiuum ſit, illud vero priuatiuum, quādo affirmatiuum quidem neceſſarium ſit eius, qđ eſt cōtingere ⁊ non eius qđ eſt non ineſſe, quū vero priuatiuū ⁊ eius, qđ eſt contingere non ineſſe, ⁊ nō ineſſe, ⁊ vniuerſalibus ⁊ non vniuerſalib' terminis exiſtentibus.

¶ Vt in mixtione de ipſo ineē ⁊ cōtingenti differētes cōcluſiones fiebāt, ⁊ aliquādo ſm determinationē cōtingētis, ⁊ aliquādo aliter, ſic etiam in his inq̄t. quod ſi fuerint ambę affirmatiuę, vel maior negatiua contingēs, qđ concluſio erit contingentis ſm determinationē, ſed quando maior negatiua non amplius eſt neceſſe, vt concluſio ſit contingētis ſm determinationē, ſed illius ꝙ cōcurrit cū ipſo de ineſſe. Perfecti autem ſiūt ſyllogiſmi in omni mixtione qui habēt ꝓpoſitionem minorem neceſſariam affirmatiuā, ⁊ maiorem negatiuā, vel affirmatiuam cōtingētem, ſil'r etiā particulares ſe habent, quoad ꝯnes ⁊ ꝑfectionē, vt etiā ſe habēt vl'es coniugationes.

¶ Contingere autem in concluſione eodē pacto accipiendum, quo ⁊ in prioribus.

¶ Quia dixit qđ quando priuatiua neceſſaria fuerit, erit etiam cōcluſio de ipſo cōtingere nō ineſſe, ⁊ non de ipſo ineſſe, ob id ſubiūxit, qđ opꝫ hic accipere contingēs nō ſm determinationē, ſed quēadmodum etiā prius cōcurrens cum quodā alio. i. cum ipſo de ineē. Nam contingēs ſimpliciter pędicatur etiam de ipſo ineſſe.

¶ Eius vero, qđ eſt ex neceſſitate non ineē, non erit ſyllogiſmus. Alterū enim eſt nō ex neceſſitate ineſſe ⁊ ex neceſſitate non ineſſe.

¶ Cum dixerit ꝙ cōcluſiones deducte, vel ſunt de cōtingenti ſm determinationem, vel de cōtingēti cōcurrēte cū ipſo de ineſſe, in his ſubiūgit ꝙ nullo modo fit ſyll'ſ ipſius ex neceſſitate non ineē, igit' nullo pacto erit ſyll'ſ de neceſſario. Deinde cū dixerit ꝙ ex neceſſitate nulli non fit ſyll'ſ, quia ſuperius dixit, quod illud nō ex neceſſitate ineſſe idē eſt cum cōtingente, ob id in his infert quod alterum eſt ip̄m ex neceſſitate ineſſe, ⁊ ip̄m non ex neceſſitate ineſſe. Nam ex neceſſitate nō ineſſe, nullo pacto noſquā ſignificat ipſum ineſſe, quod etiam hic dicimus nō concludi. At illud non ex neceſſitate ineſſe eſt q̄dem de ineſſe, ⁊ non neceſſario ſed contingenter negatum.

¶ Quod itaqꝫ ſi termini affirmatiui extiterint nō fit concluſio neceſſaria, planum, inſit nāqꝫ a, omni b, ex neceſſitate b, ꝯtingit omni c. Erit vtiqꝫ ſyll'ſ imperfectus ꝙ a, contingit omni c, ineſſe, ꝙ autem imperfectus ex demonſtratione manifeſtum, nam eodem monſtrabitur pacto, quo ⁊ in prioribus.

¶ Hinc deinceps exponit cōiugationes mixtionis ex neceſſario ⁊ cōtingenti, ⁊ oſtēdit ꝙ in nulla iſtarum neceſſaria cōcluditur cōcluſio, ſed illa quā prius accipiendo dixit. Et prius exponit coniugationē ex duabus vl'ib' affirmatiuā, cuius maior eſt nec̄ia, ⁊ minor cōtingens, ⁊ inq̄t. quod cōtingens vl'is affirmatiua concluditur cōcl'io. Sit enim inq̄t. a, omni b, ex neceſſitate, ⁊ b, omni c, cōtingenter, dico qđ a, omni c, ꝯtingit. Si aūt hoc falſum eſt, erit oppoſitum cōtradictorię verū. ſ. non cōtingit omni, qđ idē eſt cū hoc neceſſe non omni. Cum igit' a, omni b, ex neceſſitate ineſt, ⁊ c, nō omni, fit ſecūda figura ex ambabus ne

ceſſarie,ꝛ cõcludit b/ipſi c/ex neceſſitate nõ omni, ꝛ ſuppoſituꝫ fuerat etiam nõ omni cõtingere,qḋ eſt impoſſibile,ꝛ impoſſe ſequutuꝫ eſt,quia ſuppoſuimus a/ipſi c/nõ contingere omni/igiẗ hoc eſt falſum,ſed huic cõtradictoriẹ oppoſituꝫ eſt cõtingit omni,qḋ oportebat oſtendere. Sed pꝫ qḋ imꝑfectus eſt ſyllogiſmus iſte,ſiqdem ꝑ impoſſibile oſtenſus ſit,ga dimidium contingentis concludit, qñquidẽ neceſſe nõ oĩ ſolo ſuppoſito ipoſſe ſeqbaẗ.

℄ Rurſus a/contingat omni b/ineſſe,b/ꝟo oi c/inſit ex neceſſitate erit vtiqꝫ ſyllogiſmus ꝙ a/omni contingit c/ineſſe,ſed nõ ꝙ ineſt/ ꝛ ꝑfectus,non autem imperfectus,ſtatiꝫ nãqꝫ ꝑficitur per ꝓpoſitiones/quẹ a principio.

℄ Hic aſſignat icdam coniugationẽ ex duabus vlib' affirmatiuis,ꝛ eaꝫ quẹ hꝫ minorem neceſſariã,ꝛ ingt.hanc etiam contingere omni concludere oſtẽſione recta,ideirco etiã ingt eſſe ſyllogiſmũ perfectuꝫ.Nã cũ omni b/contingat,igiẗ omnibus eiuſdem cõtingenter ineſt,ſed inter partes ipſius b/eſt c,igiẗ a/omni c/contingẽter ineſt,ꝛ in hac cõcluſione ꝯtingens ſm determinationẽ ꝯcludiẗ.

℄ Si autẽ non conſimilis figurẹ propoſitiones extiterint/ſit primũ priuatiua neceſſaria, ꝛ a/nulli contingat eoꝝ/quẹ b/ex neceſſitate, b/ꝟo oĩ c/contingat,neceſſe eſt a/nulli c/ineẽ, ponatur enim inexiſtẽs/aut omni/aut alicui/ b/ꝟo ſupponebaẗ nulli contingere,qm̃ itaqꝫ conuertiẗ priuatiuuꝫ/ ꝛ b/nulli contingit a,a/ꝟo omni c/aut alicui poniẗ ineſſe,quare nulli aut nõ omni c/ꝯtingeret b/ineẽ,ſupponebaẗ autem a principio omni contingere.

℄ Cum diſſeruiſſet de affirmatiuis mixtionibus ex ambabus vlibus,nunc de his quẹ ſunt diſſimilis figurẹ diſputat,ꝛ vt in his quẹ ſunt ꝓpõnes ſimiles figura ponebat illam ex maiori nec̃ia,ſic etiaꝫ in his facit,ꝛ ingt,qḋ ſi maior fuerit neceſſaria negatiua vlis ꝛ minor vniuerſalis affirmatiua cõtingens,cõcluſio ſit vlis negatiua de ineſſe.Nam ſit a/ex neceſſitate nulli b,ꝛ b/omni c/contingat,dico(ingt)ꝙ a/nulli c/ineſt.Nã ſi hoc falſuꝫ, ſit ergo oppoſitũ contradictoriẹ veruꝫ,hoc.ſ.inexiſtẽs alicui,vel illud cõtrariorũ nulli,ineſt omni,cuꝫ igiẗ a/ex neceſſitate nulli b,nulli etiã b/a/ex neceſſitate inerit,ſed a/etiaꝫ oĩ vel alicui c/ineſt tolũ,cõcluditur b/ipſi c/vel nulli vel nõ omni ex neceſſitate,ſed ſuppoſitũ fuerat etiã omni contingere,qḋ eſt impoſſibile.Sed ſciẽduꝫ eſt qḋ impoſſibile ſequebaẗ hic,ga vult Ariſt.in mixtione neceſſariẹ ꝛ ipſius de ineẽ cõcluſionẽ ſequi maiorẽ ꝓpõnem,ſed ſi ſupoſuerimus ipſaꝫ deteriorẽ ꝓpõnem ſequi,vt oſtenſum eſt ſuperius,nõ ſequetur aliqḋ ipoſſibile.Naꝫ erit b/ipſi c,vel nulli inexiſtẽs,vel nõ omni,ſed ſuppoſitum fuerat etiã omni cõtingere,ꝛ nulluꝫ eſt impoſſe.Nã etſi nulli eorum quẹ ſunt c/ineſt ipm b/poſſumus dicere ꝙ contingẽter oĩbus ineſt.Similr etiã ſi quibuſdã ineſt,ꝛ qbuſdam non põt,cõtingẽter omnibus ineſt. Sic igiẗ non ſeqbaẗ impoſſibile.Verũ Ariſto.ſeqndo ꝓprias ſuppõnes,di co.ſ.quia vult cõcluſioneꝫ ſequi maiorẽ ꝓpoſitioneꝫ merito cõcludit impoſſe.Sciendũ autẽ qḋ non ſoluꝫ ſi a/ipſi c/omni ineſſe ſuppoſuerimus,impoſſe ſeqtur,ſed etiaꝫ ſi idem eidẽ ex neceſſitate omni vel alicui ſuppoſituꝫ fuerit,nihil minus ſequetur impoſſe.Nam ſit in eiſdẽ terminis a/ipſi c/ex neceſſitate omni vel alicui ineẽ,quia igitur a/ipſi b,nulli neceſſe ſupponitur,ꝛ b/ipſi a/nulli ex neceſſitate inerit,ſed a/omni c/ex nec̃itate,vel alicui ſuppoſitũ fuit,ſit ergo ꝑma figura,ꝛ cõcluditur b/ipſi c,nec̃e nulli vel non omni,ſed ſupponebaẗ etiam contingit omni ꝙ eſt impoſſe.Item ſuppoſitũ fuit cõtingit omni c/a/ineẽ,ꝛ ſic impoſſibile ſeqtur.Naꝫ ſupponatur a/omni c/contingere.Cũ igitur ſuppoſitũ ſit etiã b/omni c/ꝯtingere,igiẗ a/alicui c/contingit ineſſe.Nam ſic cõuertitur.Si ergo a/omni c/ꝯtingit,ꝛ c/alicui b/cõtingit,ꝛ a,igitur alicui b/contingeret ineẽ.Nam ſit ꝑma figura,ꝛ ſuppoſitũ fuit etiam ex nec̃itate nulli b/a,qḋ eſt impoſſe.Si ergo ꝛ his ſuppoſitis impoſſe ſequutuꝫ eſt,erũt ipſis oppoſita vera,ꝛ accidet nõ ſolum ineẽ nulli cõcludi,ſed etiaꝫ hoc nõ nec̃e oĩ, vel nõ neceſſe alicui,ꝛ nõ contingit omni.Quid igiẗ ad hẹc dicimus,illud inq̃ã qḋ etiã ſuperiorib' diximus qḋ ex his omnibus impoſſe ſequutũ eſt nõ ꝓpter modos,ſꝫ ꝓpter qualitatẽ,quoniã ſuppoſito nulli ineẽ oppoſitum eſt affirmatiuũ,vel cõtradictoriẹ particulare,vel contrariẹ vniuerſale.In his igitur oĩbus ſuppõnibus ideꝫ affirmatiuũ ſumptũ eſt,merito idem cõcluſit impoſſibile.

℄ Sed manifeſtuꝫ ꝛ quoniã eius qḋ eſt contingere non ineſſe/efficitur ſyllogiſmus,ſiquidem ꝛ eius/qḋ eſt non ineſſe.

℄ Oſtẽdens in dicta coniugatione Phs ꝙ cõcluſio cõcluditur ipſius nulli ineẽ,nunc notat qḋ etſi ipm ineſſe nulli cõcluditur,perſpicuũ eſt,quod etiam contingere nulli concludiẗ,ſed cõtingens nõ ſm determinationẽ,ſꝫ ſimpliciter cõtingẽs ꝙ ꝑdicatur etiaꝫ de ipſo ineſſe.

℄ Rurſuꝫ ſit affirmatiua ꝓpoſitio neceſſaria/ ꝛ a/contingat nulli b/ineſſe,b/ꝟo omni c/inſit ex neceſſitate,ſyllogiſmus itaqꝫ erit ꝑfectus; ſed non eius,quod eſt non ineſſe/ſed eius qḋ eſt contingere non ineſſe.

℄ Suppõnẽs maiorem ꝓpõneꝫ nec̃iaꝫ negatiuã,ꝛ oſtendens de ineẽ cõcluſaꝫ ꝯcluſionem negatiuã,cõuertit nũc ordinem ꝓpõnuꝫ,ꝛ ſupponit maiorẽ ꝓpõnem cõtingentem negatiuã,ꝛ minorẽ nec̃iaꝫ affirmatiuam.Et ingt.cõtingentẽ negatiuam vlem cõcludi cõcluſionẽ cõtingẽtis ſm determinationẽ,ꝛ non cõtingẽtis ꝑdicati de ipſo ineſſe.Et hoc oſtẽditur deductione ad impoſſe.Verũ oſtẽdet oſtenſione directa per ſolum id de nullo,ideo etiam perfectus eſt ſyllꝰ.Naꝫ ga a/nulli eoꝝ quẹ ſunt b/contingit,igitur ab omnibus partibus eius contingẽter ſeparatum eſt,ſed vna partium ipſius b/eſt ipſuꝫ c,Nã oĩ c/ipſꝫ b/ex nec̃itate ineſt,igiẗ a/nulli c/contingit ineſſe.

℄ Nãqꝫ propoſitio ſic accepta fuit/quẹ eſt a maiori extremo,ꝛ ad impoſſibile non eſt ducere,ſi enim ſupponatur a/nulli c/ineſſe,poſitum eſt autem ꝛ b/nulli contingere ineſſe/nihil accidit propter hẹc impoſſibile.

℄ Cauſam inducit ꝓpter quaꝫ ꝑdicta cõiugatio cõcludit cõcluſionẽ cõtingentẽ,ꝛ non de ineẽ,ꝛ ingt,qḋ primuꝫ ꝟ patet ex ipſo de omni ꝛ nullo.Nam hoc eſt ꝓpoſitio ſic accepta a maiori extremitate.Scdm ꝙ nõ ꝯtingit nobis vt in ea cõiugatione quẹ econtrario ſe hꝫ,vti deductione ad impoſſe ad oſtẽdendaꝫ cõcluſionem nulli ineẽ.Nam ſupponaẗ a/nulli eoꝝ quẹ ſunt b/cõtingenter,ꝛ b/omni c/ex neceſſitate,dico ꝙ non eſt poſſibile oſtendere deductione ad impoſſe,a/nulli c/ineſſe.Nam ſupponatur oppoſitũ cõtradictoriẹ quod eſt ineẽ nulli,vt ſi hoc ſequaẗ impoſſe,dicemus nulli ineſſe cõcluſum de ineſſe, go igiẗ b/omni c/neceſſe eſt ineſſe,ꝛ c/alicui b/ex neceſſitate ineſt.Si

eſt. Si ergo a/nulli c/ineſt vt ſuppoſitio, ⁊ c/alicui eorū q̃ ſunt b/ex neceſſitate, fit etiam prima figura mixtionis de ipſo ineſſe ⁊ neceſſario, igitur a/nõ omni b/inerit, ſed ſupponebatur etiã nulli ɔtingere, qđ nõ eſt impoſſibile, nec igitur per impoſſibile oſtenditur ineſſe nulli concluſum.

¶ Si vero ad minus extremum ponatur priuatiuum, quando contingere quidem ſignificet, ſyllogiſmus erit per conuerſionem/ quemadmodum in prioribus.

¶ Supponens maiorem negatiuam in præacceptis coniugationibus, ⁊ minorem affirmatiuam, nunc ecõtra ſupponit, ⁊ inquit, quod ſi minor negatiua fuerit, quando contingens fuerit maiore, videlicet exiſtente neceſſaria ⁊ indifferente ſecundum qualitatem fit ſyllogiſmus mutata negatiua contingente in affirmatiuam, ⁊ ɔcluſiones tales erũt, quales etiam prius fuerunt in ſimilibus coniugationibus, itaque minore exiſtente contingente negatiua ⁊ maiore neceſſaria/vel affirmatiua/vel negatiua mutata cõtingente negatiua in affirmatiuam, planum eſt quod eædem rurſus fiunt coniugationes, quare etiam eędem concluſiones ⁊ iidem modi demonſtrationis cum ſuperioribus, dico ſcilicet cum his quę habent maiorem neceſſariam affirmatiuã/vel negatiuã, ⁊ minorẽ ɔtingẽtẽ negatiuã.

¶ Sed quando non contingere/non erit.

¶ Merito. Nam ſi neceſſaria negatiua fieret minor, ſolueret proprium primę figurę cum non habeat minorem affirmatiuam. Verum amplius non poteſt mutari negatiua neceſſaria in affirmatiuam.

¶ Neque quando ambo ponantur priuatiuę/ non ſit autem contingens/quod ad minus, termini vero iidẽ eius/qđ eſt ineſſe/albũ/aial/nix, non ineſſendi/album/animal/pix.

¶ Ambabus, inquit, ꝓpoſitionibus negatiuis acceptis, ſi minor non fuerit contingens per eandem rurſus cauſam ſyllogiſtica fit coniugatio. Nam rurſus mutatur negatiua in affirmatiuam, ſed ſi neceſſaria fuerit minor nõ amplius. Exponit terminos concludentes omni ⁊ nulli, quos quidem adiecit etiam in mixtione ipſius de ineſſe ⁊ contingentis. Nam album ex neceſſitate omni niui, ⁊ nulli pici. Aſſumemus autem rurſus terminos ⁊ in his meliores, quos quidem etiam in illis accepimus, exemplum de omni album contingit nulli equo, ⁊ equus nulli cigno ex neceſſitate, albũ ex neceſſitate omni cigno. Exẽplum nulli, ſi pro cigno coruum acceperimus. Nam album contingit nulli equo, equus vero nulli coruo ex neceſſitate, ⁊ album ex neceſſitate nulli coruo.

¶ Cęterum eodem pacto ſe habebit ⁊ in ſyllogiſmis in parte, nam quum priuatiuum ſit neceſſarium ⁊ concluſio erit eius quod eſt non ineſſe, veluti ſi a/nulli eorum/ quę ſunt b/ contingit ineſſe neceſſe eſt a/alicui eorū/quę ſunt c/non ineſſe, ſi enim omni ineſt, nulli vero b/contingit, ⁊ b/nulli a/contingit ineſſe, quare ſi a/quidem omni c/ineſt, b/vero nulli a/ipſum b/nulli eorum, quę c/contingit. Aliter/quare ſi a/omni c/ineſt, b/nulli eorum quę c/contingit, verū ſuppoſitũ fuerat alicui ɔtingere.

¶ Cum expleuerit ſermonẽ de mixtionibus ex propoſitionibus vniuerſalibus vtriſque deinceps trãſit ad eas quę habent alteram particularem, ⁊ breuiter dicit quomodo ſe habebant vniuerſales, eodem etiam modo ſe habent ipſę particulares ſecundum ipſas cõcluſiones, ⁊ modos demõſtrationum, ⁊ ſolo vniuerſali ⁊ particulari diſcrepãt. Exponit autem coniugationes diſſimiles figura primas in quibus differẽtia concluſionũ fiebat. Nam alię contingẽtem concluſionem concluſerũt, alię vero de ineſſe, vt ſecundum continuationem perficeret ſermonem de his quę ſunt figura diſſimiles. Primas autẽ exponit concludẽtes ipſum de ineſſe, ⁊ inquit, quod quãdo alterũ fuerit priuatiuum neceſſarium, ideſt quando maior neceſſaria fuerit negatiua vniuerſalis. Nam diſſimilibus exiſtentibus figura ꝓpoſitionibus in prima figura, neceſſe eſt vt maior ꝓpoſitio ſit negatiua, rurſus altera exiſtẽte particulari, ⁊ altera vniuerſali, neceſſe eſt maiorem eſſe vniuerſalem, quare hoc inquit. quia in his quę ſunt diſſimiles figura coniugationes ⁊ habẽt alteram particularẽ, quãdo maior fuerit neceſſaria. vz. negatiua exiſtẽs ⁊ vlis, ⁊ minor cõtĩgẽs particularis affirmatiua cõcluſio de ineſſe erit, ⁊ nõ contingens ſecundum determinationem, vt oſtenſum eſt etiam in alijs vniuerſalibus coniugationibus. Nam ſit a/ex neceſſitate nulli b/ineſſe, ⁊ b/alicui eorum quę ſunt c/contingat ineſſe, dico (inquit) quod a/alicui c/non ineſt. Nam ſi hoc falſum, erit verum contradictorię oppoſitum. ſ. ineſſe omni, quia igitur a/ipſi b/ex neceſſitate nulli, ⁊ b/ipſi a/ex neceſſitate nulli. Nam conuertitur, Si ergo b/ipſi a/ex neceſſitate nulli, ⁊ a/ipſi c/ineſt oi, vt ſuppoſitio vult, fit igitur prima figura mixtionis ex ipſo de ineſſe, ⁊ neceſſario. Verum in tali mixtione ſecundum Ariſtotelem cõcluſio ſequebatur maiorem propoſitionem, igitur b/nulli c/ ex neceſſitate ineſt, ſed ſupponebatur ⁊ alicui contingere ineſſe, quod quidem eſt impoſſibile, ſed impoſſibile ſequebatur, quia ſupponebamus nos a/ipſi c/omni ineſſe, igitur falſum eſt hoc, igitur eſt verum contradictorię oppoſitum non omni ineſſe, quod oportebat oſtendere. Similiter etiam ſi ſuppoſuerimus minorem contingentem particularem negatiuam, vt coniugatio fiat ex ſimilibus figura propoſitionibus vtriſque negatiuis, eadem rurſus fit concluſio, quia eadem rurſus coniugatio fit mutata negatiua pticulari in pticularẽ affirmatiuã.

¶ Sed quum particulare affirmatiuũ/ quod eſt in ſyllogiſmo priuatiuo neceſſarium ſit, vt b/c, aut vniuerſale in prędicatiuo, vt a/b/non erit eius/qđ eſt ineſſe ſyllogiſmus. Demonſtratio vero eadem quę ⁊ in prioribus.

¶ Cum dixerit ex particularibus quaſdam coniugationes concludere ipſum de ineſſe, nunc de ipſis concludentibus contingentem concluſionem differit. Quid igitur inquit: quod quoties in ſyllogiſmis contrarię diſtionis minor propoſitio affirmatiua exiſtens neceſſaria fuerit, maiore. vz. ɔtingẽte exiſte vle negatiua, nõ cõcludit ɔcluſio de ineẽ ſed necia. Oñdit aũt ſicut ẽt vlis coniugatio, cũ iſte habeat oſtẽſionẽ directã, per ſolũ ipſum de oi ⁊ ipſum de nullo. Nam quia a/ipſi b/contingit nulli, igitur ab omnibus partibus eiuſdem contingenter ſeparatum eſt, ſed inter partes ipſius b/eſt ipſum c, igitur a/ alicui eorũ quę ſunt c/ɔtingẽter non ineſt. Silr aũt (inqt) etiam in ſyllo pdicatiuo. i. in eo qui fit ex ambabus affirmatiuis ꝓpõnibus, ſi vlis ꝓpõ necia fuerit. i. maior nõ inexiſtẽs rurſus ſed ɔtingẽs eſt ɔcluſio, hoc aũt per impoſſe oſtẽdit, ſicut etiã in vli coniugatione ſe habente ſimiliter cum illa. Nam ſit a/omni b/ex neceſſitate, ⁊ b/alicui eorũ q̃ ſunt c/ ɔtingẽter, cõcludit inqt quod a/alicui eorũ q̃ ſunt c/ɔtigẽter ineſt. Nam ſi hoc falſum erit verũ ɔdictorię oppoſitũ nõ cõtingit alicui quod idem eſt huic neceſſe nulli, quia igitur

a/ipſi c/ex neceſſitate nulli, ⁊ ipſi b/omni ineſt, fit ſecunda figura ex ambabus neceſſarijs maiore negatiua, et concluditur b/ex neceſſitate nulli eorum quę ſunt c, ſed erat etiam contingit alicui, quod eſt impoſſibile, ⁊ impoſſibile ſequebatur, quia ſupponebatur ꝙ a/alicui c/non cõtingit, igitur falſum eſt hoc ⁊ verum contingit alicui qđ oportebat oſtendere, ſed manifeſtum eſt etiam hic qđ dici poteſt quod dimidium contingentis ɔcluditur.

Si autem vniuerſale ponatur ad minus extremum/aut affirmatiuum/aut priuatiuum contingens, quod autem in parte neceſſariũ ad maius extremum/non erit ſyllogiſmus. Termini eius/quod eſt ineſſe ex neceſſitate/animal/album/homo, non inexiſtendi autem animal/album/indumentum.

Exponens coniugationes quę ſunt ex altera vniuerſali, ⁊ altera particulari habentes maiorem vniuerſalem, ⁊ oſtendens quę ſint in his ſyllogiſticę, ⁊ quę aſſyllogiſticę, nunc exponit habentes ſe cõtrario modo ſm quantitatem, dico ſcilicet maiorem particularem ⁊ minorem vniuerſalem, ⁊ has omnes inquit eſſe aſſyllogiſticas. Nã amiſit maior proprium primę figurę, dico ſcilicet vniuerſale. Ex quo dicit, vel contingens ponitur pro hoc, ⁊ cõtingens. Nam primas exponit aſſyllogiſticas habentes minorem contingentem. Concludunt nãq ipſe ipm omni ⁊ nulli. Nam animal omni homini ex neceſſitate ⁊ indumento nulli, rurſus vero accipiantur melius longe termini animal alicui albo ex neceſſitate, album contingit nulli, vt omni equo, ⁊ animal ex neceſſitate omni equo inerit. Termini nulli ſi pro equo acceperimus indumentum, animal alicui albo ex neceſſitate, album contingit nulli vel omni indumento eſſe, ⁊ animal ex neceſſitate nulli indumento inerit.

Quum vero vniuerſale neceſſarium ſit, quod autem in parte/contingens/vniuerſali exiſtẽte priuatiuo. Termini eius/quod eſt ineſſe/animal/album/coruus/non inexiſtendi animal/album/pix. Si vero affirmatiuum fuerit animal/album/cignus, eius vero quod eſt non contingere/animal/album/nix.

Mutat per hęc ordinem modorum, minori tribuendo neceſſarium, ⁊ maiori contingens. Nam ipſe omnes quouis modo ſe habuerint ſm qualitatem omnes ſunt aſſyllogiſticę. Nam iuncte concludunt omni, ⁊ nulli ex neceſſitate per terminos quos ipſe exponit.

Neq quando indefinite accepte fuerint ꝓpoſitiones/aut vtręq ſm partem, neq ſic erit ſyllogiſmus, termini cõmunes/inexiſtẽdi/animal/album/homo, non inexiſtendi/animal/album/inanimatum.

Hęc complectuntur in prima figura cõiugationes, quę omnes aſſyllogiſticę ſunt. Nam ex ambabus particularibus aſſyllogiſticę maiore nõ ſe habente vniuerſaliter, ⁊ hę coniugationes ex indefinitis ambab⁹, quocirca ſm Ariſtotelem indefinite ęquiualent particularibus abundantia probandi terminos cõmunes afferi qui concludunt omni ⁊ nulli, animal inſit albo, vel alicui ex neceſſitate/vel contingenter, ⁊ album homini inſit/vel alicui ex neceſſitate vel contingenter, cõcluditur animal omni homini ex neceſſitate, ⁊ rurſus ſimiliter ſe habentibus propoſitionibus animal nulli animato ex neceſſitate.

Nãq animal alicui albo/⁊ album inanimato alicui/⁊ neceſſarium ineſſe, ⁊ non cõtingit ineſſe, ⁊ in eo/quod eſt contingere conſimiliter, quare ad omnia termini ſunt vtiles.

Vult per hęc oſtendere quomodo dicti termini pariter in omnibus accõmodãtur nobis vſuiq ſunt quibus exponit coniugationes particulares ⁊ indefinitas, ⁊ hoc oſtendit, quia inquit dici poſſe alicui albo ex neceſſitate ineſſe, ceu in cigno vel ſcribę, quare per hęc quod queat propoſito maior neceſſaria affirmatiua accipi, qđq negatiua poteſt. Nã dicimus aĩal nõ omni albo ex neceſſitate ineſſe, ceu in niue, ſic igitur oſtenſum eſt ꝙ poſſit maior propoſitio particularis exiſtens accipi neceſſaria affirmatiua ⁊ negatiua. Similiter etiam minorem oſtendemus. Nam dicimus album alicui albo, ceu ſcribę, inanimatũ ex neceſſitate ineſſe poteſt niui, ⁊ ex neceſſitate nõ omni animato ineſſe. Nam neq in ebeno, ſic igitur eſt accipere ambas affirmatiuas ⁊ negatiuas, ſimiliter quoq ⁊ contingenter poteſt accipi. Nam animal alicui albo contingit, ceu Socrati, ⁊ non omni contingit. Nam neq in ceruſa, ⁊ rurſus album alicui inanimato contingit ceu lapidi, ⁊ alicui non contingit. Nam neq ebeno vel homini contingit alicui ⁊ non cõtingit, Socrati ⁊ ęthiopi verbi gratia, quare quouis modo accepte fuerint ipſe propoſitiones aſſyllogiſticę ſunt, ⁊ non contingit ineſſe pro hoc non neceſſe ineſſe.

Planum itaq ex dictis/ꝙ terminis ɔſimiliter ſe habentibus/⁊ in eo/qđ eſt ineſſe/⁊ in neceſſarijs fit ⁊ non fit ſyllogiſmus.

Hęc eſt concluſio communium prędictarum mixtionum contingentis, dico ſcilicet ad ineſſe ⁊ neceſſarium. Tradit autem ex dictis concluſionibus etiam quid cõmune ſit ambarum ipſis mixtionibus iter ſe, ⁊ quid differens. Cõmune igitur inquit ipſis eſſe quod ſimiliter ſe habeant vtręq propoſitiones ſm qualitatem, quantitatem, ⁊ modum, ⁊ ſint vel ſyllogiſticę vel aſſyllogiſticę, et eaſdem concluſiones concludebant hę coniugationes quę ſimiliter ſe habent. Vel enim contingentis ſm determinationem, vel alicuius alterius, cum dicat igiť cõmunionem inducit etiam diſcrimen.

Prętereą ꝙ ſi ſm ineſſe ponebatur priuatiua propoſitio/eius quod eſt cõtingere/erat ſyllogiſmus, verum ſi ſm neceſſarium priuatiua, ⁊ eius/quod eſt cõtingere ⁊ eius/qđ eſt non ineſſe.

Hęc inquit, eſt differẽtia harum duarũ mixtionum, qđ altera mixtio de ineẽ ⁊ cõtingẽti in diſſimilib⁹ figura ꝓpoſitionibus fit, ſi maior fuerit de ineſſe, pꝫ qđ negatiua exiſtẽs, ⁊ minor contingens affirmatiua ɔcludebat ɔcluſionẽ cõtingẽtẽ, ſed in mixtione ɔtingẽtis ⁊ neceſſarij, ſimiliter rurſus ſe hñtibus ꝓpoſitionibus maiori neceſſaria negatiua, ⁊ minori affirmatiua ɔtingẽte, ɔcludebatur concluſio de non ineſſe, ⁊ non contingere ineſſe, ⁊ conſtat ꝙ illud contingens ſit prędicatum de ipſo ineẽ. Hęc igitur ſic dicuntur ab ipſo. Sed ſciendum eſt qđo inquit. contingens erat cõcluſio in mixtione de ineẽ ⁊ contingẽti, quando maior erat negatiua de ineſſe, ⁊ minor affirmatiua contingens, cum ſuperius dixerit quod in tali mixtiõe ſm ipſam ɔiugationẽ nõ ɔcludeť ɔtingẽs, ſꝫ illõ nulli ex neceſſitate. Dicimus igiť id qđ ẽt ibi diximus ꝙ illõ nulli ex neceſſitate ɔtentiuũ eſt contingentis ⁊ neceſſarij, quia

m,quia igitur ipſum nulli ex neceſſitate ſm ali.quid eſt contingens,l3 non ſm determinationem,ob id inquit, ꝙ contingentis eſt concluſio. Cõcludebatur autem ipſum ineſſe de dicta coniugatione mixtionis contingẽtis ꝛ neceſſarij,quia viſus eſt in hac deductione ad impoſſibile per quam volebat oſtẽdere cõcluſionem de ineẽ cõcluſam incidit in mixtionem de ipſo ineẽ ꝛ neceſſario in qua volebat cõcluſionem ſequi maiorem ꝑpõnem,ꝛ ex hac oſtendere aliquod impoſſibile deductũ,hoc ſcilicet ꝙ b/ipſi c,ꝛ neceſſe nulli,ꝛ contingit omni,quod eſt impoſſibile,quia ſi non maiorem concluſio ſequeretur,ſed deteriorem nullum impoſſibile ſequeretur. Nã3 concludebatur b/ipſi c/ineſſe non omni,ꝛ cõtingere omni ꝛ nullum impoſſibile. At qui Theophraſtus etiam in hac cõiugatione contingentem concluſionem dixit eſſe,vt etiã hic cõcluſio ſequeretur deteriorem ꝑpoſitiõe3,ꝛ ħ oſtẽdit deductione ad impoſſibile ſic.Nã ſint propoſitiones ſicut diximus,aio quod a/contingit nulli c.Nam ſi hoc falſum,erit verum non contingit nulli quod idem eſt, neceſſe alicui,quia igitur cõuertitur particularis affirmatiua,ꝛ c/igitur alicui eorum quę ſunt a/ex neceſſitate ineſt.Si ergo b/ponitur contingere omni c/ꝛ ipſu3 c/alicui eorum quę ſunt a/ex neceſſitate ineſſe ſupponitur,igitur b/alicui cõtingit eorum quę ſunt a,quia igitur ſuppoſitũ erat a principio,a/eoru3 quę ſunt b/ex neceſſitate,nulli,ꝛ b,igitur ipſi a/ex neceſſitate nulli,ſed ſuppoſitum erat ẽt cõtingere alicui ꝙ eſt impoſſibile,ꝛ impoſſibile ſequebatur,quia ſupponebamus a/ipſi c/non contingere nulli quod idem eſt cum ipſo neceſſe alicui,igitur hoc falſu3 eſt,ꝛ verum cõtradictorię oppoſitum ſcilicet contingit nulli. Hoc igitur eſt deductum.Item aliter poteſt oſtendi.Na3 ſi a/ipſi b/ex neceſſitate nulli,ꝛ b/ipſi a/ex neceſſitate nulli,ſed b/neceſſe eſt alicui c,igitur b/alicui c,neceſſe non omni,ſed erat etiam ↄtingit omni ꝙ eſt ipoſe.

℄ Manifeſtum aute3 ꝛ ꝙ omnes ſyllogiſmi imperfecti/ ꝛ ꝙ perſiciuntur per ꝑdictas figuras.

℄ Non enim ſunt omnes ſimpliciter imperfecti,ſed quicũq3 habent minorem contingentem,ſed omnes perſiciuntur reductione ad primam figura3,vel ſint ſyllogiſmi ſimpliciter,vel mixti.Nam ob id dixit figuras ꝛ non figuram.

℄ SECVNDA FIGVRA EX AMBABVS CONTINGENTIBVS. CAP. XI.

SEd in ſecunda figura quando contingentes vtreq3 accipiuntur ꝑpoſitiões/nullus erit ſyllogiſmus/ſeu ꝑdicatiue/ſiue priuatiue ponantur/ vel vniuerſaliter/aut ſm partem.

℄ Cum Phs tradiderit proprie vniuſcuiuſq3 contingentis ꝛ ipſi⁹ de ineſſe ꝛ in tribus figuris ſyllogiſmos ſimplices aſſignauerit,deinceps expoſuerit horum mixtionem in prima,ſecũda,ꝛ tertia figura,deinde poſt hec tradidit ipſius cõtingentis per ſe in prima figura ſimplices ſyllogiſmos,ꝛ ſtatim decens fuit reliquas duas figuras ſimpliciu3 cõiugationum cõtingentis afferre, quod quidem fecit etiam in alijs,ꝛ deinde ſic ↄuertere ſe ad mixtionem cõtingentis cum alijs duobus modis. Sed non ſic facit Phs,ſed poſtq̃ tradidit ſimplices coniugationes in prima figura ipſius cõtingentis,illico conuerſus eſt ad mixtione3 ipſius quę eſt in prima figura cum ipſo de ineſſe ꝛ neceſſario,proinde conſequẽter deſcendit ad ſecũdam figuram,ꝛ hoc fecit,quia omnes cõiugationes in ſecũda figura contingentis aſyllogiſticę ſunt,ꝛ ob id quod cõſueuit,ſic etiam nunc facit priores ſyllogiſticas tradens,dico le3 ſimplices ꝛ mixtas in prima figura,deinde ſic deſcendendo ad ſecundam figuram,ꝛ oſtendẽs ꝙ omnes aſyllogiſticę ſimplices contingentis in hac propoſitiones ſunt.Sed antequã has exponat prius accipit aliquod aſſumptorum oſtendens ꝙ non conuertitur ad ſeipſam negatio contingentis,ceu in alijs modis,ſed neq3 ad aliquam aliam.Nam meminimus quãdo tradebat conuerſiones ipſarum propoſitionum de ineſſe ꝛ neceſſariarum,quod ſimiliter hi duo modi conuertuntur,quando dixit ꝙ contingentis propoſitiones ſm affirmatiuas,ſimiliter etiam ipſe conuertuntur,ſed ſm vniuerſalem negatiuam minime,non enim ad ſeipſam conuertitur vniuẽ ralis negatiua ↄtingentis. Hoc autem erat manifeſtum quando de contingenti dicebamus.Quod igitur ibi promiſit,nunc tradit,quid ergo inquit.Initio orſus Phs ab ambabus propoſitionibus contingentibus in ſecunda figura.inquit,quod ſiue fuerint vniuerſales,ſiue particulares,ſiue indefinite,ſiue determinate,ꝛ eędem,ſiue affirmatiuę,ſiue negatiuę,ſiue diſſimiles figura nequaq̃ fit ſyllogiſmus Et cauſa manifeſta eſt,nam quia in ſecunda figura ſyllogiſticę propoſitiones volunt eſſe diſſimiles figura,ſi acceperimus ipſas figura ſimiles ob idipſum erunt aſyllogiſticę,ſi ꝟo diſſimiles figura,quia poteſt negatiua in affirmatiua mutari,ꝛ rurſus ob id fiunt ſimiles figura ob id vniuerſaliter non fiunt in ſecunda figura ex ambabus contingentibus propoſitionibus ſyllogiſmi.

℄ Quu3 ꝟo hęc inexiſtere,illa autem ſignificet contingere/ſi affirmatiua quidem ſignificat inexiſtere/nũquã erit, ſi autem vniuerſaliter priuatiua/ſemper.

℄ Cum ſit pręfatus ꝛ ante demonſtrationem inuulgans quod omnes ↄiugationes ſunt aſyllogiſticę quę ſunt ex ambabus contingentibus in ſecunda figura. nunc inquit,de habentibus vnam contingentem, ꝛ alteram de ineſſe, ꝛ breuiter diuidit ſyllogiſticas ꝛ aſyllogiſticas hac ratione.Quęcunq3 inquit.affirmatiuam ꝑpoſitionem habent de ineſſe, hę omnes ſunt aſyllogiſticę,nam ꝛ ſi negatiua fuerit contingens,ob rurſus mutari negatiuam contingentis in affirmatiuam, ꝛ rurſus fieri propoſitiones ſimiles figura , tales profecto coniugationes aſyllogiſticę ſunt,ſed quęcunq3 habent negatiuam de ineſſe, contingente vt foro ſolit ſe habente, ſiue negatiuę,ſiue affirmatiuę,prorſus fit ſyllogiſtica cõiugatio,nam tunc manet coniugatio habens diſſimiles figura propoſitiones,quia neq3 negatiua de ineſſe poteſt mutari in affirmatiuam,neq3 contingens negatiua in affirmatiuam iuxta ea quę videntur Ariſtoteli.Sed etiam ſi negatiua fuerit contingens potens mutari in affirmatiuam,ꝛ facere coniugationem diſſimilem figura.Sed oportet negatiuam vniuerſalem de ineſſe conuerti ad ſeipſam,nam ſi particularis fuerit non omni, no facit ſyllogiſmum,vt diſcemus in hoc loco.

℄ Eodem pacto ꝛ quum hęc propoſitionu3 ex neceſſitate/illa ↄtingere accipiat. Oportet autem ꝛ in his accipere in ↄcluſionibus contingens,quemadmodum in prioribus.

℄ Concluſiones inquit concluſas in ſecunda figura in mixtione contingentis cum ipſo ineſſe ꝛ neceſſario exiſtens coniugatio contingens.Equidem de tali cõtingẽti

eam eſſe oportet quale erat in prima etiam figura in mixtione contingentis, ⁊ eoſdem duos modos conſtat ꝙ coniugationibus ſimiliter ſe habentibus cum illis quę ſunt hic, ceu in mixtione contingentis ⁊ ipſius de ineſſe maiore exiſtente negatiua de ineſſe, ⁊ minore contingenti affirmatiua, vt etiam in prima figura nulli ex neceſſitate oportet accipere deductum ꝙ eſt dimidium contingentis. Et in mixtione contingentis ⁊ neceſſarij ſimiliter ſe habente rurſus coniugatione contingit nulli quod eſt prędicatum de non ineſſe, ⁊ in aliis coniugationibus, quemadmodum ſe habent coniugationes primę figurę ſm concluſiones, ita ſe habent etiam in ſecunda figura.

℄ Primum itaq; monſtrandum/ꝙ non conuertitur contingens priuatiuum, quemadmodum ſi a/contingit nulli eorum/quę b/nō neceſſe ⁊ b/contingere nulli eoꝝ/quę a. Ponatur eniȝ hoc ⁊ cōtingat b/nulli a/ineſſe.

℄ Hic oſtendit vniuerſalem negatiuam contingentem non conuerti in ſeipſam, ⁊ oſtendit ipſam per tria argumenta. Primum quidem eſt in ipſis propoſitionibus, vbi rationem exercet per vniuerſales quod impoſſibile ſit conuerti. Deinde appoſitione terminorum, ⁊ talis fides eſt exemplis facta. Tertio/ꝙ neq; ſi quis ſuſpicaretur per oſtenſionem ad impoſſibile poteſt perſuaderi ꝙ vniuerſalis negatiua contingentis in ſeipſam conuertatur. Primo igitur per propoſitiones ipſas ſic oſtendit, non quia a/inquit, nulli eorum quę ſunt b/conuertēs dicere poteſt, quod etiam b/contingit nulli eorū quę ſunt a. Nam ſi hoc eſt poſſibile, ſupponatur conuerti ⁊ a/nulli eorum quę ſunt b/contingenter, ⁊ b/nulli eorum q̄ ſunt a/contingat, ſi ergo nulli eorum quę ſunt a/ipſum b/contingit, ⁊ omni igitur contingit. Nam oſtenſum eſt ante hoc quod omnes contingentis propoſitiones ad ſeipſas conuertuntur, dico ſcilicet negatiue ad affirmatiuas ⁊ econtra. Nam hic dicitur de illis quę in terminis ſit conuerſio, ideſt de ſimplici cōuerſione nobis eſt ſermo. Si ergo nulli eorum quę ſunt a/contingit b/ineſſe, igitur ⁊ omni contingit. Rurſus ſi a/nulli eorum quę ſunt b/contingit. Nam hoc ſuppoſitum fuerat initio ob eam cauſam quam diximus, ⁊ omni b/ipſum a/contingit, quare concluditur ex hoc quia b/omni a/contingit, ⁊ a/omni b/contingere, igitur vniuerſalis affirmatiua contingens conuertitur ad ſeipſam quod eſt impoſſibile. Nam in nullo modo vniuerſalis affirmatiua conuertitur in ſeipſam, quare hic deductione per impoſſibile quod ipſum nequeat vniuerſalis negatiua conuerti in ſeipſam oſtendit, ⁊ in ſecunda oſtenſione non ſimpliciter per impoſſibile hoc oſtendit, ſed per oſtenſionem p impoſſibile per quam aliquis ſuſpicatus eſt vniuerſalē negatiuam contingentem poſſe oſtendi vt in terminis conuertatur ad ſeipſam quaȝ cum ſit falſa confutat.

℄ Quoniam itaq; conuertuntur contingētes affirmationes cum negationibus ⁊ contrarię ⁊ oppoſitę, b/vero contingit nulli a/ineſſe, planum ꝙ ⁊ omni a/contingere poſſet b/ineſſe, ſed hoc falſum, non eniȝ ſi hoc huic omni contingit/⁊ hoc huic neceſſariū, quare nō conuertitur priuatiuum.

℄ Contrarias nunc inquit, ſcilicet illam omnis, ⁊ illam nullus atq; illam, aliquis ⁊ illam non omnis, ſed contradictorię oppoſitas illas ſcilicet nullus, ⁊ aliquis ⁊ has omnis ⁊ non omnis. Hę igitur inter ſe conuertūtur, vt illa nullus ad illam non omnis ⁊ econtra, ⁊ hęc aliquis ad hanc non omnis. Sic igitur ſunt contrarię, ſed oppoſitę hoc modo conuertuntur ea omnis, ad eam non omnis, ⁊ illa nullus, ad eam aliquis, ſed econuerſo minime, ceu illa aliquis ad hanc nullus. Nam neq; hę. nō omnis ad hanc omnis. Nam diximus iam in ſermone de his quod vniuerſales inferunt particulares, ſed particulares econtra vniuerſales minime.

℄ Amplius nihil prohibet a/contingere nulli b, b/vero alicui eorum/quę ſunt a/ex neceſſitate non ineſſe, quemadmodum album omni homini contingit non ineſſe ⁊ ineſſe, hominem autem non verum dicere/ꝙ contingit nulli albo, multis enim ex neceſſitate nō ineſt. Cęterum neceſſariuȝ non erit contingens.

℄ Is eſt ſecundus modus oſtenſionis qui in ipſis terminis oſtendit non poſſe conuerti vniuerſalem negatiuam contingentem in ſeipſam. Eſt autem exemplaris oſtēſio vt dicebam. Nam neq; (inquit) ſi a/nulli eorum quę ſunt b/contingit, ⁊ b/nulli eorum quę ſunt a/contingit. Equidem hoc eſt impoſſibile. Nam aliquibus ex neceſſitate non ineſt, ceu ſit a/album, ⁊ b/homo, ⁊ album nulli homini contingit, quia etiam omni contingit. Naȝ hoc ſignificat illud, etenim ineſt, ſed ꝙ homo nulli albo contingat non eſt verum dicere. Nam ſi nulli cōtingit, ⁊ omni contingit, quod eſt impoſſibile. Nam quibus albus non ineſt, illud in cigno ⁊ niue. Sȝ melius ſumendi ſunt termini hi motus ⁊ homo. Nam motus contingit nulli homini ineſſe, quia etiam omni, ſed homo ꝙ nulli motui inſit eſt impoſſibile. Naȝ ſi contingit nulli motui homo ⁊ omni contingit ineſſe, hoc autem eſt impoſſibile. Nam aliquibus ex neceſſitate non ineſt vt circulari.

℄ Uerum neq; ex impoſſibili monſtrabitur conuerti, veluti ſi quis exiſtimaret/quoniam falſum eſt b/contingere nulli a/ineſſe/verum non contingere, dictio nāq; ⁊ negatio, ſi autē hoc verum, ⁊ b/ex neceſſitate ineſſe alicui eorum/quę a/quare ⁊ a/alicui eorum/quę b.

℄ Per quam oſtenſionem aliquis ſuſpicaretur poſſe illam oſtendi vt vlis negatiua ɔtigēs conuertatur in ſeipſam dico inquā ob oſtenſionem per impoſſibile. Hāc itaq; ipſe exponit ⁊ confutat. Exponit tādem ipſam deductionem ad impoſſibile quę videtur oſtendere negatiuam vniuerſalem contingentem in ſeipſam hoc modo conuerti. Si a/nulli eorum quę ſunt b/contingit, dico inquit. quod etiam b/nulli eorum quę ſunt a/contingit. Nā ſi hoc falſum, erit oppoſitum verū ꝙ non contingit nulli eorum quę ſunt a/ipſum b/quod idem eſt cum hoc neceſſe alicui. Nam quod non contingit nulli/hoc neceſſe eſt alicui, quia igitur b/ex neceſſitate alicui eorum quę ſunt a/ineſt, vt ſuppoſitio eſt, ⁊ a/igitur alicui eoruȝ quę ſunt b/ex neceſſitate inerit. Nam particulares in quocūq; modo affirmatiuę conuertuntur in ſeipſas, ſed ſuppoſitum fuerat etiam contingit nulli eorum quę ſunt a/ipſum b, igitur idem eidem contingit nulli ⁊ alicui neceſſe eſt quod eſt impoſſibile, igitur non eſt verum neceſſe alicui, ideſt non contingit nulli, ſi autem hoc falſum, verum erit contingit nulli eorum quę ſunt a/ipſum b. Sic ergo oſtenſio videtur per impoſſibile. Sed quomodo hanc confutat videamus.

℄ Sed

¶ Sed hoc impoſſibile, non enim ſi b/non cõtingit nulli eorum/quę ſunt a/neceſſe ineẽ alicui ſoluȝ/ſed ⁊ ex neceſſitate non omni, nãqȝ non contingere nulli/bifariam dicitur/vnum ſi ex neceſſitate alicui ineſt/alterum ſi ex neceſſitate alicui non ineſt. Quod enim ex neceſſitate alicui eorum/quę a/non ineſt/non eſt verum dicere/ꝙ omni contingit non ineſſe, quemadmoduȝ neqȝ ꝙ alicui ineſt ex neceſſitate/ꝙ omni contingit ineſſe.

¶ Cum expoſuerit ſuperius deductionem ad impoſſibile qua aliquis vteretur ad oſtendendum vniuerſaleȝ negatiuam contingentem in ſeipſam conuerti, per hęc ipſam oſtenſionem confutat tãq̃ non exiſtentem veraȝ ſȝ īpoſſibileȝ. Quid ergo dicit. Non oportet (inquit) ſi hęc ſupponeretur neceſſe alicui ⁊ aliquod impoſſibile ſequeretur oppoſitum contradictorię eſſe verum. ſ. ꝯtingit nulli, ⁊ ob id putare ꝙ negatiua contingẽs ad ſeipſam conuertatur. Nam non contingit nulli quã ſuppoſuimus, vt oſtenderemus impoſſibile, non ſolum hanc neceſſe alicui contingit, ſed etiam hanc neceſſe non omni vt ſuperius oſtenſum eſt. Si ergo huius ꝯtingit nulli ambę particulares neceſſariȩ partes ſunt. Nã continentur ſub ipſa, non oportet vna ſola parte eius oſtẽdere impoſſibile ſequi ex hoc neceſſe alicui, ſed etiam ex hoc neceſſe nõ oĩ. Oportet igitur ⁊ hanc ſupponere ⁊ oſtendere impoſſibile aliquid ſequi vt ex tota propoſitione/ha/ cõtingit nulli, ideſt ex partibus eiuſdem oſtendere impoſſibile ſequi. Nam contradictorię ipſi oppoſitum introducimus tunc hoc contingit nulli. Nam totum contingens oportet oſtendere conuerti ad ſeipſum, ideſt totam propoſitionem ad ſeipſam totam, ⁊ non ad dimidiam. Atq̃ hac ſuppoſita neceſſe non omni nullum impoſſibile ſequitur. Naȝ neqȝ principio cõuertitur, patet igitur quod nobis non eſt vtendum deductione ad impoſſibile ad oſtẽdendum vniuerſalẽ negatiuam in ſeipſaȝ conuerti. Et talis eſt ſentẽtia. Sed verba contextus oportet explicare. Inquit igitur quod male ſupponentes ex neceſſitate alicui ſolum pro non contingit nulli ex hac oſtendere impoſſibile ſequi. Nam hęc non contingit nulli duo continet vnum neceſſe alicui, ⁊ aliud neceſſe non omni, oportebat igitur ſupponentes hoc neceſſe alicui ſupponere etiam hoc neceſſe non omni. Nam illud ex neceſſitate alicui (inquit) eoruȝ quę ſunt a/non inexiſtẽs, non eſt verum dicere ꝙ omni contingit non ineſſe, vt neqȝ hoc alicui inexiſtens ex neceſſitate ꝙ omni contingit ineſſe. Ex proportione ⁊ ſimilitudine quadam oſtendit quod in hac contingit nulli non ſolum neceſſe alicui contingit, ſed etiam neceſſe non omni, vt inquit, neceſſe alicui nõ continetur in hac contingit omni, quia quod contingit omni/hoc contingit etiam nulli, ⁊ quia in hac proſſus non continetur, neceſſe vt in ipſa contradictoria oppoſita contineatur, quę eſt huic oppoſita non cõtingit omni. Sic etiam neceſſe non omni quia non continetur in hac contingit nulli. Nam quod contingit nulli, contingit omni, ⁊ quod contingit omni/non eſt verum dicere, qđ neceſſe non omni. Si ergo non continetur in hac contingit nulli illud neceſſe non omni, prorſus neceſſe eſt, vt in hac non contingit nulli ipſum contineri, patet igitur ꝙ non contingit nulli continet neceſſe alicui ⁊ neceſſe non omni. Sciendum autem eſt ꝙ pro hoc ꝙ non eſt verum dicere ꝙ contingit nulli ineſſe, dixit tãq̃ non omni contingit ineſſe. Equidem vnum ⁊ idem eſt. Nam ſi omni contingit non ineſſe, contingit etiã nulli ineẽ.

¶ Si itaqȝ quiſpiam cenſeret propterea ꝙ nõ contingit c/omni d/ineſſe/ex neceſſitate alicui ipſum non ineſſe/falſo acciperet, omni enim ineſt, ſed quoniaȝ quibuſdã ex neceſſitate ineſt/ob hoc dicimus non omni contingere, q̃re huic quod eſt contingere omni ineſſe/ opponitur ⁊ ex neceſſitate alicui ineſſe ⁊ ex neceſſitate alicui non ineſſe. Conſimiliter autẽ ⁊ ei quod eſt nulli contingere.

¶ Quod dicit hoc eſt (vt inquit) ſi quis cenſeret vniuerſalem affirmatiuam ad ſeipſam conuerti ⁊ dicit ſic, quia d/omni c/ineſſe contingit, ⁊ c/omni d/contingit ineſſe. Deinde hoc niteretur ſic probare. Nam ſi falſum eſt hoc ipſum c/omni d/contingere ineſſe, erit verum igitur non contingit omni d/ipſum c/ineſſe, deinde ꝓ hoc acciperet neceſſe non omni ſolum male facit, quia contingit in quibuſdam terminis ipſum c/omni d/ ineſſe, ⁊ ſic omni ineſſe perinde/ac quibuſdam inſit ex neceſſitate, ⁊ quibuſdam de ineſſe, ⁊ ob id accidit, quia non omnibus ineſt ex neceſſitate, vt verificatur neceſſe non omni d/ipſum c/propter quod rorſus etiam quibuſdam ex neceſſitate ineſt. Verificatur illud etiam neceſſe alicui, ceu ſit motum/corpus, dico ſic quod motum omni corpori ineſt ⁊ oratio eſt vera, poſſum etiam in his terminis conuertendo dicere etiam ꝙ corpus omni moto ineſt, ſed alicui ex neceſſitate, ceu circulari ipſius cęli, ⁊ alicui non ex neceſſitate, ceu ambulationi. Nã neqȝ ſemper ſimul ſunt corpus, ⁊ ambulatio propter quod non eſt neceſſaria coexiſtentia eorum ſimul, quare non bene aliquis accipit quod ſi non c/contingit omni d/neceſſe eſt non omni ſolum. Nam oſtenſum eſt ꝙ poſſumus inuenire terminos concludentes ipſum c/omni d/ ineſſe, ſi autem omni ineſt, falſum igitur eſt dicere, quod neceſſe non omni tantũ, ſed quod etiam neceſſe alicui, quare illi contingit omni duę opponerentur propoſitiones, alia neceſſe non omni ⁊ neceſſe alicui, ⁊ nõ oportet hanc neceſſe non omni ſolam aſſumere, velut oppoſitam. Similiter autem ⁊ huic contingit nulli hę duę opponerentur, ⁊ eos non oportet hanc neceſſe alicui ſolaȝ aſſumere, qui volunt aliqđ impoſſibile inducere, ⁊ contradictorię oppoſitum huic non contingit nulli introducere illud contingit nulli. Sed notabimus dicta quę ſunt in contextu, cum inquit. Si itaqȝ quiſpiam cenſeret, propterea quod non contingit c/omni d/ineſſe ex neceſſitate alicui ipſum non ineſſe, falſo acciperet. inquit. ſi ſupponentibus nobis ipſum d/ipſi c/omni contingere conuertendo aliquis diceret, ⁊ ipſum c/omni d/contingere. Si enim hoc falſum, verum erit non omni contingere, quod eſt idem cum hoc neceſſe non omni tantuȝ, igitur talis dicit falſum. Nam quod mentiatur cauſam adducit. Nam (inquit) omni ineſt, ideſt poſſunt inueniri termini concludentes ipſum c/omni d/ ineẽ, igitur non eſt verum dicere ꝙ neceſſe non omni tantum; vnde vniuerſaliter poteſt verificari illud neceſſe nõ omni ſm̃ aliquid, ſiquidem poſſunt inueniri termini concludentes de ineſſe omni, huius cauſam adducit, ſed ꝙ inquit. aliquibus ex neceſſitate ineſt, ob id dicimus nõ omni contingere, in quibus inquit, terminis inuenimus prędicatum c/de omni d/quibuſdam eorum quę ſunt ſub. d/neceſſario ineſt, quibuſdã autem non neceſſario, quia

igitur non omnibus neceſſario ineſt, ob id verum eſt dicere ꝙ neceſſe nõ oi, quãdoqdẽ qbuſdã nečio ineſt verificabitur etiam hoc neceſſe alicui. Quare inquit ipſius ꝯtingere omni oppoſitã, qa quę ſupponere volebat duo ſunt illud neceſſe alicui ⁊ neceſſe nõ omni, ſimiliter etiã contingere nulli.

Manifeſtũ igitur ꝙ ad ſic cõtingens ⁊ nõ cõtingens, quemadmodũ in principio determinauimus non ſolũ ex neceſſitate alicui ineſſe, ſed ⁊ ex neceſſitate alicui non ineſſe accipiendum, hoc autem accepto nil accidit impoſſibile, quare non fit ſyllo, manifeſtũ itaqꝫ ex dictis ꝙ non cõuertitur priuatiuum.

Cõcluſionẽ dictoꝝ īfert, ⁊ ingt, manifeſtum eſt nobis qḋ determinato ac definito a nobis ꝯtigẽte ab initio quo nõ exiſte nečio ⁊ poſito nullũ ipoſſe ſeqẽur. Nam eſt etiã cõiter dictũ cõtingẽs, vt ſępe diximus, de hac negatione ꝯtingit nulli, ⁊ hac affirmatione ꝯtigit omni, duo quoqꝫ ſunt vniuſcuiuſqꝫ horũ oppoſita, illud neceſſe alicui ⁊ neceſſe non omni, quare eos qui volunt vti deductione ad impoſſibile in vtraqꝫ harum ꝓpoſitionũ oportet accipere ambo oppoſita, ſuppoſito aũt hoc neceſſe non oi nullũ impoſſe ſequutũ eſt, q̃re ingt, non fit ſyllo.i. nulla cõcluſio impoſſibilis nobis accidet. Naꝫ hic ſyllogiſmum hic vocauit concluſionem, quod ſi non ſequitur aliquod impoſſibile, neqꝫ igitur per hęc oſtenderetur conuerſa ad ſe ipſam contingens vniuerſalis negatiua.

Hoc autem monſtrato ponatur a nulli quidem b contingere, c vero omni, per conuerſionem igitur non fit ſyllogiſmus, dictũ eſt eniꝫ ꝙ non conuertitur talis propoſitio.

Quę ſunt ei futura vtilia ad doctrinam ſyllogiſmorũ in ſecunda figura cum prius docuiſſet, nũc vero ad ꝯiugationes ipſorum ꝓficiſcit, ⁊ oſtendit ꝙ non contingit ex ambabus propoſitionibus contingentibus in ſecunda figura ſyllogiſmũ fieri. Naꝫ oportet in hac figura propoſitiones ſyllogiſticas eſſe diſſimiles figura, ſed vtriſqꝫ cõtingẽtibus exiſtẽtibus impoſſe eſt, quoniã mõ ipſas accepſas eẽ diſſimiles figuras, ſemper negatiua mutata in affirmatiuã. Naꝫ ſupponatur (ingt) coniugatio ex maiore negatiua ⁊ minori affirmatiua, ceu a nulli b contingat, ⁊ c omni, hãc igit. ingt, neqꝫ per cõuerſionem poſſibile eſt oſtẽdere reducẽdo eã ad pmã figurã, neqꝫ deductiõe ad impoſſe, neqꝫ terminoꝝ adiectione, ⁊ quod qdem p conuerſionem non poſſit, patet. Naꝫ oſtenſum eſt ꝙ negatiua contingentis non conuertitur in ſeipſam.

Sed neqꝫ per impoſſe ſi nãqꝫ ponat b omni c contingere ineſſe nihil accidit falſi, cõtingere enim poſſet a ipſi c ⁊ oi ⁊ nulli ineſſe.

Cum oſtẽderit nõ poſſe fieri ſyllm in ſecũda figura p ꝯuerſionẽ, nũc oſtẽdit qḋ neqꝫ deductione ad ipoſſe põt ꝯcluſio aliqua cõcludi in ſecunda figura. Nã ſit a ipſi b contingere nulli, ⁊ c contingere omni. Videamus igit ſi poſſumus vel oſtenſione ad impoſſibile. Naꝫ ſupponatur ꝙ b contingit nulli c ineſſe. Nam hoc concluſit ſi qd concluſit, oſtendamus igitur hoc ſi poſſibile eſt vel oſtẽſione per impoſſibile. Nam ſi falſum contingit nulli c ipſum b ineſſe, erit verum non cõtingit nulli, ꝙ ideſt eſt tum hoc neceſſe alicui, ſi ergo a contingit nulli b, ⁊ b neceſſe alicui c fit prima figura ex maiori contingenti negatiua ⁊ minore neceſſaria particulari affirmatiua, ⁊ cõcludit quod a non omni c contingit, ⁊ erat etiam omni contingere, ⁊ nullum impoſſibile illud omni contingens contingere non omni, ſic igitur non poteſt vti oſtenſione per impoſſibile. Sciendum autem quod Ariſtoteles huic non contingit nulli ęquiualentem accepit hanc neceſſe omni, quod quidem in quibuſdam terminis verificatur, verum non in omnibus, ſed ſemper illud neceſſe alicui. At Ariſtoteles ex otio ⁊ ſuperabundantia volens confutare rationem illud neceſſe omni ſuppoſitum eſt oſtendens ꝙ ſi ex hac ſuppoſitione nullum impoſſibile ſequitur, multomagis ex hac neceſſe alicui. Nã particulare ſequitur ex vniuerſali. Nam poſito, inquit, b omni c contingere ineſſe, ideſt neceſſe omni ineſſe, nullum impoſſibile accidit. Nam ſi a nulli b contingit, ⁊ b omni c, neceſſe eſt ineſſe, fit prima figura, ⁊ cõcluditur a nulli eorum quę ſunt b. Erat autem ⁊ omni contingẽter, ⁊ nullum impoſſibile accidit.

Sed ſi omnino eſt ſyllo, planũ ꝙ eius qḋ eſt contingere vtiqꝫ eẽt, propterea ꝙ neutra propoſitionum accepta fuit in eo quod eſt ineſſe. Et iſte aut affirmatiuus aut priuatiuus, neutro autem modo accidit, ſi affirmatiuus quidẽ ponatur monſtrabitur per terminos ꝙ non cõtingit ineſſe, ſi vero priuatiuus ꝙ cõcluſio non ꝯtingens eſt, ſed neceſſaria, ſit enĩ a album, b hõ, in quo c equus, a itaqꝫ album ꝯtingit huic qdem omni, illi vero nulli, ſꝫ b ipſi c neqꝫ ineẽ contingit neqꝫ non ineſſe.

Nunc per terminos vult oſtendere aſſyllogiſticas cõtingentis coniugationes in ſecunda figura. Nam ſi vniuerſaliter, inquit, concludunt contingentis propoſitiões aliquam concluſionem in ſecunda figura contingentem concludunt, cum ambę ſint contingentes, ⁊ hęc proſſus neceſſe eſt vel affirmatiua vel negatiua eſſe, ſiquis igit ſupponeret concluſionem eſſe affirmatiuam, primo quidem abſurdum eſt vna exiſtente negatiua pręmiſſa concluſionẽ non eſſe negatiuam, ſiquidem eſt verus ſermo qui dicit, quod concluſio ſequitur deteriorẽ propoſitionem. Deinde confutatur hoc terminorum appoſitione. Nam exponit terminos concludentes illud neceſſe nulli. Nam album contingit equo nulli ineſſe, ⁊ omni homini, ⁊ ſimiliter equus ex nečitate nulli homini ineſt, quod quidem non fiat concluſio affirmatiua conſtat ex his qbus inuenimus per ꝓprios terminos ex neceſſitate nulli concluſum. Nam hoc eſt deſtructiuũ oĩum affirmatiuarum, qḋ vero neqꝫ negatiua cõtingens cõcluſio cõcludat, patet ex his qbus nečiuꝫ negatiuũ per terminos cõcludimus. Nã hoc eſt deſtructiuũ oĩum ꝓpõnũ cõtingẽtiũ, q̃re neqꝫ affirmatiua, neqꝫ negatiua ꝯtingẽs ꝯcludit. Sic igitur Ariſto. per terminos oſtendens vlem negatiuam nečiam cõcludi cõcluſionẽ oſtẽdit aſſyllogiſticas coniugationes in ſecũda figurã cõtingẽtis non iuxta ꝯſuetudinẽ faciẽs. Nã ſemp demõſtrauit aſſyllogiſticas cõiugatiões oſtendẽdo ipſas cõcludere ſimul omni ⁊ nulli ex nečitate. Hic vero terminos ſolũ adiecit ex nečitate nulli ꝯcludentes. Verum. ingt. Alexãder ꝙ põt ẽt hic ſuppeditare terminorũ copia q cõcludãt ex nečitate oĩ. Sint enĩ termini, album, aĩal, ⁊ aliqua ſpecies earum quę ſub animali ſunt, ceu homo, album nulli aĩali cõtingat, ⁊ album omni homini contingat, cõcluditur aĩal ex nečitate omni hoĩ. Hęc igit Alexãder volẽs oſtẽdere qḋ poſſunt hę cõiugationes oſtendi aſſyllogiſticas eẽ, quia cõcludũt omni

⁊ nulli

⁊ nulli ex neceſſitate inquit,ſed ipſi herēdū nō eſt in hoc. Nam opꝫ, vt ſępe dictū eſt,ambas ꝓpōnes ſm idem tps veras eſſe,ſed ꝓpōnes accepte ab Alexādro tanꝙ con‑cludētes ex neceſſitate oī nequeūt ſm idē tpe ambę verę eſſe.Nam ſi contingere nulli aiali albos eſſe ſupponebat̃ eſſe verū, erit ergo falſum dicere,ꝯtingit oī homini albū eſſe,nam hō ſub aiali eſt, ⁊ dictū eſt nulli aiali contingerę album.Niſi hoc notauerit Alexāder poſt multo qȝ non poſſunt accipi termini ex neceſſitate oī ineē ⁊ merito pręſertim,nam qūo ꝯcedit neceſſe oī concludi,nam ſi cōclu‑deret̃ neceſſe oī,⁊ neceſſe eſt minorē terminū eſſe ſpeciē maioris.Itē qūo ſemper ſub ipſo erit,ſi aūt hoc conced̃ ꝓrorſus eſſet neceſſariū, vt mediū pręđicet̃ de maiori,⁊ ſic ṗdicari de minore, qꝛ de toto maiori atqꝫ omni pręđicat̃ ,⁊ de omni ṗdicatū ꝯtinet in ṗdicatione etiā minorē, ſed in ſecūda figura ꝓpōnes ſunt diſſimiles. Si ğ accepe‑rimus ſpēm maioris termini ꝗ ſit minor terminus,pror‑ſus neceſſe eſt falſam accipere alterā ꝓpoſitionē,ſꝫ falſa accepta ꝑ ſe ob māꝫ,⁊ nō ꝑꝑ figuraꝫ erit aſſyllogiſtica.

℃ Oꝫ igitur ineſſe non accidit manifeſtuꝫ : nul‑lus enim equus homo:cęterū neqꝫ continge‑re non ineſſe: neceſſe nāqꝫ eſt nullum equum hominem eſſe : ſed neceſſarium non erat con‑tingens:non itaqꝫ fit ſyllogiſmus.

℃ Quod quidē igit̃(inquit)affirmatiua cōcluſio non cō‑cludat̃,liquet ex terminis, nam cōcluſuꝫ eſt ꝙ ex neceſſi‑tate nulli equo homo ineſt. Q ȯ xo neqꝫ ꝯcluſio negati‑ua cōtingēs cōcludatur , patet ex quibus eſt neceſſarium negatiuum concluſum. Nam definientes contingens di‑cebamus ipſum non eſſe neceſſarium.

℃ Itidem autē monſtrabit̃ ⁊ ſi ecōuerſo poſi‑tum fuerit priuatiuum: ⁊ ſi vtraqꝫ affirmati‑uę acceptę fuerint/aut priuatiuę: per eoſdem nāqꝫ terminos erit demonſtratio.

℃ Hęc quidē(inquit)dicta ſunt de ipſa cōtingenti maio‑re negatiua ⁊ minore affirmatiua,ſed qꝛ etiā ſi mutaretur ordo ꝓpoſitionū ⁊ altera fuerit maior affirmatiua,⁊ mi‑nor negatiua,⁊ hęc erit aſſyllogiſtica ꝯiugatio. Similiter etiā ſi fuerint ꝓpōnes diſſimiles figura. Nā in omnibus his cōiugationibus proxime dicti termini ad oſtēdendū ipſas eſſe aſſyllogiſticas ſufficiūt ꝯcludētes neceſſariū.

℃ Et qñ hęc vlr illa i parte/aut vtręqꝫ ſm par‑teꝫ/aut indefinitę / aut quotcūqꝫ modis aliter ꝯtingit tranſumere ꝓpoſitiones,ſemper eniꝫ erit demonſtratio per eoſdem terminos.

℃ Cū oſtēderit oēs cōiugationes quę ex ambabus ꝓpo‑ſitionibus cōtingentibus vlibus in ſecūda figura aſſyllo‑giſticas eſſe, nūc reliquas oēs exponit,⁊ inquit ipſas eſſe aſſyllogiſticas. Nam concludunt per eoſdem terminos omni ⁊ nulli ex neceſſitate.

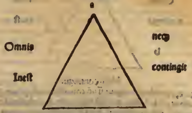
℃ Planum itaqꝫ ꝙ ſi vtręqꝫ ꝓpoſitiones ſm cōtingens ponunt̃/nullus fit ſyllogiſmus.

℃ Hęc eſt concluſio ex dictis.

MISTIO INEXISTENTIS ET CONTIN GENTIS IN SECVNDA. CAP. XII.

Si autē hęc inexiſtere, illa xo contin‑gere ſignificet , ſi pręđicatiua ponat̃ inexiſtere , priuatiua autē cōtingere, nullus erit ſyllo,neqꝫ duꝫ vlr , neqꝫ hum in parte termini accipiātur,demonſtra‑tio xo eadem ⁊ per eoſdem terminos.

℃ Cum expoſuerit cōiugationes cōtingentes ex ambabꝰ ꝓpōnibus, nunc vult de mixtione ipſius de ineſſe ⁊ ꝯtin‑gētis diſputare. Inqt igit̃ has eſſe aſſyllogiſticas cōiuga‑tiones in hac mixtione in hac figura,dico.f.ſcōa quęcūqꝫ hūt affirmatiuā de ineſſe,⁊ negatiuā contingentē,nā cuꝫ mutet̃ negatiua cōtingēs in affirmatiuā,mutata aūt fiunt ꝓpōnes figura ſimiles, ſed in ſcōa figura oēs ex ꝓpōni‑bus ſimilibꝰ figura cōiugationes aſſyllogiſticę ſunt.Q ȯ xo(inquit)aſſyllogiſticę ſint tales cōiugationes termini ꝓxime dicti ſufficiūt nobis ad oſtendendū ipſas conclu‑dere oī ⁊ nulli ex neceſſitate,album oī equo ineſt , ⁊ nulli hoī ꝯtingit,concludit̃ equus nulli homini ex neceſſitate.

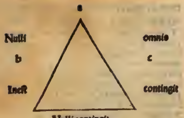
Hoc autē eſt deſtructiuū oīuꝫ cōtingentiū ⁊ inexiſtētiū, nam qȯ cōtingit nulli hoc ēt cōtingit oī,ſic ēt ꝙ ineſt nul‑li hoc ineſt aliqñ omni,nam ipſum de ineſſe eſt cōtingēs qñ iaꝫ exiuit ad actū,ſed neceſſe nulli,hoc neqꝫ inerit ali‑quando omni,neqꝫ poterit contingere omni.

℃ Sed qñ affirmatiua cōtingere,priuatiua au‑tem inexiſtere,erit ſylls. Sumatur enim a/b/ nulli ineſſe , c/xo omni contingere , conuerſo itaqꝫ priuatiuo b/a/nulli inerit , ſed a/omni c/ contingit , fit igitur ſyllogiſmus ꝙ cōtingit b/ nulli c/per primam figuram.

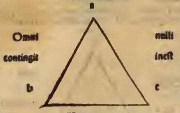
℃ Cum oſtēdiſſet qȯ cōiugationes habētes affirmatiuaꝫ de ipſo ineſſe ſunt aſſyllogiſticę,nūc ꝙ ecōtra ſe habētes ſm modos ſyllogiſticę ſunt , idest quę hūt ꝓpōnē de in‑eſſe negatiuā ⁊ cōtingentē affirmatiuā.Cōcludunt aūt ta‑les cōiugationes cōtingentē negatiuā cōcluſionē,ſed nō illud cōtingēs ſm determinationē,ſed cōcurrens cū illo nulli ex neceſſitate ꝙ eſt dimidiū cōtingētis. Et tandem oſtēdit maiorē de ineſſe ⁊ minorē ꝯtingentē, nam a/ꝯtingit b/nulli ineſſe, ⁊ oī c/cōtingere,ſi ergo ꝯuerterimus maio‑rem ꝓpoſitioneꝫ fit prima figura, nam ſi a/nulli b/ineſt, neqꝫ b/nulli a/inerit,ſed a/omni c/cōtingit. Itē oſtēſa eſt talis coniugatio in prima figura deductione ad impoſſe hoc nulli ex neceſſitate cōcludēs,qȯ erat dimidiū cōtin‑gentis ſm determinationē,ne ſępe eadē dicamus,

℃ Conſimiliter autem ⁊ ſi ad c/ponatur pri‑uatiuum.

℃ Si minor(inquit)acciperetur vlis negatiua de ineſſe, ⁊ maior vniuerſalis affirmatiua cōtingens,hic fit ſyllogiſ‑mus conuerſa negatiua de ineſſe , ceu a/omni b/cōtingat ineſſe, ⁊ nulli c/inſit , ſi ergo a/nulli eoꝝ quę ſunt c/ineſt, neqꝫ c/nulli eoꝝ quę ſunt a/inerit,ſed a/omni b/cōtingē‑ter inerat,igitur c/ꝯtingit nulli eoꝝ ꝗ b/ineſſe. Sed quęri‑mus oſtēdere,ꝙ b/nulli c/cōtingit,⁊ oſtēſuꝫ eſt ꝯriū ꝙ c/ nulli eoꝝ quę ſunt b/cōtingit,⁊ qꝛ ſyllo eſt de ipſo cōtin‑

Nulli contingit.

Nulli contingit.

gere, ⁊ contingẽs negatiuũ nõ cõuertitur in ſeipſum, q̃ñ adhuc cõcludemus quęſitũ cum nequeãt cõcluſionẽ conuertere, niſi forte inquit Alexãder cõtingens accepit nõ ſm determinationẽ ſed quatenus verificat̃ de ipſo ineẽ, nam oſtẽſum eſt in prima figura tale deductũ maiore negatiua ſumpta, ⁊ talis negatio in ſeipſaꝫ conuertit̃, quare etiam concluſio cõuertet̃ cum ſit vl'is de ineſſe negatiua. Qđ vero talis fiat cõcluſio ⁊ non ſm determinationẽ cõtingẽtis, etiã per hęc deinceps manifeſtũ facit, prius autẽ hoc dixit initio ſecũdę figurę, vbi dixit, opꝫ aũt ẽt in his accipe cõtingẽs in cõcluſionib⁹ quẽadmodũ in priorib⁹. Sed motas dubitationes ꝯ hoc inuenies in Alexãdro.

ℭ Quum vero vtręqꝫ ſunt priuatiuę, ſignificet autẽ hęc non ineſſe, illa cõtingere non ineſſe, ꝑ ipſa quidẽꝫ aſſumpta nihil accidit neceſſariũ, ſed conuerſa ꝓpoſitione, quę eſt ſm cõtingere, ſyllogiſmus efficitur, ꝙ b/nulli c/contingit ineſſe, quemadmoduꝫ in prioribus, erit enim rurſus prima figura.

ℭ Illud (conuerſa) inquit pro hoc mutata cõtingẽte negatiua in affirmatiuã. Naꝫ hoc facto fiunt rurſus duę ſyllogiſticę cõiugationes cõcludẽtes eaſdẽ cõcluſiones.

ℭ Si vero vtręqꝫ ponant̃ prędicatiuę, non erit ſyllogiſmus / termini/ꝙ ineſt ſanitas/animal/homo/ꝙ non ineſt/ſanitas/equus/homo.

ℭ Cum aſſignauerit in ſcđa figura vl'es ſyllogiſticas coniugationes ex mixtione cõtingẽtis ⁊ ipſius de ineſſe, nũc inquit qđ cũ oẽs fuerint ſimilis figura erũt aſſyllogiſticę. Merito, naꝫ neqꝫ vult accipi ꝯtingentẽ affirmatiuã in cõtingentẽ negatiuã, vt ſicut ex ambabus negatiuis ꝓpoſitionibus mutata cõtingẽte negatiua in affirmatiuã fit ſyllogiſmus, ſic ẽt ex affirmatiua rurſus in negatiuam mutatio efficiet ſyllogiſticã cõiugationẽ. Apponit igit̃ rurſus terminos per quos oñdit ipſos ꝯcludere oĩ ⁊ nulli. Sanitas omni aĩali cõtingẽter ineſt ⁊ homini cuicũqꝫ ineſt, cõcludit̃ animal omni homini ex neceſſitate. Rurſus ſanitas equo omni contingat, ⁊ homini ineſt omni, ⁊ equus nulli homini ex neceſſitate.

ℭ Eodeꝫ pacto ſe habebit ⁊ in ſyllogiſmis in parte, quũ enĩꝫ affirmatiuũ ſit inexiſtens, aut vl'r, aut in parte acceptum, nullus erit ſyllogiſmus. Hoc aũt cõſimiliter ⁊ per eoſdẽ mõſtratur terminos/quibus priora.

ℭ Naꝫ merito negatiua exiſtente cõtingẽte, ⁊ ob id mutata in affirmatiua fiunt coniugationes cõſimiles figura, ⁊ omnes tales in ſcđa figura aſſyllogiſticę ſunt.

ℭ Quum vero priuatiuum erit per conuerſionem/quẽadmodum in prioribus.

ℭ Patet qđ vl'i exiſtente negatiua de ineſſe, naꝫ ſic ſe ipſa habẽte ⁊ poſita ad maiorẽ ꝓpõneꝫ ſemꝑ fit ſyllogiſmus per cõuerſionẽ reducentẽ ipſaꝫ ad primã figurã. Sꝫ quonã pacto ſe habeant cõiugationes quę habẽt particularẽ negatiuam de ineſſe procedendo docebit.

ℭ Rurſus ſi ambo quidẽ interualla priuatiua fuerint accepta, vl'r autẽ qđ non inexiſtere, ex ipſis quidem ꝓpoſitionibus non erit neceſſariuꝫ, ſed conuerſo eo, qđ eſt contingere, quẽadmodum in prioribus erit ſyllogiſmus.

ℭ Rurſus inquit cõuerſa pro mutata cõtingẽte negatiua in affirmatiuã. Verũ in his ſemꝑ opꝫ ipſam de ineſſe maiorẽ eſſe, vt ſeruetur propriũ ſecũdę figurę, rurſus eędeꝫ ꝯcluſiones cõcludant̃ quales etiã per ſe cõpetunt his cõiugationibus quę ſunt ex ꝓpõnibus diſſimilib⁹ figura.

ℭ Si vero priuatiuũ quidẽ inexiſtens ſit, ſed in parte acceptũ non erit ſyll'ſ/ſiue affirmatiua/ſiue priuatiua altera fuerit propoſitio.

ℭ Inquit ſi priuatiua fuerit de ineſſe accepta particularis, ⁊ altera ꝓpõne vl'i affirmatiua cõtingente, vel ẽt negatiua nullus fit ſyll'ſ, ⁊ hoc merito, nã particularẽ conuerti opꝫ vt ad primã reducamus figurã ipſaꝫ ꝯiugationẽ, ſed particularis negatiua in omni materia, vt oſtẽſuꝫ eſt, nõ cõuertitur, ⁊ particularis conuerſa efficit maioreꝫ ⁊ aſſyllogiſticaꝫ ob id coniugationẽ, merito igitur nullo pacto in hoc modo fit ſyllogiſmus.

ℭ Neqꝫ qñ vtręqꝫ indefinitę ſint acceptę, aut negatiuę, aut affirmatiuę, vel ſm parteꝫ. Demõſtratio vero eadẽ ⁊ per eoſdẽ terminos.

ℭ Quonĩ modo ſe habuerit (inquit) ſm qualitatẽ ꝓpoſitiones nullo modo fit ſyllogiſmus, qꝛ etiam indefinitę ęquiualent particularibus, inquit etiã has poſſe oſtendi per eoſdẽ terminos, ceu ſanitas, animal, homo.

ℭ MISTIO NECESSARIÆ ET CONTINGENTIS IN SECVNDA. CAP. XIII.

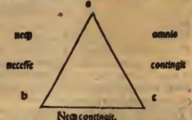
VErum ſi hęc ex neceſſitate, illa ꝓpoſitionũ ꝯtingere ſignificet, priuatiua exiſtẽte neceſſaria, erit ſyll'ſ, non ſolum ꝙ cõtingit non ineſſe, ſed ⁊ qm̃ non ineſt, affirmatiua autem non erit.

ℭ Cũ expleuiſſet mixtiones cõtingẽtis ⁊ ipſius de ineſſe in ſcđa figura trãſit ꝯſiter ad mixtionẽ cõtingẽtis ⁊ neceſſarij eiuſdẽ ſecundę figurę hoc modo, ⁊ inquit, qđ qñ neceſſaria negatiua fuerit / ſiue maior/ſiue minor, prius fit ſyll'ſ cõtingentis non ſm determinationẽ, ſed cõtingentis ꝙ prędicat̃ de ipſo ineſſe. At ſi neceſſaria fuerit affirmatiua patet qđ exiſtente negatiua cõtingente omnes tales cõiugationes ſunt aſſyllogiſticę. Et eadem rurſus con

ſit aſſignanda eſt, qꝛ mutatꝰ negatiue ꝯtingẽs in affirmatiuã, ⁊ ob id cõiugationes fiunt ſimiles figure.

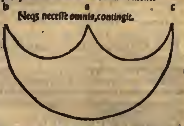
¶ Ponatur eniꝫ a/b/nulli ex neceſſitate ineſſe, c/ꝟo omni contingere. Cõuerſa igitur priuatiua ⁊ b/a/nulli inerit, ſed a/c/omni contingit, fit igitur rurſus per primam figuram ſyllogiſmus, ꝙ b/nulli c/contingit ineſſe.

¶ Ponit primã cõiugationeꝫ ex maiore vl̃i neceſſaria negatiua, ⁊ minore cõtingẽte affirmatiua ⁊ inquit concludi ꝯcluſionẽ cõtingit nulli. Oſtendit autē ipſaꝫ cõuertẽdo maiorẽ ꝓpoſitionẽ ⁊ ea reducendo ad primam figuram. Nam ſi a/inquit neceſſe nulli eoꝝ que b/⁊ b/neceſſe nulli eoꝝ que ſunt a/ſed a/omni c/cõtingit, igitur fit ꝑma figura maiore exiſtẽte vl̃i negatiua neceſſaria, ⁊ minore vniuerſali affirmatiua cõtingẽte. Cõcludiť etiã eadeꝫ contra

Neq contingit.

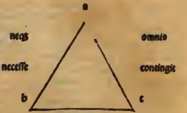
gatio deductione ad impoſſibile, hoc ꝯtingit nulli equiualet ineſt nulli, ⁊ iaꝫ cõmemoratũ eſt hic ẽt de deductione ad impoſſibile de qua mentionẽ fecit etiã in prima figura per quam oſtendit cõcluſionem de ineſſe.

Neqꝫ contingit.

¶ Simul aũt manifeſtum ꝙ ⁊ b/nulli c/ineſt. ponatꝰ eniꝫ ineſſe, igiť ſi a/b/nulli ꝯtingit, b/ꝟo ineſt alicui eoꝝ, que c/a/alicui eoꝝ, que c/nõ cõtingit/ſed omni ſupponebatur cõtingere.

¶ Ideſt non ſolum contingere nulli concluditur, ſed etiã ineſſe nulli. Oſtendit igiť hoc oſtẽſione ad impoſſibile, nam ponatur de ineſſe, igitur ſi a/nulli b/cõtingit, ⁊ b/ineſt alicui c/⁊ a/alicui c/nõ cõtingit, ſed omni ſupponebať cõtingere. Siquis (inquit) cõtradiceret ꝙ non concludit ineſſe nulli, patet qḋ oppoſitũ ꝯcludeť .ſ. ineſſe alicui eorum que ſunt c/ipſum b. Si ergo a/nulli b/ex neceſſitate ineſt, ⁊ b/alicui eorum que c/ineſt, fit quartus modus prime figure ex ambabus neceſſarijs maiore negatiua vniuerſali, ⁊ minore particulari affirmatiua, ⁊ cõcludit a/nõ omni c/ex neceſſitate ineſt, ⁊ ſupponebať cõtingere omni, qḋ eſt impoſſibile, ⁊ impoſſibile fit qꝛ ſupponebamꝰ illud ineſſe alicui concludi, igitur hoc eſt falſum, ⁊ veruꝫ ipſum de ineſſe nulli quod oportebat oſtendere.

Nulli neceſſe.

¶ Eodem pacto monſtrabitur ⁊ ſi ad c/ponatur priuatiuum.

¶ Cuꝫ aſſignaſſet mixtionẽ ex maiore neceſſaria negatiua, ⁊ minore ꝯtingẽte affirmatiua, nũc alterã coniugationẽ tradit ſe habentẽ ecõtrario ordine ꝓpoſitionũ .ſ. vbi maior eſt vl̃is affirmatiua cõtingens, ⁊ minor vl̃is negatiua neceſſaria, põt etiã ipſa inquit eãdẽ cõcludere cõcluſionẽ dico .ſ. ineſſe nulli, ⁊ cõtingere nulli per eundeꝫ modũ oſtenſionis a/oĩ b/cõtingit, ⁊ c/neceſſe nulli, igitur ⁊ c/nulli a/neceſſe, ſed a/b/ꝯtingit omni, dico qḋ etiã c/b/nulli ineſt. Sed b̃ volebamus oſtẽdere, ſed ſi b/nulli c/ineſt, qꝛ igiť cõuertitur vl̃is negatio, ⁊ a/nulli c/ineſt, oſtendemus hoc rurſus ꝑ impoſſibile, nam ſi falſuꝫ eſt, ꝙ b/nulli c/ineſt, erit veruꝫ ꝙ ineſt alicui, qꝛ igiť a/cõtingit oĩ b/⁊ b/ineſt alicui eoꝝ que ſunt c/fit prima figura ex ambabꝰ affirmatiuis maiore vl̃i ⁊ minore particulari, igitur a/alicui eoꝝ que ſunt c/cõtingit ineſſe, ſed erat ẽt neceſſe nulli ꝙ eſt impoſſibile ſecutuꝫ eſt qꝛ ſupponebamus b/alicui c/ineſſe, igiť hoc eſt falſum, ⁊ verũ ipſum ineſſe nulli.

¶ Rurſus ſit predicatiuũ neceſſarium, alterũ ꝟo contingẽs, ⁊ a/cõtingat nulli b, c/ꝟo omni inſit ex neceſſitate, ſic itaqꝫ ſe habẽtibus terminis nullus fit ſyllogiſmus, accidit enim b/ipſi c/ex neceſſitate nõ ineſſe. ſit nãqꝫ a/albũ, in quo b/hõ, in quo c/cignus, albuꝫ igiť cigno ex neceſſitate ineſt, homini ꝟo contingit nulli, ⁊ hõ nulli cigno ex neceſſitate. Oꝫ igiť eius qḋ ẽ cõtingere non eſt ſyll'ſ planũ, qḋ enim ex neceſſitate non erat cõtingens, verũtamen neqꝫ neceſſariũ, neceſſariuꝫ nãqꝫ aut ex vtriſqꝫ neceſſarijs, aut ex priuatiua accidit.

¶ Cum poſuerit negatiuã neceſſariã ⁊ predicatiuã cõtingentem, ⁊ aſſignauit duas cõiugationes factas ex talibus ꝓpõnibus, nũc ecõtra ponit cõiugationes habẽtes neceſſariã affirmatiuã ⁊ contingentẽ negatiuaꝫ. Et inquit has eẽ aſſyllogiſticas, qꝛ negatiua cõtingẽs mutať in affirmatiuã ⁊ facit ꝓpõnes ſiles figure. He aũt ſunt aſſyllogiſtice in ſcḋa figura. Oſtẽdit igiť has ꝑ terminos cõcludẽtes nullã concluſionẽ/neqꝫ contingentẽ/neqꝫ de ineſſe/neqꝫ neceſſariã ſic, albũ omni cigno ex neceſſitate ineſt, ⁊ homini cõtingit nulli, ceu illis qui ſunt in Alexãdria. Et tñ cignus ex neceſſitate nulli homini. Sic igiť per terminos illud neceſſe nulli oſtẽdit deductũ, ⁊ ex hoc ꝓbat ꝙ nullam cõcludũt cõcluſionẽ tales ꝓpoſitiones. Nam (inqt) qḋ cõtingens nulli ꝯcludať, patet ex eo qḋ neceſſaria negatiua cõcluſio cõcluſa eſt, ⁊ neceſſarium omnium cõtingentiũ eſt deſtructiuuꝫ. Qḋ ꝟo neqꝫ neceſſarium inquit cõcludatur, patet hic qꝛ neceſſaria cõcluſio vel ex ambabus ꝓpoſitionibus neceſſarijs cõcluditur, vel ex negati-

ua neceſſaria exiſtēte, nūc autem horum neutrum eſt.

¶ Amplius aūt ⁊ ħ his poſitis b/ipſi c/ineſſe, nil enī ꝓhibet c/ſub b/eſſe, a/ṽo b/omni ↄtingere, c/autē ex neceſſitate ineſſe/veluti ſi c/eſſꝫ vigilatio b/aīal, in quo a/motus, nam vigilanti ex neceſſitate motus ineſt, aīali ṽo omni cōtingit/⁊ omne vigilans animal.

¶ Cum oſtēdiſſet ꝙ nulla neceſſaria cōcluſio ↄcluditur, qꝛ neqꝫ ambę ſunt neceſſarię neqꝫ negatiuę, ne qs ſuſpicet̃, qꝛ vl'r ſuperius illud neceſſe nulli ꝑ terminos cōcludebat̃, hoc aūt ſemꝑ deſinite cōcludit̃, nūc oſtēdit quod eiſdē exiſtētibus ꝓpōnibus pōt ſuppeditari copia terminoꝝ cōcludentiū ex neceſſitate oī, quare ēt hac rōne oēs cōcluſiones neceſſarię tollunt̃. Nam per vl'em negatiuā tollunt̃ oēs affirmatiuę, ⁊ ꝑ vl'em affirmatiuaꝫ oēs negatiuę. Ponit igit̃ terminos q ↄcludūt ex neceſſitate omni, motū, vigilationē, animal. Nā motus cōtingit oī animali ineſſe, ſed vigilāti ex neceſſitate oī, ⁊ ſili'r aīal omni vigilanti ex neceſſitate. Sed animaduertendū eſt ꝙ hi termini nō ſunt bene accepti. Nam ſuperius diximus qđ oportet eodē tēpore ꝓpoſitiones accipi veras eſſe, ſed in acceptis terminis non poſſunt ambę ꝓpoſitiones accipi eodē tpe vere, nam ſi omni animali cōtingit ineſſe motus, nō erit aliqđ aīal ex neceſſitate motū. Etenī vigilationē accepit eſſe motū qui ineſt ex neceſſitate omni vigilanti. Si aūt erit aliquid vigilans vt ex neceſſitate ipſi inſit motus vigilādi, nam quo vigilat ex neceſſitate vigilans eſt, maior eſt falſa propoſitio dicēs ↄtingere omni aīali motum, naꝫ alicui animali ex neceſſitate ineſt ſ. vigilanti, cū vigilās ſit animal, quare non bene per hos terminos ex neceſſitate omni concluſit.

¶ Manifeſtum itaqꝫ ꝙ neqꝫ non inexiſtendi, ſiquidē ita ſe habentibus neceſſe ineſſe, neqꝫ vtiqꝫ oppoſitarum affirmationū, quare nullus erit ſyllogiſmus.

¶ Oſtēdit per hęc qđ neqꝫ cōcluſio de ineſſe cōcluditur, nā oēs affirmatiuę tolluntur ab ipſa neceſſaria negatiua, ⁊ negatiua ab ipſa neceſſaria affirmatiua, quare neqꝫ cōcluſio de ineſſe cōcluditur. (Neqꝫ vtiqꝫ oppoſitarum affirmationū.) Duplex fertur ſcriptura, altera dictionū, altera ṽo affirmationū. Si ergo prima eſt ad ſuperius dictuꝫ obiectio fit per hoc neceſſe omni ⁊ neceſſe nulli, naꝫ opponerent̃ hīs neceſſe oī ⁊ neceſſe nulli hę cōtingit omni ⁊ contingit alicui. Si ergo ſic ſe hꝫ ſcriptura. Si ṽo iacet (affirmationū) ad ipſuꝫ ineſſe nulli dicit̃ obiectio neceſſe nulli, nam poſtqꝫ inuenit terminos cōcludētes neceſſe omni, ⁊ ob id ſuſtulit neceſſariū negatiuū vl'e, ⁊ ipſum ineſſe induxit, ꝙ neqꝫ oppoſitę his affirmationes cōcludunt̃. Opponūtur aūt huic neceſſario nulli, vt diximus, cōtingit alicui, ⁊ huic ineſt nulli hęc ineſt alicui.

¶ Conſimiliter monſtrabitur ⁊ ſi ēconuerſo ponat̃ affirmatiua. Qꝛ ſi eiuſdē figurę ſint ꝓpoſitiones/quū priuatiuę ſunt ſemper fit ſyllogiſmus cōuerſa ꝓpoſitione quę eſt ſm contingere, quēadmodū in prioribus, accipiatur enim a/ipſi b/ex neceſſitate non ineſſe, conuerſis igit̃ ꝓpōnibus b/nulli a/ineſt, a/ṽo omni c/cōtingit, fit itaqꝫ prima figura, ⁊ ſi ad c/poneret̃ priuatiuū conſimiliter. Sin autē pędicatiuę poſitę fuerint/non erit ſyllogiſmus.

¶ Superius poſuit maiorē contingētē negatiuā ⁊ minorē affirmatiuā neceſſariā vl'ē, nūc autē ēcōtra ponit maiorē. ſ. cōtingētem negatiuā, ⁊ minorē vl'ē neceſſariā affirmatiuā, ⁊ inquit ipſaꝫ eſſe aſſyllogiſticā per eaſdē oſtēſiones quibus ēt ante hanc oſtēdit. (Qđ ſi eiuſdē figurę ſunt ꝓpōnes cū priuatiuę ſint, ſemper fit ſyllogiſmus cōuerſa ꝓpōne quę eſt ſm cōtingere.) Cū tradidiſſet iūctiones cōiugationes ex diſſimilibus ꝓpōnibus figura, nūc aſſignat eas quę ſunt ſimilis figurę. Rurſus igit̃ inqt ꝙ ambabus exiſtētibus negatiuis ſyllogiſticę ſiunt cōiugationes nō per aſſumptas ꝓpōnes, ſed per mutationē ↄtingētis negatiuę in affirmatiuā, ⁊ eędē cōcluſiones cōcluduntur cum iaꝫ traditis ꝓpōnibus per eaſdē oſtenſiones, qꝛ ēt mutata cōtingēte negatiua in affirmatiuā eędem ſiunt ↄiugationes. At ſi ambę affirmatiuę acceptę fuerint omnes ſunt aſſyllogiſticę, quia non trāſmutatur contingens affirmatiua in negatiuam, vt ſępe dictum eſt.

¶ Nāqꝫ non inexiſtendi, aut ex neceſſitate nō inexiſtendi planū ꝙ non erit, ꝓpterea ꝙ non fuit accepta priuatiua ꝓpoſitio neqꝫ in eo/qđ eſt ineſſe/neqꝫ in eo qđ eſt ex neceſſitate ineē, verūtñ neqꝫ eius/qđ eſt cōtingere non ineſſe, ex neceſſitate enim ſic ſe habētibus b/ipſi c/nō inerit, quēadmodum ſi a/poneretur albū/in quo b/cignus, c/ṽo homo.

¶ Hoc inquit qđ ambabus exiſtētibus affirmatiuis nulla cōcluſio cōcludit̃ pꝫ, nam neceſſaria nō ↄcludit̃ neqꝫ negatiua neqꝫ de ineē, qꝛ nulla ꝓpoſitio negatiua aſſumpta eſt nec neceſſaria nec cōtingēs. Qđ aūt (inquit) neqꝫ cōtingēs negatiua cōcludet̃, liquet, naꝫ abūdantia terminoꝝ hoc pōt declarari q cōcludāt neceſſe nulli, quo autē cōcluſo tolluntur oēs cōtingētes. Termini autem ſunt, album, cignus, hō, nā albū cigno ex neceſſitate oī, ⁊ hoi cōtingit nulli, ⁊ cignus ex neceſſitate nulli homini ineſt.

¶ Neqꝫ vtiqꝫ oppoſitarum negationū, quoniam monſtratuꝫ eſt b/ipſi c/ex neceſſitate nō inexiſtēs, non igit̃ fit ſyllogiſmus omnino.

¶ Cōcluſo enim hoc neceſſe nulli per terminos, omnes affirmatiuę tollent̃ cōcluſiones ⁊ neceſſarię, ac de ineſſe ⁊ contingentes, nam negationibus oppoſitas dicit affirmationes proxime dictas.

¶ Conſimil'r autē ſe habebit ⁊ in ſyllogiſmis in parte, quū enī ſit priuatiuū ⁊ vl'e ⁊ neceſſariū/ſemper erit ſylls ⁊ eius qđ eſt cōtingere/⁊ eius qđ eſt non ineſſe, demōſtratio autē per ↄuerſionē. Quū ṽo affirmatiuū/nunqꝫ, eodem nanqꝫ pacto monſtrabitur/quo ⁊ in vniuerſalibus ⁊ per eoſdem terminos.

¶ Perfecit ſermonē de vl'ibus ambabus ꝓpoſitionibus, ⁊ nunc tradit hītes particularē priuatiuā. Vt aūt ſe habebant vl'es (inquit) ſic etiā ipſe ſe habent, nam quę ibi fuerunt ſyllogiſticę, eędē etiā ⁊ hic ſiāt. Similiter etiā aſſyllogiſticę, nam neceſſaria negatiua vl'is fuerit maior ꝓpoſitio, ſemꝑ facit ſyllogiſticā cōiugationē, ⁊ eandē ↄcluſionē cōcludit cum vl'ibus, dico. ſ. contingētem equiualentem ipſi de ineſſe, ſi autē vniuerſalis affirmatiua neceſſaria fuerit nunqꝫ ſit ſyllogiſtica coniugatio, quia mutatur negatiua contingens in affirmatiuam.

¶ Neqꝫ qñ vtręqꝫ fuerint acceptę affirmatiuę. Huius enim eadē demōſtratio/q ⁊ prima,

quū ꝟo vtreq; priuatiue, vlis aūt neceſſaria/ que nō ineſſe ſignificat, per aſſumptos terminos non erit neceſſarius, ſed conuerſa propoſitione/ que eſt ſm contingere erit ſyllogiſmus, quemadmodum in prioribus.

⁋ Vt inquit etiā in vlibus ſic ſi fuerint ꝓpōnes affirmatiue ſimiles figure, ſunt aſſyllogiſtice. Equidē ꝙ negatiue fiant ſyllogiſtice permutationem contingentis negatiue, patet, ſi ponetur propoſitio maior vniuerſalis, quia hoc eſt proprium ſecunde figure.

⁋ Or ſi ambe indefinite aut in parte poſite fuerint/ nō erit ſylls, demōſtratio eadē ⁊ ꝑ eoſdē terminos. Planū itaq; ex dictis/ ꝙ dū priuatiua vlr ponitur ⁊ neceſſaria/ ſemper fit ſylls, nō ſolū eius/ qḋ eſt cōtingere nō ineſſe, ſed ⁊ eius qḋ eſt nō ineſſe, dū ꝟo affirmatiua nūq̄, ⁊ ꝙ eodē modo ſe habentibus in neceſſarijs ⁊ inexiſtentibus fit ⁊ non fit ſyllogiſmus.

⁋ Quia inquit neq; ex ambabus particularibus fit concluſio, neq; ex ambabus indefinitis, quia equiualent etiā ipſe particularibus.

⁋ Sed ⁊ manifeſtū ꝙ oēs imperfecti ſylli ⁊ ꝙ perficiuntur per predictas figuras.

⁋ Merito imperfecti, nam nullus ipſoꝝ ꝑ dici de omni ⁊ nullo oſtēdunt ſed egent ⁊ ſi reduci debēt ad primā figurā. Dixit aūt figuras pluraliter, non qꝛ ad plures figuras reducantur, nam omnes ad primā reducūtur, ſed qꝛ vnaqueq; in ſecunda figura ad primam figuram propria mixtione reducitur.

⁋ FIGVRA TERTIA EX AMBABVS CONTINGENTIBVS. CA. XIIII.

Sed in vltima figura ⁊ vtriſq; cōtingentibus, ⁊ altera erit ſyllogiſmus, quū itaq; contingere ſignificēt ꝓpoſitiones, ⁊ cōcluſio erit cōtingens, ⁊ quādo hec contingere illa ineſſe. Quum ꝟo altera neceſſaria poſita ſit, ſi affirmatiua quidem non erit concluſio, neq; neceſſaria, neq; inexiſtens, ſin autē priuatiua, inexiſtendi erit ſyllogiſmus, quēadmodum in prioribus.

⁋ Expleuit ſecūdā figuram, hinc tertie dat initiū. Inquit ergo eſſe in hac figura ſyllogiſticas cōiugationes contingētes ex ambabus ꝓpoſitionibus, qꝛ ēt diſſimilibus figura exiſtētibus ꝓpōnibus ⁊ ſilibus in hac figura fit ſylls. Nam oportet ſolā minorē affirmatiuā ſeruare, ⁊ oēs alie ſint quouis modo nihil intereſt. Cōcludi inquit in hac figura ambabus exiſtētibus cōtingētibus, vel altera de ineſſe, ⁊ altera cōtingēti cōcluſionē cōtingentē. Si autē altera fuerit neceſſaria ⁊ altera contingens, ⁊ hec affirmatiua fuerit inquit rurſus fieri cōcluſionē contingentem, ſed ſi neceſſaria negatiua erit ipſius non ineſſe ⁊ contingentis equiualentis ipſi erit concluſio.

⁋ Accipiendum ꝟo ⁊ in his ſimiliter contingens qḋ in concluſionibus.

⁋ Tale in ꝓceptis notauit ꝙ cōtingens ſm determinationē in cōcluſionibus non eſt acceptū, ſed cōſequens ipſum de ineſſe, ⁊ qḋ de ipſo vere dicitur.

⁋ Sint itaq; primū ꝯtingētes, ⁊ a/ ⁊ b/ oī c/ cōtingāt ineſſe, qm̄ igiť cōuertiť affirmatiuum in parte, b/ ꝟo oī c/ cōtingit, ⁊ c/ alicui coꝝ que b/ contingere poſſet, quare ſi a/ omni cōtingit c, c/ autem alicui eorum que b/ neceſſe ⁊ a/ alicui b/ contingere. Fit enim prima figura.

⁋ Primas ponit cōtingentes cōiugationes ex ambabus ꝓpōnibus. Nam opꝫ precedere ſimplices ꝓpōnes ipſas mixtas. In his igiť primas vles affirmatiuas tradit, ⁊ inquit cōcludere cōcluſionē particularē affirmatiuā cōtingentē. Oſtēdit aūt cōiugationē cōuertēdo minorē ꝓpoſitionē, ⁊ reducēdo in tertium modum prime figure.

⁋ Et ſi a/ contingit nulli c/ ineſſe, b/ ꝟo omni c/ contingeret/ neceſſe ⁊ a/ alicui eorū que b, contingere non ineſſe. Erit eniꝫ rurſus prima figura per conuerſionem.

⁋ Secūdā ponit ex maiori vli negatiua, ⁊ minore vli affirmatiua. Cōcludit igiť ⁊ ipſa cōcluſionē particularem negatiuā, rurſus cōuerſa minore ꝓpoſitione, ⁊ reducente ad quartum modum prime figure.

⁋ Or ſi vtreq; priuatiue poſite fuerint ex ipſis quidē aſſumptis nō erit neceſſarius, ſed conuerſis ꝓpōnibus erit ſylls, quēadmodum in prioribus, nāq; ſi a/ ⁊ b/ contingit non ineſſe ſi trāſumptum fuerit contingere non ineſſe/ rurſus erit prima figura per conuerſionem.

⁋ Ex eiſdē inquit nullā cōcludi cōcluſionē, qꝛ cum ambe fuerint negatiue nō ſeruant propriū tertie figure, ſed mutata minore in affirmatiuā ⁊ conuerſa ad particularē rurſus cōiugatio reduciť ad quartū modū prime figure, ⁊ cōcludit particularem negatiuam contingentem.

⁋ Si ꝟo hic terminoꝝ eſt vlr/ ille in pte/ eodē pacto ſe habētibus terminis/ quo in eo qḋ eſt ineſſe/ erit ⁊ non erit ſyllogiſmus. Contingat enim a/ omni c/ ineſſe, b/ autē alicui c/ erit itaq; prima figura/ ꝓpoſitione cōuerſa, q̄ eſt in parte, nā ſi a/ omni c, c/ ꝟo alicui coꝝ/ que b, a/ igiť alicui eorū que b/ cōtingit. Et ſi ad b/ c/ poſitū fuerit vle/ cōſimiliter. Itidē ⁊ ſi a/ c/ ſit priuatiuum, b/ c/ ꝟo affirmatiuū. Erit enim rurſus prima figura per ꝯuerſionē. Sin autē vtreq; poſite fuerint priuatiue/ hec vniuerſalr/ illa in parte/ per ipſa aſſumpta non erit ſylls, ſed cōuerſis erit, quēadmodū in prioribus, quū ꝟo vtreq; indefinite, aut in parte accepte ſint, nō erit ſylls, neceſſe etenim a/ omni ⁊ nulli b/ ineſſe. Termini inexiſtēdi/ animal/ homo/ albū, non inexiſtendi/ equus/ homo/ album.

⁋ Vt ſe habebāt (inqt) cōiugationes ex ambabus de ineſſe ꝓpōnibus, ſic etiā ſe habēt cōiugationes ex ambab⁹ cōtingētibus altera particulari exiſtente, ⁊ altera vli, niſi qꝛ differūt iſte ab illis, qꝛ in ꝯtingētibus ambabus exiſtētibus negatiois fit ſyllogiſmus mutata minore negatiua in affirmatiuam. Si ꝟo mutatur minor negatiua in affirmatiuam in cōtingentibus, vt fiat ſyllogiſtica cōiugatio, nihil igitur differunt inter ſe.

MISTIO INEXISTENTIS ET CONTINGENTIS IN TERTIA FIGVRA. CA. XV.

CAeteruꝫ ſi hęc ineriſtere/illa ꝓpoſitionuꝫ ſignificet cõtingere/ꝯcluſio erit/ ꝙ contingit/ ⁊ non ꝙ ineſt, ſyllogiſmus autẽ erit eodem modo ſe habentibus terminis/quo ⁊ in prioribus.

¶ Cum tradiderit cõiugationes ipſius cõtingẽtis per ſe in tertia figura, nũc miſcet ipſum cũ ipſo de ineſſe. Et inquit cõcluſionẽ nullo pacto eſſe de ineſſe in his. Neq; n. in prima figura in hac mixtione fiebat cõcluſio de ineẽ, ſed dũtaxat cõtingẽs. Sic igiẽ ⁊ hic. Equidem cõtingens idẽ nõ eſt in oibus cõiugationibus, ſed quęcũq; habent (inquit) affirmatiuã de ineſſe cõcludũt ꝯtingẽs ſm determinationẽ, quęcũq; autẽ habẽt negatiuã de ineſſe, hę nõ cõcludũt ꝯtingẽs ſm determinationẽ, vt diximus latius in prima figura, ſed ſyllogiſticę cõiugationes hę ſũt quę in prima figura fuerũt. i. oẽs ſimplices aliq; abſq; hoc, vt habeant minorem negatiuam de ineſſe.

¶ Sint enim primũ prędicatiue/ ⁊ a/omni inſit c/b/ṽo omni cõtingat ineſſe. Conuerſo igitur b/c/prima erit figura, ⁊ concluſio ꝙ cõtingit a/alicui b/ineſſe, nã quãdo in prima figura propoſitionuꝫ altera ſignificaret contingere, concluſio erat contingens.

¶ Rurſus primas tradit ex ambab' affirmatiuis, ⁊ in his primam ex maiore de ineſſe ⁊ minore cõtingente, ⁊ inqt cõcludere cõtingẽtẽ cõcluſionẽ. Nam cõcluſio deteriorẽ ſemper ſeqtur ꝓpoſitionẽ. Oſtẽdiẽ aũt per cõuerſiones minoris ꝓpõnis cõuerſa minori ꝓpõne ad particularẽ affirmatiuã ⁊ faciente tertiũ modum primę figurę.

¶ Cõſtr̃ aũt ⁊ ſi b/c/ineſſe a, c/ṽo contingere.

¶ Ponẽs maiorẽ de ineſſe ⁊ minorẽ contingẽtẽ, nũc ecõtra ponit maiorẽ cõtingẽteꝫ, ⁊ minorẽ de ineſſe. Etiã hęc cõcludit eãdem cõcluſionẽ ⁊ per eandẽ oſtenſionem.

¶ Et ſi a/c/priuatiuũ, b/c/autẽ prędicatiuuꝫ, ſit autẽ vtrumuis, vtroq; modo erit cõcluſio cõtingẽs, fit eniꝫ rurſus prima figura, mõſtratũ ṽo eſt/ꝙ dũ altera ꝓpoſitio in ipſa cõtingere ſignificat, ⁊ concluſio erit contingens.

¶ Cuꝫ dixerit duas ſyllogiſticas cõiugationes ex ambabus ꝑdicatiuis, nunc duas ſimul diſſimiles figura tradit, nã maiore exiſtẽte negatiua inqt ⁊ minore affirmatiua, ⁊ ea õ ineſſe vel loco maioris vel minoris poſita, duę ſũt cõiugationes, ⁊ ambę concludũt concluſionẽ contingentẽ, ſed altera habẽs maiorem cõtingentẽ ſm determinationẽ, ⁊ altera illam de ineſſe, vt oſtenſum eſt in prima figura, ſed oſtẽſio hęc in ambabus conuerſa minore propoſitione ad particularem affirmatiuam ⁊ faciente quartum modum primę figurę.

¶ Sed ſi contingens priuatiuũ ad minus extremum poſitum fuerit, per ipſa quideꝫ poſita non erit ſyllogiſmus, conuerſis autem erit, quemadmodum in prioribus.

¶ Oportet addere priuatiuũ contingẽs, nam ſi priuatiua de ineſſe fuerit minor aſyllogiſtica fit coniugatio cũ nequeat mutari in affirmatiuam.

¶ Or ſi hęc propoſitionuꝫ vl'r, illa in parte ſit, vtriſq; prędicatiuis exiſtẽtibus, aut ea priuatiua ꝙ vl'r, affirmatiua ṽo quę in parte, idem erit ſyll'oꝝ modus, oẽs enim per primã cõcludunẽ figuraꝫ, quare manifeſtũ ꝙ eius, qᵭ eſt cõtingere/ ⁊ non eius qᵭ eſt ineſſe erit ſyll's.

¶ Cũ tradiderit cõiugationes ex vl'ibus, nunc tradit cõiugationes ex altera vl'i ⁊ altera particulari. Hę igitur ex ambabus affirmatiuis inquit ⁊ maiore vl'i negatiua oẽs per cõuerſionẽ minoris cõcludunẽ in prima figura. Prędicatiue ex vtriſq; in tertium moduꝫ, alię ṽo ex maiore negatiua vniuerſali in quartum.

¶ Or ſi affirmatiua vl'r, priuatiua ṽo in parte per impoſſ. erit demõſtratio, inſit enim b/omni c, a/ṽo contingat alicui c/non ineſſe, nãq; ſi a/inerit ex neceſſitate omni b, b/ṽo omni c/ponit ineſſe, a/omni c/ex neceſſitate inerit. Hoc autem monſtratum prius, verum ſupponebatur alicui contingere non ineſſe.

¶ Si inquit minor vl'is fuerit affirmatiua, ⁊ maior particularis negatiua, fit quidẽ ſyllogiſtica ꝯiugatio, non tñ ꝑ cõuerſionẽ oſtẽdiẽ, ſed ꝑ deductionẽ ad impoſſibile, nã ponaẽ b/omni c/ineſſe, ⁊ a/cõtingat nõ oi c/ineſſe, cõcludiẽ qᵭ a/cõtingit nõ omni b/ineſſe. Nã ſi hoc falſum, erit oppoſitũ verũ, ꝙ ex neceſſitate a/omni b/ineſt, ſꝫ ſupponebaẽ etiã b/oi c/ineſſe, igiẽ a/ex neceſſitate oi c/ineſt, nã ſit prima figura ex maiore vl'i affirmatiua neceſſaria ⁊ õ ineſſe vl'i affirmatiua minore in qua cõcludebaẽ concluſio vl'is affirmatiua neceſſaria, ſed eſt impoſſibile omni c/ex neceſſitate ineſſe. Nã ſuppoſitũ fuit ꝯtingere nõ omni ineſſe, ſed impoſſibile ſequebaẽ q2 ſupponebamus ex neceſſitate ineſſe a/ipſi b. Niſi forte poſſit oſtẽdi ſyllogiſtica eſſe cõiugatio ꝑ cõuerſionẽ, ſiquidẽ apud ipſos particularis negatiua contingẽs ꝯuertaẽ in particularẽ affirmatiuã contingenteꝫ. Si ergo a/cõtingit non oi c/ineſſe, ⁊ c/alicui eoꝝ quę ſunt a/ꝯtingit ineſſe, ſꝫ b/omni c/inerat, ⁊ a/alicui c/cõtingit ineſſe, igitur ⁊ a/contingit omni c/ineſſe quod oportebat oſtendere.

¶ Sꝫ quũ indefinitę aut in ꝑte vtręq; fuerint accepte nõ erit ſyll's. Demõſtratio aũt eadeꝫ quę ⁊ in vl'ibus ⁊ per eoſdem terminos.

¶ Vtitr nũc dicit cõiugationes ex ambabus cõtingẽtibus quaſi dicat ꝑ quos terminos oſtẽſe fuerũt ille, ⁊ prorſus ꝯtingẽtes hę cõiugationes duę in ꝑte oſtẽdunẽ eẽ aſyllogiſticę. Termini ṽo fuerũt de oi ineſſe aial, hõ, albũ, animal cõtingit nõ oi albo, homo alicui albo cõtingit cõcluditur aial neceſſe omni hoi ineſſe. Termini nulli equus, homo, albũ. Equus non omni albo ꝯtingẽter, homo alicui cõtingit ⁊ equus nulli homini ex neceſſitate. Niſi forte etiã oſtenſio peccauerit inquit Alexãder. Et decẽs eſt oſtẽſio hęc vt ſit etiã in cõiugationibus ex ambabus cõtingẽtibus, ⁊ illud in vl'ibus tranſcriptum eſt.

¶ MISTIO NECESSARIÆ ET CONTINGENTIS IN TERTIA FIGVRA. C. XVI.

VErũ ſi eſt hęc quidẽ ꝓpoſitionũ neceſſaria, illa ṽo cõtingẽs/dũ termini ſunt ꝑdicatiui ſemꝑ eius qᵭ eſt ꝯtingere erit ſyll's, quũ ṽo ſit hoc qdem prędicatiuum, illud aũt priuatiuũ, ſi affirmatiuum ſit neceſſarium eius, qᵭ eſt contingere non ineſſe,

non ineſſe, ſi vero priuatiuū ⁊ eius qđ eſt cōtingere, ⁊ eius qđ eſt non ineſſe. Sed eius quod eſt ex neceſſitate nō ineſſe non erit ſyllo, quēadmodum neqꝫ in alteris figuris.

Cum expleuerit mixtionē cōtingētis cū ipſo de ineſſe, nūc deinceps vertiť ad mixtionē cōtingētis ⁊ neceſſarij. Et ꝯcludunť eędē ꝯcluſiones in his ꝯiugationibus quę ꝯcludebanť ēt in prima figura, in eadē mixtione ſiliť ſe hñtibus ꝓpōnibus. Nā ſi ambę p̄dicatiuę fuerint cōtingēs ſcḋm determinationē nō ꝯcludiť, ſi vō altera fuerit affirmatiua ⁊ altera negatiua, ſiquidē negatiua ꝯtingēs fuerit cōcluſio erit rurſus cōtingētis ſcḋm determinationē, ſi vō fuerit neceſſaria negatiua ꝯtingēs fit cōcluſio nō ſcḋm determinationē, ſed cōcurrens cū ipſo de ineſſe.

Sint itaqꝫ pdicatiui primū termini ⁊ a/ omni c/ inſit ex neceſſitate, b/ vō ꝯtingat ineſſe omni c/ qm̄ itaqꝫ a/ oī c/ ex neceſſitate, c/ vō alicui b/ cōtingit, ⁊ a/ alicui b/ cōtingens erit ⁊ nō inexiſtēs. Sic igiť accidebat ⁊ in prima figura. Conſimiliť autē monſtrabiť ⁊ ſi b/c, neceſſarium poſitum fuerit, a/c/ vō contingens.

Rurſus p̄mas ponit ex ambobus affirmatiuis ⁊ in his primā ponit habētem maiorē neceſſariā, ⁊ minorē contingentē, ⁊ cōcludit particularē cōtingens concluſionem cōuerſa minore ad particularē, ⁊ faciente tertiū modum primę figurę. Si aūt ⁊ in hac figura ⁊ in alijs de mixtione neceſſarij ⁊ cōtingētis nō vult cōcluſionē ſequi meliorē ꝓpōnē, ſed deteriorē, igiť pꝫ qđ in mixtione neceſſarij ⁊ ipſius de ineſſe, qñ dixit ꝯclōnē ſequi maiorē ꝓpōnē, ⁊ has hñtes maiorē neceſſariā concludere cōcluſionē, non ꝓprie neceſſariū volebat cōcludi, ſed neceſſariū ex ſuppoſitione. Vt aūt ſe hꝫ ꝯiugatio hñs maiorē neceſſariam ſcḋm cōcluſionē, ſic etiā ecōtra illa ſe habēs dico. ſ. quę hꝫ maiorē cōtingentē. Sed in oſtēſione differunt, qꝛ alia habens maiorē cōtingētē poſt cōuerſionē minoris oſtēſione directa oſtēdunť per dici de oī ⁊ nullo, ſed quę hꝫ maiorē neceſſariā poſt cōuerſionē minoris deductione ad impoīe oſtēdunť. Nā a/ oī c/ ex neceſſitate oī c/ inſit, ⁊ b/ omni c/ ꝯtingat, non igiť ⁊ c/ alicui b/ ſit igitur prima figura ipſius a/ omni c/ ex neceſſitate, ⁊ ipſius c/ b/ alicui cōtingentis. Concludit igitur illud dico contingit alicui. Et h̄ oſtendo deductione ad impoſſibile. Nam ſi falſum eſt illud contingit alicui, verū erit neceſſe nulli. Si ergo a/ neceſſe nulli b/ ⁊ b/ omni c/ contingit, igitur a/ nulli c/ contingit ineſſe. Nam hoc oſtēſum eſt in pª figª, ſed erat etiā ex neceſſitate omni qđ eſt impoſſibile, qꝛ contingit nulli, h̄ cōtingit omni. Similiter autem ſe habēt tales ꝓpōnes in hac mixtione cōtingentis ⁊ ipſius de ineſſe, nam oēs habētes maiorē vel de ineſſe, vel neceſſariā, ſed minorē cōtingentē per impoſſibile oſtenduntur.

Iterū ſit hoc pdicatiuū, illud priuatiuū, ſed pdicatiuū neceſſariū, ⁊ a/ contingat nulli coꝝ quę c/ ineſſe, b/ vō omni inſit c/ ex neceſſitate, erit itaqꝫ rurſus prima figura. Etenim priuatiua propoſitio ꝯtingere ſignificat. Planum igitur ꝙ concluſio erit contingens, nāqꝫ quum ſic ſe haberent in prima figura propoſitiones ⁊ concluſio erat contingens.

Nunc tradit coniugationes diſſimiles figura, ⁊ primaꝫ ponit habentē maiorem cōtingentē negatiuā, ⁊ minorē affirmatiuā neceſſariā, ⁊ hęc cōcludit cōuerſa minore ad particularem affirmatiuā cōcluſionē negatiuam contingentē, ⁊ oſtenſio fit per ipſum de omni ⁊ nullo, nam hęc eſt directa, nam ſi a/ cōtingit nulli eoꝝ quę ſunt c/ ⁊ omnibus igitur partibus eiuſdē non ineſt ꝯtingenter, ſed in partibus ipſius c/ aliqđ hoꝝ b. Nā c/ alicui b/ inerat ꝑ cōuerſionē, igiť a/ alicui eoꝝ quę b/ contingēter nō ineſt.

Sed ſi priuatiua propoſitio neceſſaria, ⁊ cōcluſio erit ꝙ cōtingit alicui non ineſſe, ⁊ ꝙ nō ineſt, ponit eni a/ nulli c/ ineſſe ex neceſſitate, b/ vō oī ꝯtingere, cōuerſo itaqꝫ b/c/ affirmatiua prima erit figura ⁊ necīa priuatiua propō.

Exiſtente maiori neceſſaria negatiua, ⁊ minori affirmatiua cōtingēti, fit cōcluſio de ipſo nō ineſſe. Et oſtēſio fit per cōuerſionem minoris, ⁊ deductione ad impoſſibile. Hęc vō oſtenſa ſunt latius in prima figura.

Verū qñ ita ſe haberēt ꝓpōnes accidebat a/ ipſi c/ ⁊ cōtingere alicui nō ineſſe ⁊ nō ineſſe: quare ⁊ a/ ipſi b/ neceſſe alicui non ineſſe.

Reuocat nobis in memoriā primā figuraꝫ ⁊ ea quę ibi ſunt oſtēſa, qñ inqt in prima figura ſic ſe habebāt ꝓpoſitiones, ideſt qñ maior neceſſaria erat negatiua, ⁊ minor ꝯtingens affirmatiua particularis. Accidebat tū a/ ipſi c. Nam hi fuerunt termini extremi ibi alicui nō ineſſe, ⁊ cōtingere non ineſſe. Sic igitur inquit etiā hic, qꝛ conuertentes minorē ꝓpoſitionē, eundē modum rurſus faciemus primę figurę, rurſus eandē neceſſe eſt cōcludi concluſionē, quare a/ inerit b, nam ſunt hi termini extremi hic ſi alicui nō inerit, ⁊ alicui cōtingit nō ineſſe, patet qđ de cōtingente nō exiſtente ſcḋm determinationē, ſed de illo ꝙ pręđicatur de ipſo ineſſe erit concluſio.

Quum vō priuatiuū ad minus extremum poſitum fuerit/ ſi contingēs erit ſyllogiſmus tranſumpta ꝓpoſitione/ quēadmodū in prioribus: ſi vō neceſſariū non erit: etenim omni neceſſe ⁊ nulli ꝯtingit ineſſe. Termini ꝙ omni inſit/ ſomnus/ equus/ dormiens/ homo/ ꝙ nulli: ſomnus/ equus/ vigilans/ homo.

Supra minorē ponēs affirmatiuā ⁊ maiorē vel ēt ipſaꝫ accepit affirmatiuā, ꝑinde ac ſint cōiugationes ex vtriſqꝫ affirmatiuis, vel negatiuis. Hic aūt minorē negatiuā ſupponēs maiorē vel negatiuam vel affirmatiuam accipit, ſi ergo inqt minor exiſtens negatiua cōtingēs fuerit, fit ſyllogiſtica cōiugatio mutata minore negatiua in affirmatiuā, ⁊ cōuerſa ad particularē, ⁊ faciente vel tertiū modum p̄mę figurę, ſed ſi fuerit maior affirmatiua, vel quartum eiuſdē. Hę eñi cōcludūt ꝯclōnē particularē cōtingentē, ſi autē minor fuerit neceſſaria negatiua, fit aſſyllogiſtica cōiugatio. Nā ꝓpriuꝫ tertię figurę amiſit. ſ. hñre minorem affirmatiuā. Cōcludit porro oī ⁊ nulli ex neceſſitate, ⁊ oī ſic. Somnus contingit omni equo vel nulli ineſſe, equus nulli homini dormiēti ex neceſſitate ineſt, cōcludiť ſomnus omni homini dormiēti ex neceſſitate. Exēplū nulli. Somnus cōtingit omni equo ineſſe, equus nulli homini vigilanti ex neceſſitate ineſt, cōcluditur ſomnus nulli vigilanti homini ex neceſſitate ineſſe.

Conſimiliter ſe habebit/ ⁊ ſi hic terminorū vtrūlibet in parte ad mediū: nam quūꝫ pdicatiui fuerint vtrūqꝫ eius qđ eſt cōtingere ⁊ nō eius quod eſt ineſſe/ erit ſyllogiſmus.

¶ Eadẽ rurſus dicẽtur q̃ & dicta ſunt in ſyllis ex ambab⁹ vl̃ibus de cõcluſionib⁹ ⁊ de oſtẽſionibus, & in hñtib⁹ maiorẽ ꝓpõnẽ vl̃em ⁊ minorẽ particularẽ ſyllogiſticaꝝ cõiugationũ, dico .ſ. habẽtiũ maiorẽ negatiuã vel affirmatiuã, ⁊ minorẽ affirmatiuã. Nã hę ſunt ſyllogiſticę ⁊ in tertia figura, ſed ſola eſt diſ͂a harum cũ vl̃ibus cõiugationibus, q2 ille hñtes minorẽ vl̃em in particulari habebãt ipſam cõuerſionẽ, ſed in his particulari exiſtẽte minori cõuerſio rurſus fit ad ipſam particularẽ. Sed in habẽtibus minorẽ vl̃em, ⁊ maiorez particularẽ, patet qd̃ rurſus ſiũt ſyllogiſticę cõiugationes, ambabus xo exiſtẽtibus affirmatiuis diſ͂a hęc eſt ad vl̃es, q2 ibi minorẽ conuertimus, hic xo maiorẽ. Et ibi oſtẽdentes cõcluſionẽ rectam, vel per impoſſibile nullo alio indigebamus, hic autẽ poſtq̃ oſtendimus, etiã cõuertimus ꝯcluſionẽ, ceu ſit maior de ineſſe particularis, ⁊ minor vl̃is cõtingẽs ambę affirmatiuę, dico igit̃ ſic ꝙ a/alicui c/inſit, ⁊ b/omni c/contingat ineſſe, deinde cõuerto maiorẽ ꝓpoſitionẽ. Nam ſi cõuertero minorẽ fit aſyllogiſtica coniugatio. Nã ambę ſiunt particulares, q2 igit̃ a/alicui c/ineſt, ⁊ c/alicui a. Si ergo b/oi c/cõtingit ineſſe, ⁊ c/alicui a/ineſt, fit prima figura, igit̃ b/alicui a/cõtingit ineſſe, ſed h̃ nõ ꝓponebat̃ oſtẽdere, ſed ſi a/alicui eoꝝ quę ſunt b/cõtingit ineſſe. Quia igitur particularis affirmatiua cõuertit̃ cõuertẽdo cõcluſionez habeo quęſitũ. Naz ſi b/alicui eoꝝ quę a/cõtingit ineſſe, ⁊ a/alicui eoꝝ quę b/cõtingit ineſſe, qd̃ oportebat oſtẽdere. Et hęc q2 ſuppoſuimus maiorẽ contingẽtez, ⁊ minorẽ neceſſariã, qd̃ ſi ecõtra ſuppoſuerimus maiorẽ .ſ. neceſſariã, ⁊ minorẽ cõtingẽtẽ poſt cõuerſionẽ maioris ꝓpõnis nõ amplius oſtẽſione vtemur directa, ſed velut in vl̃ib⁹ cõiugationibus deductione ad impoſſe oſtendit̃ b/ipſi a/cõtingẽter alicui ineſſe, ideſt minor de maiori, ⁊ ſic cõcluſionẽ conuertẽtes inueniemus etiã a/alicui eoꝝ q̃ b/contingenter ineſſe .i. maiorez de minori cõcludi. Sic igitur ſi ambę ꝓpõnes fuerint affirmatiuę, ſed ſi altera negatiua, ⁊ altera affirmatiua maiore exiſtẽte negatiua, pz qd̃ aſyllogiſtica erit cõiugatio. Equidẽ ſi maior vl̃is fuerit, quẽadmodũ ſi habebãt ex vl̃ibus ꝓpõnibus ſm eadez etiaz ipſe ſe habebũt in oĩbus. Si autez maior particularis fuerit. Sed videamus verba q̃do ſe habẽt. Conſimil̃r ſe habebit ⁊ ſi hic terminoꝝ vl̃r ille in parte ad mediũ. Ideſt altera propoſitio fuerit vl̃is ⁊ alia particularis. Naz per terminos ꝓpões ſignificauit. Eo enim qd̃ extrema ad mediũ cõiungi ſignificauit. Simul etiã tertiã figuram deſcripſit, in qua duo extrema de medio pdicãtur, naz ſecũda figura eſt in qua vnum de duobus pdicatur, ſicut etiã p̃ma erat in qua medius terminus alteri ſubyciebatur ⁊ de altero pdicatur.

¶ Et qñ hoc priuatiuum acceptũ fuerit/illud xo affirmatiuũ/ſed neceſſarium affirmatiuũ eius qd̃ eſt contingere.

¶ Si maior fuerit particularis negatiua cõtingẽs ⁊ minor vniuerſalis affirmatiua neceſſaria cõcluſio fit particularis cõtingens qualis fiebat quãdo etiaz erant ambę vl̃es fit xo per deductionẽ ad impoſſibile. Nam illud cõſimiliter ſe habebit non dixit de oſtẽſionibus ſed de ꝯcluſione. Nam cõtingat a/non omni c/ineſſe, ⁊ b/omni c/ex neceſſitate, cõcluditur a/non omni b/cõtingere. Nam ſi hoc falſum omni ex neceſſitate ſed b/omni c/ex neceſſitate, igitur a/omni c/ex neceſſitate, ſed ſupponebat̃ nõ omni cõtingere, termini, albũ, homo, animal, album contingit non omni homini ex neceſſitate, animal omni homini, ⁊ album cõtingit non omni animali, nam ſi hoc falſuz erit verũ omni ex neceſſitate, ſz etiã animal omni homini ex neceſſitate, igit̃ etiã albũ omni homini ex neceſſitate, qd̃ eſt falſum, nã ſuppoſitũ fuerat nõ omni. Fieri quoqz poteſt, vt oſtẽdat̃ cõiugatio per cõuerſionẽ in parte eſſe ſyllogiſtica, nã particularis cõtingẽs negatiua cõuertitur in particularẽ affirmatiuã, ſic igit̃ cõuerſio tali modo. Si a/contingit nõ omni c/⁊ c/alicui eoꝝ quę a/contingit, ſed etiã ipz b/oi c/ex neceſſitate, ⁊ b/igitur alicui eorũ quę a/ꝯtingit, itaqz cõuerſa cõcluſione in particularẽ negatiuã cõtingentẽ, ⁊ a/nõ oi b/cõtingit qd̃ oportebat oſtẽdere.

¶ Quando autem priuatiuum neceſſarium ⁊ concluſio erit eius quod eſt non ineſſe: idem nãqz mõſtrationis modus ⁊ vl̃r terminis exiſtentibus: neceſſe etenim per primam figurã ſyllogiſmos perfici: quare quẽadmodum in illis/⁊ in his neceſſarium accidit.

¶ Si inqt accepimus priuatiuã neceſſariã, ⁊ affirmatiuaz ꝯtingentẽ, pz ꝙ 3rio mõ ſe hz hęc cõiugatio cũ p̃ore, concluſio fiet particularis negatiua de ineſſe. Sint xo termini hõ loco a/⁊ peripateticũ loco b/⁊ aĩal loco c, nam hõ non oĩ aĩali ex neceſſitate, ⁊ peripateticũ cõtingit oĩ aĩali, ⁊ hõ non oĩ ineſt peripatetico. Cõcludit̃ quoqz cõtingẽs nõ ſm determinationẽ ſed illud qd̃ cõcurrit cum ipſo de ineſſe. Qd̃ xo nõ ꝯcludat̃ cõtingẽs ſm determinationẽ hinc patet, nam ſi a/cõtingit alicui eoꝝ quę b/ineſſe, ⁊ b/cõtingit alicui eoꝝ a/nõ ineſſe, nam cõuertũtur particularis propter cõtingẽtis, ſed inerat etiam c/omni b/igitur c/alicui eorũ quę a/cõtingit ineſſe. Si aũt hoc ⁊ a/alicui eorum quę c/contingit ineſſe, ⁊ qd̃ cõtingit alicui contingit etiã nulli, igitur a/cõtingit nulli eoꝝ quę ſunt c/ineſſe, ſed qd̃ contingit nulli cõtingit etiã omni. Nam cõtingit oẽm hominẽ lauari ⁊ non lauari, igit̃ ꝯtingit a/omni c/ineſſe, ſed ſupponebatur nõ omni ex neceſſitate, igit̃ non eſt verum a/cõtingẽter non omni b/ineſſe. Verũ hic Alexander negatiuã neceſſariez vniuerſalẽ vult accipi, ⁊ contingentẽ affirmatiuam in parte, a/nulli c/inſit ex neceſſitate, ceu equo nulli homo, ⁊ b/alicui eorum quę c/contingat ineſſe, ceu album alicui equo cõcludet a/ideſt hominem non omni albo ineſſe, ceu ceruſſę vel niui, ⁊ patet ꝙ non contingẽter, ſed ſimpl̃r non inerit. Sed cauſa ꝙ hę cõcluſiones ſiant adiecit illud qd̃ quẽadmodum in ambabus vniuerſalibus, ſic etiã in his per primã figuram perficiũtur ſyllogiſmi. Illud xo, quẽadmodum ⁊ in illis, ⁊ in his neceſſarium accidit. Ideſt quales fuerãt in illis cõcluſiones, tales etiaz in his accidunt. Sed aliquis quęreret, inqt Alexãder opportune hic, cur non in mixtionibus ex ipſo de ineſſe ⁊ cõtingẽti etiã ſic dixit fieri in prima figura cõcluſiones, vt in prima figura oſtẽſe ſunt. Inquit igitur qd̃ etiaz quę nunc dicta ſunt, oportet cõiter intelligere in omnibus ſimpl̃r, naz in prima figura retineret̃ cõcluſio ſic etiaz in alys deinceps figuris potentibus habere ſimilem complicationem per conuerſionem.

¶ Quum xo priuatiuũ vl̃r acceptũ ad minus poſitũ fuerit extremũ/ſiquidem cõtingẽs/erit ſylls per cõuerſionẽ: ſinaũt neceſſarium/non erit: monſtrabit̃ aũt eodẽ pacto quo ⁊ in vl̃ibus ⁊ per eoſdem terminos. Planum itaqz ⁊ in hac figura/quãdo ⁊ quõ erit ſylls/⁊ qñ contingendi ⁊ quando inexiſtendi.

¶ Maiore exiſtẽte particulari affirmatiua neci͂a, ⁊ minori vl̃i negatiua ꝯtingẽte, fit ſylls cõtingere nõ oĩ ꝯuerſa eni particulari affirmatiua ad ſeipſaz fit p̃ª figura. Nã ſi a/eſt

eorum

eoꝝ alicui c/ex neceſſitate, ꝛ c/alicui eoꝝ q̄ a/ex neceſſitate. Si ḡ b/nulli eoꝝ q̄ c/contingit, ꝛ c/alicui eoꝝ q̄ a/ex neceſſitate, igiẗ b/cõtingit nõ oi a/qua cõuerſione cõuerſa, ꝛ a/cõtingit nõ oi b. Nã particularis negatiua cõuertitur ſm determinationẽ cõtingẽtis. Si aũt minor vlis negatiua neceſſaria fuerit, patet qꝺ maiore particulari exiſtẽte affirmatiua cõtingẽte nõ erit ſylls. Nam reduciẗ ad pmã figurã maiore rurſus cõuerſa ad ſeipſaꝫ. Nã ſi a/cõtingit alicui eoꝝ q̄ c/ꝛ ipſum c/alicui eoꝝ quę a/cõtingit, qꝛ igiẗ b/nulli eoꝝ q̄ c/ex neceſſitate, ꝛ c/alicui eoꝝ quę a/ cõtingit, cõcludiẗ b/nõ oi c/ineſſe, non cõuerſa aũt particulari de ineſſe negatiua nõ põt cõuerti ꝯclo. Nã ꝯuerſa cõcludiẗ oi ꝛ nulli. Sed termini ipſius oi ſunt. Sõnus equus, ꝛ motus homo. Nã ſomnus alicui equo ineſſe ꝯtingit, hõ aũt motus nulli equo ex neceſſitate. Conuerſa igiẗ maiore. Nã cõtingit equũ alicui ſomno ineſſe. i. ſomniãti, ꝯcludiẗ ſomnus oi hoi moto ineſſe. Termini de nullo ſi pro hoie moto vigilantẽ hoieꝫ accepimus. Nã ſomnus nulli hoi vigilãti ineſt. Sed ſi minor fuerit particularis negatiua necia, ꝛ maior vlis affirmatiua contingẽs nõ ſit ſylls. Nã rurſus cõcludiẗ oi ꝛ nulli. Termini quoq; eidẽ pnt adaptari. Somnus ineſſe oi equo cõtingit, dormiens hõ nõ oi equo ex neceſſitate. Vbi particularis negatiua nũc verificaẗ p vlem negatiuã. Cõcludes igiẗ ꝙ ſomnus ineſt dormiẽti. Qꝺ ſi vigilantẽ hoieꝫ acceperimus etiaꝫ illud nulli cõcludeẗ. Sed ſciendũ ꝙ de reliqs ſyllogiſticis cõbinationibus mentionẽ nõ fecit, dico .ſ. de his q̄ ex ambabus particularib⁹ vel indefinitis affirmatiuis ꝛ negatiuis ꝛ figura diſſimilibus, vt iam manifeſtis exñtibus.

¶ Sed ꝛ manifeſtuꝫ ꝙ omnes imperfecti/ꝛ ꝙ perficiuntur per primam figuram.

¶ Nã alij ſylli p ꝯuerſionẽ ꝓpõnũ reducebanẗ ad ſyllos pͤ figͤ, alij aũt deductione ad impoſſe. Hoc aũt erat qꝺ ẽt de ſcꝺa figura dixit, ꝙ pficiunẗ p dictas figuras pro hoc p p̄dictã figurã. i. pmã, vbi vtiẗ plurali pro ſingulari vt mos e9. Itẽ figuras dixit pro modis ſyllogiſticis pͤ figͤ, ad q̄s reducebanẗ oẽs ſyllogiſticę ꝯiugatiões zͤ ꝛ 3ͤ figͤ.

¶ Finis miſtionum.

¶ QVOD FIGVRÆ SYLLOGISMORVM SINT TANTVM TRES.

Quod igiẗ ſylli/qui in his ſunt figuris p vles perficiunẗ ſyllos/q in prima figura ꝛ in iſtos reducunẗ planũ ex dictis: ꝙ autẽ ſimplr ois ſylls ita ſe habebit/nũc erit manifeſtũ: qñ monſtratũ fuerit ſyllm oẽm p harũ aliquã figurarum effici: neceſſe igitur oẽm demõſtrationẽ atq; oẽm ſyllm aut inexñs quippiã aut non inexiſtẽs mõſtrare: ꝛ hoc aut vlr/aut ſm partem. Amplius aut oſtenſiue aut ex ſuppõne: eius ꝯo qui eſt ex ſuppõne/pars eſt qui p impoſſe. Primum itaq; dicamus de oſtenſiuis.

¶ Cum dixerit de modo inexiſtẽdi, neceſſario, cõtingẽti ꝛ mixtionib⁹ horũ. Itẽ cũ reduxerit hos ſcꝺę ꝛ tertię figurę ſyllos ad primã figurã, ꝛ quoſdã in prima figuras ad vles modos, nũc vult oſtẽdere non poſſe eodẽ mõ fieri ſylls ſuppoſitiuus ſeu hypotheticus ꝛ cathegoricus, niſi vno modo harũ triũ figuraꝝ. Vt aũt hoc oſtẽdat, proficiſciẗ ex ſyllogiſmis ad ea quę ſyllogiſmo habẽtur veluti ad apliora, ꝛ producit ſermonẽ ex diuiſione ſic, omne ſyllogiçabile (vt ita dixerim) vel vniuerſale, vel particulare eſt, ꝛ adhuc vnũqꝺq; hoꝝ vel affirmatiuũ vel negatiuũ. Deinde modũ oſtẽſionis ex diuiſione inquit. Nam omne ꝙ oſtẽditur inquit, vel oſtẽſiue oſtẽditur, idest per ꝓpoſitiones affirmatiuas, vel ex ſuppõne. His igitur ſic ſe hñtibus dicamus primo de oſtẽſiue oſtẽdentibus. Et rurſus accipit a/b/elementa pro ſyllogiçabilibus. i. his q̄ ſyllogiſmo ꝯcludunẗ. Si igiẗ inqt noluerimus oſtendere qꝺ a/ipſi b/ineſt, vel non ineſt, ſiquidẽ p ſe hoc acceperimus ꝙ nõ ineſt, petemus id qꝺ eſt in principio, ꝛ quęſitũ vt conceſſum accipiemus, qꝛ igiẗ neceſſe eſt per altera velut cõceſſa quęſitũ probare, ſi ergo accipiamus, quod a/ipſi c/ineſt, vel alteri c/vel alterũ a/vel alicui alio b/nihil ſciemus, nã vna ꝓpoſitione accepimus, ſed ſyllogiſmus ad minimum ex duabus cõſtat ꝓpoſitionibus, nam quibuſdã poſitis alterũ expoſitus ex neceſſitate accidit. Rurſus ſi duas acceperimus propoſitiones, ceu a/de c/ꝛ c/de quodam alio, vel de quo aliud a/vel quot alias acceperimus cõplicitas ꝓpoſitiones non coincidẽtes cuꝫ ipſo b/ſyllogiſmũ quidẽ faciemus, ſed non propoſiti, igitur neceſſe prorſus eſt, ſi oportet oſtẽdi qꝺ a/ipſi b/ineſt, vel nõ ineſt accipere aliquẽ terminũ cõmunẽ, qui cõiunget b/ꝛ tranſeat per ipſum ab a/in b/affirmatiuę vel negatiuę, igitur neceſſe eſt hunc cõmunẽ terminũ vel de alio prędicari, vel alteri ſubijci, vel de ambobus prędicari, vel ambobus ſubijci, ꝛ ſic tres videbũtur eſſe figurę. Sic ergo patet ꝙ omnis ſyllogiſmus p̄dicatiuus in vnaꝫ prorſus triũ figuraꝝ reduciẗ. Sed non ſolum hi (inquit) ſed etiaꝫ oẽs hypothetici in eaſdẽ figuras reducunẗ, dicit autẽ hoc nõ qꝛ hypothetici eãdẽ deductionẽ terminoꝝ habeant, ſed qꝛ accipientibus quãdam ſuppoſitionẽ, ꝛ ex eadẽ cętera probantibus, ceu ſi prouidentia eſt, animus immortalis eſt, atqui prouidẽtia eſt, igiẗ animus imortalis. Vnde neceſſe eſt aſſumptã ſuppoſitionẽ probare verã eſſe, vt qui ſecũ diſputat cętera cõcludi concedat. nam vnde conſtat ꝙ ſit prouidẽtia. Si autẽ hanc volẽtes oſtẽdere ſuppoſitionẽ per alterã ſuppoſitionẽ eandẽ oſtẽdemus, neceſſe erit ẽt illã oſtẽdere ꝛ hoc quouſq; in aliqꝺ conceſſuꝫ occurramus, qꝺ quidẽ ſuppoſitionẽ pmã cathegoricę oſtẽdit, ceu etiã Plato fecit in Phędone. Nã volens oſtẽdere animũ imortalẽ, accipit virtute hanc ſuppoſitionẽ, ſi animę noſtrę poſt mortẽ in inferis, non igitur intereunt atq primũ, ergo ſcꝺꝫ. Sed vnde liquet animas noſtras eſſe in inferis per alias ſuppoſitiones oſtẽdit, viuens ꝛ mortale ex inuicẽ ſunt animę in inferis, atqui primũ, ergo ꝛ ſcꝺꝫ, ſed vnde liquet qꝺ viuens ꝛ mortuus ſint ex inuicẽ, deinceps porro deſcendit in conceſſum ꝛ ſic cathegoricę ſuppoſitionẽ introducit. nã viuens ꝛ mortuus cõtraria ſunt, ſed cõtraria ſunt ex inuicẽ, nam qꝺ ꝯtraria ſint ex inuicẽ perſpicuũ eſt, igitur etiam viuẽs ꝛ mortuus ex inuicem, nam albo nigrum ſit, ꝛ ex calore frigus, ꝛ in alijs ſimiliter, quia igitur neceſſe eſt aſſumptã ſuppoſitionẽ in ſyllogiſmis hypotheticis per cathegoricũ ſyllogiſmuꝫ oſtẽdi, ꝛ omnis cathegoricus ſyllogiſmus in vnam trium figurarum incidit, merito igitur inquit etiã hypotheticos ſyllogiſmos ad eaſdem reduci figuras.

¶ DE SYLLOGISMIS HYPOTHETICIS.

QVIA Ariſtoteles hactenus de hypotheticis dicendo finẽ fecit, ꝛ nihil nos de illis docuit, ſed oẽ ſui ſtudiũ cõtulit ad ſermoneꝫ de ſyllo cathegorico, qñquideꝫ his cathegoricis exñtibus pfectis ꝛ nullo extrinſecus indigentibus hypothetici egẽt illis. Dicamus etiã nos de ipſis, nã ſciendũꝫ qꝺ varię ac multę tractationes de his in mediũ ꝓducũtur atq; ſuſcipiũtur. Equidẽ diſcipuli Ariſto-

telis ⁊ Theophraſtus ⁊ Eudemus atq; alij ⁊ Stoici. Dicemus ēt quibus nominibus vſi ſunt in partibus ipſorū ⁊ totis Peripatetici ⁊ Stoici. Et adhuc dicemus diuiſionē ipſoꝝ ⁊ quot modi ex ea hypotheticorū ſyllogiſmorum eſſe videātur. Sciendum igitur qḋ cum hęc deinceps ſe habeant inter ſe, res, cōceptus, voces, rurſus quoq; ſe habēt deinceps hęc in ſyllogiſmis hypotheticis vt cognoſcemus. ſ. antecedens, ꝯſequēs, deductū, aſſumptio, ꝯcluſio. Nam Peripatetici cōi cōſuetudine vſi, res quaſdā per ſe nominarunt, ⁊ cōceptus per ſe, ſimilr etiā voces. Adhuc etiā antecedēs in ſyllogiſmis hypotheticis hoc ipſuȝ antecedēs, ⁊ cōſequēs ſimiliter, ceu ſi dies eſt, hoc eſt antecedens, ⁊ ſol ſuper terrā hoc cōſequēs. Nam ſequit̃ ipſuȝ ſm ⁊ totum hoc ſi dies eſt ſol eſt ſuper terraȝ dicit̃ deductū ⁊ ꝯtinuatiuū, q2 hęc cōiungit hęc inuicē. Veruȝ Peripatetici vocant hoc ſi dies eſt aſſumptū, q2 aſſumptuȝ eſt ex ſecūdo. Nam iam aſſumptuȝ eſt in antecedēte, ⁊ illud ſol igit̃ ſuper terrā vocant cōcluſionē. Hoc igitur modo Peripatetici. At Stoici magis nouā ingreſſi viaȝ vocant res, cōſequētia, q2 volumus ſequi res, ⁊ conceptus delatiua, q2 quę in ipſis intelligibilibus extra proferimus, ⁊ voces dicibilia, ſed antecedēs ipſi quoq; ſic vocarunt, nam ſm hoc tantū cōſentiunt cuȝ Peripateticis, ſed cōſequēs vocant deſinēs ⁊ deductum inuerſiuū, q2 cōuertimur ex antecedēte ad cōſequēs, ſi dies eſt, ſol eſt ſuper terram, ⁊ aſſumptionē vocant apphenſionē ⁊ hoc manſit in cōſuetudine, ⁊ concluſionē vocant illationē, q2 ab alijs omnibus infertur. Hęc igitur ſunt nomina quibus vtunt̃ Peripatetici ⁊ Stoici. Sȝ deinceps accipiamus ex diuiſione ſpēs ſyllogiſmoꝝ hypotheticoꝝ. Et vl'r ois ſyllogiſmus vel eſt vel non eſt oſtēdit, vel aliquo exiſtēte quid eſt, vl' qd non eſt, vel aliquo non exiſtēte qd eſt, vel qd non eſt, qui ergo aliquo exñte vel non exñte, quid nō eſt vel qd eſt oſtendentes hi appellant̃ per tria ⁊ vl'r hypothetici vl'r quidē vt per tota, q2 oēs ꝓpoſitiones ſumptę ſunt hypotheticę, per tria q2 ad minus hi ſyllogiſmi tribus ſuppoſitionibus cōcludūtur, ceu volo oſtēdere, qḋ ex ſuppoſitione dicēte deū eſſe bonuȝ, ſeqtur oē eſſe ſempiternū, q2 igit̃ has duas ſuppōnes volo oſtēdere inter ſe ſequi, proꝛſus neceſſe eſt vt hoc per alterū probetur, q2 ſi p ſe accipimus qḋ eſt in ꝓncipio rurſus petimus, igitur viſus nobis atq; opus eſt pluribus, vel ad minimū vna alia ſuppoſitione, per quā mediā has inter ſe cōiugemus velut ſic dicamus. Si deus bonus, efficit bonū, ſi bonū efficit, ſempiterna facit, ſi ergo deus bonus ſempiterna efficit. Similr etiam ſe habēt hi qui aliquo exiſtente qd non eſt ꝓbantes, ceu ſi deus iuſtus ⁊ bonus, ſi bonus, ſunt in inferis loca iudicioꝝ, ſi hoc nō ſūt animę hominū mortales, itaq; ſi deus bonus non ſunt animę hominū mortales. Iteȝ aliquo non exiſtēte quid vel nō eſt aliqui oſtendunt ceu in his, ſi nō eſt deus numēq; iniuſtū ſunt apud inferos iudicia, ſi hoc, animę hominū ſunt imortales ⁊ non ſunt mortales. Conſidera autē ꝙ p hęc omnia non probauimus non eſſe aliquid ſimpliciter, vel non eſſe, ſed q2 hoc ſuppoſito ſic ſeqtur. Et quia nullo pacto hoc eē aliquid vel non eſſe demōſtrauimus, merito appellātur vniuerſaliter ſyllogiſmi hypothetici. Nam in quibus eſſe aliqd vel nō eſſe ꝓbauimus indigemus omnino etiā cathegorico ſyllogiſmo. Eoruȝ igit̃ qui oſtēdunt aliquid eſſe vel non eſſe, alij cathegoricę demōſtrant, alij ꝟo hypotheticę, de ſyllogiſmis cathegoricis ſufficienter dictū eſt, ⁊ de hypotheticis ſic dicemus qui probāt vel eſſe vel non eſſe, q2 taliū alij illationē probant, alij ꝟo diſcurſum, ⁊ eoruȝ qui probant illationē, alij poſitionē antecedētis ꝓbant cōſequens, alij ꝟo ex deſtructione cōſequentis tollūt antecedens, ceu ſi accedēs eſt homo, eſt aīal, ſed eſt homo, ergo aīal. Et iſte eſt primus modus hypotheticoꝝ qui ex cōſequēti poſitione antecedētis ꝓbat ꝯſis rurſus ſi aduenīēs eſt homo eſt animal, ſed nō eſt animal nō eſt homo, iſte eſt ſecūdus modus hypotheticorū qui ex cōſequenti deſtructione cōſequētis tollit antecedēs aliquo modo, igit̃ hi differūt ab ijs qui per totū ſunt hypothetici ſi illi quidam illationē probant. Naȝ oſtēdunt aliquo exiſtēte aliquid eſſe vel aliquid nō eſſe, ⁊ nō amplius dicunt̃ ꝓbare illationē. Dico igit̃ ꝙ illi tantū dūtaxat hoc ſolum ſequi ex ſic ſuppoſito dicunt, ſed hi oſtēdunt ēt ipſam ſuppoſitionē probātes, igitur ⁊ hoc eſt, ceu ſi deus eſt bonus, bona facit, ſi bona, ⁊ ſempiterna facit, igitur ſi deus bonus ſempiterna facit. Conſidera eniȝ ꝙ non ſimpliciter oſtēdit qḋ ſempiterna facit, ſed ſi bonus eſt ſempiterna facit. Sed in his qui probant eſſe vel non eſſe ipſa rei inexiſtētia probatur. Nā dicimus ſi bonus ſempiterna facit, deinde aſſumentes atqui bonus eſt, inducimus igit̃ ſempiterna facit, igitur in his oſtēdimus qḋ ſempiterna ſunt hęc a deo facta, ſimiliter ſe habet etiā in alijs, ⁊ ſi probemus per plures ſuppoſitiones. Rurſus igitur dico ꝙ eoꝝ ſyllogiſmoruȝ qui probant eſſe vel non eſſe, alij probant illationem, alij ꝟo diſiunctioneȝ, ⁊ eorū qui illationē probant, alij ſuppoſitione antecedentis probant cōſequens, alij ꝟo deſtructione cōſequētis tollunt etiā antecedens, facti ſunt igitur hi duo modi hypotheticorum ſyllogiſmorū, primus ⁊ ſecūdus. Iteȝ eoꝝ qui probant diſiūctionē alij accipiūtur cum nō oppoſitis, alij ꝟo cum oppoſitis. Et in oppoſitis vel imediatis, vel mediatis, ⁊ mediatoꝝ vel habentiū mediata definita, vel habētium media indefinita. Et in imediatis vel ſm cōtraria, vel ſm habitū ⁊ priuationē, vel affirmationē ⁊ negationē, diſiūctionē aūt dicimus ſuppōnē in diuiſione, ceu ſi ois numerus vel par eſt vel impar, ſi aīa vel mortalis vel imortalis, ſi diameter vel lateri cōmēſurabilis vel incōmēſurabilis. Nā hęc hñt ꝯiunctionē diſiunctiuā. Horū igit̃ hypotheticoꝝ ſylloꝝ ſm diſiunctionē, vel in non oppoſitis accipiuntur, vel in ipſis mediatis oppoſitis, ⁊ habent media indefinita, non opȝ diuiſionē ꝓducere ſm diuiſionē, ceu accedēs, vel homo, vel canis, vel equus, vel aliquid tale, hęc autē non ſunt oppoſita. Vel rurſus accedens vel album eſt, vel nigrū, vel fuſcum, vel rubrum, vel id genus, hęc aūt ſunt cōtraria mediata ⁊ indefinita. Nam ſi ſm diuiſionē fecerimus ſuppoſitionē neq; diuiſionē ſanaȝ faciemus. Nā omnia percurri nequeūt nō oppoſita vl' mediata vel indefinite oppoſita neq; poſſumus in cōcl'one deſtructione vnius reliquuȝ introducere, ſed opȝ deſtructione cęteroꝝ oiuȝ ꝙ relinqtur concludere, ſed hoc impoſſibile eſt, qn̄quidē cūcta adnumerari nequeant. Si dixero qḋ accedēs vel homo eſt, vel equus, vel id tale, mentimur. Nā pōt quippiā aliud eſſe. Similiter ēt aduenīēs, vel albū, vel nigrū. Nam pōt eſſe fuſcum vel pallidū, ſed ſingula percurrere vel difficile, vel impoſſibile eſt. Sed neq; in cōcluſione ſic dicere poſſumus, atqui nō equus, igit̃ homo. Itaq; quō oportet facere, oportet ergo facere diuiſionem cum negatione, accedēs non homo ⁊ equus eſt. Verū dicimus ſic dicētes, deinde ſuppoſitione vnius reliqua tollimus, atqui homo eſt, igitur nō eſt equus. Et iſte modus eſt tertius ſylloꝝ hypotheticoꝝ, qui ex negatiua cōplicatione ⁊ ſuppoſitione vnius reliqua tollit. Si autē vel in oppoſitis imediatis faciemus diuiſioneȝ, vel mediatis hñtibus media definita, fiunt duo modi ſyllorū hypotheticoꝝ. Immediatoꝝ qdē ceu numer' vel impar ē, vel par, diameter vel lateri cōmēſurabilis, vel incōmēſurabilis. Et mediatoꝝ definitoꝝ exēplū ceu accipientis

duas

duas magnitudines dicimus ꝙ hęc huic ęqualis vel maior eſt, vel minor, vel bonū, vel malū, vel neutrū. Sȝ ſm poteſt rurſus diuidi vel in demōſtratiuū diuiſim vtrūqȝ oppoſitoꝝ, vel in neutrum horum recipiens. Fiunt igiẗ ex his vt dicebam alij duo modi hypothetici. Equidez quartus ex diſiunctione ex ſuppoſitione vnius tollit reliquū vel reliqua. Quintus aūt diſiunctiuus deſtructione vnius vel reliquoꝝ ꝙ relinquiẗ introducit. Exēpluȝ huius primi latus lateri, vel ęqualis eſt, vel maior, vel minor, atqui ęqualis eſt, ergo non maior, neqȝ minor. Quinarius numerus vel eſt par vel impar, ſȝ eſt impar, ergo non par, ⁊ ſecūdi diameter lateri vel cōmenſurabilis vel incōmenſurabilis, atqui cōmēſurabilis non eſt, ergo eſt incōmenſurabilis. Item latus lateri, vel ęquale, vel maius, vel minus, atqui nec maius nec minus, ergo ęquale. Sciendū autē ꝙ poſſumus etiam quartū modum ⁊ quintum ex negatiua cōplicatione facere. Naȝ dico ſic ꝙ diameter lateri non eſt ⁊ cōmenſurabilis ⁊ incōmenſurabilis, ⁊ qd́ litera literę non ęqualis ſimul ⁊ maior ⁊ minor. Dico igitur ꝙ qn̄ ſic ꝓferimus tertium modū facimus, niſi vanum ſit ſic proferri, quādo ſic proferendum ex diuiſione vt ſeparentur hypothetici ſyllogiſmi maxime hē de rebus vt iā diuiſimus, deinde etiam figura reductionis eius ⁊ probationis. Si autē hoc nil eſt mirum diuidere quartū ⁊ quintū non realiter cū proferimus cum cōplicatione negatiua, tunc dicendū eſt eſſe tertium modum. Sed qꝛ etiaȝ inquit ſyllogiſmos pro impoſſibile eſſe partim ſyll'os ex ſuppōne, videamus etiaȝ quō hoc inquiat. Dicimus qd́ vniuerſaliter aliquo mō ſyllogiſmus ꝑ impoſſibile per duos hypotheticos cōcluditur ⁊ vnum prędicatiuū, ⁊ primus per impoſſibile eſt quintus, ⁊ ſecūdus per impoſſibile eſt ſecundus hypotheticoꝝ. Cum igitur prorſus omnis ſyllogiſmus per impoſſibile oſtēdēs vtitur ſyllis hypotheticis, non tñ ois hypotheticus eſt ꝑ impoſſibile, ob id inquit ſyll'os per impoſſibile eſſe parteȝ hypotheticoꝝ, ſeu liquet in exēplo. Volēs geometra qd́ diameter ſit incōmēſurabilis coſtę vtiẗ ſyllo per impoſſibile. Diameter inquit lateri vł incōmēſurabilis vel cōmēſurabilis eſt, atqui nō cōmēſurabilis, vt oſtēdā, igitur incōmēſurabilis. Iſte aūt eſt quintus modus hypotheticoꝝ. Vnde igiẗ ꝙ non eſt cōmēſurabilis probat ꝑ ſcōm modū hypotheticoꝝ. Diameter lateri ſi eſt cōmēſurabilis, numer' par erit impar, atq numerus idē par ⁊ impar nō erit, igiẗ neqȝ diameter lateri cōmēſurabilis eſt. Hāc igiẗ ſuppoſitionē ꝙ ſi diameter eſt cōmēſurabilis lateri neceſſe eſt vt idē numerus ſit par ⁊ impar ꝑ cathegoricū ſyllm probat. Sic ſe habebāt ēt hi qui oſtēſi fuerant per impoſſe in ſyllogiſmis cathegoricis, ceu qcūqȝ ſunt in ſecūda figura ex maiore vlī affirmatiua, ⁊ minori particulari negatiua. Nā iſte qꝛ per ↄuerſionē nō potuit oſtēdi, oſtēdebaẗ per impoſſe, ceu eſto a/oi b/ineſt ⁊ nō omni c/ dicebamus eſſe cōcluſionē, ꝙ b/non oi c/ineſt, ⁊ demonſtrauimus hoc per impoſſe ſic, b/ipſi g/vel omni vel non oi ineſt, ſed falſum omni, vt oſtēdā, igiẗ nunc non omni. Nam hęc virtute dicebamus. Hic rurſus igitur eſt quintus modus hypotheticoꝝ. Vnde igiẗ ꝙ falſum ſit qd́ b/omni c/inſit, oſtēdimus hoc ꝑ ſm modū hypotheticoꝝ, ſi b/omni c/ineſt, idē igitur eideȝ omni ⁊ nō omni inerit, ſed idē eidē omni atqȝ nō omni ineſſe eſt impoſſibile, igitur neqȝ b/ipſi omni c/inerit. Vnde igiẗ qd́ ſi b/omni c/ inerit, idē erit eidem oi ⁊ non oi, hoc igiẗ per ſyllm cathegoricuȝ probauimus. Si b/c/omni ineſt, ⁊ erat a/omni b, igitur a/omni c/inerit, ſed ſupponebatur non omni, ideȝ igitur eidem omni ⁊ non omni, patet igitur ex dictis qd́ omnis ſyllogiſmus per impoſſibile eſt ex duobus hypotheticis ⁊ vno cathegorico, ⁊ ob id quia ex duobus hypotheticis eſt, partē ipſoꝝ eē inquit ſyllogiſmos per impoſſibile. Sed forſitan aliqs dubitaret cōtra hęc ſi ſyllogiſmi per impoſſibile ſunt pars hypotheticoꝝ, ⁊ aliqui cathegorici per impoſſibile oſtēduntur, erunt etiā quidaȝ ꝑdicatiui cathegorici pars hypotheticoꝝ. Dicimus igiẗ qd́ qcūqȝ cathegorici ꝑ impoſſe oñſi ꝑ deductionē cathegorici fuerūt, ⁊ habuerūt ↄſonē neceſſariā ꝑ ſe ⁊ ſi non ꝑ impoſſe oſtēdunẗ, ⁊ ob id nō reducenẗ ad hypotheticos, qꝛ aūt nobis manifeſtā non exhibēt ↄcłonē neceſſariā, ob id deductione ad ipoſſe neceſſariū ipſoꝝ natura ⁊ nobis ſit cōpertuȝ. Hęc igiẗ eſt deductio ꝑ impoſſe q̄ eſt accepta vt oſtēdat nobis euidēter neceſſariuȝ ipſius ſylli, ⁊ hęc eſt pars hypotheticoꝝ ⁊ nō ipſe eſt cathegoricus eſt ꝑs ſyll'oꝝ hypotheticoꝝ ꝗ nō hȝ neceſſitatē ſuā ex ſyllo ad impoſſe, ſed ꝑ ſe illā poſſidet. Hęc igiẗ de ſyllis hypotheticis. Sȝ videremus verba Phi ſuperius dicta. Quod autē ſimplr ois ſylls ita ſe habebit nunc erit manifeſtū. Omnis ſiue cathegoricus ſiue hypotheticus patet, oſtenſiue vel ex ſuppoſitione. Dixit oſtēſiue idest cathegoricę. Nam hi per ſe oſtēdunt ꝓpoſitū idcirco dicta eſt oſtēſio cathegorica ⁊ directa, alia autem per impoſſibile quę pars hypotheticoꝝ circularis oſtenſio eſt tanqȝ ex quodā periodo ⁊ non per ſe oſtendens propoſitum.

¶ His eniȝ monſtratis/planū erit ⁊ in his qui ad impoſſibile/⁊ omnino qui ex ſuppoſitione. Si igitur oporteat a/de b/rōcinari/vt inexiſtens aut nō inexiſtēs/neceſſe eſt accipere aliquid de aliquo. Si ergo a/de b/acceptum fuerit: qd́ eſt a principio/ſumptum erit.

¶ Quia diximus ꝙ ois hypotheticus ſylls indiget cathegorico ſyllo vt perficiaẗ, merito qn̄ oſtēſum eſt ꝙ ois cathegoricus ad tres figuras reductus eſt, ēt planuȝ erit ſic de ſyllis hypotheticis, qd́ etiā ipſi reducēẗ ad eaſdem, ſiquidem egeant cathegoricis qui ad hęc reducuntur.

¶ Sin autem de c, c/vo de nullo.

¶ Vt fiat prima figura ſiqdē accepta fuerit de aliā ipſȝ c.

¶ Neqȝ de illo aliud.

¶ Videlicet ipſius c/ vt fiat tertia figura. Nam ſi accepta a/de c/acceptū ēt erit qnppiā aliud de ipſo c/⁊ fit 3ª fig ª.

¶ Neqȝ de a/alterū nullus erit ſyllogiſmus.

¶ Vt rurſus fiat prima. Nā accepimus a/de c/ſi ergo acceptum fuerit ⁊ aliud qd de ipſo a/rurſus fit prima figura, niſi ſupius velut mediuȝ terminuȝ ipſum c/accepit. Hic autem a/⁊ b/prętermiſit tanqȝ euidens, ⁊ velut per extrema ⁊ medium complectens.

¶ Eo eniȝ ꝙ vnū d̄ vno ſit acceptū/nil accidit ex neceſſitate, q̄re aſſumēda ⁊ altera ꝓpoſitio.

¶ Inquit vnā ꝓpoſitionē per hęc ois accepimus ⁊ ſylls ad minimū ex duab' ꝓpōnibus eſt, ⁊ ꝑ vnā ꝓpoſitioneȝ nihil ↄcludiẗ. Nā ſylls eſt oratio in qua qbuſdaȝ poſitis aliqd alteꝝ a poſitis ex neceſſitate accidit eo ꝙ hęc ſint.

¶ Si itaqȝ a/de alio fuerit acceptum.

¶ Ecce hic ſecūdā ſignificauit figurā. Nā dicēdo vnā ꝓpoſitionē ſupra dū dicebat a/accipi de ipſo c/nūc rurſus a/de alio quodā ponit quod eſt ſecunda figura.

¶ Aut aliud de a.

¶ Vt ſit primum. Nam habemus a/de ipſo c/⁊ nunc de ipſo a/alterum.

¶ Aut de c/alterū eſſe quidē ſyllogiſmū nihil prohibet ad b/tñ non erit per accepta.

¶ Vt tertiū, neʒ de c/ ⁊ a/ quippiāqʒ aliud, nam vbiqʒ mediū terminū a/ accepit de c. Erit igiť inqͥt per hęc ſyll'o aliquis nō iň propoſiti, nā volumus oſtēdere ꝙ a/ ipſi b/ ineſt nō alicui aliꝗ/ vel huic aliud/ vel alteri alterum.

¶ Neqʒ quādo c/ alteri/ ⁊ illud aliꝗ/ ⁊ hoc alteri nō fuerit autem ad b/ copulatuʒ, nec ſic erit ad b/ ipſius a/ ſyll's: omnino enim diximus ꝙ nullus vnqʒ erit ſyll's alio de alio nō accepto aliquo medio: quod ad vtrūqʒ ſe habet quodāmodo prędicationibus.

¶ Et ſi plures inqͥt ꝓpoſitiones inter ſe cōnectimus, nulla tamē propoſito habet aliquā habitudinē ad b/ nunqʒ quod a/ ipſi b/ ineſt probabimus.

¶ Syllogiſmus nāqʒ ſimpľr ex ꝓpōnibus eſt, ad hoc aūt ſyll's ex ꝓpōnibus ad hoc: ſed impoſſibile ad b/ ꝓpoſitionē capere nihil de ipſo/ aut prędicātes/ aut negātes/ aut iteʒ ipſius a/ ad b/ nihil cōe accipientes: veruʒ de vtroqʒ ſigillatiʒ quędā prędicātes aut negātes: quare accipiendum mediū aliquod vtrorūqʒ: qd̄ ꝑdicationes copulabit: ſiquidē erit huius ad hoc ſyll's. Si igitur neceſſe quideʒ eſt accipere ad vtraqʒ cōmune: hoc aūt triſariā ꝯtingit, aut enim a/ de c/ ⁊ c/ de b/ prędicaturos, aut c/ de vtriſqʒ, aut vtraqʒ de c/ hę ꝟo ſunt dictę figurę, planum qd̄ ſyllogiſmum oēm neceſſarium fieri per harum aliquam figurarum.

¶ Quod vult dicere hoc eſt ꝙ ſimpľr omnis ſyll'us per ꝓpoſitiones cōcludiť, ſi ad aliquid facimus ſyll'm, ceu ſi de anima volumus oſtēdere vel ratiocinari ſyll'ʒ nō definitę ꝙ ſit immortalis, vel ſeipſa mobilis, vel incorporea, vel aliqd tale, ſed ſimpľr ⁊ indefinitę quęrimus quęnam animę cōpetunt, opʒ ꝓpōnes acceptas copulare inuicē ad animā aliogn nō erit ad ipſaʒ ſyllogiſmus, ſi autem quęramus ſi animę imortalis opʒ ꝓpoſitiones copulare ad animā ⁊ imortalē. Nā aliter non erit ſyllogiſmus de imortali ad aiaʒ niſi ꝓpōnes copulenť ſyll'i ad animā ⁊ imortalē. Et hęc ſunt quę videtur dici ab ipſo. Qd̄ ꝟo ſimpľr ſyll's ſit ex propōne ⁊ ſyll's huius de hoc, ꝟbi gr̄a imortalis de aia ex copulatis ꝓpōnibus ad immortalē ⁊ ad animā palā ſit. Naʒ in ſyll'o dicēte ꝙ aia ſeipſa mobilis ⁊ ſeipſo mobile ſemper mobile, ⁊ ſemper mobile immortale, igiť aia imortalis deducte ⁊ cōnexe ſunt ꝓpoſitiones ad imortalē ⁊ animā, ſed dicere ꝙ ad hoc ſit ſyll's ex his ꝓpōnibus de ipſo videť vanū ⁊ alienū ab intelligentia eſſe, nam ois ſyll'us huius ad hoc eſt. Nam nullus ſimpľr proponit oſtēdere animā, vel lapidē, vel aliquid eiuſmodi, ſed aliqd de aliquo vel ab aliquo ꝓponit ſyllogiſmo oſtēdere, qd̄ ipſe nūc inqͥt huius ad B. Si aūt diceret qd̄ ſimpľr qñ ꝓponebamus q̄ inſunt alicui ſyll'o ꝯcludere, nō definimus āt huius ad hoc. Sciēdū ꝙ ꝓpoſitio ſyll's nō eſt ⁊ ipſe inqͥt de ſyll'is. Qñ aūt ſyll's fieret prorſus ⁊ oīno huius ad B ſit, niſi quis diceret qd̄ qñ ſi eſt aliqd vel non eſt quęrimus. Nā hic nō quęrim⁹ aliqd ineſſe vel nō ineſſe rei, ſed idipſum num vľr inſit. Niſi aliquid rurſus diceret ꝙ etiā hic illud eſt de quo ꝑdicatur, quare eſt huius ad hoc. Nā eſt huius ad animā, quare nequaqʒ poteſt hic contextus cōſtitui niſi in ꝓpoſitione idem aliquis accipiat. Hoc autē rurſus non erit verum, nam ipſe de ſyllogiſmis inquit.

¶ Eadem eniʒ ratio ⁊ ſi per plura copulet ad b/ eadē nāqʒ erit figura ⁊ in multis.

¶ Ideſt ⁊ ſi non ꝑ duas ſolū ꝓpoſitiones cōcludiť ſyll's, ſed ꝑ plures, nā rurſus inqͥt ⁊ ſi nō imediate, ſed ꝑ quędā alia ad mediū terminū extrema copulāt. Hoc aūt ſit qñ accepte ꝓpoſitiones probatione indigēt, vt qñ voluero oſtēdere ꝙ voluptas nō bonū oſtēdā ꝑ mediū ꝙ imperfectū eſt. ſ. voluptas eſt aliqd imꝑfectū, ⁊ imꝑfectū nō eſt bonū, igiť voluptas nō eſt bona. Sed vnde voluptas eſt imꝑfecta, quia ois motus imꝑfectus, ſʒ voluptas eſt motus et motus imperfectus, igitur voluptas imperfecta. Sed vnde ꝙ imperfectū non ſit bonum, qꝛ imꝑfectū vel aliqbus indiget vel a perfectione longe excidit, ⁊ vtrūqʒ horū nō eſt bonū, igitur imperfectū non eſt bonum.

¶ Qd̄ igiť oſtenſiui oēs cōcludunť per prędictas figuras/ manifeſtū ꝙ aūt ⁊ qui ad ipoſſibile planū erit per hęc: oēs enim per impoſſe cōcludentes/ falſum quidē rōcinanť: qd̄ autē a principio ex ſuppōne mōſtrāt: quū i poſſibile aliquid accidat contradictione poſita: vt ꝙ diameter incōmēſurabilis eo ꝙ imparia ęqualia paribus fiunt ſi fuerit poſita cōmenſurabilis: ęqualia igiť fieri imparia/ paribus ratiocinať: diametrum ꝟo incōmēſurabilem eſſe/ ex ſuppoſitione monſtrat: qm̄ falſuʒ accidit ꝑꝑ contradictionē: hoc enim erat per impoſſibile ratiocinari/ aliquid monſtrare impoſſibile ꝓpter ſuppoſitioneʒ/ quę ex principio: quare quoniam falſi ſyllogiſmus ſit oſtenſiuus in his/ quę ad impoſſibile deducuntur, oſtenſiuos aūt prius diximus ꝙ per has cōcluduntur figuras: manifeſtū ꝙ per impoſſibile ſyllogiſmi/ per has erunt figuras.

¶ Cum non fuerit ꝓpoſitū per ſe demōſtrare, ponimus ipm tanqʒ in ſuppōne, deinde ꝯdictionē huius vel ꝯrius accipiētes, ſi imediatū vel hoc cathegoricę probamus, q² prorſus neceſſe eſt in talibus alterū verificari vel falſificari, ⁊ inueniētes hoc modo falſuʒ ſequi, qñquidē falſuʒ ſit acceptū hoc quidē remouemus ⁊ ſuppoſitionē a principio deinceps ex neceſſitate ponimus. Hoc igitur eſt ꝙ inquit qd̄ ſemꝑ in ſyllogiſmis per impoſſibile aſſumptū eſt falſum in probatione impoſſibilis, ⁊ hoc eſt per ſyllogiſmū cathegoricū oſtenſum, ceu (inquit) geometra fecit. Nam volens oſtēdere ꝙ diameter ſit lateri incōmēſurabilis, ⁊ hoc nō poteſt directa oſtēſione oſtendere inquit, ꝙ ſi hoc non eſt oīno erit cōmenſurabilis, atqui ſi cōmēſurabilis erit, accidit vt ideʒ numerus ſit par ⁊ impar, qd̄ neceſſe eſt accidere poſita diametro cōmēſurabili, qd̄ cū abqciť introduciť ex neceſſitate ſuppoſitio ex principio, dico ſcilicet ꝙ ſit incōmenſurabilis. Nam ſi falſuʒ eſt ꝙ ſit cōmēſurabilis, neceſſe eſt eſſe verum vt ſit incōmenſurabilis, igitur ſi omnis ſyllogiſmus per impoſſibile oſtēdit falſum cathegoricę, ⁊ oēs cathegorici ad ipſas tres figuras reducūtur, ⁊ iā dixim⁹ de reliqs hypotheticis, quō etiam ipſi ad eaſdem reducuntur, quādo impoſſibile aliquid accidit cōtradictione poſita ⁊ contradictionē dicit alteram partem cōtradictorię oppoſitā ſupponēti ex ꝑncipio, ceu incōmenſurabili cōmenſurabile.

¶ Cōſilr ⁊ aliꝗ oēs qui ex ſuppoſitione: in omnibus

nibus enim ſylls quidē fit ad trāſumptū: qȏ autem ex principio concluditur per cōfeſſionem/aut aliquam aliam ſuppoſitionem, ꝙ ſi hoc verum/oēm demōſtrationem ⁊ omnez ſyllogiſmuz neceſſe fieri per tres prędictas figuras. Hoc autem monſtrato/planum ⁊ ꝙ omnis ſylls perficiť per primā figuraz, ⁊ reducitur ad vl̄es ſyllogiſmos.

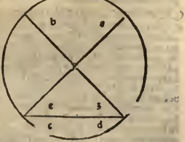
¶ Et alij (īngt) ſyllogiſmi hypothetici reducūtur ad tres figuras, qa in his oībus aſſumptio cathegoricę oſtēdiť, ⁊ cathegorici ad tres figuras qdaz nō aſſumptionez, ſed aſſumptū accipiunt. Nō eniz ſemꝑ (īngt) ſola aſſumptio eget ꝓbatione, ſed aliquādo etiaz cōiunctū, ⁊ oportet h cathegoricę ſyllo oſtendi, itaqꝫ intelligendum eſt aſſumptū ſimpl'r ꝙ indigent ꝓbatione, ſiue deductū copulatiue, ſiue aſſumptio. Cōtra hoc bene Alexander inſtat ꝙ male putarunt. Nam ad ſolā aſſumptionē hoc intelligēdum eſt. Nam ſi cōiunctū ⁊ deductū fuerit manifeſtū, nec vniuerſal'r fit ſylls, quādoqdem ſecū diſputās nō cōcedet, ceu ſi moueatur aliqd, hoc etiā volat, per ſe inſtabit cōtra cōiūctum ⁊ deductū, ⁊ nō cōcedet ꝓcedere ſyllogiſmū. Atqui aſſumptio eſt in ſyllis quę ſemꝑ indiget ꝓbatiōe, ceu ſi homo eſt ⁊ animal, atqꝫ hō, quod deinceps ꝓbare opꝫ. Nam vnde qa homo, qa hoc veruz eſt indicat etiam ipſe, quod ex ꝑncipio concludiť per cōceſſum ꝙ ſi homo eſt ⁊ aīal, quare deductū vt cōceſſum accipit, ⁊ aſſumptionē veluti indigētez probatione. Illud autem vel alicuius alterius ſuppōnis, ceu ꝙ vni cōſiſtum ſpē, rum inſit, hoc etiaz oībus qȏ etiaz Ariſto. dixit in li° de cęlo. Naz accipiēdo quod cęleſtis ſunt ſimilis ſpēi qȏ quidem ingt. in vno inueniemus, etiaz in cūctis fateri neceſſe eſt, ⁊ ita cōcludūtur oīa eſſe ſphęrica ex vno quod eſt luna quę ſic ꝓbatur eē ex ſuis illuminationibus. Verum differt hoc ab alijs. Nam ibi in vno accepimus ꝯſequēs ſi hō, ⁊ aīal, ſi non aīal, neqꝫ homo, hic autē vno plura.

¶ Quodqꝫ in omni oportet terminorum aliquem ꝑdicatiuuz eſſe/⁊ vl'e exiſtere.

¶ Nunc omnis tradita theoremata ex prędictis in caput ⁊ ſūmam redigūtur. Naz ex dictis ingt, planū erit nobis, qȏ duę negatiuę/vel duę particulares nūqꝫ faciūt ſyll'z.

¶ Nam ſine vl'i/aut non erit ſylls/aut non ad poſitum/aut qȏ ex principio peteť, ponať eni muſicam voluptatez eſſe ſtudioſam, ſi itaqꝫ quiſpiam cenſeat voluptatem eē ſtudioſaz, non addēs omnez/non erit ſylls, ſi vo aliquā voluptatē, ſiquidez aliaz/nihil ad poſitū, ſin autē ipſam hanc/qȏ ex principio accipit. Sꝫ magis efficitur manifeſtum in deſcriptionibus/vt ꝙ ęqcruris ęquales qui ad baſin, ſint ad centruz ducte a/b, ſi igitur ęqualē accipiat a/c/d/angulum ipſi b/d/c/non oīno exiſtimās ęquales/qui ſemicirculorum, ⁊ rurſus c/ipſi d/non oēm aſſumēs eum qui ſecti. Amplius ab ęquis exiſtentibus totis angulis ⁊ ablatorum ęquales eſſe reliquos e/f/quod ex pricipio petet/niſi acceperit ab ęqualibus/ęqualibus demptis ęqualia derelinqui. Planum igitur ꝙ in omni oportet vl'e exiſtere.

¶ Si nō haberēt (ingt) ꝓpōnes aſſumptę in ſyllo vniuerſalez ꝓpōnem aſſyllogiſticę fiunt. Nam ſi voluero oſtendere qȏ muſica voluptas ſtudio digna ſit, dicaz, muſica voluptas eſt voluptas, ⁊ voluptas eſt ſtudio digna, deinde cōcludaz aſſyllogiſticę, qa indefinite ęqualēt particularibus. (Aut nō ad poſitum) hoc ſic exponitur. Si ingt dixero muſica voluptas eſt voluptas, inducam prorſus omnez geometricā muſicaz voluptatez eē ſtudioſaz, deinde non cōcludaz ꝓpoſiti, ſed alterius ſyllm faciēs, ꝑticularem quoqꝫ dicimus eē hanc ꝓpōnem, qa non vl'em voluptatem accepimus, ſed geometricam/lꝫ oēm talem. Dico igiť ad hoc qȏ maxie dicētes ꝙ muſica voluptas eſt voluptas ſtudioſa, deinde inducētes oīs geometrica voluptas eſt ſtudioſa, ſed fecimus mediū terminū aliuꝫ. At opꝫ eūdem eē in duabus ꝓpōnibus. Deinde dicentes (omnis) vniuerſalē fecimus ꝓpōnem, qa cui additū eſt ly/oīs eſt vniuerſale. Nā ob ſignū determinationis ⁊ nō terminum vl'em fit ꝓpoſitio vl'is, ceu quādo dixero, omnis hō. Naz reſpectu aīalis hō non eſt vniuerſale. Sꝫ ipſe ſupponendo duas particulares ſic cętera adiecit, ⁊ neqꝫ videbatur ly (omnis) quare falſa eſt hoꝝ expoſitio. Cōſidera igiť non ſic magis cōtextus verificareť ſi qs ita exponeret. Si ingt dixero, qȏ muſica voluptas eſt voluptas, ⁊ deinde adiecero alterā ꝓpōnez dicēdo aliq̄ voluptas eſt ſtudioſa. Idē autē eſt ⁊ ſi indefinitū dixero, qa particulare verificať de aliqua voluptate, hāc igiť quādam voluptatē accipiendo ſtudioſam eē, aliquam accepit. Nam ſi aliquā aliam. Vbi gr̄a. geometricaz diceret nihil erit ad ꝓpoſituꝫ. Non eniꝫ ſi geometrica eſt ſtudioſa ꝓpter hoc etiā muſica. Quod ſi dicēdo quādā voluptatem eē ſtudioſam hac quādā de muſica dicaz quaſi dixerit, muſica voluptas eſt voluptas ⁊ muſica voluptas eſt ſtudioſa, id qȏ in ꝑncipio peto. i. quęſituꝫ vt cōceſſuꝫ accipiebam. Naꝫ ⁊ ipſe in ſequētibus palā hoc vult. Sꝫ magis fit manifeſtum in ipſis deſcriptionibus, ceu ꝙ ęq̄les ſint anguli iſocheli ad baſim, qa ingt, necē eſt omnino vt in ſyllogiſmis ſit q̄dam ꝓpoſitio vl'is. Planū eſt etiaꝫ

in ipſis methodis geometricis. Nā quādo geometra voluerit oſidere qȏ iſocheli trianguli anguli ad baſim ſint ęquales qa iſocheles triangulus fit per lineas ductas rectas per cētrum baſi facta ꝑ alteraꝫ lineam recta intercidente ſectio circuli ſic ſyllo oſtēditur, qa omnis ſemicirculi anguli ſunt ęq̄les, ſed ſemicirculi anguli ſūt a/c/b/d, ęquales ergo erūt inter ſe. Nam hic nō accepimus angulos iſochelis, ſed angulos ſemicirculoꝝ ſectoꝝ ꝑ a/b/ rectos ductas per cētruꝫ, igiť tādem cōcluditur ꝙ anguli ſemicirculi ſunt ęq̄les, ⁊ qa baſis triāguli aliquā ſectionem ſemicirculi ſecat, ⁊ oīs ſectionis circuli ęq̄les ſūt anguli, igiť ęquales ſunt hi anguli c/d/ſectionis, igiť ęq̄lis

a/c/angulus ipſi b/d, ideſt ſemicirculi, ſed ęq̃les etiã ſunt ſectionis c/⁊ d/anguli, ſi autem ab ęq̃lib⁹ ⁊ qualia demus relicta erũt ęq̃lia, ſublatis igitur ex a/c, ⁊ a/d/angulis ęq̃libus exiſtẽtibus c/⁊ d/ęq̃libus exiſtẽtib⁹, quę remanent ęqualia euaſerũt, dico ſcʒ illũ angulū e/⁊ illum ʒ/g ſunt anguli iſopleuri, ęq̃lium ſcʒ laterum. Sic igiꝛ geometra vbiqʒ vlēʒ ꝓpõnem accipit alioquin nõ viereꝛ ſyllo. Si enim diceret qð ęqualis eſt a/c/angulus huic b/d, non dicẽdo quod omnes circuli ſunt ęq̃les anguli, nõ oñderet hoc ſyllo, ſed ambiguũ vt cõcellum acciperet. Siſr etiaʒ ſi angulū c/⁊ illuʒ/a/ diceret ęq̃les eẽ non addẽdo, quod etiã omnes ſectionis anguli ſunt ęq̃les eẽt petitio ⁊ non ſyll's. Et rurſus ſi diceret, q͛a auferamus ab ipſis a/c/⁊ b/d/angulis illum e/nunc relictos eſſe ęquales, non fieret ſyllogiſmus ſine vniuerſali propoſitione.

℄ Et ꝙ vniuerſale quideʒ ex omnibus terminis vniuerſaliter monſtratur.

℄ Nũquã enim fit concluſio vniuerſalis non exiſtentib⁹ propoſitionibus vniuerſalibus.

℄ Qð autem in parte ⁊ ſic ⁊ illo modo, q̃re ſi concluſio quidem vniuerſaſr ſit ⁊ terminos neceſſe vniuerſaſr eſſe, ſi vo termini vniuerſaſr/cõtingit ꝯcluſionẽ non eſſe vlīter.

℄ Nam põt cõcludi ꝯcluſio particularis etiaʒ nõ exiſtentibus ꝓpõnibus vlibus quę ſunt cõcluſiones ꝑticulares in prima figura. Cõtingit et ꝓpões eẽ vlēs, ⁊ cõcluſio particularis quemadmodum in tertia figura.

℄ Sed manifeſtum ꝙ ⁊ in omni ſyllogiſmo aut vtraſqʒ/aut alteram ꝓpõnem ſimileʒ neceſſe fieri concluſioni. dico autem nõ ſolum affirmatiuam/aut priuatiuam, ſed neceſſariã aut inexiſtentem/aut contingentem.

℄ Nam ſi fuerit affirmatiua concluſio neceſſe eſt ambas eẽ affirmatiuas, ſi negatiua altera erit negatiua, ſi neceſſaria vel contingens/vel de ineſſe ambas/vel alteram ꝓpoſitionum ſic eſſe neceſſe eſt.

℄ Conſiderare vo opʒ ⁊ alia pręcdicamẽta.

℄ Ceu ſi opinabilis fuerit concluſio vera neceſſe eſt/vel ambas eẽ veras/vel vnaʒ eẽ ſimileʒ, ſi poterint/vel vna/vel ambę ſimiles eẽ cõſiderandũ eſt. Item ſi falſa cõcluſio ⁊ in oibus talibus ſimiſr ꝑterq̄ʒ qð variat ſoluʒ quo ad verum ⁊ manifeſtuʒ. Eqdem põt cõcluſio vera ex falſis ꝓpõnibus cõcludi, ceu ſi dixero ꝙ hõ eſt q̃litas, qualitas eſt ſuba, igiꝛ hõ ſuba, ⁊ eſt vera cõcluſio, quãq̄ʒ ambę ꝓpoſitiones ſint falſę. Iteʒ de ipſo manifeſto ſi cõcluſio erit manifeſta, prorſus neceſſe eſt ꝓpões eẽ manifeſtas, ceu manifeſtuʒ eſt ꝙ eclipſis deliquʒ eſt, ſi g̊ oporteret hoc ſyllo cõcludi dicã ſic/luna nõ habẽs ꝓprium lumen incidit in vmbrã terrę, ſed omnino incidẽs in vmbraʒ terrę ſi nõ habet ꝓpriuʒ lumẽ deficit, igiꝛ luna deficit. Sunt autẽ in hoc ſyllo immanifeſtę his qui non callent aſtronomiã, tamẽ cõcluſio eſt plana. Naʒ ſenſu fidẽ habet. Veruʒ qdam dicũt ꝙ non oĩno imanifeſta cõcluſio hʒ ꝓpões manifeſtas. Nam ſi oporteret oſtẽdi imanifeſtum per imanifeſtam quomodo eſſe oſtẽſum, ſed querendum eſt huius exemplum.

℄ Planum autem ⁊ ſimpſr, quãdo erit ⁊ qñ non erit ſyllogiſmus, ⁊ quando poſſibilis, ⁊ quando perfectus, ⁊ ꝙ ſi fuerit ſyllogiſmus neceſſarium eſt ſe habere terminos, ſm aliquem dictorum modorum.

℄ Planoʒ eſt qð ſylli perfecti in pma figura ſunt, ⁊ imꝑfecti in ſecũda ⁊ tertia, q͛a indigẽt cõuerſione quos ſignificat per poſſibile. Nam potẽtia habẽt perfectionẽ ⁊ nõ actu. Si vo adponiꝛ in qbuſdaʒ exẽplaribus illud imꝑfectum ⁊ impfectuʒ intelligemus ſiſr de his q ſunt in ſecũda ⁊ tertia figura, q͛a etiaʒ ipſe illos vocauit imperfectos, poſſibiles autẽ dicimus ſyllos qui egent extrinſecus ꝓpõne ad perfectionẽ ipſius manifeſtandi. Vbi gfã, volens igiꝛ oſtẽdere qð anim⁹ ſit imortalis, dico ſic ꝙ animus ſeipſo mobilis, qð ſeipſo mobile eſt imortale, igiꝛ animus imortalis, dico itaqʒ hunc ſyllm eẽ poſſibilẽ, q͛a extrinſecus deficit ꝓpoſitio ad perfectã oſtẽſionẽ manifeſtandi. Verũtamẽ poteſtate vna eſt ꝓpoſitio deficiẽs in ſyllo. Nam deficit hęc ꝙ eſt ſeipſo mobile eſt ſemper mobile, ſemꝑ mobile ex neceſſitate eſt imortale. Verum potẽtia in ipſo per ſe mobile eſt ipm ſemꝑ mobile. Naʒ omne ſeipſo mobile eſt ſemper mobile.

℄ Sed manifeſtum ⁊ ꝙ omnis demõſtratio erit per tres terminos ⁊ non plures, niſi per alios ⁊ alios eadem concluſio fiat.

℄ Propoſituʒ ꝑſpicuuʒ eſt, nã vult oſtẽdere ꝙ ois ſyllogiſmus per ſolos tres terminos ⁊ nõ plures fit. Naʒ volumus cuʒ cõcludiꝛ ſyllo aliquid ineẽ vel nõ ineẽ oſtẽdere. Habemus igiꝛ hos duos terminos, ſed oſtẽdimus hoꝝ habitudinem inter ſe per aliquẽ alium terminũ habẽtem habitudineʒ ad hos ambos, ⁊ per ſeipm/vel concludẽtem/vel diſiungẽtem extremitates, quare tribus ſolis opus eſt terminis in ſyllo. Niſi (inqt) per alios ⁊ alios eadeʒ ꝯcluſio fiat. i. niſi differẽtibus argumentis voluerimus idẽ ꝓbare. Nã tum alio quodã medio vtimur, ceu Plato volens ꝓbare, ꝙ anima ſit imortalis, aliquãdo qdem ꝓbat per hoc mediuʒ ſemꝑ mobile, vt in Phedro, aliquãdo autẽ quia ipſa eſt eẽ animalis ⁊ ãt eẽ corporibus vt in Phedone, aliquãdo autem q͛a nõ corrũpiꝛ a ꝓpria malitia vt in Critone. Naʒ ſi omne ꝙ corrũpiꝛ a ꝓpria malitia proprioqʒ detrimẽto corrũpitur, ⁊ aia a propria malitia non corrũpitur, igiꝛ anima nõ corrumpitur ſecũda figura. Rurſus ꝙ hõ ſit ſuba ꝓbamus aliquãdo per mediũ alal, aliquãdo per mediũ alatum, ois homo animal, omne alal ſuba, igiꝛ omnis hõ ſubſtantia ⁊ de altero ſimiſr. Sed quãdo hoꝝ ꝓbamus vnã qdem cõcludimus cõcluſionẽ, veruntamẽ nõ vno ſyllo. Nã differentia media accepimus, ⁊ ob id differentes ꝓpoſitiones. Nam neqʒ idẽ eſt dicto ꝙ hõ ſit animatus cum h ꝙ homo ſit alal. Similr in aliis quare ſunt plures ſylli. Similr autem inqt ⁊ ſi nõ eodẽ medio termino vtemur nõ eãdem habitudinem habẽte ad extrema idẽ rurſus concludemus, lʒ per alios ⁊ alios, ⁊ rurſus ꝓpter h nõ vnus ſyllo, ſed plures erunt, quia differẽs eſt medię habitudo. Nam hoc eſt id qð hʒ pncipatum in ſyllogiſmis, ceu qñ oſtẽdimus particularẽ negatiuã per pmã ⁊ ſcðam ⁊ tertiam figurã. Etenim hic vna eſt ꝯcluſio, ſed plures ſylli, ⁊ ſi ſyllo per ſyllos ꝓbaretur, nihilominus plures erunt ſylli, q͛a etiaʒ plures ſunt hic ꝯcluſiones. Nam ſemꝑ concluſuʒ in pma figura ꝓpõnẽ illius ſequẽtis facimus propoſitionem ⁊ pmiſſam, ceu quãdo voluerimus oſtẽdere ꝙ iuſtũ eſt bonũ per mediũ pulchrũ ſic, iuſtum eſt pulchrũ, pulchrũ bonuʒ, igiꝛ iuſtuʒ bonũ. Hunc igiꝛ ſyllm probamus p ꝓſyllos. Nam vnde cõſtat qð pulchrũ bonum, dicimus porro iterũ ſic iuſtũ pulchrũ, pulchruʒ deſiderabile, nam pulchrũ ad ſeipm alia cõuertit ⁊ rapit ⁊ ſeipm amare efficit, vnde etiam nomẽ hʒ tãq̄ʒ vocãs oĩa ad ſeipſa, ⁊ appellatur pulchrũ bonũ. Itẽ vnde pʒ qð de

Hoc eſt per greca vocabula / vñ ca / lon pulchrū / ⁊ callo voco hoc noſcunt greci peritĩ,

ſiderabile, bonū ſit, q̄a deſiderabile ⁊ expetēdū eſt cōfe rēs. Nā nullus cupit id qḋ nocet, igitur appetibile eſt bonū. Itē vnde liquet ꝙ iuſtū eſt bonū, q̄a iuſtū eſt expetendū ⁊ expetēdū cōferēs quippe cum nullus deſideret ea quę lędūt, igiť iuſtū eſt cōferēs, ſi iuſtū cōfert, ⁊ conferēs eſt bonū, igiť iuſtū bonum, quare ſi etiā per pſyllogiſmos cōcludemus plures erūt ſylli. At ſi nō ꝑ pſyllogiſmos cōcludimus, ſed ipſas cōcluſiones copulātes, faciemus vnū ſylm̄, ceu iuſtū eſt laudabile, ⁊ laudabile pulchrū, pulchrū expetendū, expetēdū cōferēs, cōferens bonū, igiť iuſtū eſt bonū. Hic inquit ſylls per plures terminos cōcludiť, tamē eſt cōpoſitus ⁊ nō ſimplex. Sed de ſimplicibus eſt ſermo ꝙ neceſſe eſt vt ꝑ tres terminos ſolos concludatur, ceu hic proximi termini qui principatum obtinent tres ſunt cōcludentes probātesq; propoſitum, iuſtum, conferens, bonum.

Ut e/per a/b, ⁊ per c/d.

Hoc eſt exēplum ꝯcluſionis cōcluſę per aliud ⁊ aliud mediū, vt hoiem eē ſubam, per aial, per aiatū, ⁊ animā īmortalem, ꝑ ſemꝑ mobile ſeipſo mobile. Accipit autē e/concluſionem, ⁊ a/⁊ b/duas ꝓpoſitiōes, ⁊ rurſus alias duas c/⁊ d.

Aut per a/b/ ⁊ a/c/ ⁊ per b/c, plura nāq; media eorūdem eſſe/nihil prohibet, his autē exiſtentibus/non vnus, ſed plures ſunt ſylli.

Hoc exēplum eſt oſtēdi eādem cōcluſionem in diuerſis figuris, q̄a vt diximus eadē ꝑticularis negatiua oſtēditur in tribus figuris, vt albū non omni hoī in ipſa prima figura ſic albū nulli ęthiopi, ęthiops alicui hoī, cōcluditur albū non omni hoī, ⁊ in ipſa ſecunda figura albū nulli ęthiopi, hō alicui ęthiopi, ⁊ albū non oī homini. Nam maior in p̄ma figura cōuerſa facit, ſm̄ dico. ſ. negatiua. Nam q̄a album nulli ęthiopi, ⁊ ęthiops nulli, fit igitur ſcḋa figura, ſi autē minorē primi cōuerterimus, dico. ſ. affirmatiuā fit tertia figura. Nā ſi ęthiops alicui homini, ⁊ hō alicui ęthiopi, vide igiť quomō per mutationem elemētoꝝ hoc ſignificauit. Nam a/b/primā figurā ſignāt, ē autē a/mior ꝓpoſitio affirmatiua, ⁊ b/maior negatiua, q̄a igitur in ſcḋa ſeruamus figurā, cōuertimus autem maiorē, ob id ſcḋam per a/c/indicauit ſeruās a/⁊ mutans b. Rurſus q̄a in tertia ſeruamus maiorē, ⁊ conuertimus minorē, ob id etiā ipſe ſeruauit ipm̄ b. Verū mutauit ipſum a/in c. Nā b/c/tertiam indicant figuram.

Aut rurſus quando vtrūq; eorum/ quę a/b/per ſyllogiſmum fuerit acceptum, vt a/per d/e, ⁊ rurſum b/per f/g.

Ideſt quādo duę ꝓpōnes cōprehēſę indigēt pſyllogiſmis, nam demōſtrauimus qḋ iuſtū eſt pulchrum, q̄a iuſtū eſt laudabile, ⁊ laudabile pulchrū, ⁊ ꝙ pulchrū bonū per quę demonſtrauimus itaq; per hęc d/e/⁊ f/g/propoſitiones proſyllogiſmorum ſignificat.

Aut hoc inductione/illud ſyllogiſmo, verū ⁊ ſic plures ſyllogiſmi.

Sępe inq̄t altera ꝓpōnū opus eſt ad ꝓbatiōē ⁊ altera ad deductionem, ceu volumus oſtēdere ꝙ medicina eſt vtilis vitę, ⁊ ſic dicimus medicina eſt ars, oīs ars vtilis vitę, igiť medicina vtilis vitę, alterā ꝟo ꝓpōnum per ſyllogiſmū ꝓbamus ꝙ medicina ſit ars. Eadem medicina ⁊ methodus faciens viā omnia methodus faciēs viā eſt ars, igitur medicina eſt ars. Sed illā per rōnē dicentem oīs ars vtilis vitę, dūtaxat ꝑ inductionē ꝓbam⁹ oſtēdentes qḋ oēs particulares artes ſunt vtiles vitę.

Plures nāq; ꝯcłones ſunt, vt a/ ⁊ b/ ⁊ c.

Nam quādo planū fit ꝙ per pſyllogiſmū hāc ꝓpōnē a/ꝓbamus cōcluſionē facimus a, ſimilr etiā de b/ꝓpoſitione, ſed ex his cōcluſionibus a/⁊ b/ꝓpōnibus factis concludimus c. Sciēdum aūt ꝙ pro e/hic c/accepit, nam ſupra dixit e/concluſionem eſſe ipſius b.

Si igitur non plures/ſed vnus, ſic accidit ꝑ plura eandem fieri concluſionem, vt ꝟo c/ꝑ ea, quę ſunt a/b/impoſſibile.

Quod vult dicere/hoc eſt ꝙ ſi ꝑ plures terminos oſtēdens ſylls diceretť vnus ⁊ nō per pſyllogiſmos, ſic diceretur vnus, vt compoſitus non tamen vt ſimplex. Rurſus ipſum c/accepit pro e.

Sit enim e/concluſum ex a/c/b.

Propoſitū erat oſtendere ꝙ per duas ſolas ꝓpoſitiones principaliſſimas ⁊ ꝓprias cōcluſiones fit ſylls ⁊ nō per plures. Oſtēdit igitur per hęc, nā ſi accidit (inq̄t) ſupponatur per a/b/c/factus ſylls. i. per q̄tuor ꝓpōnes, nam vnūquodq; elementū velut ꝓpōnem accipit, ⁊ concluſerunt ipſe ꝓpōnes ipm̄ e, q̄a igitur (inq̄t) oſtēſum eſt ꝙ ꝓpoſitiones efficiētes ſylm̄ habēt aliquas habitudines inter ſe, diuidens in duas has q̄tuor ꝓpōnes, de vnaquaq; ſectione interrogarē. Nam a/b/ꝓpōnes/vel habēt habitudinē adinuicē/vel nō habēt, ⁊ ſi nō habēt, fruſtra erūt aſſumptę. Nam opꝫ ſylli ꝓpōnes habere habitudinē inter ſe, quare quę nō habēt habitudinē nō efficiunt ſyllogiſmū, ſi autē habēt habitudinē inter ſe, vel e/ꝓpoſitum nobis a p̄ncipio concludunt, vel alterā ꝓpōnum c/d, vel aliud q̄d p̄ter has. Rurſus c/d/ꝓpōnes/vel habēt īter ſe habitudinē/vel nō habēt, ⁊ hę nō habēt quādoq̄dē nihil cōcludentes fruſtra erūt aſſumpte. Si autē habēt, vel tales cōcludūt e/vel alterā ꝓpōnum a/b, vel ꝙppiā aliud pręter has. Hic ergo ſic ſe habētibus ſi a/b/ꝓpōnes concludūt e/habemus q̄ſitum, qḋ ſolum ex duabus ꝓpōnibus fit ſyllogiſmus, ⁊ c/d, ſi ipſe etiā cōcludūt e/vna erit ⁊ eadē cōcluſio ꝑ plures ſyllos cōcluſum, q̄re rurſus plures erūt ſylli, ſi autē c/d/cōcludūt alterā a/b/ꝓpōnum ꝑ pſyllogiſmos erit oſtēſum ipm̄ e. Nam pſyllo hę c/d/ꝓpoſitiones cōcludant vnā ꝓpōnum a/b/ex q̄bus tn̄ concludebatur. Si ꝟo aliq̄d aliud concludant c/d/ꝓpoſitiones nō ſolum plures ſylli fiūt, ſed etiā incōicantes inter ſe. Nam alius eſt ſylls qui per a/b/cōcludit e, ⁊ alius qui concludit per c/d, aliud q̄d, verbi grā z. Sic igiť ſi ſuppoſuerimus a/b/cōcludere ipm̄ e, ⁊ c/d/vel ipſū e/vel alterā ipſarū a/b, vel ꝙppiā aliud p̄ter has. Similr etiā ſi ſuppoſuerimus a/b/cōcludere, vel alteram c/d, vel aliq̄d alterū p̄ter has impoſſibilis eē oſtēditur rō. Nā ſi aliud quid p̄ter hos cōcluderē a/b/c/d/⁊ ipſe aliud p̄ter poſita etiā plures ſylli ſunt ⁊ nō ꝓpoſiti, q̄dem ꝓpoſitū erat e. Si autē ipſarū a/b/alterā per pſyllos aliud q̄d rurſus ⁊ nō ꝓpoſitum oſtēdemus. Nam pſyllogiſmus eſt a/b/cōcludentis c/d, aliud q̄d a/ꝓpoſitis. Si autē a/b/aliq̄d ipſorum c/d/cōcluderēt, ⁊ c/d, rurſus ſi e/per pſyllos concludimus habemus q̄ſitum ꝙ ꝓprię ⁊ principales ꝓpōnes concludētes e/ſunt duę c/d, ſi ꝟo alterā a/b/vel aliud q̄d p̄ter hęc, ſimiliter etiā plures ſyllogiſmi fiūt ⁊ non ꝓpoſiti, quare vbiq; oſtēſum eſt ꝙ neceſſe eſt ꝑ duas ſolas ꝓpoſitiones p̄ncipaliſſimas oēs ſyllogiſmos fieri.

Ergo neceſſe eſt ipſoꝝ aliq̄d aliud ad aliud acceptum eſſe, hoc vt totū/illud vt pars, hoc enī prius oſtēſū eſt, ꝙ ſi fuerit ſyllogiſmus neceſſe eſt terminorū aliquos ita ſe habere,

ſic ſe igitur habeat a/ad b, eſt itaq; aliq̃ ex ipſis concluſio/aut ergo c, aut coꝛuʒ/quę c/d/alterum aut aliud quippiam ꝑter hęc.

¶ Pro hoc aliam ꝓpõnuʒ cõtinere, ⁊ alterã cõtineri. Cõtinet autẽ maioꝛ, ⁊ minoꝛ cõtinetur. Nã ſi dixero ꝙ ſubſtãtia omni aiali, aial omni homini, patet qḋ cõtinentioꝛ ⁊ vniuerſalioꝛ maioꝛ eſt quę dicit ſubſtantia omni aiali. Nam habet maiorem terminum ſubſtãtiam qui continet animal ⁊ hominem.

¶ Et ſi e/gdeʒ ex a/b/tm̃ ſyllogiſmus vtiq; eſſet, c/d/ꝟo ſiquidẽ ſic ſe habẽt, vt ſit hoc vt totum/illud vt pars/erit aliqḋ ⁊ ex illis, ⁊ aut e, aut coꝛuʒ quę a/b/alterũ, vel aliud qppiaʒ ꝑter hęc, ⁊ ſi e/gdem/aut coꝝ quę a/b/alteruʒ, vel plures erunt ſyllogiſmi, aut vt contingebat/idem per plures terminos concludi accidit, ſi ꝟo aliud pręter hęc/plures erunt ⁊ inconiuncti ſyllogiſmi ad ſeinuicem,

¶ Plures igitur ſunt ſylli ſi ipſaruʒ a/b/alterũ cõcludunt, q̃a etiã ↄcluſiones ſunt diuerſę. Sed illud qḋ dicit, aut vt cõtingebat idem per plures terminos cõcludi accidit, ſi e/cõcludũt. Hoc autẽ ſignificat ꝓpõnes cõcludẽtes ideʒ per diuerſa media, ⁊ eas quę per plura media, ⁊ plures figuras, ſilr eandẽ cõcluſionẽ ↄcludũt. Qḋ ꝟo etiã in his plures ſyllogiſmi ſint iam diximus.

¶ Qꝛ ſi non ita ſe habeat c/ad d/vt faciat ſyllogiſmum/fruſtra erunt accepta.

¶ Sunt notanda verba. Nam ſuppõnes per ꝓpõnes c/d/ões alias ſuppõnes. Vel. n. habent habitudinẽ (ingt) inter ſe, vel non habẽt. Et ſiqdem hñt/vel e/cõcludunt/vel alterum a/b/vel aliqḋ aliud ꝑter hęc. Hęc igitur oia ſuppoſuit. Nũc aũteʒ ſupponit, qḋ ſi non hñt habitudinem, neq; aliqḋ cõcludũt. Sed hoc notaui, q̃a inferius etiã reliquas ſuppõnes de ipſo a/b/exercẽs. Nam ſolũ exercẽs a/b/ꝑm c/ꝑfecto ſuppoſuit/inducit nõ fieri ex ipſis c/d/ nullam cõcluſionẽ, decens erat dicere ex his a/b. Nã hic iam ſuppoſuit c/d/nihil cõcludens, pʒ igit̃ ꝙ ſupius ſcribitur qdam erroꝛ. Naʒ omnes libri ſic ſe habent.

¶ Niſi abductionis/aut occultationis, aut alicuius alius taliuʒ gratia. Si autem ex/a/b/nõ e, ſed aliud quid ſit cõcluſio, ex c/d/ꝟo aut horum alterũ, aut aliud quiddã ꝑter hęc, ⁊ plures ſiunt ſylli/⁊ nõ ipſius ſuppoſiti, ſuppoſitum nãq; fuerat ſyllm̃ eſſe ipſius e.

¶ Si ingt a/b/hñtibus habitudinẽ inter ſe, ⁊ ob id cõcludunt aliquã cõcluſioneʒ c/d/ꝓpõnes ſine habitudie fuerint fruſtra erunt accepte, niſi ingt abductionis occultationiſq; cauſa ſint acceptę, abductionis tamẽ pro inductione per ſingula poſuit, ceu etiã ſuperius accipientes, qḋ ois ars ẽ vitę vtilis ⁊ grã fabrilis ne, atq; in alijs ſimilr. Illud ꝟo occultationis tale eſt quãdo voluerim⁹ ſophiſtas cõcludere aliqḋ ſyllo, ꝟ.g. ꝙ voluptas eſt bonũ offerimus ipſis, nõne videtur vobis voluptas eſſe appetẽda, deinde ipſam accipiẽtes ꝓpõnem ſi ſtatim alteraʒ induxerimus dicentes, cur nõ expetendũ eſt bonũ conſentiẽdo cõcluſioni, nõ cõcedet ꝓpõnem, vel etiaʒ q̃ conceſſa fuerãt deponit, quocirca ne ipm lateamus accipientes pꝛioꝛẽ ꝓpõnem, qḋ voluptas expetẽda eſt, parum inſiſtimus ſermoni de ipſo expetẽdo, quid ſit ⁊ quot modis dicatur ⁊ alia infinita eiuſmodi volẽtes occultare illationẽ ſylli, deinde expellẽtes dimittẽteſq; ꝑmã ꝓpoſitiones, poſt plura etiã alterã interrogamus. Si ois appetitus boni ſit appetitus, ⁊ accipientes hoc copulamus ꝓpoſitiones ⁊ cõcluſionẽ oſtendimus. Hoc igit̃ eſt quod ingt, vel occultationis. i. occultare volẽtes illationẽ ſyllogiſmi extrinſecus qbuſdaʒ ſępe vtimur. Iteʒ illud aut alicuius alterius taliũ gratia. i. lõgitudinis ꝓrogandiſq; rationũ verboꝝ ⁊ repletionis, aut alicuius grã ne ſit arrida ratio, ⁊ maxime quãdo ad demõſtrãduʒ reſpicit, ceu quando dicẽtes iuſtuʒ pulchrum, ⁊ pulchrũ bonũ paruʒ extendimus ſermonem de pulchro.

¶ Qꝛ ſi ex c/d/nulla efficit̃ cõcluſio, fruſtra accepta ea fuiſſe accidit, ac ſyllm̃ non eſſe eius, qḋ a principio, quare planum ꝙ omnis demonſtratio ⁊ omnis ſyllogiſmus erit ſolũ ꝑ tres terminos. Quũ aũt hoc planũ ſit, manifeſtũ ꝙ ⁊ ex duab⁹ ꝓpõnib⁹ ⁊ non pluribus, tres nãq; termini duę ſunt propoſitiones.

¶ Horuʒ verboꝝ cauſa notaui ſuperius, Nam patet qḋ de a/b/eſt ſermo. Naʒ ſupponẽs ſuperius a/b/concludere ipm e, quędaʒ paulo ante dicendo. Si autẽ ex a/b/non e/ſed alia ſit cõcluſio, cõſequens erat inducere. Si autem non ſit ex a/b/aliqua concluſio. Verum contextus habʒ c/d, quare patet ꝙ erroꝛ eſt.

¶ Niſi aſſumat̃, quẽadmodũ ex principio dictuʒ eſt ad ſyllogiſmorum perfectionem.

¶ Ideſt niſi per inductionem/vel per proſyllogiſmi propoſitiones probabimus.

¶ Planum itaq; ꝙ in qua ratione ſyllogiſtica/non ſunt pares ꝓpoſitiones, per quas concluſio propꝛia ſit (quaſdam nãq; ex ſuperioribus concluſionibus, neceſſe eſt ꝓpoſitiões eſſe) hęc ratio, aut nõ eſt ratiocinata, aut plura neceſſarijs interrogauit ad poſitionem.

¶ Si oſtẽ ſum eſt ꝙ quę maxime cõtinẽt ſylli ꝓpoſitiões duę ſunt Naʒ proſyllogiſmoꝝ. vʒ. cõcluſiones ꝓpõnes ꝓpoſiti ſyllogiſmi ſiũt. Neceſſe igitur vt in quo ſyllogiſmo plures ſunt q̃ duę ꝓpõnes hunc vel proꝛſus nõ eſſe ſyllm̃, ceu ſi diceres equus aial, canis quadrupes, homo bipes, vel plures q̃ neceſſaria ⁊ eos quę maxime continent ꝓpõnuʒ rõcinando penitus ſecuʒ diſponere, ceu volens oſtẽdere ꝙ hõ ſit ſba dicaʒ ꝙ homo eſt riſibile, ⁊ riſibile animal, ⁊ aial ſubſtãtia, homo igit̃ ſubſtãtia. Nam patet additio ipſius riſibilis eſt ſupflua, nã ſufficiebat dicere animal oſtendendo ꝙ ſit ſubſtantia per ſe.

¶ Si itaq; ſyllogiſmi ſm̃ ꝓpꝛias accipiant̃ ꝓpoſitiones, omnis erit ſyllo/ex ꝓpõnibus quideʒ paribus, ex terminis autẽ imparib⁹, vno nãq; plures termini q̃ propoſitiones.

¶ Propõnũ per hęc oſtẽdere quouis mõ ſe habeant adinuiceʒ numero termini ⁊ ꝓpões ⁊ cõcluſiones, inquit igitur ꝙ ſi ꝓpꝛias acceperimus ſylli propoſitiones, certe ꝓpoſitiones erunt pares, ⁊ termini impares, ideſt duę ꝓpoſitiones ⁊ tres termini.

¶ Concluſiones ꝟo dimidiũ ꝓpoſitionuʒ.

¶ Ideſt vna eſt harũ ↄcluſio. Nam duabus exiſtẽtib⁹ ꝓpoſitionibus, dimidiũ hoꝝ eſt vnuʒ ꝑfecto, qḋ ſi per pꝛoſyllogiſmos probauerimus cõpoſitus erit ſyllo. i. ſi concluſiones proſylloꝛuʒ copulãtes ſic adducemus rationem, ceu iuſtũ ordinis eſt cauſa ⁊ ordinis cauſa pulchruʒ, pul-

chrum expetēdum, expetēduʒ bonū, iuſtuʒ igiẗ bonū. Si militẽ īngt, termini plures vno ſunt ꝙ ꝓpōnes, ⁊ pluribꝰ minime, eqdem termini impares, ꝓpōnes pares ſunt, ⁊ vniuerſalẽ oppoſito mō ſe habēt. Naʒ terminis exiſtentibus imparibus ꝓpōnes pares ſunt ⁊ viciſſim. Cōcluſiones aūt īngt, in his eūdē ordinē non hñt. Nō enīs dimidiuʒ ꝓpōnum ſed multo plures ꝙ termini ⁊ ꝓpōnes. Nō ex ꝑncipio īngt, cōcluſionibus ſuppoſitis vno minus ꝓponiẗ ꝯcluſio ꝙ termini. Qḋ aūt dicit/hoc eſt, ſi fuerint tres termini a/b/c/in facientibus cōcluſionē ipſius a/ante c/ſi adderet̃ alter terminus, ceu d/cū ꝑexiſtētibus terminis, fuerāt aūt tres a/b/c/vno minus diuerſę addunẗ cōcluſiōes. i. duę vt oēs tres ſint ꝯnes, ſʒ erat ex ꝑncipio a/ante c/ſit nūc ⁊ ipſius b/ad d, ⁊ ipſius a/ad d/eadeʒ illatio in omnibus ſemper proſyllogiſmis fit.

Sed quū per ꝓſyllogiſmos ꝯcludūtur, aut per plura media non cōtinua, vt a/b, per c/d, multitudo quidem terminoꝛuʒ, conſimiliter vno ſuperabit propoſitiones.

Planuʒ eſt ꝙ aliquādo hoc fit per ꝓſyllogiſmū, qñ ꝓpoſitiones ꝓbantes ipſa deductione ſyllogiſtice ꝑ ſe vtemur, ceu vnde liquet ꝙ iuſtū pulchrū, dicimus ſic, iuſtū eſt ordinis cauſa, ⁊ ordinis cauſa pulchrū, igiẗ iuſtuʒ eſt pulchruʒ, per plures autē terminos quādo ſyllm cōpoſituʒ faciemus ordinātes aliqua intermedia inter iuſtuʒ ⁊ pulchrū, vt ordinis cauſa, ⁊ rurſus inter bonū ⁊ pulchrū expetēdum, deinde oēs ꝓpōnes cōiungimus, vt iā diximus. Sed illud (nō cōtinua) .i. quādo accepti termini extrinſecus nō fuerint cōtinui inter ſe, ceu ſi aſſumpti fuerint ad ꝓbationē huius qḋ iuſtuʒ bonū, duo termini, ſcʒ ordinis cauſa ⁊ expetēdum. Sed hi non deinceps īter ſe poſiti fuerint, ſʒ lōge a medio termino, dico ſ. a pulchro, niſi quęcūqʒ in his qui extra accidūt termini nō ſm continuationē poſiti ſequūtur, hęc etiā in his qui ponuntur ſm cōtinuationeʒ inuariabiliẽ ſequunẗ, ſed velut ꝟ ambiguuʒ magis poſuit Ariſto. ponūtur etiā termini tales coꝝ qui extra incidūt vt quādo qḋ pulchruʒ bonū ꝑ mediuʒ e/deſiderandū ⁊ cōferens ꝓbabimus. Nam hos deinceps ⁊ conſequenter ordinamus pulchrū expetendus, ⁊ expetendū conferens, ⁊ conferens bonum.

Aut eni extrinſecus/aut ad mediū poneẗ intercidēs terminus, vtroqʒ aūt mō accidit interualla vno minora eſſe terminis.

Si habuerimus tres terminos poſitos hos a/b/c/indiguerimuſqʒ alio quodā termino neceſſe eſt omnino hūc extrinſecus ab his ponere, vel ante a/dico vel poſt c/vel inter, vel ipſius a/b/vel ipſius b/c.

Propoſitiones ꝟo ęquales ſunt interuallis, non tamen pares ſemper erunt, illi auteʒ impares, ſed viciſſim, quando propoſitiones pares/impares termini, quuʒ ꝟo pares termini/propoſitiones impares.

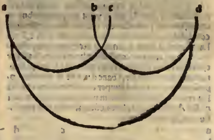
Scimus ꝙ ſm aliā intelligentiā ꝓpō eſt ꝓpoſitio, ⁊ ſm aliam appellatur interuallum, vt diximus, quia igiẗ idē ſunt ſubiecto merito ſunt ęquali numero.

Simul eniʒ cū termino vna addiẗ ꝓpō, vndecunqʒ addaẗ terminus, q̄re qñ ille pares/iſti impares erūt neceſſe eſt ꝑmutari, quū eadem fiat appoſitio. Concluſiones ꝟo non ēt eundem habebunt ordinem, neqʒ ad terminos, neqʒ ad propoſitiones, quum eni vnus terminus additur, concluſiones addenẗ vna pauciores ꝑexiſtentibus terminis.

Probatio huius ꝙ neceſſe eſt terminos viciſſim ſe habere cū ꝓpōnibus ſm numerū parem ⁊ imparē. Naʒ ſi ꝓpoſitis terminis, īngt, alter terminus adderet̃ ex neceſſitate ſtatiʒ ⁊ altera adderet̃ ꝓpō, neceſſe oīno eadeʒ additione, vt termini fiāt ⁊ ꝓpōnes, ⁊ ita viciſſim alternātur iuxta numerū pareʒ ⁊ impareʒ. Naʒ ſi ſunt tres termini, duę ſunt ꝓpōnes, quare ꝓpōnes pares, ⁊ termini ipares, qḋ ſi adderetur alter etiā altera propoſitio adderet̃, q̄re facti ſunt viciſſim, propoſitionibus impares. Nam tres, illę duę, ſi quatuoꝛ, illę ꝟo tres.

Ad ſolū nāqʒ vltimū nō facit ꝯcluſioneʒ, ſʒ ad alios oēs, veluti ſi a/b/c, adūciaẗ ipſʒ d/ſtatim ⁊ concluſiones duę adijciūtur, ⁊ quę ad a/⁊ quę ad b, conſimiliẽ aūt ⁊ in alijs.

Supponēs extrinſecus adduū terminum hoc dicit, qḋ vno termino addito, neceſſe eſt vno minores exiſtibꝰ terminis addere cōcluſiones hic patet. Naʒ ſine ſolo extremitate poſtꝙ poniẗ ꝙ proponiẗ/ſiue in ꝑncipio/ſiue in fine cum alijs oībus facit cōcluſiōes. Nā ſuppoſiti ſint quatuoꝛ a/b/c/d, deinde addaẗ e, pʒ igiẗ ꝙ pōt cōcludi ꝑ ipſm oēs alios ſine extremo, dico ſcʒ ſine ipſo d.

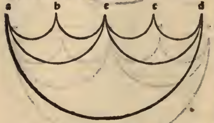
Veruʒ ⁊ ſi ad mediū itercidat/eodē mō, ad vnū nāqʒ ſolum/non faciet ſyllogiſmum.

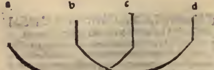
Supponēdo extrinſecus terminum, nūc īngt, qḋ ⁊ ſi in mediū adderetur idem rurſus accidet. i. cōcluſiones erūt numero minores pauciores/ue ꝓpoſitis terminis. Nam ſi e/intermediū alioꝝ adderetur, ceu inter b/c, rurſus erūt tres addite cōcluſiones, ſcʒ ipſius a/ad e, ⁊ b/ad c/⁊ e/ad d, ſed horū nihil erat a ꝑncipio, ſed ipſius a/ad c/⁊ ipſius b/ad d, ⁊ ipſius c/ad e. Veruʒ qa Ariſto. īngt, ꝙ ad vnū

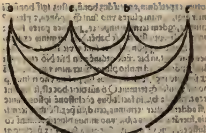
ſolum nõ facit ſyllm, neceſſe eſt vt hoc abijciemus ſiãq̃ rõne exercitata in duabus ꝓpõnibus. Nã duab⁹ exñtibus ꝓpõnib⁹ ſi ad mediũ inciderit terminus ſit cauſa vt alterũ intervallũ efficiat cõcluſionẽ, ceu b/c. Nam medius ipſius a/b poſitus eſt e. Fecit igit̃ ipſius a/ad b/cõcluſionẽ, ſi aũt ad vnũ ſolũ intervallũ nõ facit ꝯnẽ, qd alterũ efficiet, patet ꝙ ſi nõ acceperimus, velut in duob⁹, ſed in plurib⁹ ꝙ erit falſa rõ. Ponanẽ rurſus ꝓpõnes tres q̃tuor terminoꝝ a/b/c/d, ⁊ ſicidat ipſũ e/inter b/c, p̃ʒ igit̃ ꝙ vno intervallo cauſa ſit incidẽs faciendi ꝯnẽ b/c, ſed ad reliq̃ intervalla nõ efficiet, dico ſcʒ a/b, ⁊ c/d, ſiet aũt adhuc plurib⁹ nõ faciet ſi fuerint plura intervalla.

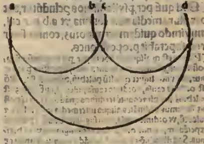
Quare multo plures concluſiones erũt ⁊ terminis ⁊ propoſitionibus.

Nam ſi ſupponerentur ex principio quatuor termini, patet ꝙ propoſitiones tres ſunt, ⁊ cõcluſiones tres ipſi⁹ a/ad c, ⁊ ipſius b/ad d, ⁊ ipſius a, rurſus ad d, ſi adderetur alter terminus, ceu e/adduntur aliæ tres concluſiones ipſius a/ad e/b/ad c/e e/ad d, vt fiant omnes concluſiones ſex. Sunt autẽ omnes termini ſex, ⁊ propoſitiones tres, igitur plures concluſiones q̃ termini ⁊ propoſitiones, ⁊ quanto plures terminos adiecerimus, tanto augemus concluſiones, ſexto igitur addito termino fiunt decem concluſiones, quare plures ſunt concluſiones q̃ termini ⁊ propoſitiones ſimul. Nam termini ſeptem, propoſitiones ſex, vt fiant omnes tredecim, concluſiones autẽ 16, ⁊ ſic ſemper addito termino augetur numerus concluſionum, aliquando autem velut propoſitionibus acceptis, nam ad probationem b/concluſionis aſſumpta concluſio propoſitio fit, ceu concludentes a/ad c, ſi volumus, rurſus a/per d/concludi accipimus propoſitionem a/e, quæ erat ante concluſio, ⁊ hanc c/d, rurſus ſi per e/a/voluerimus concludere accipiemus a/d, propoſitionem quæ erat concluſio, ⁊ hanc d/e, ⁊ ſic in omnibus propoſitionibus facies, ſed ſemper dimidium, nam oportet ſm vnamquãq; concluſionem duas propoſitiones accipi, ſed Ariſto. vt dixi plures, dũtaxat dixit eſſe concluſiones q̃ propoſitiones.

Quoniã autem habemus de quibus ſyllm, ⁊ quale in vnaquaq; figura.

Videlicet de ꝓblematibus ⁊ quale in vnaquaq; figura, id eſt concluſio, ꝙ in prima omnia, ⁊ vniverſaliter ⁊ particulare affirmativum ⁊ negativum.

Et quot modis monſtratur.

Quia vl̃e affirmativũ ⁊ in ſola prima figura, ⁊ in vno mõ, ⁊ vl̃e negativũ in prima ⁊ in ſcda, ⁊ in prima ſemel, in ſecunda bis, ⁊ in tertia figura particularis negativa, ⁊ in oib⁹ figuris. Vꝫ in p̊ ſemel, in 2ª bis, in 3ª ter.

Manifeſtum nobis eſt ⁊ quale problema difficile, ⁊ quale bene argumentabile, qđ enĩ in pluribus figuris, ⁊ per plures caſus concluditur/facilius, quod autem in paucioribꝰ ⁊ ꝑ pauciores difficilius argumentabile, vl̃e itaq; affirmativum per ſolam primaꝫ monſtratur figuram, ⁊ per hanc vno tñ mõ, privativum autem, ⁊ per primam, ⁊ per mediã, ac per primam quidem vno ſolũ modo, per mediaꝫ duo dupl̃r, ſed affirmativum in parte per primã ⁊ per vltimã, vno tñ modo ꝑ primã, trifariã autẽ per vltimã. Privativũ duo ſm partem/in omnibus figuris monſtrat̃, p̃terq̃ ꝙ in prima quidem ſemel, in media duo atq; vltima, in illa bifariã, in hac tripl̃r. Planũ itaq; ꝙ vl̃e p̃dicativum, cõſtruere quideꝫ difficillimũ, deſtruere duo facilius, oĩno aũt tollere vl̃ia facilius, q̃ ea q̃ ſunt in parte.

Intentio per hæc eſt oſtẽdere q̃le ꝓblema poſſit citius probari, ⁊ quale nõ, ⁊ quale facilius ad confutãdũ, ⁊ q̃le

non

non. inquit igitur ꝙ oſtenſa in pluribus figuris, ⁊ per plures modos hęc probare promptum eſt ⁊ facile, ſed hęc ſunt particularia, quia inquit, particularia probare volentes, ⁊ per ipſaſmet, ⁊ per vniuerſales probamus, ſed reprobamus ⁊ confutamus per ſolas vniuerſales, nam ſi oſtendero ꝙ alicui, ⁊ rurſus ꝙ omni particulare affirmatiuum probando, quoꝝ reprobabo per ſolam vniuerſalem negatiuam, ⁊ vniuerſalis affirmatiua ſolam per ſeipſam comprobatur ⁊ reprobatur per vniuerſalem negatiuam, ⁊ per particularem, nam ſi oſtendero ꝙ nulli vel non omni auferam ꝙ omni. Rurſus vniuerſale negatiuum probatur ſolum per ſeipſum, ſꝫ reprobatur per vniuerſale affirmatiuum, ⁊ per particulare, nam ſi oſtendero ꝙ vel omni/ vel alicui, auferam nulli, ⁊ particulare negatiuum reprobatur per ſolum vniuerſale affirmatiuum, probatur autem in omnibus figuris, ⁊ per plures modos, quare vniuerſale affirmatiuum quo ad probationem difficile eſt, nam per vnuꝫ modum ⁊ figuram vnam probatur, ſed quoad confutationem facile, quia vniuerſali negatiua ⁊ particulari tollitur, quorum vniuerſale in duabus figuris probatur ⁊ oſtenditur, ſemel in prima/bis in ſecunda, ⁊ particulare negatiuum in omnibus figuris, ⁊ in prima ſemel, in ſecũda bis, in tertia ter. Similiter vniuerſale negatiuũ magis facile eſt ad probandum, ⁊ minus ad reprobandum per eaſdem cauſas, particulare affirmatiuum tertium ordinem habet, ⁊ quartum particulare negatiuũ.

❡ Nãqꝫ ⁊ ſi nulli, ⁊ ſi alicui non inest/ſublatum eſt, horum autem alicui quidem non/in omnibus monſtratur figuris/ nulli vero in duabus.

❡ Patet quod vniuerſale affirmatiuum, nam hoc eſt ꝙ ꝑ ambas negatiuas tollitur per vlem ⁊ particularẽ.

❡ Sed eodem pacto ⁊ in priuatiuis.

❡ Eodem modo vniuerſale quoad probationem difficilius particulari, ſed ad cõfutationem facilius.

❡ Nãqꝫ ⁊ ſi omni ⁊ ſi alicui/ ſublatum eſt/ quod a principio, hoc autem erat in duabus figuris, in ijs vero/quę ſunt in parte/vno tantũmodo, aut omni, aut nulli oſtendenteꝫ ineſſe, ſed conſtruenti faciliora/quę in parte, nãqꝫ ⁊ in pluribus figuris/ ⁊ per plures caſus.

❡ Idest vniuerſale negatiuum, nam hoc per ambas affirmatiuas tollitur per vniuerſalem ⁊ particularem, ⁊ B volens ſignificare, dico ſcilicet vniuerſale negatiuum ſubiungit. Hoc autem erat in duabus figuris.

❡ Et omnino non oportet latere/ꝙ deſtruere per ſeinuicem eſt, ⁊ vniuerſale per ea/quę ſunt in parte, ⁊ hęc per vniuerſalia, conſtruere vero non eſt vniuerſale per ea/quę ſunt ſm partem, ſed per illa hęc eſt.

❡ Inquit, ꝗ magis poſſint probari particularis ꝙ vniuerſalis, ⁊ reprobari difficilius communi ratione perſpicuum eſt, quia particularis ſuamet ope, ⁊ per vniuerſales probantur, per ſeipſas ac ſua ope, ceu quando oſtendero quod animal, homo, ⁊ non omne animal homo, per vniuerſalem quoqꝫ, ceu quando oſtendero ꝙ omnis homo animal. Nam ſi omnis profecto etiaꝫ aliquis, ⁊ rurſus quando oſtendero ꝙ nullus lapis homo, patet ꝙ etiam non omnis. Nam dictum eſt ſępe quomodo accipitur particularis negatiua, equidem probãtur dupliciter particularia, reprobatur autem dũtaxat ꝑ vniuerſalia, illud aliquis per nullum probatur, ⁊ illud non omnis per hoc omnis, verũtamen vniuerſales ꝓbantur, dũtaxat per ſeipſas, ⁊ reprobantur etiam per ſeipſas, ⁊ per particulares, equidem illud per omnis, per nullus ⁊ non omnis, ⁊ nullus per omnis ⁊ aliquis.

❡ Simul autem manifeſtum ꝙ ⁊ deſtruere facilius eſt/ꝙ conſtruere, quomodo igitur efficiatur omnis ſyllogiſmus, ⁊ per quot terminos ac propoſitiones, ⁊ quomodo ſe habentes inuicem. Amplius quale problema in vnaquaqꝫ figura, ⁊ quale in pluribus, ⁊ quale in paucioribus monſtratur/planum ex dictis.

❡ Non vniuerſalem oportet accipere, quia falſa erit ratio. Nam particulares magis probantur ꝙ confutantur, vt oſtenſum eſt, quare in vniuerſalibus hoc ſolum congruet.

❡ SECTVM SECVNDVM DE ABVNDANTIA PROPOSITONVM.

Quomodo autem abũdabimus ſyllogiſmis ipſi ſemper ad poſitum, ⁊ per qualem viam accipiemus principia/ quę circa vnumquodqꝫ/iam nunc dicendum, non enim ſolum fortaſſe oportet generationem conſiderare ſyllogiſmorum, veruꝫ ⁊ faciendi potentiã habere.

❡ Prima libri ſectio finem habet in qua de generatione ſyllogiſmorum nos docuit, deinceps initium facit a ſecunda parte in qua docet quomodo problemate nobis propoſito poſſimus abundare propoſitionibus ꝓbantibus hoc, ceu ſi quis nobis hoc problema proponeret, vnde copertum eſt ſi animus ſit imortalis. Quadam ergo ratione via ⁊ methodo poterimus propoſitiones inuenire, quas complicantes inuicem propoſitum ꝓbabimus. Nam ſcientis eſt non ſolum ſpecies rerũ ſubiectarum conſiderare, ſed etiam materiam ⁊ idoneitatem ad receptionem talium formarum ⁊ ſpecierum eligere, ceu nauium conſtructor idonea conſiderat ligna ad conſtructionem nauigij, ⁊ ędificator lapides aptos ad ędificationem, ſimiliter etiaꝫ in cęteris. Sic ergo Ariſto. teles ſpecies ſyllogiſmorum nobis tradens, ⁊ ſpecies ſyllogiſmorum concluſionum. E dicendo qualis in vnoquoqꝫ ſyllogiſmo ſit concluſio in ſimplicibus ⁊ mixtis, nunc deinceps docet quomodo poterimus propoſitiones in vnamquãqꝫ concluſionem inuenire. Equidem materia ſyllogiſmorũ ſunt propoſitiones. Sed priuſꝙ tradat nobis hanc methodum, prius quęrit de quibus apti ſumus ratiocinari ſyllogiſmo. Nam trifariam inquit rebus diuiſis atqꝫ vniuerſalibus exiſtentib⁹ ſemper his quę de alijs pręędicantur, ⁊ nunꝙ ſubijcientibus alijs in pręędicatione, quales ſunt genera generaliſſima, dico ſcilicet decem pręędicamenta, ⁊ quibuſdam nunꝙ de alio proprie pręędicantibus, ſed ſemper ſubijcientibus, quales ſunt particularia ⁊ omnia indiuidua, ⁊ quibuſdam medio modo ſe habentibus, ⁊ aliquando pręędicantibus de aliquibus, ⁊ aliquando ſubijcientibus alijs in ꝓ

dicationem,quęrendum itaqꝫ eſt de quibus ſyllogiſmi ⁊ cõſiderationes nobis ſunt,patet autem ꝙ fere circa ſola media.Nam ſi ſyllogiſmus vult quęrere aliquid de aliquo,vel ab aliquo ineſſe,⁊ generaliſſima non habent ſuapte natura,vt de ipſis prędicata alia ſint patet,ꝙ aliquis non habebit de his ſyllogiſmo cõcludere.Nam de aliquibus conſiderationes fiunt,num hoc huic inſit vel non inſit,ceu num inſit animę immortale,vel non,q̃re etiam problemata de generaliſſimis ſiquidem ſunt de his eſſent,ceu ſi ſubſtantia forte ſit,aut ingenita ſit,quare ſi nihil de vniuerſaliſſimis generibus eſt prędicatuȝ,quia ipſis nihil eſt vniuerſalius,neqꝫ problema erit de illis,neqꝫ ſyllogiſmus,niſi raro de his fiat ꝓblema,ſed quale ⁊ quomodo ipſe docebit.Atqꝫ quod ipſa alijs inſint vel non inſint,poſſunt oſtendi,ſed de ſingularibus ſimiliter nullus ſyllogiſmo concludet,ceu aliquid ineſt/ vel non ineſt Socra.vel Platoni.Nam ſenſibilia ſunt hęc,⁊ ſenſibilia ſenſu percipiuntur non ratione.Nam ſi quis de Socrate tentaret oſtendere quod albus/ vel ſimus ſit,eo quod non habet materiam idoneam ad ſyllogiſmi generationem,⁊ quia rem efficiet in euidentiorem perceptioni per ſenſuȝ,quare problemata ⁊ ſyllogiſmi prorſus de his quę ſunt medio modo fiunt,cęterum cuȝ dicit principia quę circa vnumquodqꝫ,ideſt propoſitiones circa vnumquodqꝫ problema.

¶Omnium itaqȝ entium,hęc quidem talia ſunt,vt de nullo vere vniuerſaliter prędicẽtur,vt Cleon ⁊ Callias,⁊ quod ſm vnumquodqȝ ⁊ ſenſibile,de his autem alia,etenĩȝ horum vterqȝ homo ⁊ animal,illa ꝟo/ipſa quidem de alijs prędicatur,de his autem alia prius non prędicantur,ſed ⁊ alia ⁊ ipſa de alijs,⁊ de ipſis altera,vt homo de Callia,⁊ de homine animal.Quod igitur entium quędam de nullo apta nata ſunt dici/ manifeſtum,ferme enim ſenſibilium vnũquodqȝ tale eſt.

¶Nullum enim particulare aptum eſt de alio prędicari,niſi per accidens,vt deinceps dicemus,⁊ hoc nõ vniuerſaliter,ſed particulariter.Naȝ ſi dixero ꝙ omnis homo Socrates eſt/vel Plato,patet ꝙ talis eſt falſa prędicatio.Adiecit autem ⁊ ſenſibile,quia omnia ſenſilia particularia ſunt,⁊ ipſa alijs ſubijciuntur in prędicatione et vniuerſalibus ⁊ accidentibus.Hęc autem de alijs non prędicantur niſi pręter naturam,vt quando dixero hoc caluum eſt Socra.vel per accidens vt quando dixero/ hoc caluum Phs eſt.

¶Vt de nullo prędicetur,niſi vt accidens,dicimus nãqꝫ aliquando album illud Socratem eſſe ⁊ accedens Calliam.

¶Nullum inquit particulare de alio prędicatur niſi per accidens,vt quando dicimus,ꝙ caluum illud Socrates eſt,Sciendum ꝙ in naturali hanc prędicationem pręter naturam dixit eſſe non per accidens verius dicens.Naȝ inquit in illis ꝙ prędicatorum alia ſunt ſm naturaȝ,alia ꝟo pręter naturam,⁊ alia per accidens,Et ſm naturaȝ quidem,ceu quando vniuerſaliora de particularioribus prędicantur,vt homo de Callia,⁊ color de albo,vel accidentis de ſubſtantię,vt quãdo dicimus Socrates Phs eſt/vel ſimus,⁊ pręter naturaȝ,vt quando ſubſtantię de accidentibus prędicantur,quam prędicationem per accidens hic dixit,velut quum dixero quod caluum accidens eſt Socra.⁊ per accidens,quando accidens de accidente prędicatur,vt quando diceremus ꝙ caluum illud Phs eſt,nam accidit caluo eſſe Philoſophum.

¶Quod autem ⁊ ſurſum tendentibus,ſtat aliquando,rurſus dicemus,nunc ꝟo ſit hoc poſitum.

¶Vt inquit,deorſum tendentes poſtq̃ peruenimus ad particularia maxime,non amplius habemus facere et aſſignare quod prędicata de aliquo ſint,ſed ſolum manent ſubiecta,ſimiliter etiam ſurſum aſcendentes,ideſt ad vniuerſaliora incidimus in aliqua,quibus vniuerſaliora amplius inuenire non poſſumus vt de ipſis prędicẽtur,ſed ſolum manent prędicata.Hęc autem ſunt deceȝ prędicamenta.Hoc igitur inquit,ꝙ ſic ſe habet,dico ſcilicet ꝙ ſunt quędam vniuerſaliſſima non habentia ſupra ſe alia,ſed quę ſint,in alijs oſtendemus.Naȝ demonſtrauit in facultate demonſtrandi ꝙ non in infinituȝ ꝓcedunt prędicata,ſed neceſſe eſt ſtare cum verſus ſupmum,tum etiam verſus infimum.Sed hoc nunc velut conceſſum accipiatur inquit.

¶De his igitur non eſt demonſtrare alteruȝ prędicatum,niſi ſm opinionem,ſed hęc de alijs,neqꝫ quę ſm ſingula/de alijs,ſed altera de illis,quę ꝟo intermedia ſunt,planum ꝙ vtroqꝫ modo contingũt,nãqꝫ ⁊ ipſa de alijs,⁊ alia de his dicentur.

¶Vere inquit,nullum eſt de decem prędicamentis prędicatum,niſi aliqua opinio tenuit apud quoſdam eſſe hoc falſum.Nam exiſtimauerunt aliqui ens,vt genus pꝛędicari de decem prędicatis.Sed hoc oſtenſum eſt in decem prędicamentis non eſſe verũ ens,ſed quod ſit vox ęquiuoca ens diuiſa in diuerſa ſignificata.Rurſus et vnum quidam opinati ſunt de ipſis prędicari,quod ẽt neqꝫ ipſum eſt genus,ſed veluti ens,ſed etiam qui vnuȝ aliquid elementorum principiuȝ ſupponentes,vel ignẽ,vel aliud quid pręter hęc.Nam hoc patet,quia vt genus pꝛędicatum faciunt de decem prędicamentis.

¶Et quaſi rationes ⁊ conſiderationes ſunt maxime de his.

¶Merito.Nam ſyllogiſmi ⁊ demonſtrationes quęrunt aliquid de aliquo prędicatum vel non,ceu de anima pꝛędicatur immortale/vel non.Generaliſſima igitur,ſiue alia non habentia prędicata de ſeipſis nullam talem inquiſitionem habent,ſed maxime particularia,rurſus q̃ ſunt ſenſibilia,quia ſolum ſubijciuntur.Similiter nullũ tale quęſitum habent,ſed media quia partim ſubijciuntur,⁊ partim prędicantur in hanc incidunt quęſtionem,an aliquid de aliquo,vel non prędicetur.

¶Oportet itaqȝ propoſitiones circa vnumquodqȝ ſic excerpere/ ſupponentem ipſum primum ⁊ definitiones/⁊ quęcũqȝ propria rei ſunt.

¶Cum dixerit de aliquibus eſſe demonſtrationes ⁊ ꝓblemata,quia ſunt de his quę medio modo ſe habent cum partim apta ſint prędicari,⁊ partim ſubijci inter ſe hinc reliquum nobis methodum tradit inueniendi pꝛopoſitiones propoſito problemate,ideo inquit,quando voluerimus aliquid ineſſe,vel non ineſſe probare,primo ipſum prędicatum terminum ⁊ ſubiectum,ceu quęrimus oſtendere ꝙ voluptas bonum eſt.Notanduȝ tũc

bonum

bonum eſt & voluptas deinde quęrenda, & notandum eſt quid vtrunq; eorum ſequatur, ceu ꝙ bonum ſequitur ipſum vtile & eligibile, & alia quę ſunt in ipſa figura. Item voluptatem ſequuntur motus, actus ſm naturam & reliqua. Rurſus inquit eligenda eſſe quę vtrunq; ipſorum ſequitur, ceu bonum ſequitur fęlicitatem & reliqua, & voluptas ſanitatem & reliqua. Patet autem ꝙ quę aliquid ſequuntur, vel in plus ſunt, vel adęquata, nam ſequuntur hominem animal & in plus, & riſibile ęqualiter, quare in pręidicatis ordo eſt, item quę ſequuntur, vel ęqualiter, vel in minus. Etenim & riſibile aliquid ęqualiter ſequitur, & Phm vel grammaticum in minus, quare & quędam quę aliquis ſequuntur, partim loco ſubiecti ordinatur. Item inquit, eligendam eſſe etiam ea quę ſunt ab his aliena, ceu a bono imperfectum fugiendum, & a voluptate morbus labor, nam qui ſic hęc elegerit facilis erit ei inuentio propoſitionū, vt in ſequentibus oſtēdetur. Exponentes igitur nos tāq; de omnibus terminis, dico ſcilicet de bono & voluptate figurā ipſa verba conſiderabimus poſtea.

¶ Sit igitur illud in quo a/bonum.ideſt terminus qui pꝛedicatur, ꝛ id in quo b/que conſequuntur ipſum, que ſunt eodem vniuerſaliora, ꝛ pꝛedicantur de ipſo, ꝛ ea in quibus c/que bonum ſequitur, igitur ipſis bonum eſt vniuerſalius, ꝛ de eiſdem pꝛedicatur, illa vero a bono aliena in quibus d, de quibus etiam ipſum negatur, ꝛ ipſis de ipſo. Rurſus illud in quo e/voluptas, ideſt terminus qui ſubijcitur in pꝛoblemate, ꝛ ea in quibus f/conſequentia ipſum, ꝛ ea in quo ipſum h/que ipſe ſequitur, ꝛ que in eo th/aliena ab ipſo. Verum illud notandum eſt quod cum plura ſint que adequantur ceu bonum, ꝛ expetendum, certe patet ꝙ in his alterum viciſſim/alterum diceretur ſequi. Etenim bonum eligendum ꝛ eligendum bonum in talibus. igitur nihil intereſt ad pꝛopoſitum accipere aliquod conſequens. Nam ſi pꝛopoſitum fuerit in conſideratione bonum, accipiemus vt conſequens eius eligendum, ſi vero fuerit pꝛopoſitum eligendum, vt conſequens eius accipiemus bonū, ꝛ ita in alijs omnibus. Cum dicit ſupponentem ipſum pꝛimū, ideſt pꝛopoſitum nobis in pꝛoblemate terminum ſubiectum ꝛ pꝛedicatum. Et definitiones ꝛ quecunqꝫ pꝛopꝛia rei ſunt. Nam aliquando definitionibus indigemus in demonſtratione, aliquando pꝛopꝛijs, ceu riſibile de homine, motum ad latus, recte ambulans, ſolum animalibus pꝛopꝛium vti manibus, ꝛ cetera pꝛopꝛia que ſunt conuertentia, ꝛ que poſſunt, ceu ſequi hominē ꝛ ipſe econtra poteſt ſequi illa quecūqꝫ ſint.

¶ Deinde poſt hoc quecunqꝫ rem ſequunt/ ac rurſus que res ſequitur.

¶ Hominem ſequitur animal rationale, ſequitur etiam homo Phm, grāmaticū, ſimū, vel Socratē/ vel Platonē.

¶ Et quecūqꝫ non contingunt ipſi ineſſe.

¶ Quod non ineſt homini immoꝛtale, irrationale, volatile, ꝛ ſimilia.

¶ Quibus autem ipſum non contingit non eligendum eo/ꝙ conuertitur pꝛiuatiuum.

¶ Non ſunt eligenda, inquit ea homo nō ſequitur, ſi homo erit id quod pꝛoponitur in conſiderationem. Nam cum acceperimus quedam ipſum talia non ſequentur. Item habemus quedam que ipſe non ſequitur. Naꝫ vniuerſalis negatiua ad ſeipſam conuertitur. Nam ſi nullū hominem ſequitur irrationale vel immoꝛtale, igitꝰ nullum iſtoꝛum homo ſequetur ex neceſſitate.

¶ Diuidenda autem ſunt ꝛ conſequentium/ quecūqꝫ in eo quod eſt quid, ꝛ quecunqꝫ pꝛopꝛia/ ꝛ q̄cūqꝫ vt accidentia pꝛedicantꝰ.

¶ Cum dixerit opoꝛtere accipere diffinitiones ꝛ pꝛopꝛia rei, ꝛ que conſequuntur definitum, nunc diuiſionem eoꝛum que ſequuntur, facit. Nam talium inquit, alia ſunt ſubſtantialia, aliqua vero cōſubſtantialia, ꝛ eoꝛum que conſubſtantialia, alia pꝛopꝛia, alia accidentia, ꝛ hec igitur non ſunt accipienda ꝛ notanda. Naꝫ ſequitur ethiopem animal riſibile, nigrum/ſed animal per ſe ꝛ ſubſtantialiter, ꝛ nigrum per accidens, ꝛ riſibile vt pꝛopꝛium, ꝛ ſupꝛa de pꝛopꝛijs mentionem fecit, ſed ibi quidem tā̄ diuidens ipſa contra ea que per ſe inſunt, dico ſcꝫ ſubſtantialia. Hic vero tā̄ ꝯtra accidētia diuidit.

¶ Et horum qualia ex opinione, ꝛ qualia ſm veritatem.

¶ Scd̄m veritatem quidem igitur motus ſequitur voluptatem ꝛ expetendum. Et ſm opinionem illud ſm naturam. Non enim omnis voluptas ſm naturam eſt, voluptas nāqꝫ eoꝛum qui pꝛuritu ſcabiei delectantur non eſt ſm naturam. Neqꝫ certe iocunditas, tranquillitaſue ſm veritatem ſequitur voluptatem, ſed ſm opinionē. Non enim omnis voluptas efficit tranquillitatē vel relaxationem moleſtiarum. Nam neqꝫ ſcabie laboꝛantiū eſt voluptas, imo nec turpis voluptas. Nam magis intendit aduerſitatem ꝛ moleſtiam atqꝫ eas perturbationes que ex affectionibus emergunt. Item decem pꝛedicamenta (vt diximus) ſm opinionem ſequuntur vnum ꝛ ens, vel hec omnia ex aqua eſſe, vel igne, vel aere, non tamen ſm veritatem.

¶ Quanto enim pluribus talibus abundauerit quiſpiam/citius concluſionē aſſequetur, quanto autem veriozibus/magis demonſtrabit.

¶ Talibus. ideſt pꝛecedentibus ꝛ cōſequentibus ꝛ alijs. Sed diximus etiam hec. Quanto autem verius tanto magis etiam demonſtramus.

¶ Verum opoꝛtet eligere/non que aliquod ſequuntur, ſed que totam rem ſequuntur, quemadmodum non quid aliquem hominem, ſed quid omnem hominem ſequitur, per vniuerſales nāqꝫ pꝛopoſitiones ſyllꝰ.

¶ Nam ſequuntur aliquem hominem, ceu ethiopem nigrum, non tamen omnem hominem, etiam ſequitꝰ aliquem hominem habere ſex digitos, ꝛ aliquam voluptatem illud ſm naturam, non tamen omnem voluptatem. Non enim eam quam habent ſcabioſi ex pꝛuritu, inquit igitur illud quod ſequitur omne eſſe eligendum, quia que ſequuntur pꝛedicantur de his que ſequuntur. Sed opꝫ vniuerſalia pꝛedicare, quocirca etiam pꝛopoſitionibus vniuerſalibus/in ſyllogiſmo indigemus.

¶ Nāqꝫ quum eſt indefinitum/incertum ſi vlis ppō eſt/quum vero definitum/planū.

¶ Quia non ſolum non opoꝛtet ponere ea que aliquē hominem ſequuntur, ſed nullum indefinitum tale ſubiectum exponere afferreqꝫ opoꝛtet, ꝛ ſic ſequentia ipſum querere, ceu homo, ſed omnis homo. Naꝫ indefinita dicuntur, vt in libꝛo de interpꝛetatione dictum eſt equiualere particularibus.

¶ Conſimiliter autem eligenda/ꝛ que ipſum ſequitur tota/ob dictam cauſam.

¶ Vt inquit que ſequuntꝰ terminos opoꝛtet accipere vniuerſalia, ideſt pꝛedicata de ipſo toto termino, ceu bonū de omnibus ſub ipſo ꝛ voluptas. Sic etiam quando acceperimus ea quibus ſequuntur, ſic accipienda ſunt tā̄ omnia conſequentia, ceu omnem felicitatē ſequitur bonum, ꝛ omnem ſanitatem voluptas, ſi autem acceperimus bonum, velut conſequens voluptatem non vniuerſaliter, accipiebamus, non enim de omni voluptate bonum pꝛedicatur. Non enim de voluptate cinedoꝛuꝫ ꝛ ſcabiei pꝛuritu delectantium, ꝛ hoc igitur opoꝛtet accipere vniuerſaliter per eandem cauſam vt vniuerſales faciamus pꝛopoſitiones.

¶ Ipſum vero conſequens non aſſumendum totum ſequi, dico autem velut hominem omne animal/aut muſicam ſciam omnē.

¶ Non enim dicendum eſt ꝙ omnis motus ſequitur voluptatem vel ſanitatem omnis voluptas/vel bone habitudini omne bonū. Hoc autem nihil aliud eſt quod que

dictum eſt in libro de interpretatione, quod determinatio ſigni non eſt addenda prędicato ⁊ copulanda, ſed ſubiecto. Non enim dicendum eſt ꝙ bona habitudo ſit omne bonū, ſed econtra omnis bona habitudo eſt bonum, ⁊ in alijs ſimiliter.

¶ Sed nō ſimpliciter ſequi/ quemadmodū ⁊ protendimus.

¶ Paſſiuo pro actiuo vſus eſt. Nam vult dicere ꝙ protendimus, quid igitur inquit ꝙ ſimpliciter ⁊ indefinite ponimus ſequi voluptatem omnem ſanitatem, non tamen omnem voluptatem, ⁊ omnem voluptatem motū, ſed non omnem motum. Nam ſic etiam conſueuimus propoſitiones facere contra nobiſcum diſputantes.

¶ Nāqꝫ inutile alterum ⁊ impoſſibile/ veluti omnem hominem eſſe omne animal/ aut iuſtitiam omne bonum.

¶ Et ob id patet ꝙ inutile ⁊ impoſſibile. Nam nullus ꝑtendit ⁊ offert ſi animus ſit omne immortale, ſed ſimpliciter immortale, quale autem alterum eſt, vbi determinatio vniuerſalis prędicato annectitur.

¶ Sed ex quo ſequitur/ in illo omni dicitur.

¶ Ideſt ſubiecto. Nam hoc eſt quod ſequitur conſequēs. Nam conſequens, ideſt prędicatum tāqꝫ vltimū.

¶ Sed quum ab aliquo contineatur ſubiectum, quod conſequentia/ oportet accipere, quę ſequuntur vniuerſale/ vel non ſequuntur/ non eligenda in his, ſunt enim in illis accepta, quęcunqꝫ enim animal/ ⁊ hominē ſequuntur/ ⁊ quęcunqꝫ non inſunt/ conſimiliter.

¶ Subiectum hic dicit, non omnino ſubiectum terminum, ſed ſimpliciter propoſitum cuius conſequentia inquirenda ſunt, quale ſit ſubiectum, ſiue prędicatū. Quid igitur inquit, quando volumus accipere quę ſequuntur aliquem terminum, non accipiemus quę hęc ſequuntur. Nam in primis habemus etiam ſecunda, ceu ſi quęrimus quid hominem ſequatur, deinde inuenimus qđ animal non quęrimus tum quę conſequuntur animal. Nam dum accipimus animal habemus in potentia etiā ea quę conſequuntur ipſum, ceu animatum ſenſitiuū, corpus, ſubſtantia, ⁊ ſimilia. Hęc enim ipſum ſequuntur vniuerſaliter, ideſt conſequens ponimus. Nam conſequentia vniuerſaliora ſunt his quę ſequuntur, ideo ꝑdicatur de ipſis. Et quęcunqꝫ non inſunt conſimiliter, vt inquit non oportet accipere quę conſequuntur conſequens, ſic non oportet accipere quę ſunt aliena a conſequente. Nam quęcunqꝫ ſunt aliena a genere, hęc etiam a ſpecie ex neceſſitate, quare hoc vt cōceſſum non oportet accipere.

¶ Quę vero circa vnumquodqꝫ propria accipiendum, ſunt enim quędam ſpeciei propria pręter genus, neceſſe nāqꝫ diuerſis ſpeciebꝰ propria quędam ineſſe.

¶ Propria circa vnumquodqꝫ, ideſt aliena circa vnumquodqꝫ terminum propoſitum proprie nobis. Hęc nāqꝫ accipienda ſunt proponitur nobis terminus homo nō accipimus aliena velut ab animali. Naꝫ dum accipitur animal, vt conſequens habemus conceſſum, quod etiaꝫ aliena ab animali etiam homine ſunt aliena. Accipimus igitur quę ſunt proprię ab homine aliena, ceu irrationale quadrupes, ⁊ ſimilia. Nam habent (inquit) ſpecies aliena appropriata quę non ſunt a genere aliena, ceu irrationale, ⁊ quadrupes ab homine aliena, non tamen a genere, quod vero ſic ſe habere neceſſe ſit, dico ſcilicet eſſe aliena quędam a ſpeciebus, quę a generibus non ſunt aliena plane probauit dicendo. Nam neceſſe eſt etiam alijs ſpeciebus propria quędam ineſſe. Si ergo inquit, contradiuiduntur inter ſe ſpecies, inter ſe diuerſę erunt, vnde neceſſe eſt vt quęcunqꝫ habeat aliquid quo vnaquęqꝫ ſit aliena ab altera, ceu homo ab equo ⁊ econtra, tamen hęc quę habent cōtradiuiſę ſpecies inter ſe alienę a genere non ſunt aliena. Naꝫ nihil ꝙ ineſt ſpeciebus eſt alienum a genere.

¶ Neqꝫ igitur vniuerſali eligendum/ quę ſequitur quod continetur/ vt animali quę ſequitur homo neceſſe enim ſi homine ſequitꝰ animal, ⁊ hęc omnia ſequi.

¶ Vt apertiorem faciamus oſtenſionem, oportet addentes aliquid parum ſic legere, neqꝫ vniuerſali eligendum eſt, velut ſubiecto quę ſequitur continens. Quod autem dicit hoc eſt. Si inquit, de animali aliquid nobis propoſitum fuerit, quęremus quę ſequitur animal, nō oportet dicere ꝙ ſequatur Phm, vel ſimum. Non enim oportet hęc accipere vt ſubiecta animalis, ſed oportet dicere ꝙ ſequatur hominem. Nam hoc proxime ſequitur animal. Vnde accipientibus nobis quod hominem ſequitur ex neceſſitate concluſio accepta eſt de homine, ⁊ quę continentur ab ipſo, dico ſcilicet ſimū Phm ⁊ ſimilia. Vt igitur quando quęrebat conſequentia rem dixit, ꝙ non oportet accipere conſequentia quę conſequuntur conſequens, ſic inquit, neqꝫ ea quę ſequuntur oportet quęrentem accipere, ⁊ ea quę ſequuntur. Nam habemus hęc potentia in ipſis.

¶ Conuenientiora autem hęc hominis electionis. Aſſumenda vero ⁊ quę vt plurimum ſequuntur. ⁊ quę ſequitur. Problematum nāqꝫ vtplurimum ⁊ ſyllogiſmus ex propoſitionibus vtplurimum, aut omnibus, aut aliquibus.

¶ Inquit, ſi erit hoc quo aliquis homo ſequitur, quę animal non ſequitur, tunc oportet accipere ea quę conuenientius ſe habent. Nam proxime homo continet Phm, ſimum ⁊ ſimilia, ceu animal proxime continet hominē, ⁊ per illum cętera.

¶ Similis nāqꝫ vniuſcuiuſqꝫ concluſio principijs.

¶ Nam per plura oſtenſum eſt ꝙ neceſſe prorſus eſt, vt ſe habet concluſio, ita etiam ſe habere propoſitiōes, vel ambas, vel alteraꝫ. Et hinc cauſaꝫ habes per quā de abūdantia ſyllogiſmoruꝫ caput habetur, nec in libro Topicorum expoſuit, quomō abundabimus dialecticis propoſitionibus, neqꝫ in libro de demonſtratione, quomō abūdabimus propoſitionibus demōſtratiuis, neqꝫ in libro de ſophiſticis, ideſt apparētibus argumentis, quādoquidem in his exponat, quomodo in omni ſpē ſyllogiſmoꝝ propoſitionibus, abūdabimus, ob id igitꝰ non ſolum quę ſunt per ſe nos ponere iuſſit, ſed etiā quę inſūt per accidēs, ⁊ ea quę in pluribus, ⁊ aliena, vt habeamus materiā poſitaꝫ ad oēm ſyllogiſmuꝫ cōficiendū. Eadeꝫ patet qđ ſi oſtēſiue ratiocinari voluerimus ex definitio-

ntibus,⁊ his que inſunt per ſe propoſitiones eligemus. Si autem dialectice accipiemus ea que inſunt, vt in pluribꝰ ⁊ ſm opinionem. Si autem ſophiſtice ea que ꝓdicantur per accidẽs. Eteni equiuoca ſunt ex quibus maxime ſophiſtici ſyllogiſmi ſiunt,⁊ aliena cõferunt ad hoc, vt ipſum non ens tãꝙ ens ꝓdicetur. Et maxime aliena poſuit quia ꝓſertim cõferunt ad ſyllogiſmos negatiuos.

¶ Amplius que omnia ſequuntur non eligẽdum, non enim erit ex ipſis ſyllogiſmus, ob quam autẽ cauſam in ſequentibus erit manifeſtum.

¶ Non hoc inquit.ꝙ non oportet eligere que ſequuntur ambos terminos,⁊ deſcribere, quãdoqdem opus ſit, ſed quia cũ vtimur medio termino non ſunt eligẽda ea que ſequuntur ambos terminos ſi eadẽ erunt. Nam oſtẽdit deinceps ꝙ ex his non põt ſyllogiſmo concludi in ſcđa figura ex duabus affirmatiuis facta cõplicatione. Videtur autem hoc differt ⁊ remoratur hic, qa hactenus. quomõ eligenda ſint que inſunt terminis tradit,⁊ quos ipſi ſequũtur, non tamẽ quomõ ipſis vtendũ ſit ⁊ quod nõ ſola ipſa eſt electio inutilis, ſed etiam alie due, alia que accipit aliena ab ambobus,⁊ alia que accipit ſubiecta a predicato aliena,⁊ aliena a ſubiecto, de hac ſola hic mentionem fecit.

¶ Conſtruere igitur volentibus de aliquo toto.

¶ Cum dixerit quomodo oportet eligere ea que ſequũtur terminos,⁊ ea que ipſe ſequuntur, adhuc etiam aliena. Hinc inquit. quomodo ex deſcriptis vnumquodꝙ problema probare conſtruereꝙ vniuerſale ⁊ particulare, affirmatiuum ⁊ negatiuum poſſumus. Nam ſi vniuerſale affirmatiuum (inquit) voluerimus probare atꝙ conſtruere, querendum eſt quid ſit ſubiectum predicato, ideſt que ſequantur illud,⁊ eorum que ſequunẽ ſubiectum, ideſt predicatorum de ipſo. Nam idem eſt,⁊ ſi in his inuenerimus aliquid ꝙ idem ſit conſtruemus vniuerſale affirmatiuũ, ceu in ſubtis ipſius predicati, dico.ſ. vt bonum ſequitur ipſum ſm naturam. Sic ergo efficiemus ſyllogiſmum, ſi bono omni ineſt id quod eſt ſm naturam. Nam ei ſubijcitur, ſed hoc ſm naturam idem eſt cum ſequente voluptatem, dico ſcilicet cum expetendo ſm naturam, igitur bonum omni expetendo ſm naturam ineſt ꝙ de voluptate predicatur, ſed hoc omni voluptati ineſt, igitur bonum omni voluptati ineſt. Sic igitur vniuerſale conſtructum eſt, ſi vero particulare querimus conſtruere, videamus ſiquid ſubiectorum idem ſit cum ſubiecto ⁊ predicato, dico ſcilicet bono ⁊ voluptati idem ⁊ ſi inuenerimus vt habemus in his vitam ſm virtutem eodem methodo concludemus particulare affirmatiuum,⁊ per hoc in tertia figura conuertentes minorem propoſitionem per ipſam primam, ſi autem vniuerſale negatiuum querimus probare, videamus ſi aliquid ſit alienum a predicato ⁊ conſequentium ſubiecto idem, ceu in his habemus imperfectum, motum. Etenim omnis motus imperfectus. Nam rurſus hic quia bonum nulli imperfecto ineſt, ꝙ eſt dictu nulli motui,⁊ motus ineſt omni voluptati,⁊ bonum nulli voluptati,⁊ econtra facientes (inquit) idem probare poſſumus ſi inueniemus aliquid eorum que ſunt aliena a ſubiecto,⁊ idem ſequentium predicati. Nam ſic cõcludemus in ſecunda figura vniuerſale negatiuũ. Sit.n. alienum a voluptate x,⁊ conſequens bonum n, quia igitur x nulli voluptati ineſt,⁊ x idem eſt ipſi n, igitur n nulli voluptati ineſt, ſed ineſt omni bono. Nam ſequitur ipſum, igitur bonum nulli voluptati ineſt. Poſſumus idipſum etiam in prima figura probare conuertentes negatiuam propoſitionem ⁊ concluſionem. Nam quia x nulli voluptati ineſt,⁊ voluptas nulli x ꝙ eſt idem dictu cum ipſo n,⁊ ipſum n omni bono ineſt, igitur voluptas nulli bono ineſt, quare etiam conuertitur bonum nulli voluptati. Si autem particulare negatiuum querimus, videamus ſi quid eſt idem cum alienis a predicato ⁊ ſubiecto, ſcilicet ſubiecto quod ſequitur, ceu hic inutile ⁊ ocium. Nam ocium eſt ipſa carentia laboris deſidiae. Vel etiam ſiquid ſimpliciter in his idem, ſit autem in tertia figura ſyllogiſmus. Nam bonum nulli inutili ineſt, quod dictu ſit idem nulli ocio, voluptas ineſt omni ocio, igitur bonum non omni voluptati, ſecũda figura, ſed conuertendo minorem, ideſt affirmatiuã efficies primam figuram.

¶ Aſpiciendum quidem in ſubiecta eius quod conſtruitur, de quibus ipſum dicitur, de quo autem oportet predicari que cunꝙ hoc ſequuntur, ſi nãꝙ horum aliquid idem fuerit, neceſſe eſt alterum alteri ineſſe. Si vero non quod omni ſed ꝙ alicui que ſequitur vtrũꝙ, ſi enim horum aliquid idem, neceſſe alicui ineſſe. Ceterum quum nulli oporteat ineſſe cui non eſt opus ineſſe ad ſequẽtia, quod autem oportet non ineſſe in que nõ contingunt ipſi ineſſe aut econuerſo, cui quidem oportet non ineſſe que non contingunt ipſi ineſſe, quod autem non ineſſe in conſequentia, quum enim hec vtralibet eadẽ fuerint nulli contingit alteri alterum ineſſe, fit enim quandoꝙ quidem qui in prima figura ſyllogiſmus, quandoꝙ autem qui in media. Quod ſi alicui non ineſſe cui oportet non ineſſe que ſequitur, quod autem non ineſſe que non poſſunt ipſi ineſſe, ſi enim horũ aliquid idem ſit neceſſe alicui non ineſſe.

¶ Dicit de aliquo toto predicato, ſcilicet de ꝓdicato termino,⁊ de quo oportet predicari, ſcilicet ſubiecto. Sed vt ſermonem euidentiorem faciamus perfecte exponemus figuram in ipſis elementis, que tenuia vocantur, vt diſcamus quot ſiant complicationes,⁊ que poſſunt habere conſtitutionem,⁊ que nequeant conſiſtere. Sit igitur a predicatus terminus,⁊ e ſubiectus terminus,⁊ b ea que conſequuntur predicatum,⁊ c ea que ipſum ſequitur,⁊ d illa que ſunt aliena ab ipſo. Similiter ipſorum z ea que ſequuntur ſubiectum, dico ſcilicet ipſum e,⁊ h ea que ipſum ſequitur,⁊ th aliena ab ipſo, oportet igitur reſpicere ſi idem eſt vnum alicui eorum cum ipſo a,⁊ vnum alicui cum ipſo e. Complicita igitur ea que ſunt ad a cum his que ſunt ad e faciant coniugationes nouẽ. Nã tribus exiſtibus poſitis cum ipſo a.ſ. q̃ ſequũtur atꝙ ea q̃ ipm ſeqtur,⁊ aliena, ſimiliter ⁊ eorũ que ad e tribus complicita faciant nouem coniugationes.

Sequentia

¶ Vel a.b/ipſi z/idem inuenit̃, vel b/ipſi.tb/vel b/ꝛ b/rurſus d/omni coꝝ z/b/tb/idẽ inuentus facit tres alias. Et rurſus e/eiſdẽ reliquas tres ⁊ aliter, q2 opꝫ deſcriptorum in ſubiecto termino ⁊ in p̄dicato accipere aliqd idẽ vt per ipſum mediũ copulemus extrema dico ſ. a/r/vel diſtinguamus, neceſſe p̄ſus inter ſe accipere vel ea q̄ ſequũtur ambos eadẽ eſſe, vel ea quę ipſi ambo ſequũtur, vel aliena ab vtriſq;, vel ea quę ſequũt̃ ſubiectũ, ⁊ ea q̄ ſequitur p̄dicatũ, vel econtra, vel aliena a pręd͠icato, ⁊ ꝯ̃ria ſubiectũ, vel ecõtra, vel ea quę ſeqũt pręd͠icatũ, ⁊ ea quę ſunt aliena a ſubiecto vł ecõtra, ⁊ aliuſ modus nõ ẽ p̄ter hos. Fiunt igit̃ cõiugationes poſite, alia ipſius bz/cb/dib/cz/bb/bz/bib/db/cb/cum igit̃ nouẽ ſpecię ſint cõiugationes, ſex conſtant ⁊ faciunt ſyl͂m, reliquę ꝯ̃o tres incõſtantes ſunt ⁊ aſſyllogiſticę. Incõſtãtes quidẽ quę accipit eadem ſcilicet bz/ꝛ dib/ꝛ cib/reliquę aũt faciunt ſyl͂m, illa igit̃ bz/incõſtãs fit, q2 ſcd͠a figura fit ex duabus affirmatiuis. Nam b/omni a/ꝛ b/ipſi z/idem igit̃ b/omni a/ſed etiam omni e/igit̃ incõſtans eſt cõiugatio, nãz duę affirmatiuę in ſcd͠a figura. Verũ ſi cõuerteris hanc b/a/particularis fit maior in prima, ⁊ ſic aſſyllogiſtica. Nã a/alicui b/ideſt z/ꝛ z/omni e/vna igitur hęc aſſyllogiſtica cõiugatio. Secũda aũt eſt hęc dib/ideſt quę accipit ambo a linea a terminis. Nãz duę fiunt negatiuę. Tertia in his aſſyllogiſtica eſt cib/ideſt hęc quę accipit ea q̄ ſequit̃ pręd͠icatum ⁊ aliena ab e/ſubiecto, nã a/omni c/ideſt tb. Nam idẽz c/tb/ ⁊ tb/nulli e/quare minor in prima negatiua. Sed etiam ſi tertia fieret figura ordine terminoꝝ cõuerſo ꝯcludit particulare negatiuũ, qd e/non oi a/quo fit vt amplius non poſſimus cõuertere cõcluſionẽ vt ꝓpoſitũ cõcludamus, q2 particularis negatiua ad nullã cõuertit̃. Hęc igitur de aſſyllogiſticis dicta ſint. Sꝫ de ſyllogiſticis dicamus illis

ſolū quoꝝ vna eſt bꝺb/ꝗ̄ ꝯcludit vle negatiuū in prima ⁊ ſcda figura, in ſcda igit̃ ſic, nam qꝛ b/ipſi ꝺb/idē, ⁊ b/omni a/⁊ ꝺb/omni a/⁊ nulli e/igit̃ ⁊ e/nulli eorum que a, deinde cōuerſa cōcluſione neqꝫ a/nulli eoꝝ que e, cōcludit̃ autē idem ⁊ in prima figura per duas cōuerſiones, nam quia ꝺb/nulli eoꝝ que e/neqꝫ ipſum e/nulli eoꝝ que ꝺb/ſed ꝺb/ omni a/igit̃ ⁊ e/nulli eoꝝ que a/quare neqꝫ a/nulli eorū que e. Niſi forſitan ⁊ hic ſolū per ſe dicendū ꝙ e/nulli eorum que ꝺb. Nā neqꝫ neceſſariū ab ipſo ꝺb/incipere. Sed bb/cōiugatio cōcludit particulare affirmatiuū per p̄mā ⁊ ſecūdā figurā, nam qꝛ b/omni a/⁊ a/alicui b/⁊ idē b/ipſi b/igitur a/alicui eoꝝ que e/ſic igit̃ in tertia figura, ſed in prima ꝑ cōuerſionē cōcluſionis, nam qꝛ e/omni b/⁊ b/oī a, nam idē eſt cū ipſo b/ꝙ omni a/ineſt. Rurſus hec coniugatio dꝫ/cōcludit vle negatiuū in prima figura ⁊ ſcda. nam qꝛ ipſuꝫ d/ipſi ꝫ/idē ⁊ d/nulli eoꝝ que a/igit̃ ⁊ ꝫ/nulli eoꝝ que a/ſed omni e/igit̃ a/nulli eoꝝ que e/⁊ in p̄ma ꝑ conuerſionē maioris, nam qꝛ ꝫ/nulli a/neqꝫ a/nulli ꝫ, ⁊ ꝫ/omni e, igit̃ a/nulli eoꝝ que e. Poteſt quoqꝫ nō indigere cōuerſione, nam qꝛ ipſum d/eſt alienū ab a/⁊ ipſum e/ patet eſſe alienū ab ipſo e/quare illico dici pōt a nulli eorū que e/ineſſe, ideſt eoꝝ que ꝫ. Poteſt etiā hic in hac cōiugatione particulare negatiuū concludi in tertia figura minorē ꝓpōnē conuertētibus nobis, nam qꝛ ꝫ/omni e/⁊ e/alicui ꝫ/ineſt, ⁊ a/nulli eoꝝ que ꝫ. Nam idē eſt d/cum ꝫ, ſed a/nulli eoꝝ que d/quare a/non oī e. Nam fit tertia figura ex vli negatiua maiore, ⁊ ꝑticulari affirmatiua minore. Item cōiugatio bd/cōcludit particulare negatiuū in tertia figura ⁊ in prima minore cōuerſa. Nam in ipſa tertia ſic, qꝛ a/nulli eoꝝ que d, ⁊ d/idē eſt ipſi b/⁊ b/nulli eorū que a/⁊ e/omni b/igitur a/non omni e. Et in prima ſic, qꝛ e/omni b/⁊ b/alicui eoꝝ que e, ⁊ a/nulli eoꝝ que b. Nā idem d/igitur ⁊ a/nō oī e. Rurſus cōiugatio cꝫ/vniuerſale affirmatiuū cōcludit. Nā qꝛ c/ipſi ꝫ/idē ⁊ a/omni c/⁊ a/igit̃ omni ꝫ/ineſt, ⁊ ꝫ/omni e/igit̃ ⁊ a/omni e, patet aūt ꝙ pōt in hac etiā particulare affirmatiuū cōcludi in tertia figura cōuerſa minore. nam qꝛ ꝫ/omni e/⁊ ipſum e/alicui eoꝝ que ꝫ/⁊ a/omni ꝫ/igit̃ a/alicui eoꝝ que e. Sexta eſt in oībus ſyllogiſtica cb/ꝯcludēs particulare affirmatiuū in tertia figura ⁊ in prima per cōuerſiones minoris, in tertia igit̃ figura ſic a/omni c/ideſt b. Nā idem eſt c/cū ipſo b/⁊ e/ineſt omni b/igit̃ a/alicui eoꝝ que e. Nā figura tertia, ſi aūt e/b/ꝯuerteris ⁊ dixeris b/alicui eoꝝ e/facit primā figuram. Totidē ſunt ēt ſyllogiſtice cōiugationes ⁊ ſic ſe habētes. Sed breuiter vle affirmatiuū per vnā ſolam cōiugationē cōcludit̃. ſ. per hanc cꝫ/⁊ vle negatiuū per duas. ſ. dꝫ/⁊ bꝺb. Et particulare affirmatiuū per tres per ſe ⁊ per duas. ſ. bb/cb/⁊ per vniuerſale ēt cꝫ. Particulare negatiuum per vnam hanc db/⁊ per dꝫ/per quam etiam vniuerſale negatiuum concludebatur.

Sed magis fortaſſe ſic erit vnūquodqꝫ dictorū manifeſtū. Sint enim cōſequētia a/in quibus b/que ꝟo ipſum ſeqtur/in quibus c/que autem non contingūt ipſi ineſſe/in quibus d. Rurſus ipſi e/inexiſtētia/in quibus f/que ꝟo ipſum ſequitur in quibus g/que autē non contingunt ipſi ineſſe/in quibus h.

Quia exēpla manifeſtationē doctrine efficiunt, vult ꝑ exēpla de dictis fidē facere, ⁊ exēpla adducit per elementa, nam ꝑñs materie elementis adaptari, dico. ſ. ipſos terminos. Et planū eſt hoc exēplū iam equidē dixi ⁊ in quibus accipit a/⁊ b/⁊ reliqua elemēta qñ poſui figuram.

Si itaqꝫ aliquid eorū que c/idem erit alicui eorū que ꝫ/neceſſe eſt a/omni e/ineſſe: nāqꝫ ꝫ/omni e, a/ꝟo omni c/quare a/omni e.

Inquit ſi eadē erunt ea que ſeqūt p̄dicatū dico. ſ. a/⁊ ea que ſequūtur ſubm, dico. ſ. e/concluditur vle affirmatiuum, nam qꝛ a/omni c/⁊ ipſum c/idem ꝫ, igitur a/omni ꝫ, ⁊ ꝫ/omni e/igitur a/omni e.

Vt ſi c/⁊ g/idem neceſſe a/ineſſe alicui eorū que e/nāqꝫ a/ipſi c, c/autē ſequitur omne b.

Ideſt que ſequit̃ ſubm ⁊ p̄dicatū, ex his cōcludit̃ particulare affirmatiuū in tertia figura. Et diximus quō.

Si ꝟo ꝫ/⁊ d/idē nulli eoꝝ que e/a/inerit ex proſyllo: qm̄ enim cōuertit̃ priuatiuū ⁊ ꝫ/ipſi d/idē nulli eoꝝ que ꝫ/inerit a/ꝫ/autē omni e.

Deinde inquit que ſequūtur ſubiectū ⁊ aliena a p̄dicato ſi eadē fuerint cōcludit̃ vle negatiuū ex ꝓſyllogiſmo. nam ſi d/inquit nulli a/⁊ ipſum a/nulli d/⁊ ipſum d/idem cum ꝫ/igit̃ a/nulli ꝫ/inerit. Hic eſt proſyllogiſmus, quia igit̃ a/nulli ꝫ/⁊ ipſuꝫ ꝫ/omni e/igit̃ a/nulli e/⁊ patet ꝙ iſte non eſt proprie ſyllogiſmus, nā d/⁊ ꝫ/vnus eſt terminus ⁊ nō duo. Deinde ſi vle ⁊ iſte eſt ſylls ⁊ oīa alia oſtēdunt̃ per proſyllogiſmū, nāꝫ eandē deductionē hñt eēn vle affirmatiuū, ſi a/omni c/⁊ c/idē cuꝫ ꝫ/igit̃ ⁊ a/omni ꝫ/quare ⁊ ſic ſilr eſt proſyllogiſmus, ⁊ in aliꝫ ſilr, ⁊ non ſoluꝫ in vli negatiuo. Niſi igit̃ forte exēpli gratia de hoc dixit ab ex proſyllogiſmo dando nobis hoc vt idem de reliquis ſubintelligamus. Sed proprie talē ſyllogiſmuꝫ appellare non opꝫ, nāꝫ ſi d/idē eſt cū ꝫ/vnus eſt terminus quare d/ ꝫ/non facit ꝓpoſitiones, niſi ſic ſumat̃ idē tanqꝫ adequatū, ceu ſi riſibile aliquis idem diceret ⁊ hominē, nāꝫ in talibus non poteſt alterū de altero p̄dicari.

Rurſus ſi b/⁊ h/idē nulli eoꝝ que e/inerit a/ nāꝫ b/omni a: nulli ꝟo inerit eoꝝ in quibus e/ idē nāqꝫ erat ipſi b, b/aūt nulli eoꝝ ꝗ̄ e/inerat.

Diximus qd vle negatiuū oſtēditur non ſolū accipientibus nobis aliena a p̄dicato ⁊ ſequētia ſubiectū, ſed etiā econtra ꝯñtia p̄dicatū ⁊ aliena a ſubiecto. Hoc igit̃ eſt qd oſtendit per hec, diximus etiā nos ſufficienter.

Quod ſi d/⁊ g/idem a/alicui eoꝝ que e/non inerit. ipſi nanqꝫ g/non inerit: quoniam neqꝫ ipſi d, g/ autem eſt ſub e/quare alicui eorum que e/non inerit.

Ideſt ſi acceperimus aliena a p̄dicato ⁊ que ſeqūt ſubiectū, ꝯcludemus particulare negatiuū ⁊ iaꝫ diximꝰ quō.

Si ꝟo ipſi g/h/idem conuerſus fit ſyllogiſmus: g/ nāqꝫ inerit omni a, h/enim omni a, e/ ꝟo ipſi h/nam idem erat ipſi g, a/autem omni quidē e/nō neceſſe ineſſe: alicui ꝟo neceſſe eo ꝙ que ſm partē cum vli p̄dicatione cōuertitur. Planū itaqꝫ ꝙ ad p̄dicta inſpiciendū vtrinſqꝫ ſm vnūquodqꝫ problema: per hec enim oēs ſyllogiſmi. Verūꝫ opꝫ ⁊ conſequētium ⁊ que conſequitur vtrūqꝫ ad prima ⁊ vniuerſalia maxime inſpicere.

Iaꝫ quidē demōſtrauit oīa problemata ꝑ expoſitionē terminoꝝ. Rurſus aūt ꝑ eoſdē oſtēdit ꝙ particulare affirmatiuū ⁊ aliter pōt cōcludi. Si inquit inueniamus aliqd idē ꝯñtiū p̄dicatū, ⁊ ea que ſeqtur ſubiectū. Nā demonſtremus ingi ⁊ ſic particulare affirmatiuū, ſed nō per ſe,

ſed qꝛ cõcluſio deducta ex his cõuertiť. Nam hoc erit ſyllogiſmus cõuerſus. Nam ſi b/omni a/ꝛ idez b/ipſi b/ꝛ b/omni a. Rurſus qꝛ e/omni b/ꝛ b/idẽ ipſi b/ĩgitur ꝛ e/omni b, ſed b/omni e, igiť ꝛ e/omni a. Sed non hoc erat ꝓpoſitum. Si e/omni a/ineſt per hęc, ſed ſi a/alicui eoꝝ quę e/ineſt. Nã vl'is affirmatiua ad particularẽ cõuertiť. Oportet autez ſequentiũ ꝛ eoꝝ quę ſeqr vnũqðꝙ in prima ꝛ vl'ia maxime reſpicere, vt ipſius e/magis in ipſum b/ʒ/ꝙ in ʒ/ſolũ ꝛ ipſius a/in k/c, quã in c/ſolũ, hoc eſt propoſitũ per hęc. Inquit deinde nos accipientes opʒ ea quę ſequũtur terminos ꝛ quę ſeqr eadẽ eſſe, non ſolum proxima accipere, ſed ẽt remotiora, nam ob id poterimus pluribꝰ ꝓpõnibus abũdare ad probationẽ ꝓpoſiti, ceu ꝙ homo ſit ſubã volẽtes oñdere, ꝛ accipiẽtes aial ꝙ ſeqr hominẽ, demõſtramus per hoc hõ aial, aial ſubã, igitur homo ſubã. Si ergo acceperimus ea q̃ ſequũtur ipſuʒ ſequẽs dico .ſ. vl'iora ipſo aiali, qð abundantioꝛ fiet ratio, ceu animatũ corpus, nam ꝓbabimus etiã per hęc ꝙ hõ eſt ſubſtantia dicẽtes hoc modo, hõ animatũ, animatũ ſubã, igitur homo ſubã. Et de corpore ſimilr quare quãto vl'iora diſcimus, tãto pluribus abũdabimus ꝓpoſitionibus. Similiter etiã ſi habebit in his quę ſeqr, naʒ ſeqr ſubſtãtiã proxime ipſum corpus, deinde animatuʒ, deinde aial ꝛ in oĩbus ſilr. Sed quęrẽdũ qũo ſuperius dicẽdo ꝙ nos non opʒ accipere niſi ũn proxime ſequẽtia ꝛ que ſeqr, ſed remotiora minime, qꝛ in his cõtinẽtur, nunc cõtrariũ plane dicit, cuʒ aſſerat etiã remotiora ſumẽda eſſe. Dicimus igiť ad hoc ꝙ ibi dicẽdo qũo opʒ hoꝝ facere deſcriptionẽ dixit ꝙ ꝓxime ſequẽtia ũn, vel quę ſeqr deſcribi, ſed remotiora minime, ne cogamur deſcribere. Nã habemus inquit per hęc ꝛ reliqua, nam qꝛ accipimus tanꝙ ꝯñs hominẽ ipſum aial ꝛ quęcũꝙ animal ſequũtur, idcirco ibi nõ dixit oportere deſcribere hęc tanꝙ cõfeſſo per illa inſint. Hic ũn qꝛ de ipſis ꝯſtructionibus ꝛ probationibꝰ fit ſermo, qð eſt aſſumptionis mediꝫ termini, ob id ingt oportere ẽt hęc aſſumere. Nam opʒ ſi cõtingit reſpicere per vl'iſſima cõcludere propoſitũ ꝛ horũ idẽtitatem accipere, vt abũdemus in demõſtratione per plures idez ſyll'o cõcludentes, nam quanto ꝑ vl'iſſima concludimus ꝯcl'onẽ, pluribus abũdamus mediꝫ, naʒ idẽ ꝛ per particulariora põt cõcludi. Quod ſi aliqd per particulariora cõcluderetť non proſſus ꝛ per vl'iora cõcludeť, ceu ſi enĩ per mediũ corpus cõcluſero ꝙ homo eſt ſubſtãtia, proſſus ẽt per ea quę ſunt ſub corpore idẽ cõcludere potero, ceu per animatũ, animal, rõnale, ũn ſi aliquid per particulare cõcluderetť non oĩno ꝛ per vl'e idem cõcludetur, ceu hõiem rõnale eſſe qꝛ ꝓbatur homo ꝓbatur, qð ꝓbatur, ratione vtitur, ꝛ hoc eſt rõnale, igitur homo rõnalis, ſed nõ amplius idẽ poſſum oſtẽdere per vl'iora hoc .ſ. ꝓbari ceu per ipſum habituʒ, vel diſpõnẽ, vel qualitatẽ. Nam neqꝫ qui participat habitu vel qualitatẽ, iam ꝛ ratione vtitur, ſi quidẽ etiam nomen eſt habitum habere.

¶ Vt ipſius e/magis ad k/ʒ/ꝙ ad ʒ/ſolum.

¶ Sequentia ipſum e/ea in qbus ipſum ʒ/erat, accipit igiť ꝯñs ipſum ʒ/k/ʒ/ideſt vl'ius ipſo ceu aiali aiatũ eſt vl'ius. Inquit, opʒ igitur in ipſum k/ʒ/reſpicere ꝙ in ʒ/ſolum .ſ. incõſequẽs id qð ſeqr, ceu in aiatũ, vel in aial, hoc autẽ patet, qꝛ opʒ facere ſilr ſi contingit idez ꝛ per particulare ꝛ per vl'e cõcludere. Nam prius cognoſcenduʒ eſt vl'ius. Pulchrẽ aũt dicit ſequens ipm ʒ/eſſe ipſum k/ʒ/qꝛ particulare cõtineť in vl'iore, ꝛ in animato animal.

¶ Ipſius autẽ a/ad k/c/ꝙ ad c/ſolum: ſi enim a/ineſt k/ʒ/ꝛ ʒ/ꝛ e/inerit: ꝙ ſi non ſequitur ex hoc accidit ipſum ʒ/ſequi; conſimiliter autem ꝛ in quibus ipſum ſequitur conſideranduʒ: ſi enim prima ꝛ quę ſub illa ſequitur, ꝙ ſi nõ hęc, ſed quę ſub hęc accidit.

¶ Rurſus ea quę a/ſequebať ꝛ ea in qbus c/erat, accipit. Rurſus igiť accipit k/c/velut vl'iora c/ideo ꝛ k/c/idẽ appellat tanꝙ cõtinẽs in ſeipſo c. nam cõtinẽtur particulariora ſub vl'ioribus. Reſpicere igiť opʒ ſi cõtingit ꝑ k/c/magis ſyll'm effici ꝙ per c/ſolũ. Accepit aũt in his ipſius e/ſequẽtia, ꝛ ipſius a/quę ſeqr, qꝛ per hęc oſtendebatur vl'e affirmatiuũ in vno ꝓblemate tanꝙ exẽplo exercens rationẽ. Sed illud ſciendũ eſt ꝙ cuʒ ponit ea quę inſunt terminis, dixit oportere vt in ſequẽtibus, qð non opʒ accipere ẽt ea q̃ ſequũtur ſequẽtia, ſʒ quę velut a/vt a/ſequũtur ideſt quę ſunt ꝓxime vl'iora ipſis. Sic aũt ꝛ in aſſumptione eoꝝ quę ſequebať a/ꝛ e/ea quę a/vt a/ſeqr accipere opʒ. Si aũt fuerint aliqua q̃ etiã illa ſequũtur, nõ amplius. naʒ iuſſit illa propria eligẽda eſſe propoſitis terminis ſupra ꝛ infra, quare proxime ſubiecta terminis iuſſit accipiẽda eſſe, ꝛ quę proxime alicui ſubia vl'iſſima ſunt eoꝝ quę ſeqr. non enim ſilr ea quę aliquid ſeqr, ꝛ ea quę ſequũtur idẽ, nam proxime ſequẽtia particularia maxime ſunt reſpectu eoꝝ quę ſequũtur, ꝛ ꝓxime ſubiecta. Eadẽ aũt ſunt ea quę ſeqr, ꝛ vl'iſſima eoꝝ quę ſeqr .ſ. ſubiectoꝝ, ceu animal ꝓxime ſequiť animatuʒ ꝛ eſt particularius corpore, ꝛ ſubã, ſequens ꝯo aial. Sequiť autez ꝓxime animal ipſuʒ rõnale, ꝛ hoc eſt vl'ius reliquis quę ſeqr ceu hõie Socrate. His igiť ſic ordinatis in aſſumptione medioꝝ terminorum dicẽdo oportere ſi cõtingit vl'iſſima accipere, opʒ ſolũ in prędicatis .ſ. ſequẽtibus terminos hoc facere, nam ʒ/de ipſo e/ꝓxime prędicatur, ꝛ erat particularius ꝑdicatorũ, merito igiť accipit vl'iora ipſo k/ʒ/ſed in ſubiectis a/ſubycitť ipſi c/ſi proxime ſubiecta accipiebanť. Iidẽ aũt eſt ꝙ vl'iſſima ſubiectoꝝ, naʒ ipſo c/in his eſt vl'ius, qũo igiť accipit ipſo vl'ius k/c. Dico igiť qð in oppoſitione propinquiſſima accepit, vt quę ꝑ ſe ſunt ꝑdicata ꝛ ſubia acciperet ꝛ nõ quę ſunt per aliũ, nam de rõnali prędicať animatũ per aial, ꝛ hõ ſubycitur aiali per rationale, ſed in expõne mediꝫ cuʒ cenſeat reſpiciẽdũ eſſe ad vl'iſſima ſi fieri poteſt exẽpli ſolius ꝛ explicationis cauſa ipſo e/velut particulariori vſus eſt, vt doceat eligentes mediuʒ non in ſola deſcripta reſpicere, ſed ſi quid eſt ſubiectis vniuerſalius, ꝛ ſi cõtingit vt hoc medio talis methodus vtatur, hoc accipere.

¶ Palaʒ ꝯo ꝛ ꝙ per tres terminos ac binas propoſitiones conſideratio: ꝛ per prędictas figuras ſyllogiſmi omnes.

¶ Vult oſtẽdere Phs etiã per hęc oſtenſa in hac ſectione dico .ſ. de abũdantia propõnũ ꝙ proſſus neceſſe eſt oẽm ſyll'ʒ per ſolos tres terminos fieri, ꝛ per prędictas tres figuras, ꝛ alius eſt impoſſibile, nam ſi bene accepta fuerit electio eoꝝ quę ſequunť terminos, ꝛ quę ipſi ſequuntur. Adhuc etiã aliena ab ipſis in vnoquoꝙ ꝓblemate opʒ horũ aliquid idẽ inueniri, ceu de vl'i affirmatiuo. Et ea q̃ ſeqr prędicatũ, ꝛ quę ſequunť ſubʒ ꝛ in alijs, vt oſtẽſuʒ eſt. Habẽtibus igiť nobis duos terminos illius de quo fit ratio .ſ. ſubm ꝛ prędicatũ, ꝛ accipiẽtibus quẽdã alium, ꝛ erat ſubiectũ prędicati, ꝛ ſubiecti prędicatuʒ, tres ſolos neceſſe eſt fieri terminos. Idẽ etiã in alijs problematibꝰ ſimiliter. Sic igiť tres ſoli accepti in ſyll'm ſunt. Qð ꝯo tres ſolę figurę ꝛ hic rurſus per hęc oſtẽderit patet, nam oſtẽdebatur vl'e affirmatiuũ per primã ꝛ per ſecũdã figuram ꝛ particulare affirmatiuũ per tertiã, ꝛ per primã, ſed particulare negatiuũ per tertiã ꝛ ꝑmã. Hęc ſunt ab Ari-

ſtotele oſtenſa,ſed plana ſunt verba contextus.

¶ Monſtratur nãq; a/ ineſſe omni e/quando eorum quę c/ & z/idem aliquid acceptuʒ fuerit:hoc autem erit medium.

¶ Hoc qualc,patet ꝙ c/& z,nam hęc idem ſunt. Medium autẽ ingt.i.medius terminus per quod infert.

¶ Extrema vero a/ & e/ſit itaq; pria figura. Sʒ alicui qñ c/ & g/ſumptum ſit: hęc autẽ vltima figura:mediũ enim ſit g. Nulli vero quãdo d/ & z/ideʒ:ſic autẽ & prima figura & media: prima ꝙ a/ineſt nulli z/ſiquidẽ cõuertitur priuatiuum,z/autẽ omni e/media vero quoniã d/nulli a, e/auteʒ omni ineſt. Verũ alicui nõ ineſſe: quando d/ & g/idem ſit:hoc autẽ vltima figura:a/nãq; nulli g/inerit:e/vero omni g.

¶ Ideſt termini extremi maior & vltimus,hoc autem erit prima figura,mediũ aũt b/qꝛ c/& b/idem,hoc aũt eſt mediũ,patet ꝙ nil differt dicere c/vł mediũ b,nã idẽ ambo.

¶ Planuʒ itaq; ꝙ per prędictas figuras ſylloĩs: & ꝙ non eligenda quęcũq; oia ſequunt̃ eo ꝙ nullus ex ipſis ſit ſyll's:conſtruere nãq; penitus non erat ex ſequẽtibus:priuare auteʒ non cõtingit per id qꝺ oia ſequitur:opʒ enim huic quidem ineſſe:illi vero non ineſſe.

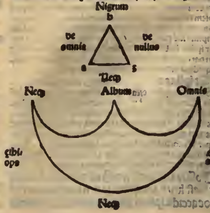
¶ Ex facta deſcriptione ſequentiuʒ terminos, & eoꝝ quę ipſi ſequũtur, & alienoꝝ ab ipſis nouẽ ſiunt ꝯiugationes, vt oſtẽdimus,alię vero ſex nobis viſui ſunt ad ꝯſiderationẽ ꝓpõnũ,quas ẽi iam tradidit, & tres ſunt inutiles,quas nunc exponit, & cãs aſſignat per quas ſunt inutiles,& ingt quę ſunt ſequẽtia terminos inutilia, qꝛ per hęc neq; ꝓbare,neq; cõfutare poſſumus. Nõ poſſumus quidẽ ꝓbare, qꝛ in ſcða figura faciũt ex duabus affirmatiuis coniugationẽ q̃ eſt aſyllogiſtica. Nã b/& z/qꝺ eſt idẽ ipſi a/& ipſi omni e/neceſſe eſt ineſſe. Hęc aũt (vt dixi) cõiugatio inutilis eſt,neq; ꝑ hęc reprobare poſſumus,qꝛ opʒ cõfutantẽ in ſyll'm hꝛe alterã ꝓpõnẽ negatiuã ,ſed hę ambę ſunt affirmatiuę. Et rurſus ſi acceperimus eadẽ entia & ea quę ſeqꝰr prędicatũ & altera a ſubiecto,ideſt cib/ſit in prima figura ſyll's minorẽ ꝓpoſitionẽ hꝛe negatiuã,itaq; aſyllogiſtica erat hęc cõiugatio,ceu a/oi c/ꝙ eſt idẽ dictu tb/ & ipſum tb/nulli e/quare minor negatiua,igit̃ aſyllogiſtica. Si vero ambo aliena acceperimus vel hic ꝑſpicuo inutile erit. Nã ambo ſiunt negationes ſiue aliqs fecerit ſm primã figurã ſyll'm,ſiue in ſcða. Scðm primaʒ ſic a/nulli d/ꝙ eſt dictu nulli tb/& tb/nulli e. Iteʒ ſecunda ſic d/& tb. Naʒ ambo idẽ ſunt a/& e/nulli,quare & hęc aſyllogiſtica coniugatio, igitur ſm ſolas ſex coniugationes facienda eſt conſideratio propoſitionum.

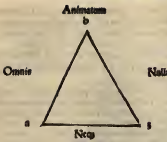
¶ Sed & manifeſtũ ꝙ alię cõſiderationes eorum q̃ ſunt ſm electiones/inutiles ſunt ad faciendũ ſyll'm : quẽadmodum ſi ꝯñtia vtrũq; eadẽ ſunt,aut ſi quę ſeqꝰr a/& quę non cõtingunt ipſi e/aut quotcunq; rurſus non accidit vtriq; ineſſe:non eniʒ efficitur ſyll's per hęc: nãq; ſi ꝯñtię eadem/vt b/& z/ſit media figura ꝓdicatiuas habens ꝓpoſitiones: ſinautẽ quę ſequit̃ a/& quę non cõtingunt ipſi e/vt c/& b/ prima figura priuatiuã habẽs ꝓpoſitionem/ quę ad minus extremum: ſi vero quotcũq; nõ cõtingunt vtriq;,vt d/& b/priuatiuę ambę ꝓpoſitiones , aut in prima,aut in media figura: ſic autem nullo modo ſyllogiſmus.

¶ Qm vnaʒ cõiugationẽ poſuit accipientẽ quę cõſequũtur ambos terminos ob id ingt,& alię pter has diximus, inutiles ſunt illa quę ambo aliena accipit & ea quę ſequit̃ ꝓdicatũ,& ea qbus non ineſt ſubiectũ. Deinde volẽs has ponere accipit rurſus rõnẽ & incipit ab ea quę accipit ea ſequũtur ambos terminos. Nã inquit ſi ſequẽtia vtrũq;: Deinde exponẽs tres cõiugationes oſtendit poſt hęc ea quę ex ipſis terminis , a prima incboans ꝙ inutiles ſint ad ſyllogiſticas methodos.

¶ Sed manifeſtũ & qualia eadẽ accipienda/q̃ ſm inſpectionẽ & nõ qualia diuerſa aut ꝯria.

¶ Per hęc eſt ꝓpoſitũ oſtẽdere, qꝺ nõ poſſumus vti alia methodo ad aſſumptionẽ ꝓpoſitionũ niſi tradita dico.ſ. eaʒ per ea quę ſequũtur ex quibus ſeqꝰr,& aliena,quoꝝ aliquid idem accipere neceſſe erat ſm alterum terminorum. Nam ſiquis (inquit) aliam intelligere ſuſpicariq; videretur prorſus in vnam traditaꝝ incideret ignarus. Nã diceret quis ꝙ poſſum nihil deſcriptorũ ideʒ accipere ꝙ in cunctis problematibus vt neceſſarium Ariſto. tradidit,ſed accipiendo quędã cõtraria hoꝛuʒ, vel ſimpliciter diuerſa inter ſe & non potentia eidem ineſſe, ſic negatiua problemata probare,ceu ſit b/& z/cõtraria, vel q̃ nequeũt eidem ineſſe,probabo ex his vniuerſale negatiuũ ſic , qꝛ b/omni a/& z/nulli. Nam cõtrarium, & a/igit̃ nulli z/& z/oi e/igitur & a/nulli e. Nam ſit b nigrum & ęthiops a/& z/albus & e/cignus,qꝛ igitur nigrũ omni ęthiopi ineſt & nulli albo nigrum,quãdoquidẽ ſit contrariũ, igitur & ęthiops nulli albo,ſed album omni cigno, cõcludit̃ igitur ex his ꝙ ęthiops nulli cigno, ſimiliter autẽ oſtendetur & ſi non contraria eſſe ipſum b/& z/accipiamus,ſed ſimpliciter cõtradiuiſa & non potẽtia eidem ineſſe, ceu ſi b/erit animatum,& a/homo,& z/inanimatũ, & e/lapis. Nam eadem methodo cõcludit̃ ꝙ homo nulli lapidi. Dicentes igit̃ hęc, inquit ignorarunt ꝙ cõcluſio ſit in his per dictas cauſas a nobis & non qꝛ accipitur cõtrariũ b/ipſi z. Nam ſi habemus omnia aliena ab a/& e/& b/nulli z/ineſt,& ob id nulli e/ineſt b. Et habemus illa omnia ab e/aliena , igit̃ b/erit idem alicui alienorum ab e. Quare inquit nõ potuerunt cõuerti dicentes hęc idẽtitatem b/ & tb/& ob id putarunt

alia methodo cōcludi cōcluſionē. Sed videamus verba ipſa Ph̄i. Sed ⁊ manifeſtū qualia eadē accipiēda q̄ ſm̄ inſpectionē ⁊ qualia diuerſa aut ↄ̄ria. Verū Alexander ingt differentē ſcripturā contextus afferri ſolere, nam in qbuſdā libris inquit ſic eſſe ⁊ nō qualia diuerſa aut ↄ̄ria. Si ergo diceret̄ ⁊ qualia diuerſa ⁊ ↄ̄ria, ſic exponēdū eſt cum nobis manifeſtū ſit ex dictis qualia aſſumēda eadē ſunt, etiā manifeſtū erit qualia ſunt in his diuerſa vel cōtraria, vt tanq̄ qōdam correlariū ex dictis hoc cōcludatur. Equidē nos intelligere opʒ, qualia in his diuerſa aut ↄ̄ria, nam nihil cōfert ad propoſitū cognoſcere hęc, quare ſm̄ hanc ſcripturā velut correlariū hoc erit deductū, ſed qualia ſunt diuerſa aut cōtraria, verbi grā. Si aūt accipiebamus c/⁊ ʒ/idē erit d/ipſi ʒ/ↄ̄rium aut diuerſum, q̄ etiā a/⁊/eſt alienū, rurſus ſi c/⁊ th/idem ⁊ d/⁊ th/diuerſa erunt vel ↄ̄ria, nam ſi a/omni c/ineſt th/⁊ d/nulli eorum quę a/igit̄ neq̄ d/nulli eoꝝ quę th/igit̄ d/th/ↄ̄ria vel aliena inter ſe, ſi aūt c/h/idē fuerit ⁊ ab ipſis c/th/ diuerſa vel cōtraria. Et in reliquis ſi̇̄r ſm̄ eādem methodū. Videt̄ ⁊ altera ſcriptura aptior eſſe in propoſito theoremate ⁊ inductis verbis. Dico aūt ⁊ non qualia diuerſa aut ↄ̄traria vt ↄ̄tinuatio hęc ſit. Sed ⁊ manifeſtū ex dictis ſit qualia in his deſcriptis ſm̄ vnūq̄dq̄ problema oportet accipere eadē, non enim accipienda qualia diuerſa aut ↄ̄traria, ⁊ quod hoc velit ſignificare, planum ex inductis ſtatim, nam quid inquit.

Primū quidē quoniā inſpectio medij gratia: medium 'vo non diuerſum/ſed idem opʒ accipere: poſtea ⁊ in quotcunq̄ accidit fieri ſyll'mo ꝑ fuere accepta ↄ̄ria/aut non contingentia eidē ineſſe/in p̄dictos omnia reducent̄ modos/veluti ſi b/⁊ ʒ/cōtraria/aut non cōtingunt eidē ineſſe: erit enim his acceptis ſyll's/ꝙ a/cōtingit ineſſe nulli eorum quę ſunt c/ſed non ex ipſis/verum ex pręd[i]cto modo.

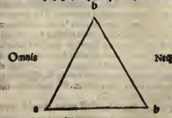
Ingt qō non oportet quęrere qualia in deſcriptis ſint diuerſa, ſed qualia ſint eadē patet, nā volumus medium terminū inuenire, ꝑ qō mediū h[abet] habitudinē ad vtrūq̄ terminū, vel affirmatiuę, vel negatiuę, poterimus extremū de extremo p̄dicare vel negare. Si ergo qō medij gratia ſit ⁊ cōſideramus quę opʒ accipere ex deſcriptis mediū terminū. Equidē oportet mediū eſſe vnum ⁊ idē, patet igit̄ ꝙ qualia eadē in deſcriptis in vtroq̄ extremorū terminoꝝ oportet accipere, ⁊ non qualia diuerſa aut cōtraria, cum duo accipiemus media ⁊ non vnū, ⁊ ſic duas faciamus ꝓpōnes non cōicantes inter ſe, ceu b/omni a/⁊ ʒ/omni c/ſi autē aliqſ inquit accideret ex tali aſſumptione ſyll'm fieri hoc ſit non ſimpl'r, qꝛ ↄ̄ria accipiebamus, nam quantū ex hoc duę ſeparatę propoſitiones fiebant, ſed ꝙ accidat vt hi neſcientes incidant in methodū a nobis traditam diximus iam quomodo.

Nam b/a/quidem omni: e/'vo nulli inerit: quare neceſſe b/idem eſſe alicui b.

Nam qꝛ b/omni a/ineſt, ⁊ ↄ̄rium b/eſt ipſi ʒ/vel diuerſum, ⁊ ob id b/nulli ʒ/⁊ c/eſt pars ipſius ʒ/igit̄ b/nulli eorū quę c/inerit, ſed habemus deſcripta aliena ab e/hęc autē erant th/ gīt b/idē alicui eoꝝ quę th/erit, quare rurſus ꝑ noſtrā methodū cōcluſio ſit, nā dicimus vl'e negatiuū concludi, acceptis d/ʒ/eiſdem, vel b/⁊ th.

Rurſus ſi b/⁊ g/non cōtingunt eidē ineſſe: ꝙ a/non inerit alicui eoꝝ quę ſunt e/ſic etenim media erit figura: nam b/a/quidē omni: g/'vo nulli inerit: quare neceſſe b/alicui eorum quę b/idem eſſe: nāq̄ non contingere b/⁊ g/eidem ineſſe nihil differt q̄ b/idē eſſe alicui eorū q̄ b/omnia enim accepta ſunt non contingentia ineſſe ipſi c. Manifeſtū igitur ꝙ ex his ipſis inſpectionibus nullus ſyll's. Quod ſi b/⁊ ʒ/contraria neceſſe b/idem eſſe alicui eorū quę b/⁊ ſyllogiſmum per hęc fieri.

Cū oſtēderit ꝙ in quibus ⁊ cōcluditur vl'e negatiuum ↄ̄rijs quibuſdā acceptis vel nō ↄ̄tingētib' eidē ineſſe, nō ꝑ aſſumptionē ↄ̄rioꝝ ↄ̄cludit̄, ſed qꝛ incidit in traditam methodū ab ipſo, idipſum oſtēdit ēt in particulari negatiuo. Cōcluderet̄ aūt ex ↄ̄rijs ſic. Cum b/oī a/⁊ b/nulli, ⁊ a/nulli eorū quę b/⁊ b/alicui e/⁊ a, igit̄ non omni e/rurſus ingt igit̄ ignorant in his ꝙ in traditā a nobis methodū incidunt, nā nihil aliud (inquit) dicūt accipiētibus b/⁊ b/ non ↄ̄tingētia eidē ineſſe, quā ꝙ b/alicui eoꝝ quę th/idē, nā ſi nulli eoꝝ quę b/⁊ b/pars ipſius e/eſt ſed omnia ip-

Nulli non omnis e.

ſius e/aliena accepimus in ipſis th/igit̄ erit b/idem alicui eoꝝ quę th/quare rurſus ꝑ b/noſtrā methodū ſit concluſio. Et hic quidem Ph̄s dicit, ſed videt̄ vel erraſſe in his, vel ob traditā methodū hic indifferēter vti terminis, nā oportebat ipſum ſic dicere, nā nō ↄ̄tingere b/ipſi ⁊ b/idē ineſſe nihil differt b/vel alicui eoꝝ quę d/ineſſe, nūc autē dixit vel b/eoꝝ aliqd eſſe quę th, nam ꝙ hoc falſum ſit,

patet,nam b/ꝛ b/poſſunt nõ eidẽ ineſſe,neq; b/eſſe alicui coꝝ que ıb,nam ſi accipiamus e/genus ꝛ b/ꝛ b/ſpẽs contradiuiſas,ceu e/aial,ꝛ b/hoiem,ꝛ b/equũ,homo ꝛ equus non recidunt eidẽ ineſſe,nulli tamẽ eorũ que ıb/dico ſcilicet alienoꝝ ab animali nõ eſt homo,quãdoquidẽ etiaꝫ homo ſit animal. Eodeꝫ modo etiã in cõtrarijs ceu ſi acceperimus colorẽ e/ꝛ b/album,ꝛ b/nigrũ , igiẽ eidem ineſſe b/ꝛ b/non accidet,tamẽ nulli eoꝝ que ıb/ideꝫ erit b/ que erant aliena ab e. Nam ꝛ ipſum eſt color,tamẽ ſi acceperimus b/ꝛ d/ideꝫ verificabitur ratio,nam ſi a/nulli b/ idẽ,quia in ghus nulli b/igitur neq; b/nulli a/quare alienuꝫ eſt a/ab ipſo b/ſed aliena ab ipſo a/erant d/quare idẽ aliquid erit b/alicui eorum que d.

¶ Accidit itaq; ita ſpeculãtibus inſpicere aliã viam a neceſſaria propterea ꝙ latet identitas eorum que b/ꝛ eorum que b.

¶ Inquit putarunt dicentes hec aliaꝫ viã abundãdi ꝓpoſitionibus ſe inueniſſe q̃ eſt per cõtraria,ignorãtes qȯ in his que dicunt,noſtra rurſus apparet methodus quare ꝑ hanc ꝛ non ob eam quã ipſi dicunt accidit cõcluſio, quare putantes per hanc methoduꝫ concludi aliquid plus q̃ neceſſe ſit per quẽdam circulũ meant circa eãdeꝫ methodum noſtrã ſemper circũuoluti, oportet autẽ rurſus pro b/ıb/ipſum d/b/accipere.

¶ Eodem aũt pacto ſe hñt ꝛ ſylli ad impõſe deducentes cuꝫ oſtenſiuis : nãq; ꝛ hi fiunt ꝑ ꝯñtias ꝛ que cõſequiẽ vtrũq;: ꝛ eadem inſpectio in ambobus:qȯ enim oſtẽſiue monſtratur, ꝛ per impõſe eſt rõcinari per eoſdem terminos: ꝛ qȯ per impoſſibile ꝛ oſtenſiue.

¶ Nõ ſolũ inquit cathegorice per methodũ hanc abũdabimus ſyllõ,ſed ẽt in oſtenſionẽ per impõſe eedẽ methodi nobis vtiles ſunt,nam idẽ problema per eoſdẽ terminos cathegorice ſimul ꝛ per impõſe rõcinabimur,ꝛ ecõtra,qȯ per impõſe oſtẽdimus, hoc ꝑ eoſdeꝫ terminos cathegorice habebim⁹ ſyllꝫ facere,ſed quõ h̃ erit ſubiũgit.

¶ Ut ꝙ a/nulli coꝝ que e/ineſt. Ponaẽ enim alicui ineſſe:quoniã igitur b/omni a/a/ꝟo alicui eorum que c/b/alicui eorum que e/inerit: ſed nulli inerat.

¶ Inquit ſit per impõſe oñdere vl̃eꝫ negatiuã,rurſus igitur ſumaẽ aliqd ſequentiũ ipſum a/ideſt b/ꝛ alienorũ ab ipſo e/ideſt ıb/idẽ exiſtens. Accedat igiẽ oſtẽſio ſic qꝛ b/ idẽ ipſi ıb/ꝛ b/omni a/ꝛ ıb/oı a/ꝛ e/nulli. His igitur exiſtẽtibus dico qȯ a/ipſi e/nulli ineſt. Nã ſi hoc falſum,verũ erit hoc alicui,igiẽ cuꝫ b/omni a/inſit,ꝛ a/alicui coꝝ q̃ e/cõcludiẽ qȯ b/alicui coꝝ q̃ e/ſed ſupponebaẽ nulli etiã qȯ eſt impoſſibile. Nam b/ideꝫ erat alicui eorum que ıb/ qȯ erat alienũ ab e/ſi ergo ex ſuppõne dicẽte a/ineſſe alicui eoꝝ que e/aliqȯ impoſſibile ſecutũ eſt , idẽ b/eideꝫ e/ ꝛ nulli ꝛ alicui inerit,igitur falſum eſt ipſum ineſſe alicui eorum que e/ꝛ verum nulli.

¶ Rurſus ꝙ alicui ineſt:ſi enim a/nulli eoꝛuꝫ que e : e/ꝟo omni g/nulli eorum que g/inerit a/ſed omni inerat.

¶ Simil'r ſe habebit in particulari affirmatiua,nã eiſdem methodis oſtẽdemus ꝑ deductionẽ ad impõſe ꝛ h̃ ꝓblema,qꝛ accipiunẽ quedã coꝝ que ambo termini ſequunẽ dico.ſ.eoꝝ que e/ꝛ eoꝝ que b/cũ ſint eadẽ inter ſe oſtẽdimus,igiẽ rurſus ꝑ impõſe ſic,naꝫ dico qȯ a/alicui coꝝ q̃ e/ineſt.Nã ſi hoc falſuꝫ,veꝝ erit illud nulli, cũ igiẽ a/nulli e/ꝛ ipm e/oı b/igiẽ ꝛ a/nulli coꝝ que b/ſed ſupponebaẽ ꝛ oı qȯ eſt impõſe,nã ipſi⁹ c/exñtes vl'is erat ipſum a/qȯ idẽ cũ b,quare ꝛ b/oı ineſt a/igiẽ falſa ſuppȯ dicẽs a/nulli e/igiẽ vera illa alicui qȯ oportebat oſtendere.

¶ Conſimiliter autem ꝛ in alijs problematibus: ſemper eniꝫ ꝛ in omnibus erit monſtratio per impoſſibile.

¶ Ideſt in vl'i affirmatiuo ꝛ particulari negatiuo, oſtẽdemus igiẽ ꝛ in his,demõſtremus igiẽ vl'e affirmatiuũ accipiẽtes c/ꝛ ꝫ/idẽ erit, igiẽ per eoſdeꝫ terminos idẽ ẽt ꝑ impoſſibile oſtẽdere.Nã dico ꝙ a/omni e/ineſt, ſi aũt h̃ falſum,verũ erit non oı,qꝛ igiẽ a/non oı e/ſed ꝫ/omni e/concludiẽ in tertia figura a/nõ omni ꝫ/ſed ſupponebaẽ ꝛ oı, qȯ eſt impoſſibile. Nam de omni c/a/ꝛ c/idem erat cũ ipſo ꝫ/quare ꝛ a/de omni ꝫ.Item in ſcda figura idem poteſt concludi,nam cum a/non omni e/vt ſuppoſito,ꝛ erat oı ꝫ/a. Nam idem eſt c/ipſi ꝫ/ꝛ c/omni a/quare cõcluditur ꝫ/ nõ omni e/ſed ſuppoſitũ fuerat ꝛ omni,qȯ eſt impoſſibile,igitur falſa eſt ſuppoſitio ꝙ a/non oı e/inſit,igitur vera a/omni e. Similiter ꝛ particulare negatiuũ oñdiẽ ijſdẽ exiſtẽtibus d/ꝛ b.Rurſus igiẽ oſtẽdemus,eiſdẽ terminis etiã per impoſſibile,nam dico qȯ a/non omni e/ineſt. Si aũt hoc falſum,verũ erit omni,qꝛ igiẽ omni e/a/ineſt,ꝛ e/ omni b/igiẽ ꝛ a/omni b/ſed ſupponebaẽ etiã nulli ꝙ eſt impoſſibile,naꝫ a/nulli d/idẽ nãq; eſt d/cum ipſo b/igiẽ nulli b/a/ineſt,igiẽ falſum eſt,a/omni e/cõpetere,igiẽ verum non omni.Poteſt etiã in ſcda figura ꝛ in tertia ꝑ impoſſibile deduci,in ſcda quidẽ qꝛ a/omni e/ꝛ nulli b/igiẽ ꝛ e/nulli b/ſed ſupponebaẽ ẽt omni. In tertia quoq; qꝛ a/ omni e/ꝛ b/alicui coꝝ que e/igitur ꝛ a/alicui coꝛuꝫ que b/ ſed ſupponebatur ꝛ nulli.

¶ Ex conſequentibus ꝛ que ſequiẽ vtrũq;.

¶ Conſtat vtiq; ꝙ etiam in alterne.

¶ Ac ſ'm vnũquodq; problema eadem conſideratio ꝛ oſtenſiue volenti ratiocinari ꝛ ad impoſſibile ducere:ex eiſdem nãq; terminis vtreq; demonſtrationes.

¶ Vult oſtẽdere ꝙ ipſe oſtẽſiones conuertũtur inter ſe. Nã ꝙ per impoſſibile oſtẽditur,hoc per eoſdẽ terminos ꝛ oſtẽſiue,ꝛ qȯ oſtẽſiue oſtẽditur hoc etiã per eoſdeꝫ terminos ꝛ per impoſſibile.Quia igiẽ poſuit eaꝫ oſtẽſionẽ ꝑ impoſſibilẽ,vult idem etiam oſtendere per eoſdeꝫ terminos ꝛ oſtenſiue.

¶ Queadmodũ ſi monſtratũ eſt a/ineſſe nulli e/qm̃ accidit ꝛ b/ineſſe alicui coꝛuꝫ que e/qȯ impõſe:ſi acceptũ fuerit b/ineſſe e/quidẽ nulli:a/ꝟo omni,planũ itaq; ꝙ a/inerit nulli e.

¶ Si inqt vl'e negatiuũ oſtẽdimus ꝑ impõſe ſupponẽtes oppoſitum ꝛ ex hoc inuenientes aliqȯ impõſe ſequi , dico ſcilꝫ b/alicui coꝝ q̃ e/ineſſe nulli ineſſe,ſi aũt hoc falſum, ꝯcluſionẽ mu abimus in verã dico.ſ.qȯ b/nulli coꝝ que e. Deinde addamus alterã ꝓpõnẽ, que etiã in oſtẽſione ꝑ impõſe inerat,illã. vꝫ.ꝙ b/oı a/:cõcluditur in ſcda figura oſtẽſiue ꝙ a/nulli e. Repetit igiẽ dicta vt oſtẽdat oſtẽſiones inuicẽ cõuerti.ſ.oſtẽſionẽ directã, ꝛ oſtẽſionẽ per impoſſibile. Dubitaret autẽ aliqs in his merito quõ inquit oſtẽſionẽ ꝑ impoſſibilẽ ꝛ illã directã cõuerti inter ſe. Nã oſtẽſum eſt in ſermone de tribus figuris qȯ quartus modus ſcde figure,ꝛ quĩtus tertie,dũtaxat deductione ad impoſſibile oſtẽdunẽ,ſed oſtẽſione directa minime.Nã vereã ꝓpõnũ quia ꝯuertere noluerit,vt directã efficiat oſtẽſionẽ aſyllogiſticã efficiet cõplicationẽ ꝓpõnũ. Idẽ neq; in quarto

in quarto mō ſcdę figurę poterat cōuerti minoꝛ ꝓpō, qm̄ quidē ſit ꝑticularis negatiua q̄ ad nullaʒ cōuertitur, itaqꝫ quō hic inqͥt ꝙ oīa q̄ oſtēdunt̄ ꝑ impoſſe ⁊ directa oſtenſione oſtēdunt̄, ⁊ ecōtra q̄ directa ēt per impoſſe. R̄ndeo igit̄ ad hęc ꝓ qḋ hic nō eſt ſermo de modis figuraꝝ, ſed de ꝓblematib⁹ oibus vlī. ſ. particulari affirmatiuo negatiuo, qḋ vnūqḋqꝫ hoꝝ directa oſtēditur ⁊ per impoſſe, non tn̄ ſm̄ vnūquēqꝫ modum figurarū. Deinde neqꝫ in ipſis modis eſt falſus ſermo. Nam ad memoꝛiaʒ reuocemus cur dixit nō poſſe in ꝑdictis modis illos duos oſtēdi oſtēſione directa. Patet certe qḋ etiā iaʒ dixi qḋ altera ꝓpōnum non pōt conuerti, ⁊ aliꝗ cōuerſę efficiunt aſſyllogiſticā figuram. Cur aūt vīr eguit cōuerſionibus, Ipſe plane in ſermone de ipſis dixit. Nā qꝛ imꝑfecti ſunt ſyllogiſmi in ſcda ⁊ tertia figura (inqͥt) indigemus conuerſionibus nō ad faciendū neceſſariū in his figuris, ſed vt appareat nečiū. Nō enī cōuerſio efficit neceſſitatē ſyllogiſmis, nā ipſe figurę ꝑ ſe hn̄t nečium, ſed nō apparēs qḋ ꝯuerſio efficit eſſe apparēs, ⁊ deductio ad pmā figurā. nā hac rōne dicunt̄ eſſe imꝑfectę figurę ſcda ⁊ tertia, qꝛ nō ꝑſpicuā neceſſitatē hn̄t, quare ſi nō facerēt neceſſariū ꝑ cōuerſionē, tn̄ ſolū oſtēdunt. Cōtingit certe ⁊ in dictis duobus modis recta oſtēſione ſyllm fieri, ſed qꝛ nečiuꝫ nō apparet, neqꝫ ꝑ ꝯuerſionē ꝓpōnū ꝯtingit B oſtēdi, ꝓꝑ B ſolū inqͥt hos modos oſtēdi ꝑ impoſſe, naʒ ob id vī ipſoꝝ neceſſariū, quare ēt in cūctis modis verū eſt ſm̄ ideʒ ⁊ directa oſtēſione ⁊ ꝑ impoſſe oſtēdi, ⁊ qḋ vlī inter ſe cōuertuntur oſtenſio directa ⁊ per impoſſibile.

¶ Rurſus ſi oſtenſiue ratiocinatum fuerit a/ ineſſe nulli e/ſupponētibus ineſſe per impoſſibile monſtrabitur nulli inexiſtens.

¶ Cum cōuerterit ad oſtēſionē per impoſſe illā oſtēſiuā, nūc ecōtra cōuertit illā ꝑ impoſſe ad oſtēſiuā, nā ſi oſtenſiuꝫ fuerit oſtēſiue, ⁊ ꝑ ſecūdā figurā ꝙ a/nulli e/ſi oppoſitū huic accepimus illud alicui rurſus oſtēdemus idē etiā ꝑ impoſſe, naʒ ſi alicui eoꝝ q̄ e/a/ṫ b/oī a/rurſus cōcludit̄ in primo figura ipſuʒ b/alicui eoꝝ quę e/ſed ſuppoſitum fuerat nulli, igit̄ falſuʒ eſt a/alicui eoꝝ quę e/igitur nulli, igit̄ oſtēſum eſt ꝑ hęc ꝙ ambę oſtēſiones cōuertunt̄, illa ſcilicet cathegorica ⁊ illa per impoſſe, ⁊ per eandē methodū dico. ſ. per abūdantiā ꝓpoſitionū ambę procedunt.

¶ Conſimiliter autem ⁊ in alijs.

¶ Quia in ſola velut vlī negatiua ſermonē exercuit conuerſionū. Eadē inqͥt ⁊ in reliqͥs problematibus inquit.

¶ In oibus enim neceſſe cōem aliquē accipere terminū aliū a ſuppoſitis: ad queʒ erit falſi ſylls: quare conuerſa hac ꝓpoſitione/altera vo ſimilr ſe hn̄te/oſtēſiuus erit ſyllogiſmus per eoſdē terminos. Differt nāqꝫ oſtenſiuus ab eo qui ad impoſſibile. qm̄ in oſtenſiuo ſm̄ veritateʒ vtrę qꝫ ponuntur propoſitiones, in eo autem qui ad impoſſibile ſolum vna.

¶ In oibus inquit ſyllis per impoſſe opꝫ quēdā cōem terminū accipe ꝑter vtraqꝫ extrema, naʒ hęc ſignificauit qꝛ dixit ſubiecta, naʒ hęc ex ꝑn⁹ ſuppoſita fuerāt de quibus eſt cōſideratio a/ṫ c. Cōmunē aūt dicit nō pro medio habēte cōuenientiā cū vtroqꝫ, ⁊ per ſeipſum cōnectēs extrema, ſʒ cōem inqͥt eūdē aſſumptum in oſtēſione directa ⁊ ꝑ impoſſe, nā qꝛ dixit qḋ ex eiſdē terminis ambę oſtēſiones hn̄t, hoc vult oſtēdere. Si ergo ſubiecti termini a ꝑn⁹ dico. ſ. ipſius ꝓblematis, vt a/ṫ c/de qbus ꝯſideratio, ydē in ambobus, oportet aūt ⁊ alterū quēdā circa hos in ambabus oſtēſionibus inueniri eundē, ⁊ manifeſtū eſt, tum ex eiſdē terminis ambę oſtenſiones ꝯcludunt̄. Qḋ igit̄ cōis termin⁹ aliqͥs i ambob⁹ circa ſubiectos accipit̄, oſtēdit. Etenī in ꝓpoſitis oſtēſionib⁹. ſ. directa ⁊ ad ipoſſe eſt cōis termin⁹ b/nā iſte in oſtēſione directa vere negat̄ ab e/ṫ facit minorē ꝓpōnē, ſʒ in oſtēſione ꝑ impoſſe falſo affirmat̄ b/de ipſo e/in ꝯclone. Ad B igit̄ inqͥt ꝑ cōem terminū falſa fit ꝯcluſio, nā ꝯcludebat̄ falſo qḋ b/alicui eorū q̄ e. Hac igit̄ inqͥt falſa ꝓpōne occurrēte q̄ erat ꝑ deductionē ad impoſſe ꝯclo. i. in veraʒ mutata, ceu pro hac b/alicui eorum quę e/vt accipiamus ꝙ nulli qḋ ex ꝑncipio ſuppoſituʒ fuit, ⁊ altera ꝓpōne ſeruata. vʒ. ea vbi eſt mediū ad maiorē terminuʒ, hac. ſ. ꝙ b/ineſt ipſi a/ſic erit inquit, oſtēſiue ſyllogiſmus qui per impoſſibile erat, nam b/omni a/ṫ nulli e/igitur ⁊ a/nulli e/ineriſt.

¶ Hęc igit̄ magis erūt manifeſta ꝑ ſequentia, qn̄ de impoſſi dicamus, nunc vo tn̄ nobis ſit manifeſtū, ꝙ ad eadē inſpiciendū ⁊ oſtēſiue volenti rōcinari/ ⁊ ad impoſſibile ducere.

¶ Quis dixit quo differt oſtſiuus a ſyllo ꝑ impoſſe. Hęc inqͥt in ſequētib⁹ diligētiꝰ ſciemus. Dicit aūt in ſcdo lib⁹, nā ibi exactius exploratiuſue de his ſniaʒ narrabit, nā dicit ibi ꝙ differt rect⁹ ſylls ab eo q ꝑ impoſſe dicto mō, qꝛ alter ambas ꝓpōnes veras accipit, alter vo alterā falſaʒ.

¶ Sed in alijs ſyllis qui ex ſuppoſitione, quēadmodū quicūqꝫ ſm̄ tranſumptionē, aut ſm̄ qualitateʒ in ſubiectis non in ijs, quę a principio, ſed in trāſumptis erit conſideratio.

¶ In alijs. ſ. ex ſuppōne, nā poſtqꝫ oſtendit ꝙ cathegorici ſylli ⁊ ſylli per impoſſe per eandē methodū cōcludunt̄, nūc inqͥt qḋ etiā alij hypothetici ſylli quicūqꝫ vtunt̄ trāſmutatione ꝑ hęc oſtēdūtur, naʒ in his inquit trāſumptio trāſmutatiue indiget oſtēſione, ſed nō oſtēdunt̄ alr qꝫ cathegoricę, ⁊ cathegorici ꝑ hos oſtēdunt̄, igit̄ ⁊ hi ꝑ eandē methodū oſtēdent̄. Verū nō ꝯdiuidit trāſumptioneʒ ꝯ q̄litatē, nā trāſumptio mutatione vlioꝛ eſt ⁊ vlē nō diuidit̄ ꝯ particulare, quare illud vel ſm̄ qualitatē pro hoc dixit ⁊ ſm̄ qualitatē. Egdē iam diximus ꝙ Stoici aſſumptionē vocabāt hoc qḋ Peripatetici trāſumptionē dixere, oēs igit̄ hypothetici ſylli ſunt ſm̄ tranſumptionē, ſm̄ qualitatē illi dicunt̄ qui ex ipſo magis ex minoꝛi, vel ſimili probant. Sunt quoqꝫ q cōfutant ex ipſo magis, ⁊ alij qui probāt ex minoꝛi, alij aūt ex ſimili q ſe hn̄t ad vtrūqꝫ ſimilr, ceu ex magis, ſi ſanitas magis bonū qꝫ diuitię, nō bonū aūt proꝛſus ſanitas, neqꝫ igitur diuitię. Ex minoꝛi ſi ſanitas minus bonū videt̄ eſſe qꝫ virtus, tamē bonum eſt, igitur ⁊ virtus bonum. Ex ſimili probamus ſic, ſi ſimiliter robur, ⁊ pulchritudo ſunt coꝛpōris vires, bonuʒ autē eſt robur, igitur ⁊ pulchritudo. Rurſus cōfutamus ſi ſimiliter ambo a coꝛpoꝛe ſunt aliena, ſic robur non eſt bonū, ergo nec pulchritudo, inquit igitur in ſyllogiſmis ſm̄ tranſumptionē ⁊ qualitateʒ. Non enim qꝛ cuncti ſm̄ tranſumptionē iam oēs etiam ſunt ſm̄ qualitatē, quęſtio in ſubiectis ſit, ⁊ ſuppoſitis ſubiectiſqꝫ non a principio, ſed poſterioꝛibus. Verum ꝙ dicit hoc eſt, quod indiget oſtēſione in ſyllis hypotheticis trāſumptio eſt qḋ etiam iam ſupra dixit, nam trāſumptionē volens ſignificare dixit in ſuppoſitis ſubiectiſue non a principio antecedens ⁊ cōſequens, ſubiectū dixit antecedēs, ⁊ ſubiectū ex principio, nā dicimus ſi homo eſt ⁊ animal, ſed homo eſt, qḋ eſt aſſumptio, ⁊ hoc inquit ſubiectum, ſed ſubiectum ſm̄ tranſumptionem de quo inquit fieri quęſtionem. Nam hoc eſt ꝙ indiget oſtenſione.

¶ Modus vero inſpectionis idem.

¶ Et in his ingt ſyllis eadē methodo .ſ. abundantia propoſitionū vtēdū eſt, nā ſi demōſtrauimus ſupius ꝙ cuncti hypothetici indigēt cathegorico ſyllo ad pfectionē, ⁊ ſylli p impoſſe nobis rōcinātibus falſuz cathegoricę accipiūt, ⁊ reliq aſſumptione cathegoricę aſſumpta, ⁊ cuncti cathegorici in eādē methodū reducti ſunt, patet ꝙ ēt hypothetici ad eādē reducent. Sʒ in his Alexāder dubitat de his q̄ dicunt a Theophraſto p vniuerſuz de hypotheticis. Nō .n. egēt ſyllo cathegorico, q̄re nihil proderit his tradita methodus. Theophraſtus vocat hypotheticos p totū, q accipiūt ppōnes ⁊ ɔclōnē ex ſuppōne, ceu ſi a/ ⁊ b/ ſi aūt b/ ⁊ c/ igit ſi a/ ⁊ c. Nā cōſiderat ꝙ ēt ɔclo accepta ſit ex ſuppōne. Inquiūt igit ad B, qō neqʒ vlr ſunt ſylli p totū hypothetici. Nā ſolū illationē ſignit, quare methodus cōis eſt in oibus ſyllis. Dixit autēʒ Theophraſtus, qō hi etiā pñt ad tres figuras reduci, nam qñ diximus ſi a/ ⁊ b/ ſi b/ ⁊ c/ deinde ɔclones igit ſi a/ ⁊ c/ ꝙ aſſimilatur a/ minori termino ⁊ ſubiecto, ⁊ b/ aſſimilat medio pdicato de ipſo a/ ⁊ c/ ipſi ſubiecto ꝙ aſſimilat maiori termino, quare ⁊ ſic erit prima figura. Fit rurſus ſcda quū ſic dixero, ſi a/ ⁊ b/ nō c/ neqʒ b/ igit ſi nō a/ nec c. Silr ⁊ tertia ſic, ſi nō b/ neqʒ a/ ſi b/ ⁊ c/ igit ſi nō a/ neqʒ aliqd eoꝝ quę c/ pñt ēt accipi ambę cathegoricę. Et illud eſt dictu ꝙ ſi ex ſuppoſitione ɔcluſio ſumpta fuerit ⁊ nō ex neceſſitate, qꝛ ēt vnaquęqʒ ppōnū ſic eſt, patet igit qō ſi voluerimus neceſſitatē imponere ſyllo, vt reuera ⁊ ſylls fieret, opʒ vnāquāqʒ ppoſitionē cathegoricę oſtendere. Nā dictū eſt a nobis in ſermone de hypotheticis ꝙ ſępe ſolū deductiuʒ ⁊ cōtinuatiū indiget pbatione, vel aſſumptio, ⁊ ſępe ambo quare ſi opʒ ⁊ hoc reuera fieri ſyllos ſub eadē methodo abūdantię ppōnum cadēt, probato deducto ſm vnāquāqʒ ppoſitionē, ſi imanifeſtū fuerit, vel aſſumptione.

¶ Conſiderare autē ⁊ diuidere/ quot modis/ qui ex ſuppoſitione, monſtratur itaqʒ vnumquodqʒ problematum ſic.

¶ Hoc dicit quod iam diximus dicentes quot modis dicuntur hypothetici.

¶ Eſt aūt ⁊ alio modo nōnulla horuʒ ratiocinari, quēadmodum vlia per particularez inſpectionem ex ſuppoſitione.

¶ Ingt q̄daʒ problemata pñt ⁊ aliter ſyllo ɔcludi, dico .ſ. vle ⁊ ꝙ pōi ex eiſdem ex qbus particularia ſyllo ɔcluſimus. Equidē vle per c/ ⁊ b, naʒ p eadē etiā particulare affirmatiuū oſtēdebat. At vle negatiuū p d/ ⁊ b, nam p eadē etiā particulare negatiuū demōſtrabat. Quo igit modo p eadē vle ſyllo cōcludimus nō, vt ſimplr ingt, ſʒ ex ſuppōne, dicit aūt ex ſuppoſitione nō qꝛ hypotheticę, ſʒ qꝛ nos accipimus aliqd ſm ſuppoſitionē. Quid igitur B eſt, dixit a principio qō nō ſolū ſm ſubſtantiā ſunt eligēda ea ⁊ deſcribēda quę inſunt rebus, ſed ēt propria. Si ḡ ſuppoſuerimus in ſubiectis ipſi e/ dico .ſ. ipſis b/ eē aliqd propriū, qꝛ propriū conuertit cum eo cuius eſt propriū, ſi e/ omni b/ ⁊ b/ omni e/ inerit, qꝛ igitur a/ omni e/ ꝙ eſt dictuʒ idē omni b/ ⁊ b/ omni e/ etiā a/ omni e/ inerit. Rurſus ſi ipſum a/ nulli d/ qō idem dictu eſt nulli b/ ⁊ b/ omni e/ ⁊ a/ nulli e/ idem profecto faciunt ⁊ deſinitiones conuertētes cum deſinito.

¶ Si eniʒ c/ ⁊ g/ eadem ſint, ſolis vero g/ accipiatur e/ ineſſe a/ ineſſet vtiqʒ omni e. Et rurſus ſi d/ ⁊ g/ eadem, e/ autem de ſolis g/ pręḋicaretur, ꝙ a/ inerit nulli eoruʒ, quę e. Planū itaqʒ ꝙ ⁊ ſic inſpiciendum.

¶ Opʒ adhibere mētes ſnię Phi, ⁊ ſic cōtextū intelligere. Nō eni diligēter ⁊ plane verba dicunt, nā vult dicere ꝙ ſi aliqd ppriū inerit in his q̄ b/ vel g/ vt ſolū ipſi inſit ipſe/ p cōuerſionē erit, vt diximus a/ oi e, naʒ ſi erit e/ hō, ⁊ b/ aliqō riſibile, hō certe ſolū ineſt riſibili, nō tñ ſolo riſibili, nā ineſt ēt rōnali mortali ⁊ recte progreſſiuo ⁊ Pho lationgue ⁊ aliqs ppe infinitis. Si autem aliquis diceret ꝙ neqʒ ſolū riſibili ineſt hō, nā ineſt ēt aial, rōnale, ⁊ ſupiora. Dico ꝙ nō bene is ingt, nā in hoie ſupiora cōtinent, nā qō nō valeāt verba ſm ſnias Phi qui dicūt. Solis vero g/ vel b/ accipiat e/ ineſſe, ⁊ hic patet. Nā vult aliqō ppriū eē in his q̄ ſunt b/ vel g/ quare poterit cōuerti cum ipſo e, igit ſolis b/ ineſt e. Verū vero oibus q̄ ſub b/ ingt vel ppo, ſi ergo cūcta ſemp hoc ineſt ipſis b/ ⁊ ſolis ipm e, nā oia accepta ſunt q̄ ſeqiur e/ q̄re aliqa nequeūt ineſſe, qūo igit ingt ex ſuppōne opʒ accipe ſemp inexiſtēs. Si aūt ppriō falſa erit rō, nō .n. ſolo ppriō ineſt b/ ſed ēt plēriſqʒ aliqs, ⁊ maxime his q̄ ſequnt ſm ſubaʒ, quare pulcherrimū optimūqʒ erit dicere, ſolū accipiatur ipſis b/ e/ ineſſe.

Aduerte ad clemētia: quia alr ſępe nos accipimus q̄ ſint in textu vt hoc loco g ponat p.

¶ Eodem aūt modo ⁊ in neceſſarijs ⁊ cōtingentibus, eadeʒ nāqʒ conſideratio ⁊ p eoſdē terminos erit ordine eius, qō eſt cōtingere ⁊ eius qō eſt ineſſe ſyllogiſmus.

¶ Poſteaq̄ʒ exercuit ſermonē in ppōnib' de ineſſe, inquit q̄cūqʒ dicta ſunt de illis eadē ēt de neceſſarijs ⁊ ɔtingētibus dicere poſſum', nā ſic electiones ⁊ inſpectiones ipſarū ſm vnūqōqʒ pblema facere poſſum' ſignificātes qō neccīo inſit, qdue cōtingēter, nam eo dūtaxat differt ipm de ineſſe a cōtingēti qꝛ de ineſſe eſt pus ordine, qꝛ iaʒ eſt in actu, ſed ɔtingēs futurum eſt vt ſit in actu, nā ſic electis concludemus ex neceſſarijs ppoſitionibus neceſſarium ⁊ ex contingentibus contingens.

¶ Accipiendū aūt in cōtingentibus ⁊ quę nō inſunt, ſed pñt ineſſe, mōſtratū eniʒ eſt, ꝙ ⁊ p hęc ſit eius, qō eſt contingere ſyllogiſmus.

¶ Quia dī ɔtingēs ēt id ꝙ ineſt iaʒ. Equidē cōtingenter ineſt ⁊ nō neccīo. Iteʒ dī cōtingēs qō nondū ineſt, ſed pōt ineſſe, qō etiam proprie eſt cōtingēs, nam illud de ineſſe erat, inquit ppōnes aſſumendas in cōtingentibus, ⁊ hoc contingens ꝙ vt dicebā eſt proprie contingens.

¶ Cōſilr aūt ſe habebit ⁊ in alijs pdicamētis.

¶ Ideſt in reliqs modis ceu his plane, bene, vtiliter, laudabiliter, ⁊ eiuſmodi, nā dictū eſt in libro de interptatione infinitos modos eſſe, tamē tribus cōtineri, quibus eadem quoqʒ methodus abundantię ſeruit.

¶ Planū igit ex dictis non ſolū ꝙ accidit per hanc viā fieri oēs ſyllos, ſed ⁊ ꝙ per aliā impoſſe, mōſtratū nāqʒ eſt ſyllm oēʒ per aliquā prędictaꝝ effici figurarū, hęc aūt non accidit p alia conſtitui q̄ȝ per ɔñtia, ⁊ quę vnūqōqʒ cōſequitur, ex his enim ppōnes ⁊ mediū acceptio, quare neqʒ ſyllm accidit p alia fieri.

¶ Laudat inuētā methodū ab ipſo de abūdātia ppōnū, qō non poſſumus p aliā q̄ȝ per hanc in oi ſyllo abūdare ppōnibus, nā paulopoſt oñdet, qō ēt ſi aliqua intellecta eſt a veteribus alia methodus, inutilis eſt ad demonſtrationē, ⁊ nūc breuiter B pbat, nā ſi oſtēſum eſt ꝙ oēs ſylli reducunt ad tres figuras, ⁊ oſtēſum eſt ꝙ oia pblemata in tribus figuris ob traditā methodū ſunt, itaqʒ vī etiaʒ nulla alia eē methodus pter hāc de abūdātia ppōnuʒ.

¶ Via

¶ Via igiť de oībus eadē ⁊ circa phias ⁊ circa artē qualēcūqȝ ⁊ diſciplinā, opȝ eniȝ inexiſtētia ⁊ quibus inſunt/circa vtrūqȝ videre ⁊ his ꝙ̄ plurimis abūdare atqȝ hęc per tres terminos cōſiderare/deſtruentē quidē ſic, cōſtruētem vo ſic, ſm veritatē quideȝ ex ijs quę ſm veritatē deſcribūtur ineſſe, ad dialecticos autem ſyllos ex ꝑpoſitionibus ſm opinionem. Principia vo ſylloꝝ vlr dictum eſt, ⁊ quō ſe habent, ⁊ quō oportet ipſa venari.

¶ Quia qui vtunť ſyllo nō ſolū rōnalibus artibus incūbunt, ſed et mechanicis, vt alias diximus. Et ſimplr cuncti idonei aptiqȝ ſunt ex cōibus cōceptionibus quippiaȝ ſyllo ꝯcludere et ſi methodū ignorarint. Cū igitur dicit circa phiā indicauit eos qui vtuntur ſyllo ⁊ ſcientifice cōcludunt. Nā phię inſtrm propriū eſt logica. Sed qꝛ dixit ⁊ circa arteȝ qualecūqȝ ſignificauit reliquas/ſiue logicas/ſiue mechanicas, ⁊ diſciplinaȝ dixit forte qꝛ vlior ē alijs, nam dicēdo circa phiaȝ ⁊ qualēcūqȝ artē reduxit ſermonē ad vle dicendo ſimplr ⁊ circa oēm diſciplinam vtilis eſt nobis aſſignata methodus ſyllogiſmo vtentibus.

¶ Nec aſpiciamus ad oīa quę dicunť, neqȝ ad eadē cōſtruentes ac deſtruētes, neqȝ cōſtruētes de oī, aut aliquo, ⁊ deſtruentes ab oībus, aut aliqbus, ſed ad pauciora ⁊ determinata.

¶ Inquit ne in cūcta quę deſcripſimus indefinite iſpiciamus, ſed videamus ad quę reſpiciendū nobis eſt volentibus affirmatiuū cōcludere, qꝛ ad ſubiecta ⁊ p̄dicata, ⁊ ſi cōcludere volumus negatiuū in aliena. Etenī volentes cōcludere affirmatiuū ſi aliquid eoꝝ quę c/r ȝ/idē videndum eſt, ſi vo negatiuū num aliqd eorum quę d/r ȝ/r in alijs vt diximus. Vocat autē principia ſyllogiſmoꝝ propoſitiones de quarum abundantia docuit.

¶ Scdm vo vnūquodqȝ entiū eligere vt de bono, aut ſcia, priuate aūt ſm vnāquāqȝ ſunt plurima. Quare principia qdē quę ſm vnūqdqȝ ſunt, experimenti eſt tradere, dico auteȝ vt aſtrologicā experientiam aſtrologicę ſcię, acceptis eniȝ apparentibus ſufficiēter, ita inuēte ſunt aſtrologicę demōſtrationes, conſimiliter aūt ſe hȝ ⁊ circa aliaȝ qualēcūqȝ artē ac ſciaȝ, quare ſi accepta fuerint q̄ inſunt circa vnūquodqȝ noſtrum iam demonſtrationes ꝑpalare, ſi enim nihil ſm hiſtoriā derelictum fuerit eoꝝ, quę vere inſunt rebus, habebimus de omni, cuius eſt demōſtratio/hāc inuenire ⁊ demōſtrare, cuius autē non eſt naturaliter demonſtratio/hoc facere manifeſtum.

¶ Opȝ (ingt) facere electionē vniuſcuiuſqȝ rei ſeorſum ⁊ nō cōiter, ceu boni ſeorſuȝ ⁊ ſeparatiȝ de voluptate ſilr, nā plures ingt res ꝑpoſite nobis in ꝯſiderationē. ſ. q̄ inſunt ⁊ hę qbus aliqd ineſt, atqȝ alienę ſunt ſeparādę ſm vnāquāqȝ ſciaȝ, ceu qñ aſtrologicū fuerit theorema de q̄ opȝ oſtēdere aliqd, tuȝ eligēda ſunt ꝓpria ipſius aſtronomię q̄ inſunt ꝑpoſitis, ⁊ ea qbus inſunt, ⁊ qñ geometricū quę attinēt ad geometriā eligēda, ⁊ qñ nāle quęcūqȝ iter ſunt nāli facultati, ⁊ idē in alijs, idcirco ingt opȝ dmōſtrationē, qñ eidē aliqd adderet in demōſtrationē petere ꝓ particularib⁹ artibus vel ſciētijs q̄ conſequunť ꝑpoſita ⁊, ea q̄ aliqd ſeqtur, nā ſi illa (inquit) ex experiētia ſciētes hęc nobis tradūt nihil relinquētes ꝑpoſitū deinceps vel ſyllogiſmo cōcludendū vel aſyllogiſtice oſtēdendū, nam plura ſunt q̄ demōſtrari nequeūt, naȝ definitionū nō eſt demrō, vt oſſuȝ eſt in libro de demrōne, neqȝ vliſſimorū generꝝ, nā de ipſis nihil p̄dicať, neqȝ de ſinglib⁹, nam hęc de nullo p̄dicanť. Verū dixit plurimę, qꝛ ſūt electiones in oibus ſciētijs, dico. ſ. axiomata cōes cōceptiones, ceu de oī affirmatio vel negatio, ⁊ quę ſunt eideȝ ęqualis ſunt ęqualia inter ſe, ⁊ ſi ab ęqualibus ęqualia demūtur, relicta erunt ęqualia ⁊ quęcūqȝ eiuſmodi.

¶ Vlr itaqȝ quō opus eſt ꝑpoſitiones eligere, ferme dictū eſt, cum diligentia vo percurrimus in negocio circa dialecticam.

¶ Hic ingt vlius tradidemus methodū abūdādi ꝑpōnibus, ſȝ ꝑticulari⁹ ⁊ diligētius de his i topicis diſſeruim⁹. nā hūc librū vocat nūc negociū circa dialecticā, nā ibi aſſignauim⁹ locos inutiles ad oſtēdēdū vnūqdqȝ ꝓblema.

¶ Qꝛ aūt diuiſio per genera parua quędā particula eſt dictę methodi/facile eſt conſpicere, eſt enim diuiſio velut imbecillis ſylls.

¶ Vult ꝑ hęc laudare traditā methodū ab ipo, nā nullus ingt ante nos hāc nouit, ſȝ cūcti vſi ſunt methodo diuiſiua, ⁊ ꝑ hāc putarūt oſtēdēdū eē. Aiūt qdā ipm inuehi in Platonē, nā vꝫ Plato laudans methodū diuidēdi maxie illā q̄ fit ſm ꝯdictionē tāqȝ maxime ineuitabilē, tñ nō dicit hāc eē demōſtratiuā, nā plane ſciuit dr̄iā diuiſiue methodi ⁊ demōſtratiue, nā quatuor ingt eē methodos ſm phiaȝ q̄ ſūt inſtrā dialecticas. ſ. diuiſiua, diffinitiua, demōſtratiua, ⁊ reſolutiua. Sed forte inuehiť in aliquos alios exiſtimātes methodū diuidēdi ⁊ demōſtrādi. Quid igiť ingt, qd maxime nihil eſt oſtēdere ꝑ diuiſiuā methodū. Deinde ⁊ ſi aliq oſtēdūt aliquid, ipſa tñ ꝑ ſe non demonſtrat, ſed adiuta ab alia methodo a nobis aſſignata, idcirco vocauit eā imbecillē ſyllȝ, qꝛ eget oīno hac methodo, ⁊ ꝙ vt ipſe ingt ꝙ ꝑponiť nō oſtēdūt, ſed aliud circa ipſuȝ, ⁊ illud idē ſine ſyllo petit, ceu vult oſtēdere ꝙ hō rationalis eſt, p̄mū qdeȝ accipit genus cōceſſuȝ, nā ſine demōſtratione accipit gen⁹, deinde diuidit gen⁹ in ꝓprias dr̄ias. ſ. in rōnale vel irrōnale, ⁊ ſic facit ſyllm, qꝛ oīs hō aīal, ⁊ oē aīal vel rōnale vel irrōnale, igiť hō vel rōnalis vel irrōnalis, atqui nō irrationalis, ergo rōnalis, hic igiť hominē eē vel rōnalē vel irrationalē cōcluſum eſt ꝙ nō ꝑponebať oſtēdere, ⁊ hęc diuiſiua methodus ꝑ ſeipſam oſtēdit, ſed aſſumēs primā figurā, ſed qd erat ꝑpoſitum oſtēdere, hoc nō cōcluſum eſt. ſ. rōnale, ſed velut dignitatē accepit, nā accepit tanqȝ ꝯceſſuȝ ꝙ nō irrōnalis, ⁊ hoc diuiſiua methodus ſyllo ꝯcludere non pōt, ⁊ qd ingt, velut dignitatē accipit, hoc patet in ambiguis. Nam quęreť de diametro, non ſit cōmenſurabilis lateri, vel incōmenſurabilis, ſi ſyllogiſmo cōcludit cōmenſurabilē vel incōmēſurabileȝ eſſe, ⁊ hoc nō ipſa ꝑ ſe cōcludit, ſed petet incōmenſurabilē eſſe. Nā ſic dicet diameter ⁊ latus magnitudines, omnis magnitudo vel alicui magnitudini cōmēſurabilis vel incōmēſurabilis, igiť diameter vel cōmēſurabilis lateri vel incōmēſurabilis, ſȝ nō eſt cōmenſurabilis, vt ꝯcludat oppoſitū. Ingt aūt methoduȝ diuiſiuā eſſe exiguā partē methodi ſyllogiſticę, qꝛ demōſtratio ꝓprie fit ꝑ definitiones, ⁊ definitiones fiūt nō ſine diuiſiua methodo, quare breuis particula diuiſiua methodus eſt demonſtratiue methodi. Inquit ipſam eſſe exiguam par

tem aſſignate methodi,qđ ⁊ ſi cõcederemus per ipſaʒ ꝙ oſtẽdit̃ vl'e affirmatiuũ,nam nihil reliquoꝝ oſtẽdetur,⁊ ꝙ neqꝫ accidentium aliquid, neqꝫ proprioꝝ vt oſtẽdet, ſed ſolũ ea quę inſunt ſm̃ ſubſtantiam.

¶ **Quod enim oportet monſtrare petitur.**

¶ Nam opʒ oſtendere ꝙ homo eſt rationalis,hoc igitur ipſe petit dicendo,ſed non irrationalis, nam vnde patet in ambiguis,illud ſed hoc autem aliquid.

¶ **Rõcinamur aũt ſemper aliqđ ſuperiorum.**

¶ Semper inquit cõcluſio in his vl'ior eſt propoſito, naʒ ſuperius poſuit pro vl'ius,ceu proponitur oſtẽdere ꝙ rationalis,⁊ hoc quidẽ petit.Oſtẽdit autẽ hoc vniuerſaliora,ſcilicet ꝙ rationalis vel irrationalis.

¶ **Primũ ꝯo ipſuʒ hoc latuerat omnes vtentes ipſa,⁊ perſuadere conabantur, ꝙ eſſet impoſſibile de ſubſtantia demonſtrationeʒ fieri ⁊ eo quod eſt quid.**

¶ Inquit in qbus antiqui plus ſcire ⁊ magnifacere aliqđ videnť,tanꝙ potẽtes per diuiſiuã methodũ dͤfinitionis oſtẽdere,in his maxime cõlaťent ⁊ rephendanť, ignari illius qđ eſt impoſſ'e fieri demõſtratiõeʒ definitionũ ⁊ generaʒ,nã ipſe oſtendit in libro de demr̃one ꝙ demr̃o fieri nõ põt ex gñibus ⁊ diffinitionib⁹, ceu ipſi nitebanť hoc fieri poſſe alijs perſuaderi. naʒ qꝛ generis diuiſio fit ſm̃ ppres dr̃ias,⁊ oĩs definitio eſt ex genere ⁊ differẽtijs exiſtimarũt poſt vniuſcuiuſqꝫ oſtẽſioneʒ dr̃ię quę ineſt ſpeciei,⁊ copulantes hãc cũ gñe eaʒ poſſe p̃dicari de genere. Naʒ dicebant ſi hõ aĩal ⁊ aĩal rõnale vel irrationale,igiť ⁊ hõ rõnalis vel irrõnalis,ſed nõ irrõnalis, igitur rationalis.Rurſus qꝛ animal vel mortale, vel imortale,ſʒ hõ non mortalis,ergo mortalis, deinde quę videbanť diuiſim oſtẽdi,hęc cõnectẽtes cũ gñe exiſtimarũt poſſe prędicari,⁊ ſic oſtẽdũt definitiones. Sed oſtẽſuʒ eſt in libro de interp̃tatione, qđ nõ p̃dicata particulariter ⁊ diuiſim poſſunt omnino ſimul etiam prędicari.

¶ **Quare neqꝫ ꝙ contingit ratiocinari diuidẽtes intellexere,neqꝫ ꝙ ſic contingebat/quemadmodum diximus.**

¶ Neqꝫ inquit traditã methodũ a nobis ſciuerant,neqꝫ valent per diuiſiuũ methodũ aliquid ratiocinari,naʒ qđ ratiocinio cõcludendũ eſſet ꝙ homo vel rationalis vel irrationalis, idipſum ignorarunt,⁊ exiſtimarunt ꝙ concludendum eſſet ipſum eſſe rationale.

¶ **In demõſtrationibus itaqꝫ,qñ opus ſit aliquid ratiocinari ineſſe,opʒ mediuʒ per qđ ſit ſyll'o: ⁊ minus ſemper eſſe ⁊ nõ vl'ius prima extremitatum,diuiſio autẽ contrariũ vult,ipſum nãqꝫ vniuerſale accipit medium.**

¶ Cum oſtẽderit ꝙ methodus diuiſiua inutilis ſit ad ſyllogiſmũ ⁊ ꝙ ſi vĩr etiã rõcinať,imbecillis eſt ſyll'o, qꝛ ꝙ ꝓponiť non oſtẽdit ſed petit, ⁊ aliqđ aliud probat,nunc rurſus vult oſtẽdere,qđ etiã deductio per diuiſionẽ eoꝝ q̃ ſyll'o cõcluduť,ſit inutilis, ⁊ ꝙ econtrariũ accipit ſm̃ veritatẽ ipſi methodo ſyllogiſticę, naʒ in proprijs ſyll'is medius terminus per queʒ copulanť extrema,particularior eſt maiori termino,⁊ hoc merito,nã ſi maiorẽ dͤ minori volumus oſtẽdere p̃dicatũ affirmatiuę vel negatiuę, ⁊ h oſtẽdimus p mediũ q ſe ipſo copulat extrema,planũ eſt ꝙ opʒ medium in plus eſſe q̃ ipſe minor, vt etiã p̃dicetur de ipſo,⁊ maiorẽ ipſo medio vniuerſaliorẽ. Si autẽ aliquis diceret ꝙ in ſecunda figura medius vtroꝛũqꝫ eſt maior ⁊ in tertia minor, qꝛ forte p hęc dicimus ipſos ſyllogiſmos in ſcđa ⁊ tertia figura imꝑfectos,qꝛ ſic ſe habẽtibus medijs nõ apperet in his neceſſariũ ꝯcluſionis, ob id indigemus cõuerſione, vt per hanc reducantur in primã figurã. Et rurſus medius terminus ſuimet ordinẽ acciperet,ideo in ſcđa figura nunꝙ affirmatiuũ cõcludiť cõcluſio,ſed vt fiat affirmatiua cõcluſio,opʒ ambas accipere affirmatiuas, vt aũt reducamus ad primã figuram, opʒ maiorẽ conuertere,⁊ cõuerſa maior fit particularis, ⁊ ob id aſyllogiſticã efficit figurã,qm̃ opʒ (inquit) ⁊ hic maiorem in plus eſſe q̃ minor,ſed in tertia figura nunꝙ vl'e,qꝛ vt vl'e cõcludať,opʒ duo accipere vniuerſalis, vt aũt reducatur ad primã figuraʒ oportet minorẽ cõuertere affirmatiuã exiſtẽtẽ,⁊ cõuerſa fit particulari, ⁊ ſic rurſus medius terminus ſuũ ordinẽ accepit,minor autẽ particularis facta efficit etiã cõcluſionẽ particularẽ, itaqꝫ in ſyllogiſticis methodis, vt iaʒ dictũ eſt in plus eſt maior terminus q̃ ipſuʒ mediũ,ſed in methodo diuiſiua econtrario medius terminus in plus accipiť q̃ maior. Nã volẽtes oſtẽdere ꝙ homo rõnalis eſt, accipiunt mediũ terminũ aĩal,pʒ qđ hoĩe exiſtente minori termino ⁊ rõnale maiori,in plus eſt animal q̃ rationale. Item hanc cõcluſionẽ qđ etiã ꝓponebãt (vt ipſe dixit)non demõſtrant,ſed petunt.Qđ autẽ probant eſt hoc,igiť homo vel rõnalis vel irrõnalis,qđ non eſt in plus q̃ mediũ ipſum animal, ſed ęquale.Nã animal vel rõnale vel irrationale, ſed quia nõ hoc ꝓponũt,ſed ꝙ ſi hõ eſt rationalis, ob id dixit ꝙ ipſi accipiunt mediuʒ in plus q̃ maior ſit tanꝙ ad intentionẽ ⁊ ſcopũ quẽ proponebãt,ſed nõ ad cõplicationem ipſam ſyllogiſmi,nam in ſyll'o ſemper accipiũt maioreʒ adequatũ medio, ſiquidẽ diuidũt ipſum in ſuboles dr̃iae eius, ⁊ his oĩbus tanꝙ vni termino vtunť,ſed qꝛ ꝓpõnẽ eſt vnam dr̃iaꝝ oſtẽdere q̃ ſubiecto termino inſit. Equidẽ maior eſt prędicatuʒ in cõcluſione ob id inquit ipſos accipere in plus medium q̃ maior ſit.

¶ **Sit eniʒ animal in quo a/ mortale in quo b/ ⁊ immortale in quo c.**

¶ Exẽpla dictorũ accipit dicẽs,qđ ſyll'm facientes p methodũ diuiſiuã,qđ proponũt,nõ cõcludũt ⁊ oſtẽdũt, ſed petũt,⁊ quippiã aliud cõcludũt,atqꝫ medium terminũ accipiũt in plus q̃ maior ſit. Illud d/ſit homo ⁊ a/ſit id quod eſt aĩal,a/igitur vel eſt b/vel c/ideſt vel mortale vel imortale,igiť d/vel c/eſt vel b/ideſt homo vel eſt mortale vel imortale,quare mediũ eſt animal,⁊ maior termin⁹ mortale,ꝙ volũt ineſſe hoĩ oſtẽdere, ⁊ patet qđ non demonſtrarunt,ſed quippiam aliud. Vel enim mortale eſſe hominem vel immortale.

¶ **Homo autem cuius rationem oportet accipere in quo d/omne igitur animal accipit/aut mortale/aut immortale. Hoc auteʒ eſt quodcũqꝫ ſit aut a/omne eſſe,aut b/aut c.**

¶ Ideſt diffinitionẽ,nam dixit iam ꝙ exiſtimarunt vtentes diuiſiua methodo maxime per ipſam diffinitiones poſſe oſtendere.Nam ſemꝑ diuiditur genus in proprias differentias ⁊ determinantes ſm̃ vnãquãqꝫ diuiſionem cõſtitutiuaʒ hominis differentiã,ſic omnes cũ genere cõnectẽtes putarunt oſtendere definitiones.

¶ **Rurſus hoieʒ ſemꝑ diuidẽs/ponit aĩal eſſe, quare de d/accipit a/ineſſe,ſyll'o itaqꝫ eſt,ꝙ d/ aut b/aut c/omne eſt,quare hominẽ aut mortalẽ aut imortalẽ neceſſariũ eſſe, aĩal,mortale aũt non neceſſariũ eſſe, ſed petiť,hoc autẽ eſt**

quod

qđ oportebat rõcinari. Rurſus ponẽs a/quidem aial mortale, in quo autẽ b/pedes hñs, in quo vero c/ſine pedibus, hoiem aũt d/cõſimiliter accipit, aut in b/eſſe, aut in c/oẽ enim aial mortale aut cũ pedibus, aut ſine pedibus eſt, a/vero de d/hominez, nãq₃ aial mortale eſſe accepit, quare cũ pedibꝰ, aut ſine pedibus aial neceſſe eſt hoiem eſſe, cũ pedibus aũt non neceſſe, ſed accipit, ſed hoc erat qđ oportebat iterum mõſtrare, hoc igitur modo ſemper diuidẽtibus, accidit quidẽ ipſis vlẽ mediũ accipere.

¶ Semper inquit ꝓcedendo ſm diuiſionẽ accipit hominez aial eẽ, ꝛ rõcinatꝰ aliquid ex diuiſione ipſius, ceu hõ aial, omne aial vel rõnale, vel irrõnale, igitur hõ vel rõnalis vel irrationalis, ſed non irrationalis, igitur rõnalis. Rurſus homo aial, ꝛ omne aial vel mortale vel immortale, igitur homo vel mortalis vel imortalis, ſed non immortalis, ergo mortalis, ꝛ ſic in omnibus differentijs animalis facit, quare ꝙ proponũt non cõcludunt ſyllo.ſ. illud vel B, vel B eſt iz ꝙ ꝓponũt petunt.ſ.rõnale vel mortale eẽ. Non eniz oſtẽdunt ſed velut conceſſum accipiunt.

¶ De quo autẽ oportebat monſtrare ꝛ differentias extrema.

¶ Ideſt hominẽ ꝛ dĩias extremas. Nam accipit hominem minorẽ terminũ ꝛ mortalem ꝛ immortalem, vel pedatũ, vel ſine pede maiorem.

¶ Ad finẽ aũt ꝙ hoc eſt homo, vel qđcũq₃ ſit quęſitũ nihil dicunt planũ, vt neceſſariũ ſit.

¶ Sic inquit vnãquãq₃ differentiarũ non oſtẽdentes ſed petentes, nihil eoꝝ tandez oſtendunt qđ ꝓponunt. Nam proponũt diffinitiones rerum oſtẽdere, ꝛ putant ſi vnãquãq₃ differentiaꝝ in diffinitione oſtẽderint inexiſtẽtẽ, ꝛ ꝙ hęc ſit diffinitio hoïs. Sed hoc non eſt neceſſarium. Nam oſtẽſum eſt, vt diximus, non pręedicata propria de aliquo eadẽ ſimul ẽẽ poſſunt pręedicari, quare oſtẽdentes vnãquãq₃ dĩiaꝝ fuerũt, ſed minime diffõnẽ oſtẽderũt.

¶ Etenim aliam viam faciũt omnem, neq₃ cõtingentes abundantias exiſtimantes.

¶ Aliã viam.i.reliquã, dico ſcilz vſq₃ ad indiuiduas diuiſionẽ. Nã diuidunt animal in rõnale ꝛ irrationale, ꝛ rõnale in mortale ꝛ imortale, ꝛ mortale in hñs pedes ꝛ ſine pede, ꝛ habẽs pedes in bipedẽ ꝛ multipedem, quouſq₃ inciderint in indiuiduã differentiã. Nam ponatur bipedem eſſe indiuiduã, igitur omnẽ talẽ viam faciunt non cõtulẽtes ex quibus poſſimus abũdare differẽtijs in demõſtrationẽ, quarũ cõplexione voluit facere diffinitionẽ, ceu ꝙ homo rõnalis, ſi acciperent mediũ terminũ cõſultatiuũ vel volũtariũ, homo volũtarius, ꝛ volũtariũ rõnale, igitur homo rõnalis, itaq₃ eo videre nequeũt, quo ꝑcipiũt, qui ſit medius terminus potẽs copulare extrema.

¶ Manifeſtũ autẽ ꝙ neq₃ deſtruere licet hac methodo, neq₃ de accñte aut ꝓprio rõcinari, neq₃ de gñe, neq₃ in qbus ignoratꝰ verũ ꝙ ſic ſe hz, an ne diameter incõmẽſurabilis, ſi acceperit ꝙ oïs lõgitudo aut cõmenſurabilis aut incõmẽſurabilis, diameter autẽ eſt lõgitudo, rõcinatũ eſt ꝙ incõmẽſurabilis aut cõmenſurabilis eſt diameter, qđ oportebat ratiocinari acceptũ eſt, via eniz hęc, per hanc aũt non eſt mõſtrare, incõmẽſurabile aut cõmẽſurabile/in quo a/lõgitudo b/diameter. Planũ igitur ꝙ neq₃ ad oẽm cõſiderationẽ ꝯuenit inquiſitionis modus, neq₃ in quibus maxime videtꝰ dicere, in his eſt vtilis. Ex qbus igitur demõſtrationes fiunt, ꝛ qũo ꝛ ad q̃lia inſpiciendũ ſm vnũqđq₃ problema manifeſtuz ex dictis.

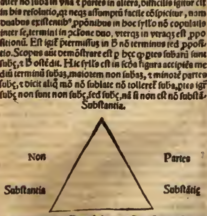
¶ Quod igitur diuidẽdi methodus inutilis ſit ad ſyllogiſmũ iaz dictũ eſt, ꝛ ſi poterit prorſus per ipſaz effici ſyllo, patet qđ (inquit) ſola affirmatiua poterunt ꝑ hęc oſtẽdi, ꝛ neq₃ oïa ſed ſolũ vlïa, ſed negatiuũ nullum poteſt oſtẽdi per ipſam. Naz ſi diuiſio ſit generũ ſm proprias eius dĩias, ꝛ ipſe dĩię taliter cõnexę perficiunt ſpẽs, patet autẽ ꝙ de his ſolis quę inſunt rebus ſiũt. Sed ſi quis diceret, immo poſſum negatiuã concluſionẽ facere etiã dicendo ſic, hõ animal, oẽ animal non rõnale, vel irrationale, igitur hõ vel rõnalis vel irrõnalis, ſed rõnalis eſt, igitur non irrõnalis. Eadẽ rurſus ad hoc dicemus ꝙ hoc nõ eſt ꝓbatio, ſed petitio, nam in illud vlẽ hz emphaſim apparentiãne demõſtrationis vel rõnale vel irrõnale. At hęc eſt ꝯcluſio affirmatiua. Qđ vero neq₃ particularis affirmatiua poſſit cõcludi ꝑ eandẽ methodũ, hinc patet. Naz diuidũt mediũ terminũ in oẽs dĩias quare neceſſe eſt omnez hominẽ vel eſſe rationalẽ vel irrationalẽ, vel mortalem vel immortalẽ, igitur ſemper vlẽ concludunt, ꝛ ꝙ ſcopus eſt oſtẽdere ea quę aſſumuntꝰ in termino qui eſt hõ. Hęc autez inſunt neceſſario omni definito, neq₃ de accidente inquit vel proprio, merito, equidẽ ſubalia ſunt, ꝛ ſz accidẽs inexiſtẽtia. At diuiſio ſit in his quę inſunt ſubaliter. Forte aliq̄s dubitaret ꝙ etiã oſtẽſio accidentiũ põt fieri per methodum diuiſiuaz, nam diceret homo albus ſit, ꝛ omne coloratũ, vel albũ, vel nigrũ, vel aliquod intermediũ. Sed ad hoc dico qđ methodus diuiſiua vnũquodq₃ decez ꝑdicamẽtoꝝ a gñaliſſimis incipiẽs diuidit vſq₃ ad ſpãliſſima, nõ tñ ope eius põt videri ꝙ aliqđ accñtũ inſit alicui ſubiẽ, quare accipere ꝙ hõ coloretꝰ non eſt opus diuiſiue methodi, nã qñ accipiebamus ꝙ hõ aial hoc ex diuiſione fecimus aialis in ſpãliſſimas ſpẽs, neq₃ de gñe inquit. Nã ſemꝑ genus diuiſio vt cõceſſuz accipit, ꝛ oſtẽdit ſpecies, ꝛ vt diximus, Ariſto. in demõſtratiuis oſtendit ꝙ demõſtratio fieri negt de genere, dico.ſ. hoc huius gñis, neq₃ in qbus ignoratur veruz ſic vel ſic ſe habet, in his videtꝰ oſtẽdere (inquit) in quibus cõcluſio conceditꝰ, nõ qꝛ conceditꝰ ꝙ hõ rõnalis, ob id rõ ipſoꝝ procedit dicens, ſed non irrationalis, igitur rõnalis cum in quibꝰ ambiguũ quale, oportet aliqñ de cõtradictionis aliquid pręedicari de ipſo ſubiecto, reꝑhẽditur diuiſiua methodus nõ potẽs oſtẽdere velut in diametro ꝛ latere ſe habet. Nam qꝛ neceſſe eſt vel cõmenſurabilẽ vel incõmẽſurabilez eẽ oſtẽdit ſiquidẽ diameter ꝛ latus ſint magnitudines, ꝛ omnis magnitudo ſit cõmenſurabilis magnitudini vel incõmenſurabilis ꝛ diameter eſt, igitur lateri cõmenſurabilis vel incõmenſurabilis. Vtrũ autẽ cõmenſurabilis ſit vel incõmenſurabilis, adhuc non demõſtrauit. Naz hoc ambiguum eſt, quare quoad diuiſiuã methoduz non poteſt oſtẽdi ſiue cõmenſurabilis ſiue incõmenſurabilis ſit, nã eadem via, per hanc autem non eſt. Methodus inquit diuiſiua eadem eſt illud accipere propoſitionẽ hoc eſſe vel hoc. Equidẽ per eandẽ viaz non poteſt oſtẽdi ꝙ hoc aliquid ſit. Manifeſtũ eſt igitur ꝙ neq₃ ad oẽm conſiderationẽ conuenit modus inquiſitionis, neq₃ in quibus pręſertim vr̃ decẽs eſſe in his eſt vtilis. Naz oſtẽſuz eſt ꝙ neq₃

ad oſtēdēdū inexiſtētia ſm accñs vel ꝓprie vtilis eſt. Et qḋ problematū ſolū vle affirmatiuū vř oſtēdere, ꝗ diffinitiones ꝑmittēs oſtēdere has nō oſtendit, ſed petit ⁊ aliud quippiā oſtēdit, ꝗ nō vult, ⁊ qḋ neqꝫ de gn̄ibus ꝗ hoc ſit genus huius cōtingit ꝑ diuiſiuā methodū oſtēdi. Sed ſi qs diceret ꝗ neqꝫ per Ariſto. methodū eſt demōſtrare genera. Sciat tñ ꝗ ⁊ ſi nō demōſtratiue eadē oſtendere, tñ tradidit in topicis quoſdā modos per quos pōt fieri fides dialecticę de gn̄ibus, ⁊ mirū nō eſt, ſi diuiſiua methodus accipit genera vt ꝯceſſa, qn̄ ex euidentia ꝑſpicua fuerint tanq̄ teſte cōprobata. Nā neqꝫ methodi demōſtratiue poſſunt aliqḋ oſtēdere nō accipientes aliqua ex apparētibus indemōſtrabiliter. Nā principiū ōis demōſtrationis ſunt cōes conceptiones, ⁊ q̄ ob euidētia vti teſte cōprobata ſunt. Nā ſi nō acciperet̄ aliqḋ conceſſuꝫ ſed ſemꝑ acceptū indigeret demōſtrari, tolleret̄ demonſtratio ꝑ ip̄m ꝓceſſuꝫ in infinitū. Nā ſemꝑ opus erit aſſumptū ꝑ aliā demōſtrationē oſtēdi, ⁊ oſtēſuꝫ eſt in lib° de demōſtratione idipſum ꝗ nō procedūt in infinitum demōſtrationes, ſed hn̄t ꝑncipia ipſas cōes cōceptiones idemōſtrabiles, ⁊ q̄ ſunt teſtimonio euidētię cōprobata.

❡ SECTVM TERTIVM DE RESOLVTIONE SYLLOGISMORVM.

Quomodo aūt reducemus ſyllos in ꝑdictas figuras, eſſet vtiqꝫ poſt hęc dicendū. Reliquū enīꝫ iſtud adhuc ex cōſideratione, ſi enim ſyllogiſmorūꝫ generationē ſpecularemur ⁊ inueniendi poteſtatē haberemus. Amplius autē factos reſolueremus in ꝑdictas figuras, ſinē habere poſſet, qḋ a principio ꝓpoſitū. Accidet autēꝫ ſimul ⁊ prius dicta cōfirmari ⁊ planiora ēē, qḋ ita ſe hn̄t, ꝑ ea quę nunc dicēt̄ur, opꝫ enim veruꝫ omne ipſum ſibi ipſi confeſſum vndecūqꝫ eſſe. Primum igitur tentare opꝫ duas e ſyllogiſmo propoſitiones excerpere.

❡ Finem accepit ſcḋa libri ſectio, quę eſt de abūdātia ꝓpōnū. Hinc deinceps ad tertiā deſcēdit, q̄ eſt quō poterimus ſyllogiſmos ꝑter veteres, vel quot nobiſcū diſputātes texunt, reducere ad pręḋictas tres figuras. Nam hoc oſtēſo inqt finē accipiet ꝓpoſita facultas, nā ſi gn̄ationē ſylloꝝ didicimus, adhuc quō poſſim⁹ reducere ad tres figuras ꝑdictas ꝓpoſitos ſyllos ſi oſtēderimus tum habebimus perfectū habitū ſyllogiſticuꝫ, opꝫ igit̄ (inquit) ſyllm reducere in duas ꝓximas ꝓpōnes, nam ipſe ſunt q̄ proxime cōcludūt cōcluſionē. Deinde terminos conſiderare ex qbus ipſe conſtitute ſunt. Sępe aūt inquit neqꝫ ſcribētes neqꝫ diſputātes ꝓponūt duas ꝓpōnes, ſed aliqn̄ vnā omittūt ſiue maiorē ſiue minorē, ⁊ minorē qdeꝫ, vt qn̄ dixero ſic oē frugiferū ⁊ familiare bonū, igit̄ ſanitas bonū, vel oē ſꝫ nām bonū, igit̄ voluptas bonū, nam hic pꝫ qḋ minor ꝓpō ꝑtermiſſa eſt dicēs in p̄ ſyllo ꝗ ſanitas frugiferū eſt, ſed in ſcḋa ꝗ voluptas eſt ſꝫ nām, fit quoqꝫ cōpertū in his ꝑtermiſſuꝫ in ꝯcl̄one, nā ſi inueneri mus terminū in ꝯcl̄one exñtē in ꝓpōnibus ⁊ nō haberemus vt in his ſanitatē vel voluptatē, patet ꝗ ab aliq̄ ꝑtermiſſa ꝓpōne eſt hic terminus in concl̄one. Cognoſcemus aūt qualis ſit ꝑtermiſſa vtrū maior aut minor ex ordine recētioris termini in ꝯcl̄one, nam ſi ſubiectū fuerit minor, ſi aūt ꝑdicat̄ maior, ceu in his eſt voluptas ⁊ ſanitas, hꝫ igit̄ hic ordinē ſubiecti in ꝯcl̄one, ⁊ ſubiectū in cōcluſione eſt minoris ꝓpōnis ceu ꝑdicatū eſt maioris, igitur pꝫ ꝗ minor eſt ꝑtermiſſa. Aliqn̄ aūt vt dixi, maioreꝫ omittūt ⁊ dicūt minorē qualē ſunt oēs rhetorici ſylli, ceu de nocte errat, igit̄ fur eſt, aliqs laſciuę ornatur, ergo męchus. Nā hꝫ cōcluſio, ille furē, alter vō męchuꝫ, ⁊ hi termini pręḋicant̄ in ꝯcl̄one, igit̄ maior eſt ꝑtermiſſa, aliqs errat nocte, ⁊ ōis nocte errās fur eſt, igit̄ aliqs eſt fur. Itē aliqs laſciuę ornat̄, ⁊ ōis laſciuę ornatus męchus, igitur aliquis męchus. Aliqn̄ aūt inquit omittūt ꝓpōnē, ⁊ ſuꝑflua ponūt, vel etiā omittūt aliqua ⁊ alia ponūt ſuꝑflua. Et opꝫ cōtueri ꝗ ꝑtermiſſum eſt, ⁊ h̄ addere, ⁊ qḋ ſuperfluo dictuꝫ, ⁊ h̄ demere quouſqꝫ occurramus in duas ꝓpōnes. Et aliqn̄ omittūt vnā ꝓpōnē, vt iaꝫ diximꝰ, ⁊ addūt ſuꝑflua, ceu ſi dixero, voluptas ſm nām, voluptas leuis actus, voluptas vita ſine moleſtia, omne ſm nām bonū. Nam in his ſolū vtile ad cōcluſionē eſt voluptas ſm nām ⁊ alia ſuperflua ⁊ fruſtra aſſumpta niſi per aliquam aliā cām aliquid ꝑdictoꝝ aſſumeretur vel ꝑꝑ occultationē, vel aliquid aliud. Accidit igit̄ qn̄ ⁊ addunt ſuperflua vt ēt aliqḋ neceſſarioꝝ omittāt, ceu vt diximus iam maiorē ꝓpōnē, vel minorē. Quidā igit̄ inqt ꝓpoſitorū ſyllogiſmoꝝ defectuoſe dicti facilē hn̄t reſolutionē in figuras, qdā vō difficiliorē. Nā qcūqꝫ (inqt) hn̄t terminū aliquē in ꝯcl̄one, quē in ꝓpōnibus nō aſſumpſerūt facilius reducēt̄ur ad figuras, naꝫ pōt ex eodē termino facillime ꝑſpici id ꝗ eſt ꝑtermiſſuꝫ, ceu in qbꝰ adiecimus exēplis. Quicūqꝫ aūt ſylli dicti ꝑfectiue, eoſdē terminos aūt hn̄t in ꝯcl̄one, quos ēt in ꝓpōnibus aſſumpſerūt, h̄ igit̄ inqt eſſe difficile reſolui in figuras, nō enīꝫ ꝗ ꝑtermiſſum eſt facile ꝑſpici pōt, ceu ipſi apponit ſylłꝫ. Habet aūt ſic nō deſtructa ſubā non tolleret̄ ſubā, ſed partibus deſtructis tolleret̄ totū, igit̄ ꝑtes ſubę nō ſunt nō ſubę, nā in ꝯcl̄one ſylli huius nullus terminus eſt q nō ſit in ꝓpōnibꝰ, ſꝫ eſt alter nō ſubā in vna ⁊ partes in altera, difficilis igitur eſt in his reſolutio, qꝛ neqꝫ aſſumptū facile cōſpicitur, nam duabus exiſtentibꝰ ꝓpōnibus in hoc ſyllo nō copulatis inter ſe, termini in ꝯcl̄one duo, vterqꝫ in vtraqꝫ eſt ꝓpoſitionū. Eſt igit̄ ꝑtermiſſuꝫ in h̄ nō terminus ſed ꝓpoſitio. Scopus aūt demōſtrare eſt ꝑ hęc ꝗ ꝑtes ſubarū ſunt ſubę, ⁊ h̄ oſtēdit. Hic ſyllꝰ eſt in ſcḋa figura accipiēs mediū terminū ſubāꝫ, maiorem non ſubāꝫ, ⁊ minorē partes ſubę, ⁊ dicit aliq̄ mō nō ſublate nō tolleret̄ ſubā, ꝑtes igit̄ ſubę non ſunt non ſubę, ſed ſubę, nā ſi nōn eſt nō ſubſtā

tia, ſubā eſt ex neceſſitate, ſed in ꝓpoſito nō vtebat̄ eodē medio termino in minori ꝓpōne, ſꝫ accepit pro ſubā totū, naꝫ dicēdo nō ſubā ſublata nō tolleret̄ ſubā, ⁊ decens eſt dicere ꝑtibꝰ ſublatis tolleret̄ ſubā. Sic igit̄ nō dixit, ſꝫ qḋ partibꝰ ſublatis tolleret̄ totū, ⁊ viſus eſt pro medio termino ſubę ipſo toto, q̄re in eodē ſyllo duo media aſſumpſit ſcilꝫ ſubam ⁊ totū qḋ fecit errare. Sed cur ſic viſus eſt diximus qḋ duobus exñtibꝰ ſyllis .ſ. proſyllo ⁊ ſyllo eodē ex vtroqꝫ vna ꝓpō aſſumpta ē, ⁊ omiſſe ſunt reliquę duę. nam volēs ſylli ꝓpōnē minorē probare, ſcilꝫ ꝗ partibus ſublatis tolleretur ſubſtātia, oſtēdit ipſaꝫ per proſyllogiſmum

ſyllogiſmus vſus medio termino ipſo toto, vt ſit pſyllo ſic partibus ſubē ſublatis tolleret̄ totū, toto ſublato tolleret̄ ſubſa, igitur p̄tes ſubē ſubē ſunt p̄ma figura, occultationis igit̄ cauſa q̄ breuiter accipiēs minorē p̄pōnē p̄ſyllogiſmi dicētez partibus ſublatis tolleret̄ totū, ⁊ ſylli maiorez dicētem nō ſubſa ſublata nō tolleret̄ ſubſa, ſic in talit ꝯnē q̄ partes nō ſunt nō ſubē. Vtebat̄ igit̄ in ſyllo medio termino nō eodē, ſed in maiori reuera medio, dico ſcz ſubſa, ⁊ in minori p̄ ſubſa toto, q̄re huius ſpēi ſyllogiſmoꝝ difficilis eſt reſolo cū nequeamus ex ꝯne coniectura aſſequi q̄lis ſit terminus p̄termiſſus eoꝝ q̄ ponuntur in ꝯne, q̄ fuerūt etiā in p̄pōnib⁹, ponit igit̄ ēt diuerſas ſpēs occultationis ſylloꝝ, ſed ne oīa ſimul dicamus, vnūqḋq; in p̄prio loco cōtēplabimur. ¶ Accidet autez ⁊ prius dicta cōfirmare ⁊ planiora eſſe, q̄ ita ſe hñt p̄ ea que nūc dicētur. Opz eniz verū omne ipſum ſibiipſi conſeſſum vndiq; eē.) Si inq̄t demonſtrabimus qḋ qualitercunq; ſylli p̄lati, proſſus in tres figuras tm̄ reſoluunt̄, p̄ſuadebimus magis p̄dicta q̄ neceſſe eſt ſolas tres figuras eſſe. Nam ſi generationē ipſoꝝ tradētes demonſtramus has ſolas eē, ⁊ methodū abundandi ſyllis, ⁊ factos ſylloꝝ reſoluētes inuenimus in eaſdē reſolui, ⁊ veritatē ſibimet cōſonantē inueniemus. Nō ſolum autē inueniemus per hec ſermonē de trib⁹ figuris cōfirmatuz, ſed ēt illoz de ſyllogiſticis ⁊ aſſyllogiſticis ꝯiugatiōibus Nam oſtēdet in his q̄ q̄cunq; ex indefinitis p̄pōnib⁹ aliq̄d p̄bant ſm̄ p̄prias nām ſunt aſſyllogiſtici, ⁊ vtrinq; hñtur nec̄ium. Itē de reliq̄s hinc fidem obtinebimus.

¶ **Facilius nāq; in maiora q̄ minora diuidere, maiora aūt ſunt cōpoſita. q̄ ex q̄bus.**

¶ Nam facilius eſt diuidere in magnas partes q̄ in particulariora, ideo inq̄t, nos op̄z in duas magnas p̄tes ſyllogiſmi, dico .ſ. duas p̄pōnes ꝯcludētes idē, diuiſionem facere, eqdem magnitudo eſt oppoſita multitudini. Naz quādo diuiſio in partes magnas fieret, in pauciora multitudine fit, ſed quādo in plura multitudine fit in minora magnitudine. Nam ſi in duo diuiſerimus cubitale lignuz, ⁊ rurſus aliud cubitale in q̄tuor diuiſerimus, pz q̄ illius p̄tes magnitudine maiores ſunt, deinde huius multitudo exigua magis. Vnde diuiſio hui⁹ in illa facilior eſt, p̄pter hoc inq̄t, diuidēdū eē in duas p̄pōnes concludētes, ⁊ ſic prius diuidere que ſunt magne p̄tes ſylli ⁊ nō ex q̄bus cōponitur. Dicit aūt in p̄pōnes p̄ſyllogiſmoꝝ. Etenī facilius eſt hoc illo, ⁊ nihil nos impedit quin p̄poſitū attingamus. i. reducere ſyllos ad figuras. Nam nihil nobis eſt opus de p̄ſyllogiſmis ad h̄, cōpoſita igit̄ inq̄t, ipſas duas p̄pōnes. Naz cōponunt̄ ex p̄ſyllogiſmis. Ex quibus aūt paralogiſmos. Niſi forte intelligendū ſit h̄ modo ea ex q̄bus .ſ. tres terminos ex q̄bus p̄poſitiones due, q̄ prius q̄rēde ſunt p̄pōnes ſylli ⁊ non termini. Nam facilius p̄pōnes inuenimus q̄ terminos, ex inuentione autē p̄pōnum inueniūtur, ⁊ ſimul apparēt tres termini ex q̄bus propoſitiones componuntur.

¶ **Poſtea conſiderare vtra in toto ⁊ vtra in parte, ⁊ ſi non ſint ambe accepte, ipſum ponentem alteram.**

¶ Non dicit q̄ q̄lis eſt vlis, ⁊ q̄lis particularis, ſz qualis maior, ⁊ qualis minor, dixit autē vle maiorez, ⁊ in parte minorē, quocirca ſemp̄ in plus eſt maior q̄ minor ⁊ minor cōtinetur in maiore. Nam quādo dixero, oīs homo aial, ⁊ oē animal ſubſa, pz q̄ p̄pō dicens, oē aial ſubſa in plus eſt q̄ minor, dico .ſ. aial q̄ hō, ⁊ p̄dicatū q̄ ſubiectum. Nam in plus eſt ſubſa q̄ aial, ſed cū dicit̄ oē aial ſubſtātia, nullus aial inanimatū. Nam in plus eſt inanimatum q̄ aial. Nam aiato ⁊ inanimato p̄xime diuiſo ex corpore ex aiato hz ſubdiuiſionez aial, quare nō eiuſdez coordinationis aial ⁊ inanimatū ſunt, ſed ſup̄ius eſt inaiatuz. Nam in plus eſt inanimatum q̄ animal ⁊ aial q̄ hō, ſilr aūt ⁊ in hoc nullū aial inanimatū cōtinet̄ etiā hō.

¶ **Plerūq; nāq; vniuerſalem proponentes, quod eſt in hac non accipiunt, neq; ſcribentes, neq; interrogantes.**

¶ In eadē dicit minorē, q̄ vt dicebā ꝯtinetur minor ſub maiore, ſilr̄ in affirmatiuis ⁊ negatiuis. Nam hec dicens oē aial ſubſa cōtinet hanc oīs homo aial. Etenī ſubſa eſt contentiua aialis ⁊ aial hoīs. Silr̄ etiaz in negatione. Nam hec dicens nullū animal inaiatuz cōtinet hāc, omnis homo animal. Nam ſi nullū aial inaiatū, neq; hō.

¶ **Aut has q̄dez p̄ponūt, per quas ꝓo he cōcluduntur/p̄termittunt, alias autez fruſtra interrogant. Conſiderādū itaq; ſi q̄d ſup̄fluuz acceptuz eſt, ⁊ q̄d ex neceſſarijs p̄termiſſum fuit, ⁊ hoc quidē ponendū, illud ꝓo auferēduz, quouſq; ad duas p̄pōnes q̄ſpiaz deuenerit, abiq; eniz his nō eſt reducere ſic interrogatas rationes. Quarūdā igitur facile defectum conſpicere.**

¶ Particulares. vz. q̄ eſt dicta minores. Naz de his p̄xime dixit, per que aūt ipſe. i. vl'es qḋ eſt idem dictu maiores. Nam minores ꝯcludunt̄ p̄p maiores, nam q̄ oē aial ſubſa, ob id omnis homo eſt ſubſtantia, ⁊ quia nullū animal inanimatum, neq; homo.

¶ **Quedā aūt latent ⁊ videntur ratiocinari eo q̄ neceſſariuz aliquid accidit ex poſitis, veluti ſi acceptum fuerit, non ſubſtantia ſublata, non auferri ſubſtantiam.**

¶ Queret autē aliq̄s ⁊ ſi ex poſitis aliq̄d neceſſarium ſignificat, q̄uo inq̄t quod vident̄ ſyllm̄ efficere, ⁊ latēt iā q̄ ſyllm̄ efficientes, ⁊ nō ſyllo habent̄, ⁊ tn̄ ipſe definiēdo ſyllm̄ dixit, qḋ ſyllo eſt oro in qua poſitis q̄buſdā alterum q̄ppiā ex poſitis ex neceſſitate accidit eo hec eē. Si ḡ ſcz p̄pter poſita eē aliqḋ neceſſariū ꝯcludit, q̄uo hic inq̄t q̄ neceſſariū aliq̄d ſignificat ex poſitis, nō tn̄ ſyllogiſtice. Naz latēt (inq̄t) ⁊ vident̄ ſyllm̄ efficere, pz tn̄ q̄ nō efficiūt ſyllm̄. Dico igit̄ qḋ ob id nō ſufficiebat diffōni dicere alterū q̄ppiā a poſitis ex neceſſitate accidit eo quod hec ſint, ſed interp̄tandū eſt illud aliq̄d eidez accidit h̄ eo qḋ hec ſint. Nam ſubiūxit dico eo qḋ hec ſint p̄p hec accidere, ⁊ hoc p̄p hec accidere nullo extrinſecus termino egere vt fiat nec̄iuz. Hic igit̄ caret aliq̄ terminꝰ alicubi p̄pō, ⁊ ob id vliter inq̄t. in his accidit nec̄ium, q̄ in plus eſt nec̄iuz ipſo ſyllo. Naz ſi q̄d eſt ſyllo, hoc ēt eſt neceſſariū, ſed nō ſi q̄d eſt nec̄iuz. i. etiā ſyllo qḋ p̄fecto in aſſyllogiſticis ꝯiugationib⁹ oſtēdebamus, ſepe aliqḋ nec̄ium accidit ſe q̄ nō accidit, q̄ p̄pōnes cōplicat̄ ſyllogiſtice, ſed q̄ hz mām ſumptā nec̄iaz, dico ſcz q̄ p̄p vlem p̄pōnem op̄z veraz eē dicētez q̄ oīs nō, nō alicuius igit̄ p̄tes oēs ſi tollerent̄, cū his vna tolleret̄ etiam ſubſa, ⁊ q̄uo h̄ accidit iā diximus. Nā q̄ p̄ q̄dā vlem p̄pōnez p̄termiſſam, ſeq̄tur nec̄iuz in talib⁹, vt etiā Alexā. videt̄ ⁊ nō p̄p hoc, q̄ deductio eſt ſyllogiſtica, pz ex exēplis. Ponit igitur plures tales p̄pōnes, ceu ſi ipſi a/b, eq̄le, ⁊ c/e equale, b/igitur ⁊ a/ipſi c/eq̄le. Naz hic vera eſt ꝯcl'io ⁊ poſita ſequuta eſt, ſed nō ſyllogiſtice. Naz q̄ ſyllogiſtice pz ex q̄-

bus ambę ꝑpõnes ꝑticulares ſunt in 2ª figura affirmati, uę. Sic autē ie būilibus ꝑpõnibus ſyll'ſ nõ fiebat. Vnde igiť nečium cõcluſum eſt. Dico qȝ ab aliq̄ vli ꝑpõne ꝑtermiſſa dicēte, oīs quę ſunt eidē ęq̄lia ⁊ inuicem ſunt ęq̄lia, vt fiat ſyll'ſ nečium in būc moduȝ a/⁊ c/ſunt ęq̄lia b/⁊ omnia quę ſunt ęq̄lia eidem ſunt ęq̄lia inter ſe, igiť a/⁊ c/ ſunt inuicē ęq̄lia. Quod aūt vlis ꝑpõ pretermiſſa ⁊ poſtea aſſumpta ſit cauſa, vt hę rõnes ꝑlere ꝯcludant aliqȝ nečium, pȝ ex his in qbus nõ ſic ſe hȝ. Nam ſic dico a/eſt frater b, ſed etiā c/eſt frater ipſius b/nõ amplius ex nečitate ſeqtur, igiť a/eſt frater ipſius c, ⁊ b pp vlem ꝑpõneȝ falſaȝ dicēteȝ oēs q ſunt eiuſdē fratres, ⁊ inter ſe ſunt fratres, qa igiť ꝑpõ vlis eſt falſa, ob id neqȝ nečium concluſum eſt. Qȝ ꝟo ſit falſa pȝ ex exēplo. Nā ſupponať mulierem quādam ex hoīe habere filios, ⁊ hoīem ex aliqua muliere hře filios, ⁊ mulier pirneť viro, ⁊ vir muliere, ⁊ coeant ad nuptias ⁊ pariāt filiū, pȝ igitur qȝ nato ex ambobus vterqȝ ꝓgenitoꝝ eſt frater alter ex matre, alter ex patre, ⁊ tñ nõ ſunt inuicē fratres. Nam ſm mřem nõ conueniunt, nā alia eſt vtriuſqȝ mř, huiꝰ .ſ. viua, ⁊ alteriꝰ mortua, neqȝ ſm přem, qñquidē ſunt diuerſi patres. Nam huius ſecūdus eſt viuēs mulieris vir, ⁊ ꝑmus eiuſdē ē mortuus, ſit igiť omnis ſyll'ſ hřs falſaȝ maiorē ꝑpõnē hunc in modū a/⁊ c/eiuſdē b/fratres ſunt oēs qui ſunt eiuſdem fratres ſunt inter ſe fratres, igiť a/⁊ c/ſunt inter ſe fratres. Cū igiť falſa ſit maior, falſa etiā eſt cõcluſio, ⁊ tñ figura ſyllogiſtica eſt, in qbus igiť aliqȝ nečium cõcludiť non ſyllogiſticę cõplicatis ꝑpõnibus per nãm poſitoꝝ concluditur, nõ tñ ex ſyl'o, qa (vt dixit) nečiuȝ in plus eſt q̄ ſyll'ſ, qa ſi aliqd eſt ſyll'ſ, etiā eſt nečium, ſed nõ adhuc ſi nečiuȝ, ſtatim tñ ⁊ hoc eſt ſyll'ſ. Verū pluribus etiā alqs exēplis viſus eſt ceu Dion dicit diēȝ eſſe, ſed ēt dies eſt, igiť Dion dicit verū. Nam ⁊ hic aliqȝ verū cõcluſuȝ eſt ex neceſſitate pp poſita, nõ tñ ex ſyll'o. Naȝ maior terminus exiſtens verificať nõ aſſumptus in aliq̄ ꝑmiſſarum. Sed oportebat proꝛſus (vt didicimus) maiorē terminuȝ in maiore ꝑpõne eē. Et hic igiť nečium cõcluſum eſt, nõ tamē eſt ſyll'o, ſed tñ nečiuȝ eſt ob vleȝ ꝑpõneȝ ꝑtermiſſam. Eſt autē hęc, oīs qui dicit aliqd eſſe, dū eſt dicit verum, vt totus ſyll'ſ ſit talis, ſed Dion dicit diem eſſe exiſtente die, ⁊ omnis qui dicit/hoc eſſe dum eſt dicit verū, igitur Dion dicit verum.

¶ Sublatis autem/ex quibus eſt, ⁊ quod ex his corrumpi.

¶ Loco huius partibus ſublatis vt nos diximus, ꝑtulit ſubis ie aūt ex qbus ſuba. Naȝ ex partibus totuȝ, ⁊ tota, ſuas vniuſcuiuſqȝ eſt ſuba eius. Rurſus loco huius tollitur totum dixit illud ex his. Nā ex ꝑtibꝰ totū, vt diximꝰ.

¶ His enim poſitis/neceſſariū eſt ſubę partē ſubſtāriaȝ eſſe, non tamen per accepta ratiocinatuȝ eſt, ſed deſunt propoſitiones.

¶ Concluſio quāuis diximus, igitur partes ſubę nõ ſunt non ſubę, ipſe inquit igitur neceſſe eſt partē ſubę eē ſubſtantiam. Naȝ nõ exiſtēs nõ ſuba certe nõ ſuba eſt, nā de omni affirmatio vel negatio vera eſt.

¶ Rurſus ſi homine exiſtente/neceſſe aial eē, ⁊ animali ſubſtantiam, homine exiſtente neceſſe ſubſtantiā eſſe, verum nondū rõcinatū eſt, non eniȝ ſe hñt ꝑpõnes/vt diximus.

¶ Et alterū exēpluȝ ponit per qȝ oñdit qȝ nõ ꝑrſus ſi poſitis qbuſdaȝ aliqd ſeqtur ex neceſſitate, id hoc eſt ſyll'ſ. Naȝ oſtēſum eſt in ſermone de tribus figuris qȝ ſyll'ſ nequit fieri ex duabꝰ particularibꝰ. Et oſtēſuȝ eſt qȝ indefinitę ęquialent particularibus, igiť in ꝑpõnibus poſitis indefinitis nečiuȝ nõ ſyllogiſticę cõcluſuȝ eſt, ſed ꝑ ipſam nãm. Nā illa ꝑpõ vera eſt quę dicit vľiter ſi aliqd ex neceſſitate ſequereť ex aliquo, ⁊ qcūqȝ ſequūtur id qȝ ſeqtur, hęc etiā ex neceſſitate, ⁊ illud ſequunť, qȝ enim id qȝ ſeqbatur ſeqtur. Nā hoc eſt dictuȝ in ꝑdicamentis, quod quęcūqȝ dicūtur de ꝑdicato vt de ſubio, eadē ēt de ſubiecto dicētur: ſed cū ſit etiā huius rõnis cauſa vlis ꝑpõ pȝ. Totus nāqȝ ſyll'ſ ⁊ ſanus eſt talis ſi hoīem ſeqtur aial, ⁊ animal ſuba. Et omne qȝ ſeqtur aliquod ſequēs ex neceſſitate, etiam illud oīno ſeqtur qȝ medium ſeqbatur, igiť homine exiſtente neceſſe eſt ſubſtantiam eſſe.

¶ Decipimur aūt in talibꝰ eo qȝ expoſitis neceſſariū aliqd accidit, qm̄ ⁊ ſyll'ſ neceſſariuȝ eſt, in plus aūt neceſſariū q̄ȝ ſyll'ſ, ſyll'ſ enim oīs neceſſariū, neceſſariū ꝟo nõ omne ſyll'ſ. Quare nõ ſi qd accidit poſitis qbuſdā/tētandū ſtatim reducere, ſed primo accipiēde duę ꝑpõnes, deinde ſic diuidenduȝ in terminos, medius aūt ponendus terminus/q in vtriſqȝ ꝑpõnibꝰ dř, neceſſe eniȝ mediuȝ eē in vtriſqȝ in oībus figuris. Si itaqȝ ꝑdiceť ac ſubijciať mediū/aut ipȝ qdeȝ ꝑdiceť, aliud autē ab illo negetur prima erit figura, qȝ ſi ⁊ ꝑdiceť ⁊ negeť ab aliquo/media, ſi nauteȝ alia de illo ꝑdiceť, aut hoc negeť, illud ꝑdicetur/vltima.

¶ Cauſam dicit ꝑ quā in plaris rõnibus ſic decipimur, ⁊ putamus ſyll'm feciſſe nõ facientes, qa vt diximus, ſi aliquid nečiuȝ accidit ex poſitis terminis etiā ſyll'ſ eſt neceſſarius, putamus igiť qȝ ſi aliqd neceſſariuȝ eſt, iaȝ ⁊ ſyll'ſ eſt, ⁊ hoc mõ ita ſe hȝ. Nā in plus eſt nečiuȝ (vt oſtenſum eſt) ſi ſyll'ſ eſt oīno eſt nečiuȝ, ſed nõ ecõtra ſi qd eſt neceſſariuȝ oīno ſyll'ſ. Si aūt hęc ita ſe hȝ inqt, nõ ſi poſitis quibuſdā ex nečitate aliqd ſeqreť, ſtatim tentādū eſt talem figurā ſub ſyllogiſticis reducere, non eni proꝛſus ſyllogiſmus factus eſt, ſub hęc prius ſunt facienda quę ipſe prius plene exponit.

¶ Conſilr ⁊ ſi nõ vľiter ſint ꝑpoſitiones eadē nāqȝ medij determinatio. Planū itaqȝ quoniaȝ in qua rõne non diciť idē plerūqȝ/qȝ non ſit ſyll'ſ, non enim acceptum fuit medium.

¶ Quia ex ambabꝰ velut ꝑpõnibꝰ vlibus exiſtibꝰ ſyll'ſ fecit rõnē ipſe (inqt) rõ ⁊ ſi particulares fuerint ꝑpõnes, certe pȝ qȝ nõ ambę, ſed ſm vtraqȝ ſiue affirmatiua, ſiue negatiua/ſiue maioꝛ/ſiue minoꝛ, vt in ſecūda ⁊ tertia figª. nam eadem methodo medium inueniemus.

¶ Quoniā aūt habemus quale ꝑblematuȝ in vnaquaqȝ concludiť figura: ⁊ in qua vle ⁊ in quali qȝ in parte/manifeſtū/qȝ nõ in oēs figuras perſpiciēdū, ſed in ꝑpriā cuiuſcūqȝ ꝑblematis, qcunqȝ ꝟo in pluribus ꝯcludunť/medij poſitione/cognoſcemus figuram.

¶ Volēs facere reſolōnē in figura ſue leȝ, hęc ꝑponit, vt qui voluerint ſyll'os redigere ad figuras ideterminata reſpiciāt. Cuȝ igiť oſtēſuȝ eſt (inqt) vnūqȝqȝ ꝑblema in q̄libus figuris cõcludiť, qa vle affirmatiuū ſolū in ꝑma, ⁊ vle negatiuū in ꝑma ⁊ ſcđa, ⁊ ꝑticulare negatiuum in ꝑª, ſecūda, ⁊ tertia, qa igiť pȝ in quali figura vnūqȝqȝ ꝑble

maiá cõcludiẽ,quãdo volumus ꝓpoſitá rõnem in figu
ram ſyllogiſticá reducere.Cõſiderandũ igiẽ quale eſt ꝓ
blematuz oſtẽſuz per ipm,ꝛ ſic in propria figura reducẽ
dum eſt,ſed quia per plures oſtendiẽ figuras medij po
ſitione diſcernenda eſt figura.

¶ Plerũqz igiẽ decipi accidit circa ſyllos ꝓ
pter neceſſariũ/quẽadmodũ dictũ eſt prius,
aliquãdo aũt iuxta ſilitudinẽ põnis termino
rũ,qð nõ opz latere nos,veluti ſi a/de b/dẽ,ꝛ
b/de c,videri eni poſſet ita ſe hñtib⁹ terminis
eẽ ſylls,nõ fit autẽ neqz neceſſariũ quippiaz/
neqz ſylls,ſit nãqz in quo a/ſemꝑ eẽ in quo b/
intelligibilis Ariſtomenes,in quo c/Ariſto
menes,verũ itaqz a/ipſi b/ineẽ,ſemꝑ eni eſt i
telligibilis Ariſtomenes,ſed ꝛ b/ipſi c,Ari
ſtomenes nãqz ẽ itelligibilis Ariſtomenes,
a/vo ipſi c/non ineſt.Corruptibilis enim eſt
Ariſtomenes,nã nõ efficiebaẽ ſylls ita ſe ha
bentibus terminis,ſed oportebat vlr a/b/pro
poſitionez acceptã fuiſſe,hoc aũt falſum/exi
ſtimare oẽm itelligibilẽ Ariſtomenẽ ſemper
eẽ/quũz ſit corruptibilis Ariſtomenes.

¶ Cum dixerit quõ reducendi ſunt ſylli ad figuras,quia
prius ad ꝓpões reſpiciendũ eſt,deinde in terminos ꝛ
ex habitudine medij figurã inuenire,non ſolũ aũt ex h,
ſed etiã ex ꝓblemate aliquãdo,nam ſi fuerit vle affirma
tiuũ ꝛ ad inactionẽ medij,pz ꝙ in pma figura reduciẽ,ꝛ
in reliquis vt diximus,nunc vult docere nos in quę alia
nos oporteat reſpicere reſoluturos ſyllos,nã plura ſunt
per quę accidit nos decipi ꝛ exiſtimare ſyllz,efficere vo
exiſtẽte cõcluſo,nõ aũt cõcluſo ꝑ ſyllm.Dicit igitur mo
dos deceptionis,vt quãdo in aliq̃ rõne inueniemus ali
quã h mõ ſcire poterimus quãdo nõ ſyllogiſtica erit rõ
non periclitabimur ipaz reducere in figuras,ſed ꝯfuta
bimus tãq̃ aſyllogiſticaz.Q ð igiẽ accidat nos decipi ꝛ
videri ſyllm eẽ,cũ non ſit ꝑꝑ neceẽiuz diximus,ꝛ cãm ad
dẽtes,qꝛ in plus eſt neceẽiuz q̃ ſylls.Nũc autẽ etiã aliquid
aliud docet,ꝙ fit deceptio ꝓpter ſilitudinem poſitionis
terminoꝝ.Nã ſępe terminis poſitis ſyllogiſticę videtur
fieri ſylls ꝑꝑ neceẽiuz,vt liquet in exẽplis poſitis. Sed ſę
pe ponunẽ termini ſyllogiſticę,ꝛ omittiẽ aliqd eoꝝ quę
obſeruãda ſunt ad gnõnẽ ſylloꝝum.Deinde vera exiſtẽ
te ꝯne,ſi ita acciderit,potemus etiã ſyllogiſticę ipſaz con
cludi,qꝛ vt dixi termini ſyllogiſticę ponunẽ,ceu ſi a,ſe
quiẽ b,ꝛ b/ſequitur c,iã ꝛ a/ſequitur c/per poſitionẽ termino
ruz.Sed hoc nõ ita ſe hz.Nã plerũq; rephendiẽ rõ falſa,
dico aũt ſic ingt.Ariſtomenes intelligibilis eſt.Nam eſt
Ariſtomenis itelligẽtia,ꝛ itelligibilis Ariſtomenes ſem
per eſt.Nã ſemꝑ eſt Ariſtomenis itelligẽtia,ſi etiã aliud
in alio,ꝛ cõcludiẽ falſum,igiẽ Ariſtomenes ſemꝑ eſt,ꝛ
tñ termini ſyllogiſticę ponunẽ,ꝛ ꝓpões vere ſunt,igiẽ
apparet ſylls fieri ob põnez terminoꝝ,ſed nõ ſufficit h
ſolũ,ſed ẽt opz vtraſqz eẽ ꝓpões vles,ꝛ hic ambę ſunt
particulares.Nã indefinite ſunt,qꝛ igiẽ falſa eſt vlis,ob
id etiã ꝯclo falſa eſt.Nã ſi dixero ſic Ariſtomenes,itel
ligibilis eſt Ariſtomenes,ois itelligibilis Ariſtomenes
ſemꝑ eſt,falſaz accepi vlem ꝓpõnẽ,q̃uis vera ſit ea quę
dicit intelligibilis Ariſtomenes ſemꝑ eſt.Naz in ꝓpõni
bus nõ eodẽ mõ poſſunt articulus ꝛ determinatio.Naz
quãdo dixero Socrates hõ,ꝛ hõ aial,vnaz ſpẽm hois ſi
gnifico quatenus ſinguli hoies dicũtur,ſed quãdo dixe
ro,ois hõ aial,nõ amplı⁹ accipio ſpẽm vniformẽ,ſz ſin
gulos oẽs qb⁹ ieſt ſpẽs,ꝛ qð h ſit verũ,pz ex his qb⁹ põt
dici,hõ eſt ſpẽs,nõ tñ dici põt ois hõ ſpẽs.Hinc etiã illi
paralogiſmi ſiũt,cignus albus,albũ color,igiẽ cignus co
lor.Nã nõ eſt amplius verũ dicere,oẽ albũ eſſe colores.
Nã omne ſingla ſignificat quę albo participant,ſed non
eſt verũ dicere de his ꝙ ſint color,ſed quãdo albũ dixe
ro,qꝛ ſpẽm albi accipio veruz dicã ꝙ color eſt,qꝛ ꝓpo
ſitio vlis eſt falſa,ꝛ ꝯclo falſa,vt igiẽ in his ſe hz,ita ẽt
in ꝓpoſito.Nam quãdo dixero intelligibilis Ariſtome
nes,ipſa ſpẽm intellectiuã Ariſtomenis indico,ſed ſi di
xero,ois intelligibilis Ariſtomenes nullũ alterũ,dico q̃
omnes ſinguli Ariſtomenes qbus accidit intellectiuum
eẽ,ideo in his nõ eſt verũ dicere ꝙ ſemꝑ ſint Hinc igiẽ
etiã falſa eſt ꝯcluſio,q̃re quoties ſic poſitas inueniem⁹ ora
tiones,nullaz periclitabimur reducere,ſed rephẽdemus
eas,qꝛ nõ hñt ꝓpõnez vlem ſyllogiſticaz,ſine qua ſyllo
giſmus non ſiebat,cętera contextus plana ſunt.

¶ Rurſus ſit in quo c/Miccalus,i quo b/mu
ſicus Miccalus/in quo a/corrũpi cras/verũ
igiẽ b/p̃dicari de c,nã Miccalus muſic⁹ mic
calus,ſz ꝛ a/de b,corrũpi eniz poſſet cras mu
ſicus Miccalus,a/vo de c/falſum,hoc igiẽ
idem eſt ei/quod prius,non enim veruz vni
uerſaliter/Miccalus muſicus ꝙ corrũpitur
cras,hoc aũt nõ ſumpto nõ erat ſylls.

¶ Aliud exẽplum eiuſdẽ ponit,ſed in ſuppõne rõ,nam
ſupponiẽ Miccalus muſicus eẽ,ꝛ cras amittere muſicaz
ꝛ ipſe nõ corrũpiẽ.His ſuppoſitis ſit ſylls talis,Micca
lus muſicus eſt Miccalus,muſicus Miccalus cras corrũ
piẽ,ꝛ videbiẽ cõcludi,igiẽ Miccalus cras corrũpiẽ,ꝙ eſt
falſuz.Nam ſuppoſitũ fuit ipm nõ corrũpi,igiẽ eadẽ cã,
ꝛ ſi ꝓpõnibus veris exñtib⁹ falſa ꝯclo cõcludaẽ,qꝛ illã
vle,nec ſumaẽ,nec verificaẽ,dico.ſ.illã vlem ꝓpõnẽ,ois
muſicus Miccalus corrũpiẽ cras.Naz h falſuz cũ ſuppo
ſitũ ſit Miccalũ cras nõ corrũpi.Naz muſicus Miccalus
cras corrũpiẽ in eadẽ ſpẽ muſici Miccali ꝓlatus tãq̃ de
muſico verificetur,ſed illud ois muſicus Miccalus,dicit
ſinglis ois qbus accidit muſicũ eẽ,igiẽ hoc falſuz eſt cor
rũpi cras.Nam ſile eſt huic ebenus niger,nigrum eſt co
lor,igiẽ ebenus eſt color,naz falſa eſt vlis,omne nigruz
eſt color,nam neq; verum hoc de omnibus nigris qbus
accidit ꝙ ſint hęc colores.

¶ Hec itaqz deceptio fit eo/ꝙ pene,tãq̃ enim
nihil differat dicere hoc huic ineſſe/aut hoc
huic omni ineſſe concedimus.

¶ Hęc deceptio in dictis rõnibus per quã putamus ſyl
logiſmos eẽ nõ exiſtẽtes,fit qꝛ parũ aiaduertiẽ ſi quicq̃
negatur ꝙ oſtendat.Naz nihil intereſſe videẽ ſi ꝑ vlẽ vtaẽ
indefinita ꝓpõne,dico.ſ.pro hac.v.g.ois hõ animal,qð
homo ſit animal. Hoc autẽ nõ eſt pauci momenti,neq;
aliquod parum exiguum neglectum,nam inter hęc non
paruum eſt diſcrimen,vt oſtendemus.

¶ Cęterũ plerũq; mentiri accidet iuxta id qð
nõ bene exponunẽ termini/qui ſunt ẽm ꝓpõ
nẽ,vt ſi a/ſit ſanitas/in quo b/morbus, in quo
vo c/hõ.Verũ eni dicere ꝙ a/nulli b/contin
git ineſſe,nulli nãqz morbo ſanitas ineſt,ꝛ
rurſus ꝙ b/oi c/ineſt,ois eniz hõ ſuſceptiuus

eſt morbi, videri poſſet accidere nulli hoi cõtingere ſanitatẽ ineẽ, huius aũt cauſa/non hñ expoſitos fuiſſe terminos ſm dictionẽ, qm̃ ſi tranſumanẽ, q ſunt ſm habitudines/non erit ſyllõ/vt pro ſanitate/ſi poſitum fuerit ſanuz/ pro morbo autem morbidum, non enim veruz/q non cõtingit morbido ſanum ineſſe.

¶ Ad aliud peccatũ deſcẽdit. Naz ⁊ ſepe ponunẽ termini ſyllogiſtice ſm poſitionẽ, ⁊ vere ſui ꝓpoſitiões, ⁊ maiot ꝓpõ vna vel due aſſumpte ſunt. Sed pter ꝟba contextus fit quoqꝫ deſectus. Naz ſepe (inqt) habitus ꝓ participãtibus aſſumimus, ⁊ hinc falſum fit, ceu ſanitas nulli morbo ex neceſſitate ineſt ⁊ morbus omni hoi cõtingẽter, ꝯcludiẽ ſm Ariſto. ſanitatẽ nulli hoi ex neceſſitate ineſſe, qđ eſt falſuz. Naz ꝯtingit oi ineſſe, ⁊ ꝯtingens nõ ineſt, ⁊ hoc fit circa ꝟba cũ inqt, ſi ꝓ habitib⁹ pticipãtia illis acceperimus falſa maior fit ꝓpõ, ſi hoc mõ dixero, ſanuz nulli morbido ꝯtingit ineẽ. i. ex nečitate non ineſt, ħ autẽ eſt falſuz. Naz morbidũ omni hoi ineẽ põt, q̃re falſa exñte maiore merito ẽt ꝯ̊ falſa eſt. Nã cõcludiẽ ſanum nulli hoi ex nečitate. Idẽ inqt, in 2ª figura, nã dicu ſic/ſanitas nulli morbo ex nečitate ⁊ oi hoi cõtingẽter, concludiẽ morb⁹ nulli hoi ex nečitate, qđ eſt falſuz, nã oi cõtingit ineſſe. Rurſus aũt ſi ꝓ habitib⁹ acceperis pticipantia falſa exñte negatiua, merito falſa erit ꝯclõ, nã ſanuz nõ eſt verũ dicere, vel nulli morbido ex nečitate cõtingit ineſſe/vel oi, q̃re falſa ꝯ̊ eſſe ꝓ hãc accideret. Deceptio aũt fit q adeſſe ſyllm̃, q̃ in terminis ponunẽ habitus ꝓ pticipãtibus itaqꝫ in pª ⁊ 2ª figª habituũ poſitoꝝ in terminis ſm Ariſto. cõcludebaẽ falſuz. Naz eadẽ videẽ ꝯ̊ ſeq maiorẽ nečiam exñtem. Q̃uãqꝫ Theophraſtus non ita ſentiat, ſed vult ſequi ꝯtingẽtẽ, vt dictũ eſt. tamen in 3ª figura iuxta ea que videnẽ oibus ob dictã cãm falſuz concludiẽ, dico. ſ. q̃ ponunẽ habitus in terminis. Nã oibus videẽ ⁊ eſt nečiuz, vt duab⁹ ꝓpõnibus exñtib⁹ ꝯtingẽtibus cõtingẽs fit ꝯclõ, ⁊ duab⁹ nečarijs nečio, ⁊ duab⁹ de ineſſe ꝯ̊ de ineſſe, prorſus ⁊ oino vnã ꝓpõnẽ ſequeẽ ꝯcluſio. Nõ eni extrinſecus opꝫ ipm eẽ ⁊ alterũ oino ab ipſis ꝓpõnib⁹ hñs nullã cõionez cũ ipſis. Hoc igiẽ exñtente ꝟo, vide quo mõ in 3ª figª habitib⁹ poſitis in terminis ⁊ ambab⁹ ꝓpõnib⁹ ꝯtingẽtib⁹ exñtibus ꝯ̊ nõ ꝯtingẽs, ſed nečia ꝯcludiẽ, tñ ſi pro habitib⁹ acciperẽtur participantia, etiã ꝯ̊ fit ꝯtingẽs tãqꝫ manifeſta ſit cauſa deceptiõis, q̃ fit circa ꝟba ⁊ dictionũ, dico. ſ. eo q habitus ponũtur ꝓ pticipãtibus in terminis. Nã ſic dico, ſanitas oi hoi cõtingit nõ ineẽ, morbus cõtingit oi hoi ineſſe, ⁊ quãuis in ꝓpõnibus ꝯcludiẽ, q ſanitas nulli morbo ꝯtingit ineẽ, ⁊ ħ falſuz eſt, nã ex nečitate nõ ineſt. Hec igiẽ ſũt q̃ in his dicunẽ. Sed aliqs ambigeret, nũqd etiã aſſumptis pticipantibus ſm habitus, ⁊ ſic fit aliqua deceptio. Nam qñ dixero ſanũ nulli morbido ineſt cõtingẽter, qũo accipio illud morbidũ, nã ſi cõpoſitũ ex morbido ⁊ ſano nõ erit vera rõ. Nã nũqꝫ erit verũ vt morbido inſit ſanũ vt morbido, nã cõtraria ſimul iũgi adeſſeqꝫ nequeũt, igiẽ morbido vt tali nõ inerit, ſed velut aiali, vel q̃ erit receptiuũ morbi ⁊ ſanitatis. Rurſus quãdo dixero morbiduz omni hoi ꝯtingit ineſſe, vtrũ ſit cõpoſitũ, dico morbidũ ineſſe hoi, vel q̃tenus ſimplex, dico autẽ q̃tenus eger eſt ꝓſpicuũ erit qđ qua eger eſt. Naz morbidũ eſt aliqđ ſingulariũ, ſed nullũ ſingulare põt alicui ineſſe, planuz erit aũt ſi ſingularia accepta fuerint, ceu Miccalus, intelligibilis eſt Miccalus, naz pꝫ qđ Miccaluz intelligibilez qua intelligibile de ipo ſubto pdico nõ qua intelligibilis eſt Miccalus. Naz ipſe de ſeipſo pdicareẽ, ſimilr ſi dixero Socrates morbidus eſt Socrates nõ qua morbidũ ẽ Socrates, terminus totus pdicatus vt totus pdicaẽ de Socrate, ſꝫ qua eger eſt. Naz idẽ eſt dictu Socrates eger eſt, vel morbidus egrotans eſt. Si ḡ hoc ita ſe hꝫ pꝫ q medius terminus ſm aliã partẽ ſui ſubijcitur maiori, ⁊ ſm aliã pdicaẽ de minori. Nam quãdo dixero ſanũ nulli morbido contingit ineẽ non qua egrũ eſt ħ dico. Nã ſic ex neceſſitate non inerat. Nã nũqꝫ morbiduz q̃tenus egrotat ſanaẽ, ſed quatenus hõ eſt morbidus, vel aliqđ aliud aial. Rurſus autẽ quãdo dixero morbiduz omni hoi ꝯtingit ineſſe, pꝫ q qua egrotat, nõ qua alieꝝ eſt aliqd ſubtũ ipſi morbo, quare medius nõ idẽ ſumptus eſt. Si aũt nõ ſolũ medius in cõpoſitionez ſumereẽ, ſed etiã maior, adhuc plus extendiẽ dubitatio. Videẽ igiẽ q etiã ſi ex habitib⁹ acciperenẽ participãtia, ⁊ hec eẽt deceptionis cauſa, ſiqdẽ alios terminos ex alijs mutare neceſſe ſit, ⁊ non idẽ medi⁹ ſeruatur, quare neqꝫ cõplexio fit. Sed ad hec rñdẽs Phs dixit, iãqꝫ oſtẽſum ſit in libro de interptatiõe, q̃ participia equalent ꝟbis. Naz dicendo Socrates ambulat, eq̃le eſt Socrates ambulãs eſt, ⁊ in oibus idẽ ſilr. Si ergo ħ ita ſe habet, pꝫ etiã qđ ſi accepero in medio egrotans quod ſit participiũ, equalebit huic verbo egrotare, q̃re ſi trãſmutaretur pro participio ꝟbuz nullum impoſẽ fit, q̃ vt dictuz eſt equalent inter ſe, quãdo igiẽ dixero, ſanum nulli morbido, ſimul ꝟo morbidũ in ipꝫ egrotare patiqꝫ morbuz, ⁊ dixero q egrotare omni hoi ineſt, nõ alterum pro altero accepi, ſiqdẽ equalet participiuz ꝟbo. Sed ad hoc illud dõm eſt, q nõ omni ꝟbo equalet participiũ, ſed ſolis definitis ex qbus gñatiuñẽ etiã hꝫ, ⁊ minime in ipſis infinitiuis, ſiqdez alia ꝟba ſint ſignatiua actiõis vel paſſionis cũ agẽte vel patiẽte, ceu ħ ſcribo ambulo, eadem hec etiã pticipia ſignãt, tñ infinitiua ſignificatiua ſunt ſolius actionis vel paſſiõis, nõ tñ pticipantis his, q̃re neqꝫ equalent pticipijs. Nã nõ eſt idẽ ipꝫ ꝟberare cũ ipſo verberans eſt, q̃re non poſſunt accipi ꝓ participijs ipſa infinitiua, niſi igiẽ quãdo poteſt addaẽ eis ꝟbuz (opꝫ) ceu opꝫ Socratem ambulare, ⁊ Socratẽ opꝫ ambulãtẽ eẽ, q dictu nil aliud eſt q̃ꝫ Socrati deeſt ambulare, ⁊ Socratẽ deeſt ambulãtẽ eſſe. Sed in nulla alia ꝯſtructiõe fit ob dictaz cauſam. Dixit aũt in ꝓpoſitũ, ⁊ illud qđ quãdo dixero ſanuz eẽ egrotãti ineſſe cõtingit vel cõtingẽter nõ ineſt, nõ qua hõ eſt egrotãs, vel qđuis aliud, hac rõne dico ipſi cõtingere ſanitatẽ ineẽ vel nõ ineſſe, ſed qua egrotat. Nã quatenus egrotat, hac rõne ꝯtingit ipſi ſanũ eẽ, ⁊ hac rõne cõtingẽter nõ ineſt ipſi ſanitas. Nã ſi non qua egrotat, ſed qua homo forte fortuna eſt/vel aliud qđuis receptiuuz morbi nõ amplius erit verũ dicere ipm cõtingere ſanũ fieri vel nõ fieri, ſed de ineſſe eſt ſanus, ⁊ tũc contrariũ. ſ. morb⁹ ꝯtingere eidẽ ineſſe vel nõ ineẽ dicimus cui vtrũqꝫ oppoſitoꝝ cõtingit in eẽ vel nõ ineẽ, ſi alterũ actu inerit vel ħ ineſt, hac rõne ⁊ reliquum põt ineẽ vel nõ ineſſe in qbus imediata eſt ꝯtrietas, ſed in ipſis mediatis cõtrarijs ſi intermediũ fuerit ad vtrũqꝫ extremoꝝ ſimilr ſe hꝫ, ⁊ hoc ꝓrſus ſi itermedio participat, ceu fuſco cõtingit albũ ineſſe, cõtingit aũt ⁊ nigruz, ⁊ pꝫ qđ nõ qua indumẽtuz eſt fuſcũ. Nã ſi qua indumẽtũ eſt hac rõne ẽe ineſſe iã albuz vel nigrũ potuit, nõ tñ cõtingere ineẽ, qua tñ fuſco pticipat. Sꝫ cũ extremis non pticipat, ⁊ põt pticipare hac rõne di ꝯtingere ipſi ineſſe albũ vel nigrũ, vel nõ contingere. Nam ſi non q̃tenus fuſco pticipat ſupponatur nõ eẽ fuſcũ, ⁊ nõ amplius erit verũ dicere idẽ ꝯtingere albũ eẽ vel nigrum. Nã neceſſe prorſus eſt, vt id qđ eſt aptuz participare cõtrarijs, altero actu participet, vel aliquo intermedioꝝ ſi media fuerint, quare de ineſſe vel

nigrū, vel albū erat, q̄re ⁊ quando dicit Ariſt. ipſm ſanare ęgrotanti ineſſe nō qua hō eſt ęgrotās ſed qua ęgrotans erat ꝯtingere ipſi dicimus ineē ipſm ſanū eſſe/vel contingēter nō ineē, q̄re cū ęgrotans qua ęgrotans acceptū ſit, ſi ꝑ ęgrotāte accipiat ęgrotare non ꝗppiā aliud accipio. Nam ſm ipſm ęgrotare ſubijciebaſ maiori, ⁊ ſm idipſm ꝑdicatur de minori, q̄re ſi etiā cōpoſitū ſubiectū in maiori accepit, qa ſm ipſm ſimplex ſpecificatur. ſ. ęgrotare, ⁊ hac rōne de ipſo maior ꝑdicaſ cōſentaneū ſm idipſum ꝑdicari de minori, q̄re ⁊ ſi ħ mō dixero ꝙ ęgrotās omni hoi ineſt, nō ſm cōpoſitū facio ipſm ꝑdicatū de minori, ſed ſm ęgrotare quatenus ſubijciebatur maiori. Et ſi idem ſimplex aſſumpſero mō aliqd alterum accipiā, ſed idem forſitā nō eſt verū dicere, qd quādo dixero ſanum fieri cōtingere morbido ęgrotātiue ineē vel nō ineē, q̄tenus ęgrotat de ipſo ſanū fieri ꝑdicatum efficio. Nam vt oſtēſum eſt non qua hō ſimplr̄ eſt ꝑdicareſ, ꝑfecto neq̄ qua ęgrotat ſimplr̄, neq̄ de cōpoſito ſm ipſm ęgrotare, ſed de cōpoſito vt cōpoſitū. nā ęgrotans qua ęgrotās eſt totū hoc aptū aliquādo ſanari, nā neq̄ aliđ eſt hoc ꝙ̄ qd contingit poſtq̄ ipſm morbū abiecerit recipere ſanitatē, naʒ ſi nō ſm ambo ꝑfecto ſm ſimplex, ſʒ impoſſe eſt ipſum ęgrotare recipere ſanitatē, quare ſi de compoſito vt compoſito ꝑdicatur, opʒ ipſm ⁊ de minori termino ꝑdicari, ſed hoc eſt impoſſibile, Hęc igitur hactenus, conſiderabimus autem de hoc etiam ſtatim.

℄ Hoc autē non accepto/nō fit ſylls/niſi eius/ qd eſt ꝯtingere, hoc ꝟo non impoſſibile, contingit eniʒ nulli hoi ineſſe ſanitatē. Rurſus in media figura conſimiliter erit falſum, ſanitateʒ nāq̄ morbo nulli, homini ꝟo omni cōtingit ineſſe, quare nulli homini ęgritudinē.

℄ Nam ambabus ꝓpōnib⁹ ꝯtingētib⁹ exiſtibus cōtingēs ſit ꝯclo eſt vera ⁊ nō neceſſ. ria, falſa vt prius.

℄ In tertia autē figura ſm contingere accidit falſum, nāqʒ ⁊ ſanitatem, ⁊ morbum, ⁊ ſciētiam, ⁊ ignorantiam, ⁊ omnino cōtraria eidē contingit ineſſe, ſibi autē inuicē impoſſe.

℄ Si habitus accipiēdo ꝯiunxero in 3ª figura ſyllm concluditur falſa ꝯcluſio nō vła ſed cōtingēs, ceu ſanitateʒ cōtingit nulli hoi ineē, morb⁹ omni hoi cōtingit ineſſe, ⁊ quātuʒ in ꝓpōnibus ꝯtingit ſanitatē nulli morbo ineē, ſʒ non contingit, ſed quatenus neceſſe non ineſſe, ſm igitur ipſum contingens falſum.

℄ Hoc autē diſſonū a ꝑdictis, quādo enim eideʒ cōtingerent plura ineſſe/cōtingebāt ⁊ ſibiinuicē. Planuʒ igitur ꝙ in oībus his deceptio fit iuxta terminoꝝ expōnem, ſi enim tranſumpti fuerint/q ſunt ſm habitudines/nullū efficiſ falſuʒ. Manifeſtū igiſ ꝙ ſm tales propoſitiones ſemꝑ qđ ſm habitudinē ꝑ habitudine tranſumendū ⁊ ponendū terminum.

℄ Sanitatē ineſſe morbo impoſſe eſt, verū ꝗdeʒ eſt ⁊ contrariuʒ ieʒ ordinatis. Nā dictū eſt, qd ſi ambꝫ fuerint cōtingētes, prorſus ꝯcluſio cōtingēs erit, ceu etiā ſi neceſſarię neceſſaria cōcluſio, nūc igitur ambabus exiſtētib⁹ cōtingētibus ꝯcluſa eſt necīa vel impoſſia, ſed ħ accideret, qa aſſumpti oēs habitus pro participantibus.

℄ Nō opʒ aūt ſemꝑ querere, vt terminos nomine exponamus, plerūqʒ eni erunt oīones, qbus nō eſt poſitū nomē, quapropter difficile eſt reducere tales ſyllōs. Aliquando autē ⁊ decipi accidet ob taleʒ inquiſitionem, vt ꝙ immediatoruʒ eſt ſylls. Sit a/duo recti, in quo b/triangulus, in quo c/equicrus, ipſi itaqʒ c/i eſt a/per b, ipſi ꝟo b/non amplius per aliud, per ſe nāqʒ triangulus habet duos rectos, q̄re non erit mediuʒ ipſius a/b/quuʒ ſit demōſtrabile, manifeſtuʒ eniʒ ꝙ mediū nō ita ſemper accipiēduʒ, vt hoc aliqd/vez aliquādo ⁊ orationē, qđ accidit ⁊ in eo qđ diximus.

℄ Ad ꝗppiā aliud deſcendit, qd etiā obſeruādū eſt dum reducunſ ſylli ad figuras. Nā rerum alio noie ſignificātur, vt hō, equus, ambulo, ſcribo, ⁊ cętera alia q̄cūq̄ per vnaʒ dictionē ſignificanſ, ⁊ alię nō ꝑ nomē ſignificanſ, ſed ꝑ oīonē. Nam quaſdam nāles ꝓprietates, vel nō potuerūt, vel nō adhibito ſtudio aduerterūt, vel ipōni nominis nō a dicti impoſitores ꝑ nomē ſignare, ſed oīone harū nām interꝑtati ſunt, ingt igiſ nō opʒ exiſtimare ꝙ prorſus ⁊ omniquaq̄ noie opʒ tres terminos ſylli ſignificari. Nam aliqñ nō inueniētes nomē, huiuſq̄ coʒ deeſt copia, actione ſignificamus quoſdā terminos, ceu ſi voluerimus oſtēdere qd triāguli iſochelī tres anguli duob⁹ rectis ſunt ęq̄les, primū ꝗdem igitur ipſm ꝑdicatuʒ video quō non hʒ vnum nomē ſed oīonē. Quęrētes auteʒ mediuʒ ꝑ qd opʒ cōcludere ꝓblema, hic ꝗdeʒ abūdabimus noie ipſm exponendo dicētes ſic iſocheles triāgulus eſt, triāgulus ⁊ oīs triāguli tres anguli duob⁹ rectis ſūt ęquales, igiſ iſochelis triāguli tres anguli duobus rectis ſunt ęq̄les. Si autē maiorē voluerimus ꝓbare ꝓpōnē, vā pʒ ꝙ oīs trianguli tres anguli ſunt ęq̄les duob⁹ rectis non poterimus amplius noie mediuʒ ponere per qd concludiſ ꝯcluſio, ſed opʒ oīone ipſm interꝑtari, ceu ꝙ oīs triāguli tres anguli duobus deinceps ęq̄les ſunt, ⁊ cūcti duobus ꝓximis, ⁊ deinceps ęq̄les exiſtes ſunt ęq̄les duobus rectis, igiſ oīs trianguli tres anguli duobus rectis ęq̄les ſunt, hi ergo ingt, tentauero oīquaq̄ ⁊ oīno nomine exponere terminos, nobis fiat deceptionis cā. Nam putabimus ꝙ ꝯtingit ſyllm eē ex imediatis, ꝙ ꝗdem oſtēſuʒ eſt impoſſe eē in libro de demōſtratiōe. Nam oīs demonſtratio per aliquē terminū medium fit. Nam ꝙ trianguli tres anguli duobus rectis ſint ęq̄les, eſt demōſtratiuum, vt ipſa de ipſo oſtēdit demōſtratio. Si ergo aliquis putaret ꝙ opʒ prorſus noie ponere terminos nō inueniēs nomina ſignificare mediū terminū per quē demōſtratio fit ipſius putabit imediate ꝑdicatum ineē ſubto, ⁊ imediate exiſtes ꝓblematis demōſtrationē eius eē qd eſt impoſſibile, q̄re ingt non oīno putandū eſt ꝙ noie oporteat exponi terminos, ſed aliquādo per oīoneʒ ipſos ſignificare, iccirco ingt tales ſyllos eſſe difficile reducere ad figuras. Naʒ qa nō poniſ in cōſuetudie nomē medio termino, ⁊ nō inueniſ aliqua oīo quę explicet nām rerū difficilis eſt reſoło. Quę igitur dicuntur in his hęc ſunt, cętera ꝟo ꝟba cōtextus perſpicua ſunt, illud autē ħ aliqd ꝑ hoc vt nomē ceu hō, equus, Pħatur ambulat.

℄ Oꝛ aūt inſit primū medio ⁊ ħ extremo/non opʒ accipe tāq̄ quę ſemꝑ de ſeinuicē ꝑdicētur, aut ſilr primū de medio, ⁊ ħ de vltimo.

℄ Alterū rurſus theorema tradit, nō opʒ (ingt) exiſtimare ꝙ prorſus opʒ ſm rectum caſum exponere terminos, ceu homo aīal, aīal ſubā, igiſ homo ſubā. Nam cūcti ter,

mini in ẞ ſyllo ſm rectũ caſum ponunť. Nã qa nõ de natura ſola rerũ exiſtimamus, ſed etiã de orationis ꝟborum vt grece cõſtructiones orationis tradere, ⁊ nõ ſoleciſmos proferre, opꝫ etiam curã habere de ipſo recto vſu nolũ ſm ꝓpõnes, ⁊ nõ ſufficit ſolum q̄ hec ſignat aliqd intelligere, ſed verbis vtamur, qa igiť ſignãtur res nõ ſoluꝫ recto, ſed etiaꝫ obliqs caſibus. Naꝫ alterius habitudinis ſubiecti alius caſus eſt ſignificatiuus, ob id prorſus neceſſe eſt nõ ſolum ſm rectũ caſum, ſed etiã ſm obliquos ponere terminos. Sepe igiť cuncti termini ſm rectuꝫ caſum ponunť, ceu Socrates Phs eſt, ois Phs bonus, igiť Socrates bonus. Naꝫ oẽs termini ſm rectuꝫ caſum ponuntur. Aliquãdo autẽ inqt, ⁊ ambe ꝓpõnes ſm obliquũ caſuꝫ exponũtur, vel ſm obliquuꝫ, vel ſm rectũ, ⁊ ꝯcluſio aũt ſimiľr, eqdẽ ſepe recto caſu ꝯcluditur, ſepe aũt obliquo. Sciendum autẽ q̄ quãdo dicit, vel recto, vel obliquo terminos poni de ſubiectis dicit in ꝓpõnibus. Naꝫ ꝑdicata ſemꝑ recto ponũtur caſu, ⁊ ſi aliquando caſus obliquus in ꝑdicato inuẽtus fuerit, alius ⁊ rectus extrinſecus intelligitur, vel prorſus per verbũ, ſiqdem eẽ verbum rectum eſt caſu, ꝑter curat ⁊ cure eſt, ceu Socratẽ Phantẽꝫ oportet nos audire, naꝫ in ipſo opꝫ eſt rect⁹ caſus. Nam nullũ aliud eſt, quã nobis decẽs eſt q̄ eſt recti caſus ⁊ verbi, ſꝫ in quo rectus nõ cõſideratur, rõ nõ ꝑficitur, igiť orões ex ſubiecto ⁊ ꝑdicato prorſus ꝓferuntur recto caſu, ⁊ ille ex tertio adiacẽte, ⁊ ſic cũ mõ, aliquãdo reco caſu, aliqñ obliquo, recto qdeꝫ Socra. bonus eſt, obliquo ꝟo Socratem Plato audiuit, vel diſcipulus eſt Plato Socratẽ ipſe cõſuluit, vel cõſultator eſt, Socratẽ Athenienſes interfecerunt, Socratis põt ambulare, Socratem cõtingit audire, Socratẽ ꝯtingit diſputare, Socratem verberare cõtingit. Snia igiť hic aſſignatorum talis eſt, ſꝫ quo mõ ſingulis exẽplis vtatur examinantes ꝟba ſciemus. Q̄d autẽ inſit primuꝫ medio ⁊ cetera, dicit ꝑmũ maiorẽ terminuꝫ, ⁊ extremũ minorẽ, de ꝑdicandis inqt, pro hoc ſm rectũ caſum. Naꝫ in his ſunt ꝓprie ꝑdicationes, dico. ſ. hoc ineſt huic, hõ aial eſt, ⁊ ſic ꝑceptor. Exiſtimo aũt ipſum dicere ſimpliciter oẽm ꝑdicationẽ. Naꝫ dicẽdo vt ſemꝑ predicatis inuiceꝫ ſubiũgit, ſimiľr primuꝫ de medio, ⁊ hoc de extremo. Si aũt ꝑdicatuꝫ non recto caſu poniť, erat preter oportunitatẽ īducere ſiľr ꝑmũ de medio, ⁊ ẞ de extremo.

¶ Et in eo aũt q̃d eſt nõ ineſſe ꝯſimiliter.

¶ Ideſt in negatiuis ꝓpõnibus Etenim hec aliqñ recto caſu ꝓferũtur, aliquãdo autẽ obliquo, ceu hõ non eſt inanimatum, indiuiduorum non eſt genus, ſubſ nihil eſt contrariuꝫ, bonuꝫ hoſtem nihil nocere poteſt.

¶ Sed quot modis eſſe dicitur ⁊ verũ dicere ipſuꝫ hoc, tot modis exiſtimare oportet ſignificare ⁊ ineſſe ⁊ non ineſſe.

¶ Inqt, quot modis vnũ q̄ ens diciť totidẽ aliud de alio predicari põt, dicit auteꝫ vnũqdq̄ eſſe ſm caſus notum. Naꝫ fertur Socra. eſt Socrate exiſte, Socratem eſſe, quot igiť modis vnũquodq̄ diciť eſſe ⁊ vere eſſe totidẽ poſſunt propoſitiones complicari, vel ambas eodẽ modo, vel aliam ſic, ⁊ aliam aliter.

¶ Veluti q̄ contrariorũ eſt vna ſcia. Sit enĩ a/vnaꝫ eſſe ſciaꝫ, ꝯria inter ſe in quo b.

¶ Reliquuꝫ dicta exẽpla tradit, ⁊ tãdem quod contingit ſm generalem caſum cõuerti propoſitiones, vt quando dixero contrariorum vna eſt ſcientia.

¶ A/itaqꝫ ipſi b/ineſt, non tñ ꝯria vnam eſſe ipſorum ſcientiam, ſed q̄ verum de ipſis dicere/vnam eſſe ipſorum ſcientiam.

¶ Ideſt nõ recto caſu a/ineſt b. Nã hoc ſignat apud ipſum illud nõ velut cõtraria tñ ſiquis dixit cõtraria hoſtilia ⁊ pugnãtia ſunt, ſed ſm genitiuum cõtrariorum vna eſt ſcientia. Verũ dicendo nõ velut cõtraria, adiecit vnã eẽ ipſoruꝫ ſciam. Quid igiť vult, vel igiť hoc inquit, qa dicit eorum vnam eſſe ſciam non ſunt vt cõtraria i. ſm rectũ caſum, ſed qa verũ eſt dicere de ipſis vnã eſſe ipſorum ſcientiam. i. ſm genitiuũ, vel qa non eſt ꝓprius cõtrarijs vt ipſorum ſit vna ſciẽtia, ideo neqꝫ recto caſu poſſunt poni, vt Socra. eſſe in hoie continetur, ideo dicimus Socratis homo eſt, non ſic auteꝫ vnam eſſe contrariorum ſciaꝫ, ideo nõ dicimus ꝯria ſunt ſciẽtia, ſed contrariorum.

¶ Accidit auteꝫ quãdoqꝫ in medio primũ dici/medium ꝟo in tertio non dici, quemadmodum ſi ſapientia eſt ſcientia.

¶ Quia vt in vna ꝓpõne poſuit exemplũ non recto caſu, ſed ſm genitiuuꝫ cõplicitis, ob id nũc in ambabus ponit exẽplum. Et illud dici inqt pro ſm rectuꝫ caſum. Naꝫ ipſe eſt nominatiuus caſus ſm quẽ vnũquodqꝫ diciť. Accidit igitur (inqt) aliquãdo poni maioreꝫ ſm caſum rectũ, ⁊ minorẽ ſm aliquẽ obliquuꝫ Exẽplum autẽ tale eſt boni ſapiẽtia eſt. Sapiẽtia ſcia eſt, igiť boni ſciẽtia eſt. Nam in hoc minor ſm genitiuũ caſuꝫ adduciť, ⁊ maior ſm rectum, ⁊ concluſio eſt ſimilis minori.

¶ Boni autem eſt ſapientia ſcientia.

¶ Minorem ꝓpõnem volẽs ponere. Nam expoſuit iam maiorẽ dicẽs, ſapiẽtia eſt ſciẽtia cõplicuit tres terminos dicendo boni ſapiẽtia eſt ſcia. Nã qa dicere boni ſapiẽtia eſt, aliquo mõ videť occultuꝫ, ſignificat ſapiẽtiaꝫ eſſe boni, volẽs oſtẽdere dixit, q̄ boni ſciẽtia ſapiẽtia eſt, q̄re in plus eſt ſciẽtia q̄ ſapientia ceu ſiqs diceret geometria eſt de planis, tanq̄ ſi qs dicat planorum eſt geometria/ vel plana attinent ad geometriaꝫ, ⁊ geometria eſt ſciẽtia, igiť ſciẽtia planorum eſt. (Eqdeꝫ bonũ non eſt ſcientia, ſed ſapiẽtia eſt ſciẽtia.) Q̄d vult dicere/hoc eſt q̄ concluſio ſm caſum genitiuũ infertur nõ recto ⁊ minor ꝓpõ. Nõ eniꝫ ꝯcluſuꝫ eſt bonũ, igitur ſciẽtia eſt, ſed boni eſt ſcientia. At maior ꝓpoſitio recto profertur caſu. Nã dicimus ſapientia eſt ſcientia.

¶ Quandoqꝫ ꝟo medium in tertio diciť. primuꝫ auteꝫ in medio non diciť, quẽadmoduꝫ ſi oĩs qualis eſt ſcia vel ꝯrij, bonũ aũt ⁊ ꝯriuꝫ ⁊ quale/concluſio q̄ boni eſt ſcientia.

¶ Conuertit ꝓpõnes, ⁊ minoreꝫ recto caſu cõplicat, ⁊ maiorẽ genitiuo, ⁊ rurſus cõcluſionẽ in genitiuo concludit, ceu bonuꝫ quale eſt, qualis eſt ſcientia, igiť boni eſt ſcia, vel ſic bonuꝫ cõtrariuꝫ eſt. Nam pꝫ q̄ eſt cõtrarium malo, ſed ꝯrij eſt ſcientia, ergo boni eſt ſcientia.

¶ Non eſt autem bonum ſcientia/neqꝫ quale/neqꝫ contrarium/ſed bonum hec.

¶ Ideſt neqꝫ ꝯcluſio recto caſu inferť. Nõ enim dicimus bonuꝫ igiť ſciẽtia eſt, ſed boni, ſed neqꝫ maior. Nõ enim dicimus q̃d quale eſt ſciẽtia/vel q̄ cõtraria ſint ſcientia, ſed qualis, ⁊ cõtrarioruꝫ eſt ſciẽtia, tamẽ minor recto caſu profertur. Nam hoc ſignificauit dicendo, ſed bonuꝫ hec. Nam ſic dicimus bonũ q̄le eſt vel contrarium.

¶ Eſt aũt qñ neqꝫ primũ de medio/neqꝫ ẞ de tertio, quũ primũ de tertio aliqñ dicať/ aliqñ nõ dicať/veluti ſi cui⁹ eſt ſcia/hui⁹ eſt genus, boni aũt eſt ſcia/ꝯcluſio q̄ boni eſt genus.

¶ Quoniam

¶ Qm̃ in ꝑceptis vnã ꝓpõnẽ accepit caſu genitiuo, ⁊ vno recto ⁊ cõcluſit ↄ̃nẽ genitiuo caſu nũc ambas genitiuo caſu cõplicat ⁊ ↄcludit ↄ̃nẽ, aliqñ in recto caſu, aliqñ in genitiuo. Nã illud, primoꝝ de tertio aliqñ dicat̃, aliqñ non dicat̃, hoc ſignat. i. maior de minore ꝑdicatur. Nam tunc dicitur ꝙ hoc eſt hoc, ceu ꝙ hõ eſt animal. Naꝫ dicitur animal eſſe, non tñ quando dixero ↄ̃rioꝝ ſcia. Non enim dicitur de ſubiecto ꝑdicatũ. Non enim dicit̃ ꝙ ſcia eſt ↄ̃ria, ſed qȯ ineſt de ipſis ſcia. Exẽpluꝫ aũt tale eſt boni eſt ſcia, cuius eſt ſcia huius eſt genus. Cõcl'io igit̃ boni eſt genus. Itẽ Socratis pĩ eſt cui⁹ pĩ eſt huius eſt cauſa, igitur Socratis eſt cauſa, ⁊ hę ꝓpoſitiones igitur ⁊ concluſio in genitiuo complicite ſunt.

¶ **Prędicatur autem nullum de nullo.**

¶ Ideſt nihil recto caſu platuꝫ eſt, ⁊ vide quomȯ illud ꝑdicari in recto, ingit ꝑdicari, quocirca ⁊ ſuperius dixit illud tãq̃ ſemper ꝑdicãtibus, ideſt pro recto caſu platis.

¶ **Si hoc cuius eſt ſcientia/genus eſt hoc, boni autem eſt ſcientia/concluſio ꝙ bonum eſt genus, de extremo igitur prędicat̃ primum, de ſeinuicem autem non dicuntur.**

¶ Cum dixerit ꝙ ambabus ꝓpõnib⁹ cõplicitis in genitiuo caſu, ↄcluſio aliqñ in genitiuo, ⁊ aliqñ in recto concludit̃, ⁊ oſtẽderit quõ in genitiuo, oſtẽdit etiam ſic in recto, boni eſt ſcientia, cuius eſt ſcientia idem eſt genus, igitur bonũ eſt genus, genus aũt accipiatur ſimpl'r vl'us ⁊ pluriũ ↄtẽtiuũ. Nõ vl'ium ſcia eſt, ſiue gñã ſint, ſiue ſpẽs, ſiue etiã accñtia, ceu ẽt eſt bonũ. Nã in oib⁹ cõſiderat̃ extrib⁹ nõ vt genus ipſoꝝ, ſꝫ velut ẽt extis ęquocũ his qb⁹ ineſt ꝙ prius vni cõpetit q̃ alteri. Sed aiaduertẽda ſunt exempla. Nũquid vt ẽt in prioribus diximus, ꝙ nõ eoſdẽ medios ſeruãt, hic hꝫ, boni eſt ſcia, cuius ſcientia eſt hui⁹ eſt genus. Nam in minori ꝓpõne ſciẽtiã accepim⁹ ꝑdicatum terminũ, ⁊ in maiore nõ amplius eũdẽ ſeruamus. ſ. ſcientiã, ſed dicimus cuius eſt ſcia. Si aliud ꝗppiã eſt ſcibile, ⁊ alis eſt de ipſo ſcia, igit̃ nõ ſeruauimus idẽ mediũ. Naꝫ de minori termino ꝑdicatuꝫ facimus ſciam, ⁊ in maiori nõ ſcientiam, ſed hoc cuius eſt ſciẽtia conſtruimus, ⁊ hoc eſt ſcibile. Simil'r etiaꝫ in oibus conſimilibus, ⁊ ſi ſcibile eſt bonuꝫ. i. minor terminus eġdem ſcibile aſſumptũ eſt ſubꝫ in maiori termino, igitur minor terminus in maiori ꝓpoſitiõe ſubycit̃ ꝙ eſt impoſſibile. Dicimus igit̃ ad hanc dubitationem illud qȯ termini prędicati in plus eẽ volunt q̃ ſubiecti ſiue ↄuertẽtibus. Et vniuerſaliores cõtinent in ſeipſis particulariores, certe ꝓſus neceſſe eſt in ꝑma figura in medio termino cõtineri minorẽ, ⁊ in maiore ambo, ceu quãdo dixero, homo animal, pꝫ ꝙ in animali homo ↄtinetur, ⁊ quando dixero, omne aial eſt animatum, dicẽdo omne animal profecto cõplexus ſum, ⁊ hominem in ipſo animato, quare ⁊ omnis homo aial, ⁊ hęc eſt cauſa concludendi extrema, alioquin nũq̃ poterimus concludere extrema, quia igit̃ hoc ita ſe habet, quãdo dixero boni eſt ſciẽtia, deinde accepero oiuꝫ quoꝝ eſt ſciẽtia, ꝑfecto cõprehendo etiã bonuꝫ. Nõ ſolũ enim idẽ bonũ ſimpl'r ꝙ ſcibile erat, ſed in aliys oib⁹ q̃ ſũt ſcibilia, qȯ idẽ eſt quorũ eſt ſcia, quare ſi eũdeꝫ per ſe ſubycimus minorẽ terminũ maiori dicẽdo cui⁹ eſt ſcia, reuera abſorda erit rõ, ſed ſi accipiẽtes vl'em ſubiũ terminuꝫ in maiore ꝓpõne cõprehẽdimus ẽt minorẽ tãq̃ cõplexũ ⁊ ↄtẽtũ in ipſo, ꝙ nõ mȯ nõ eſt abſurdũ, ſed ẽt neẽiũ. Nã ſubiuꝫ oportet contineri in ꝑdicato in affirmatiõe vl' negatiõe. Naꝫ qñ dixero nullus hõ imortalis in ipſis imortalibus cõtinetur etiam hõ. Quod igit̃ non minorẽ medium faciamus, ꝑſpicuũ factum eſt, ꝙ neq̃ aliud ⁊ aliud accipimus medium hinc patet. Nam neq̃ ſimpl'r ſcia ſoluꝫ eſt medi⁹ terminus, ceu ſi dicamus, geometria eſt ſcia, ſꝫ illȯ eẽ alicui⁹ ſciaꝫ. Nam diximus boni eſt ſcia. i. de bono eſt ſcia, igit̃ eẽ alicui⁹ ſciaꝫ eſt ꝭ ꝑdicatũ, ſꝫ dictu ꝭ nil aliud eſt q̃ qȯ bonũ eſt ſcibile. Nã qd itereſt dicere boni eſt ſcia, vel ꝙ bonũ eſt ſcibile, porro docebit paulopoſt ꝙ qñ ęquaiẽt termini, opꝫ ęqualẽtiaꝫ id qȯ dr̃ agti⁹ aſſumere, q̃re ſi boni eſt ſcia, eſt ꝑinde ac diceret̃ bonũ eſt ſcibile, qñ igit̃ dicim⁹ cui⁹ eſt ſcia nõ aliȯ ⁊ aliȯ mediuꝫ aſſumim⁹ ⁊ mutamus, ſꝫ idẽ. Naꝫ ꝭ cuius eſt ſcia id ſcibile eſt vnũ igit̃ ⁊ idẽ mediũ ẽ i ambab⁹ ꝓpõnib⁹ aſſumptũ. Eġdẽ ꝑmũ ꝑdicat̃ de extremo, ſꝫ de ſeinuicẽ nõ dicũt̃. i. ↄcl'io recto caſu ꝑducit̃, ⁊ ꝓpõnes nõ recto caſu. Ariſto. igit̃ adiecit exẽpla de ſolo recto caſu, ⁊ genitiuo, ſꝫ eadẽ methodo põt eadẽ rõ exerceri in reliqs caſib⁹, ceu bonũ neẽe eſt eẽ iuſtũ, oĩs iuſtus e ſciẽs iuſtoꝝ, igr̃ bon⁹ ẽ ſciẽs iuſtoꝝ. Vel ſic bon⁹ ẽ iuſtus oẽꝫ iuſtũ neẽe ẽ ſciẽtẽ eẽ iuſtoꝝ, igit̃ bonũ neẽe eſt eẽ ſciẽtẽ iuſtoꝝ. Nam ꝓpõnũ altera recto caſu ponit̃, ⁊ altero accuſatiuo caſu, ⁊ ↄ̃nes ſimil'r. Illȯ quoq̃ ſic, ſꝫ ẽt ambę ꝓpõnes in accuſatiuo caſu ꝑferri poſſunt, bonũ neẽe ẽ eẽ iuſtũ, ⁊ iuſtũ opꝫ ſciẽtẽ eẽ iuſtoꝝ, igit̃ bonũ opꝫ ſciẽtẽ eẽ iuſtoꝝ, vel bon⁹ ſciens eſt iuſtoꝝ. Sil'r ẽt in datiuo, q̃lib⁹ ineſt ↄ̃rietas, ⁊ ↄ̃rietatibus ineſt corrũpi iter ſe, igit̃ q̃lib⁹ ineſt corrũpi viciſſiꝫ, q̃litates igit̃ ſũt corruptiue viciſſim, pꝫ aũt ꝙ ꝑticularis minor. Nam in oib⁹ q̃litatib⁹ nõ eſt ↄ̃rietas. Rurſus iuſtitia accñs ẽ bonũ, accidẽti bono ẽ ↄ̃riũ igit̃ iuſtitię ẽ ↄ̃riũ. Vñ nõ ſolũ cũ recto pñt aliq obliqui caſus cõnecti, ſꝫ ẽt cũ obliqs obliq, ceu ſtudioſuꝫ ſeqtur fęlicẽ eẽ, ⁊ fęlicem nemo offendere lędereq̃ põt, igit̃ ſtudioſum nemo offendere põt. Itẽ ſm genitiuũ põt vtercq̃ complicari.

¶ **Eodem itaq̃ modo ⁊ in non ineſſe accipiendum.**

¶ Ideſt in negatiuis ſyl'lis. Etenĩꝫ in his neceſſe eſt dicto modo variari propoſitiones.

¶ **Nõ enim ſemꝑ ſignificat nõ ineſſe hoc huic non eſſe hoc hoc, ſed aliquando non eſſe hoc huius/aut hoc huic.**

¶ Ideſt nõ ſemꝑ in negatiuis ꝓpõnib⁹, ſicut neq̃ in affirmatiuis termini cõplicant̃ in recto. Hoc idicat dicẽs, nõ hoc eẽ hoc. i. nõ eẽ hoiem imortalẽ, ſed aliqñ ſm aliũ caſum genitiuũ, vel datiuũ, vel accuſatiuum, ceu definitionum non eſt demonſtratio, in contradictione nullũ medium, ſubſtãtię nil contrarium, bonum nemo iniuria afficere poteſt, ⁊ in cunctis ſimiliter.

¶ **Quemadmodum/vt ꝙ non eſt motionis motio/vel generationis generatio, voluptatis autẽꝫ eſt, non igit̃ voluptas generatio, aut rurſus ꝙ ipſius riſus nõ eſt ſignum, ſed ſigni non eſt ſignuꝫ/quare riſus non eſt ſignum.**

¶ Rurſus rõnem facit exẽplis euidẽtem. Eſt igit̃ ſyl'ls talis motiõis nõ eſt motio voluptatis eſt mot⁹, igit̃ voluptas nõ eſt motus. Sil'r gñõnis nõ eſt gñatio, ⁊ voluptatis eſt gñatio, igit̃ voluptas nõ eſt gñatio. Nam in his ꝓpõnes genitiuo caſu ꝓceſſerunt, ⁊ ↄcl'io in recto. Vel rurſus ꝙ riſus nõ eſt ſignũ. Signi nõ eſt ſignũ, q̃re riſus non eſt ſignũ. Exẽpli gr̃a ponis terminos, quia res non indagat ꝓpter quod non ſunt diligenter perquirende res. Nã eſt riſus ſignum cuiuſdam affectionis animę, ceu voluptatis ⁊ hilaritatis. Eſt autem etiam ſigni ſignuꝫ, ceu fumus facis. Nam fax eſt ſignum belli, ⁊ fumus facis, ⁊

ꝛ in pariete alter, alter ꝟo, tunc ſit cinis, fuligoue proxime fumi ſignum eſt, ſed neq̃ aliquod ſignum erit riſus. Nã ſi diceret aliquis quod labia aperire, aut talem ſtrepitũ efficere non ſunt hęc ſigna riſus, ſed materia riſus. Nã ex his ꝯſtitutus eſt, q̃re nõ ſunt perquirende in his res.

❡ **Conſilr ꝛ in alijs/in quotcũq; tollit ꝓblema eo q̃ ad ipm quodãmodo dicitur genus. Rurſus q̃ tẽpora non ſunt tp̃s opportunuz, deo eniz ſunt tẽpora, non autẽ eſt tp̃s opportunũ, eo q̃ nihil deo vtile, terminos nãq; ponẽdũ tẽpora, ꝛ tẽpus opportunũ ꝛ deũ, ꝓpõnem ꝟo accipienduz ſm nominis caſuz.**

❡ Ideſt ꝛ in alijs figuris in q̃bus cõcluſio negatiua concluditur, ꝛ genus in ſecũda figura medium vocauit, quia eſt vniuerſalius ambobus extremis, ceu generatio nulli generationi, generatio oĩ voluptati, igit̃ nulli voluptati gñatio eſt, rurſus q̃ nõ eſt occaſio tempus decẽs Nã aliqui ſic definiũt occaſionẽ opportunitatẽue, q̃ eſt tẽpus aptum cõueniẽſq;. Naz tollit̃ hoc modo in 3ª fig'. Deo occaſio eſt, quippe qui oĩa opportune facit, ꝛ deo tp̃s decens nõ eſt. Nã decens tp̃s eſt quo iuuatur is qui ƀ participat, ſed nihil deo eſt iuuãs, igit̃ non eſt occaſio tempus aptum figura tertia. Et ꝓpõnes datiuo caſu, ꝛ ꝯcl'io recto. Patet etiam hic q̃ non verſat̃ circa diligẽtiã rerũ, ſʒ exempli grã hęc ponit. Nã patet quod ſicut eſt deo occaſio non ad ipſum eſt, ſed ad ea quę fiunt ab ipſo, ꝛ ſic tẽpus aptum ꝛ decens eſt ad illa.

❡ **Simplr eniz dicimus hoc de oĩbus/q̃ terminos ſemꝑ ponẽduz ſm vocatiões noĩum, vt hõ, aut bonuz, aut contraria, non hoĩs, aut boni, aut contrariorũ, propoſitiones autem accipienduz ſm vniuſcuiuſq; caſus.**

❡ Quod in his dicere vult hoc eſt, qð in poſitione terminoꝝ in q̃bus q̃rimus q̃ inſunt ꝛ ꝯſequunt̃, recto caſu opʒ ponere terminos, poſteaq̃ cõplicauerimus iter ſe, vt faciamus ꝓpõnes ſyll'i ſm aliquẽ caſuz noĩs, ꝛ nõ ſolum in recto. Nam ſm inflexiones vocationeſq; nominum dixit pro hoc ſm rectos caſus. Nam ipſe ſunt per q̃s vnũquodq; vocatum eſt.

❡ **Uel eniz quoniaz huic, vt ęquale, aut quoniaz huius, vt duplũ, aut quoniã ƀ vt verberãs, aut vidẽs, vel quoniã hic, vt hõ aĩal.**

❡ Exemplum ꝓpoſitionum ꝛ genitiui, duplũ dimidij duplũ eſt. Exempluz datiui, ęq̃le/ęquali/ęq̃le. Accuſatiui, verberãs verberat verberantẽ, ꝛ videns videt videndũ, ſed etiam inquit, in recto homo animal.

❡ **Uel ſi aliquo modo aliter cadit nomen ſm propoſitionem.**

❡ At quinq; poſuit caſus ſine vocatiuo. Non eniz negatiue orõni cõmodus eſt. Quomõ igitur inq̃t. vel ſi aliquo mõ aliter cadit nomẽ. Niſi q̃a ſępe etiam verbis vtimur in poſitis terminis, ceu Pƀari bonũ eſt, ob id dixit, vel ſi aliquo modo cadit nomen. Eteniz hęc ſunt nomina verborum, ideo cum articulis dicuntur.

❡ **Ineſſe autez hoc huic ꝛ verificari hoc de hoc, tot modis accipienduz, quot modis prędicamenta diſtincta ſunt.**

❡ Cum dixerit de cõplicatione ſm caſus terminoꝝ, nũc dicit de formula ipſoꝝ q̃ nõ ſemꝑ ex ſub̃a accipiant̃, ſʒ etiã ex alijs ꝓdicamẽtis, ęq̃dez ex ſub̃a//hõ/aĩal/ex q̃litate ęthiops niger eſt, vel albus color eſt. Naz põt etiam alter terminoꝝ ꝛ ambo accipi ex eodẽ ꝓdicamẽto, ꝛ in quãto numerus eſt quãtitas diſcreta, vl' hõ tricubitus eſt. Ex prędicamento ad aliquid Socrates pater eſt, vel pr̃ cauſa eſt, ꝛ in alijs ſimiliter.

❡ **Et hęc, aut quo, aut ſimpliciter. Amplius ſimplicia, aut complicita.**

❡ Ideſt/vel ſm aliquam ſpẽrum, ceu Socrates albus, vel ſm genera, ceu Socrates coloratus eſt, vel qualificatus, oĩs inquã ſub̃a eſt cũ q̃litate, ꝛ negatiue nulla ſubſtantia eſt qualitas, ꝛ ipſa ſimplicia prędicamenta ex accidẽtib', vel aliquo mõ/vel ſimpliciter, cõplicite aũt, vt quãdo dixero, Socrates ambulans diſcit. Nã complicui quale cũ quantitate. Vel igit̃ hoc inq̃t, per illud complicita, vel q̃ in vno termino prędicato dua prędicamenta complicita eſſe poſſunt, vel etiaz in tota ꝓpoſitione cõplicari poſſunt, vt vnuz terminorũ ex alio ꝓdicamento, ꝛ aliũ ex alio accipiamus, ceu ambulãs ſanatur. Verum nõ ſemꝑ cõplicari poſſunt. Nã ſępe ꝓdicamẽta poſſunt de aliquo ſeorſum ꝓdicari, ſed cõplicite non amplius. Naz ſic dico Socrates bonus eſt, Socrates medicus eſt, ſed ſi ꝯiũxerimus ſimul nõ erit verum dicere, prorſus Socrates medicus bonus eſt. Nã contingit vt hominem bonum, vt aũt medicum malum eſſe, ſed neq; complicita vt prędicata, prorſus ꝛ ſeorſum. Naz contingit dicere aliquẽ q̃ bonus medicus, non tamen quia ꝛ ſimpliciter bonus.

❡ **Conſimiliter autez ꝛ non ineſſe.**

❡ Ideſt in negatiuis propoſitionibus.

❡ **Uerum conſiderandum hęc ac diſtinguendum melius.**

❡ Aut tãq̃ determinaturus de his hęc inquit, equidem quę ſint prędicamenta quę poſſunt ſeorſuz prędicari, nõ tamen complicite, ꝛ quę complicitę poſſent, vel hoc nobis facere iubet, vt ſimus pręparati ad hoc.

❡ **Reduplicatũ autẽ in ꝓpõnib' ad primum extremũ ponẽdũ, nõ ad mediũ. Dico autem quoniaz ſi fieret ſyll's/q̃ iuſtitię eſt ſcia, quoniã bonũ ƀ qð eſt quoniã bonũ vel iq̃nãtum bonũ ad primũ ponẽdũ. Sit eñi a/ſcia quoniã bonũ, in quo b/bonũ ĩ quo c/iuſtitia, a/itaq; veꝝ de b/ꝓdicare, boni eñi eſt ſcia qm̃ bonũ, ſʒ ꝛ b/de c, iuſtitia eñi qð bonũ, ita igit̃ fit reſolutio, ſi ꝟo ad b/poſitũ fuiſſet hoc/quod eſt, qm̃ bonũ nõ erit, a/nãqʒ de b/verũ erit, b/aũt de c/nõ verũ, bonũ eniz quoniã bonuz ꝓdicare de iuſtitia falſuz ꝛ nõ intelligibile.**

❡ Sed quia rurſus tradit theorema. Nam poſtq̃ inuenimus ſępe apud veteres poſitas orões quoſdam terminos bis acceptos in eadez propoſitione, ꝛ in cõcluſione poſitum terminũ, docet nos in his quomõ oportet ꝛ tales reſoluere ſyll'os, ꝛ quę ſint ꝓpõnes q̃b' cõnectendus eſt terminus reduplicatiuus. Reduplicatio aũt eſt q̃ dixi eiuſdem termini bis in eadem ꝓpõne aſſumptio, quia etiam in concluſione omnino inuenitur. verbi gratia ſit oſtendendum q̃ iuſtitię ſit ſcientia, quia bonum. Nam ſimpliciter iuſtitię eſt ſcientia, quod ipſa ſit vnicuiq; ꝓ meritis diſtributiua, de qua ſcia habẽda eſt, qð ſit virtus vtilis, vel aliq̃d eius modi, vt habeat ẽt nũc rõ. Illud igit̃ qð bonũ non eſt cõnectẽduz, inq̃t minori ꝓpõni, ſed maiori in termino prędicato, ideſt maiori, ꝛ hoc merito,

quia

quia in ɔcluſione ad prędicatu3 terminū ponitur, vt iuſtitia bonu3 eſt, τ boni ſcia eſt, ꝙ bonū/igiť iuſtitię eſt ſcia, ideſt quatenus bonum. Na3 ſi non ſic poneretur, inqt, reduplicatiuus terminus, ſed ad minorem ceu iuſtitia bonu3 incōſtans erit dictum τ falſum. Nam quando diximus iuſtitia bonū/qa bonu3, ſi ergo hoc dicimus, qa bonum eſt, quoniā bonū eſt, ridiculū τ non intelligibile dictum, quaſi dicamus Socrates homo eſt, quia homo eſt. Si autem non ſic dicimus/quia bonum, ſed pro hoc ꝙ bonu3/ quia bonum eſt iuſtitia, non quoduis, ſed aliquod bonū falſa erit ratio. Non eni3 eſt generale bonu3 iuſtitia. Nā τ alia bona ſunt, ceu prudentia, ſanitas tēperantia, igiť ſolū in maiori termino ponēdus ē termin⁹ reduplicatiuus.

ℭ Similiter itaq3 τ ſi ſanabile demonſtrareť ꝙ eſt ſcibile inquantum bonum.

ℭ Alterum exēplū ſanari bonū, bonu3 ſcibile eſt, qa bonū, igiť ſanari ſcibile eſt, quia bonum.

ℭ Aut hircocerũus opinabile iquātū nō ens.

ℭ Tertiū ex.[m] hircocerũus nō extās, nō extās opinabile, quatenus non exiſtēs, igitur hircocerũus opinabilis qua ratio exiſtens. Aſſumptum eſt opinabile.

ℭ Aut homo corruptibile inquantum ſenſibile, in omnibus enim ſuper prędicatis ad extremum reduplicationem ponendum.

ℭ Homo ſenſibile, ſenſibile corruptibile, qua ſenſibile, igiť hō corruptibilis q̄ ſenſile, τ in oībus idē modus.

ℭ Nō eſt autē3 eade3 terminoꝝ poſitio, quando ſimpľr aliqd ratiocinatu3 fuerit, τ qn̄ hoc aliqd, aut quo, aut qūo. Dico aūt quēadmodu3 qn̄ bonu3 ſcibile mōſtratū fuerit, τ quādo ſcibile qd/qm̄ bonu3. verū ſi ſimpľr ſcibile monſtratu3 fuerit/mediu3 ponēdū ens, ſin aute3 quoniā bonū/ħ qđ eſt/aliqđ ens.

ℭ Rurſus ad alterū ꝓficiſcitur. Sępe inqt, volumus oſtēdere ꝙ hoc ineſt huic, ceu ꝙ homo ſcibilis eſt, τ ſępe nō ſimpliciter ꝙ ſcibile ipſi ineſt oſtēdere volumus, ſed q̄tenus albus eſt, vel quatenus Phs. Vnde inqt, non oportet ponere eūdem medium terminum, quādo ſimpľr ineſſe/vel alicui aliquid oſtēdere volumus, τ quando non ineſſe, ſ3 ſi ſimpľr ineſſet ꝑdicatum, vľem oportet ponere mediū terminū, ſi aute3 aliquo mō τ medi⁹ termin⁹ ꝑticularis erit, ceu inqt, ſi bonū ſcibile ſimpľr oñdere volumus, τ rurſus ſi nō ſimpľr ꝙ ſcibile, ſ3 q̄ bonū eſt ſcibile. Na3 erit medius terminus ꝑ quē oñdiť ꝓblema tm̄ ens, patet igitur ꝙ in priore ens ſimpľr mediu3 poſitū fuit, τ in 2° aliqđ ens, ceu bonū ens eſt, ens ſcibile eſt, quia ens igiť bonū ſcibile qua ens. Et in 2° ſit mediū aliqđ ens, vt vtile vel eligendū, vel expetendū, vel aliqd eiuſmodi bonum vtile, vtile ſcibile qa bonū, igiť bonū ſcibile, qa bonu3. Nā eligendum τ vtile non ſunt ſimpľr entia, ſed aliqua entia, ſed videamus verba.

ℭ Sit eni a/ſcia quonia3 ens/in quo b/ens aliqđ/in quo c/bonū. Veꝝ itaq3 a/de b/ꝑdicare, erat eni3 ſcia alicuius entis/quoniā aliqd ens, ſed τ b/de c, qđ eni in quo c/ens aliqđ, q̄re τ a/de c. Erit igiť ſcia boni quoniā bonum.

ℭ Primū huius aliquo modo τ non ſimpľr exēplum ponit, ceu bonū aliqđ ens, alicuius entis ſcia eſt, qa aliquod ens, igiť boni eſt ſciētia, qa aliquod ens, poſuimus autē ſam in terminis propoſitiones.

ℭ Nāq3 aliqđ ens erat ꝓprię ſubę ſignū.

ℭ Ceu vtile, vel eligendum proprie ſubę boni ſignificatiua ſunt. At ens ſimpliciter non pręd icatur de propria ſubſtantia, ſed de communi.

ℭ Si ħo ens mediu3 poſitū fuiſſet/τ ad extremu3 ens ſimpľr/τ nō dictū eſſet aliqđ ens, nō eſſet vtiq3 ſylľs ꝙ eſt ſcia boni qm̄ bonū/ſed quoniā ens, vt in quo a/ſcia qm̄ ens, in quo b/ens in quo c/bonū. Manifeſtū igiť ꝙ i ſyllis qui in parte ita accipiendi ſunt termini.

ℭ Si in medio termino, inquit, non aliquod ens poneretur, ſed ſimpliciter ens, τ in maiori termino non ſꝫm aliquod ſcibile, ſed ſimpliciter ſcibile, vel ens, τ cōcluſio talis erit ſimpliciter τ non aliquo modo, ceu ꝙ bonum eſt ſcibile, non qua bonum, ſed ſimpliciter qua ens.

ℭ Oportet autem τ tranſumere quę ide3 poſſunt nomina pro nominibus τ orationes pro orationibus τ nomen τ orationem.

ℭ Ad quoddam aliud enuntiabile proficiſcitur. Na3 qa pręter alia etiam explicationem dictorum aſſequi cōtendimus in quot inueniuntur plures termini idem ſi cōſequentes oportet accipere ex occultiorib⁹ manifeſtiores. Ex pronomine hic ſumenda eſt oratio, τ ꝓ oratione oratio, τ pro oratione nomen. Nam ſępe fit mutatio cu3 voluerimus oſtendere aliquid aptius, ceu ſi minorem quis diceret eſſe partium animę ipſam actionem poterit trāſmutando aliquam orationem apertius dicere conuenientem actionem vniuſcuiuſq3 partis animę. Nam oratio ꝓ oratione tranſumitur. Rurſus pro hoc, quia homo non eſt ꝙ vere animal ꝓ hoc quod vere animal oratione exiſtente, mutandum eſt in nomen apertius, quia homo nō eſt genus. Na3 quod vere animal generale animal ſignificat, vel pro hoc Socrates aīal pedeſtre bipes recte progreſſiuum ad lat⁹ delatiuu3 dicēdū eſt nomen, Socrates homo eſt, vel econtra pro nomine orationē ſi aptior eſt ad propoſitionem problema, ſed etiam pro nomine nomen, ceu pro hoc iuſtitia vtilis diceretur ꝙ iuſtitia eſt cōferens, vel bonum, vel vtile.

ℭ Et ſemper pro oratione nomē accipere, facilior nāq3 terminoꝝ expoſitio, quēadmodū ſi nihil differat dicere ſuſpicabile nō eē gen⁹ opinabilis, aut opinabile nō eē qđ ſuſpicabile quid, idē eni ſignatū, pro dicta ořone ſuſpicabile τ opinabile termini ponendi.

ℭ Inquit/oportet tētare maxime nomina pro ořonib⁹ accidere. Na3 facilis erit nobis, inqt terminoꝝ poſitio, ꝑſertim ad ꝓblema de abūdātia ꝓpōnū, vbi facile eſt inuenire ea q̄ ɔſequunť termios, vel ea quę cōſequuntur totas ořones, τ vniuerſalr ſi idē pōt nomē ſeruire ořoni. Na3 in potētia vtimur terminis τ in cōplicatiōe ꝓpōnū orōnibus. Na3 ad hoc nobis conferret, ceu ex eo exēplo qđ poſitum eſt, ceu qa opinabile quod non eſt ſuſpicandu3, vel opinabiles ſuſpicabile non eſt genus. Nā ambę ſunt orationes, τ idem poſſunt ſignificare, ſed in expoſitione non oportet orationes ponere, ſed ſolos terminos, deo opinabile τ ſuſpicabile.

ℭ Qm̄ ħo non eſt ide3 voluptate3 eſſe bonū τ voluptate3 eſſe ipſu3 bonu3 non ſimiľr ponendi termini, ſed ſi eſt ſyllogiſmus ꝙ voluptas ipſum bonu3/ipſu3 bonu3, ſin autem ꝙ

bonum/bonum.conſimiliter ⁊ in alijs.

¶ Rurſus aliud theorema tradit,qđ non opꝫ nihil puta re ob parũ poni terminos ꝙ etiã ſuperioribus dixit,ceu cum articulo,⁊ ſexto articulo.Naꝫ toto ⁊ omni propoſitus articulus,vel non adpoſitus facit variare terminos, ceu ſi quis diceret ꝙ voluptas eſt bonuꝫ.Nam dicere ꝙ voluptas eſt bonum/hoc ſignat ꝙ bonum eſt voluptas, ⁊ dicere,quod voluptas bonum,ideſt ꝙ omne bonum eſt voluptas,quia generis bonorꝫ eſt quere, inquit,⁊ cõſiderare oportet quid volumus concludere.Nam ſi quia voluptas eſt aliquod bonum in maiori termino ponendum eſt bonum,vt voluptas naturalis eſt actio,⁊ oĩs naturalis actio bonum,igitur voluptas bonuꝫ, ſi autem ꝙ ſimpliciter bonũ eſt voluptas.i.id quod vere eſt bonum cuꝫ articulo ponẽdus eſt maior terminus. Apponit aũt Alexãder aptiſſimũ exẽplum quodã oſtẽdẽs ꝙ toto ⁊ oĩ poſitio ob parũ terminoꝝ facit mutationẽ.Nam ſic dic, ſi nihil eſt,neqꝫ nox eſt,ſi non eſt nox,dies eſt,ſi ergo nil eſt/dies eſt.Et vide quomodo breuis mutatio tantã varietatem fecit.Naꝫ neqꝫ nox eſt decens ſic accipere, ⁊ in maiori propoſitione.Naꝫ ſic falſa fiebat maior propoſitio,ſi neqꝫ nox ẽ dies eſt.Nam hoc falſum, verum auteꝫ ſi neqꝫ nox eſt,neqꝫ dies eſt,⁊ concluſum erit ſi nihil eſt, neqꝫ dies eſt,igitur pro hoc,ſi neqꝫ nox eſt, dixit ſi non nox eſt,⁊ ſic reliquũ potuit inducere dies eſt.

¶ Nõ eſt auteꝫ idem neqꝫ eſſe neqꝫ dicere/ꝙ cui b/ineſt,huic omni a/ineſt, ⁊ dicere/ cui oĩ b/ineſt,⁊ a/omni ineſt,nihil enim prohibet b/ ipſi c/ineſſe,non omni autẽ,vt ſit b/honeſtuꝫ quid,c/vo albũ,ſi igiẽ albo alicui ineſt honeſtum qđ,verũ dicere/ꝙ albo ineſt honeſtuꝫ, ſed non omni fortaſſe.

¶ Quĩ ſępe quidam veteruꝫ vel etiaꝫ diſputantes nõ duas ꝓpõnes ſylli dicũt,vt etiã prius dictum eſt,ſed aliquã minorẽ ſolã dicentes ſtatim inducũt ꝯcluſionem docet nos quo mõ etiaꝫ hos reſoluemus ſyllõs,⁊ quo mõ ſe hñtes recte ſe habẽt,⁊ quo mõ non recte.Sint autẽ tres termini ſylli,ceu a/b/c,maior vo a,minor c,medius vo b.Si ğ inquit,ſic aliquis diceret,quod cui omni ineſt b,⁊ huic ẽt omni ineſt a,hęc oratio ſyllogiſtica.Eſt autem minor ꝓpoſitio hęc b/c,concluſio autem a/c.Et maior quę pręter miſſa eſt hęc a/b,ſi auteꝫ ſic aliquis diceret(inquit)quod cui ineſt b/eidem omni a/ineſt, paralogiſmus fit,⁊ b/vnꝰ eſt c.Nã contingit a/non ſolũ omni c/ineſſe,ſed neqꝫ nulli.Hoc autem accidit ob indefinitam aſſumptaꝫ quę eſt b/c.propoſitio dico ſcilicet minoreꝫ,ęquiualent nãqꝫ indefinite tñ ꝑticularibus.Nam eſto a/albuꝫ,⁊ b/volatile ⁊ c/animal,verum autem dicere eſt ꝙ volatile ineſt animali.Naꝫ alicui animali ineſt,⁊ indefinite ęquiualẽt particularibus,ſed non amplius verum dicere,ꝙ album oĩ animali ineſt.Nam alicui ineſt,ceu cigno.Si autem acciperetur pars animalis,cui non ineſt album,ceu coruo,ħ volatile ineſt,⁊ albuꝫ non inerit,hęc igitur dicta ſunt,nõ ſolũ aũt quando ſic dicimus qđ in b/ineſt,huic oĩ a/ineſt. Nam ꝯtingit a/aliquã alicui,aliquã nõ oĩ c,aliquã aũt nulli, ſed ⁊ ſi ſic diximus,qđ cui b/omni,huic etiã a/omni. Nã neqꝫ ſic ſemꝑ veruꝫ illud cui b/omni,huic etiam a/oĩ.Nã contingit ⁊ nulli,nam ſi a/b/negatiua aſſumereẽ, eqdem b/omni c/inerit,⁊ a/nulli.Naꝫ ſit a/inanimatum, ⁊ b/animal,⁊ c/volatile,igitur b/omni c/inerit,⁊ a/nulli inqꝫ cõtingit,ceu ſi pro inanimato animatum accepero,⁊ in altera complexione idem contingit.Naꝫ ſi accepero albũ, irrationale,cignum.Nam cui ineſt irrationale,ceu cigno huic omni ineſt albuꝫ,ſed ſyllogiſticę cõiugationes non in aliqua materia vera fuerunt, ⁊ in aliqua non, ſed in omni.Nam hoc inerat aſſyllogiſticis,illud vo de aliqua mã verificari,⁊ de aliqua mẽtiri tãqꝫ ſit,ꝑfecto ⁊ qñ verificate fuerunt,quia etiaꝫ ex falſis ꝓpõnibus poterat aliqđ falſuꝫ ꝯcludi ꝑꝑ aſſumptã mãꝫ,in his dixit Phs,qđ Ariſtoteles ꝑ eã q̃ nũc traduntẽ,nil aliud vult oſtẽdere,quaꝫ quod iã docuit ꝙ ipoſe eſt in ꝑma figᵃ aliqđ ꝯ vlis ꝯcludi niſi prorſus fuerit maior vlis.Nã ꝙ maiorẽ oportet eſſe ſemꝑ vleꝫ pꝫ,ħ igiẽ ſuppoſito,dico.ſ.vleꝫ eẽ maioreꝫ,ſi etiã minor vlis accepta fuerit,prſus erit ꝯclio vlis,ſi auteꝫ idefinita nõ oĩno,ſꝫ ſi ħ dicit,ꝑmũ qdẽ ſupfluũ eſt de hoc nũc dicere,de quo ſufficiẽter in ſectiõe de gñõne ſyllogiſmoꝝ docuit. At impñtia de reſolõne ⁊ nõ de gñatione ſylloꝝ docere vult,deide oportebat maiorẽ vt cõceſſam vlem affirmatiuã accipere,nõ amplius verificaẽ de indefinita dicẽs ꝙ cõtingit cui b/ineſt huic nulli ineẽ a.Si eni a/omni b/⁊ b/ineſt c,ideſt alicui,pꝛſus ⁊ a/alicui c/inerit,⁊ nunqꝫ nulli.Nõ ipoſe eſt ex duabꝰ affirmatiuis ꝯcluſio negatiua cõcludi.Quantũ itaqꝫ mihi videẽ,non appet ꝓpoſitũ locũ recte itelligere,niſi vbo cõſideremus. Nõ eſt autẽ ideꝫ eſſe neqꝫ dicere cui b/ineſt,huic oĩ a/ineſt.ideſt neqꝫ ſm ſubſiſtẽtiã rerũ,neqꝫ ſm ꝑlationẽ vbo ruꝫ idẽ eſt ineſſe,⁊ ſimplr ⁊ indefinite,⁊ omni ineſſe. Nã ſi non omni ineſt diceretur ſimpliciter ineſſe,vt dicimus Phari homini ineſſe,quãuis non omnis homo Philoſophetur,ſed quia alicui ineſſe.

¶ Si itaqꝫ a/ineſt ipſi b,non omni aũt de quo b,neqꝫ ſi b/omni c,neqꝫ ſi ſolum ineſt,neceſſe a/non ꝙ non omni,ſed neqꝫ ineſſe.

¶ Ideſt ſi maior ꝓpõ hęc a/b/particularis fuerit,⁊ ſi vniuerſalis fuerit minor hęc b/c,⁊ ſi particularis cõtingit a/ nulli c/ineſſe,vt in quibus poſuimus exẽplis,quo igitur ad hęc videbitur ꝙ iam diximus maiorẽ ꝓpõnẽ ꝯfeſſo vlẽ affirmatiuã accipe,ſed ꝓcedẽs in aſſyllogiſtica ꝯiugatiõe ħ nõ amplius accipit,vt iam diximus.

¶ Si nauteꝫ de quocũqꝫ b/vere dicatur/huic omni ineſt a/accidet a/de quo omni b/dicitur de hoc omni dici.

¶ Syllogiſticã ponit ꝯiugationeꝫ,qđ ſi b/omni c/ineſt,ħ propoſito,⁊ a/omni b/ineſſe cõcluditur quod a/omni c/ inerit,illud igitur de quo b/dicitur vere pro hoc de oĩ intelligendum eſt,porro deinceps inquit accidet a/de quo c/omni b/dici.

¶ Si tamen a/dicitur de quo vtiqꝫ b/dicatur de omni/nihil prohibet b/ineſſe ipſi c,nõ omni autẽ ipſum a/aut omnino non ineſſe.

¶ Aſſyllogiſticã ꝯiugationẽ repetit,⁊ ſꝑbatos eſt dictio. Verũtamẽ ſi a/dicit de omni de quo b/dicitur,ſi ergo ſic ſe habuerit,vt minor ꝓpoſitio indefinita ſit, ꝯtingit(inquit)a/aliquãdo nõ omni c,aliquã aũt nulli ineſſe ꝓrſus. Et conſidera ex his ꝙ ſi cõfeſſo maiorem vlem affirmatiuam accepit,non habet locuꝫ dicere ꝙ contingit a/ nulli c/ineſſe.Naꝫ maiore exiſtẽte vniuerſali negatiua,⁊ minore indefinita affirmatiua, prorſus neceſſe eſt, ꝯcloneꝫ etiam eſſe particularem affirmatiuaꝫ,quomodo igiẽ inquit,quod contingit a/ipſi c,prorſus non ineſſe.

¶ In tribꝰ itaqꝫ terminis. vꝫ. de quo b/oĩ a/dici,ħ eſt de quocũqꝫ b/oĩ/de oĩbus dici ⁊ a.

¶ Ingt dicere de quo oĩ b/dĩ,hoc ſignat,ꝙ ħ quibuſcũqꝫ b/diceẽ,etiam a/de his omnibus dicitur.

¶ Et

¶ Et ſi b/de omni ⁊ a/itidem, ſi vo nõ de omni/non neceſſe a/de omni.

¶ Ideſt ſi minor vlis affirmatiua fuerit, ⁊ ꝯclũo talis, ceu ſi b/oi c/⁊ a/omni c, ſi aũt nõ de oi ineſt, c/non neceſſe eſt a/omni c/ineſſe, ſed contingit etiam non ineſſe.

¶ Non opʒ aũt exiſtimare/penes id qδ exponimus aliquid accidere abſurduʒ, nihil enim vtimur eo qδ eſt hoc aliquid eſſe, ſed quẽadmodum geometra pedalem ⁊ rectam hãc ⁊ ſine latitudine dicit, quę non ſunt.

¶ Q̃ũ ꝑ totũ librũ ꝑ põnes elemẽtoꝝ doctrinã fecit, ne aliqs ſuſpicet̃ ꝙ poſitio elẽtoꝝ ſit cã, cur complicatiões ſint ſyllogiſticę/vel aſſyllogiſticę idipſʒ docet, qδ nõ circa põneʒ elẽtoꝝ q̃ accidũt ſũt, ⁊ qd dico elẽtoꝝ, q̃nquideʒ neqꝫ circa nãʒ eoꝝ termioꝝ q̃ aſſumpti ſũt, nõ ꝑ accidẽtia hęc accidũt, ſʒ quẽadmoduʒ geometra gr̃a explicatiõis alicui diſcẽti ponit aliquaʒ rectã, ⁊ hãc petit ee ſine latitudĩe, lʒ nõ ſit, vel ipſoʒ eẽ iſinitaʒ, lʒ nõ ſit, tñ ⁊ circulũ deſcribit, q̃uis nõ ſit circulus ⁊ diametrũ ⁊ cẽtrũ, ⁊ reliq̃ q̃ aſſumit, ⁊ nõ ob poſita accidũt q̃ oñdunt̃, ſʒ ob intellecta, ceu eẽ lineã ſine latitudĩe, ⁊ ſi poſita nõ ſit ſine latitudine, ⁊ ob cẽtrũ circuli, ⁊ diametruʒ, ⁊ ſi poſita nõ ſic ſe haberẽt, ſʒ doctrinę cã tñ talia ponit, q̃a introducẽdi egẽt aliq̃ deductiõe ꝑ ſenſuʒ nõdũ ipa itellecta ꝑ ſe aggredi potentes, ſic inq̃t ⁊ nos vſi ſumus elẽtis ⁊ terminis ad declarationẽ doctrinę, nõ circa hęc oſtẽdẽtes demõſtrata, ſed circa cõplicationeʒ vlis ⁊ ꝑticularis affirmatiui ⁊ negatiui. Nã ſine taliũ ⁊ tali ac tali cõpõne nihil oſtendebat̃, po⁊ro ſic dicebamus, qδ ſi a/oi b/ineſt oib⁹ ꝑtibus eiuſdẽ ineſt, ⁊ ſi b/ipſi c/ineſt vel oi, vel alicui, ps erit ipſius b/ipm c, q̃re ⁊ a/oi vel alicui c/ineerit. Et ſic in omnibus ex his ſiebat demõſtratio ⁊ non ex poſitis.

¶ Verũ nõ ſic vtit̃ tñ ex his ratiocinans.

¶ Inq̃t, nõ ita vtitur poſitis vt ſunt in nã. Naʒ neqꝫ expoſita recta eſt ſine latitudĩe, neqꝫ pedalis, ſic igit̃ neqꝫ nos ſm nãm elẽtoꝝ vel termioꝝ demr̃auim⁹, vñ ſubiũgit.

¶ Omino eniʒ/qδ non eſt vt totũ ad partem/⁊ aliud ad hoc vt pars ad totuʒ ex nullo taliuʒ monſtrat ipſe mõſtrãs, neqꝫ ſit ſyllogiſmus.

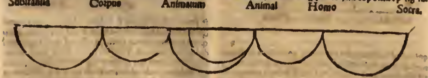
¶ Ideſt niſi ſic ſe habuerit termini, vt maior ꝯtineat medium, ⁊ medium minorem, ex nullo poſitoꝝ, ſiue terminorum, ſiue elemẽtoꝝ demõſtratio ſiebat.

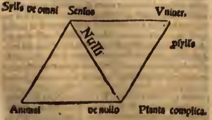
¶ Expoſitione vo ſic vtimur, quẽadmodum ⁊ ſenſatione/addiſcenteʒ dicentes, non eni ſic tñ ꝙ ſine hoc demonſtrari non poſſit, quẽadmodum ex quibus ſyllogiſmus.

¶ Ideſt vt in mathematicis idigemus ſenſu diſcentis deſcribẽtes pedalẽ, ⁊ ſi nõ pedalis ſit, ſilr ſine latitudĩe, q̃a nõ põt ſola phãtaſia aggredi demr̃atio ea ex q̃b⁹, ſic etiã nos gr̃a ꝯpitionis doctrinę terminis ⁊ elẽtis vtimur. Nõ eni ſic (inq̃t) ipſis vtimur tñ ſine his nõ potẽtes oſtendere ꝑinde, ac neq̃t oñdi ſine his, ex q̃b⁹ ſit ſyll̃s, dico vl̃i ꝑticulari affirmatiuo negatiuo, nã ſine his nihil põt oñdi.

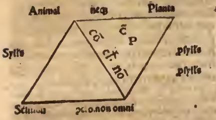
¶ Ne lateat aũt nos ꝙ in eodem ſyll̃o nõ oẽs ꝯcl̃iones ꝑ vnã figurã ſunt, verũ hęc ꝑ hanc, illa vo ꝑ aliã. Palanũ igit̃ ꝙ reſol̃ones ita faciẽdũ, qm̃ aũt nõ oẽ ꝓblema in oi figura, ſed in vnaquaqꝫ ordinatẽ, manifeſtuʒ ex ꝯcl̃ione in qua figura q̃rẽdũ, ⁊ ex rõnib⁹ q̃ ſunt ad deſinitionẽ q̃cũqꝫ ad vnũ aliq̃d redarguũt eoꝝ quę ſunt in deſinitione ad qδ redargutũ eſt/ponẽdũ terminũ, ⁊ nõ totã rõnẽ, accidet eniʒ minus cõturbari ꝑꝑ lõgitudinẽ, quẽadmodũ ſi aquã monſtrauit, qm̃ humidũ potabile, potabile ⁊ aquam terminos ponendum.

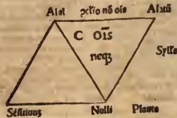
¶ Qδ vult ꝑ hęc oſtẽdere illδ ẽ, q̃a ſyll̃oꝝ alij ſimplices ſũt, alij vo cõpoſiti ⁊ vles ex ꝓſyll̃is oſtẽdunt̃, q̃rũ ꝓpõnes nõ ſũt imediate, neqꝫ ꝑ ſe fide digne, alij vo neqꝫ indigẽt ꝓſyll̃is, q̃a ſũt imediate ꝓpõnes, ⁊ ꝑ ſe credẽde. Inquit ĝ nõ opʒ ignorar̃ ꝙ qñ ex ꝓſyll̃is aliqs ꝯcluderet ſyllogiſmũ nõ oino ſm vnã ⁊ eãdẽ figurã oẽs ꝯnes cõcludunt̃, ſʒ aliqñ in duab⁹, vel ẽti trib⁹. Naʒ ſi volueris oſtẽdere ꝙ Socrates ſuba eſt, vtemur itermedio animali, q̃a Socra. aial, ⁊ q̃a non imediate ꝓpõnes, idcirco opus eſt vtraqꝫ ꝓbatiõe, pono itermediũ iter Socratẽ ⁊ aial hominẽ, ⁊ iter aial ⁊ ſubãʒ aiatũ, ⁊ rurſus iter animatũ ⁊ ſubãʒ corp⁹, ⁊ pʒ ꝙ oẽs ꝯnes in hac ſũt in p̊ᵃ fig̊ᵃ, Socra. hõ, hõ aial, igit̃ Socra. aial, aial aiatũ, igit̃ Socra. aiatũ ⁊ ſic vſqꝫ ad ſubãʒ ⁊ ꝯpoſite oẽs ꝓpõnes vnũ cõpoſitũ l p̊ᵃ fig̊ᵃ faciũt ſyll̃ʒ, Socrates hõ, hõ aial, aial aiatũ, aiatũ corp⁹, corpus ſuba, igit̃ Socra. ſuba, ſilr in zᵃ fig̊ᵃ ſola p̃nt oẽs ꝯnes ꝯcludi, ceu ſi voluero oñdere ꝙ plãte nõ ſũt aialia, oſtendã h̃ in zᵃ fig̊ᵃ mediũ terminũ ponẽdo ſenſuʒ, oẽ aial ſenſuʒ hʒ, nulla plãta ſenſuʒ hʒ, igit̃ nulla planta eſt aial, ſi ĝ ꝑdicatiua ꝓpõ idigeret ꝓbatiõe, dico. ſ. ꝙ oẽ aia. ſenſum hʒ p̃ſus ꝑ p̊ᵃᵐ figᵃᵐ oñdit̃ cũ ſit vl̃is, ſi aũt ꝑticularis fuerit ẽt ꝑ p̊ᵃᵐ ⁊ 3ᵃᵐ, ſi aũt negatiua idigeret ꝓbatiõe cũ ſit vl̃is aliqñ, ⁊ ipa ꝑ p̊ᵃᵐ oñdet̃ aliqñ ꝑ zᵃᵐ figᵃᵐ, ceu nulla plãta

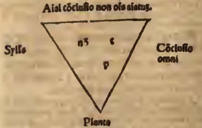

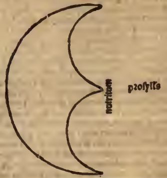
habet vim cognoſcendi ⁊ diſcernendi, quę occurrunt ⁊ accidunt, ⁊ omnis ſenſus eſt vis cognoſcens ⁊ diſcernēs quę adueniunt ⁊ occurrunt, igitur nulla planta habet ſenſum, et ſic cōponendus eſt ſyll's, omne animal ſenſuz habet, ois ſenſus vis eſt cognoſcendi ⁊ diſcernendi q̄dam, ⁊ nulla planta hȝ vim cognoſcendi vel diſcernendi, igit̄ nulla plāta eſt animal. Nā negatiuū quod in ſyll'o primo eſt cōcluſio ꝓſyllogiſmi nō aſſumemus in ſyll'o cōpoſito. Nam cōponētes ſyll'os ſyll'ozuz concluſiones omittimus, ceu de Socrate aial, ⁊ aial aiatum, ⁊ aiatū corpus, ⁊ corpus ſubā, igit̄ Socrates ſubā, pōt etiam in 2ª ⁊ tertia ſi particulare fuerit quod debet ꝓbari per ꝓſyll'm. Naz ſi rurſus ꝓpoſituz oſtēdere quod nō omne aiatū ſit ſenſitiuum, ⁊ ſumptum ſit medius terminus aial, igitur aial omni ſenſitiuo ineſt, ⁊ animato non omni, igit̄ nō omne animatū ſenſitiuum, vel ſenſitiuum non omni aiato. Si ergo aliquis q̄reret vnde patet ꝙ animal non omni animato, oſtendemus hoc in tertia figura mediū accipiētes plantā ſic animal nulli plante, ⁊ aiatuz oi plantę, igit̄ aial non omni aiato, et rurſus componēs ſyllogiſmum, dico

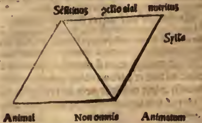

animal oi ſenſitiuo, aial nulli plātę, ⁊ ꝯcluditur ſenſitiuū non omni aiato. Eodē mō etiā in 3ª figura ꝯtingit aliq̄ñ, vt oēs ꝓnes per ſeipſas cōcludent̄. Cōtingit etiā p 2ᵃᵐ figurā ⁊ tertiā, qō aial nō omni aiato, oſtēſum autē eſt p mediuz plātā, animal nulli plantę, aiatū omni plātę, igit̄ animal nō omni aiato, vnde aūt liquet ꝙ aial nulli plātę. Oſtēdemus autē per mediā figurā accipiētes mediuz ſenſitiuū. Naz ſenſitiuuz omni aiali, ⁊ plātę nulli, igit̄ aial nulli plātę, cōponēdo igit̄ ſyll'z dico, ſenſitiuū omni aiali, ⁊ plantę nulli, aiatuz oi plātę, igit̄ aial non omni aiato. Nam q̄ ſenſitiuū nulli plātę, neq̃ plāta nulli ſenſitiuo, ⁊ ſenſitiuū omni aiali, igit̄ plāta nulli aiali, quare ⁊ aial nulli plātę, ⁊ aiatū omni plātę, aial igit̄ non oi aiato. Quod ſi voluerimus affirmatiuā per ꝓſyll'm ꝓbare, ꝓbabimus in pᵃ mediū accipiētes nutriēdū, vel nutribile, oīs plāta nutritur, omne ꝙ nutritur eſt aiatū, igit̄ concluditur animal non omni animato, cum autem omnis planta nutritur. ⁊ omne nutritum aiatū, eſt igit̄ ois plāta aiata, ⁊ nulla planta eſt animal, igitur non oē aiatū eſt aial, ſic igitur

in pᵃ ⁊ ſcḋa ſylli, poteſt etiā per eādem/dico. ſ. tertiam omnis cōcluſio cōcludi. Naz ponat̄ gr̄a oſtēſionis, ꝙ aliquod nutritum habeat ſenſuz, ⁊ oſtēdat̄ in 3ª figura medio aſſumpto aiatuz. Nam nutritum omni aiato, ſenſus autē alicui aiato, igit̄ ſenſus alicui nutrito. Si ergo opus eēt oſtēdere, vnde qō ſenſus alicui animato, oſtēdemus rurſus in 3ª figª per mediū aial, ſenſus oi aiali, ſed etiam animatū oi aiali, ⁊ cōcludes ſenſus alicui aiato, ⁊ componēdo ſyll'm dicā nutritum omni aiato aiatuz omni aiali, ⁊ ſenſitiuū omni aiali, igit̄ ſenſitiuuz alicui nutrito. Nā q̄ nutritum oi aiato, ⁊ aiatum omni aiali, ⁊ nutritū oi animali. Nō omne aial nutritur, ſed etiā ſenſitiuū ineſt oi aiali, aliqō igit̄ nutritū eſt ſenſitiuū. Sed in his oibus illō ſciēdum eſt ꝙ quādo differētibus figuris ꝓnes cōcludent̄, cōpoſitę ꝓpōnes ſeruant ꝓprietatē figurarum, ſed quādo in eadē oēs cōcluſiones, cōcluderētur in cōpōne ꝓpōnū non per oēs eadez apparet figura, ſed duę cōplicationes ſeruant ꝓprietatez figurę, ⁊ alię minime. Nam omittitur (vt diximus) ꝓbanda ꝓpō vt fiat ꝓſylli ꝯcluſio, ⁊ q̄ ꝓſyllogiſmoꝝ ꝓnes non aſſumūtur in cōpoſitione ꝓpoſitionum

tionū, quo ꝯo facto ſoluiẗ figura, ꝛ in primã reducitur. Nã oſtēdendū ſit in ſcda figura, ꝙ nulli c/b/per medium a, igiẗ a/nulli eoꝝ quę b/ꝛ omni c/oſtēſum, igiẗ rurſus a/b/ꝓpōne negatiua per mediū d. Nam d/nulli a/ꝛ omni b/nō amplius a/b/aſſumiẗ ꝓpō, ſed hęc d/b, d/a, a/c, q̄rū hęc d/a, a/c, primã efficiūt figurã, ꝛ d/a, d/b/ſcdã. Nã d/omni b, ꝛ nulli eoꝝ quę a, ꝛ a/omni c, quare hęc d/b, d/a/ſecūdam efficeret figurã, ꝛ d/a, ꝛ a/c/primã. Idē etiam in oībus, ga ꝯo ꝓſyllogiſmoꝝ ꝯnes accipientes ꝛ copulantes alterã ꝓpoſitionē ſic ſylls plicamus. At illud ſciēdū eſt, vt etiã Alexāder inqt, ꝙ ſi in tertia figura fuerit proſylls, ex eodē aūt ēt in primã proficiſceretur ꝛ ſemꝑ opꝫ diuerſam ꝓpōnē addere, nã cum ſint ꝯcluſiones particulares ſi non inferius adderet̃ ꝓpoſitio, figura fieret aſſyllogiſtica, in prima maiore exiſtēte particulari, ꝛ profecto ſi negatiuū fuerit cōcluſum in tertia nihil, cōtingit ad primã figurã proficiſci. Nã vnde fit additio, fit aſſyllogiſtica cōplicatio, ſilr ꝛ ſi ex ſcda in primã fieret mutatio, ſilr opꝫ additionē facere qñ minor negatiua fit, naꝫ negatiue ſunt cōclones ſcdę figurę. Silr ꝛ ſi ex prima in primã fieret progreſſus exiſtēte cōcluſione vlī affirmatiua incertū eſt vnde ſit faciēda additio ſi fuerit ꝓpō addēda vlis, ſi aūt particularis prorſus deorſum, ſi autē negatiua fuerit cōcluſio vlis deſuper, ſi aūt particularis nō accidit addē tibus ꝓpōnē rurſus efficere primã figurã, nam ſiue deſuper negatiuã feceris minorē ſiue deorſuꝫ particularē maiorē. Ideꝫ quoqꝫ in ſcda ꝛ tertia particularibus negatiuis de quibus iã diximus. Nã ex his non pōt fieri proceſſus in primã, qō ſi a ſcda in ſecūdã fieret progreſſus, vlī qdē exiſtēte ꝯclone, ſi addēda ꝛ ipſa vlis fuerit, incertū eſt, ſi aūt particularis prorſus deorſum ideſt ad minorē ne maiorē particularē faciamus, ꝛ vlr eſt dicendū ꝙ opꝫ efficere ne qd dematur per additionē in vnaquaqꝫ figura eoꝝ q̄ ſunt ꝯſeruanda. Et ſi ꝑ additionē ſeruant̃ proprię figurę addendū eſt, ſin ꝯo per aliã figuram oſtendendū eſt. Ex rōnibus q̄ ſunt ad diffinitionē, quęcūqꝫ ad vnum aliquid redarguūt eoꝝ quę ſunt in definitione ad ꝙ redarguū eſt. Aliud rurſus ꝑ hęc nos docet. Equidē ſyllm ef, ficiētes ſępe volumus ꝙ hoc nō ſit huius diffinitio non prorſus volentes cōfutare totã diffinitionē, ſed aliquam partē diffinitionis. Cum igitur cōfutat̃, ꝙ hoc nō eſt huius diffinitio, non eſt ponēda inquit tota diffinitio vt terminus. Nã ſic difficulter inueniemus mediū per qō oſtēdemus totam diffinitionē non ineſſe diffinito, ſed qō erit in diffinitione praue ſumptū hoc ponēdū eſt loco termini. Nã oſtenſo ꝙ hoc nō ineſt ſubiecto ꝑ hoc ꝛ terminus diffinitione ſimul redarguta erit, ſiquidem comꝑhendat aliqd qō non ineſt, ceu inquit. Si quis definiret aquã eſſe potū humidū non eſt ponenda diffinitio eſſe potū humidū, nã confeſſo ineſt aquę humidū, ſed potus ponēdus eſt, ꝛ medium mare, qꝛ igitur omne mare eſt aqua, ꝛ nulli mare eſt potus, igitur nō oīs aqua eſt potus, malr igitur in diffinitione aſſumptus eſt cum humido potus, quãdo quidē non omni aquę ineſt.

¶ Amplius autē ex ſuppoſitione ſyllos non tentandū reducere, non eniꝫ eſt ex poſitis reducere, nãqꝫ nō ſunt oſtēſi per ſyllm, ſed ꝑ cōpoſitionē confeſſi oēs, quēadmoduꝫ ſi ſupponens, ſi vna quędã potētia non ſit ꝯrioꝝ, neqꝫ ſcientiã vnaꝫ eſſe. poſtea diſputatū ſit, ꝙ non eſt vna potentia contrarioꝝ, vt ſit ſanabilis ꝛ ęgrotabilis, ſimul enim idem erit ſanabile ꝛ ęgrotabile, ꝙ itaqꝫ non eſt vna omniū cōtrarioꝝ potentia/monſtratum eſt, ꝙ autē ſciētia non eſt non fuit monſtratum, atqui confiteri neceſſariū, ſed non ex ſyllogiſmo, verū ex ſuppoſitione, hanc igitur non eſt reducere, ꝙ autē nō vna eſt potentia, ſic enim ſortaſſe ꝛ ſyllogiſmus eſſet, illud ꝯo ſuppoſitio.

¶ Non opꝫ inquit oēs hypothetuos ſyllos tentare in figuras reſoluere, ſed ſolã ipſoꝝ aſſumptionē, ꝛ deductuꝫ minime, qꝛ nō oſtēdit̃ per ſyllm, ſed ex ꝯfeſſo accipitur. Porro inquit hypotheticos oēs in his minime, ſed eos qui vocant̃ ex cōceſſo, dico. ſ. eos qui accipiūt deductum ꝛ cōtinuatū iuxta cōſuetudinē, ceu ipſe Ariſt. in libro de cęlo de figuris aſtroꝝ probauit, nam petendo ꝙ idem ꝙ eſt in vno aſtro etiã in reliquis eſt, ꝛ hoc accipiēdo ex cōceſſo, ꝙ ſi vnū qualitercūqꝫ ſphęricuꝫ, ꝛ reliqua oīa erūt, deindē aſſumptionē ꝓbando inquit. Atqui vnū aſtroꝝ eſt luna quę ēt ſphęrica, igiẗ cōcluſit reliqua ſunt ſphęrica, talis inquit ſyllos non oēs reducēdos eſſe inquit, ſed ſolã aſſumptionē, naꝫ ipſa eſt qui ſyllo oſtendit̃, ꝛ deductū ex cōceſſo aſſumptū eſt. Verū ꝙ in his q̄ non ſumuntur ex cōceſſo ſępe ēt deductū per ſyllꝫ oſtēdatur, patet. Porro Plato accipiens qō ſi aīal ꝛ mortale inuicem ſunt animę noſtrę ſunt in inferis, ſed prius ergo ꝛ poſterius, vbi non ſolū aſſumptionē ſed etiã deductū probauit ꝛ ꝑ impoſſibile vt deinceps inquit deductū eget probatione vt diſcamus. Nunc igitur de hypotheticis quę ſunt ex cōceſſo fit ſermo. Et viſus eſt tali exēplo. Si aliquis inqt peteret ex cōceſſione, ꝙ ſi non erit ꝯrioꝝ vna potētia, neqꝫ vna ſcia eſt. Hoc quidē totū ſi ſic B ꝛ B non eſt reſoluendū, q̄nquidē nō ſyllo concluſum ſit, ſed ex confeſſo acceptū, illud tamē, atqui nō eſt ꝯrioꝝ vna potētia reſoluendū eſt. Nam hoc oſtēſuꝫ eſt per ſyllm, qō igiẗ non eſt cōtrarioꝝ vna potētia, oſtēdet̃ per mediū ſanum ꝛ morbidū, nã ſanabile ꝛ morbiduꝫ ꝯria ſunt, ꝛ ſanandi ꝛ morbidi nō eſt vna potētia, igiẗ ꝯtrarioꝝ non eſt vna potētia. Qō autē ſanabilis ꝛ morbidi non ſit vna potētia oſtendea per mediū, qꝛ hęc nō ſunt ipſoꝝ effectiua, nam ſanabile ꝛ morbidū nō ſunt ipſoꝝ efficientia, ꝛ omniuꝫ quorūcūqꝫ vna potentia eſt, hęc ſunt ipſoꝝ factiua, igitur ſanabilis ꝛ morbidi non eſt vna potentia.

¶ Conſimilr autē ꝛ in ijs qui per impoſſibile cōcludunt̃, neqꝫ enim hos eſt reſoluere, ſꝫ ad impoſſibile abductioneꝫ eſt, ſyllo nãqꝫ monſtrat̃, alterū ꝯo non eſt, ex ſuppoſitione enim cōcludit̃, differunt aūt a pędictis, qm̄ in illis quideꝫ opꝫ pęcōfiteri, ſi debet aſſentiri quēadmodum ſi monſtrata fuerit vna cōtrarioꝝ potentia ꝛ ſciaꝫ eandē eſſe hic autē ꝛ nō pęconfeſſi concedunt, eo ꝙ manifeſtum eſt falſum, veluti ſi poſita fuerit diameter cōmenſurabilis, imparia equa eſſe paribus.

¶ Quod non de oīb[9] hypotheticis ſit ſermo, patet ex his quos prius plane ex ꝯceſſo vocauit. Hinc autē deſcēdit ad ſyllos per impoſſe. Et ſilr in his per impoſſe non oēm ſyllꝫ hypotheticū reſoluimus. Hic nãqꝫ ſub ꝯrio modo ſe habet cum his ex cōceſſo, nam deductū ipſoꝝ tanquã ambiguū probat̃ ꝑ ſyllm, ꝛ aſſumptio tanqꝫ conceſſa nō eget ꝓbatione, nã qui ducūt in abſurdū nō in ambiguū, ſed in conceſſo abſurdū deductionē faciunt, ceu etiã geometer volēs oſtēdere ꝙ diameter lateri ſit incōmenſurabilis, viſus eſt dedu[illegible]tione ꝑ impoſſe per ſyllm hypotheti,

cum hoc modo. Naꝫ ſi non eſſet ingt incōmenſurabilis, erit cōmēſurabilis, ſed ſi cōmenſurabilis inęqualia erūt atq; imparia ęqualia paribus, ſed nequeūt imparia paribus eſſe ęqualia, igiẗ non cōmenſurabilis, igit deductuꝫ in his ꝑ ſyll'ꝫ oſtēdiẗ, ⁊ aſſumptio nō amplius. Differūt aūt (inquit) deducētes ad impoſe ab his qui ſunt ex conceſſo, q꞉ qui deducūt ad impoſe aſſumptionem quā non oſtēdunt nō accipiūt ex cōſuetudine cōceſſaꝫ, ſed ex ipſa euidētia vti teſte cōfirmatā. At illi ex cōſuetudine, tanq̄ ſi nō cōcederet ſecū diſputans nō ſolum aſſumptionē, ſꝫ etiā deductuꝫ probare neceſſe eſt, duplex igiẗ diuiſio eſt eoꝝ ꝙ deducunt ad impoſe cuꝫ his quę ex conceſſo ſūt, q꞉ eos dico qui probant deductum ad impoſe, cōcedunt quoq; aſſumptionē, ſed illi cōtrariuꝫ, ⁊ q꞉ hi ꝗ: accipiunt non cōceſſionē ⁊ cōfeſſionē accipiūt, ſed velut ex euidentia vti teſte cōfirmatā, illi aūt ex cōſuetudine. Sed ad impoſſibile deductio eſt. Ideſt deductum ſi cōmēſurabilis paria imparibus ęqualia erunt, nā hoc ꝑ ſyll'm oſtēditur ⁊ alterum inquit nō eſt, ideſt aſſumptio, dico .ſ. hoc atqui impoſſibile eſt vt paria ſint ęqualia imparibus, naꝫ hoc conceditur ⁊ ſyllogiſmo non eget.

¶ Multi vo ⁊ alij concluduntẗ ex ſuppoſitione, quos opꝫ cōſiderare ⁊ notare pure, q̄ igiẗ ſint horū differentię, ⁊ quot modis ſit qđ eſt ex ſuppōne, poſtea dicemus, nunc autem tm̄ ſit nobis manifeſtū, ꝙ non eſt reſoluere tales ſyll'os in figuras, ⁊ ob quā cām diximus.

¶ Promiſit in his de hypotheticis diſſerere, ꝙ ſint ⁊ quot ſint horum ſpecies, tamen vt interpretes dicunt nondūꝫ videtur de ipſis tractaſſe.

¶ DE MVTVA SYLLOGISMORVM RESOLVTIONE.

Quęcūq; vo ꝓblematū in pluribus mōſtrātur figuris, ſi in altera rōcinatum fuerit/eſt reducere ſyll'm in alteram, quēadmodū priuatiuū qui eſt in prima/in ſecūdam, ⁊ eum qui eſt in media in primam, non oēs autem ſed quoſdam.

¶ Docet per hęc ꝙ nō oīno neceſſe ē reſolutionē ſyll'oꝝ in hanc figurā facere in qua ⁊ rōcināſ ſyll'm cōſtituit, ſed quęcūq; problematū in pluribus ꝯcludiẗ figuris impoſſibile eſt hęc in qualē igiẗ reſoluēda ſunt, ceu vl'e affirmatiuū dūtaxat in prima oſtendiẗ, igiẗ non qn̄ aliquis affirmatiuū problema cōcluderet ſyll'o, neceſſe eſt facere reſolutionē in ſolā primā, quinimo etiā vl'e negatiuū ꝑ primā cōcludiẗ ⁊ per ſcđaꝫ, ſiue igiẗ per primā ſyll'o concluſum eſt, pōt ēt per ſcđaꝫ reduci per conuerſionē ꝓpōnis negatiuę, ſiue in ſcđa eodē modo, ſi aliqn̄ indigemus cōuerſione ꝯcluſionis, vt qn̄ in ſcđa figura minor negatiua fuerit, in tertiā aūt nullo pacto eſt vl'is cōcluſio reducenda, q꞉ oēs particulares cōcludunẗ in tertia, ſed particulare affirmatiuū in ꝑma ⁊ tertia figura cōtingit reſolui. Nā ſi in prima fuerit ſyll'o concluſum minore cōuerſa fit tertia figura, ceu ſi a/omni b, ⁊ b/alicui c. nam b/c/conuerſo, dico ꝙ c/alicui eoꝝ quę b/tertia fit figura. Similiter autē ⁊ in tertia ſyll'o cōcluſuꝫ eſt rurſus per ꝯuerſionē prima fiet. Et particulare negatiuū in oībus figuris oſtenditur, quare etſi ad oēs figuras idē reſolui contingit ꝑter quartum modū ſcđę figurę ⁊ quintum tertię ob cām quā ſcę e diximus. Naꝫ eis qui ſic ſyll'm efficiunt non contingit in primā reduci figuraꝫ. Et vl'r dico ꝙ hi reſoluēdi ſunt in prima ⁊ in ſcđa figura qui negatiuū ꝯcludunt vl'e ⁊ in tertiā particulares ⁊ eos qui ſunt in ſcđa negatiuos oēs eſſe reducēdos in primā ꝑter quartū aſſero ⁊ in tertia ꝙ vl'es non ꝯtingit reduci ꝑſpicuū eſt, qn̄quidē in tertia nō oſtēditur vl'e, ſed particulariū alterū ſolū ⁊ tertiū qui ex maiore vl'i negatiua ⁊ minore particulari affirmatiua. Nam ambabus cōuerſis ꝓpōnibus fit prima figura ceu ſi e/b/nulli, ⁊ c/alicui. Nā patet ꝙ vtraq; cōuerſa, illa b/nulli a/ ⁊ c/alicui, ſꝫ ſuccēdēs minime qui ex maiore vl'i affirmatiua ⁊ minore particulari negatiua, naꝫ neq; particularis negatiua cōuertitur, neq; vl'is, nā ſi cōuerteretẗ particularis fit. Rurſus oēs affirmatiuos in tertia figura reſolues ad primā ⁊ negatiuos ꝑter quintū moduꝫ, reliquos duos in ambas figuras reduces .ſ. primā ⁊ ſecundā, ſed in ꝑmā cōuertēdo alterā ꝓpoſitionū, in ſcđaꝫ ambas cōuertēdo, ceu ſit maior negatiua ⁊ minor affirmatiua ambę vl'es, nam nulli b/a/⁊ c/omni, quare ⁊ b/alicui eoꝝ quę c/⁊ fit prima figura, ſi autē ⁊ hāc b/a/ꝯuertero dicēdo ꝙ a/nulli b/erit b/ſimiliter ⁊ in altero modo habēte minorē particulareꝫ affirmatiuā. Rurſus conuerſa affirmatiua fit prima figura, conuerſiuo autem b.

¶ Manifeſtuꝫ vo erit in ſequētibus. Si eniꝫ a/nulli b, b/auteꝫ omni c/a/nulli c, ſic igitur prima figura. Si autē priuatiua cōuerſa fuerit/media erit, naꝫ b/nulli a, omni vo c/ineſt. Cōſimiliter autem ⁊ ſi non vl'r, ſed in parte ſyllogiſmus ſit, quēadmoduꝫ ſi a/nulli b, b/vo alicui c/cōuerſo enim priuatiuo media erit figura. Syllogiſmoꝝ vo qui in ſecūda, vniuerſales quidem reducentur in primam.

¶ Non oēs contingit reducere in omnes figuras. Manifeſtū inquit, erit percurrētibus nobis oēs modos figurarū, nam vnūquodq; aggrediẗ ⁊ oſtēdet ꝙ quartus modus in ſcđa ⁊ in tertia quintus non pōt reſolui in aliā figurā. Plane igiẗ ꝑ oēs diſcurrit ⁊ ꝑſpicua ſunt verba ꝯtextus.

¶ Eorum autē qui in parte alter ſolus, ſit eniꝫ a/b/quidem nulli, c/vo omni inexiſtens. Conuerſo igitur priuatiuo prima erit figura, nam b/nulli a, a/vo omni c/inerit.

¶ Diximus qualis, quia ille ex minore vl'i negatiua ⁊ minore particulari affirmatiua, nā quartus ex maiore vl'i affirmatiua ⁊ minori particulari negatiua nō reducitur.

¶ Si vo pręaicatiuū ſit ad b/ priuatiuū auteꝫ ad c/primū terminū ponēdū c, hoc eniꝫ nulli a, a/vo oī b, quare c/nulli b, ⁊ b/igitur nulli c, nāq; cōuertitur priuatiuuꝫ. Si autē in parte ſyllogiſmus, qn̄ priuatiuū quidem ſit ad maius extremū/reducetur ad primā, quēadmodum ſi a/nulli b, c/vo alicui, cōuerſo eniꝫ priuatiuo prima erit figura, nam b/nulli a, a/vo alicui c, ſed qn̄ pręaicatiuū non reſoluetur, veluti ſi a/b/quidē omni, c/vo non omni.

¶ Ideſt ſi maior fuerit vel affirmatiua ⁊ minor negatiua ⁊ ambę vl'es, nā de his eſt ſermo nō aliter reducentur in ſcđaꝫ figurā, vel potētiā extremoꝝ mutatis nobis terminos facientibus .i. maiorē minorē ceu minorē dico b/⁊ maiorē c. Nam cōuerſa negatiua ⁊ facta prima figura cōcluditur ꝙ c/nulli eoꝝ quę b, ⁊ q꞉ cōuertitur vl'e priuatiuuꝫ cōuerſa cōcluſione fit illud ex principio, qđ neq; ipſum b/nulli c, nam hoc in ſcđa figura deductum erat.

¶ Neq; enim ſuſcipit conuerſionē a/b, neq; facta erit ſyllogiſmus. Rurſus qui in tertia figura/nō oēs reſoluētur in primam, qui ſ'o in prima/oēs in tertiā, inſit enim a, omni b, b/aūt alicui c, ergo qm̄ cōuertitur ⁊ pdicatiuū in parte/inerit c/alicui b, a/ſ'o oi inerat, quare efficiē tertia figura, ⁊ ſi priuatiuus ſyll's ſit/con ſimilr, cōuertiē eniʒ pdicatiuū in parte, quare a/nulli b, c/ſ'o alicui inerit, ſyllo℞ autē qui in vltima figura, vnus ſolus non reſoluiē in primam, qn̄ priuatiuū fuerit non vlr poſitū, alij ſ'o omnes reſoluuntur, pdicentur nāq; a/ ⁊ b/de omni c, igitur c/cōuertetur in parte ad vtruq;, ineſt ergo alicui b, quare erit prima figura, ſi a/quideʒ omni c, c/ſ'o alicui eorū quę b, ⁊ ſi a/quidem omni c, b/autem alicui/eadeʒ ratio, conuertitur enim c/ad b.

¶ Vlis inquit affirmatiua, nā hęc eſt a/b/quę maior erat, ſi vlr qua pōt conuerti erit cōuertenda dico .ſ. ad particularē affirmatiuaʒ, quare b/alicui a/ineſt, particularis fiet maior ⁊ aſſyllogiſticus modus.

¶ Si ſ'o b/omni c, a/autē alicui c/primum terminū ponendus b, b/nāq; omni c, c/ſ'o alicui a, ſed quoniam cōuertiē qđ in parte ⁊ a/alicui b/inerit, ⁊ ſi priuatiuus ſyll's terminis exiſtentibus vniuerſaliter ſimiliter accipiendū inſit enim b/omni c, a/ſ'o nulli, ergo alicui b/inerit c, a/autē nulli c, quare erit mediū c, cōſimiliter autē ⁊ ſi priuatiuū quidē vniuerſaliter pdicatiuum ſ'o in parte, nāq; a/nulli c, c/ſ'o alicui eo℞ quę b/inerit. Qȝ ſi in parte acceptū fuerit priuatiuū non erit reſolutio, quēadmoduʒ ſi b/oī c, a/ſ'o alicui non inſit. Conuerſo eniʒ b/c/vtręq; ppoſitiones erunt ſm partem.

¶ Ideſt ſi ambabus exiſtentibus affirmatiuis minor fuerit vlis opʒ rurſus vt ēt prius viʒ termino℞ viciſſim mutare ⁊ minorē maiorē ponere, ⁊ maiorē minorē, ⁊ cōcludere φ b/alicui eorū quę a. Equidē cōuertentes cōcluſionem φ ⁊ a/alicui eorum quę b/oportet propoſitionem a principio concludere.

¶ Planū autē ⁊ φ ad reſoluendas figuras in ſeinuicem ppoſitio, quę ad minus extremuʒ cōuertenda in vtriſq; figuris, hac eniʒ trāſpoſita/trāſitio efficiebatur. Eorū ſ'o qui in media figura, alter quidē reſoluitur, alter aūt nō reſoluitur in tertiā, qn̄ enim qđ vlē priuatiuū ſit/reſoluiē. Si eni a/nulli b, c/ſ'o alicui, vtraq; ſimiliter ꝯuertunē ad a, quare b/quidē nulli a c/aūt alicui, mediū igitur a, ſed qn̄ a/omni b/ipſi ſ'o c/alicui non inſit/non erit reſolutio, neutra enim ppoſitionuʒ ex cōuerſione vlis, ⁊ qui ex tertia figura reſoluenē in mediaʒ, qn̄ priuatiuū ſit vlē, quēadmodū ſi a/nulli c/b/m autem b/alicui aut omni, nāq; ⁊ c/a/quidem nulli, ipſi ſ'o b/alicui inerit. Qȝ ſi in parte ſit priuatiuum/non reſoluetur, non eniʒ ſuſcipit conuerſionem negatiuum in parte.

¶ Ideſt prima ⁊ tertia figura, nā de his nunc ſermoneʒ facit, ſiue igiē (ingt) ex prima in tertiā mutare volumus ppōnes, ſiue ecōtra, proſſus minorē neceſſe eſt cōuertere, nam in prima impoſſe erat maiorē conuerti, nam ſic ſcđa fit figura, nā medius de minore pdicareē. Conuerſa igiē maiore ppōne, accidēt etiā de ipſum de minore pdicari. Hoc aūt erat ſcđa figura, ſi aūt ambę fuerint pdicatiuę rurſus fiebat ſcđa figura ⁊ ſm ambas aſſyllogiſtica, nam maior particularis ⁊ adhuc ambę affirmatiuę, ſolū igitur minor cōuertenda eſt, ſilr ⁊ ſi ex tertia voluerimus mutare primā, nam ſi maior conuerteretē negatiua manens faciet aſſyllogiſticā primā figurā, nam in minorē ex maiore tranſmutabiē, ⁊ erit in prima figura minor negatiua, ceu ſi a/nulli c/⁊ b/omni, ſi ergo cōuerteretē a/c/erit b/omni c, ⁊ c/nulli eo℞ quę a, igiē negatiua minor, ſi auteʒ fuerit b/c/particularis affirmatiua, erit etiā prima alterū aliquod abſurdū, illud ſm maiorē particularē, ſi auteʒ affirmatiua fuerit vlis a/c/poteſt concludi φ b/alicui a/⁊ conuertere, quare ⁊ a/alicui b, ſed ſuperfluū eſt duabus egere cōuerſionibus, licet minorē cōuertētī ſufficere, ſi autē particularis fuerit b/c/⁊ cōuertiē a/c/ambę erunt particulares φ eſt impoſſe, igiē ſolum in mutatione primę in tertiā ⁊ tertię in primā minor conuertēda eſt, ſi autē ex pma in ſecundā fit mutatio proſſus maior cōuertiē, nam hęc eſt negatiua ⁊ minor impoſſe, qȝ tertia fit figura, ſimilr ⁊ ſi ex ſcđa in primaʒ fieret mutatio maior cōuerteē pręter vnū modum qui eſt ex maiore vli affirmatiua, ⁊ minore particulari negatiua, nā conuerſa maiore fit particularis in prima figura φ eſt impoſſe. Cōuertitur igiē minor cū in termino℞ deinde ꝯcluſione cōuerſa fit illud φ eſt ex principio. Si aūt ex ſcđa in tertiā, vel ex tertia in ſecūdaʒ fieret mutatio opʒ ambas cōuertere ppōnes, ⁊ cā manifeſta eſt, nam medius in his viciſſitudinē patitur in his. Nā in ſcđa de ambobus extremis pdicaē, ⁊ in 3° ambobus ſubijciē, igiē id φ eſt ambobus ſubiectū nō pōt pdicari de ambobus nō ambabus conuerſis ppōnibus, ſilr ⁊ ſi de ambobus pdicatū indigebit ambobus ſubijci.

¶ Manifeſtū igitur φ ijdem ſylli nō reſoluūtur in his figuris, qui neq; in primaʒ reſoluebanē, ⁊ φ quū ſylli in primam reducanē figuraʒ/iſti ſoli per impoſſe cōcludunē, quō igitur opʒ ſyllogiſmos reducere, ⁊ φ reſoluuntur figurę in ſeinuicem/planum ex dictis.

¶ In his ſcđa ⁊ 3° ſylli .ſ. quartus, ſʒ ea ⁊ qntus modus tertię, non pōt reduci ad aliquā figurā, ideo tn̄ per impoſſe cū ſint ſyllogiſtici oſtēdunē, qȝ nequeūt reſolui in pmaʒ, ⁊ alij oēs modi cōcludūt neceſſariū reductione ad pmā.

¶ Differt autē aliqđ in ꝯſtruendo ac deſtruēdo exiſtimare aut idē aut diuerſum ſignificare nō eſſe hoc ⁊ eſſe nō hoc, quēadmodū non eſſe albū ⁊ eſſe nō albū, neq; enim idē ſignificāt, neq; eſt negatio eius/qđ eſt eſſe albū/hoc qđ eſt/eſſe nō album, ſed non eſſe album.

¶ Per hęc nūc tradita vult Phs intellectū noſtrū inſtruere ne decipiamur, qñquidem potemus affirmationes ex trāſpoſitione negationes eſſe, naʒ ſępe aliquo probante, qđ hoc nō albū eſt, putaret aliqs negatiuū eſſe hoc pro-

blema, deinde ipſe tentans reſoluere ipſum ſibimet eſſet decipiēdi errādiq; cauſa, quęrēs ꝓpōnem negatiuā per quā tale cōcluſum eſt problema, nō opꝫ igiť inquit puta re ꝙ idē dicta ſit ꝙ nō eſt albū, ꝛ hęc eſt non albū, nā af firmatione dicēte ꝙ albū eſt non eſt negatio dicēs nō al bum eſt. Et hęc affirmatio eſt ex tranſpoſitione, ꝛ qđ hęc verū ſit oſtēdit ex ꝓpoſitione eius ad ꝓpōnes modales. Nam (inquit) vt ſe hꝫ illud eſt albū, ad hanc eſt non al bum, ſic ſe hꝫ, pōt ambulare ad pōt non ambulare, nam modus eſt tertio ꝑdicato ꝛ adiacēte ęquiualet ꝛ ſilr ordi nať. Rurſus vt ſe hꝫ eſt albū adeſt non albū ita ſe habet ſcitur bonū, ad hoc ſciť non bonū, ſcit igitur a/eſt albū, ꝛ b/eſt nō albū, ꝛ poteſt ambulare ipſum c/ꝛ pōt nō am bulare d/ꝛ ſcitur bonū e/ꝛ ſcitur nō bonū ꝫ/ſi ergo ita ſe hꝫ a/ad b/vt ſe hꝫ c/ad d, ꝛ e/ad ꝫ, ſi nō fuerit d/negatio c/ neq; ꝫ/ipſius e, neq; igiť b/eſt negatio ipſius a, ſꝫ a/eſt al bum, ꝛ b/eſt hoc eſt non album, igiť nec b/ſunt negatiua, nec e/poteſt ambulare, nec d/pōt non ambulare, nec hęc eſt negatio prioris. ſ. poteſt ambulare, ſilr nec huius e/ſci licet ſciť bonū negatio nō eſt ꝫ/ſcilicet ſcitur nō bonū, nā huius pōt ambulare nō eſt negatio pōt nō ambulare, nā ambę verificātur de eodē ꝛ eodē tēpore, nam idē eodeꝫ tēpore hꝫ potentiā ambulādi ꝛ nō ambulandi, nā ambu lare ꝛ non ambulare eodē tēpore ſunt impoſſibilia, nam ineſſe ꝛ nō ineſſe eidē eodem tēpore eſt impoſſe, tñ idem poſſe ſubire oppoſita eodē tēpore ꝯtingit in materia cō tingēti, nam tale eſt cōtingēs quo non exiſtēte neceſſario nullū impoſſe ſeqtur. Si ergo e/ꝛ d/ſimul eidē adeſſe ꝯtin git, ſed affirmatio ꝛ negatio eidē ſimul ineſſe ſm ideꝫ ne queūt, igiť ipſius c/ipſum d/nō eſt negatio. Equideꝫ vt ſe habuit a/ad b/ita ēt ſe hꝫ e/ad d/igitur neq; ipſius b/a/eſt negatio, dico. ſ. huius albū eſt nō eſt negatio eſt nō albū. Silr etiā in hoc ſcitur bonū ꝛ ſcitur non bonū. Non eniꝫ huius ſciť bonū negatio eſt ſcitur non bonū, nam ſimul eidē adeſſe ambę poſſunt, nam idē ſcire poteſt ꝛ bonū ꝛ nō bonū, qꝛ ꝯtrioꝝ vna eſt ſcia quare ſi e/nō negatio ꝫ/ neq; ipſius a/b/erit negatio, igiť huius eſt albū nō eſt ne gatio eſt nō albū ꝙ quidē oportebat oſtēdere, noꝫ oſten ſum eſt in libro de interꝑtatione ꝙ nō aliter negatio fit in ꝓpōnibus ex tertio adiacēte niſi ipſi eſt copuleť nega tiua particula, nam hoc efficies affirmationē ꝙ ſi nō ne gatio tollereť non fieret negatio, ceu ēt in ꝓpōnibus cuꝫ modo facit modus, nā ęquiualet modus ipſi eſt. Si ergo huius eſt albū negatio non eſt hęc, eſt nō album affirma tio erit ꝛ ex trāſpoſitione. Eſt igitur huius eſt albū nega tio hęc nō eſt albū, ꝛ huius eſt nō albū/hęc nō eſt albū.

¶ Hęc autem huius ratio, nāqꝫ ſimilr ſe habꝫ poteſt ambulare ꝛ poteſt nō ambulare ei/qđ eſt/eſt album ad hoc, qđ eſt/eſt non album/ꝛ ſciť bonum ad ſciť non bonum.

¶ Ideſt demōſtratio ꝛ cauſa, deinde inducit dictam a no bis ꝓportionē, nā qꝛ in hac eſt albū, ꝛ eſt nō albū occul ta erat rō, accipit cuꝫ modo ſilr hñtes affirmationes ſim plices ꝛ ex tranſpoſitione, vt iam poſuimus, ꝛ oſtēdēs ꝙ in illis nō eſt ſimplicis affirmationis negatio ipſa ex trāſ poſitione affirmatio, ſic ꝓportionē in ꝓpoſitis oſtēdit.

¶ Nam ſciť bonum/aut eſt ſciens bonuꝫ nihil differt/neqꝫ pōt ambulare, aut eſt potēs am bulare, quare ꝛ oppoſita non poteſt ambula re/non eſt potens ambulare.

¶ Quia hoc eſt albū, ꝛ eſt non albū de quibus cōſidera tio fuit verbuꝫ habuit ipm (eſt) ꝛ hę pōt ambulare ꝛ pōt non ambulare, ꝛ ſcitur bonū ꝛ ſcitur non bonum nō ha buerunt illud (eſt) ex ꝓportione ad hęc vult oſtēdere ꝙ non eſt ſimplicis affirmationis huius eſt album negatio ex trāſpoſitione affirmatio quę eſt hęc eſt nō album, ne ga exiſtimet ꝙ ob id, qꝛ non additur illud eſt huius grā ſit paralogiſmus, vult huiuſcemodi cū oſtēdere ꝙ ęqui valet ipſum eſt ipſi modo, nā dicere ſcitur bonū idē eſt cū hoc eſt ſciens bonū. Silr ꝛ pōt ambulare cum hoc eſt potēs ambulare, nā verbū in participiū ꝛ ipſuꝫ eſt re ſoluiť, ceu Socrates ambulat idē eſt cū hoc Socrates eſt ambulās, quare (inquit) oppoſita eadē erunt, ideſt nega tiones earūdē, dico. ſ. illud non poteſt ambulare cuꝫ hoc nō eſt potēs ambulare, nam verbū pōt reſolutū eſt in ip ſum eſt, ꝛ potens participiū. Similiter etiā illud non ſciť bonum idem erit cum hoc non eſt ſciens bonum.

¶ Si igitur non eſt potens ambulare ideꝫ ſi gnificat ꝛ eſt potens non ambulare aut haud ambulare, eadeꝫ vtiqꝫ ſimul eidē inerunt, idē enim poteſt ꝛ ambulare ꝛ non ambulare, ꝛ eſt conſultus boni ꝛ non boni.

¶ Cuꝫ oſtēderit ꝙ nil intereſt dicere pōt ambulare ꝛ eſt potēs non ambulare ꝛ in negationibus ſilr. i. qñ proferū tur ꝓpōnes cum ſolo modo, vel reſoluēdi ſunt modi in participiū ꝛ verbū eſt. Oſtēdit rurſus ꝙ nō eſt ſimplicis affirmationis negatio affirmatio ex trāſpōne. Oſtēdit aūt trāſpōne ad impoſſe, nā ponit eſſe idem affirmationeꝫ ex trāſpoſitione cū ſimplici negatione. Et ratiocinať ſequēs abſurdū, nā ſi dicētis eſt potens ambulare, negatio eſt di cēs eſt potens non ambulare, qꝛ ꝯceſſo huius eſt potens ambulare negatio dicēs nō eſt potēs ambulare ſimplex exiſtēs etiā ipſa. Eſt quoq; ſm ſuppoſitionē ꝛ hoc eſt po tēs nō ambulare eiuſdē negatio, igiť idē ſignt ambę illa quę dicit nō eſt potēs ambulare, ꝛ hęc eſt potens nō am bulare, nam ambę ſunt vnius ꝛ eiuſdē affirmationis ne gatio. ſ. huius eſt potēs ambulare. Si ergo idē ſignt, in q bus certe vna erit vera ēt de eiſdē reliquā neceſſe eſt ve rificari, ſed qꝛ contingit vnuꝫ ꝛ eundē poſſe ambulare ꝛ poſſe non ambulare, ꝛ magis neceſſarium. Naꝫ q nō am bulat pōt ambulare, patet certe ꝙ etiā nō ambulare po teſt. Non enim tum ambulat qñ dicit pōt ambulare. Si ğ ambę ꝓpōnes de eodē nō verificanť ſimul alia ſimplex pōt ambulare, ꝛ alia ex trāſpōne pōt non ambulare, ſed hęc iaꝫ poteſt nō ambulare ſignificauit ideꝫ ſm ſuppoſi tionē cum hac nō pōt ambulare, nam ambę negationes huius pōt ambulare, alia ſm veritatē, ꝛ alia ſm ſuppoſi tionē, igiť poteſt ambulare idē ſignificat cū hac non pōt ambulare, igiť de eodē cōtradictio ſimul verificatur, qđ eſt impoſſibile, ſed non poſſibile ſecutū eſt, qꝛ ſuppoſui mus hāc eſt potens non ambulare, negationē huius eſſe eſt potēs ambulare, nam neceſſario in idē cōcludebatur cum hac non eſt potens ambulare, hęc eſt potens nō am bulare, ſed hęc eſt potens ambulare ſimul verificať cum hac eſt potens nō ambulare, igiť ꝛ non eſt potens ambu lare, verificabiť cum hac eſt potens ambulare, contradi ctio itaq; qđ eſt impoſſe. Si igiť non eſt potēs ambulare, idem ſigt, ꝛ eſt potens nō ambulare. Non vt ipſe videť ſed ſm ſuppoſitionē, nam ſi eſt potēs non ambulare ne gatio eſt huius eſt potens ambulare, ꝛ huius eſt potens ambulare, negatio eſt nō eſt potens ambulare, igitur idē ſigt, hęc eſt potens non ambulare cū hac non eſt potens ambulare, nam de eodeꝫ ambę negationes, quare inquit ꝛ eidē ſimul inerit, naꝫ ſi eadē ſunt ꝛ ſimul eidē inerunt, poſſibile aūt eſt, vt hęc etiā ſimul inſint eidem copuleť cum his quę ſubdit. Inducit igitur, nam idē poteſt ambu

lare ⁊ non ambulare, nam illud enim, ⁊ nã, eſt dictio reddens cauſam, nam hoc vult.

¶ Dictio autem ⁊ negatio oppoſitę nõ inſunt ſimul eidem.

¶ Ideſt non põt cõtradictio de eodẽ verificari. Sed non ſine defectu dictus eſt ſyll's, nam oportebat priuſq̃ diceret, dictiones aũt ⁊ negationes oppoſitę ſimul eidem nõ inſunt, cõcludere abſurdũ, qḋ igit̃ idez poteſt ambulare ⁊ non poteſt ambulare, deinde inducere, dictio autẽ ⁊ negatio oppoſitę non inſunt ſimul eidez, ſed quomodo cõcluditur abſurdum diximus.

¶ Quẽadmodũ igitur non eſt idem, non ſcire bonũ ⁊ ſcire nõ bonum, neq; eſſe non bonuz ⁊ nõ eſſe bonũ idẽ. Eoꝝ eniz quę proportionẽ hñt inter ſe/ſi altera ſint diuerſa ⁊ altera.

¶ Nam ob ſuppoſitionẽ dicentẽ ſimplicis negationis eẽ negationẽ ex trãſpoſitione ipſaz affirmationẽ ſequebat̃ ꝙ ſimul verificat̃ ſimplex negatio cuz illa affirmatione ex trãſpoſitione. Hoc aũt in abſurdũ inciderat ꝙ ꝯtradictio ſimul de eodẽ verificaret̃, quã ſuppoſitionẽ aũt impoſſibile ſeqtur. ſ. ꝙ falſa eſt ipſa, igit̃ falſa dicens ſuppõ idẽ eẽ ſimplicẽ negationẽ eſſe cũ affirmatione ex trãſpoſitione. Hęc autẽ ſuppoſitio ſequebat̃ eam dicentẽ negationẽ eſſe ſimplicis affirmationis ipſam affirmationẽ ex trãſpoſitione, hęc igit̃ ſuppoſitio falſa eſt, qḋ quidẽ etiaz oſtẽdere ꝓpoſitionẽ erat, ſi ergo ꝑfecta deductio ſylli eſt hęc, qꝛ aũt ꝙ dicebaz ex ꝓpõnibus cum modo Ariſt. redarguit ꝙ neq; in ſimplicibus affirmationibus de tertio adiacẽte negationes ſunt ex trãſpoſitione affirmatiões, deinde veriſimile erat aliqua exiſtimare non ſilr ſe hře in bñtibus ipſum eſt, ⁊ in ipſis nõ hñtibus ꝓpõnibus, ⁊ ob id modũ reſoluit in participiũ ⁊ ipſum eſt, ob id idez ẽt nunc concludit̃, qḋ ſi vt ſe hz non ſcitur bonũ ad hanc ſcitur non bonũ, ita ſe hz dicens nõ eſt bonũ ⁊ eſt nõ bonum, ⁊ oſtenſum eſt ꝙ non eſt idẽ a/cũ ipſo b/ igit̃ neq; c/cum ipſo d/idem erit, nam in his quę habent ꝓportionẽ, vt ſi hz a/ad b/ita ⁊ c/ſe hz ad d/illis igitur eiſdez non exiſtentibus neq; hęc eadem erunt.

¶ Neq; eẽ nõ ęquale/ ⁊ nõ eẽ ęq̃le, illi eni ſubĳcit̃ aliqḋ exñti nõ ęquali, ⁊ hoc ẽ ęquale, huic ꝟo nihil, quocirca ęquale quidẽ aut inęquale nõ omne, ęquale aũt aut non ęquale omne.

¶ Rationẽ traducit ad euidentius exẽpluz, oſtendens ꝙ nõ eſt idem ſimplex negatio cũ affirmatione ex trãſpoſitione, nã non eſt ęquale non erit idẽ cum hac ⁊ tranſpoſitione affirmatiua, nam nõ eſt ęquale nõ eſt idem cuz hac eſt nõ ęquale, naz dicẽs eſt nõ ęquale affirmat alicui ineẽ nõ ęquale, ideſt inęquale, ⁊ dicens nõ eſt ęquale negat ſolum ęquale, ⁊ nihil affirmat, idcirco hoc eſt ęquale, ⁊ nõ eſt ęquale in oĩbus entibus ⁊ non entibus, diuidit verum ⁊ falſum, illud aũt ęquale ⁊ inęquale minime Non enim omne vel ęquale vel inęquale eſt, nã ꝙ non eſt quantum non eſt ęquale nec inęquale, ſed idẽ eſt illud eſt non quale cum hoc eſt inęquale.

Non ſcitur bonum	Scitur non bonum
Non eſt bonum	Eſt non bonum
Non eſt ęquale	Eſt non ęquale
Non eſt lignum albuz	Eſt lignum non album.

¶ Amplius, eſt non album lignũ ⁊ non eſt album lignum, non ſimul ſunt, ſi enim eſt lignũ non albũ/erit lignũ, qḋ autem non eſt albuz lignum non neceſſe lignum eſſe.

¶ Rurſus proceſſit ad apertius, nã ſuperioribꝰ ſine aliq̃ ſubiecto dicens nõ eſſe bonuz, vel eſt non bonũ, ⁊ eſt nõ ęquale, nõ addens qḋ ſit hoc ꝙ hęc dicit eſſe vel nõ eſſe apertiorẽ rationẽ fecit. Nũc autẽ dicendo nõ eſt lignum album, ⁊ eſt lignũ non albũ eo ꝙ additur etiã ſubiectuz, fecit euidens etiaz coexiſtens ex negatione ſimplici ⁊ affirmatione ex trãſpoſitione. Nam dicẽs eſt lignũ non albũ, dicit eſſe aliquid lignũ de quo prędicatur nõ album, ⁊ dicens non eſt lignum album, poteſt non ſolũ albuz, ſed ẽt lignum negare, nam eſt verũ dicere ꝙ oĩa ⁊ non ens non eſt lignũ album, igitur hęc non ſunt eadem.

¶ Quare manifeſtum ꝙ non eſt eius/ qḋ eſt, eſt bonum negatio eſt non bonum.

¶ Cõcluſionẽ induxit per quã hęc omnia dixit, ꝙ nõ eſt ſimplicis affirmatiõis negatio ipſa affirmatio ex trãſpoſitione, ſed q̃uo hoc cõcluſum eſt ſępe dixi.

¶ Si itaq; d̃ oĩ vno/aut dictio/ aut negatio vera, ſi nõ eſt negatio, planuz ꝙ affirmatio quodãmodo eſſe poſſet, affirmationis ꝟo oĩs negatio eſt. ⁊ huius igit̃ non eſt non bonum.

¶ Cuz oſtẽderit ꝙ ex trãſpoſitione affirmatio nõ eſt negatio, neceſſario cõcludit ꝙ affirmatio eſt, nã neceſſe eſt vt oĩs orõ vel ſit affirmatiua vel negatiua, ſi ergo nõ eſt negatiua, igit̃ eſt affirmatiua, ⁊ pulchre adiecit quodãmodo, qꝛ non ſimplex eſt affirmatio, ſed ex tranſpoſitione ęquidẽ omnis affirmationis eſt aliqua negatio, igit̃ ⁊ dicentis eſt non bonuz, quę oſtenſa eſt eſſe affirmatiua, negatio erit non eſt non bonum.

¶ Habẽt autẽ ad ſeinuicẽ ordinem hunc. Sit eſſe bonũ in quo a/non eſſe bonum in quo b/ eſſe non bonum in quo c/ſub b/nõ eſſe nõ bonuz in quo d/ſub a, omni itaq; inerit aut a/aut b/ ⁊ nulli eidem, ⁊ aut c/aut d/ ⁊ nulli eidez, ⁊ cui c/neceſſe b/omni ineſſe. ſi eniz verum dicere ꝙ eſt nõ albũ, ⁊ ꝙ nõ eſt albũ verũ, impoſſibile eniz ſimul eſſe albũ ⁊ non eſſe albũ, aut eſſe lignũ non albũ ⁊ eſſe lignũ albũ, quare ſi non affirmatio negatio inerit.

¶ Propoſitũ quidẽ fuit oſtẽdere ꝙ ſimplicis affirmationis nõ eſt negatio ipſa ex trãſpõne affirmatio tanq̃ hoc exiſte nobis vtile ad reſolutiones ſylloꝝ, ne affirmatiuũ ex trãſpõne ꝓblema putantes negatiuũ eſſe in negatiuũ ſyll'm reſoluant. Hoc igit̃ propoſitũ erat Ariſto. Deinde ad huius oſtẽſionẽ dixit eundez poſſe ambulare ⁊ nõ ambulare, ⁊ eundẽ eſſe ſcientẽ boni ⁊ non boni, quarum alię fuere ſimplices affirmationes, alię ꝟo ex trãſpoſitione, ⁊ ꝙ nõ idẽ eſt non ſcire bonũ ⁊ ſcire non bonũ, quoꝝ alia eſt ſimplex negatio, ⁊ alia affirmatio ex trãſpõne, qꝛ igit̃ vtr mẽtionez fecit de his q̃ poſſunt ex ſimplicibus ⁊ ex trãſpoſitione idẽ ⁊ non idẽ, ob id vult quędã intermedia de illatione ſimpliciũ ꝓpõnũ, ⁊ ex trãſpoſitione nos docere, ⁊ quę in libꝰ de interpretatione inſinuauit de ipſoꝝ cõſecutione ⁊ illatione, hęc plane hic docet, ⁊ dicit vt breuiter dicã ꝙ ecõuerſo ſe habẽt ſm illationẽ ſimplicez, ⁊ illa ex trãſpõne. Nã ex ſimplici affirmatione ſequit̃ negatio ex trãſpoſitione, ⁊ ecõtra ex affirmatione ex trãſpoſitione ſimplex negatio ⁊ ſimplr ex affirmationibus negationes ſequũtur, non tñ ecõuerſo affirmationes ſequunt̃ ex negationibus. Naz in plus ſunt negationes q̃ affirma-

tiones, vt igiť hoc oſtendat exponit ipſa in quadā deſcriptione, ⁊ ſimplicē affirmationē in qua a/ceu dicentē eſt lignū albū, huiꝰ negatio b/non eſt lignū albū. Deīn ſub a/ affirmationē ex trāſpoſitiōe in qua c/eſt lignū nō albū, ⁊ ſub a/ negationē ex trāſpōne in q̄ d/nō eſt lignū nō albū.

	Simplex affirmatio		Eſt lignum album
	Ex tranſpōne negatio		Nō eſt lignū non albuꝫ.
a	Nō eſt lignū album	b	Simplex negatio
d	Eſt lignum album	c	Ex tranſpō. affirmatio.

His itaqꝫ ſe hn̄tibus qꝛ de oī exiſtēte ⁊ nō exiſte vel affirmatio verificať vel negatio ɔ̄dictoriꝫ oppoſiꝫ, ɔ̄dictoriꝫ opponunť a/ ⁊ b/ ⁊ adhuc c/ ⁊ d, igiť de omni a/vel b/ ⁊ vel c/vel d/ qꝛ igiť ipſi a/impoſſe eſt ineſſe c. Nam nō pōt idem albū eſſe ⁊ non eſſe, igitur ineſt a/ ꝙ eſt lignū albū, hoc non eſt lignum non albuꝫ, quare ꝙ erit a/hoc etiam prorſus erit d, igitur ſimplicē affirmationeꝫ. ſ. a/ſeqtur negatio ex tranſpoſitione q̄ eſt d/non tn̄ ecōtra ſeqtur ex ipſo d/ipſum a, nam in plus eſt d/ꝙ̄ a. Nam nō eſt lignuꝫ non albū verificať, ⁊ ſi omnino nō fuerit lignuꝫ. Etenim anima nō eſt lignū non albū ⁊ non ens nō eſt lignuꝫ non albū, qđ aūt erit lignuꝫ albū oīno ⁊ lignū eſt, igitur ex negatione per trāſpoſitionē q̄ eſt in qua d/nō ſeqtur ſimplex affirmatio in qua ipſum a/qꝛ in plus eſt negatio ex trāſpōne ꝙ̄ ipſa ſimplex affirmatio. Quēadmodū auteꝫ ex ſimplici affirmatione ſequebatur negatio ex trāſpoſitione, ſic ſm ɔ̄riū ex affirmatione ſm trāſpōneꝫ ſequitur ſimplex negatio, ⁊ non cōuertiť. i. in quo c/oīno, ⁊ in h̄ b/ non tn̄ in quo b/prorſus, ⁊ c/qꝛ in plus eſt b/ꝙ̄ c. Qđ igiť in quo c/oīno de eodē, ⁊ b/eodem mō oſtendit, naꝫ ſi nō b/neceſſe oīno a. Nā de omni affirmatio vel negatio, ſed impoſſe eſt, nam ſi eſt lignū non albū, non pōt hoc lignū eſſe albū, quare oppoſitū neceſſe eſt. ſ. nō eſt lignū album ꝙ eſt verꝫ, nā ꝙ erit lignū nō albū hoc nō eſt lignū albū, tn̄ non ſi qđ nō eſt lignū album, hoc erit lignū non albū. Etenīꝫ ea q̄ nō ſunt ligna ceu anime angelus, ⁊ ꝙ non ens verū eſt dicere ꝙ non ſunt ligna alba, tamen nō amplius verum dicere eſt lignum non album.

C/ ṽo ipſi b/non ſemper, qđ enim omnino non lignum, neqꝫ lignum erit non album.

Nam diximus ꝙ negatio etiā ꝓcedit vſqꝫ ad nō entia, naꝫ nō eſt lignū albū fertur ēt de aīa, ⁊ de nō ente, ſi ergo nō eſt lignū aīa, nō ens, neqꝫ lignū non albū eſt. Pulchre autem dixit illud nō ſemper, nam cōtingit in quibuſdaꝫ in quibus inerat c/dico ſcilicet non albis lignis, nam in ebeno verum eſt dicere ꝙ non eſt lignum album, quare verum eſt dicere ꝙ non eſt lignum album, quare verum etiam ꝙ eſt lignum non album.

Econuerſo igiť d/omni cui a/nāqꝫ aut c/aut d. Qm̄ ṽo non poſſibile eſſe ſimul non albū ⁊ album ipſum d/inerit: de exiſtēte eniꝫ albo verū dicere/ꝙ nō eſt non albū: a/aūt de d/non omni: nāqꝫ de eo qđ penitus non eſt lignum/ non verum dicere ꝙ eſt lignum album.

Ecōuerſo qꝛ nō ſm vnū ⁊ eūdē ordinē vel ille ex trāſpōne ſequunť ſimplices, vel ſimplices illas ex trāſpōne, ſed ecōuerſo, ex ſimplici affirmatione ſeqtur negatio ex trāſpōne, ⁊ ex affirmatiōe ex trāſpōne ſimplex negatio, tn̄ q̄tenus ad ambas ex affirmationibus ſequātur negationes eandem ſeruarent coordinationem.

Quare d/verum: a/auteꝫ non verum: quoniam lignum album.

Ideſt de nō exiſtēte ligno prorſus, illud quidē d/veruꝫ ꝙ nō eſt lignū nō album ⁊ hoc a/non verū ꝙ eſt lignū album, quare non ſeqtur ſimplex affirmatio ex negatione per tranſpoſitionem.

Planum ṽo ꝙ ⁊ a/c/nulli eidem ⁊ b/ ⁊ d/ contingit alicui eidem ineſſe.

Cū dixerit quō ſe habeāt ꝓpōnes ſubalterne in deſcriptione, nūc quērit quō ſe hn̄t ēt angulares, ⁊ inqt ꝙ a/ ⁊ c/ nūqꝫ eidē inerūt. i. ambę affirmatiōes, alia ſimplex, ⁊ alia ex trāſpōne, nā ꝙ eſt dignū albū hoc eſt ipoſſe eſſe lignū nō albū, tn̄ inqt negationes ɔ̄tingit aliqn̄ ſimul verificari, dico. ſ. de nō ente, nā verū eſt dicere ꝙ nō ens nō eſt lignū albū, ⁊ rurſus nō eſt lignū albū, non ſolū aūt de non ente, ſed ēt de nō exiſtētibꝰ lignis ceu aīa nō eſt lignū albū, ſꝫ ēt nō eſt lignū nō albuꝫ, quaꝛ affirmationes nūqꝫ pñt ſimul verificari, ſed negationes ɔ̄tingit aliqn̄, qꝛ aūt in libro de interp̄tatione dictas deſcriptiones Ariſt. ponens vnū in ꝓpōnibꝰ indefinitis, alteꝛ in ipſis determinatis ſigno, dixit in ipſis indefinitis affirmationes nūqꝫ ſimul verificari, ſꝫ negationes ⁊ ex affirmationibꝰ ſemꝑ ſequi negationes, vt iaꝫ diximꝰ, ſꝫ in ipſis determinatis nō ſic, ſꝫ ſolū ꝑticulares negationes ſequi, ceu ex hac nō ois eſt iuſtus hō hęc ſeqť nō ois eſt nō iuſtus hō. Nā vles nūqꝫ ſimul verificanť, dico. ſ. ois eſt hō iuſtus cum hac ois eſt hō nō iuſtus ⁊ nullus eſt iuſtus hō cū hac nullus eſt non iuſtus hō. Si ḡ q̄ hic dicunť cōferre debēt ⁊ cōuenire his q̄ dicta ſunt in libro de interp̄tatione, vt Alexāder inqt, qn̄ diceret Ariſt. ꝙ a/c/nulli eidē inſunt. i. affirmationes, vel vt in indefinitis negationibꝰ intelligemus, vel vt in ꝑticularibꝰ negationibꝰ. Etenim indefinitę ꝑticularibus ęquiualēt, ſꝫ velut in ipſis determinatis affirmationibꝰ, Qđ aūt velut ő indefinitis hic faciat ſermonē indicauit in libro de interp̄tatione, nā ibi exponēdo deſcriptioneꝫ ⁊ figurā indefinitaꝝ ꝓpōnū ⁊ dicēdo quales ſeſe viciſſiꝫ inferūt, ⁊ q̄ nō inquit hęc quēadmoduꝫ in reſolutorns dictū eſt, ſic ordinenť, perinde ac iſta figura őſcriptionenue prius facta ſit. Sed alꝗs dubitaret quō ſupius ambas affirmationes dixit ſimul verificari. ſ. ſimplicem ⁊ illaꝫ ex trāſpōne, nā ipſe dicebat, pōt ambulare ⁊ non ambulare idē, ⁊ ſciēs boni ⁊ nō boni idem. Et hic inqt ꝙ a/c/nunqꝫ eidē inſunt, dico. ſ. ſimplicē affirmationē ⁊ illā ex trāſpōne. Eſt lignū albū, ⁊ eſt lignū nō albū, nā non pōt ideꝫ albū eſſe ⁊ nō albū, ⁊ rurſus ſupra dixit nō idē eſſe non ſcire bonū, ⁊ ſcire nō bonū. i. ſimplicē negationeꝫ ⁊ affirmationē ex trāſpōne, ⁊ ecōtra. Hic aūt oſtēdit ꝙ negatiōes ſequūtur ex ipſis affirmationibus. Sciēdum igiť ꝑ ꝙ nō idē eſt dicere nō eē idē hoc huic ⁊ dicere hoc ſequi ex h̄. Nā ex hoīe ſeqtur alali, tn̄ aīal ⁊ hō nō ſunt idē ⁊ in alijs prope infinitis eodē mō. Itē illatio ꝓpōnū q̄ hic ⁊ in libꝰ de interp̄tatione tradita eſt, dico. ſ. ꝙ in duabus ɔ̄dictionibus ſimplici ⁊ illa ex trāſpoſitione negationes ſequuntur ex affirmationibꝰ, ſed ex negationibus minime affirmationes, ⁊ h̄ ꝙ affirmationes nūqꝫ de eodē ſimul verificanť, ſed negationes cōtingit ſimul verificari de eodeꝫ nō in oībus ꝓpōnibus diciť, non enim in illis cū modo. Nam in his nō amplius vera eſt talis illatio, nam in modalibus de modo cōtingēti nūc eſt ſimul verificari affirmationes, vt iam diximus, ceu poteſt ambulare, pōt non ambulare. Nunqꝫ autē negationes ſequuntur ex affirmationibus, ceu ex hac poteſt ambulare, vel nō poteſt non ambulare, vel ex hac poteſt non ambulare, vel non pōt ambulare. Naꝫ de eodē ſimul eſſe nequeunt, ſed neqꝫ negationes aliqn̄ ſimul verificanť vel nō poteſt ambulare, ⁊ non poteſt non ambulare, ſed hic ⁊ ibi talis illatio dicitur de his q̄ ſunt ex tertio adiacente. Sic igitur ⁊ in il-

lis dixit,

his dixit, quando aũt eſt tertium adiacẽs iam bifariam dicũtur oppoſitiones, quare ſi ibi plane dixit hãc illatio⸗nem eſſe de his quę ſunt ex tertio adiacente, remittit aũt nos ad hęc quę hic dicuntur, in quibus inquit. Hęc igit̃ vt in reſolutorijs dicuntur ſic ordinantur, patet etiam ꝙ hic de ipſis docet, vt etiaꝫ indicat exempla. Nam propo⸗ſitiones poſuit ex tertio adiacente. Sciendũ auteꝫ ꝙ etiã in propoſitionibus modalibus extra materiam contin⸗gentem dico ſcilicet in neceſſaria ⁊ impoſſibili eadeꝫ ſer⸗uatur illatio, vt

Neceſſe animal eſſe	Non neceſſe animal eſſe
Nõ neceſſe nõ aĩal eſſe	Neceſſe non animal eſſe
Impoſſibile lapidẽ eſſe	Non impoſ̃e lapidẽ eſſe
Nõ impoſ̃e nõ lapidẽ eẽ	Impoſ̃e nõ lapidem eſſe.

Conſiderat igitur ⁊ in his ꝙ affirmationes negationes ſequũtur, naꝫ qd̃ neceſſe animal eſſe, hoc non neceſſe, nõ animal eſſe, ⁊ rurſus ꝙ neceſſe nõ animal, hoc nõ neceſ⸗ſe animal eſſe, ⁊ affirmationes nunq̃ de eodẽ ſimul veri⸗ficantur, dico ſcilicet neceſſe aĩal eſſe, ⁊ neceſſe non aĩal eſſe, ⁊ negationes cõtingit ſimul verificari. Nam nõ ens verum eſt dicere ꝙ non neceſſe animal eſſe, ⁊ ꝙ non ne⸗ceſſe non animal eſſe. Nam non eſt prorſus verum dice⸗re ꝙ non neceſſe non animal eſſe. Nam quod neceſſe nõ animal eſſe, hoc etiam eſſe neceſſe eſt, ſi ergo affirmatio falſa de non ente, vera vtiq̃ negatio, ſed iaꝫ ⁊ ſine hoc eſt vel eſſe, verbo exponimus neceſſariam materiam idem indifferenter ſequitur, ceu neceſſe non reſpirare, non ne⸗ceſſe reſpirare, ⁊ quod neceſſe non reſpirare, hoc non ne⸗ceſſe reſpirare, ⁊ affirmationes nunq̃ ſimul verificãtur, hęc neceſſe reſpirare, ⁊ neceſſe nõ reſpirare, ⁊ negationes cõtingit. Nam non ens vniuerſaliter verũ dicere, ⁊ quod non neceſſe reſpirare, ⁊ qd̃ nõ neceſſe nõ reſpirare, id eſt non neceſſe non reſpirantibus eſſe. Conſiderandũ auteꝫ nunquid non contingit in his neq̃ negationes ſimul ve⸗rificari quęcunq̃ dicta ſunt de materia neceſſaria, hęc & dicent̃ in materia impoſſibili. Naꝫ qd̃ impoſſibile eſt vo⸗lare, hoc non impoſſibile nõ volare, ⁊ ꝙ impoſſibile nõ volare, hoc non impoſſibile volare, ⁊ in reliquis ſimilr̃, videntur autẽ propoſite propoſitiones differre ex tertio adiacente, ⁊ hac ratione ꝙ in illis negationibus non ſe⸗quebatur affirmationes. Non enim cõuertitur illatio, ſed in modalibus conuertitur, naꝫ non ſolũ ꝙ neceſſe eſt re⸗ſpirare, hoc non neceſſe nõ reſpirare, ſed etiã qd̃ non ne⸗ceſſe non reſpirare, ceu canẽ, hoc neceſſe reſpirare, ⁊ rur⸗ſus ꝙ non neceſſe reſpirare, hoc neceſſe non reſpirare. Dico autẽ ꝙ in his ex tertio adiacente ſi definiretur ali⸗quid eſſe ꝙ dicitur album eſſe vel ambulare, vel tale ali⸗quid neq̃ in illis conuerſio ſeruaretur, nam in hoc eſt li⸗gnum albuꝫ, ⁊ non eſt lignum album ⁊ reliquis, quia de⸗terminatum eſt aliquid ꝙ dicitur eſſe album vel non al⸗bum ob id non eſt vti conuerſione, q̃ ſi abſtuleris lignũ inuenies hic conuertentia, nam non ſolum ꝙ eſt album hoc non eſt non album, ſed etiam ꝙ non eſt non album ceu ceruſſa, hac neceſſe eſt album eſſe, nam ſic etiam dicũ⸗tur negationes ex trãſpoſitione dico. ſ. eas quę non defi⸗niunt aliqd̃ ſubiectum cui inſit pręsaid.ātum, poteſt vel de non ente dici, vel vniuerſaliter de non ſuſcipiẽtibus prę⸗dicatum. Non enim eſt verum dicere ꝙ anima vel non ens non eſt non album, nam non album vnum quidem tollit album ⁊ oĩa introducit pręter alba ⁊ entia ⁊ nõ en⸗tia, ſed tollũtur hęc ab ipſa negatione pręter in non ente, vt exiſtimo verificatur, nam propria eius affirmatio ex tranſpoſitione mentitur, naꝫ de non albis dicitur, ſed de exiſtentibus ⁊ rebus tanq̃ igitur in ſolis recipiẽtibus co⸗lores vere fiunt negationes, ceu ſi ceruſſa non eſt nõ alba, ⁊ in his verificabitur ⁊ ſimplex affirmatio dicens eſt al⸗bum, ſimiliter in quibus verificabitur dicens ꝙ non eſt album in hoc verificatur, ⁊ dicens eſt non albuꝫ, ceu ani⸗ma, nam verum dicere ⁊ ꝙ non eſt album ⁊ ꝙ eſt non al⸗bum, nam ꝙ non eſt vniuerſaliter quomodo erit non al⸗bum. Sed in materia contingenti ſolę affirmationes ſeſe mutuo ſequũtur, poteſt ambulare, poteſt non ambulare, ⁊ nulla alia cõplicatio, nam neq̃ negationes, vt hic non poteſt ambulare cum hac non põt nõ ambulare, neq̃ ne⸗gationes cum affirmationibus, dico ſcilicet poteſt ambu⸗lare cum hac non poteſt ambulare, vel rurſus poteſt non ambulare cum hac non poteſt non ambulare, nam quia ſimul verificantur affirmationes ⁊ impoſſibile de eodeꝫ cõtradictioneꝫ verificari, patet ꝙ non contingit neq̃ ex ſimplici affirmatione negationẽ ex tranſpoſitione ſimul verificari neq̃ ex affirmatione ex tranſpoſitione ſimpli⸗cem negationem. Hęc igitur intantum, redeundum autẽ eſt ad ea quę ſunt ex principio.

Conſimiliter ſe habebunt ⁊ priuationes ad prędicamenta hac poſitione/ęquale in quo a/ non ęquale in quo b/ inęquale in quo c/ non inęquale in quo d.

Vt ſe habẽt (inquit) in illatione ille ex tertio adiacente ex tranſpoſitione ad ſimplices, ita ſe habent etiam priua⸗tiue ad ſimplices, nam has indicat q̃ dicit ad prędicamẽ⸗ta, conſtat autem ex deſcriptione.

a	Eſt ęquale	b	Non eſt ęquale
d	Non eſt inęquale	c	Eſt inęquale.

Quod vere erat ęquale, hoc non eſt inęquale, non tamẽ ꝙ non eſt inęquali, iam hoc ęquale eſt, nam veruꝫ de nõ quanto vel non ente prorſus dicere ꝙ non eſt inęquale, ceu aĩa non eſt inęquale, vel coloꝛ, non tamen ꝙ ⁊ ęqua⸗le eſt, nam ꝙ neq̃ quantuꝫ eſt, hoc neq̃ ęquale erit neq̃ non inęquale, rurſus ſi quid eſt hoc non eſt ęquale, ſed ſi quid non ęquale nõ omnino ⁊ inęquale, quia ęquale vel non ęquale omne eſt, ſed nõ omne ęquale vel inęquale, nam ꝙ non eſt quantum/neq̃ ęquale eſt/neq̃ inęquale, ⁊ affirmationes nunq̃ ſimul verificantur eſt ęquale, eſt inęquale, ſed negationes cõtingit de non ente, vel vniuer⸗ſaliter de non quanto, nam non ens vel coloꝛ verum eſt dicere etiam ꝙ nõ eſt ęquale, ⁊ ꝙ non eſt inęquale, equi⸗dem medium ſortite ſunt ipſe priuatiuę inter ſimplices, ⁊ eas ex tranſpoſitione vt ſubordinatum eſt.

a	Eſt ęquale	d	Non eſt ęquale
d	Non eſt inęquale	a	Eſt inęquale
b	Non eſt non ęquale	c	Eſt non ęquale.

Et in pluribus autẽ/quoꝝ his quidẽ ineſt, il⸗lis vo non ineſt/idẽ, negatio quidẽ ſilr̃ verifi⸗cari poſſet ꝙ non ſunt alba oĩa/aut ꝙ non eſt albũ vnũqdq̃: ꝙ aũt eſt nõ album vnũqdq̃ aut oĩa ſunt non alba/falſum. Conſimilr̃ autẽ ⁊ eius qd̃ eſt/eſt omne aĩal albũ/non hoc qd̃ eſt, eſt non albũ omne animal negatio: ambę enim falſę: ſed non eſt omne animal album.

Recurrit ad id ꝙ ex principio dico. ſ. ꝙ ſimplicis affir⸗mationis non eſt negatio ipſa affirmatio ex trãſpoſitio⸗ne, ſed ſimplex negatio. Hoc autẽ (inquit) maxime mani⸗feſtũ erit in talibus materijs quę aliquibus eiſdẽ inſunt, ⁊ aliquibus non inſunt, ceu albũ, quibuſdam ęquideꝫ ho⸗minibus ineſt, ⁊ quibuſdam non ineſt, in talibus igit̃ exi⸗ſtente affirmatione falſa, ceu ꝙ omnis homo albus, ne⸗

ceſſe eſt negationē eſſe veraꝫ. Nam cōtradictionis altera pars neceſſe eſt eſſe vera, ⁊ altera falſa, qḋ igit̃ huius omnis homo albus, negatio eſt hęc, non omnis homo alb⁹, patet ex his quibus illa exiſtente falſa hęc verificat̃, hęc tamen omnis homo non albus eſt ex tranſpoſitione exiſtens affirmatio falſa eſt, igitur non negatio eſt huius eſt omnis homo albus quę eſt omnis homo non albus, naꝫ ambę falſę, ſed hęc non eſt omnis homo albus, ⁊ in omnibus talibus ſimiliter. Plane igitur per hanc materiam redargutū eſt ꝙ ſimplicis affirmationis non eſt negatio ipſa ex tranſpoſitione affirmatio, naꝫ ambę ex neceſſitate falſę ſunt, ſed ſimplex negatio. Illud autem negatio ſimiliter verificat̃.i. in omni tali materia, ſimiliter negatio vera eſt exiſtēte affirmatione falſa. Idem autē ſignificat hęc non ſunt alba oia, ⁊ illud non eſt album vnumqḋq̨, nam tanꝗ̃ expoſitiuum prioris ſm̃ induxit. Similiter autem ⁊ huius eſt omne animal album non hoc eſt non album eſſe animal negatio. Nam ambę falſę, ſed illud non eſt omne animal album, per hęc etiam mentionē fecit de illatione ꝓpoſitionuꝫ, nam ꝓpoſitum oſtendere ꝙ non ſunt negationes ſimpliciū affirmationum, ex trāſpoſitione affirmationes ad ſermonē de illatione ꝓpoſitionū cōferebat, quem explens redijt ad propoſituꝫ. Vt igitur inquit in ipſis indefinitis ſimplicibus affirmationibus nō ſunt negationes affirmationes ex tranſpoſitione, ſic neq̨ in determinatis. Quod igitur nō eſt huius omne animal album negatio ea quę eſt omne animal non albuꝫ breuiter oſtēdit, naꝫ affirmatio inquit ⁊ negatio cōtradictorię oppoſitę ⁊ in entibus ⁊ non entibus diuidunt verū ⁊ falſum ⁊ in nullo ſimul falſificant̃ ⁊ verificant̃, ea aūt dicēs omne animal albuꝫ, ⁊ hęc omne animal nō album ſimul falſificant̃, igitur negatio huius omne animal album nō eſt oē aial non albū, ſi autē ipſe non cōtradictorię opponūtur, neq̨ eſt ſimplicis affirmationis, huius oē animal album, negatio hęc omne aial non albuꝫ quę eſt affirmatio ex trāſpoſitione, neq̨ in alijs omnibus ideꝫ erit. Et ſi in quibuſdam alia verificabitur, ⁊ alia falſificabitur, ceu in materia neceſſaria oē animal ſubſtātia, omne aial non ſubſtātia. Non enim in aliquibus ſic ſe habꝫ cōtradictio, dico.ſ. diuidere verum ⁊ falſum, ⁊ in quibuſdam nō, ſed ſemper in omnibus.

❡ Quoniā ꝟo manifeſtū ꝙ diuerſum ſignificat, eſt non albū ⁊ non eſt albuꝫ: ⁊ illud quidē affirmatio: hoc aūt negatio: manifeſtuꝫ ꝙ non eſt idem modus oſtendendi vtrūq̨.

❡ Redijt ad ꝓpoſitioneꝫ ab initio ideo hęc omnia dixit. Naꝫ propoſitum erat de reſolutione ſyllogiſmoꝝ docere, ⁊ ob id mentionē fecit de affirmationibus ex tranſpoſitione, ꝙ ſi aliqḋ tale problema inuenimus non oportet putare ipſum negatiuū eſſe, ⁊ ob id ipſum reducere in ſyllogiſmū negatiuū. Hoc igitur erat ꝓpoſitū, ⁊ ob id oſtēdit, ꝙ nō ſunt negationes ipſe affirmationes ex tranſpoſitione, ⁊ interim diſſeruit de illatione ipſaꝝ. Hęc igitur cuꝫ expleuiſſet reuerſus eſt ad propoſitū, qꝛ igitur demōſtrauimus (inquit) ꝙ non idem ſignificat, hoc non eſt album, ⁊ eſt non album, ⁊ qꝛ aliud eſt negatio ⁊ aliud affirmatio ex tranſpoſitione. Planum erit ꝙ non vno modo vtrūq̨ problema oſtēdetur, ſed aliud non eſt album cuꝫ ſit negatio per negatiuos ſyllogiſmos cōcluderetur, ⁊ illud eſt non album cum ſit affirmatio per affirmatiuos, quare ⁊ reſolutiones tales.

❡ Et quoniā quodcūq̨ ſit animal non eſt album, aut contingit non eſſe album.

❡ Ideſt vniuerſalis negatio ſimplex ꝙ nullum animal album, vel contingit nullum animal eſſe album.

❡ Et ꝙ veruꝫ dicere non album: hoc eniꝫ eſt non album.

❡ Ideſt affirmatio ex trāſpōne cū ſit vl'is ⁊ ipſa, nā de cōi intelligendū eſt ꝙ erit aial.i. oē aial veꝝ dicere nō albuꝫ. Deinde ad apertius ꝓgrediens ſubiūxit. Nā hoc eſt eſſe nō albū. Nā dicere (inq̇t) ꝙ oē aial verum dicere nō album, idē eſt cū hoc dicere ꝙ oē aial non albū eſt. Nā veꝝ inq̇t cui eſt ſil'r ordinatū.i. ęquiualent hęc inter ſe, quare inter ſe viciſſim mutant̃ ⁊ ſeſe inferūt, ⁊ ponit pro hoc eſt veꝝ oia hō aial eſt, oīs homo veꝝ dicere ꝙ aial eſt ꝙ ęquiualet illud eſt verū. Oſtēdit ex hoc eſſe negationē ipſi addēdam eſſe, ⁊ non aliter fieri negationem, niſi eidem negatio coordinaretur, ceu ⁊ hoc eſt. Huius verum dicere albū, negatio eſt hęc nō verū dicere album, non tñ veꝝ dicere non album, ceu cū huius eſt album hęc non eſt albū negatio non hęc eſt non album.

❡ Sed de eo, quodcūq̨ ſit albū, verū eſt dicere albū, ſiue non albū idē modus. Cōſtructiue enim ambo ꝑ primā monſtrant̃ figurā: verū enim ⁊ eſſe ſil'r ordinant̃: eius enim qḋ eſt verū dicere albū, non hoc qḋ eſt verū dicere non albū negatio/ſed non verū dicere albū.

❡ Nam ſi oſtenſum eſt ꝙ affirmatio eſt, ⁊ eſt vl'e, ⁊ vl'e affirmatiuū in prima figura ſolum oſtenditur, ambabus ꝓpoſitionibus exiſtētibus affirmatiuis profecto in hoc reſoluendum eſt tale problema.

❡ Si itaq̨ verum eſt dicere, quodcūq̨ ſit homo, muſicuꝫ eſſe/aut non muſicū eſſe, quodcūq̨ ſit aial accipiendū aut eſſe muſicuꝫ, aut eſſe non muſicum, ⁊ oſtenſum eſt.

❡ Exemplum ponit quō cōcluderetur tale problema, dico.ſ. affirmatiuuꝫ vl'e ſimplex ⁊ ex tranſpoſitione, ꝙ ⁊ ſic de medio maior prędicari dꝫ, ceu etiaꝫ de minore, ceu ꝙ oīs homo muſicus, omnis homo animal, omne aial muſicū, igit̃ oīs homo muſicus, rurſus qꝛ oīs homo nō muſicus omnis homo animal, omne animal non muſicum, igitur omnis homo non muſicus.

❡ Non eſſe aūt muſicū qḋcūq̨ ſit hō deſtructiue monſtratur ſm̃ dictos modos tres.

❡ Negationeꝫ poſuit ex tranſpoſitione, dico.ſ. nullus homo non muſicus. Hęc igitur inquit monſtrāda ſunt per tres dictos modos. Hi autēꝫ ſunt, quando ſecundus primę figurę ⁊ duo primi ſecundę. Nam per hos ſolos vniuerſale negatiuum oſtenditur.

❡ Simpl'r autē qñ ſic ſe habēt a/ ⁊ b/ vt ſimul quidē eidem non cōtingant: omni autē ex neceſſitate alterū: ⁊ rurſus c/ad d/ conſimil'r: ſequit̃ autēꝫ ex c/a/ ⁊ non conuertit̃: ⁊ ex b/d/ ſequet̃ ⁊ non conuertetur: ⁊ a/ ⁊ d/ contingunt eidē: b/ ꝟo ⁊ c/ non cōtingunt. Primum igit̃ ꝙ ex b/ ſequit̃ d/ hinc manifeſtū: qm̃ eniꝫ ex c/ d/ alterum ex neceſſitate omni: cui autē b/ non contingit c/ eo ꝙ ſimul infert a, a/ ꝟo ⁊ b/ non contingunt eidem, planū ꝙ d/ ſequetur. Rurſus qm̃ c/ nō cōuertitur cum a, omni aūt c/ aut d/ contingit a/ ⁊ d/ eidem ineſſe, b/ vero ⁊ c/ nō

contingit

cõtingit eo φ a/cõſequit̃ ex c/accidit enim qđ dã impoſſe: manifeſtũ igitur φ neqȝ b/cum d/ cõuertit̃, qm̃ accidit ſimul d/ τ a/ineſſe.

℄ Rurſus repetit quę dicta ſunt de illatione ꝓpoſitionũ ſimpliciũ τ eaȝ ex tranſpõne, naȝ qȝ ſuperius in quadaȝ mã exercuit ſermonẽ accipiendo lignũ album τ lignum non albũ, hic vliorẽ efficiens demonſtrationẽ producit illationeȝ in elementis. Accipit igitur rurſus duas oppoſitiones ſimplicem.ſ. τ illam ex tranſpoſitione, vnaȝ quidem contradictionem a/b, alteram autem c/d/quia igitur ex affirmationibus negationes ſequũtur τ non conuertũtur, τ quod nequeunt affirmatiuę ſimul verificari, τ negationes poſſunt vult oſtendere, τ ponit igitur c/b/affirmationes, aliam ſimplicem, τ aliam ex tranſpoſitione, τ reliquas d/dico, τ a/harum negationes.

Cum viſus ſit tribus ſuppoſitionibus reliquas oſtendit, vnã quidẽ φ ꝯdictorię opponunt̃ a/τ b/τ etiã c/τ d. Scđa autẽ φ neceſſe omni a/ineſſe vel b/τ rurſus omni ex neceſſitate, vel c/vel d. Naȝ talis eſt cõtradictio. Tertia ſuppoſitio φ ipſuȝ e/ſequit̃ a/τ non cõuertitur, dico.ſ. φ nõ ſequit̃ ipſuȝ a/e. His ſuppoſitis oſtẽdit alteras tres, vnã quidem φ ex b/ipſum d/ſequitur τ non conuertitur, τ φ c/τ b/quę ſupponũtur affirmationes nunq̃ de eodem ſimul verificant̃, τ φ a/d/ideſt negationes cõtingit de eodem ſimul verificari, propoſita igitur hęc ſunt, primum aũt oſtendit, φ ex b/ipſo ſeqtur d/eodẽ modo. Nam quia ſupponitur φ horũ c/d/alterũ omni ex neceſſitate inerit, qȝ cõtradictorię opponi niſi inerit ipſi b/ipſum d/neceſſe eſt certe c/ineſſe, ſed ſi c/inerit ipſi b/τ ſupponit̃ ſequi a/ex ipſo c/ideſt cui ineſt c/eidẽ ineſt a, ſed ipſi b/ineſt c, igitur a/inerit ipſi b/cui igitur b/eidem etiam a/qđ eſt impoſſibile, qȝ cõtradictorię opponũtur, τ ĩpoſſibile ſequutũ eſt, qȝ ſupponebatur ipſi b/ineſſe c. Si ergo hoc falſuȝ, verũ erit, certe ipſi b/ineſſe d. Nam ſupponebatur ex neceſſitate omni, vel c/vel d/ſic igitur oſtendit φ ex b/ſeqitur d, cõſequẽs autem erat ſtatim oſtẽdere φ non cõuertitur, ideſt non cui ineſt d/eidẽ etiam b, ſed qȝ ad oſtẽſionẽ huius oſtendebatur φ a/d/contingit eidẽ adeſſe. Naȝ qȝ ſupponitur φ non cõuertitur c/ad ipſum a/ideſt non in quibus a/oĩno, τ c/ſi acciperẽtur hęc in quibus a/ineſt, τ c/non ineſt, qȝ de omni vel c/vel d, non ineſt autẽ c/cui ipſum a/ineſt, igitur ipſum d/inerit ipſi a/igitur a/d/contingit eidem non eſſe. Deinde ſtatim copulat, τ φ c/τ b/ non contingit eidẽ, nam ſi cui b/eideȝ etiã c/qȝ cui c/eidẽ etiam ipſum a, nam ſupponitur ex ipſo e/ſequi a/cui igit̃ b/eidem etiaȝ a/cõtradictio φ eſt impoſſibile, igitur nulli eidem ipſum c/τ b/inerit. His autem oſtenſis oſtendit φ nõ cõuertitur b/cum ipſo d, nam hoc relinquitur, dico ſcilicet φ non in quibus ipſum d/prorſus in eiſdem τ b/ qȝ oſtenſum eſt φ in quo ipſum d/in his contingit etiam ipſum a. nam ſi in quibus a/in his etiam d/contingit, τ in quibus d/in his oĩno, τ b/igitur in quibus a/in his etiã ipſum b/qđ eſt impoſſibile. nam cõtradictorię opponunt̃, igitur nõ ſequetur ex ipſo d/b. Sed ad verba (ſimpliciter autẽ quãdo ſic ſe habet a/τ b/vt ſimul quidẽ eidem non contingant, omni autẽ ex neceſſitate alterũ τ rurſus c/ad d/cõſimiliter.) Primę duę ſuppoſitiones φ ꝯtradictorię opponuntur a/τ b/τ adhuc e/τ d/τ qđ omni ex neceſſitate alterum contradictionis vtriuſq̧. Equidẽ ſeqtur ex ipſo e/a/τ non cõuertitur. Tertia ſuppoſitio φ ex b/ſequetur d/τ non conuertitur, τ a/τ d/contingunt eidẽ, τ b/τ e/non contingunt reliquas tres prius inuulgauit quas vult oſtẽdere. Si autẽ aliquis inſtat contra tertiã ſuppoſitionem dico.ſ. vnde apparet φ ſequitur ex ipſo e/ipſum a/τ non conuertitur. Sciat φ ſi acciperetur aliqua materia ex ipſa euidẽtia probabilis vt poſuimus ſuperioribus exẽplis, cętera contextus verba ſunt plana.

℄ Accidit aũt qñqȝ τ in tali terminoȝ ordine decipi/eo φ non recte accipiuntur oppoſita/ quoȝ alterũ neceſſe eſt omni ineſſe: quemadmodũ ſi a/ τ b/nõ cõtingũt ſimul eidẽ: neceſſe autẽ alteȝ ineſſe cui non alterũ: τ rurſus c/τ d/conſimilr̃: ex quo autẽ omni c/ſequatur a: accidet enim cui d/ipſum b/ineſſe ex neceſſitate: qđ eſt falſum: ſit eniȝ accepta negatio coȝ

quę a/b/quę eſt in quo z:⁊ rurſus eorũ q̃ c/d/ quę eſt in quo b:neceſſe igitur oĩ, aut a/aut z/ aut enim dictionẽ,aut negationem: ⁊ iterum vel c/vel b/dictio nãq; ⁊ negatio.

¶ Quoniam oſtendit ꝙ illatio propoſitionũ ſimpliciũ ⁊ ꝓpoſitionũ ex trãſpoſitione conuerſo modo ſe habet, dico.ſ.ꝙ ex ſimplici affirmatione negatio ex trãſpoſitione ſeq̃tur,⁊ ecõtra ex affirmatione ſimplex negatio , ⁊ ꝙ non vno ⁊ eodem ordine ille ex tranſpoſitione ſequũtur ſimplices,vel ſimplices ex his ex tranſpoſitione,vbi quibuſdã poteſt accidere aliqua deceptio per quã videretur contingere eodẽ ordine non ſolum ex ipſo c/a ſequi,ſed etiam ex ipſo d/ ipſum b, ponit igitur ⁊ nititur tanq̃ per omnia oſtendere verum eſſe ſermonẽ de illatione, ⁊ per quę ipſum per ſe oſtenſum eſt,⁊ per quę rationes probãtes contrarium confutantur. Accidit autez (inquit)talis deceptio niſi pulchre accepta fuerint oppoſita,ceu ſiquis cenſeret ꝙ contingit ipſius a/⁊ ipſius b/vnam negationẽ eſſe ⁊ hanc eſſe z/⁊ cõiter ambabus ⁊ ſeorſum vtraq;,ceu ſit b/eſt bonũ, ⁊ a/non eſt bonũ,⁊ harũ ambarum ſupponatur vna eſſe negatio z/hęc.ſ. non eſt bonum,neq; non eſt non bonuz. Rurſus ipſius c/⁊ d/dico.ſ.huius eſt non bonum,⁊ non eſt non bonum negatio th,⁊ illud neq; ratio eſt non bonum/neq; eſt non bonum.

a	Non eſt bonum	b	Eſt bonum
c	Eſt non bonum	d	Non eſt non bonum.

Sequitur ſimplex ex ipſa ex tranſpoſitione.

z	Neq; eſt bonum	Neq; non eſt bonum
th	Neq; nõ eſt non bonum	Neq; eſt non bonum.

Ex tranſpoſitione ſimplex ambabus negationibus.

¶ His igitur ſic ſe habentibus demonſtrabitur ꝙ vt ex ipſo c/ſequitur a/ſic ex ipſo d/ſequitur b. Nam quia z/negatio eſt ipſius a/in omni autẽ vel a/vel z/per eadẽ oportet in omni vel c/vel th.Nam negatio ipſius c/ipſum th, ſupponitur autẽ ꝙ cui ipſum c/ineſt, hoc omni accidit a. Neceſſe omnino ⁊ cui z/eidem omni ipſum th/ineſſe, nã quia in omni,vel th/vel c/vel non th/ineſt huic, cui ineſt z/ipſum c/inerit,ſed ſi cui z/huic etiã c/⁊ cui c/eidẽ ſubijcitur a/igiẽ cui z/eidẽ etiã a/inerit ꝙ eſt impoſſibile,nam contradictio eſt a/z.Si ergo cui z/eidem c/non contingit, certe neceſſe eſt ipſuz th/q: in omni vel c/vel th. Rurſus quia z/contradictio eſt ipſius b/igitur omni vel b/vel z/ per eadem autem in omni vel d/vel th,oſtenſum autem eſt ꝙ cui z/eidem etiam th,igitur cui d/eidem etiam b,nã ſi cui d/eidem non inerit b/quia in omni vel b/vel b/ cui igitur d/eidem z/inerit, ſed cui z/ineſt,eidem oſtẽſum eſt etiam th/ineſſe,cui igitur d/eidem etiã th/inerit contradictio ꝙ eſt impoſſibile,non igitur cui d/eidem etiam z,relinquitur igitur b/ſi ergo cui d/eidẽ etiaz b/ ⁊ ſupponitur cui c/eidem etiã a/igiẽ ſm vnum ⁊ eundem ordinem vel ex ſimplicibus ſequẽtur iſte ex trãſpoſitione , vel ex illis ex trãſpoſitione ſequẽtur ſimplices. At contrariũ oſtendebatur prius. Modus igitur deceptionis talis eſt. Accideret autẽ q: male aſſumptum eſt z/eſſe negationẽ huius a/⁊ b/ſimiliter,⁊ th/huius c/⁊ d. Nam falſum ꝙ in omni vel a/vel z/⁊ rurſus vel b/vel z/ſimilr ⁊ in ipſis c/d/th, nã huius eſt bonum ꝙ erat b/negatio eſt non eſt bonuz, nõ tamen neq; bonum eſt,neq; non eſt bonuz, nam impoſſibile eſt aliquid ꝙ neq; bonum eſt neq; non eſt bonus, ſed omnino alterum neceſſe eſt,ſimiliter autẽ neq; ipſius a/ꝙ erat non eſt bonum negatio eſt z/neq; huius bonuz eſt neq; non eſt bonũ,nam ſimul cõphenditur cum ipſo z/ipſum a,nam non eſt bonum idem eſt huic/neq; bonum eſt , ſimiliter autẽ neq; th/negatio demonſtrabitur, vel huius c/ vel huius d. Hoc autem conceſſo deceptio procederet,quare cum non vniuerſaliter accipiantur oppoſita dico.ſ.affirmationẽ ⁊ negationem oppoſitas contradictorię factus eſt error,(Quia oppoſita non accipiũtur recte, quarũ alterũ neceſſe eſt ineſſe)ideſt cõtradictorię oppoſita. Naz in his ſolis oppoſitis neceſſe de omnibus,⁊ non cõibus alterũ eſſe verum ⁊ alterũ falſum , ceu ſi a/⁊ b/non cõtingant ſimul eidem. Repetit tres ſuppoſitiones a principio quibus ſuppoſitis oſtendebatur dicta ꝓpoſitionũ ſana illatio eſſe,deinde his ſuppoſitionibus connectit deinceps falſam ſuppoſitionẽ ⁊ deceptio fit.

¶ Et cui c/omni/ſuppoſitum fuit a.

¶ Vna erat hęc ſuppoſitio ex acceptis a principio.

¶ Quare b/cui omni z. Rurſus quoniam eorum quę z/b/omni alterum , ⁊ eorum quę b/ d/conſimiliter.

¶ Et diximus quõ,q: neceſſe omni vel th/vel c,non contingere autem c/ipſi z/q: a/ſecum ſimul infert.

¶ Sequitur autem ex z/b/⁊ ex d/ſequetur b/ hoc eniz ſcimus:ſi igitur ex c/a/⁊ ex d/b,hoc autem falſum:ecõuerſo enim erat in ſic ſe habentibus conſequentia.

¶ Si enim de omni vel b/vel z/nõ ſequitur autem ex ipſo d,b/ipſum z/ſequetur,ſed impoſſibile, nam ſecum infert th/q: oſtenſum eſt ꝙ ex ipſo z/ſequitur th/quare ſi nõ cõtingeret ex ipſo d/ſequi z/⁊ b/ſequetur ex neceſſitate , ſed oſtenſum prius falſum eſſe tale. Non eniz ſequebatur ex ipſo d/b.Quę igitur ſit huius falſitatis cauſa induxit.

¶ Non enim fortaſſe neceſſarium omni a/aut z/neq; z/aut b,nõ enim z/eſt negatio ipſius a.

¶ Ideſt male aſſumptuz eſt ꝙ z/negatio ſit vtriuſq;, dico ſcilicet huius a/⁊ b/deinde hęc in materia oſtendit.

¶ Nam boni negatio non bonum:non eſt aũt idem nõ bonum ei / qđ eſt neq; bonum neq; non bonum. Similiter autem ⁊ in c/d/negationes enim acceptę duę ſunt.

¶ Ideſt huius eſt bonum , illud non eſt bonum, ⁊ z/erat neq; bonum eſt,neq; non eſt bonum, ſi ergo negatio eſt huius eſt bonum illud non eſt bonuz, ⁊ non idem eſt nõ eſt bonum,cum hoc neq; bonum eſt,neq; non eſt bonũ, nõ igitur negatio huius a/z. Similiter autez ⁊ in reliquis iam prędiximus.

¶ Primi libri Priorum Reſolutiuorum Ariſtotelis, cuius Commentarium gręcum eſt Ioannis Grammatici, Guilelmo Dorotheo Veneto interprete. Finis.

COMMENTARIVM IOANNIS *Grámatici in Secundum librum Priorum Reſolutiuorum. Guilelmo Dorotheo Veneto interprete.*

IN quot igitur figuris / & per quales / & quot ꝓpõnes / & qñ / & quõ fit ſylls. Amplius autẽ in qualis aſpiciẽdũ deſtruẽti ac ꝯſtruẽti, & quõ opꝫ querere de ꝓpoſito ſcḋm qualẽcũqꝫ methodũ. Amplius autem per qualẽ viaꝫ accipiemus principia de ſingulis / iam tranſegimus.

HVIVS tractationis intẽtio ſcḋm Alexandrũ eſt dicere ea quę reſtant primi libri, quę ſunt hęc ꝙ ex falſis verũ cõcludiẽ, & ꝙ ex veris verum. Sed ſcḋm eos qui exactius dicũt hęc eſt intentio, qꝛ in primo libro formã ſyllõrũ dixit, in hoc materiã inquit, forma aũt erat cõcluſio, & mãę ꝓpões, & hęc eſt intẽtio. In prohemio itaqꝫ repetit ea q̃ dicta ſunt in p̈ libro, qꝛ oſtẽdimus in quot figuris fiũt ſyllogiſmi. Nam in tribus & ꝑ quas ꝓpões, vꝫ. in prima figura maiore vl̃i exiſtente & minori affirmatiua, & in ſcḋa maiore vl̃i & minori exiſtẽte diſſimili figura ſcḋm qualitatẽ. Sed in tertia minori exiſtẽte affirmatiua, per quot, qꝛ ad minimũ duabus eſt opus. Et qñ & quõ. Hęc quidem prius dicta ſunt in p̈ma ſectione primi libri, & in ſcḋa ſectione dictũ eſt quõ opꝫ probare, qꝛ debemus accipere p̈dicata ſubiecti, aliena, & in tertia ſectione de reſolutiõe dixit, ꝙ qua methodo victes debemus redire ad principia ſyllõꝝ. Hęc igiẽ dicta ſunt in p̈ libro. Inquit igiẽ figuris & ꝑ q̃les, qꝛ de mã ſyllõꝝ dicturus eſt, is liber erit nobis vtilis ad tractandũ de locis argumentoꝝ, vt etiã primus vtilis eſt ad demõſtationẽ, & ſicut ille ꝯfert demõſtationi, ſic ẽt iſte ad tractãda loca & ſedes argumẽtoꝝ iuuat.

¶ Sed qñ aliȷ̃ ſyllõꝝ vl̃es ſunt, aliȷ̃ ſcḋm partẽ, vl̃es oẽs ſemꝑ plura ratiocinanẽ, ex iȷs ꝟo q in parte / affirmatiui quidẽ plura: negatiui aũt cõcluſionẽ ſolã: alię nãqꝫ ꝓpões cõuertunẽ, priuatiuã ꝟo non cõuertiẽ. Concluſio aũt aliquid de aliquo eſt: quare aliȷ quideꝫ ſyllĩ plura rõcinanẽ, queadmodũ ſi a / monſtratuꝫ eſt oi b / aut alicui: & b / alicui a / neceſſariũ ineſſe, & ſi a / nulli b / & b / nulli a. Hoc aũt diuerſuꝫ a precedenti. Si ꝟo alicui nõ inſit / nõ neceſſe & b / alicui a / non ineſſe. Contingit enim oi ineſſe. Hęc itaqꝫ cõis omniũ cauſa & eoꝝ qui vniuerſaliter & eorum qui ſcḋm partem.

¶ Hic expleuerat prohemiũ, & in his vult ſignificare ꝙ vles ſyllĩ affirmatiui & negatiui & ſoli particulares affirmatiui plus rõcinanẽ, ſed particulares negat ui non amplius, cur? qꝛ vl̃ia problemata cũ particularibus cõuertũtur, & particularis in ſeipſis dico. ſ. affirmatiua, ſilr etiam negatiua vl̃is in ſeipſis, ſed particulare negatiuũ / nec cũ alio / nec in ſeipſo. Cõcluſionẽ inquit definitã eſſe, naꝫ h̃ indicat ꝑ hęc dicit aliqḋ de aliquo, ne quis exiſtimet fruſtra hęc dici, qꝛ plures ſunt ſyllĩ q̃ꝫ in tribus problematibus, inqt ꝙ cõcluſio in vnoquoqꝫ eſt definita, ne quis dicat a / alicui c / & c / alicui a / ĩdẽ ſunt & non ſunt plures orões, dicimus ꝙ vnaquęqꝫ eſt definita, & vnaquęqꝫ eſt aliquid de aliquo. Naꝫ alterũ eſt facere ſubſtantiã c / & p̈dicatũ a / & alterũ ſubiectũ a / & pdicatũ c / ideo & ipſe plane dicens de vl̃i negatiua, qḋ ſi nulli a / prius b / & a / nulli b / hoc inquit alteꝝ eſſe a priore, nã ex neceſſitate alteꝝ eſt, nam ꝙ erat prius habuit p̈dicatũ a / & ſubiectũ b. Scḋm ꝟo habuit p̈dicatũ b / & ſubiectũ a / quare hę orões ſunt inter ſe diuerſę. Sed quõ plures cõcluſiones cõcludunẽ conſiderandũ eſt, vt totũ ſit de vl̃i affirmatiuo, ceu ſi a / forte oi c / & c / omni b / & a / igiẽ omni b / & b / alicui a, ſimilr de particulari affirmatiuo. Naꝫ ſi a / omni c / & c / alicui b, igitur a / alicui b, igitur & b / alicui a / quare plures ſunt ſyllĩ. Similiter ẽt de vl̃i negatiuo, qꝛ a / nulli b, & b / nulli a / & in particulari negatiuo nõ, qꝛ non ꝯtingit cõuerti, proinde neqꝫ plures fiunt ſyllĩ. Concluſio aũt dicit aliqḋ de aliquo, qꝛ vnaquęqꝫ eſt definita ex cõuerſione ſcã, ſi aũt vnaquęqꝫ definita, profecto alter eſt ſyllũs, nam illud aliquid de aliquo idem indicat, ꝙ hoc vnaquęqꝫ definita eſt.

¶ Eſt autem de vl̃ibus & aliter dicere: quęcũqꝫ enim aut ſub medio ſunt / aut ſub cõcluſione / oĩum erit idem ſyllũs: ſi hęc in medio / illa in concluſione poſita fuerint.

¶ Sic igiẽ ex facta cõuerſione oſtẽſũ ſunt facti eſſe plures ſyllĩ. Sed eſt ẽt alr dicere ꝙ plures fiũt ſyllĩ ex ipſo de oi & nullo ceu in exẽplo declarationis cã. Subã oi aĩali, aĩal oi hoĩ, ſubã oi hoĩ, qꝛ de oi hoĩe p̈dicaẽ aĩal, iccirco & de Socrate Platone, Alcibiade igitur & de his oĩbus ſubã, quare plures ſyllĩ ex ipſo de oi. Silr ex ipſo de nullo plures ſyllĩ fiũt, ceu inaĩatũ nulli aĩali, & aĩal oi hoĩ, igiẽ & Socrati, Platoni, igiẽ de his nõ di inaĩatũ, & ſic ex ipſo de oi & ex ipſo de nullo plures fiunt ſyllĩ, nõ ſolũ aũt in his ſꝫ ẽt in medio termino, ceu ꝙ aĩal de equo, de hoĩe cane, igitur ſubã, quare ſilr erit ſyllũs non tñ idẽ. Etenĩꝫ hic eſt affirmatiuus & alter negatiuus. Dicit aũt (ſub ꝯcluſione.) debemus memoriter tenere ꝙ vocauit extremũ terminũ cõcluſionẽ, profecto tanq̃ꝫ illi extremũ vel ineſſe vel nõ ineſſe dicimus, idem ſyllogiſmum, pro ſimilis.

¶ Vt ſi a / b / concluſio per c / quęcunqꝫ ſub b / aut c / ſunt, neceſſe de omnibus dici a: ſi enim d / in toto b, b / ꝟo in a / & d / erit in a. Rurſus ſi e / in toto c, c / autẽ in a / & e / in a / erit: conſimiliter & ſi priuatiuus ſyllogiſmus.

¶ Idẽ exẽplũ, velut, in elementis aũt facit rõnẽ, vt inqt, ſi a / cõcluderet oi b / ꝑ c / & eſt d / pars ipſius b, igiẽ & partes predicantur, rurſus ſi omni c / ipſum a / & pars ipſius c / eſt e, & a / omni e / quare plures ſunt ſyllogiſmi.

¶ In ſecũda autem figura qḋ ſub cõcluſione ſolum erit ratiocinari: veluti ſi a / nulli b, c / aũt omni, concluſio ꝙ b / nulli c, ſi igitur d / ſub c / eſt planum ꝙ b / non ineſt ipſi, iȷs ꝟo quę ſub a / ꝙ non ineſt, non manifeſtũ per ſyllĩm, atqui non ineſt ipſi e / ſi eſt ſub a / ſed b / quideꝫ ineſſe nulli e / monſtratum eſt per ſyllĩm: ipſi ꝟo nõ ineſſe indemonſtratum ſumptum eſt.

¶ In prima figura vt demõſtrauimus plures ſyll'i eẽ oſtẽdunt̃ ex ipſo de oĩ, ſed in ſcða figura ſic oſtẽdi non pñt. Nã ſi a/nulli b/ꝛ e/oĩ ↄcluſio eſt ꝙ b/nulli c, eſt aũt pars ipſius c/ipſum d. Planũ aũt eſt ꝙ enã ipſi d/non ineſt b/ ſi ſ'o e/pars ipſius a/nõ p3 ſi b/non ineſt c. Niſi igit̃ fiat ↄuerſio. Si eni3 a/nulli b/ꝛ ipm b/nulli a/ꝛ ſic p3 ꝙ neq3 partibus ipſius a/ineſt, ſi autem non fiebat cõuerſio non planum fiebat ꝙ b/non ineſt ipſi e.

¶ Quare non ꝓpter ſyll'm accidit b/ nõ ineſſe ipſi e. In his ſ'o quę ſunt in parte coꝛu3 quidem quę ſub cõcluſione ſunt non erit neceſſarium: non enim fit ſyllogiſmus.

¶ Non per ſyllogiſmũ primũ, q2 per cõuerſiones oſtẽdit̃ ꝙ b/ipſi e/non ineſt, q2 e/eſt pars ipſius a.

¶ Qñ hęc accepta fuerit in parte: coꝝ ſ'o quę ſub medio erit oĩu3, ꝑterq3 ꝙ non per ſyll'm.

¶ Quia ↄcludemus particulare affirmatiuũ, aliqua entis ſub medio pñt oſtẽdi per ipſum de oĩ, ꝛ aliqua ſub extremo termino non pñt, q2 inuenit̃ maioꝛ particularis ꝛ in p̃ª figura aſſyllogiſtica, ceu ſi a/alicui c/ꝛ pars ipſius c/ipſum e/quare ipſum c/alicui e/ꝛ a/alicui c/ꝛ inuenitur maioꝛ particularis ꝛ aſſyllogiſtica in prima figura, pñt autẽ oſtẽdi aliqua exñtia ſub medio termino ꝑ ipm de oĩ, ceu ſi a/oĩ b/ꝛ d/eſt pars ipſius b, quare ꝛ a/oĩ d/quare rebus quę ſunt ad mediũ terminum ineſt extremũ, ꝛ rebus quę ſunt ſub extremo non poteſt oſtendi ꝙ ineſt.

¶ Ut ſi a/omni b, b/ſ'o alicui c, eius enim qð ſub c/poſitũ eſt non erit ſyll's: eius ſ'o qð ſub b/erit: ſed non propter antea factum.

¶ Exiſtentibus ſub c/extremo non fit ſyllogiſmus, quia ineſt extremum, ſed nõnullis exiſtẽtibus ſub b/fit q2 maioꝛ vniuerſalis ſeruatur.

¶ Conſimiliter autem ꝛ in alijs figuris: eius eni3 qð ſub concluſione non erit: alterius ſ'o erit/ꝑterq3 ꝙ non ꝓpter ſyll'm: ſed quẽadmodum ꝛ in vl'ibus ex indemonſtrabili propoſitione quę ſub medio erunt mõſtrabant̃: quare neq3 ibi erit, aut ꝛ in his.

¶ Et in alijs figuris inquit hoc eſt oſtẽdendũ ꝙ extremũ medio ꝛ partibus ineſt, ceu in ꝓpõnibus vl'ibus, vel qa poteſt oſtendi & de extremo termino, ceu in particularibus cõcluſionibus. Sed vl'em enũciatione dicit vt vbiq3 fit. Nã ſi non erit ꝛ in his particularibus ſyll's ſecundę figurę ꝛ tertię, neq3 i particularibus p̃mę erit, neq3 in particularibus affirmatiuis erit. Neq3 poteſt oſtẽdi pars ipſiꝰ c, ideſt e/ꝙ ineſt extremo, vt pro c/accipio e.

¶ DE EO QVOD EST EX FALSIS RATIOCINARI.

Eſt itaq3 ita ſe habere / vt verę ſint ꝓpoſitiones per quas ſyllogiſmus, eſt autẽ vt falſę, eſt ſ'o vt hęc quidẽ vera, illa autem falſa. Cęterum concluſio aut vera aut falſa ex neceſſitate, ex veris igit̃ non eſt falſum ratiocinari, ex falſis autem eſt verum. pręterq3 ꝙ non propter quid ſed quia, eius enim quod eſt propter quid nõ eſt ex falſis ſyllogiſmus, ob quam ſ'o cauſa3 in ſequentibus dicetur.

¶ Vult oſtẽdere hic Ariſt. quo ex ꝓpõnibus ↄcludantur cõcluſiones. Etenim propõnes vel ambę verę/vel ambę falſę, vel altera vera, et altera falſa, ꝛ ſi ambę verę, vera & cõcluſio, ſi aũt ambę falſę, aliqñ vera, aliqñ falſa, ſi aũt ad aliqd falſum, ſi maioꝛ falſa ꝛ minoꝛ vera, cõcluſio falſa, ſi ſ'o maioꝛ vera ꝛ minoꝛ falſa ↄcluſio vera. Dicit igitur qð ſi ex ambabus falſis eſt concludere in ſyll'o veras cõcluſiones, ſed huius q2 ſyll's non huius ꝑp quid, nã ſcire op3 ꝙ ſi verę ſunt ꝓpões medius terminus h3 cauſam per quã cõnectit extremũ extremo, nam per mediu3 terminũ extremũ de extremo oſtẽditur, ꝛ eſt ſyll's ꝓpter qd, ſi autẽ falſę ſunt ꝓpões, ꝛ vera cõcluſio idipſum ſolum cõcludit̃ ꝙ extremum extremo ineſt ꝛ ſolum quia. nam neq3 cãm h3 medius terminus in falſis ꝓpõnibus, q2 extremũ extremo cõnectitur, quare differt vera cõcluſio, ꝛ illud ex veris ꝓpõnibus cõcluſione vera, ꝛ illud ex falſis, q2 vera ex veris h3 ſyll'm ꝑp quid ꝛ vera ex falſis ſolum, q2 dicit igit̃ primũ de ea quę eſt ex veris ꝓpoſitionibus ꝙ non cõtingit falſum cõcludi, ſed oĩno verũ. Scire autẽ oportet ꝙ verum vocauit ens, ꝛ falſum non ens; ꝛ ens verum ꝛ non ens falſum.

¶ Primũ ergo ꝙ ex veris non poſſumus falſum ratiocinari, hinc manifeſtũ, ſi enim a/exiſtente neceſſe eſt b/eſſe, b/non exiſtẽte, neceſſe eſt a/non eſſe. Sed igitur veru3 eſt a neceſſe eſt b/verum eſſe, aut accidet ide3 ſimul eſſe ꝛ non eſſe, hoc autem impoſſibile.

¶ Volens oſtendere ꝙ ex veris ꝓpoſitionibus vera fit cõcluſio accipit propoſitionẽ talem quãdam accipit a/ vt duas ꝓpoſitiones veras, ꝛ cõcluſione3 b/ꝛ dicit ſic, ſi neceſſe eſt b/non exiſtẽte neq3 a/eſſe, igitur neceſſe eſt etia3 a/exiſtente, ꝛ b/eſſe, ſi autẽ dicis ꝙ a/exiſtẽte, ipſum b/nõ eſt, idẽ eſt ꝛ non eſt ꝙ eſt abſurdum, nam diximus ꝙ verum ens vocat ꝛ falſum nõ ens, igitur ex neceſſitate a/exiſtẽte b/ſequitur, ens erit b/vt verũ, ſi autẽ dicis ꝙ non verum, ſed falſum eſt, erit non ens, ꝙ eſt abſurdum idem ꝛ ens ꝛ non ens dicit.

¶ Non autẽ quoniã poſitus eſt a/vnus terminus exiſtimetur contingere vno aliquo exiſtẽte ex neceſſitate aliquid accidere, non eni3 poſſibile, qð enim accidit ex neceſſitate/concluſio eſt, per quę autẽ hoc fit minima/tres termini, bina ſ'o interualla ꝛ propoſitiones.

¶ Quia accepit a/vt vnũ terminũ, ꝛ b/vt concluſionẽ verã inquit ne exiſtimes ꝙ a/ſit vnus terminus ꝛ ꝙ ex vno termino cõcluſum ſit b. Nam falſum eſt, nõ enim ex vno termino aliquid ↄcluditur, ſed ex tribus terminis ꝛ duabus propoſitionibus aſſumptum eſt.

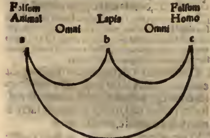
¶ Si itaq3 veꝝ eſt cui b/ineſt, ipm a/oĩ, cui autẽ c/ipm b/cui c/neceſſe eſt a/ineſſe, ꝛ nõ põt hoc falſu3 eẽ, ſimul eni3 inerit idẽ ꝛ nõ inerit, a/igitur tanq3 vnũ ponit̃ duę ꝓpões ſimul acceptę. Conſilr aũt ꝛ in priuatiuis ſe habet, non enim eſt ex veris monſtrare falſum.

¶ Oſtẽdit aũt poſitione ꝙ a/pro duabus ꝓpõnibus ſumpta eſt ꝛ tribus terminis, ſimul aũt qð ex veris veꝝ ↄcludit̃, nam ſi neceſſe a/ineſſe ipſi b, ꝛ b/ipſi c, igitur ꝛ a/ipſi c/quare verum ꝛ ens cõcluſio. Si aũt aliquis dicet hoc falſum, idem ens ꝛ non ens ꝙ eſt abſurdum. Similiter ꝛ in negatiuis eſt verum ex veris oſtendere.

¶ Ex

¶ Ex falſis autẽ verũ eſt ratiocinari ⁊ vtriſq; ꝓpoſitionibus exiſtentibus falſis ⁊ vna, hac aũt non vtralibet/ſed ſcđa, ſi totã accipiat falſam, ſi vo non tota accipiatur/eſt vtralibet.

¶ Cum dixerit de his quę fiunt ⁊ cõcludũtur ex ꝓpõnibus veris, nũc de cõcluſis ex falſis, ⁊ dicit quãdo falſa cõcludit, ⁊ quãdo vera. Ex falſis itaq; ꝓpõnibus cõcludẽtibus in pma figura ſyll'z, vel ex ambab⁹ falſis, vel altera ſola, ⁊ ſi ambabus falſis, vel ambabus totis falſis exiſtẽtibus ⁊ cõcludunt duę cõiugationes affirmatiuę ⁊ negatiuę, vel ambab⁹ ꝓpõnibus, ꝙ quo ad aliqđ exñtibus falſis, ⁊ alię duę fiũt ꝯiugatiões, vna affirmatiua ⁊ altera negatiua, vel altera tota falſa, ⁊ altera quoad aliqđ falſa. Et hoc dupľr, vel eniꝫ maior ađ aliqđ falſa, ⁊ minor tota falſa, ⁊ fiũt alię duę affirmatiua ⁊ negatiua, q̃re tandẽ habemus octo ꝯiugatiões, duę qdẽ ex totis falſis, duę autẽ ex ambabus quoad aliquid falſis. Et q̃tuor ex alia tota, ⁊ alia ſm aliqđ falſa. Sic ſi ex ambab⁹ falſis, ⁊ ex altera falſa, ⁊ altera vera, ⁊ hoc dupľr, vel eni maior falſa ⁊ minor vera, vel minor falſa ⁊ maior vera. Et ſi maior falſa, minor vera, vel tota falſa et facit duas ꝯiugatiões affirmatiuaꝫ ⁊ negatiuã. Vel ad aliqđ falſa, ⁊ facit alias duas, vnaꝫ affirmatiuã ⁊ vnã negatiuã. Si aũt maior vera ⁊ minor falſa, rurſus vel tota vera, ⁊ facit alias duas ꝯiugatiões, vel partim vera ⁊ facit alias duas affirmatiuã ⁊ negatiuã, q̃re fiũt oẽs.16. Has oſtẽdit Ariſto.lꝫ nõ omnes. Nã eas tota falſa, ⁊ partim falſa, q̃tuor ꝯiugationes nõ oſtẽdit tãq̃ manifeſtas ex aliqs, ⁊ dicit ꝙ ꝯcludũt verã ꝯnẽꝫ ſi ambę fuerint falſę. Si aũt maior falſa non cõcludit verũ ꝙ eſt mirabile, qñquidẽ ambabus ꝓpõnib⁹ falſis exñtib⁹ cõcludebat, ⁊ maiore exñte falſa non concluduntur.

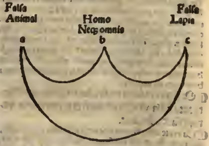
Omne Verum

¶ Sit enim a/toti c/inexiſtẽs, eorũ aũt quę b/ nulli neqꝫ b/ipſi c. Cõtingit autem hoc, vt lapidi nulli aial ⁊ lapis nulli homini. Si igitur acceptum fuerit a/omni b, ⁊ b/omni c, a/omni c/inerit, quare ex vtriſqꝫ falſis vera cõcluſio, omnis enim homo animal.

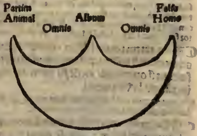
¶ Primũ dixit de ꝯiugatione ex ambabus totis falſis, ſꝫ totum vocat falſuꝫ, cuius ꝯtriuꝫ verum eſt, ceu ois hõ volatilis, ceu falſuꝫ, q2 cõtrariũ verum, nullus hõ volatilis eſt, ⁊ falſum ſm aliqđ vocat, cui ꝯdictorię oppoſitum eſt verũ, ceu ois hõ albus, hoc falſuꝫ eſt ſm aliqđ, q2 oppoſitũ ei ꝯdictorię eſt verum, illud.ſ. non ois hõ albus. dicit igit pmo de ꝯiugationibus ex ambab⁹ falſis. Naꝫ dicit, ſit ꝙ ꝯcluſio ſit a/omni c, ſint autẽ ꝓpões verę qdem vt negatiuę a/b, ⁊ b/c, falſę aũt vt affirmatiuę, vt ſint totę falſę, ceu a/omni b/ꝙ eſt falſuꝫ. Nã erat veruꝫ nulli eorum quę b/, ⁊ b/omni c/ꝙ eſt falſuꝫ. Nam verũ erat non omni, igit cõcluditur ꝙ a/omni c/ꝙ verũ eſt. Et cõſiderabim⁹ hic. Naꝫ q2 verę exñtes ꝓpões aſyllogiſticę fuerãt. Nã ambę negatiuę ⁊ cõcludebãt ois ⁊ nullus, ideo aſyllogiſticę ſunt, falſę aũt factę cõcluderent falſuꝫ. Naꝫ ſi verę ꝓpoſitiones exñtes aſyllogiſtica eẽt cõiugatio, ⁊ falſę exiſtentes ſyllogiſtica erit, ſed etiaꝫ hoc ſcire opꝫ, qđ ambabus exñtibus falſis nõ ſẽp ꝯcluſio vera, ſꝫ qñ exñs ſyllogiſtica talẽ ꝯcluſionẽ ꝯcluſit, ceu ſi aſyllogiſtica exñs cõiugatio cõcluſit affirmatiuum, ⁊ falſis mutatis in affirmatiuas cõcludet etiam affirmatiuum veruꝫ ex falſis, qñ autem ex veris propoſitionibus aſyllogiſtica exiſtẽs cõiugatio cõcluſit negatiuum tranſmutatis propoſitionib⁹ falſas concludent falſam cõcluſionem per quod nõ ſemper ex falſis verum, quia igitur nõ ſemper tãq̃ de terminis dictum accepit. Sit eni a/toti c/inexiſtẽs, ⁊ ipſi b/nulli ſic verę acceptę, ⁊ falſę ꝯtrario acceptę ꝑdicatiuę ⁊ negatiuę.

¶ Siḿr aũt ⁊ priuatiuũ, eſt eniꝫ a/⁊ b/nulli c/ ineſſe, a/tamen omni b, veluti ſi eiſdẽ acceptis terminis, mediũ poſitum fuerit homo, lapidi eniꝫ, ⁊ animal, ⁊ homo nulli ineſt, aial vo oi homini, quare ſi cui quideꝫ ineſt accipit nulli ineſſe, ex falſis vtriſqꝫ, vera erit concluſio.

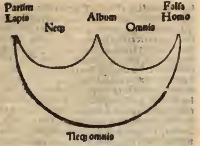
¶ Dixit de vna cõiugatione affirmatiua quę eſt ex totis falſis nũc de alia dicit negatiua ex totis falſis cõcludẽte verũ, ſi ergo exñtibus veris aial oi hoi, vt hõ nulli lapidi accipiamus ipſas falſas, ⁊ facimus ꝯnẽꝫ ſic verã aial nulli hoi, ecce tota falſa, ⁊ hõ oi lapidi, ecce tota falſa, ⁊ tamẽ animal nulli lapidi eſt veruꝫ. Ecce ⁊ hic veris exñtib⁹ ꝓpoſitionib⁹ falſa ⁊ aſyllogiſtica. ⁊ falſis fit ſyllogiſmus, quia eiſdem acceptis terminis. Eiſdem ſcilicet iam terminis dictis paulo ſuperius.

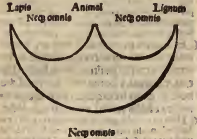

Neq; verum

Vera omnis

¶ Conſimiliter autẽ monſtrabitur ꝛ ſi ad ali-quid falſa vtraqz accepta fuerit.

¶ Dixit de duabus ↄiugationibus ex ambabus falſis, ꝛ debuit dicere ſtatiʒ de q̃tuor ↄiugatiõibus ex tota falſa, ꝛ partim falſa, quę ſunt ex ambabus falſis, ꝛ partim ſiue ſm aliqd falſis. Verũ ipſe ſilẽtio has trãſiens tãq̃ mani-feſtas ex aliis ↄiugationibus ꝙ ipſe verã ↄcluſionem cõ-cludunt. Dixit autẽ de ambabus falſis ſm aliqd ꝙ ↄclu-dit veram ↄ̃nem, ceu ſi acceperis aial omni albo, ecce fal-ſum ſm aliqd. Nã de coruo falſuʒ, ꝛ de cane verũ, albuʒ omni hoi, ꝛ hęc falſa ſm qd, ꝛ tamẽ aial omni homini, ſi-militer etiam de negatiua lapis nulli albo, album omni homini, ecce ambę falſę ſm aliquid, ꝛ tamen lapis nulli homini ꝙ eſt verum.

¶ Et ſi altera falſa poſita fuerit/prima exiſten-te tota falſa vt ipſa a/b/non erit concluſio ve-ra, ipſa ſcḋo b/c/erit.

¶ Cũ expleuiſſet ſmoneʒ de ambabꝰ falſis ſm aliquid, nũc proceſſit ad aliã diuiſionem dicẽtem aliã eſſe verã, ꝛ aliã falſam. Et hoc erat bifariã, etenĩʒ maior falſa ꝛ mi-nor vera, vel maior vera, ꝛ minor falſa, ꝛ ſi eſt maior fal-ſa, vel tota falſa, vel ſm qd falſa. Et inqt, ꝙ ſi erit minor tota falſa nõ ↄcludetur vera ↄcluſio, ſi autẽ fuerit hęc b/c/minor ꝓpoſito falſa concluditur. Rurſus ſi etiam ma-ior fuerit tota falſa, ↄcludit̃ falſa ſm qd vt oſtẽdemus.

¶ Dico autem totam falſam contrariaʒ, quẽ-admodum ſi nulli inexiſtens/ omni acceptuʒ fuit, aut ſi omni/nulli ineſſe, ſit enim a/b/nulli inexiſtens, b/ſcḋo c/omni.

¶ Qualem dicit totã falſaʒ hñtem ↄ̃riaʒ veram, ꝛ partim falſam habentem contradictorię oppoſitam.

¶ Si b/c/quideʒ ꝓpoſitionem verã accepero, a/b/auteʒ totã falſaʒ, ꝛ a/ineſſe omni b/impoſſi-bile ↄcluſionẽ verã eſſe, nulli eniʒ inerat eorũ q̃ c, ſi qdeʒ cui b/nulli ipſum a, b/ſcḋo omni c.

¶ Dixit primũ de ↄiugatione hñte maioreʒ totam fal-ſam, ꝛ minorẽ verã, ꝛ tãdem de affirmatiua dicit ꝙ ſi a/ vere nulli b/ineſt, deinde aſſumat̃ ꝙ ineſt omni tota fal-ſa eſt. Deinde ꝛ b/ex veritate omni c/nõ eſt verũ dicere, ꝙ ↄcluſio eſt vera, ceu inanimatũ nulli aiali verũ muta-uit in falſaʒ totam, ꝛ dixit inaiatum omni aiali, aial om-ni homini verũ, cõcluditur falſum ꝙ inanimatuʒ oi ho-mini. Sic vna cõiugatio affirmatiua ꝛ negatiua falſa eſt ſic aiatum nulli aiali qḋ eſt totum falſum, aial omni ho-mini, animatum nulli homini ꝙ falſum, ſic duę coniuga-tiones eędem habentes maiorem totam falſam nõ con-cludunt veram concluſionem.

¶ Conſil'r autem neqʒ ſi a/omni b/ineſt, ꝛ b/ ipſi c, accepta ſcḋo eſt b/c/ꝓpoſitio vera, a/b/au-tem falſa tota, ꝛ a/nulli eorũ, quibus b/con-cluſio falſa erit, omni enim c/inerit ipſum a/ſi quidem ipſum a/omni cui b, b/ſcḋo oi c. Pla-num igitur ꝙ ſi prima tota accipiatur falſa, ſi-ue affirmatiua, ſiue priuatiua, altera autẽ ve-ra non fit vera concluſio.

¶ Rurſus vt faciat negatiuã ↄiugationẽ falſaʒ accipit ne-gatiuam falſam propoſitionem maioreʒ, vt ſit a/nulli b/ ꝙ eſt falſum. Nã omni animali ineſt animatum.

¶ Quũ ſcḋo nõ tota accipit̃ falſa erit, ſi enim a/ ineſt oi c, alicui autẽ b, b/ſcḋo omni c/vt aial ci-gno quidẽ omni, albo autẽ alicui, albũ ſcḋo oi cigno, ſi acceptum fuerit a/omni b/, ꝛ b/omni c/inerit vere, omnis eniʒ cignus animal.

¶ Si fuerit maior tota falſa nõ ↄcludit̃ vera ↄcl̃io, ſi aũt ſm aliqd falſa ↄcluditur verũ, vt ſi affirmatiua ſic aial oi albo eſt falſa ſm quid. Naʒ falſa de coruo eſt ꝛ de cigno vera, ꝛ album omni cigno, ꝛ ſimil'r animal omni cigno, ſic affirmatiua coniugatio concluditur.

¶ Conſimiliter ꝛ ſi priuatiuum ſit a/b, accidit enim a/b/quideʒ alicui ineſſe, c/ſcḋo nulli, b/au-teʒ omni c, vt animal alicui albo, niui aũt nul-li, albuʒ ſcḋo oi niui, ſi itaqʒ acceptum fuerit a/ nulli b b/ſcḋo omni c, a/nulli c/inerit.

¶ Vt vera affirmatiua concluditur ↄcluſio, ita ꝛ negati-ua vera maiore exiſtente falſa ſm quid, ceu hocꝰ aial nul-li albo falſę ſm qd. Naʒ de ſolo cigno falſa eſt, ꝛ albũ oi niui, ꝛ tñ aial nulli niui ꝙ eſt vera concluſio.

¶ Et ſi a/b/ꝓpoſitio tota accepta fuerit vera, b/c/aũt tota falſa erit ſyllo verus, nil enim ꝓ-hibet a/b/ ꝛ c/omni ineſſe, b/aũt nulli c, vt quę-cũqʒ eiuſdem generis ſpecies nõ ſubalternę, aial eni ꝛ equo ꝛ homini ineſt, equus ſcḋo nul-li homini. Si itaqʒ acceptum fuerit a/omni b, ꝛ b/omni c, vera erit concluſio, falſa tota exiſtente b/c/propoſitione.

¶ Aſſumpta maior ꝓpoſitio tota falſa ꝛ nõ cõcluſit ve-rum, ꝛ falſa ſm quid cõcluſit duas ↄ̃nes veras. Nũc aũt accipit maioreʒ veraʒ, ꝛ minorẽ totam falſam, ꝛ dicit ve-ras fieri cõcluſiones, ceu aial omni hoi vera, ꝛ hõ omni equo falſa tota, ꝛ tamẽ aial omni equo ꝙ eſt verum ſic ꝛ

affirmatiuum, tamē b/nulli c, ſi b/nulli c/verū, ſed vt fiat falſum acciperetur omni.

¶ Conſimiliter autē ⁊ priuatiua exiſte a/b/propoſitione. Cōtingit enī a/⁊ b/⁊ c/nulli, quēadmoduʒ ex alio genere ſpēbus ipm genus, aīal enī/neqꝫ muſicę/neqꝫ medicinę ineſt, neqꝫ muſica medicinę. Si igitur acceptum fuerit a/nulli b, b/ſīo omni c/vera erit concluſio, ⁊ ſi b/c/non tota falſa, ſed ad aliquid, ⁊ ita erit concluſio vera.

¶ Negatiuaʒ ꝯiugationem cōcludimus verā maiore exiſtēte vera, ⁊ minore tota falſa, ſic animal nulli muſicę ꝙ eſt veruʒ, muſica omni medicinę ꝙ eſt falſuʒ, ⁊ aīal nulli medicinę ꝙ eſt verū, ſic ⁊ ipſe coniugationes verę.

¶ Nihil enim ꝓhibet a/⁊ b/⁊ c/toti ineſſe, b/tn̄ alicui c, vt genus ſpeciei ac dr̄ię, aīal enī omni homini ⁊ omni pedeſtri, hō ſīo alicui pedeſtri ⁊ non oī. Si igit̄ a/omni b, ⁊ b/omni c/acceptū fuerit a/omni c/inerit, qḋ erat veruʒ.

¶ Cum dixerit ꝙ minore tota falſa exiſte fiunt ꝯnes vere, ingt. ⁊ nō tota exiſtente falſa, ⁊ maiore vera, vere fiunt concluſiones vt aīali omni hoī, homo omni pedeſtri qḋ ſm aliquid eſt falſuʒ, ⁊ tamē aīal omni pedeſtri ꝙ eſt falſum. Sic vniuerſale affirmatiuʒ concludimus terminos accipientes genus ⁊ ſpeciem ⁊ differentiaʒ ⁊ ponētes extrema genus ⁊ differentiam, ⁊ medium ſpeciem.

¶ Similiter autē ⁊ priuatiua exiſte a/b/ꝓpōne. Cōtingit enī a/⁊ b/⁊ c/nulli ineſſe, b/tn̄ alicui c, vt genus ex alio genere ſpeciei ⁊ differētię.

¶ Nūc alteras ꝯiugationes dicit negatiuā quo concludit̄, quia accipiētes mediū terminum ſpēm alteri generis, vt animal nulli prudētię, ⁊ prudentia omni cōtēplatiuę, ⁊ tamē animal nulli cōtemplatiuę, ſic etiam negatiuū verū minore exiſtēte falſa ſm quid, ⁊ expleuit oēs coniugationes, cum dixit quando ex falſis concluduntur vere concluſiones, ⁊ quando non immutabiliter.

¶ Animal eniʒ neqꝫ prudentię vlli ineſt neqꝫ ſpeculatiue, prudentia ſīo alicui ſpeculatiue. Si igitur acceptuʒ fuerit a/nulli b, b/aūt oī c/a/inerit nulli c, hoc autē erat verum.

¶ Cuʒ dixerit de cōcludentibus vl'es cōcluſiones in prima figura, nūc dicit de particularibus, rurſus ex diuiſione accipiens ꝯiugationes ꝙ particulares ꝯcluſiones cōcludēnū in pma figura, vel alia eſt vera, ⁊ alia falſa, ⁊ minor vera, vel maior vera, ⁊ minor falſa. Et ſi maior falſa ⁊ minor vera, vel tota falſa maior ⁊ minor vera, ⁊ cōcludit vel affirmatiuā vel negatiuā, vel maior ſm aliqḋ falſa, ⁊ minor vera, ⁊ ꝯcludit, vel affirmatiuā, vel negatiuā, ſi autē maior vera, ⁊ minor falſa nō pōt minor tota falſa accipi. Si eniʒ acciperet̄ tota vel affirmatiua accipitur vel negatiua, ⁊ ſi negatiua acciperet̄ minor aſſyllogiſticę ſunt in pma figura, ſi autē affirmatiua neceſſe eſt etiā maiorem vl'em eſſe, ⁊ ex duabus vl'ibus ꝓpōnibus cōcluſio vl'is. Sed nunc de particularibus, quare minor falſa exiſtēs non acciperet̄ tota per dictas cauſas, ſʒ dūtaxat eas quę ſm aliqḋ falſę, ⁊ ſit affirmatiua, vel negatiua coniugatio. Si autē ſunt ambę falſę, vel ambę ſm quid, ⁊ ꝯcluditur affirmatiua, vel negatiua, vel maior tota falſa, ⁊ minor ſm aliquid ⁊ cōcluditur affirmatiuā, vel negatiuaʒ. Has decem coniugationes habet percurrere Ariſtoteles oſtēdens ꝙ ex falſis concluditur verum.

¶ In ſylliſis ſīo q in pte, ꝯtingit ⁊ prima ꝓpōne tota falſa, altera aūt vera, ꝯcluſionē veram eē, ⁊ prima exiſte ad aliqḋ falſa, ⁊ hac qdē vera, illa aūt quę in pte falſa ⁊ vtriſqꝫ falſis.

¶ Ingt, ꝙ in ſylliſis particularibus cōtingit maiore exiſtēte tota falſa, ⁊ minore vera, vel etiaʒ falſa ſm quid exiſte maiore, ſimiliter exiſtēte minore, vel rurſus maiore vera, ⁊ minore falſa ſm quid, vel maiore falſa, ⁊ minore falſa ſm quid verā concludi concluſionem.

¶ Nihil enī ꝓhibet a/nulli qdeʒ b/ineſſe, c/ſīo alicui, ⁊ b/alicui c, veluti aīal nulli niui, albo autē alicui ineſt, ⁊ nix albo alicui. Si igit̄ mediū poſitū fuerit nix, primum aūt aīal/⁊ acceptū fuerit a/toti b/ineē, b/ſīo alicui c, a/b/qdē tota falſa, b/c/aūt vera ⁊ ꝯcluſio vera.

¶ Dicit primū de particulari affirmatiua facta ex maiore tota falſa, ⁊ minore vera, ꝙ nīl ꝓhibet verę, a/nulli b/ineſſe ⁊ alicui c, ſimiliter ⁊ b/alicui c/ineſſe mutata maiore in totā falſam vera erit concluſio, ceu aīal nulli niui, ſm veritateʒ, ⁊ ſumatur vt tota falſa, ⁊ fit ꝙ aīal omni niui ⁊ nix alicui albo, ⁊ tn̄ aīal alicui albo ineſt. Nam ſciendū eſt, qḋ minor qn̄ accipit̄ ſm qḋ ob ꝑdicationem accipit̄, ⁊ ſępe nō ꝓpter inexiſtētiā. Nā diximus ꝙ dicit illaʒ falſam ſm qḋ quę hʒ oppōnem verā ꝯdictorię, ceu aliquis hō volatilis ſm qḋ falſa, qa oppoſitū ꝯdictorię eſt veꝝ. Scḋm qḋ dicemus falſum, non qa in aliqbus verificet̄, ⁊ in aliqbus falſificet̄. Neqꝫ eniʒ prorſus ſiqs volatilis, ſed ſm quid falſuʒ dicit̄, quia cōtradictio verificatur, quare nunc accipit minorem propoſitionem falſam ſm qḋ propter pręd icamentum non ob inexiſtentiam.

¶ Cōſimiliter autē ⁊ priuatiua exiſte a/b/ꝓpōne, accidit enī a/toti b/ineſſe, c/ſīo alicui non ineē, b/tn̄ alicui c/ineſſe, vt aīal hoī qdē oī ineſt, ex albo aūt aliquo nō ſequitur, hō aūt alicui albo ineſt, q̄re ſi medio poſito hoīe accipiat̄ a/nulli b/ineſſe, b/autē alicui c/ineſſe, vera erit ꝯcluſio, falſa exiſtente a/b/propoſitione tota.

¶ Cuʒ dixerit de affirmatiua, nūc dicit de negatiua ꝙ cōtingit vere a/omni b/⁊ b/alicui c, ſʒ poſtqꝫ aſſumptū fuerit a/b/in totā falſaʒ, vt ſi a/nulli b, ceu aīal nulli hoī, ecce tota falſa, homo alicui albo, ⁊ tamen aīal alicui albo, ſic etiam particulare negatiuum verum concluditur ex maiore tota falſa ⁊ minore vera.

¶ Et ſi ad aliqḋ falſa a/b/propoſitio, erit concluſio vera, nihil eniʒ prohibet a/⁊ b/⁊ c/alicui ineſſe, ⁊ b/alicui c/ineſſe, quemadmodum animal alicui honeſto ⁊ alicui magno, ⁊ honeſtuʒ alicui magno ineſſe. Si igit̄ acceptuʒ fuerit a/omni b, ⁊ b/alicui c, a/b/quidem propoſitio ad aliquid falſa erit, b/c/autem vera ⁊ concluſio vera.

¶ Expleuit ſermonē de hiſtibus ꝯiugationibus maiorē totā falſaʒ, ⁊ minorē verā, nunc dicit de hiſtibus maiorē falſaʒ ad aliqḋ. ſ. ſm aliqḋ ⁊ minorē veraʒ. Et pmo affirmatiuū ſic cōcludit, vt aīal omni pulchro, vide falſuʒ ad aliqḋ, qa alicui pulchro ineſt, ſed nūc omni accepimꝰ pulchrum alicui magno, ⁊ tamē aīal alicui magno ſic affir

matiuū ɔcludiť ex maiore falſa ſm aliqd ꝛ miore vera.

¶ Conſimilr autem ꝛ priuatiua exiſtente a/b/ propoſitione, ijdem enim termini erunt, ꝛ ſimiliter poſiti ad demonſtrationem.

¶ Per quę ſit affirmatiua cōcludebať, p eoſdē etiā terminos oſtēditur ꝛ negatiua, animal nulli pulchro falſa ſm qd, pulchruȝ alicui magno, ꝛ animal nō omni magno.

¶ Rurſus ſi a/b/ qdeȝ vera, b/c/ aūt falſa, vera erit cōcluſio, nihil eniȝ prohibet, a/b/ quidem toti ineſſe c/ auteȝ alicui, ꝛ b/c/ nulli ineē, quēadmodū aial cigno quidē omni, nigro auteȝ alicui, cignus ꝟo nulli nigro, quare ſi acceptū fuerit a/ omni b, ꝛ b/ alicui c, vera erit concluſio/ falſo exiſtente b/c.

¶ Cum dixerit de ɔiugationibus vlibus maiorem ſiue totā falſam, vel ſm aliqd nūc dicit de vlibus maioreȝ verā ꝛ minorē falſaȝ ſm qd. Vt eniȝ diximus totā falſaȝ minorē accipere nō cōtingit in ɔiugationibus ɔcludētibus particulares, qa ſit minor vlis, ſiue affirmatiua, vel negatiua, ꝛ nō facit ſyllm particularē, q̄re minorē ppoſitionē ſm qd falſaȝ accipit ſm pdicamētū non ſm exiſtētiaȝ. Naȝ qa illaȝ diximus ſm qd falſaȝ vlitez oppoſituȝ verū ɔdictorię, ſi forte ſortuna igiť ꝛ in aliqbus totā falſam accipit, ꝛ ſilr non ineſt, ſed tn̄ qa oppoſitū ɔdictorię verificatur ſm pdicamētum audi ꝛ intellige de falſa ſm qd. Et pmo cōcludit affirmatiuam ſic aial omni cigno, cignus alicui nigro quę eſt falſa ſm aliqd, nō exiſtentiam, ſed ob pdicationem, qa oppoſitū ɔdictorię eſt verum, ꝛ tamē aial alicui nigro ſic affirmatiuum cōcluditur.

¶ Cōſilr autē ꝛ priuatiua accepta a/b/ ppoſitione, accidit eniȝ a, b/ quidē nulli. c/ ꝟo alicui nō ineſſe, b/ tamē nulli c, quēadmoduȝ genus ſpēi ex alio gñe ꝛ accñti ſpēb⁹ ipſi⁹, aial eniȝ numero qdem nulli ineſt, albo aūt alicui.

¶ Cōcluditur autē negatiuū maiore exiſtente vera, ꝛ minore ſm qd falſa ſic, aial nulli numero. ꝛ nūerus alicui albo, quę eſt falſa ſm quid ob pdicationē, qa contradictorię oppoſitū verū dicēs numerus nulli albo, ſi g̊ aial nulli nūero ꝛ nūerus alicui albo, ꝛ tn̄ aial nō omni albo.

¶ Numerus aūt nulli albo. Si igiť medium poſitum fuerit numerus, ꝛ acceptuȝ fuerit, a/ quidem nulli b, b/ ꝟo alicui c, a/ alicui c/ nō inerit, quod erat verum.

¶ Numerus nulli albo ſm veritatem, deinde accipitur ꝙ alicui, ꝛ ſit falſa ſm quid.

¶ Et a/b/ quidem propoſitio vera, b/c/ autem falſa. Et ſi ad aliquid falſa a/b, falſa ꝟo b/c/ erit concluſio vera.

¶ Cum dixerit de ɔiugationib⁹ ex vna falſa, ꝛ altera vera, nūc dicit de ambab⁹ falſis. Et pmo de ambabus concludentibus ſm quid particulare affirmatiuum.

¶ Nihil eniȝ prohibet a/b/ alicui, ꝛ c/ alicui ineſſe vtriqȝ, b/ autē nulli c, veluti ſi b/ contrariū ipſi c, ambo ꝟo cōtingentia eiſdeȝ generi.

¶ Dicit pmo de ambabus ſm qd falſis cōcludētib⁹ particulare affirmatiuuȝ, ſed maior falſa ſm quid ſm exiſtētiam, ꝛ minor falſa ſm qd ſm pdicamentuȝ ſic aial oi albo, falſa ſm quid ſm exiſtētiā, albuȝ alicui nigro ſm qd falſa ſm pdicationē, ꝛ tamē animal alicui nigro.

¶ Aial eniȝ alicui albo ꝛ alicui nigro ineſt, album autē nulli nigro. Si igiť acceptuȝ fuerit a/ oi b, ꝛ b/ alicui c, vera erit concluſio, ꝛ ſi priuatiua accipiať a/b/ ſimilr, ijdem eniȝ termini ꝛ ſimilr ponenť ad demonſtrationem.

¶ Animal alicui albo ꝛ alicui nigro, ꝛ album nulli nigro ſm veritateȝ, ſi ergo faciemus ambas ppōnes falſas ſm aliqd erit ɔcluſio vera, vt oi albo pro alicui, albuȝ alicui nigro pro nulli, ſic erit ɔcluſio, ſic etiā in negatiua accipimus concluſionem, animal nulli albo, album alicui nigro, ꝛ animal non omni nigro.

¶ Et vtriſqȝ aūt falſis exñtibus erit ɔcluſio vera, accidit eniȝ a/b/ qdeȝ nulli, c/ ꝟo alicui ineē, b/ aūt nulli c, quēadmodum genus ſpeciei ex alio genere, ꝛ ɔtingenti ſpēbus ipſius.

¶ Cum dixerit de ambabus ɔiugationibus ex falſis ſm qd, Nunc dicit de illa ex maiore tota falſa, ꝛ minore ſm quid falſa concludētibus pmo affirmatiuū ſic aial oi numero, ꝛ numerus alicui albo, ꝛ animal alicui albo.

¶ Animal eniȝ numero qdē nulli, albo autem alicui ineſt, ꝛ numerus nulli albo. Si igiť acceptum fuerit a/ oi b, ꝛ b/ alicui c, cōcluſio quidem vera, ppōnes auteȝ ambę falſę.

¶ Aial nulli numero vere, ꝛ tota falſa ſit mutata ꝙ omni numero aial, ꝛ numerus nulli albo vere, ſit ſm quid falſa ſi acciperetur ꝙ numerus alicui albo.

¶ Silr ꝛ priuatiua exñte a/b, nihil enim phibet a, b/ qdē toti ineē, c/ ꝟo alicui nō ineē, ꝛ b/ nulli c, veluti aial cigno qdē oi, nigro aūt alicui nō ineſt, cignus ꝟo nulli nigro, q̄re ſi acceptū fuerit a/ nulli b, b/ ꝟo alicui c, a/ alicui c/ nō inerit. Cōcluſio igiť vera, ppōnes autē falſę.

¶ Cum dixerit affirmatiuā quō cōcludit, dicit nūc negatiuaȝ, cōcluditur aūt ſic aial nulli cigno, tota falſa, cignus alicui nigro ſm qd falſa ꝛ aial non omni nigro.

¶ FIGVRA SECVNDA.

In media autē figura oino accidit p falſa verum ratiocinari, ꝛ cū vtręqȝ ppoſitiones totę falſę accipiunť, ꝛ quū vtraqȝ ad aliquid, ꝛ hac qdem vera, illa autē falſa exiſtente tota, vtralibet poſita falſa, ꝛ ſi vtręqȝ ad aliquid falſę, ꝛ ſi hęc ſimplr vera, illa aūt ſimplr falſa, ꝛ ſi hęc tota falſa, illa autem ad aliquid vera, ꝛ in vlib⁹ ſyllogiſmis, ꝛ in ijs qui ſunt in parte.

¶ Cuȝ expleuiſſet pmaȝ figurā, nūc ad ſcdaȝ pcedit oſtēdens ꝙ etiā in ſcda figura cōtingit ex falſis veȝ cōcludere. Accipit aūt ex diuiſione ſic illarū ex falſis aliquas veras ꝛ vles cōcludētibus ɔcluſiones in z.ª fig.ª vel ex ambab⁹ falſis ſunt, vel ex alia falſa, ꝛ alia vera. Et ſi ex ambabus falſis, vel ambabus totis falſis, ꝛ vel altera maiore negatiua, ꝛ minore affirmatiua, vel maiore affirmatiua, ꝛ minore negatiua, vel ambab⁹ ſm aliqd falſis, ꝛ vel maiore negatiua, ꝛ minore affirmatiua, vel maiore affirmatiua ꝛ minore negatiua, vel tota, vel ſm qd, ꝛ hoc dupliciter, vel maior tota, ꝛ minor ſm aliqd; vel econtra, ꝛ

ſm ambas tales,ſiue maior affirmatiua,ꝛ minor negatiua,vel maior negatiua,ꝛ minor affirmatiua.Et ſi ex falſa vna,ꝛ alia vera,vel falſa ſm qd,vel tota falſa,ꝛ ſi falſa ſm qd,vel maior ſm qd,ꝛ minor vera,vel maior vera,ꝛ minor falſa ſm quid.Et ſi tota falſa,vel maior tota falſa,ꝛ minor vera,ſiue maior negatiua,ꝛ mior affirmatiua,vel maior affirmatiua,ꝛ minor negatiua.Si aũt fuerit maior falſa ſm qd,ꝛ minor vera,vel maior negatiua,ꝛ minor affirmatiua,vel maior affirmatiua,ꝛ minor negatiua,vel maior negatiua,ꝛ minor affirmatiua.Si autẽ fuerit maior vera,ꝛ mior falſa ſm qd,vel maior affirmatiua ẽ,ꝛ mĩor negatiua,ſiue maior negatiua,ꝛ minor affirmatiua.Has duodecim ꝯiugationes diſcurrit,ꝛ aliquas non,vt in verbis plane oſtendemus.

¶ Si enim a,b/quidẽ nulli ineſt,c/ꝟo omni,vt aĩal lapidi quidem nulli,equo autẽ omni,ſi econtrario poſite fuerint ꝓpoſitiones ꝛ acceptũ fuerit a,b/qdẽ omni,c/ꝟo nulli/ex falſis totis ꝓpõnibus,vera erit concluſio.

¶ Primũ oſtẽdit ꝯiugationẽ cõcludentẽ ex ambabus ꝓpõnibus totis falſis verũ ceu a/nulli b/ꝛ c/omni vere,deinde cõrio accipiẽs efficies verã ꝯnẽ ex totis falſis,alia maiore affirmatiua,ꝛ alia minore negatiua,vt aĩal omni lapidi,ecce falſum,animal nulli homini,ecce tota falſa,ꝛ concluſio vera ꝙ lapis nulli homini.

¶ Conſimilr ꝛ ſi b/quidem omni,c/autẽ nulli ineſt a,idem enim erit ſyllogiſmus.

¶ Demõſtrauit prius maiore exiſtẽte tota falſa affirmatiua,ꝛ minore negatiua tota falſa,quomõ cõcludit vera ꝯcluſio,nũc autẽ oſtẽdit maiore exñte negatiua tota falſa ꝛ minore affirmatiua tota falſa quomõ ꝯcludit ſic verũ,ſi vere a/omni b,ꝛ c/nulli ſi cõuerterẽtur ꝛ fierẽt falſe,vera fit concluſio,ceu animal nulli homini tota falſa,animal omni lapidi tota falſa,ꝛ tamen homo nulli lapidi,ecce concluſionem veram.

¶ Rurſus ſi altera qdem tota falſa,altera aũt tota vera,nil enim prohibet a/ineſſe ꝛ b/ꝛ c/omni,b/tamẽ nulli c,vt genus nõ ſubalternis ſpẽbus,animal eni ꝛ equo omni ꝛ homini,ꝛ nullus homo equus,ſi igiẽ acceptum fuerit,huic quidem omni,illi ꝟo nulli ineſſe,hec qdem tota falſa erit,illa autem tota vera ꝛ concluſio vera ad vtrũlibet poſito priuatiuo.

¶ Cum dixerit de ambabus falſis,nũc dicit de hĩtibus aliã verã,ꝛ aliã falſã,ꝛ accipit maiorẽ falſam,ꝛ veram minorẽ,ꝛ pmo accipit maiorẽ falſã ꝛ negatiuã,ꝛ minorem verã,ꝛ affirmatiuã ſic,aĩal ſm veritatẽ hoi ꝛ equo ineſt omni,ſi ergo acciperẽ maior falſa,ꝛ fieret nulli fit vera cõcluſio,vt aĩal nulli hoi,animal omni equo,ꝛ homo nulli equo.Silr autẽ ꝛ minore tota falſa exñte idem cõgruent.Sciendũ aũt ꝙ tacuit cõiugationem ex maiore falſa affirmatiua,ꝛ minore vera negatiua,ꝛ illã ex maiore vera affirmatiua,ꝛ minore falſa negatiua.

¶ Et ſi altera ad aliquid falſa,altera autẽ tota vera,accidit enim a,b/quidem alicui ineſſe,c/ꝟo oĩ,b/tñ nulli c/vt aĩal albo alicui.Coruo aũt oĩ,ꝛ albũ nulli coruo,ſi igiẽ acceptũ fuerit,b/qdẽ nulli,c/ꝟo toti ineẽ a/b/ꝓpõ ad aliqd falſa,a/c/ꝟo tota vera,ꝛ ꝯcluſio vera,ꝛ ſi trãſponaẽ priuatiuũ ꝯſilr,ꝑ eoſdẽ nãqꝫ terminos demonſtratio,ꝛ ſi affirmatiua ꝓpoſitio ad aliqd falſa,priuatiua aũt tota vera.

¶ Expleuit ſermonẽ ꝙ tota ſit falſa ꝓpõ ꝛ tota vera,nũc accipit totã verã,ꝛ falſam ſm qd,ꝛ pmo qdem maiorem falſam ſm qd,ꝛ negatiuã,ꝛ minorẽ verã ꝛ affirmatiuam ſic aĩal nulli albo falſa ſm quid,aĩal omni coruo tota vera,ꝛ tamẽ albũ nulli coruo,ꝛ trãſmutatis ꝓpõnibus ꝛ factis,alia maiore falſa ſm aliqd affirmatiua,ꝛ minore tota vera negatiua vera fit cõcluſio,ceu aĩal omni albo,ꝛ animal nulli ſciẽtie,ꝛ albũ nulli ſcientie,vel ſic mutata priuatiua,vt fiat maior affirmatiua vera,ꝛ minor falſa ſm aliquid negatiua,ꝛ concluditur ꝙ aĩal omni coruo,ꝛ nulli albo,ꝛ coruus nulli albo.

¶ Nihil eniꝫ ꝓhibet a,b/qdẽ alicui ineẽ,c/ꝟo toti nõ ineẽ,ꝛ b/nulli c/vt aĩal,albo qdem alicui,pici aũt nulli,ꝛ albũ nulli pici,q̃re ſi acceptũ fuerit a/toti b/ineſſe,c/ꝟo nulli,a/b/qdẽ ad aliquid falſa,a/c/autem tota vera.

¶ Accepit primuꝫ negatiuã totã verã,ꝛ affirmatiuã falſam ſm aliqd ꝛ maiorẽ affirmatiuaꝫ,ꝛ minorẽ negatiuã ſic aĩal omni albo falſa ſm aliqd aĩal nulli pici tota vera,ꝛ albũ nulli pici ſic erit tota vera vna ꝛ altera falſa ſꝫ aliqd.Rurſus tacuit ꝯiugationẽ ex maiore vera negatiua ꝛ minore affirmatiua falſa ſm aliquid.

¶ Et ſi ambe ꝓpõnes ad aliqd falſe,erit ꝯcl'io vera,accidit eniꝫ a/ꝛ b/ꝛ c/alicui ineſſe,b/ꝟo nulli c/vt aĩal ꝛ albo alicui ꝛ nigro alicui/albũ aũt nulli nigro,ſi igiẽ acceptũ fuerit,a/b/qdeꝫ oĩ,c/ꝟo nulli,ambe ꝓpõnes ad aliqd falſe,concluſio autem vera,conſilr ꝛ trãſpoſita priuatiua per eoſdem terminos.

¶ Cũ expleuerit ſermonẽ de ꝯiugationibus ex vera vna ꝛ altera falſa,ꝛ hac vel tota falſa vel ſm aliqd.Nũc dicit de ambabus falſis ſm aliqd,ꝛ pmo maiorem affirmatiuã,ꝛ minorẽ negatiuã ſic,aĩal omni albo animal nulli nigro,ꝛ tñ albuꝫ nulli nigro,ꝛ maiore negatiua,ꝛ miore affirmatiua exñte,ijdem quoqꝫ termini adaptari poſſunt,aĩal nulli albo,aĩal nõ oĩ nigro,ꝛ albũ nulli nigro.Sic de ambabus falſis ſm aliqd ꝛ cõcludẽtibus verum.

¶ Manifeſtum ꝟo ꝛ in ſyllis in parte,nihil eniꝫ ꝓhibet a,b/qdem omni,c/aũt alicui ineẽ,ꝛ b/alicui c/non ineſſe,vt aĩal oĩ hoi,albo ꝟo alicui,homo autẽ alicui albo non inerit.Si igitur poſitum fuerit a,b/quidẽ nulli ineſſe,c/ꝟo alicui ineẽ,vlis propoſitio tota falſa,que autem in parte vera,ꝛ concluſio vera.

¶ Cũ expleuiſſet ſermonẽ de ꝯcludẽtibus vlr in 2ª figura,nũc dicit etiã de ꝯcludẽtibus particulares,qꝫ concludũt particulares ꝯcluſiones in 2ª figura,vel ambe falſe,vel vna falſa,ꝛ alia vera,ꝛ ſi ambe falſe,vel maior tota falſa,ꝛ minor ſm aliqd,vel etiaꝫ maior ꝛ minor falſe ad aliqd.Nam ſi tota falſa fuerit minor nõ poſſumus ꝯcludere per particulare.Et ſi ambe falſe ſm aliqd,vel maior affirmatiua ꝛ minor negatiua,vel maior negatiua,ꝛ minor affirmatiua.Si aũt maior fuerit tota falſa,ꝛ minor ſm aliquid,vel maior affirmatiua,ꝛ minor negatiua vel maior negatiua ꝛ minor affirmatiua.Si ꝟo alia vera ꝛ alia falſa,vel maior vera ꝛ minor falſa,ꝛ ex neceſſitate

ſm aliqd,⁊ huius,vel maior affirmatiua ⁊ minor negatiua,vel maior negatiua,⁊ minor affirmatiua.Si autez erit maior falſa,⁊ mior vera,vel falſa eſt tota maior,vel ſm aliquid.Et ſi maior tota falſa,⁊ minor vera,vel maior affirmatiua ⁊ minor negatiua,vel maior negatiua,⁊ mior affirmatiua,ſi autē maior falſa ſm aliquid,vel maior negatiua ⁊ minor affirmatiua,vel maior affirmatiua,⁊ minor negatiua.Et pmo dicit de tota maiore falſa negatiua ⁊ miore vera,⁊ affirmatiua ſic aial nulli homini,aial alicui albo,⁊ tñ homo nulli albo,ſic ex maiore exñte negatiua tota falſa ⁊ minore affirmatiua vera ſit vera cōcluſio.Nihil eni ꝓhibet a/qdem omni b.Primū dicit ſm veritatem quę inſunt,deinde aſſumit vnā falſaz maiorē.

¶ Conſilr ſo ⁊ quū affirmatiua accipitur a/b,accidit eniz a,b/qdem nulli,c/aūt alicui non ineſſe,⁊ b/c/alicui nō ineſſe,vt aial nulli inanimato,albo ſo alicui,⁊ inanimatum nō inerit alicui albo.Si itaqꝫ poſitū fuerit a,b/quidez omni,c/ſo alicui nō ineſſe,a/b/quidez ꝓpoſitio vlis,tota falſa,a/c/aūt vera,⁊ ꝯclo vera.

¶ Accepit maiorē negatiuā totā falſam,⁊ minorē verā,nūc accipit maiorē affirmatiuā totā falſaz.Naz accidit a/nulli b/vere,ſi aūt accipiaꝰ omni inuenitꝰ tota falſa ſic,animal omni inanimato,ecce tota falſa,⁊ aial non omni albo,⁊ tamen inanimatum non omni albo.

¶ Et ſi vlis vera qdez poſita fuerit,quę ſo in parte falſa,nihil eniz ꝓhibet a/⁊ b/⁊ c,nullum ſequi,b/tamē alicui c/nō ineſſe,vt aial nullum numerū ⁊ inaiatum,⁊ numerus aliqͦ inanimatuz nō ſeqtur.Si igitꝰ poſitū fuerit a,b/qdem nulli,c/ſo alicui,cōcluſio quidē erit vera ⁊ vlis ꝓpoſitio,quę aūt in pte falſa,⁊ quū affirmatiua ponitꝰ vlis ꝯſimilr,accidit eniz a/⁊ b/⁊ c/toti ineſſe,b/tñ nō ſequi aliqͦ c/vt genus ſpeciem ⁊ differētiā,aial eni oēm hoiem ⁊ totuz pedeſtre ſequitꝰ,homo autē nō oē pedeſtre,q̄re ſi acceptū fuerit a,b/qdem toti ineſſe,vlis quidem ꝓpoſitio vera,quę autez in parte falſa,concluſio autem vera.

¶ Accepit pmo maiorē falſaz totā,nūc accipit maiorem verā ⁊ minorē falſaz ſm aliqd.Nā particularis eſt,⁊ primo accipit maiorē negatiuā verā,⁊ minorē affirmatiuaz falſam ſm aliqd ſic,aial nulli numero aial alicui inaiato,falſa ſm aliqd ſm ꝑdicationē non ſm exñtiaz,qa cōtradictio eſt vera,⁊ tñ numerus nō oi inanimato. Et ſi vlis vera qdē poſita fuerit ſilr.Oſtēdit ex maiore negatiua ⁊ minore affirmatiua exñte ꝯnem verā eſſe deductā,nunc oſtēdit ex maiore affirmatiua vera,⁊ miore negatiua falſa ſm aliqd.i.particulari negatiua,ꝙ verum ꝯcludiꝰ,ceu aial omni hoi,aial nō oi pedeſtri,falſuz ad aliqd ſm ꝑdicationem nō ſm exñtiaz,qa oppoſitū ꝯdictorię illud oi: Naz animal oi pedeſtri,q̄re nō oi ad aliqd falſum pp ꝑdicationez,⁊ tamē hō non omni pedeſtri.

¶ Planū ſo ⁊ ꝙ ex ambabus falſis erit concluſio vera,ſiquidez ꝯtingit a/⁊ b/⁊ c/toti ineſſe,b/tñ aliqͦ c/nō ſeq,ſi eniz acceptum fuerit a,b/quidē nulli,c/ſo alicui ineſſe,ꝓpōnes quidem ambę falſę,concluſio autē vera.

¶ Cum dixerit de ꝯiugationibus,ex alia falſa,⁊ alia vera,nūc dicit de falſis ex ambabus,⁊ pmo maiore tota falſa,⁊ minore ſm qd,⁊ hac maiore negatiua,ſic a/vere oi b/⁊ c,ſed ſumaꝰ b/nulli vt ſiat tota falſa,⁊ c/nō omni,vt accipiaꝰ falſa ſm aliqd,⁊ cōcluderet verum ꝯnez,vt aial nulli hoi,aial alicui inanimato falſa ſm aliqd per ꝑdicationez nō per exiſtētiā,⁊ tñ hō non omni inanimato.Nā per hūc nullus verificatur hęc non omnis.

¶ Conſilr ſo ⁊ quū vlis ꝓpō eſt ꝑdicatiua,quę aūt in parte priuatiua,accidit nāqꝫ a,nullum qdē b,c/ſo omne ſeq,⁊ b/alicui c/nō ineſſe,vt aial ſciaz quidē nullā,hoiez ſo oēz ſequitur,ſcia aūt nō oēm hoiem,ſi igitꝰ acceptū ſit a,b/quidē toti ineſſe,c/aūt aliqͦ non ſeq,ꝓpoſitiones quidem falſę,ſed cōcluſio vera.

¶ Vt accepit maiorē negatiuā totā falſam,nūc accipit ipſas totā affirmatiuā falſaz.Nā ꝯtingit vere a/nulli b/⁊ oi c,quę trāſmutatę in falſas verā efficiūt ꝯnez,ceu aial omni ſciētię,aial non oi hoi.Rurſus ad aliqd falſa p ꝑdicationē,qa verificatur oppoſitū ꝯdictorię.Nam aial homini oi,igitꝰ ſi nō omni falſa ſm aliqd ſm ꝑdicationē,⁊ tñ ſciētia nō omni hoi.Faciūt autē hic cōiugationes ex ambabus falſis ſm aliqd ꝯcludētibus verā ꝯnez tāqꝫ nobis potentibus in ſeipſis,⁊ de ipſis ratiocinari.

¶ FIGVRA TERTIA.

Erit autē ⁊ in vltima figura per falſas totas,⁊ ad aliqd vtraqꝫ,⁊ altera quidē vera tota,altera ſo falſa,⁊ hac ad aliquid falſa,illa autē tota vera/⁊ econuerſo,⁊ quotcūqꝫ modis aliter contingit tranſumere propoſitiones.

¶ Cuz dixerit quomō in 2ª figura poſſibile eſt ex falſis verū ſyllm cōplicare,nūc dicit quomō ⁊ in tertia pōt cōcludi ex falſis verū ſic cōcludētibus in 3ª figura verum ex falſis,vel ambę vlēs ꝓpōnes,vel alia vlis,⁊ alia particularis.Et ſi ambę vlēs,vel ambę affirmatiuę,vel maior negatiua,⁊ minor affirmatiua,ſi autez vlis vna,⁊ alia particularis,vel maior vlis,⁊ minor pticularis,vel maior particularis,⁊ minor vlis,⁊ ſi fuerint ambę ꝓpōnes vlēs,vel ambę falſę,vel alia vera,⁊ alia falſa.Et ſi ambę falſę,vel ambę totę falſę,⁊ hę vel vlēs ambę affirmatiuę,vel maior negatiua,⁊ minor affirmatiua,vel alia tota ⁊ alia falſa ſm aliquid.Et hoc dupl'r,vel maior tota,⁊ minor ſm aliqd,vel econtra,⁊ ſm ambas has,vel ambę affirmatiuę,vel alia maior negatiua,⁊ minor affirmatiua,vel ambę ⁊ ipſe falſę ſm aliqd,vel ambę affirmatiuę,vel maior negatiua,⁊ minor affirmatiua,⁊ rurſus maior vera affirmatiua,⁊ mior falſa affirmatiua,vel maior falſa affirmatiua,⁊ minor vera affirmatiua.Et rurſus maior vera negatiua,⁊ mior falſa affirmatiua,vel maior falſa negatiua,⁊ minor vera affirmatiua.Sic igitꝰ ſi fuerint ꝓpōnes ambę vlēs.Si autē alia fuerit vlis,⁊ alia particularis,vel ambę falſę,vel alia vera,⁊ alia falſa,vel ambę falſę ſm aliqd,⁊ ſi ambę falſę,vel maior particularis negatiua,⁊ minor vlis affirmatiua,vel maior vlis negatiua,⁊ minor particularis affirmatiua.Si autē alia falſa,⁊ alia vera,vel maior falſa,⁊ pticularis affirmatiua,⁊ minor vera,⁊ vlis affirmatiua,vel maior falſa,⁊ vlis affirmatiua,⁊ minor vera particularis affirmatiua,vel maior vera ⁊ particularis affirmatiua,⁊ minor falſa,⁊ vlis affirmatiua,vel maior vera ⁊ vlis affirmatiua,⁊ minor falſa,⁊

ſa,⁊

ſa, ⁊ particularis affirmatiua. Si autẽ ambę falſę ſm q̄d; vel maior vl̃is ⁊ minor particularis, vel maior particularis ⁊ minor vniuerſalis, ⁊ ſi ambę affirmatiuę, vel maior negatiua, ⁊ minor affirmatiua.

¶ Nihil eni ꝓhibet ⁊ a/⁊ b/nulli c/ineẽ/veluti ⁊ hõ ⁊ pedeſtre nullũ inaĩatuʒ ſequitur.

¶ Non ineſſe ſm veritatem falſaʒ fieri ſi accipiat̃ ineẽ.

¶ Homo tñ alicui pedeſtri ineſt. ſi igitur acceptuʒ fuerit a/⁊ b/omni c/ineſſe, propoſitiões quidem totę falſę, cõcluſio autem vera.

¶ Primũ dicit de propoſitionibus totis falſis ⁊ vniuerſalibus affirmatiuis, vt homo ⁊ pedeſtre omni inanimato ecce totę falſę, ⁊ tamen vera concluſio concluditur ꝙ homo alicui pedeſtri.

¶ Conſilr̃ ſ᷒o ⁊ hac q̄dẽ priuatiua, illa autem affirmatiua exiſtẽte, accidit eniʒ b/quidẽ nulli c/ineſſe, ipſum ſ᷒o a/omni, ⁊ a/alicui b/non ineſſe, vt nigrum nulli cigno, aĩal autẽ omni, ⁊ aĩal nõ omni nigro, q̃re ſi acceptũ fuerit b/omni c, ipſum ſ᷒o a/nulli, a/alicui b/nõ inerit, ⁊ concluſio quidem vera, propoſitiones autem falſę.

¶ Accipit totas falſas ⁊ vl̃es affirmatiuas, nunc accipit rurſus ambas falſas ⁊ vl̃es, ſed maiorem negatiuã ⁊ minorem affirmatiuã, vt nigruʒ nulli cigno, ⁊ animal oĩ cigno, ⁊ tamen nigrum non omni animali, ꝙ eſt veruʒ ſic ambabus falſis exiſtentibus propoſitionibus ⁊ vl̃ibus, ſiue ambabus affirmatiuis, vel maiore negatiua, ⁊ minore affirmatiua.

¶ Et ſi ad aliquid vtraq; falſa, erit ɔcluſio vera, nihil enim prohibet, ⁊ a/⁊ b/alicui c/ineẽ, ⁊ a/alicui b, vt album ⁊ honeſtum alicui animali ineſt, ⁊ album alicui honeſto. Si igitur poſitum fuerit a/⁊ b/omni c/ineſſe, ꝑpões q̄dem ad aliq̄d falſę, cõcluſio autem vera.

¶ Cum expleuerit ambas falſas ⁊ vl̃es, tacuit aũt ꝑpoſitiones hñ.es vnã falſaʒ, ⁊ alterã verã, ⁊ nũc dicit ambas falſas ſm aliq̄d, ⁊ ambas vl̃es affirmatiuas, ⁊ cõcludentes veram ɔcluſionem, ceu album vere alicui animali ineſt, ſʒ vt faciamus eaſdẽ falſas ſm aliquid, accipimus ipſas omni album omni animali, honum omni animali, ⁊ tamen album alicui hono ꝙ eſt verum.

¶ Sed ⁊ quum a/c/ priuatiua ponitur conſimiliter.

¶ Dixit falſas ſm aliq̄d ⁊ vl̃es affirmatiuas habentes ꝑpoſitiones, nunc dicit habentes maiorem negatiuam et minorem affirmatiuaʒ, ⁊ facientes veram ɔcluſioneʒ, vt album nulli animali ſm aliquid falſa, honum omni animali ſm aliquid falſa, ⁊ tamen album non omni hono ecce concluſionem veram.

¶ Nihil enim prohibet, a quidem alicui c/nõ ineſſe, ipſum ſ᷒o b/alicui ineſſe, ⁊ a/b/nõ omni ineſſe, vt honeſtum alicui animali non ineſt, album ſ᷒o alicui ineſt ⁊ album non omni honeſto, quare ſi acceptum fuerit, a/quidẽ nulli c, ipſum ſ᷒o b/omni ambę propoſitiões ad aliquid falſę, concluſio autem vera.

¶ Vere tamẽ has inquit exiſtes, vt autẽ fiant falſi ſm aliquid tráſmutantur in hec nullus ⁊ non omnis.

¶ Conſimilr̃ ſ᷒o ⁊ quũ hęc q̄dẽ tota falſa, illa autem tota vera accipitur, accidit enim ⁊ a/⁊ b/ſequi omne c/a, tamen alicui b/non ineẽ, vt animal ⁊ album omneʒ cignuʒ ſequit̃, animal tamẽ nõ omni ineſt albo, his igitur poſitis terminis ſi acceptuʒ fuerit, b/quidẽ toti c/ineſſe, a/ſ᷒o toti nõ ineſſe, b/c/q̄dẽ tota erit vera, a/c/auteʒ tota falſa, ⁊ concluſio vera.

¶ Cum ꝑmo acceperit ambas ꝑpões falſas ſm quid, nũc accipit aliã veraʒ, ⁊ aliã falſaʒ, ⁊ ꝑmo maiorẽ totam falſaʒ accipit, ⁊ minorẽ verã, vt aĩal nulli cigno, album omni cigno, ⁊ tamen animal non omni albo. Sic ex maiore falſa negatiua, ⁊ minore vera affirmatiua, vera concluſio fit. Nam contingit a/⁊ b/omne c/ſequi vere, fit aũt maior tota falſa ſi tranſmutetur in hanc nulli.

¶ Conſimiliter ſ᷒o ⁊ ſi b/c/quidem falſum, a/c/autem veruʒ, iidem eniʒ termini ad demõſtrationem nigrum/cignus, inanimatum.

¶ Accepit ꝑmo maiorẽ ꝑpõnẽ totam falſam negatiuã, nũc accipit minorẽ falſam ⁊ maiorem veram, ceu nigrũ nulli cigno inanimatum omni cigno, ecce tota falſa, ⁊ tamen nulli inanimato.

¶ Sed ⁊ ſi ambę accipiantur affirmatiuę, nihil eni ꝓhibet, b/q̄deʒ ſequi oẽ c, ipſm ſ᷒o a/toti nõ ineſſe, ⁊ a/alicui b/ineſſe, vt aĩal omni cigno, nigrum autem nulli cigno, ⁊ nigrũ ineſt alicui animali, quare ſi acceptuʒ fuerit a/⁊ b/omni c/ineſſe, b/c/quidem tota vera, a/c/auteʒ tota falſa, ⁊ concluſio vera.

¶ Cum dixerit coniugationes ex maiore negatiua ⁊ minore affirmatiua, nunc accipit ambas affirmatiuas vniuerſales, ⁊ primo maiorem falſam, ⁊ minorem veram, vt animal omni cigno minor, nigruʒ omni cigno maior, ecce tota falſa, ⁊ tamen alicui aĩali nigrum ineſt.

¶ Sʒ ɔſilr̃ ⁊ quum a/c/accepta fuerit vera, ꝑ eoſdem naq; terminos demonſtratio.

¶ Accipit prius maiorem totam falſam, ⁊ minoreʒ veram, ⁊ vniuerſales affirmatiuas nunc accipit maiorẽ veram ⁊ minorem falſam, ⁊ oſtendit per terminos ꝑdictos viciſſim ordinẽ mutantibus nobis ſic, aĩal omni cigno, ecce totam veram ⁊ maiorem, nigrum omni cigno, ecce totam falſam ⁊ minorem, ⁊ tamen animal alicui nigro ꝙ eſt verum.

¶ Rurſus ⁊ quũ hęc q̄deʒ tota vera extiterit, illa aũt ad aliquid falſa accidit eniʒ b/quideʒ omni c/ineſſe, a/ſ᷒o alicui, ⁊ a/alicui b, vt bihes quidẽ omni hoi, honeſtũ aũt nõ omni, ⁊ honeſtũ alicui bipedi ineſt. Si igit̃ acceptuʒ fuerit, ⁊ a/⁊ b/toti c/ineſſe, b/c/quidẽ tota vera, a/c/aũt ad aliq̄d falſa, ſed ɔcluſio vera.

¶ Accepit totam falſam ⁊ totam verã, nunc accipit, aliã totam veram, ⁊ aliam ſm quid falſam. Et rurſus q̄ cõpleuit eas ex ambobus vl̃ibus, nũc dicit eas ex alia vniuerſali, ⁊ alia particulari ſic diximus, honum hominẽ omni, ecce ſm quid falſaʒ, bipes oĩ hoi, tota vera, ⁊ tamẽ honũ alicui bipedi ꝙ eſt verum.

¶ Conſimiliter autez ⁊ ſi a/c/vera, b/c/ꝟo falſa accipiatur, ĩſdez nãq3 terminis tranſpoſitis, erit demonſtratio. Et ſi hęc priuatiua, illa autem affirmatiua ſit.

¶ Primũ accepimus ↄiugationẽ ex maiore falſa ſm ali, quid ⁊ minore vera. Nũc accipit aliam ex maiore vera ⁊ minore falſa ſm qd, ⁊ ijdẽ termini trãſpoſiti accepti ſunt ad demonſtrationẽ, bipes oi hoi tota vera, bonũ oi hoi falſa ſm quid, ⁊ bipes alicui bono.

¶ Quoniã eni accidit b/quidez toti c/ineſſe, a/ꝟo alicui, ⁊ qñ ſic ſe habeant a/nõ omni b/ſi acceptuz fuerit b/quidẽ toti c/ineſſe, a/ꝟo nulli, priuatiua quidẽ ad aliquid falſa, altera autẽ tota vera ⁊ cõcluſio. Rurſus quoniam monſtratum eſt, qm̃ quũ a/nulli ineſt c, ipſum ꝟo b/alicui, accidit a/alicui b/non ineſſe.

¶ Accepit ambas affirmatiuas, nunc accipit aliã negatiuã falſaz ſm aliqd, ⁊ aliã affirmatiuã verã, ceu a/nulli c/ falſa ſm qd, ⁊ b/omni c/tota vera, ⁊ tamen a/nõ omni b; ceu album nulli homini, ⁊ animal oi homini, ⁊ tamẽ album non omni animali.

¶ Planũ ꝙ ⁊ quũ a/c, tota vera ſit, b/c/aũt ad aliqd falſa, accidit ↄclionẽ verã eſſe, ſi eni acceptũ fuerit a/nulli c, ipm ꝟo b/omni, a/c/quidem tota vera, b/c/autem ad aliqd falſa.

¶ Accepit primã maiorẽ falſaz ad aliqd ⁊ minorẽ verã, nunc accipit maiorez veram ⁊ minorem falſam ad aliquid, ceu nigruz nulli albo, ⁊ animal omni albo, ⁊ nigrũ non omni animali ꝙ eſt verum.

¶ Ceterum ⁊ in ſylliis in parte manifeſtuz, ꝙ oino erit verũ per falſa, ĩdez eniz termini accipiendi, ⁊ qñ vles ſint ꝓpõnes, qui quidem in affirmatiuis affirmatiui, qui ꝟo in priuatiuis/priuatiui, nihil eniz differt quũ nulli iſit omni accipere ineſſe, ⁊ ſi alicui ineſt vniuerſaliter capere ad terminorum expoſitionem, itidem ⁊ in priuatiuis.

¶ Cum expleuerit ſermonẽ de ambabꝰ ꝓpõnibꝰ vlibus, nũc dicit de ambabꝰ, quoꝝ alia vlis ⁊ alia in pte. Et hoc duplr vel maior vlis, ⁊ minor ꝑticularis, vel maior particularis, ⁊ mior vniuerſalis, ⁊ vel ambę affirmatiuę, vel maior negatiua, ⁊ mior affirmatiua, ⁊ vel ambę falſę, vel vniuerſalis tota falſa, ⁊ particularis ſm aliquid falſa, vł econtra, ⁊ vel alia falſa, ⁊ alia vera. Et harum vel maior vera, ⁊ mior falſa, vel maior falſa ⁊ minor vera, vel ambę falſę ſm aliquid. His ita ſe habẽtibus vera erit concluſio. Inqt igitur ꝙ vt in vniuerſalibus propoſitionibus demonſtrauimus ex falſis verum, ſic etiam in propoſitionibus habentibus vnaz vlem, ⁊ aliam particularem per eoſdem terminos demonſtrabimus per quos, ⁊ vniuerſales propoſitiones, ⁊ ſi affirmatiuę ambę affirmatiuę accipiemus, ⁊ ſi negatiuę, ẽt negatiuę.

¶ Planum igiẽ ꝙ ſi quidẽ ſit concluſio falſa, neceſſe eſt falſa eſſe, ex quibus eſt rõ, aut omnia, aut qdam, quãdo autẽ vera/nõ neceſſe eſt veruz eſſe, neq3 aliquid, neq3 oia, ſed eſt/quũ nulluz eoꝝ quę in ſyllo veruz ſit, ↄclionẽ ↄſimilr verã eſſe/nõ ex neceſſitate tamen.

¶ Concluſionez vt inducit Ariſ planũ eſt ex oibꝰ oſtenſis, ꝙ ſi fuerit ↄcluſio vera, prorſus vel totę falſę ꝓpoſitiones fuerunt, vel alia falſa, ⁊ alia vera, ſi autẽ fuerit cõcluſio vera, non neceſſe eſt propoſitiões veras eſſe. Nã contingit ipſas ⁊ ambas falſas eſſe, ⁊ altera falſa exiſtente, ⁊ alia vera ex ambabus falſis ſm quid vera concluderetur concluſio.

¶ Cauſa aũt quoniã quando duo ſic ſeinuicẽ habeant, vt quuz ex neceſſitate alterum ſit/ex neceſſitate alterum exiſtat/quuz hoc quidem non ſit, neq3 alteruz erit, quuz aũt ſit/nõ neceſſe alterum eſſe, ſed quuz idem ſit ⁊ non ſit.

¶ Cauſa inqt, ꝙ cõcluſio ſit vera ꝓpõnibus exiſtentibꝰ falſis, hęc eſt, qa ſi duę qdam res habuerint talem naturam inter ſe, vt alia exñte neceſſe eſt etiã alterã eẽ, ⁊ hac non exñte neceſſe etiam eſt alterã non eſſe, hęc eſt cauſa cur ſit cõcluſio vera ex falſis, ceu ſicut veris exiſtentibꝰ propoſitionibus neceſſe eſt veram eẽ concluſionẽ, ⁊ vera exiſtente cõcluſiõe, nõ neceſſe eſt veras eſſe propoſitiones. Non enim conuertitur, ſed contingit ⁊ falſas eſſe propoſitiones, concluſione non exiſtẽte vera, neceſſe eſt etiam propoſitiones non eſſe veras, quare cauſa qrę nõ conuertantur eſt vt cõcluſio ſit vera non prorſus ex veris ꝓpõnibus, ſed etiã ex falſis. Et cũ idẽ ſit ⁊ nõ ſit ipoſſe eſt ex neceſſitate cõtinua ſunt hęc dicta his quę dicta fuerũt. Nam in his vult oſtẽdere ꝙ vera cõcluſio nõ ex neceſſitate ſeqtur vtraſq3. ſ. eas ex veris ꝓpõnibus, ⁊ eas ex falſis, nõ dico vnãquaq3 diuiſim, ſed ambas. Probat autem hoc ꝑ ſyllz hypotheticũ. Illud igitur quum idem ſit ⁊ non ſit, inquit pro eadez ſpecie propoſitionis, illud aũt cum ſit pro vna exiſtẽte, ⁊ illud non ſit pro falſo exiſtente. Nam eadem ſpecie ꝓpoſitionis vel vera vel falſa exiſtente non ſequitur ex neceſſitate idem eſſe ꝑ hoc eẽ veram ↄnẽ. Et B oſtẽdit, qa nõ ex neceſſitate eſt vera ↄcluſio, ꝑmo ꝑ hũc ſyllz per tria ſi a/albo exñte, neĉe eſt b/magnum eẽ, ⁊ b/magno neĉe eſt c/non eſſe albũ, quare a/exiſtẽte albo, c/non eſt albũ, hic autẽ ſylls eſt ꝑ tria, ⁊ ſic hypotheticus, qa quãdo eſt a, neĉe eſt b/eẽ, ⁊ b/nõ exñte, neceſſe eſt a/nõ eẽ, igiẽ b/nõ exiſtẽte magno a/albũ nõ erit. Si aũt aliqs dicet, ꝙ a/nõ ente albo, eſt b/magnũ ex neĉitate, accidit b/magnũ eẽ ex neĉitate. Nã ex neĉitate amboꝝ ſeqtur, ſi eni a/nõ exñte b/magnũ nõ eſt. Si aũt dicis ⁊ ſi a/nõ eſt, rurſus b/eſt ex neĉitate idẽ magnũ ⁊ nõ magnũ erit ꝙ eſt abſurdũ, qre abſurdũ ſequutuz eſt, qa dicebatẽ ꝙ b/ex neĉitate ſeqtur ambo, ⁊ hoc a/eẽ album ⁊ hoc nõ eſſe, qd oſtẽſum eſt ꝑ ſyllz ꝑ tres. Vocatus eſt aũt ſylls ꝑ tres, qa accipit tres terminos minorẽ, extremitatem ſuppoſitã, ⁊ maiorẽ, neq3 igiẽ ſylls hypotheticus, qa hz tres terminos, neq3 pdicatiuus ꝙ hypotheticę ſunt ꝓpoſitiones ob id per tres vel tria appellatus eſt.

¶ Impoſſibile ex neceſſitate eſſe idem.

¶ Impoſſe inquit eẽ eandez ↄcluſionẽ ex neceſſitate ſi eadem fuerit ſpẽs ꝓpoſitionis, ⁊ fuerit ⁊ nõ fuerit.

¶ Dico autem vt quum ſit a/albũ b/eẽ ex neceſſitate.

¶ Vt in exẽplo B dicit, ꝙ ſi hoc fateẽ aliqs ꝙ ſpẽtę eſſe album, ⁊ b/magnum eſſe ex neceſſitate ⁊ albo non exiſtente ipſum b/non eſſe.

¶ Et quũ non ſit album a/b/eſſe ex neceſſitate, quãdo eni quũ hoc ſit albaz a/neceſſe eſt hoc magnum eſſe b/quũ ꝟo magnũ b/ſit c/non album

bũ, neceſſe eſt ſi a/albũ c/non eẽ album. Et qñ duobus exiſtẽtibus altero exiſtẽte, neceſſe eſt alterũ eẽ, hoc nõ exiſtente, neceſſe eſt a/nõ eẽ, b/ỽo non exiſtente magno, non põt a/album eẽ, a/ỽo non exiſtente albo ſi neceſſe eſt b/magnuʒ eſſe, accidit ex neceſſitate b/magno non exiſtente ipſum b/magnuʒ eſſe, hoc autẽ impoſſibile, ſi eniʒ b/non eſt magnũ a/non erit album ex neceſſitate, ſi igitur non exiſtẽte hoc albo b/erit magnum, accidit ſi b/non eſt magnum, eſſe magnum tãꝗ per tria.

Ex neceſſitate bene diximus etiam in propoſitionib⁹ ꝙ propoſitionibus exiſtẽtibus veris, neceſſe eſt ꝯnẽ eẽ veraʒ, ſed minime exiſtẽtibus ꝓpoſitionibus non veris cõcluſio nõ eſt vera. Nam cõtingit vt ꝯcluſio ſit vera.

DE CIRCVLARI MONSTRATIONE.

Circulo aũt ⁊ ex ſeinuicẽ monſtrare eſt per cõcluſionẽ ⁊ eo qỏ p̄dicatione retroverſum ſe hʒ, alteram accipientẽ ꝓpoſitionẽ ꝯcludere reliquam, quam accipiebat in altero ſyll'o.

Cuʒ dixerit qũo ex falſis vnuʒ verũ ſit ſyll'o ꝯcludendũ, nunc dicit de ſyll'is circulo oſtẽdẽtibus, ⁊ his ꝗ inuicem Scire aũt opʒ ꝙ ipſa circularis ⁊ ſeinuicẽ demr̃atio nõ eſt vtilis methodo demr̃andi, ꝗa idẽ eſt cã ⁊ effectuʒ, vt oſtẽdem⁹. Vt aũt fiat demr̃atio ex his ꝗ̃ ſunt inuiceʒ, prorſus opʒ reuerſionẽ facere vni⁹ ꝓpõnis, ⁊ ꝯcl'onẽ accipere velut ꝓpõneʒ. Verũ differt reuerſio a ꝯuerſione, quia conuerſio exigit veritatem vtriuſqʒ propoſitionis, ſed reuerſio non omnino.

Queãdmodũ ſi oportebat monſtrare, ꝙ a/omni c/ineſt, mõſtrauit autẽ per b. Rurſus ſi oſtenderet ꝙ a/ineſt ipſi b/accipiens a/ipſi c/ineſſe, c/ỽo ipſi b/ ⁊ a/ipſi b. Prius aũt econuerſo accipiebat b/ineſſe ipſi c, aut ſi oportet monſtrare ꝙ b/ineſt ipſi c/ſi accipiat a/de c/ꝗ̃ erat concluſio, b/ỽo de a/ineſſe, ſed prius acceptum fuerat econuerſo a/de b.

Quod debeam⁹ accipe vnã ꝓpõnẽ, ⁊ recõuertere, ⁊ ſic facere demr̃onẽ ex ſeiuicẽ dictũ ẽ, ceu ſi oñſum fuerit, ꝙ a/c/ineſt ꝑ b, deide ſi volueris oſtẽdere, ꝙ ſi a/oi b/ineſt, ſic efficies a/oi c, ⁊ ipʒ c/oi b, vt cõuertas, igiẽ ⁊ a/oi b. Et diligẽter debemus ꝯſiderare ꝙ in oñſiõe ꝑ ea ꝗ̃ inuicem vna ꝓpõ accipiẽ ſana ex nec̃itate, ⁊ vna cõuertiẽ. Nam ſi ambas ꝯuerterim⁹ ⁊ nõ vnã accepimus ſanã nõ efficiemus ſyll'ʒ. Rurſus ſi accipiaẽ ꝑmum, ꝙ a/ipſi c/ineſt per cãm b, ⁊ effectũ ſit a/c. Nunc aũt acceptũ eſt a/c/vt cã, ⁊ a/b/vt effectũ ꝙ eſt abſurdũ, ꝗa idẽ cã ⁊ effectum erit.

Aliter aũt nõ eſt ex ſeinuicem oſtẽdere, ſiue eniʒ aliud medium accipiet/nõ circulo, nihil enim accipiẽ ex ijs/quę eadẽ ſunt, ſiue hoꝝ aliquid, neceſſe alterum ſolum, ſi nãqʒ ambo, eadem erit concluſio, oportet autẽ alterum.

Vult oſtẽdere ꝙ aliẽ nõ ꝯtigit ꝯcludi demr̃ones ex ſe inuicẽ. Neqʒ eni ſi aliũ terminũ inieceris ꝑ b/facias oſtẽſionẽ ex his ꝗ̃ inuicẽ ſunt. Nã alias ꝓpõnes efficies ⁊ aliã ꝯcluſionẽ. Et rurſus eaſdẽ ꝓpõnes accipe nõ eſt poẽe, ꝗa eadẽ erit ꝯcl'io, igiẽ nec̃e eſt vnã ꝓpõnẽ accipe cũ cõuerſiõe. Id aũt demõſtrauimus quo pacto iter ſe differũt.

In ijs igitur quę nõ cõuertunẽ/ex indemonſtrabili altera ꝓpõne fit ſyllogiſmus, nõ eniʒ eſt demõſtrare per hos terminos, ꝙ medio tertium ineſt, aut primo medium.

Quia ꝯuerſio vel vera vel falſa, vera ꝗdẽ in terminis adequãtis, falſa aũt in his ꝗ nõ inuicẽ adequanẽ ⁊ ꝯuertunẽ, ceu in ꝑore, ois hõ riſibilis, ⁊ oẽ riſibile hõ, ſʒ in 2ᵒ falſa, vt ois hõ aial, ⁊ oẽ aial hõ. Hãc ergo 2ᵃᵐ conuerſionem vocat indemõſtrabilem ꝑ falſa, ⁊ nõ potenẽ oſtendi. Naʒ quis põt oſtendere ꝙ oẽ aial homo eſt, igiẽ vna inuenię ꝓpõ idemr̃abilis, ⁊ alia ſana. ⁊ oñdiẽ deductũ.

In ijs ỽo quę cõuertuntur, eſt oia mõſtrare per ſeinuicem veluti ſi a/ ⁊ b/ ⁊ c/conuertuntur inter ſe.

Ingt idẽ ꝙ nõ põt oſtẽdi ꝯuerſam ꝓpõnẽ ꝑ ſyll'ʒ. Niſi ꝗs igiẽ accipet ꝯuerſionẽ terminoꝝ adequantiũ inter ſe. Nam eandẽ cõtingit oſtẽdere per ea ꝗ̃ ex inuicem.

Sit enim oſtẽſum a/c/per mediuʒ b/ ⁊ rurſus a/b, ⁊ ꝑ cõcluſionẽ, ⁊ per b/c/ ꝓpoſitionẽ conuerſam. Conſimilr̃ autẽ ⁊ b/c/per cõcluſionem, ⁊ a/b/ ꝓpoſitionem cõuerſaʒ, opʒ ỽo ⁊ c/b, ⁊ b/a/ꝓpoſitionem demonſtrare.

Oſtẽſuʒ eſt a/oi c/per b, ſic a/omni b, ⁊ b/omni c, igiẽ a/omni c, ⁊ c/oi b, igiẽ a/oi b. Si aũt decẽs eſt oſtẽdere a/b/ demõſtram⁹ ꝑ c/ſic a/omni c, ⁊ c/oi b, igiẽ a/oi b. Si auteʒ decẽs oñdere b/c/ſic b/oi a, ⁊ a/oi c/ẽ b/omni c.

His eniʒ indemõſtrabilibus vſi fuimus ſolis. Si itaqʒ b/omni c/ineẽ, ⁊ c/oi a/ſyll's erit ipſius b/ad a. Rurſus ſi acceptũ fuerit ipʒ ꝗdem c/omni a, a/ỽo ipſi b/neceſſe eſt c/ineſſe oi b, in vtriſqʒ igiẽ his ſyll'is, c/a/ ꝓpoſitio accepta eſt indemonſtrabilis, alię enim mõſtratę erant, quare ſi hãc demõſtrauerimus oẽs monſtratę erunt per ſeinuicem.

In demõſtrabilib⁹ ꝑ falſis ⁊ nõ demr̃atis a/c/ ꝓpõ ſumpta indemõſtrabilis ꝗ̃ erat ꝯcl'io. Nũc ꝓpõnem accepit. Naʒ alię fuerunt propoſitiones oſtenſę, ſi autem a/c/demonſtrauerimus prorſus demõſtrantes ſumus.

Si igitur acceptum fuerit c/omni b, ⁊ b/oi a/ineſſe, vtręqʒ ꝓpoſitiones demõſtratę accipiuntur, ⁊ c/ipſi a/neceſſe eſt ineſſe.

Dicit qũo oſtẽdiẽ a/c. Naʒ vt oñdimus qũo a/b/ineſt, ⁊ hęc b/a, ⁊ qũo b/c, ⁊ hęc c/b. Silr̃ ⁊ ipſius a/c, vult oſtendere ſic, a/omni b, ⁊ b/oi c, ſi aũt c/ipſi a, ſic c/omni b, ⁊ b/omni a/c, omni a.

Manifeſtũ igiẽ ꝙ in ſolis ꝯuertẽtib⁹ circulo, ⁊ ꝑ ſeinuicẽ ꝯtingit fieri demr̃ationes.

Manifeſtũ, ingt ex dictis ꝙ ꝯuerſiõe facta fit dmr̃o ex his ꝗ̃ inuiceʒ, ſiue cõuerſiões vere, ſiue falſe ſint.

In alijs ỽo vt prius diximus. Accidit aũt ⁊ in his eo ipſo qỏ monſtraẽ, vti ad demr̃oneʒ, nam c/de b, ⁊ b/de a/monſtratur, ſi acceptum ſit c/de a/dici, c/ỽo de a/per has monſtratur propoſitiones, quare cõcluſione vtimur ad demonſtrationem.

¶ In alijs dicit facientibus cōuerſiōes falſas, ⁊ in his q̄ faciūt veras conuerſiones ſimilr oſtendemus hoc huic ineſſe vel non ineſſe.

¶ In priuatiuis aūt ſyllis ita mōſtraṫ ex ſcinuicē qdē ſit b/omni c/ineſſe, a/ꝟo nulli eoꝝ q̄ b/concluſio ꝙ a/nulli eorum/que c. Si igitur rurſus opꝫ ↄcludere ꝙ a/nulli eorum/que b/ qꝺ dudum accepit/ſit a/nulli eorum que c, c/ ꝟo omni b, ſic enim propoſitio econuerſo.

¶ Cū dixerit quō in pᵃ figᵃ affirmatiue oſtdebanṫ, nunc de priuatiuis dicit ꝙ oſtdiṫ maior ꝓpō ⁊ minor nō oſtdiṫ, niſi ꝑ aſſumptiōeꝫ ſylli. Nā oſtdebaṫ ꝙ a ꝑ mediū b/nulli ineſt c. Vñ pꝫ ꝙ a/nulli b, ſic rurſus a/nulli c, ⁊ ipꝫ c/oī b/⁊ ſuppoſitū fuit b/oi c, igiṫ ⁊ a/nulli b, nō amplius poterit oſtēdere minorē ꝓpōnē niſi ꝑ aſſumptionē, q̄ per prędicationē nō pōt. Nam maior negatiua ⁊ ↄclō negatiua, ſꝫ ex duabꝰ negatiuis nihil cōcludiṫ, ſꝫ ꝑ aſſumptionē oſtdiṫ minor ꝓpō ſic, vt dicamꝰ cui a/neqꝫ vlis ieſt huic hoi ineſt b/⁊ c/a/neqꝫ vlr ineſt, igiṫ huic b/oi. Et ſcire opꝫ ꝙ in ſyllis ſm aſſumptionē vnꝰ terminꝰ idefinitꝰ exiſtēs poſteriꝰ definitꝰ fit, vt diximꝰ cui a/nulli eidēꝫ oi b. Vide indefinitū vltimū terminū accepimꝰ, ſꝫ poſtea determinaṫ, qñ dicimꝰ nulli a/eidē igiṫ b/oi. Cōueniūt autē ſylli ſm aſſumptionē cū cathegoricis ⁊ hypotheticis ſyllis, ſimilr quoqꝫ differūt, cū cathegoricis qdem ↄueniūt ꝙ in tres figuras ſylli ſm aſſumptiōeꝫ hꝫ tres termios, differunt aūt ꝙ vnꝰ terminꝰ prius ē idefinitꝰ eſt, ⁊ ꝓpōnes debēt accipi ex ↄceſſiōe, Cōueniūt quoqꝫ cuꝫ hypotheticis q̄tenꝰ ↄnēꝫ nō ↄcludūt, ſꝫ ꝓpōnē dicētes huic oi b/vt ſit oi c/b, vt ēt hypoᵈ, differūt aūt q̄tenꝰ ↄueniūt cū cathegoricis.

¶ Si ꝟo ꝙ b/ipſi c/opꝫ cōcludere, nō ampliꝰ ſimr cōuertendū eſt a/b/nāqꝫ eadeꝫ ꝓpō b/nulli a, ⁊ a/nulli b/ineſſe, ſed accipiendum cui a/ nulli ineſt b/omni ineſſe, ſit a/nulli eoꝝ que c/ ineē, qꝺ erat ↄcluſio, cui aūt a/nulli acceptuꝫ ſit b/omni ineē, neceſſe igiṫ b/oi c/ineē, quare quū tria ſint, vnūqꝺqꝫ ↄcluſio facta eſt, ⁊ circulo demōſtrare, hoc eſt ↄclōnē accipienteꝫ ⁊ ecōuerſo alterā ꝓpōneꝫ/reliquā rōcinari.

¶ Si opus eſt, inqt, oſtēdere minorē ꝓpōnē nō pōt ꝑ cōuerſionē maioris, q̄ſiqdēꝫ et ↄclō ſit negatiua ⁊ maior. Eqdē ex duabꝰ negatiuis nō fit ſylls, ſiue nō ↄcludiṫ concluſio ſyllogiſtica, ſꝫ quō ꝑ aſſumptionē ſic, qꝺ cui a/nulli ineſt huic ēt oi b, ⁊ c/ipꝫ a. igiṫ ineſt, igiṫ huic oi ipſm b, ecce vt oſtdaṫ minor ꝓpō pme figurę ꝑ aſſumptioneꝫ demōſtrauit, ⁊ aſſumptio oſtēdit minorē ꝓpōnē ꝑ 3ᵃᵐ figᵃᵐ.

¶ In ſyllis ꝟo qui in parte/vlēm qdē ꝓpōnē non eſt demonſtrare per altera, eam ꝟo que ſm parteꝫ erit, ꝙ igitur non eſt demonſtrare vlēm/manifeſtū. Uniuerſale nāqꝫ monſtratur per vlia. Cōcluſio aūt nō eſt vniuerſalis, oportet autem ex concluſione monſtrare ⁊ altera propoſitione.

¶ Expleuit ſermonē de ambabꝰ vlibꝰ i pᵃ figᵃ, venit nūc ad particulares ↄnes, ⁊ pmo de affirmatiua inqt, ꝙ minore ꝓpōne ↄtingit circularē oſtēſionē fieri, ſed maiore minime, niſi igiṫ rurſus ꝑ aſſumptionē. Nam maior vlis affirmatiua cōcludiṫ vlē affirmatiuuꝫ ex vlibus. Et hic ſi, ne minor particularis ⁊ cōcluſio particularis, ſed ex duabus particularibus nihil concluditur.

¶ Amplius oino neqꝫ fit ſylls ↄuerſa ꝓpoſitione, in parte enim ambę ſiunt ꝓpōnes, eam ꝟo que eſt in parte eſt, ſit enim monſtratum a/de aliquo c/per b. Si igitur acceptum fuerit b/omni a/⁊ concluſio maneat b/alicui c/inerit, ſit enim prima figura ⁊ a medium.

¶ Quia tertius modus pme figurę eſt ex maiore vli affirmatiua ⁊ miore pticulari affirmatiua pticularē ↄnem ↄcludēs inqt, ꝙ circulo oſtēdere miorē ꝙ b/alicui c/pōt ſic b/oi a. Naꝫ erat a/oi b, igiṫ b/oi a, ⁊ a/alicui c, igitur ⁊ b/alicui c, maiorē aūt circularē nō poſſumus oſtēdere ꝑ vlēm, ⁊ vlē oſtēdebaṫ ex duabꝰ vlibꝰ. Sed quō pōt ꝑ aſſumptionē ſic quod alicui c/ineſt velut in ꝓpōne diximꝰ ⁊ per ↄcluſionē. Etenī hoc alicui cōcludiṫ, huic ineſt a/b/ omni vliter, ⁊ b/ineſt c/alicui, igiṫ b/omni ipſuꝫ a, ⁊ oſtēſa eſt aſſumptio per tertiam figuram.

¶ Si ꝟo priuatiuus ſylls, vlēm quidē ꝓpoſitionem non eſt monſtrare ob id qꝺ ⁊ prius dictum eſt, eam ꝟo que eſt in parte eſt, ſi itidem conuerſa fuerit a/b/quemadmodū ⁊ in vniuerſalibus, vt cui a/alicui non ineſt, b/alicui ineſſe, aliter eniꝫ non fit ſyllogiſmus eo ꝙ propoſitio que in parte eſt negatiua.

¶ Quartus modus pme figurę eſt ex maiore vlī negatiua, ⁊ minore pticulari affirmatiua pticularem ↄnē cōcludēs, ⁊ inqt, ꝙ neqꝫ maiorē neqꝫ minorē pōt oſtendere ꝑ circularē oſtēſionē, ſed ꝑ aſſumptionē ſola minor oſtēditur, ⁊ maior nō pōt, q̄ vlis, ⁊ minor ꝑ aſſumptionem, q̄ etiā maior ⁊ ↄcluſio negatiua. Sed ex negatiua neqꝫ concludebatur, ſed quomō minor oſtendiṫ ſic cui alicui a/ non ineſt huic alicui b/non ineſt, ⁊ alicui c/a/non ineſt, igitur c/alicui b/ineſt, ⁊ aliter non.

¶ FIGVRA SECVNDA.

IN ſcda aūt figura, affirmatiuuꝫ quidem non eſt monſtrare ꝑ huc modūꝫ, priuatiuū ꝟo eſt, pdicatiuum igitur non monſtraṫ eo ꝙ ambę ꝓpoſitiones non ſunt affirmatiue, cōcluſio aūt eſt priuatiua, ſed prędicatiuum ex ambabus monſtrabatur affirmatiuis.

¶ Expleuit ſermoneꝫ de pma figura, nunc venit ad 2ᵃᵐ. Et hic poſſunt oſtēdi circulariter/vel ſm aſſumptioneꝫ propoſitiones. Et quā accepit primam coniugationē ſupra nunc ſcdam, quam autem ſecūdam, nunc pmā ⁊ quā accipit tertiā, nūc quartā ⁊ quā quartā nūc tertiam.

¶ Priuatiuuꝫ ꝟo ſic monſtraṫ, iſit a/omni b, nulli aūt c/ↄcluſio b/nulli c. Si igiṫ acceptuꝫ fuerit b/omni a/ineſſe/neceſſe eſt a/nulli c/ineſſe, ſit enim ſecūda figura, medium b.

¶ Accipit pmā ex maiore vli affirmatiua ⁊ miore vli negatiua, ⁊ inqt, ꝙ maiorē non pōt oſtdere circulo Nā vlē affirmatiuuꝫ ex duabꝰ vlibꝰ affirmatiuis erat. Hic aūt ⁊ ↄclio, ⁊ ꝓpō minor negatiua, ⁊ minorē vlēꝫ ſic c/nulli a. Nā erat a/nulli c, igiṫ b/nulli c, ⁊ b/oī a, q̄re b/nulli a, ⁊ a/ nulli b, pōt aūt ⁊ maior oſtēdi, ⁊ ſi nō circulo, tñ ſm aſſumptionem ſic quod cui c/nulli concluſioni, huic omni, ipſum a/⁊ ipſum b/nulli c, igitur a/omni b.

¶ Sinautē

¶ Si autē a/b/priuatiuū acceptū fuit, alterū ꝟo ꝑdicatiuū/prima erit figura, c/qdē oī a, b/ autē nulli c, quare b/nulli a, neqꝫ igiť b/ipſi a. Per concluſionē igitur ꝛ vnam ꝓpoſitionem nō fit ſylls, accepta autem altera erit.

¶ Nunc accipit maiorē priuatiuā ꝛ minorē affirmatiuā. Hanc igiť maiorē poſſibile eſt oſtēdere nō tamē miorē ſic, vt b/nulli c/ꝛ ipm c/omni a, igiť b/nulli a, ꝛ a/nulli b, per hęc in ſcdo modus acceptus eſt, qa duas ꝯuerſiões hꝫ vnā hꝫ dicētē c/oi a Nā erat a/oi c. et alterā ꝯnis, ꝛ minorem ꝓpoſitionē poſſibile eſt oſtēdere ꝑ aſſumptionem ſic cui b/nulli huic oi a/ꝛ b/nulli, c/igitur a/omni c.

¶ Si ꝟo non vlis ſylls fit, in toto quidem ꝓpoſitio non demonſtratur ob eādem cauſaꝫ, quā diximus ꝛ prius, quę autem eſt in parte monſtratur quādo fit vniuerſale ꝑdicatiuū, inſit enim a/omni b, c/ꝟo non omni/cōcluſio, b/c/ſi itaqꝫ acceptum fuerit b/omni a, c/auteꝫ nō omni a/alicui c/non ineſt, medium b.

¶ Cuꝫ expleuerit ſermonē de vlibus in 2ª figª, nūc dicit de particularibus, ꝛ pmo de hñtib⁹ maiorē vleꝫ affirmatiuā, ꝛ minoreꝫ pticularē negatiuā, ꝛ ingt, ꝙ nō eſt poſſe maiorē circulo oſtēdi, qa vlis eſt, ſꝫ mior pōt oñdi ſic b/omni a, ꝛ b/nō omni c, ꝛ a/nō omni c, quę erat minor ꝓpoſitio, ꝛ maior pōt oſtēdi per aſſumptionē ſic cui b/ineſt non omni huic omni a/ꝛ b/inerat non omni c, igitur a/ineſt omni b.

¶ Et ſi eſt vlis priuatiua non demōſtrabiť a/c/propoſitio ꝯuerſo a/b, accidit eni aut vtraſqꝫ/aut alteram propoſitionem fieri negatiuā, quare nō erit ſylls, ſed ſilr mōſtrabiť/quēadmodum ꝛ in vlibus, ſi acceptuꝫ fuerit cui b/alicui non ineſt, a/alicui ineſſe.

¶ Si autem (inquit) maior fuerit negatiua, rurſus maior non oſtendetur, ꝛ minor ſm aſſumptionem ſic cui b/nō omni ineſt, huic alicui a/ꝛ b/non omni c/ineſt, igitur ipſi c/alicui a/ineſt.

¶ FIGVRA TERTIA.

In tertia auteꝫ figura/quādo ambę quideꝫ ꝓpoſitiones vlr accepte fuerint/non contingit mōſtrare ꝑ ſeinuicem, vle nāqꝫ monſtratur per vlia. Concluſio autē quę in hac ſemp eſt ſm ptē, quare manifeſtum ꝙ oino non cōtingit monſtrare per hanc figuram vlem ꝓpoſitionē.

¶ Cū dixerit, quę ꝓpōnes oñdūť in 2ª figª circulariter, ꝛ quę nō oſtēdunť circulo, ſꝫ ꝑ aſſumptionē, nūc dicit de his q̄ ſunt in 3ª figª, ꝛ pmū de illa ex ambab⁹ vlib⁹, ꝛ ingt ꝙ nō pōt in 3ª figª ꝓpōnes ex ambab⁹ vlib⁹ circulo oſtēdi. Cur: qa vles ꝛ ꝑ vles oſtēdimus, ſꝫ in 3ª figª ꝯnes pticulares, q̄re nō oñdūť in 3ª figª ex ābab⁹ vlib⁹ ꝓpōnib⁹.

¶ Et ſi hęc vniuerſalr fit, illa ꝟo in parte, aliquando quideꝫ erit, quādoqꝫ aūt nō erit, quū igitur vtręqꝫ ꝑdicatiue accepte fuerint, ꝛ vle fiat ad minus extremum/erit.

¶ Cū dixerit ꝙ vlis ꝓpō nō pōt oſtēdi in 3ª figª nūc dicit de hñtib⁹ vleꝫ ꝛ aliā pticularē, ꝛ ingt, ꝙ ſi ambę accepte fuerint cathegoricę, ꝛ maior pticularis ꝛ minor vlis erit. Si aūt ecōuerſo, nō erit circularis oñſio, ceu a/oi b, ꝛ b/oi a, igiť a/alicui b. Nā hoc oſtēſuꝫ eſt, q̄re ꝛ c/alicui b, nō tñ ꝛ b/alicui a. Sic particularis ꝓpō oñdiť, ꝛ vlis nō oſtēdiť, qa vlis eſt. Niſi ergo ſm aſſumptionem.

¶ Quū ꝟo ad alterū non erit, inſit enim a/oi c, ipſum autem b/alicui, concluſio a/b. Si acceptū fuerit c/omni a/ineſſe, a/autē alicui b, c/quidem oſtēſum eſt alicui b/ineſſe, b/ꝟo alicui c/nō eſt monſtratū, atqui neceſſe eſt.

¶ Nō erit ꝓpoſitū, qa cōcludit c/alicui b/ſed poſteri⁹ cōuertitur, ꝙ ꝛ b/alicui c, ꝛ ſic erit.

¶ Si c/alicui b/ꝛ b/alicui c/ineē, ſed nō eſt idē hoc huic, ꝛ hoc huic ineſſe, ſed aſſumenduꝫ ſi hoc alicui huic, ꝛ alterum alicui huic, hoc autem accepto non amplius fit ex concluſione ꝛ altera propoſitione ſyllogiſmus.

¶ Nō eni idē eſt dictu ſi b/alicui c, ꝛ c/alicui b. Nā qñ dico b/alicui c/ineſt ſubiectuꝫ eſt c/ꝛ pędicatū b. Sed quādo dico, ꝙ c/alicui b/ipſum b/accipit ſubiectū ꝛ c/pędicatum. At ſubijci ꝛ pędicari ſunt diuerſa.

¶ Si ꝟo b/omni c, a/autē alicui c/erit demonſtrare, a/c/quādo acceptū fuerit, c/qdem omni b/ineſſe, a/autē alicui, ſi enim c/oi b, a/auteꝫ alicui b/neceſſe eſt a/alicui c/ineſſe mediū b.

¶ Si ingt, maior pticularis, ꝛ minor vlis pōt oñdi maior ꝓpō hęc añcedenter ſic ipm a/alicui c, ꝛ ipm b/oi c, ꝛ c/oi b, ꝛ b/alicui a, igitur a/alicui c.

¶ Et qñ ſit hęc quidē ꝑdicatiua, illa ꝟo priuatiua, quę autē ꝑdicatiua vlis, mōſtrabiť altera, inſit enim b/oi c, ipm ꝟo a/alicui non inſit, ꝯcſio ꝙ a/alicui b/nō ineſt. Si igiť aſſumptū fuerit c/oi b/ineſſe, erat auteꝫ ꝛ a/non oi b, neceſſe eſt a/alicui c/non ineſſe, medium b.

¶ Si aūt fuerit maior pticularis ꝑuatiua, ꝛ mior vlis affirmatiua, oſtēdeť maior circulariter ſic a/nō oi b/ꝛ b/oi c, ꝛ a/nō oi c. Et miorē ꝑdicatiuā ꝑ aſſūptiōeꝫ oñſauim⁹.

¶ Qñ aūt priuatiua fiat vlis, nō mōſtrať altera, niſi quēadmodū in priorib⁹/ſi acceptū fuerit, cui hō alicui nō ineſt, alterū alicui ineē, vt ſi a/quidē nulli c, ipm ꝟo b/alicui, ꝯcſio ꝙ a/alicui b/nō ieſt, ſi igiť acceptū fuerit, cui a/alicui nō ineſt c/alicui ineſſe, neceſſe ē c/alicui eoꝝ, q̄ b/ineē, aliter aūt nō eſt ꝯuertētē vlem ꝓpōnē monſtrare alterā, nullo eni mō erit ſylls.

¶ Si aūt fuerit maior ꝑuatiua vlis, ꝛ mior pticularis affirmatiua nō oſtēdiť pticularis affirmatiua niſi ꝑ aſſumptionē. Nā circularis nō pōt. Nā ſi maior negatiua ꝛ cōcluſio negatiua, ſed ex duab⁹ negatiuis nihil ꝯcludi pōt, ſed per aſſumptionē oſtēdiť ſic cui a/nō oi ineſt, huic alicui c/ineſt, ſꝫ a/2° ineſt oi, igiť ipſi b/alicui ineſt c.

¶ Planū itaqꝫ ꝙ in prima qdeꝫ figura monſtratio per ſeinuicē, ꝛ per tertiā, ꝛ per primā efficiť figurā, quū eni ꝑdicatiua eſt ꝯcſio per primā, quum auteꝫ priuatiua per vltimā, accipiť eni cui hoc nulli, alteraꝫ omni ineſſe.

¶ Repetitionem breuē facit dictorū ꝙ in prima figura quotcūq; oſtenduntur ꝓpōnes circulo, aliç illico in prima, aliç in 3ª, ⁊ dicit aliquādo ꝑ primā, aliqñ per 3ᵃᵐ.

¶ In media autē quū ſyll's qdem vlis fit ⁊ ꝑ ipſam ⁊ ꝑ primā figurā, quū vero in parte ⁊ per ipſā ⁊ per vltimā. In tertia autē ꝑ ipſam oēs. Manifeſtū autē ⁊ ꝙ in tertia ⁊ media, q non per ipſas fiūt ſylli, aut nō ſunt ſm circularem monſtrationem, aut imperfecti.

¶ Sed in ſcđa figura oſtēſe circulo ſi vlis ſtatim ꝑ ſcđaꝫ ⁊ ipſaꝫ primā. Si autē particularis ꝑ eādē 2ᵃᵐ ⁊ 3ᵃᵐ oſtenditur. Et q̄cunq; in 3ª figª oſtēdebatur circulo, oēs ꝑ eandem 3ᵃᵐ ſtatim oſtēdebātur. Sꝫ planuꝫ ꝙ in tertia ⁊ media figura q̄cūq; non per ſeipſa oſtendunt, vel nō ſm circulum ſunt imperfecti.

¶ DE CONVERSIONE QVAE IN SYLLOGISMIS.

Conuertere autem eſt trāſponētem concluſionē facere ſyllm, ꝙ aut ſūmū medio nō inerit, aut h vltimo.

¶ Diximus iā hoc multotiens, qđ tres ſunt cōuerſiones, vna qdem in terminis, alia ⁊ 2ª in ꝓpoſitionibus, tertia vero in ſyllo. Sed de cōuerſione in terminis dixit in ꝑdicamentis, quādo dixit, ęq̄le ęquali ęquale. Et de cōuerſione in ꝓpōnibus dixit in p̄mo libro prioꝝ reſolutiuoꝝ, nunc autē vult dicere de cōuerſione in ſyllo. Fit autē hęc hoc mō. Accipimus ꝯcluſionē factaꝫ ⁊ hāc trāſponim⁹ vel in ꝯriuꝫ vel in oppoſitū ꝯdictoriç, ⁊ aliā ꝓpōnem ſanaꝫ ſeruamus, ⁊ reliquę ꝓpōnis ꝯriū ꝯcludi oſtēdimus, vel ꝯdictoriç oppoſituꝫ, ceu ſi cōcluderetur cōcluſio vlis affirmatiua trāſponimus hanc in ꝯriū vniuerſalē negatiuā vel in oppoſitū ꝯdictoriç ipſi ꝙ eſt particulare negatiuū, ⁊ ſic oſtēdimus cōcluſa alterius ꝓpoſitionis vel ꝯria vel cōtradictoriç oppoſita. facit autē hāc in ſyllo cōuerſioneꝫ, ⁊ in vnoquoq; mō ſyllogiſtico, ⁊ in vnaquaq; figura. Sed qdaꝫ putarūt cōuerſionē in ſyllo, ⁊ deductionē ad impoſſe idē eſſe. Ariſto. autē poſt hanc contēplationē exponit de deductione ad ipoſſe, ⁊ oſtēdit nō eſſe idē ꝯuerſionē in ſyllo ⁊ deductionē ad impoſſe.

¶ Neceſſe enim concluſione conuerſa ⁊ altera propoſitione manente interimi reliquam, ſi enim erit ⁊ concluſio erit.

¶ Cōcluſione ꝯuerſa ⁊ vna ꝓpoſitiōe manēte neceſſe eſt tolli aliaꝫ ꝓpōnem, ⁊ oſtēdi ipſaꝫ vel cōtrarium concludentem, vel cōtradictoriç oppoſitum. Naꝫ ſi maneret eadem ipſa ꝑfecto ⁊ cōcluſio eadem manebit.

¶ Differt autē oppoſite aut cōtrariç cōuertere ꝯcluſionē, nō eniꝫ idem efficitur ſyll's quum vtroq; mō cōuertitur, ſed hoc per ſequētia manifeſtū erit. Dico autē opponi oī non omni ⁊ alicui nulli, contrariç vero omni nulli ⁊ alicui non alicui ineſſe.

¶ Si ꝯcluſio in cōtrariuꝫ cōuerterimus diuerſos faciem⁹ ſyllos. Si autē in cōtradictorio oppoſitum diuerſos vt plane oſtendemus. E cōtrario autem ineſt omni ⁊ nulli, ⁊ illud alicui ⁊ non alicui.

¶ Sit nāq; monſtratum a de omni c per medium b, ſi itaq; a acceptum fuerit nulli c ineſſe, ipſi vero b omni, nulli c inerit b.

¶ Primo facit cōuerſioneꝫ vt in p̄mo mō p̄mę figurę cōcludēte vlem cōcluſionē affirmatiuā, quę ex duab⁹ vlib⁹ affirmatiuis cōponitur. Accipiamus igitur ꝯriuꝫ ꝯni, ꝙ a nō omni c ineſt, ſed ꝙ nulli, ⁊ decens eſt oſtendere minorē ꝓpōnem. Oſtēditur autē minor ꝑ ſcđam figuram, ⁊ maior ꝑ tertiā, igitur a nulli c ⁊ a omni b ꝯcluſio minoris ꝓpōnis ꝙ ipſm b nulli c ꝙ erat ꝯriuꝫ omni. Si autē voluimus maiorē ꝓpōneꝫ oſtēdere, demōſtrabimus ꝑ tertiaꝫ figurā, ⁊ cōcludemus nō cōtrariū maiori ꝓpōni, ſed contradictoriç oppoſitū. Nam in 3ª figª vlis ꝯclo non concludebatur, vt a nulli c, ⁊ ipſm b omni c ꝯcluſio eſt, ꝙ a nō omni b, ſꝫ hoc ꝯdictoriç opponitur ꝓpōni, quare ex his dictis obſeruare debemus, ꝙ ꝓpō maior per 3ᵃᵐ figuram oſtēditur, ⁊ minor ꝑ ſcđaꝫ, ⁊ hoc rurſus ſeruare debem⁹ in p̄ma figura, ꝙ ſi ꝯcluſio cōuerteretur in ꝯriū. Si maiorem ꝓpōnē oſtēdens acceperit ꝯdictoriç oppoſitum. Si autē minorē ꝯriuꝫ cōcluſuꝫ oſtēdes in qđ etiaꝫ ꝯneꝫ conuerteris. Si autē cōuerſio cōuertetur in illud nō omni, dico. ſ. cōtradictoriç oppoſitū. Et maior ꝓpō ⁊ minor ſiteꝫ ꝯcluſioneꝫ cōcludere vt plane oſtēdemus. Si autē a nulli c acciperetur, p̄mo oſtēdit minorē ꝓpōnē ꝯcludētē ſibi ꝯri.

¶ Et ſi a quidem nulli c, b autē omni c, a non omni b ⁊ non oīno nulli, nō eniꝫ mōſtrabatur vle ꝑ vltimā figuraꝫ, oīno vero non eſt vliter deſtruere per cōuerſionem ꝓpōnem quę eſt ad maius extremū, ſemper enim tollitur ꝑ tertiam figuram, neceſſe nāq; ad vltimuꝫ extremum ambas accipere propoſitiones.

¶ Nunc oſtēdit maiorē ꝓpōnē ꝯcludēteꝫ oppoſitū contradictoriç ꝓpōni. Erat autē p̄ma illud a nō oī b, nūc igitur illud non omni concluditur, ideſt a non omni b.

¶ Et ſi priuatiuus ſyll's ſit conſilr, ſic eniꝫ oſtēſum a nulli coꝝq; c ineꝫiſtens per b.

¶ Cuꝫ oſtēderit de vli affirmatiuo, nūc vult de vli negatiuo. Nam ſi fuerit a nulli c per mediū b vt accipiatur omni decēs oſtēdere minorē ꝓpōnem ſic concludemus rurſus in 2ª figura. Nam minor in 2ª ꝯcludebatur, a omni c ⁊ a nulli b ꝯcluſio ꝙ b nulli c. Si autē maiorē decet oſtēdere, oſtēdemus per 3ᵃᵐ figurā a omni c, ⁊ b omni c, igitur a alicui b. Et in 2º igitur mō p̄mę figurę oſtēſuꝫ eſt, minor per 2ᵃᵐ, ⁊ maior per 3ᵃᵐ. Oſtēſuꝫ eſt hoc rurſus vt diximus, ꝙ maior cōcluderet oppoſitū cōtradictoriç. Nā pro nulli illud alicui concluſit, ⁊ minor contrarium vt oppoſitum. Naꝫ pro omni ipſum nulli concluſit.

¶ Igitur ſi acceptū fuerit a ineē omni c ipſi vero b nulli, b inerit nulli eoruꝫ, quę c ⁊ ſi a ⁊ b oī c a alicui b, ſed nulli inerat.

¶ Primo oſtēdit minorē ꝓpōnē ꝯcludētē ꝯriū pᵉ ꝓpōni. Deinde 2º oſtēdit maiorem concludētem oppoſituꝫ cōtradictoriç primę propoſitioni.

¶ Et ſi oppoſite conuerſa fuerit concluſio ⁊ ſyllogiſmi oppoſiti ⁊ nō vniuerſales erunt, nāq; fit altera propoſitio in parte, quare ⁊ cōcluſio erit ſm partem, ſit enim prędicatiuus ſyll's ⁊ conuertatur ſic, igitur ſi a nō omni c, omni autem b ipſum b non omni c, ⁊ ſi a quidem non omni c, ipſum vero b omni a nō omni b. Conſimilr autem ⁊ ſi priuatiuus ſyll's, ſi enim a alicui c ineſt, ipſi vero b, nulli b alicui

c non

c/non inerit,non ſimpliciter nulli,⁊ ſi a/alicui c,b/ꝛo omni,quemadmoduʒ in principio ac ceptum eſt a,alicui b/inerit.

¶ Accepit primo concluſionē in duobus modis ⁊ cōuer tit in ꝯ̄rtuʒ ⁊ oſtēdit cōcluſa,non cōuertit in oppoſita cō tradictorię, igit̄ ⁊ in maiori ppōne,⁊ in minori ꝯ̄dicto rię oppoſitū cōcludet̄ in primo modo, vt a/non omni c/ ⁊ a/omni b/cōcluſio ꝙ b/non oi c.Erat aūt primo omni. Et in maiore rurſus ſilr a/non omni c/⁊ b/omni c. Con cluſio ꝙ a/non omni b/quare ſi cōuerteret̄ in oppoſituʒ cōtradictorię cōcluſio cōcludet̄ per oppoſita cōtradicto rię.Sed in ſecūdo modo ſit a/nulli b,⁊ a/alicui c,cōcluſio eſt ꝙ b/non omni c/qꝛ ꝯtradictorię opponit̄ primę pro poſitioni.Si autē maior oſtēdenda eſt ſic a/alicui c/⁊ b/ſi c/cōcluſio ꝙ a/alicui b/qꝺ etiā contradictorię opponitur primę propoſitioni.

¶ Cęteruʒ in ſyllis,qui in parte quādo oppo ſite quidem conuertatur concluſio tolluntur ambę ppoſitiones,quādo autēʒ cōtrarię neu tra,non enim amplius accidit tollere, quēad modū in vlibus, deficiēte cōcluſione ſm con uerſionem,ſed neqꝫ omnino tollere.

¶ Cum expleuiſſet ſermonē de vlibus ſyllis concluden tibus vlē,nunc dicit de particularibus ꝯcludētibus,⁊ in quit,qꝺ ſi cōcluſio cōuerteret̄ in oppoſituʒ ꝯ̄dictorię,tol lūtur ppōnes a principio,⁊ ferunt ꝯ̄ria vel oppoſita con tradictorię.Si aūt in ꝯ̄rium cōuerteret̄ cōcluſio non am plius tollunt̄ ppōnes, ſed manent ipſe vt oſtendimus,⁊ cur hoc ſit,inquit. Naʒ non amplius ſit, vt in vlibus ac cepta ꝯcluſione in cōtrariū,oſtendebatur auferre propo ſitionem primā ſic etiam hic.Nam hic prorſus tollit vni uerſale,quia concluſio particularis.

¶ Sit enim oſtēſum a/de aliquo c,igitur ſi ac ceptū fuerit a/nulli c/ineſſe,ipſum ꝛo b/alicui a/alicui b/non inerit, ⁊ ſi a/nulli c/omni autem b/ipſum b/nulli c/quare tollūtur vtrꝙ̄.Et ſi contrarię cōuertātur/neutra , ſi eniʒ a/alicui c/ non ineſt , ipſi ꝛo b/omni b/alicui c/nō inerit, ſed nondum tollitur qꝺ a principio,contingit nāqꝫ alicui ineſſe ⁊ alicui nō ineſſe, ſed ipſius a/b/vniuerſalis nihil omnino ſit ſyllis, ſi enim a/non ineſt alicui coꝝ quę c,b/ꝛo alicui ineſt, neutra propoſitionum vniuerſalis.

¶ Primo oſtēdit tertiū modū primę figurę cōcludentem hoc alicui, ſi aūt cōuerteret̄ in oppoſitū cōtradictorię il lud nulli ſic cōcludet a/nulli c/ipſuʒ b/alicui c,concluſio ꝙ a/nō omni b.Si aūt minorē ſic,a/nulli c,a/omni b,con cluſio ꝙ b/nulli c/quare maior ⁊ minor in oppoſituʒ ꝯ̄di ctorię cōuertunt̄ cōuerſa ſic cōcluſione. Si aūt in ꝯ̄rium cōuerteret̄ cōcluſio vt pro hoc alicui non omni accipia mus neqꝫ maiorē poſſumus oſtēdere,qꝛ minor ⁊ conclu ſio ſunt particulares. Item minore nō poſſumus oſtēde re,cur? Nā ſi oſtēdemus primo quidē qꝛ maior ſit parti cularis in ſcđa figura,⁊ qꝛ cōcludimus nō oī, hoc aūt nō omni non opponitur ꝯtradictorię primę ppōni huic ali [illegible] Nam aliquando ſimul verificantur hę ppōnes.

[illegible]ſilr aūt ⁊ ſi priuatiuus ſylls,ſi enim acci piatur a/omni c/ineſſe,tollentur vtrꝙ̄ , ſi ꝛo alicui/neutra,demonſtratio autem eadem.

¶ Vt in tertio modo,ſic ⁊ in quarto negatiuo faciundū. Nā ſi ꝯ̄dictorię oppoſitū acciperet̄ tollunt̄ ambę.Si aūt ꝯ̄rium non tollūtur,ſed demonſtratio eadeʒ.Et in quar to modo quę etiam in tertio modo fiebat.

¶ FIGVRA SECVNDA.

Sed in ſecūda figura/ppoſitionē q dem, quę ad maius extremū non eſt interimere cōtrarię/facta cōuerſione vtrolibet modo nam ſemper erit cō cluſio in tertia figura, vlis aūt non erat in hac ſyllogiſmus, alteram ꝛo ſilr tollemus cōuer ſioni. Dico aūt ſilr, ſi cōtrarię quidē conuerti tur/contrarię, ſi ꝛo oppoſitę,oppoſitę.

¶ Abſoluit primā figurā,nunc venit ad ſecūdā, ⁊ inquit ꝙ maior propoſitio non tollit̄ qñ accipit̄ ꝯ̄riū ꝯclōnis, ſed minor tollitur,dico.ſ. maiorē ppoſitioneʒ non tolli, nō qꝛ tollit̄,ſed qꝛ in ꝯ̄rium non tollit̄ , ſed in oppoſituʒ ꝯ̄dictoria tollit̄.Sed cur? ipſe dicit ꝙ in tertia figura oſtē ditur maior ppoſitio, ⁊ nullum vlr in tertia oſtenditur. Et maior in ſcđa figura vniuerſalis eſt, quare oppoſituʒ contradictorię oſtenditur, ⁊ minor ppoſitio oſtēdit̄ per primam figuram vt oſtendemus.

¶ Inſit eniʒ a/oi b/ipſi aūt c/nulli,cōcluſio b/c. Si itaqꝫ accepteuʒ fuerit b/omni c/ineſſe, ⁊ a/ b/maneat a/omni c/inerit,nā fit prima figura: ꝙ ſi b/omni c,a/ꝛo nulli c,a/non omni b/ figu ra vltima. Sin aūt oppoſitę cōuerſum fuerit b/c,a/b/quidē itidē mōſtrabitur,a/c/ꝛo oppo ſitę,ſi enim b/alicui c,a/auteʒ nulli c,a/alicui b/ non inerit. Rurſus ſi b/alicui c,a/ꝛo omni b/ a/alicui c,quare oppoſitus ſit ſyllogiſmus.

¶ Primo oſtēdit primū modū ſcđę figurę ſic illum.ſ. qui cōſtat maiore affirmatiua ⁊ minore negatiua cōcluditur cōcluſio negatiua, ipſuʒ b/nulli c/ſi aūt accipiatur b/oi c/ ineſſe, ⁊ oſtēdere volumus minorē ppōneʒ dicentem a/ nulli c/ oſtēdemus minorē per primā figurā ſic , a/oi b/⁊ b/omni c/igit̄ a/omni c. Tollitur aūt maior propoſitio non ꝯ̄rio ſed ꝯ̄dictorię, vt pulchre diximus,maioreʒ nō tolli ꝯ̄rię, ſed ſi oppoſitū ꝯ̄dictorię cōcluſionis accepꝫuʒ fuerit, vt b/alicui c/maior ppoſitio ſilr tolletur, ⁊ demō ſtrabit̄ ſic, ⁊ minor cōtradictorię.nā ſi b/alicui c/⁊ a/nul li c,ꝯcluſio eſt ꝙ a/non omni b. Et in minore ſic a/oi b/ ⁊ b/alicui c,⁊ igitur a/alicui c/ ꝙ eſt contradictorię oppo ſitum primę propoſitioni.

¶ Conſimiliter monſtrabitur ⁊ ſi econuerſo ſe habeant propoſitiones.

¶ Similiter autē demonſtrabitur ⁊ ſecūdus modus ſecū dę figurę,nam econuerſo ſe habēt propoſitiones.

¶ Et ſi ſylls eſt in parte,ſi cōtrarię cōuertatur cōcluſio,neutra ppōnum tollit̄, quēadmodū neqꝫ in prima figura,ſi ꝛo oppoſitę/vtrꝙ̄.

¶ Cum abſoluerit ſermonē de vlibus cōcludentibus in ſcđa figura nunc dicit de particularibus ⁊ inquit, ꝙ ſi in particularibus cōcludētibus cōcluſionē particulareʒ in contrariū cōuerteret̄,nulla ppoſitio tollit̄, neqꝫ maior, neqꝫ minor , ſi aūt cōcluſio cōuerteret̄ in oppoſitū ꝯtra dictorię ipſi tunc ambę tollantur, vt oſtendemus.

¶ Ponatur eniʒ a/b/quidē nulli ineſſe,ipſi au teʒ c/alicui,concluſio b/c. Si itaqꝫ poſitū fue

rit b/alicui c/ineſſe, ꝛ a/b/maneat/ꝯcluſio erit, ꝙ a/alicui c/non ineſt, ſed non eſt ſublatuȝ, qḋ a principio. Cõtingit enim alicui ineſſe ꝛ non ineſſe. Rurſuȝ ſi b/alicui c, ꝛ a/alicui c/non eſt ſyllogiſmus, neutrum enim acceptoꝝ vle, quare non tollitur a/b/ꝙ ſi oppoſitę conuertatur, tollunẽ ambę, ſi enim b/omni c, a/ṽo nulli b, nulli c/ipſum a, ſed erat alicui. Rurſus ſi b/omni c, a/autem alicui c, a/alicui b.

¶ De tertio modo nũc dicit ſcḋę figurę qui eſt ex maiore vli negatiua, ꝛ minore particulari affirmatiua ꝯcludẽte cõcluſionẽ particularẽ negatiuã. Si ḡ cõcluſio tranſponereẽ in ꝯriũ ꝙ b/alicui c/ineſt, ꝛ decet oſtẽdere minorẽ ꝓpõnẽ demõſtramus ſic, a/non oi c/ſed nõ tolleretur prius dicerea ꝙ a/alicui c, naȝ cõtingit vt ambę ſimul verificãtur, ſi aũt volumus maiorẽ cõfutare, cõfutabimus per tertiã figurã ſed non cõfutabitur. Etenim ꝛ cõcluſio particularis affirmatiua ꝛ minor ꝓpoſitio particularis, ꝛ ex duabus particularibus nõ fit ſylls, quare pulchre dixim9 ꝙ ſi in particularibus cõuertereẽ in cõtrariũ concluſio, tollẽtur propõnes ambę, vt ſi b/aſſumptuȝ fuerit pro hoc non oi c/ꝙ oi ineſt, ꝛ ſi decẽs oſtẽdere minorem ꝓpõnẽ ſic oſtẽdimus a/nulli b/ꝛ b/oi c, igiẽ a/nulli c/ecce nunc ſublata eſt minor cõtradictio. Erat enim alicui c/ipſum a. Sed ſi decet maioreȝ tolli ſic tollemus b/omni c/ꝛ a/alicui c/igitur a/alicui b/quare ꝛ nũc maior cõtradictorię ſublata eſt, nam erat a/nulli b.

¶ Eadem ṽo demonſtratio ꝛ ſi vniuerſale prędicatiuum.

¶ Vt in tertio modo oſtẽdimus, ſic ꝛ in quarto mõ oſtẽdemus habente maiorem vniuerſalem affirmatiuam.

¶ FIGVRA TERTIA.

SEd in tertia figura, quã ꝯrię quideȝ cõuertaẽ ꝯcluſio neutra tolliẽ ꝓpoſitionũ ſm nullũ ſyllogiſmoꝝ, quã ṽo oppoſitę ambę ꝛ in omnibus.

¶ Cum dixerit de ſcḋa figura, nunc dicit de tertia ꝛ ingt, qꝛ cõcluſio particularis eſt ſi ꝯriam cõcluſionis ſumeretur nõ cõuertitur neqȝ aliqua ꝓpoſitio tolliẽ, ſi aũt in oppoſitũ ꝯdictorię conuertereẽ, ambę ꝓpõnes tollũtur, vt oſtẽdemus, oſtẽditur auteȝ maior ꝓpoſitio per primam figuram, ꝛ minor per ſecundam.

¶ Sit oſtenſum a/alicui b/inexiſtens, mediuȝ autem ſit acceptuȝ c, ſint aũt ꝓpoſitiones vniuerſales, igiẽ ſi acceptum fuerit a/alicui b/nõ ineſſe, b/ṽo omni c/non ſit ſylls a/ꝛ c, neqȝ ſi a/eoꝝ quidẽ quę b/alicui non inſit, c/autẽ omni, nõ erit b/ꝛ c/ſylls. Conſilr autẽ monſtrabitur ꝛ ſi non vles ꝓpões, aut eniȝ ambas neceſſe eſt ſm partẽ eſſe per cõuerſionẽ, aut vle ad minus extremum fieri, verum ſic non erat ſylls neqȝ in prima figura neqȝ in media.

¶ Oſtẽdit primo in primo modo tertię figurę cõuerſionẽ ꝙ cõcludunt ex duabus vlibus affirmatiuis ꝯcluſionẽ particularẽ affirmatiuã, ceu a/alicui b/ineſt, ſi ergo accipiaẽ a/nõ oi b/ineſſe, ꝛ ipſum b/oi c/non põt fieri ſylls in prima figura per primã, ſed minor per ſecũdã ſic a/nõ oi b/ꝛ a/omni c/qꝛ maior particularis in ſcḋa figura a/b/ aſſyllogiſtica eſt coniugatio. Rurſus ſi fuerit vlis ꝓpoſitio vna, ꝛ alia in parte nõ fit ſylls. cur? qꝛ ſi voluerimus maiorẽ ꝓpoſitionem oſtendere fit maior particularis, ꝛ ſunt ambę particulares ꝛ aſſyllogiſtica fit ꝯiugatio. Silr autem ꝛ ſi minorẽ voluerimus oſtendere, quare pulchre dixit. Si in ꝯriũ cõuertereẽ nulla ꝓpõ tolliẽ in 3a figura.

¶ Qꝛ ſi oppoſitę conuertãtur ꝓpoſitiones/tolluntur ambę, ſi enim a/nulli b, b/ṽo omni c, a/nulli c. Rurſus ſi a/nulli quidẽ b/ipſi ṽo c/oi b/nulli c/ꝛ ſi altera non vlis conſilr: ſi enim a/nulli b, b/ṽo alicui c, a/alicui c/non inerit, ꝙ ſi a/b/quidẽ nulli, c/aũt omni, nulli c/ipſum b.

¶ Cum dixerit ꝙ ſi in ꝯriũ conuertereẽ ſylls non fit deſtructio ꝓpõnũ, nunc dicit ꝙ ſi oppoſito modo cõuertereẽ fit, vt pro hoc a/alicui b/vt accipiamus ꝙ nulli ꝛ faciemus ſic, a/nulli b/ꝛ ipſum b/omni c/igiẽ a/nulli c. Si autẽ minorẽ voluerimus reprobare, ſic a/nulli b/ꝛ a/omni c, igiẽ b/nulli c/quare ambę ꝓpõnes in ꝯriũ ſublatę ſunt in tertia figura ꝯcluſioni cõuerſa in oppoſitũ ꝯdictorię. Silr autẽ oſtendemus ꝛ ſi maior negatiua ꝛ minor affirmatiua ſit, concluſio fit ꝙ a/non oi b. Si ergo accipiatur oi ſi maiorẽ ꝓpoſitioneȝ decet oſtẽdere ſic oſtẽdimus a/oi b/ꝛ ipſum b/omni c, ꝛ a/omni c. Si autem minoreȝ ſic, a/omni b/ꝛ a/nulli c/cõcluſio ꝙ b/nulli c/ſic in ambabus vniuerſalibus ꝓpoſitionibus in tertia figura.

¶ Silr ṽo ꝛ ſi priuatiuus ſylls, ſit enim oſtẽſum a/alicui b/nõ inexiſtẽs, ſit aũt prędicatiuũ quidẽ b/c, negatiuũ aũt a/c, ſic enim efficiebatur ſylls, qñ igitur cõtrariũ acceptũ fuerit cõcluſioni/non erit ſylls, ſi enim a/alicui b, b/ṽo omni c/non erat ſylls ipſius a/ꝛ ipſius c, neqȝ ſi a/alicui b, c/ṽo nulli, non erat ipſius b/ꝛ ipſius c/ſylls, quare non tollũtur ꝓpoſitiones, quando autẽ oppoſitum tolluntur, ſi enim a/omni b, ꝛ b/ipſi c, a/omni c, ſed nulli inerat.

¶ Dicit nunc de tertio modo ꝑmę figurę ex maiore vli affirmatiua ꝛ minore particulari negatiua cõcludẽte particularẽ cõcluſionẽ ſi in oppoſitũ accipiatur cõcluſio in ipſum nulli ꝛ decet maiorẽ ꝓpõnẽ cõfutare, ꝛ ſic cõfutatur a/nulli b/ꝛ b/alicui c, igitur a/nõ omni c/quare in oppoſitũ cõtradictorię nunc maior cõfutata eſt cõuerſa cõcluſione in cõtradictoriũ. Si auteȝ minorẽ cõfutabimus ſic a/nulli b/a/omni c/igitur b/nulli c, quare ꝛ minor confutata eſt in ꝯdictoriũ. Et hoc ſeruanduȝ eſt ſi alia maior fuerit negatiua ꝛ minor affirmatiua, vbi concludit cõcluſionẽ particularẽ negatiuã, a/non oi b, ſi ergo tranſmutaretur in ꝯriuȝ, hoc alicui/neqȝ maior/neqȝ minor propoſitio cõfutabitur. Si aũt in oppoſitũ cõtradictorię ambę cõfutabantur, nã ſit a/omni b/ꝛ b/alicui c, igitur a/alicui c, ſi autẽ minorem ſic, a/omni b/ꝛ a/nulli c, igitur nulli c/quare obſeruandum eſt ꝙ minor ꝛ maior in ꝯdictoriũ cõuertunẽ, quando fuerit alia vlis ꝛ alia in parte.

¶ Rurſus ſi a/omni b/ipſi autẽ c/nulli, b/nulli c, ſed omni inerat. Conſilr auteȝ monſtraẽ ꝛ ſi nõ vles ſunt ꝓpoſitiones, ſit enim a/c/ꝛ vle ꝛ priuatiuũ. Alterum aũt prędicatiuũ in parte: ſi igiẽ a/omni b. b/autẽ alicui c, a/alicui c/cõtingit: ſȝ nulli inerat. Rurſus, ſi a/omni b, ipſi aũt c/nulli, b/nulli c, ſi auteȝ a/alicui b, ꝛ b/ali-

cui c/non ſit ſyllſ, neqȝ ſi a/alicui b,ipſi autẽ c/nulli;neqȝ ſic,quare illo quidem modo tollũtur,ſic aũt non tollantur propoſitiones.

¶ Si aũt fuerit maior particularis negatiua,ꝛ minor vlis affirmatiua,ſic oſtendimus a/omni b/ꝛ ipſum b/omni c, igiẽ a/omni c.Si aũt minorẽ ſic,a/omni b,a/non omni c, igitur b/non omni c.

¶ Planum igitur per dicta,qño cõuerſa concluſione in vnaquaqȝ figura ſit ſyllſ: ꝛ qñ cõtrarius ꝓpoſitioni ꝛ quando oppoſitus.

¶ Breuẽ repetitionẽ facit dictoꝝ per tres figuras.Et inqt ꝙ planum eſt aliqñ reprobari ꝓpõnes ſiue in oppoſitũ ꝯdictoriȩ mutetur cõcluſio,ſiue in ꝯriũ,ꝛ qñ nõ ꝯfutanẽ.

¶ Et ꝙ in prima quidẽ figura,per mediã ꝛ vltimam ſiunt ſylli,ꝛ quȩ ad minus extremum ſemper per mediũ tollitur,quȩ ꝟo ad maius per vltimum. In ſcða autẽ per primã ꝛ vltimã,quȩ quidẽ ad minus extremũ,ſemꝑ per primã figurã,quȩ autẽ ad maius per vltimã. Sed in tertia per primã ꝛ per mediã,ꝛ quȩ quidem ad maius ſemper per primã, quȩ autem ad minus per mediã. Quid igitur eſt cõuertere ꝛ quomodo in vnaquaqȝ figura, ꝛ quis ſit ſyllogiſmus,manifeſtum.

¶ Cõter planũ eſt ꝙ ꝓpõnes in p̃ma figura, maior oſtẽditur per vltimam,ꝛ minor per ſecundã,ꝛ in ſcða figura maior ꝓpoſitio per tertiã,ꝛ minor per primã,ꝛ in tertia figura maior per primã,ꝛ minor ꝑ ſcðã figurã ꝯfutanẽ.

DE DEDVCTIONE AD IMPOSSIBILE.

Syllogiſmus ꝟo/qui per impoſſibile,monſtraẽ quidẽ quãdo contradictio concluſionis poſita fuerit, ꝛ aſſumpta ſit alia propoſitio,ſit autem in omnibus figuris.

¶ Abſoluit ſermonẽ de ꝯuerſione ſylloꝝ,nunc de deductione ad impoſſe dicit,ꝛ qño differt deductio ad impoſſibile,ab ipſa cõuerſione in ſyllo. Sic igiẽ differt ꝙ in conuerſione opȝ primo facere ſyllm,deinde ſic cõuerſionem, ꝛ in deductione ad impoſſe ꝛ ſi hoc ꝙ ſiat ſyllſ põt oſtendi abſurdum ſequi. Itẽ differt ꝙ in cõuerſione põt cõuerti in ꝯrium ꝛ cõtradictoriũ cõuerti,ſed in deductione ad impoſſe minime, vbi ſolũ in oppoſitũ ꝯdictoriũ ſit,alioquin ſi in ꝯriũ aſſumereẽ vel non oſtẽdit ſyllogiſticã cõiugationẽ,vel ſi ſit ſyllogiſtica,nullũ abſurdum ſequitur. Item differt qꝛ in cõuerſione in ſyllo oſtẽdiẽ vna ꝓpoſitione oppoſitum vel ꝯdictoriȩ,vel cõtrariȩ. Sed in deductione ad impoſſe in oppoſitum ꝯdictoriũ vnius ꝓpõnis ſolũ p̃cedẽtis abſurdũ ſequi oſtẽditur. Per hȩc igiẽ differt cõuerſio a deductione ad impoſſe.Sed vt cõuerſio in tribus figuris oſtẽdebatur ꝙ poteſt fieri,ſic ẽt deductio ad impoſſibile in tribus figuris erit. Et hoc oſtẽdet ꝙ ꝑ deductionẽ ad impoſſibile vlẽ affirmatiuũ in prima figura oſtẽdi non põt, ſed in ſecũda ꝛ tertia.Et in prima figura oſtẽdit alias tres ſyllogiſticas cõiugationes. Dicit autẽ primo qño ſit deductio ad impoſſibile, qꝛ accipimus ex p̃ncipio cõcluſionẽ,ꝛ huic oppoſitũ cõtradictoriȩ,ꝛ vna ꝓpoſitio vera ꝛ oſtẽdimus ſequi ex alia ꝓpoſitione aliquod abſurdum ꝛ impoſſibile.

¶ Similis nãqȝ eſt cõuerſioni,p̃terqȝ ꝙ differt tm̃,quoniã cõuertitur quidem facto ſyllo,ꝛ impoſitis ambabus ꝓpõnibus, deduciẽ ꝟo ad impoſſibile non p̃conſeſſo prius oppoſito,ſed manifeſto exiſtente,quoniã verum. Termini aũt ſimiliter ſe habebunt in ambobus,ꝛ eadem amborum acceptio.

¶ Similẽ conuerſioni dicit,qꝛ vt cõuerſio in tribus ſit figuris,ſic etiã deductio ad impoſſibile ſiet. Equidem hac ratione cõicant,ꝛ differt his quibus p̃diximus deductio ad impoſſibile a conuerſione.

¶ Vt ſi a/ineſt omni b,mediũ aũt c. Si fuerit ſuppoſitũ aut nõ oi,aut nulli b/ineſſe,c/ꝟo oi, qꝺ erat verũ,neceſſe eſt c/aut nulli aut non oi b/ineſſe,hoc aũt impoſſibile, quare falſuȝ,qꝺ ſuppoſitum eſt,verum igitur oppoſitum.

¶ Vult dictũ per exẽpla oſtẽdere ꝙ a/omni c/ ꝛ ipſum c/ omni b.cõcluſio a/omni b/ſi aũt aliquis hoc dicet eẽ falſum,ex neceſſitate cõcedet, vel ꝯriuȝ eſſe verũ, vel cõtradictoriũ,igiẽ ſi non ꝯcedet ipſi b/a/ineſſe,vel igitur nihil ineſt vel nõ omni,igiẽ in ſcða figura oſtẽditur abſurdum ſic,a/ipſi b/vel nulli vel nõ omni,ꝛ a/omni c,cõcluſio ꝙ ipſi c/nullũ b/vel non omni,ſi aũt hoc abſurdũ concludi b/ipſi c/vel nulli,vel non omni,ꝛ falſum, igitur omni ꝙ prius ſic diximus in ſcða figura,qꝛ ſequitur aliqꝺ impoſſibile oſtenſum eſt vlẽ affirmatiuum,ſic igitur non ſoluȝ in prima figura ſieri poteſt,ſed etiam in alijs.

¶ Conſimiliter ꝟo ꝛ in alijs figuris,quȩcũqȝ enĩ cõuerſionẽ ſuſcipiũt, ꝛ ſyllm ꝑ impoſſe.

¶ Econtrario debuit dicere ꝙ quȩcunqȝ oſtenduntẽ ꝑ impoſſibile ꝛ cõuerſione oſtẽduntur ꝛ quȩcũqȝ per conuerſionem,minime per impoſſibile, nam in plus cõuerſio qȝ ipſum per impoſſibile.

¶ Alia itaqȝ problemata oĩa per impoſſe monſtranẽ in oĩbus figuris. Vlẽ aũt p̃dicatiuũ in media quidẽ ꝛ tertia monſtratur,in prima ꝟo non monſtratur. ſupponatur nãqȝ a/non omni b/aut nulli ineſſe, ꝛ accipiatur alia propoſitio vtrinlibet,ſiue c/ineſſe omni a/ſiue b/ oi d,ſic enim eſſe poſſet prima figura,ſi igitur ſuppoſitũ eſt a/ineſſe nõ omni b/nõ ſit ſyllſ.

¶ Cũcta alia problemata ꝛ cõcluſiones oſtẽdunẽ per primam figuram cum vlẽ negatiuũ particulare, ꝛ particulare affirmatiuũ,ꝛ vlẽ affirmatiuũ oſtendiẽ in ſcða ꝛ tertia figura non tñ in prima. Et in exẽplis facit rõnẽ. Supponatur ſic,a/nulli b/vel nõ oi,deinde aſſumptũ ſit alia maior ꝓpoſitio,ꝛ alia minor. Sigdẽ aſſumpta eſt qualiſcunqȝ maior aſyllogiſtica ſit cõiugatio, qꝛ minor eſt vlis negatiua,vel particularis negatiua. Si aũt minor aſſumpta ſit ꝓpoſitio,vt b/oi d/ſiquidem ꝛ maior vlis negatiua fuerit cõcludiẽ ſyllſ negatiuus. Si autẽ particularis fuerit negatiua nõ cõcludiẽ,qꝛ maior ſit particularis,ſi ergo aſſumatur b/omni d/a/exiſtẽte nulli b/falſa erit cõcluſio negatiua,tñ cõcludit oppoſitũ verũ ꝙ erit,nam ſuppoſitũ oi.

¶ Vtrinlibet accepta ꝓpõne, ſi aũt nulli qñ b/ d/aſſumpta fuerit,ſyllſ quidẽ erit falſi,ſed ꝓpoſitum non monſtraẽ,ſi enim a/nulli b,b/ꝟo omni d/a/nulli d,hoc ꝟo impoſſibile, falſum itaqȝ a/ineſſe nulli b. Sed non,ſi nulli falſuȝ,

omni verum. Qꝛ ſi c/a/ accepta fuerit non fit ſyllogiſmus, neq; quando ſuppoſitum ſit a/ ineſſe non omni b/ quare manifeſtu; ꝙ omni ineſſe non mõſtrat̃ in prima figura ꝑ impoſſ, alicui ſꝫo ⁊ nulli ⁊ non omni monſtratur.

Vt igit̃ diximus ſi aſſumptũ fuerit a/nulli b/⁊ ipſum b/ omni d, cõcluſio ꝙ a/nulli d. Et ſupponat̃ hoc falſum, ⁊ falſu; cur ſecutũ eſt, qꝛ nos accepimus maiorẽ negatiuã, ſed nõ oĩno, ſi a/nulli b/ineſt, nõ verũ oĩ ſed magis verũ oppoſitũ ꝯdictoriũ, ſi quidẽ eſt oĩno ꝯriu; dicere, quare abſurdo ſequẽte primã ⁊ maiorẽ ꝓpoſitionez, ⁊ falſa exiſtente per deductionẽ ad impoſſ oſtẽditur in prima figura minime vl̃e affirmatiuũ, ſed vl̃e negatiuũ ⁊ particulare, affirmatiuũ ⁊ negatiuũ oſtẽditur in prima figura.

Supponat̃ eni; a/nulli b/ineſſe, b/autẽ acceptũ ſit oĩ/aut alicui c. Igitur neceſſe eſt a/nulli aut nõ oĩ c/ineſſe, ſed hoc impoſſ, ſit eni; verũ ⁊ manifeſtũ, ꝙ a/ineſt oĩ c, quare ſi hoc falſu;, neceſſe eſt a/alicui b/ineſſe. Qꝛ ſi ad a/ſumpta fuerit altera ꝓpoſitio non erit ſyll'ſ.

Per hanc ſuppoſitionẽ vult oſtẽdere particularẽ cõcluſionẽ affirmatiuã, qꝛ abſurdũ ſequit̃ ex aſſumptione alterius ꝓpoſitionis, nam ſupponat̃ prima hęc aſſumptio a/ nulli b, ⁊ b/oĩ c, igitur a/nulli c/cõcluſio. Siquidẽ b/oĩ c/⁊ a/nulli c, ſi aũt alicui c/ipſum b, cõcluſio eſt ꝙ a/non omni c. Sed hoc ſit impoſſibile, igitur impoſſ ſecutum eſt, qꝛ a/non ineſt omni b/ſed nulli, neceſſe alicui, igit̃ ineſſe.

Neq; quãdo contrariũ concluſioni ſuppoſitum fuerit/vt alicui non ineſſe.

Si igit̃ (inq̃t) accipiam⁹ alia; ꝓpoſitionẽ oppoſitã a/b/ ceu c/alicui a, ⁊ a/oĩ b/nõ fit ſyll'ſ, qꝛ maior ꝑticularis fit.

Planum igit̃ ꝙ oppoſitum ſupponendũ.

Si eni; cõcluſio concluderet̃ nulli vel non oĩ, qꝛ ſupponit̃ a/nulli b, falſa aũt eſt cõcluſio, cur? qꝛ maior eſt falſa, igitur neceſſe eſt oppoſitũ eẽ verũ illud alicui, qꝛ a/alicui c, ſed ſi hoc verũ neceſſe eſt maiorẽ propoſitionez a/b/oĩ ineſſe, ⁊ illã b/c/alicui ineſſe. Sic per hoc abſurdũ oſtẽſu; eſt in prima figura particulare affirmatiuum.

Rurſus ſupponat̃ a/alicui b/ineſſe: acceptũ aũt ſit c/oĩ a, neceſſe itaq; c/alicui b/ineſſe: hoc aũt ſit impoſſ, quare falſu; qđ ſuppoſitũ eſt, ſi ſꝫo ſic/verũ nulli ineſſe. Conſilr aũt ⁊ ſi priuatiuũ ſumptu; fuerit c/a. Sed ſi ꝓpoſitio/q̃ eſt ad b/accepta fuit non erit ſyll'ſ, ſin aũt ꝯriũ ſuppoſitum fuerit, ſyll'ſ quidẽ erit ⁊ impoſſibile, ſed non monſtratur ſuppoſitum.

Nunc per hanc ſuppoſitionẽ vult oſtẽdere abſurdum ſequi, deinde ꝑ abſurdũ illud oſtendit ipſum nulli cõcluſum ſic c/omni a/ipſu; a/alicui b, igit̃ c/alicui b. Et impoſſibile ⁊ falſum cur cõcluſum eſt? qꝛ maior in oĩ aſſumpta eſt, ſi hoc igit̃ falſu;, igit̃ verũ nulli. Similiter et ſi a/c/aſſumat̃ ꝙ nulli ineſt, oſtẽdet̃ abſurdũ, ⁊ cõcludet̃ vt oſtẽdemus primũ ꝙ alicui ineſt. Si aũt acceperis aliã ꝓpoſitionẽ nõ ad a/ſ; ad b/nõ fit ſyll'ſ, qꝛ fit maior ꝑticularis.

Supponatur eni; a/oĩ b/⁊ c/accipiat̃ omni a, igit̃ neceſſe eſt c/oĩ b/ineſſe: hoc aũt impoſſibile, quare falſu; a/ineſſe omni b. Verũ nondu; vtiq; neceſſariũ/ſi non omni nulli ineſſe.

Per hęc vult oſtẽdere ꝙ oppoſitũ ꝯdictorię ſi ſumptũ fuerit, abſurdũ oſtẽditur, ſi aũt ꝯriu; non oſtendit̃ aliqđ abſurdũ ineſſe, vt ſi a/oĩ b/⁊ ipſum c/oĩ a, cõcluſio ꝙ c/oĩ b/ineſt, ſi aũt hoc ſupponat̃ falſum, non oĩnõ verũ oppoſitũ huic in impoſſibile deducẽtes dicemus. Planũ igitur ꝙ deducẽtibus ad impoſſibile cõtradictoriu; ſumendũ eſt, ⁊ non contrarium.

Conſimiliter aũt ⁊ ſi ad b/accepta fuerit altera ꝓpoſitio, ſyll'ſ quidẽ erit ⁊ impoſſ, ſ; nõ tollit̃ ſuppoſitio, quare oppoſitu; ſupponendum. Vt autẽ monſtremus a/ineſſe nõ omni b/ſupponẽdũ omni ineſſe: ſi eni; a/omni b/⁊ c/omni a/c/omni b, quare ſi hoc ipoſſ/falſum/ qđ ſuppoſitum eſt. Cõſimilr autez ⁊ ſi ad b/ accepta fuit altera propoſitio: ⁊ ſi priuatiuu; erat c/a. conſimiliter, ſic etenim fit ſyll'ſ.

Si deinceps voluerimus oſtẽdere particulare negatiuũ per impoſſ debemus ſupponere oppoſitũ cõtradictorię illud oĩ, ⁊ ſi ſeqtur abſurdũ, ⁊ introducit̃ nõ oĩ, ceu c/oĩ a/ ⁊ a/omni b/cõcluſio ꝙ c/omni b, ſi aũt hoc falſum, verũ erit igitur non omni, ſimiliter ⁊ ſi a/c/ fuerit priuatiuum. Etenim ſic fit ſyllogiſmus huius alicui non ſane ineſſe.

Si ſꝫo ad b/ſit priuatiuũ nihil monſtratur.

Qꝛ ſi non oĩ, ſed alicui ineſſe ſuppoſitũ fuerit, nõ mõſtratur qm̃ non omni, ſed qm̃ nulli.

Si inquit ad maiorẽ extremitatẽ fuerit priuatiuu; facit ſyll'ſ particulare negatiuũ, ſi autẽ ad minorẽ non facit, qꝛ negatiua eſt minor propoſitio in prima figura.

Si enim a/alicui b, c/ſꝫo omni a/c/alicui b/ inerit, ſi igit̃ hoc impoſſ falſum eſt a/alicui b/ ineſſe, quare veru; nulli: hoc autem monſtrato/tollitur ipſum verũ, a/enim alicui quidem b/inerat: alicui autem non inerat.

Vt ſuppoſitũ eſt ꝙ c/alicui b/ineſt, ꝙ ſi hoc falſu; ſeq̃t̃ illud nulli, ſic ẽt illud ſuppoſitũ falſu; ſeq̃t̃ illud alicui.

Amplius non accidit impoſſibile iuxta hypothesin, eſſet enim vtiq; falſa, ſi quidem ex veris non eſt falſum ratiocinari, nunc autem eſt vera, ineſt nãq; a/alicui b, quare nõ ſupponendum alicui ineſſe/ſed omni. Conſimiliter ſꝫo ⁊ ſi monſtraremus a/alicui b/non inexiſtens: ſi enim idez alicui non ineſſe ⁊ non omni ineſſe, eadem vtrorũq; demonſtratio.

Vult per h oſtẽdere ꝙ in quarto mõ ꝑmę figurę ſi ſuppoſitũ fuerit per impoſſ, deductionẽ ad ꝯriũ nullu; abſurdũ ſequit̃, vt c/nõ oĩ b. Na; ſi nõ cõtingit illud alicui, ⁊ illud alicui cu; eo non oĩ non pugnat, quare debemus oppoſitũ cõtradictorię accipere, illud omni, vt hoc oſtẽdamus abſurdum ⁊ non alicui ineſſe.

Planu; itaq; ꝙ non cõtrariũ, ſed oppoſitũ ſupponendũ, nãq; ſic neceſſariũ erit ⁊ dignitas probabilis, ſi enim de omni dictio aut negatio, quum monſtratum fuerit ꝙ non negatio, neceſſe eſt affirmationez verificari. Rurſus ſi nõ ponit affirmationẽ verificari, probabile eſt exiſtimare negationẽ. Contrariũ autẽ neutro modo conuenit exiſtimare, neq; enim

neceſſariā ſi nulli falſuʒ/omni verū eſſe,neqʒ probabile,vt ſi alterū falſum,ꝙ alterū veruʒ. Planū igitur ꝙ in prima figura alia quidem ꝓblemata oia monſtrantur per impoſſibile, vl'e autem affirmatiuum non monſtratur.

¶ Planum igitur inquit ex dictis ꝙ oſtēdentes ꝯcluſionē per deductionē ad impoſſibile,ſumendū eſt contradictoriū ⁊ non ꝯriū,⁊ ſic erit illud opinabile axioma dicēs vel negationē vel affirmationē diuidentē eſſe verum vel falſum. Eſt aūt ꝯtradictio diuidens ſemꝑ ⁊ non oppoſitio contraria. Naʒ contrarium non cenſetur ſemper diuidere verum ⁊ falſum,neqʒ aliquod abſurdū ſępe concludere,ob id dixit neutro modo.

¶ FIGVRA SECVNDA.

In media ꝟo atqʒ vltima, ⁊ h̄ monſtratur,ponatur eniʒ a/non omni b/ ineſſe,acceptum autem ſit a/omni c/ ineſſe,igitur ſi nō omni b,c/ꝟo oi c, non omni b,ſed hoc impoſſibile,ſit enim manifeſtum ꝙ c/ineſt omni b,quare falſuʒ,quod ſupponitur,verum itaqʒ omni ineſſe.

¶ Cū expleuerit oſtēſionē per impoſſe in prima figura, nūc venit ad oſtendēdū in ſcđa ⁊ tertia, ⁊ inqͣt ꝙ oēs concluſiones ꝯcludunt̄ per hanc oſtēſionē ad abſurdaʒ in ſcđa ⁊ tertia figura. Sed ſcire opʒ ꝙ nō proxime neqʒ primo concludantur vel vl'ia affirmatiua in ſcđa figura, vel vl'ia in tertia figura,ſed ꝯcludant̄ ſuppoſita deſtructione aliaꝝ. Supponat̄ igit̄ in ſcđa figura ꝙ oſtēdat̄ vl'r affirmatiuuʒ,ceu a/omni b/ineſt. Si enim hoc falſum illud verū non oi. Et aſſumpta ſit alia ꝓpoſitio vera dicens,a/ omni c/ꝯcluſio ꝙ c/nō omni b,⁊ hoc falſum aliquid ſit, igit̄ verū illud oi. Sed falſum cur ſequutū eſt non ꝑꝑ veram ꝓpoſitionē,ſed ob falſam dicenteʒ a/non omni b,⁊ hoc falſum,igitur verū non oi. Sic vl'e affirmatiuū. Inqͣt aūt q2 ſi accipiamus rurſus oſtenſionē per impoſſe tanqͣ̄ in ꝯrio non oſtēdit̄ contrariū. Naʒ ſi accipiamus a/b/oi, ſi aūt non ſupponat̄ nulli, deinde ſi hoc oſtēderetur abſurdū. Et abſurdo exīte nil magis oi ꝙ̄ alicui accipiens, ſed magis illud alicui,quare contrariū ſumenduʒ,ſed oppoſitum contradictorię.

¶ Si aūt ꝯriū ſuppoſitū fuerit,ſyll's quidem erit ⁊ impoſſibile,non tñ monſtrat̄ ꝓpoſituʒ, ſi enim a/nulli b , ipſi ꝟo c/omni c/nulli b,ſed hoc impoſſibile,quare falſum nulli ineſſe, cęterum non ſi hoc falſum/omni verum.

¶ Quia inquit ſi ꝯtrariū ſumeretur oſtēſionis ꝑ impoſſibile,⁊ non ꝯtradictorię oppoſitū ſit ſyll's,ſed aliquod ꝓpoſituʒ verum non amplius ꝯcludit̄,ideſt non omni. Nam ſi accipiamus,illud nulli vt falſum,nō amplius falſo exiſtente nulli,verum erit omni,ſed illud alicui.

¶ Quādo autеʒ a/ineſt alicui b/ſupponatur a/ nulli b/ineſſe,c/auteʒ omni inſit, neceſſe igitur c/nulli b, quare ſi hoc impoſſibile , neceſſe eſt a/alicui b/ineſſe, ꝙ ſi fuerit ſuppoſitum alicui nō ineſſe eadē erunt/quę ⁊ in prima figura.

¶ Demōſtrauit quō ꝯcluditur in ſcđa figura vl'r affirmatiuū,nunc vult oſtēdere quō ꝯcludit̄ particulare affirmatiuū,ſupponat̄ igit̄ ꝙ a/alicui b/ineſt. Si aūt hoc falſum eſt,erit verū illud nulli,⁊ aſſumptū erat alia aliter dicens illud a/omni c,ꝯcluſio ꝙ c/nulli b. Sit aūt hoc manifeſte falſum. Et falſuʒ ſequutū eſt non ꝑ verā ꝓpoſitionē,ſed per falſam dicentē a/nulli b,ſi aūt hoc falſum,igitur verū ꝙ a/alicui b. Si autē ſuppoſitum fuerit illud omni,neqʒ ſi contrarium ſumatur non oſtenditur quęſitum.

¶ Rurſus ſubijciat̄ a/alicui b/ineſſe,ipſi ꝟo c/ nulli inſit,neceſſe itaqʒ c/alicui b/ nō ineſſe/ſed omni inerat,quare falſum qđ eſt ſuppoſituʒ, a/igitur nulli b/inerit. Quoniaʒ autē a/non oi b/ſupponatur omni ineſſe,ipſi ꝟo c/nulli, neceſſe igitur c/nulli b/ineſſe,hoc autem impoſſibile,quare verum non omni ineſſe.

¶ Si volumus oſtendere ꝙ a/nulli b/ ſumptū ſit ꝙ alicui quę vera ꝓpoſitio dicēs a/nulli c,ꝯcluſio ꝙ c/non omni b/qđ ſi eſt hoc plane falſum ſequutū eſt,q2 nos accepimꝰ falſaʒ dicentē a/alicui b,igitur verū ꝙ a/nulli b. Qđ ꝟo nō oi b/a/de particulari nunc dicit negatiua quō ꝯcludit̄.

¶ Planum igitur ꝙ omnes ſyllogiſmi fiunt per mediam figuram.

¶ Si volumus oſtēdere ꝙ particulare negatiuū ꝙ a/non oi b/ſumptū ſit ꝙ oi, deinde ⁊ maior ꝓpoſitio vt vera,ꝙ a/nulli c/ꝯcluſio ꝙ c/nulli b/qđ eſt plane falſum, ſed cur falſum ſequutū eſt: patet ꝙ non ob verā propoſitionem ſed falſam dicentē a/omni b,ſi autē hoc falſum, igitur verum non omni,quare planū eſt ꝙ in ſecunda figura omnes concluſiones concluduntur.

¶ FIGVRA TERTIA.

Conſimiliter aūt ⁊ per vltimā , ponat̄ enim a/alicui b/nō ineſſe , ipſim ꝟo c/ oi a, igitur alicui c/nō ineſt , ſi igitur hoc impoſſe/falſum alicui nō ineſſe, quare verum omni. Si ꝟo ſuppoſituʒ fuerit nulli ineſſe,ſyll's quidē erit ⁊ impoſſe,nō autē monſtratur ꝓpoſitū, nam ſi ꝯtrariū ſuppoſitum fuerit,eadē erunt quę ⁊ in prioribus.

¶ Cum expleuerit ſermonē de ſcđa figura , nunc dicit de tertia ⁊ inquit ꝙ in hac tota ꝯcludūtur ꝯcluſiones,q̄re ⁊ vl'e affirmatiuū,naʒ ſupponat̄ ꝙ a/oi b/ſ̄m veritatem. Si aūt hoc falſum,illud verū non omni. Deinde ⁊ aliam aſſumat̄ ꝓpoſitio dicens ipſum c/omni b , ꝯcluſio ꝙ a/ non omni c. Sed hoc falſum,⁊ falſum cur ſequutū eſt: q2 dicebatur a/non omni b,ſi autē hoc falſum, verum erit illud omni,ſic vniuerſale affirmatiuum.

¶ Sed ad alicui ineſſe, accipienda eſt hęc ſuppoſitio,ſi enī a/nulli b, c/ꝟo alicui b/a/nō oi c, ſi igit̄ hoc falſum,verum a/alicui b/ineſſe.

¶ Inquit ſi volumus particulare affirmatiuū oſtēdere ſumendū eſt ꝙ a/nulli b/⁊ ipſuʒ c/alicui b,ꝯcluſio ꝙ a/nō omni c,qđ ſit manifeſte falſum,⁊ falſum cur ſequutū eſt: per falſam propoſitionē dicentē a/nulli b. Si aūt hęc falſa,igitur vera hęc alicui,ſic particularis affirmatiua.

¶ Quādo auteʒ a/ineſt nulli b/ſupponatur alicui ineſſe,accipiatur aūt ⁊ c/omni b/inexiſtēs, igitur neceſſe eſt ipſum a/ineſſe alicui c,ſed nulli inerat,quare falſum a/ineſſe alicui b.

¶ Quod ſi volumus oſtēdere vl'e negatiuū ſ̄m falſum particulare affirmatiuū,ſic a/alicui b/⁊ ipſuʒ c/omni b,concluſio ꝙ a/alicui c,qđ ſit manifeſte falſuʒ,igit̄ falſum cur ſequutū eſt,ob falſam ꝓpōnē dicētē a/alicui b,ſi autē falſa

ipſa eſt, vera erit nulli, vt ſi a/nulli b, ſic ⁊ vl'e negatiuũ.

¶ Si vero ſuppoſitum fuerit a/ inexiſtens omni b/non monſtratur propoſitũ, ſed ad nõ omni ineſſe, hęc accipienda eſt ſuppoſitio.

¶ Si ſuppoſitũ fuerit ↄ̃riũ non oſtẽditur ꝓpoſitũ, naʒ ſi ſuppoſitũ fuerit a/omni b, ⁊ oſtẽſũ hoc falſum, nil magis illud nulli verificatur ꝙ̃ hoc oĩ. Sed magis illud non oĩ verificatur. Nos autẽ cõſideramus oſtẽdere ꝙ a/nulli b, aliqñ igitur oſtẽdere poſſumus qñ accipimus ꝙ a/alicui b, nam hoc ſuppoſito abſurdum ſequitur.

¶ Si enim a/omni b/ ⁊ c/alicui b, a/ineſt alicui c, ſed hoc non erat, quare falſum omni ineſſe, ſi autem ita verum non omni.

¶ Si ergo volumus particulare negatiuũ oſtẽdere, ius ſumẽdũ eſt ꝙ a/oĩ b, ⁊ c/oĩ b, cõcluſio ꝙ a/alicui c/ineſt. Sit aũt ⁊ hoc manifeſte falſuʒ, ⁊ falſum ob id ſequutũ, q̃ falſa ꝓpoſitio dicẽs a/oĩ b/eſt. Si aũt hoc falſum, igiť veruʒ non omni, ſic etiam particulare negatiuum.

¶ Quod ſi fuerit ſuppoſitũ alicui ineẽ, eadẽ erũt, quę ⁊ in prędictis. Manifeſtuʒ igiť ꝙ in omnibus ſyllis per impoſe oppoſitum ſupponẽdum, planũ ⁊ ꝙ in media figura monſtratur quodãmodo affirmatiuũ, ⁊ in vltima vl'e.

¶ Pulchre dixit ꝙ in ſcđa figura oſtẽditur aliquo mõ affirmatiuũ, nam (aliquo modo) adiecit, q̃ non proxime cõcludatur, ſed ſublatis aliꝗ concluditur.

DIFFERENTIA INTER OSTENSIVAM MONSTRATIONEM ET DEDVCENTEM AD IMPOSSIBILE.

Differt aũt demõſtratio ad impoſſibile ab oſtẽſiua eo ꝙ ponit, qđ vult tollere deducẽs ad cõfeſſuʒ falſuʒ, oſtẽſiua vero incipit ex confeſſis poſitionibus. Accipiunt itaqꝫ ambę duas ꝓpoſitiones confeſſas, ſed illa quidẽ ex quibus eſt ſyllogiſmus, hęc vero vnam quidem harum.

¶ Ariſtoteles vult per hęc afferre dñias inter demonſtrationẽ ad impoſe ⁊ oſtẽſiuã. Et ingt ꝙ differt ſꝫ ꝓpõnẽs, q̃ impoſis deductio ponit oppoſitũ ↄ̃dictorię, ⁊ B oſtẽdit falſum, deinde ex hoc ſublato ſeqtur, ⁊ introduciť ꝙ vult oſtẽdere. Sed in oſtẽſiua principalr oſtendit ſyllm. Rurſus ꝓpõnuʒ in deductione ad ipoſe vna vera ⁊ vna prorſus falſa. Sed in oſtenſiua ambę verę. Deinde dicet ꝙ ꝓblema oſtẽſum in rectũ ⁊ per impoſe, ⁊ illud ꝑ ipoſe ⁊ in rectũ oſtẽdiť. Et qđ quęcũꝗ per primã figuraʒ ꝑ impoſſibile cõcludimus, demõſtrabiť oſtenſione directa, ⁊ negatiua in ſcđa ⁊ affirmatiua in tertia, ⁊ ꝙ quęcũꝗ in ſecũda per impoſe, ꝓſſit etiaʒ recta oſtẽſione oſtẽdi, aliqñ ꝑ primaʒ, aliqñ vero ꝑ tertiã, ⁊ quęcũꝗ in tertia negatiua in ſcđa ⁊ affirmatiua in prima, ⁊ ipſe ſic oẽs coniugationes percurrere hꝫ plane. (Sed illa quidez ex quibus eſt ſylls, hęc vero vnam quidẽ harũ,) quia oſtenſiua accipit ꝓpoſitiones ex quibus ſylls, ⁊ illa per impoſſibile vnam harũ accipit ex quibus ſyllogiſmus idest vnam veram ⁊ vnaʒ accipit contradictionem veri ⁊ oſtẽdit falſuʒ ſequens.

¶ Vnaʒ aũt ↄ̃dictionẽ cõcluſionis, ⁊ illic quidem nõ neceſſe ↄcluſionẽ notã eſſe, neqꝫ pręaccipere, ꝙ eſt aut nõ, hic vero neceſſe ꝙ eſt, differt aũt nihil dictionẽ aut negationẽ eſſe concluſionẽ, ſed ſimiliter ſe habet de vtriſqꝫ.

¶ A cõcluſione nunc facit differentiã, qđ in oſtẽſiua nõ neceſſe eſt ſcire cõcluſionẽ, ſed in illis oſtenſionibus per impoſſibile hoc ſcire neceſſe eſt, nil intereſt ſiue ſit negatiuum vel affirmatiuum oſtẽſum directe ⁊ per deductionem ad impoſſibile.

¶ QVOD OMNE PER IMPOSSIBILE MONSTRATVM ET OSTENSIVE MONSTRARI POTEST ET ECONVERSO.

Omne vero quod oſtenſiue cõcludiť ⁊ per impoſe monſtrabitur, ⁊ qđ ꝑ impoſe, oſtenſiue/per eoſdeʒ terminos, quando igiť ſylls in prima efficiať figura, verũ erit in media aut vltima, priuatiuũ qdẽ in media, pręḋicatiuuʒ aũt in vltima. Quum vero in media ſylls, qđ verũ in prima ⁊ in oĩbus ꝓblematibus, qñ aũt in vltima ſylls, qđ verũ in prima ⁊ media, affirmatiua quidẽ in prima, priuatiua vero in media.

¶ Hic quęrit Alexãder quõ pot̃ oſtendendũ per impoſſibile ⁊ directa oſtẽſione oſtẽdi, qñquidez ſextus modus tertię figurę ⁊ quartus ſcđę per impoſſibile oſtẽdant, nõ ſit oſtenſiue. Deinde perſoluit ipſe dicendo, qđ illud oẽ, non dicit omneʒ modum, ſed omne problema oſtẽdutur per impoſſibile ⁊ recta eſt per impoſſibile/ſiue affirmatiuum/ſiue negatiuũ, ⁊ hęc ſiue vniuerſalis ſiue particularis. Reliqũ dicit ꝙ quęcũꝗ in prima figura oſtẽduntur per impoſſibile, oſtẽditur etiã oſtẽſiue in ſecũda ⁊ tertia. Equidẽ negatiua in ſcđa ⁊ affirmatiua i tertia. Quęcũqꝫ autẽ in media oſtendebatur per impoſſibile etiã oſtenſiue oſtendentur, affirmatiua in ꝑma, ⁊ negatiua in ſcđa.

¶ FIGVRA PRIMA.

Sit enim oſtenſuʒ a/nulli aut nõ omni b/per primam figuram, igitur ſuppoſitio quideʒ erat a/ineſſe alicui b, c/vero accipiebatur, a/quidem omni ineſſe, b/autem nulli naʒ ſic efficiebatur ſyllogiſmus ⁊ impoſſibile, hęc autẽ media figura, ſi c/a/quidem omni, b/vero nulli ineſt.

¶ Diximus ꝙ per impoſe vl'e affirmatiuũ in prima figura nõ cõcludiť, ſed vl'e negatiuũ, oſtendebať aũt ſic, q̃ a/nulli b. Si enĩ B falſum, veruʒ illud alicui, igiť c/oĩ a/⁊ a/alicui b, igiť c/alicui b, ⁊ hoc manifeſte falſum, igiť veruʒ illud nulli. Hoc igiť oſtẽdeť per ſecũdaʒ figurã oſtẽſiue ſic, c/nulli b/⁊ c/oĩ a, ↄcluſio ꝙ a/nulli b. Hęc igiť ſuppoſitio dicens a/alicui b/falſa eſt, igiť verũ erat hęc nulli, c/aũt accipit nunc ipſe pro medio termino, ⁊ dicit ꝙ c/accipiebať oĩ a/⁊ ipſi b/nulli. Accipiebať aũt nunc hac veritatẽ, ⁊ in ſecũda figura oſtendebatur quęſitum ſic vl'e negatiuum, qđ anteʒ per impoſſibile oſtẽdebatur in prima figura, idem oſtenſiue in ſecunda oſtenditur.

¶ Et manifeſtũ ex his ꝙ nulli b/ineſt a. Conſimiliter aũt ⁊ ſi nõ oĩ monſtratũ eſt inexiſtẽs, ſuppoſitio nãqꝫ eſt oĩ ineſſe, c/vero accipiebať, a/quidẽ oĩ, b/vero non oĩ, ⁊ ſi priuatiuuʒ acciperet c/a/ conſimiliť, ſic enim efficitur media figura.

¶ Similiter ⁊ particulare negatiuũ oſtẽditur oſtenſiue in ſcđa figura ſic c/oĩ a/c/non oĩ b, cõcluſio ꝙ a/non omni

b/⁊

b/ ⁊ oſtēdebatur hoc per impoſſibile in prima figura ſic, c/omni a, a/omni b, igitur c/omni b, ſi autem hoc falſum, verum erit non omni. Nam omni manifeſte abſurdum, igitur non omni verum.

¶ Rurſus monſtratū ſit a/inexiſtens alicui b, ſuppoſitio igitur nulli ineſſe, b/ v° accipiebat omni c/ineſſe, ⁊ a/aut oī aut alicui c/ ſic enim erit impoſſe, hęc autem vltima figurā, ſi a/ ⁊ b/ omni c, ⁊ manifeſtū ex his ꝙ neceſſe eſt a/ alicui b/ineſſe. Conſimiliter autem ⁊ ſi b/aut a/ acceptum fuerit inexiſtens alicui c.

¶ Nunc vult oſtēdere particulare affirmatiuū ꝙ concluſū eſt in prima figura per impoſſe, nunc ↄcludit in tertia oſtēſiue. Sed ſciēdū eſt ꝙ ſi in ſcđa oſtēdit, aſſumit maiorē ↄpoſitionē, ſi aūt in 3^am aſſumit minorē. Sed oſtēdebatur per impoſſe in prima figura, ꝙ a/alicui b/ineſt ſic, naʒ ſi hoc falſum, verū erit illud nulli b/a, ⁊ b/omni c, concluſio ꝙ a/nulli c. Si autem hoc falſum, verū erit illud alicui. Oſtenditur aūt in tertia oſtenſiue ſic, a/omni vel alicui c, ⁊ b/omni c, concluſio ꝙ a/alicui b.

¶ FIGVRA SECVNDA.

Rurſus in media figura ſit oſtenſum a/omni b/inexiſtēs, igitur ſuppoſitio erat a/ineſſe non omni b, eſt aūt acceptum a/omni c, ⁊ c/omni b, ſic enim erit impoſſibile, hęc v° prima figura, ſi a/omni c/ ⁊ c/omni b.

¶ Demōſtrauit qūo oſtēſa primę figurę per impoſſe oſtēduntur oſtēſiue in ſcđa ⁊ tertia figura nunc vult oſtēdere qūo ea ſcđę oſtēdunt in prima oſtēſiue. Concludebatur aūt vle affirmatiuū ꝑ impoſſe ſic in ſcđa, qđ a/omni b. Nā ſi hoc falſum, verū illud non omni, ſed a/oī c/illud a/non oī b, cōcluſio ꝙ c/non oī b/ſed erit hoc falſum, igitur verum illud omni, a/itaqꝫ omni c, ⁊ c/omni b, igitur a/ omni b/ ⁊ ſic erit prima figura.

¶ Conſimiliter autem ⁊ ſi alicui oſtenſum eſt inexiſtēs, ſuppoſitio nāqꝫ erat a/ineſſe nulli b, ſed acceptū fuit a/omni c, ⁊ c/alicui b.

¶ Rurſus ſi oſtēſum eſt per impoſſe in ſcđa figura ꝙ a/alicui b, patet ꝙ hīs falſum hanc nulli ſic, a/omni c/ ⁊ a/nulli b, cōcluſio ꝙ c/nulli b. Hoc aūt plane falſum, igit̄ verū illud alicui. Igit̄ facimus ſic, a/omni c/ ⁊ c/alicui b, igit̄ a/ alicui b/ ⁊ rurſus erit prima figura.

¶ Et ſi priuatiuus ſit ſyllogiſmus, ſuppoſitio quidē a/alicui b, acceptum v° eſt a/nulli eorū quę c, ⁊ c/omni b, quare ſit prima figura.

¶ Rurſus oſtenditur priuatiuus ſic in ſcđa dico ꝙ a/nulli b. Si enim hoc falſuʒ, illud verū alicui, ⁊ illud a/nulli c, cōcluſio ꝙ c/non oī b. Si aūt hoc falſum, nam erat oī verū, ⁊ a/nulli c/ ⁊ ipſum c/omni b, a/igitur nulli b.

¶ Et ſi non vlis ſyllogiſm⁹, ſed a/alicui b, monſtratum eſt non ineſſe cōſimiliter, nam ſuppoſitio a/ineſſe omni b, acceptum v° eſt a/nulli c, ⁊ c/alicui b, ſic enim prima figura.

¶ Oſtenſum eſt particulare per impoſſe in ſcđa figura ſic, dico ꝙ a/nō oī b. Si enim hoc falſuʒ verū oī. deinde accipitur ꝙ a/nulli c/ ⁊ a/omni b, ↄcluſio ꝙ c/nulli b. Erat autē alicui, ſed hoc ſit manifeſte falſum, igit̄ verum illud alicui, deinde in prima figura oſtēdit̄ ſic ꝙ a/nulli c, ⁊ ipſū c/ alicui b, ↄcluſio ꝙ a/nō oī b. Sic oſtēdit̄ in p̄mo ſcđę figurę, poſſunt ēt particularia negatiua concludi in tertia.

¶ FIGVRA TERTIA.

Rurſus in tertia figura oſtēſum ſit a/ omni b/ineſſe, igitur ſuppoſitio erat a/ineſſe non omni b, acceptum autēʒ eſt c/omni b, ⁊ a/ omni c, ſic eniʒ erit impoſſibile, hęc v° prima figura. Conſimiliter autem ⁊ ſi in aliquo demonſtratio, ſuppoſitio nāqꝫ a/ineſſe nulli b, acceptum autem eſt c/alicui b/ ⁊ a/omni c.

¶ Cum expleuerit ſermoneʒ de ſcđa figura, nunc dicit de tertia, ⁊ ingt qđ affirmatiua tertię in p̄ma figura oſtenſiue oſtēdunt̄, ⁊ negatiua in ſcđa ſit, oſtēſum eſt in tertia ꝑ impoſſe vle affirmatiuū ſic. Supponat̄ ꝙ a/oī b/vere, ſi autē hoc falſum, verū nō oi, deinde c/nō oī b, cōcluſio ꝙ a/ nō oī c, ſed ſit hoc falſuʒ. Nā erat oī igit̄ vere oi, igitur in prima figura oſtēdit̄ ſic a/oī c/ ⁊ c/oī b, cōcluſio ꝙ a/omni b. Sic vle affirmatiuū, ⁊ particulare affirmatiuū oſtēdebat̄ in tertia figura per impoſſe, ſic a/dico alicui b. Naʒ ſi h̄ falſum, verum illud nulli, igitur a/nulli b, ⁊ c/alicui b, cōcluſio ꝙ a/non omni c, ſed ſit hoc plane falſum, nam erat oī, quare veruʒ illud alicui, igitur ſit in prima figura ſic, a/oī c, ⁊ c/alicui b, igitur a/alicui b, ſic affirmatiua per impoſſibile in tertia oſtenſa, oſtenſiue in prima oſtenſa ſunt.

¶ Si v° priuatiuus ſyllogiſmus/ſuppoſitio quidem a/alicui b/ineſſe.

¶ Cum dixerit quomodo affirmatiua in prima oſtenſa ſunt ⁊ quę in tertia nūc dicit quomodo negatiua in tertia figura oſtēſiue oſtenduntur in ſecūda, poſſunt autem ⁊ in prima oſtendi, ſed quia proprium hoc ſecūdę figurę, per hoc reducitur negatiuuʒ tertię figurę per impoſſibile ſic, ꝙ a/nulli b. Si enim hoc falſum, igitur veruʒ alicui, igitur a/alicui b, ⁊ c/omni b, concluſio ꝙ a/alicui c, ſed hoc plane falſum. Nam erat alicui, igitur verum nulli, ⁊ facimus reliquum in ſecūda figura, ſic c/nulli a/ ⁊ c/omni b, concluſio ꝙ a/nulli b. Sic vniuerſale negatiuum oſtenditur oſtēſiue in ſecunda figura.

¶ Acceptum eſt auteʒ c, a/quidem nulli, b/ v° omni, hęc autem media figura. Conſimiliter aūt ⁊ ſi non vlis demōſtratio, ſuppoſitio eniʒ erit a/ineſſe omni b, acceptum v° fuit c, a/quidem nulli, b/autem alicui, hęc v° media figura. Planum igitur ꝙ per eoſdeʒ terminos ⁊ oſtenſiue eſt monſtrare vnūquodqꝫ ꝓblematū/ ⁊ per impoſſibile. Cōſilr aūt erit ⁊ oſtēſiuis exiſtentibus ſyllis ad impoſſe deducere in terminis acceptis, qñ propoſitio oppoſita cōcluſioni accepta fuerit, fiunt enim iīdem ſylliſmi qui per cōuerſionē, quare ſtatim habemus ⁊ figuras, per quas vnūquodqꝫ erit.

¶ Vt vniuerſale negatiuū in ſecunda figura oſtendebat̄ ſic ⁊ particulare, naʒ oſtēdebatur particulare in tertia ſic, ꝙ a/non omni b. Nam ſi hoc falſum, verum omni, ſed c/ alicui b, igitur a/alicui c. Erat autē nulli, ⁊ hoc falſum, igitur verum non omni, deinde in ſecunda figura ꝙ c/nulli a, ⁊ c/alicui b, cōcluſio ꝙ a/non omni b. Sic etiam negatiua tertię figurę in ſecunda oſtenſiue.

¶ Manifeſtum igitur ꝙ vnumquodq; problema mōſtrat̃ ambobus modis ⁊ ꝑ impoſ̃e ⁊ oſtenſiue, ⁊ non contingit alter̃ ſeparari.

¶ Non dixit oēm modū ſed omne problema vel affirmatiuum vel negatiuū, ꝙ oſtēditur per impoſ̃e, ⁊ directe.

¶ DE EO QVOD EST EX OPPOSITIS RATIOCINARI.

IN quali aũt figura eſt ex oppoſitis ꝓpōnibus rōcinari, ⁊ in quali nō eſt, ita erit manifeſtū. Dico aũt oppoſitas eſſe ꝓpōnes ſm dictionez quidē quatuor, vt omni ei qđ eſt nulli, ⁊ omni ei, qđ eſt non omni, ⁊ alicui ei qđ eſt nulli, ⁊ alicui ei qđ eſt non alicui, ſm autē veritatez tres, alicui enim ei qđ eſt non alicui ſm dictionem ſoluz opponitur. Harũ vo cōtrarias quidem, que vt̃ omni ei, qđ eſt nulli ineſſe, vt oēm ſciētiaz eſſe ſtudioſam ei, qđ eſt nullaz eſſe ſtudioſaz, alias autez oppoſitas. In prima igitur figura nō eſt ex oppoſitis ꝓpoſitionibus ſylls, neq; affirmatiuus neq; negatiuus.

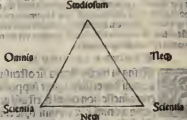
¶ Vult per hec Ariſto. nobis ex oppoſitis ꝓpoſitionib⁹ tradere ſylm. Oppoſitione dicuntur ꝓpōnes, hec oīs, ⁊ hec non omnis, aliqs, ⁊ nullus, oīs ⁊ nullus, aliquis ⁊ non oīs. Quatuor ſunt oppoſitiones ſm dictiones, nam in rebus ipſis non opponuntur, hec aliquis ⁊ hec non omnis, qñquidez ſimul verificent̃, quare ſunt tres oppōnes. Sed ſciendū eſt ꝙ ſylls qui eſt ex oppoſitis ꝓpōnibus concluſus idez oſtēdunt ⁊ eſſe ⁊ non eſſe. Et in prima figura oſtēdi hoc non poteſt, ſed in ſcđa ⁊ tertia, ⁊ in prima affirmatiuū, non oſtēdit cōcluſionē, qꝛ ex oppoſitis fit, ſed oppoſita ſunt affirmatiua ipſis negatiuis. Si aũt eſt alia affirmatiua ⁊ alia negatiua concluſio. Hanc igitur cauſam affirmatiua cōcludi non poſſunt in prima figura, ⁊ in tertia ſimiliter. Voluit enim affirmatiuũ ex ambobus affirmatiuis eſſe, nunc in quit cōtradictorię ſunt ꝓpōnes, alia affirmatiua ⁊ alia negatiua, neq; negatiuū poteſt cōcludi in prima figura neq; affirmatiuū, qꝛ ab eodem de quo pdicātur oppoſite ꝓpoſitiōes aliquid negant, ſed in prima figura de eodē termini minime pdicātur ⁊ negantur, ſed medius terminus vni ſubijcitur, ⁊ de altero pdicat̃. Sꝫ ſciendum eſt ꝙ hec ad oſtēdendi facultatē nil conferunt. Nam prorſus vna ꝓpoſitio falſa eſt ſi oppoſitas eiuſdez ꝓpōnes acceperis ⁊ oppoſite ꝓpōnes alia vera eſt, ⁊ alia falſa, quare in his ex oppoſitis vnaz oīno eſſe verā opꝫ ⁊ vnam falſam, ſed hec nobis cōferunt ad ſophiſticas probationes, ne paralogiſmos cōmittamus ꝙ idē poſſit eſſe ⁊ non eſſe, ſꝫ exactius in topicis huius methodus oſtēdet.

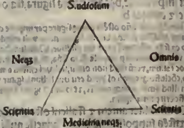
¶ Affirmatiuus quidem, qm̃ ambas opꝫ affirmatiuas eſſe propōnes, oppoſite vo dictio ⁊ negatio. Priuatiuus aũt, qm̃ oppoſite quidē idem de eodē pdicant ⁊ negant, mediū vo qđ in prima non dicitur de ambobus, ſed ab illo aliud quidem negat̃, ipſum autem de alio pdicatur, verum hę non opponuntur.

¶ Ipſe dicit cauſam per quam in prima figura non poteſt oſtendi neq; affirmatiua cōcluſio, neq; negatiuū, affirmatiua quidez non pōt, qꝛ ex duabus fit affirmatiuis. Sed in ſylls ex oppoſitis, alia erat affirmatio, ⁊ alia negatio ꝓpoſitionū, negatiua aũt cōcluſio in prima figura nō cōcludit̃, cur qꝛ in ſylls ex oppoſitis ad mediū terminū fiebat oppōnes ⁊ ꝓpōnes, vt fiat de eiſdē terminis affirmatiua ⁊ negatiua ꝓpoſitio. Sed in prima figura medius termin⁹ in vna ꝓpōne ſubijcit̃, ⁊ in vna pdicat̃, quare nō pñt oppoſite ꝓpoſitiones de eodē accipi. Si ergo nō in p⁹ neceſſario in ſcđa ⁊ tertia oſtēdi ſyllos ex oppoſitis ꝓpōnib⁹.

¶ Sed in media figura ⁊ ex oppoſitis ⁊ ex cōtrarijs cōtingit fieri ſylm. Sit eniꝫ bonū quidem in quo a, ſcientia vo in quo b, ⁊ c, ſi itaq; ſcientiam omnem ſtudioſam accepit ⁊ nullā, a/b/omni ineſt, ⁊ c/nulli, quare b/nulli c, nulla igitur ſcientia/ſcientia eſt.

¶ Cū oſtenderit ꝙ in pma figura non pñt effici ſylm ex oppoſitis ꝓpōnibus, nunc vult oſtēdere ꝙ in ſcđa cōcludit̃.

Concludit̃ aũt ꝙ idez eſt ens ⁊ non ens ſic vt mediū ſit ſtudioſum. Scia aũt, ⁊ ſcia vt medicina extrema. Et ſic dicimus in ſcđa figura ſic ꝙ oīs ſcia ſtudioſa ē nulla ſcia, velut medicina ſtudioſa eſt, quare cōcluditur ꝙ medicina ſciētia eſt, ⁊ non eſt ſciētia, nam ſi omnis ſciētia ſtudioſa, ⁊ nulla medicina eſt ſtudioſa, neq; medicina eſt ſcientia, ⁊ eſt ſcientia. Accepit autez mediū terminū rurſus ad medicinam, ⁊ maiorē ſic nullum ſtudioſum medicina eſt ſciētia, omne ſtudioſum ſciētia eſt, quare medicina ſcientia ⁊ nō ſcientia eſt pulchre, igitur diximus in ſyllogiſmis ex oppoſitis ꝓpōnibus ꝙ idē eſſe ⁊ nō eſſe cōcludit̃. Patet aũt ꝙ etiā concluderet̃ qꝛ maior eſt falſa, dicēs nullū ſtudioſuꝫ medicinę eſt ſcientia, ſed ⁊ ꝑ minorē dicentē oē ſtudioſuꝫ ſcia eſt, pōt aũt per hos modos ⁊ diuina oſtēdere nō diuina eſſe, ⁊ voluptatē non eſſe voluptatē, ⁊ cętera id genus. Sed ſciendū eſt ꝙ occultatio nō fit hic in terminis, ſed ſtatim diſputās intelligit, ⁊ non dat hoc ꝙ oē ſtudioſum eſt ſcia, ⁊ nihil ſtudioſum eſt medicina ſcia. Et in topicis tradit methodos occultationū per quas hoc habetur, locos vocauit autem ipſos methodos.

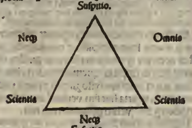
¶ Conſimiliter autem ⁊ ſi omnem accipiens medicinaꝫ non ſtudioſam accepit, neq; ipſuꝫ a/omni b, ipſi vo c/nulli.

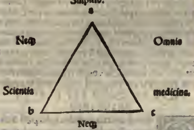
¶ Similiter

¶ Similiter inqt ſi maior propoſitio non negatiua,ſed affirmatiua fuerit ⁊ minor negatiua, vt ſolũ mutemus propoſitiones rurſus idem oſtendimus.

¶ Quare quedaʒ ſcia nõ erit ſcia, ⁊ ſi ipſum a/c/quidẽ oi,b/aũt nulli, eſt ſꝯo b/quidẽ ſcientia, c/aũt medicina,ſed a/ſuſpitio , quuʒ enim accepit nullam ſcientiaʒ ſuſpitionem, accepit aliquam ſcientiam eſſe ſuſpitionem.

¶ Vt medicina,nam quedaʒ ſcia eſt,⁊ ſi c/omni a/ſi maior negatiua,⁊ minor affirmatiua,idem eſſe ⁊ non eſſe oſtendit, vt ſuſpitio,nulli ſciẽtie , ſuſpitio omni medicine ſciẽtie,cõcluſio ꝙ nulli medicine ſcientia ineſt ſcientia.

¶ Differt autem ab eo qui pridem/eo ꝙ terminis conuertitur,prius enim ad b,nunc autẽ ad c/affirmatiuum.

¶ Inquit differt ſcõs modus a primo ex oppoſitis ꝓpoſitionibus,qꝛ primus hꝫ minorem negatiuã,⁊ maiorẽ affirmatiuam,ſed ſecundus econuerſo.

¶ Et ſi altera ꝓpoſitio non ſit vlr/cõſimiliter, ſemper enim medium eſt, qꝺ ab altero quidẽ negatiue dicitur,de altero autem affirmatiue, quare contingit oppoſita concludi.

¶ Dixit de ambabus vlibus ⁊ oppoſitis ꝯrijs ꝓpõnibꝰ, nũc dicit de his oppoſitis ꝯdictorie ex altera particulari, naʒ ex neceſſitate oppoſite ꝓpões, vel ꝯrie ſunt, vel ꝯdictorie,nam ſic fit ex oppoſitis ſylls. Si auteʒ ꝓpoſitiones nõ fuerint oppoſite non fit,quare ſi fuerint ꝓpoſitiones particulares ⁊ vniuerſales eedem oſtenſiones erunt.

¶ Preterea ꝙ nõ ſemper neq omnino , ſed ſi ita ſe habeant/que ſub medio, vt aut eadẽ ſint, aut totum ad partem, aliter autem impoſſibile,neqʒ enim erunt vllo modo propoſitiones aut contrarie aut oppoſite.

¶ Cõcludit ex oppoſitis tunc,qñ medius terminus de altero ꝑdicat,⁊ de altero negat oppoſite,⁊ aliter non fit.

¶ Sed in tertia figura affirmatiuus quidẽ ſyllogiſmus nunꝙ erit ex oppoſitis ꝓpõnibꝰ ob dictã cãʒ ⁊ in prima figura,negatiuus ſꝯo erit ⁊ vlr ⁊ nõ vlr terminis exiſtẽtibus. Sit enim ſcia in quo b/⁊ c,medicina autem in quo a.

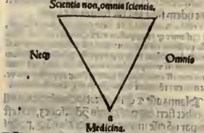
¶ Cum abſoluerit ſermonẽ de ſcða figura,nunc dicit etiã de tertia ꝙ ẽt in tertio oſtẽdit ex oppoſitis ꝓpõnibus ſyllogiſmus,ſiue vlibꝰ exñtibus terminis,vel non,ſed in tertia affirmatiue nõ oſtẽditur,ſed negatiue per cãm dictã.

¶ Si itaqʒ acceperit omnem medicinam ſciẽtiam, ⁊ nullam medicinam ſcientiam, ipſuʒ c/ accepit omni a/⁊ ipſum b/nulli, quare erit aliqua ſcientia non ſcientia.

¶ In tertia figura oſtẽdit quõ ideʒ eſſe ⁊ non eſſe oſtẽdit ex oppoſitis ꝓpõnibus,⁊ ambabus vlibus exiſtentibus. Scia nulli medicine,ſcientia omni medicine,concluſio ꝙ non ois ſcientia eſt. Sed hic rurſus ꝓpoſitiones patẽt. Et methodi tradũtur in topicis quõ debemꝰ occultare ꝓpoſitiones. Occultamus aũt ꝓpões,qñ per multa alia ideʒ cõcludit,vel per alia noia ſic,ois voluptas malũ eſt, gaudiũ maloꝫ nõ eſt,cõcluſio igit aliqua voluptas/voluptas nõ eſt,quare gaudiũ ſigdẽ voluptas eſt malũ non eſt,naʒ hic qꝛ alia noia ſunt,occultat vnã oppoſitaꝝ ꝓpõnum.

¶ Conſimiliter autẽ ⁊ ſi non vniuerſaliter accepta fuerit a/b/ꝓpoſitio,ſi eniʒ eſt aliqua medicina ſciẽtia, ⁊ rurſus nulla medicina ſciẽtia, accidit ſcientiam aliquã non eſſe ſcientiam.

¶ Et ſi maior non vlis,⁊ minor vniuerſalis idẽ concluditur,cen medicine alicui ſciẽtia,medicina nulli ſcientie,cõcluſio ꝙ non omnis ſcientia eſt ſcientia.

¶ Sunt autem quuʒ termini vniuerſaliter accipiuntur propoſitiones contrarie,quum ſꝯo alter in parte oppoſite.

¶ Sunt aũt vles ꝓpões qñ cõtrarie accipiũtur,ſit autem vna particularis qñ ꝯdictoꝛum ſumptum fuerit.

¶ Oportet autem exiſtimare ꝙ contingit quidem ſic oppoſita accipere,quemadmodum diximus,omnem ſcientiã ſtudioſam eſſe, ⁊ rurſus nullam aut aliquaʒ non ſtudioſam,qꝺ nõ conſueuit latere. Eſt autem per alias interrogationes ratiocinari alterum,aut quemadmodum in topicis dictum eſt accipere.

¶ Inquit oportet adhibere menteʒ ꝙ accidit accipere oppoſita ſine occultatione, vt non lateat diſputãtem. Sed cõtingit hec oppoſita per alia ex interrogationibus accipere ſecũ diſputantem, vt diximus in topicis.

¶ Quoniam ṽo affirmationū oppoſitiones tres, ſex modis cõtingit oppoſita accipere, aut omni ⁊ nulli, aut omni ⁊ non omni, aut alicui ⁊ nulli, ⁊ hoc cõuertere in terminis, vt a/oi b, ipſi ṽo c/nulli, aut c/omni, b/aũt nulli, aut huic quidem omni, illi ṽo non omni, ⁊ rurſus hoc conuertere ſm terminos. Conſimiliter aũt ⁊ in tertia figura, quare manifeſtum/ ⁊ quot modis ⁊ in qualibus figuris contingit per oppoſitas propoſitiones fieri ſyllogiſmum.

¶ Cum Ariſto. dixerit de ſyllis oppoſitis quõ fiunt, nũc dicit quot modi cõiugationū fiũt ex oppoſitis, ⁊ q̃ coniugationes maxime accipiũtur, ⁊ ſi accipiunť velut in ſcđa figura, vbi vl'e neceſſe eſt eſſe ad maiorẽ. Si ergo maior ẽ vl'is ⁊ affirmatiua ex neceſſitate minor trifariã variatur, ⁊ fiũt ꝑfecto tres modi. Vel.n. vl'is negatiua eſt, vel particularis negatiua, vel particularis affirmatiua. Si autẽ maior fuerit vl'is negatiua rurſus minor variať trifariã. Vel enim vl'is affirmatiua eſt, vel particularis affirmatiua, vł particularis negatiua, vt fiãt ſex cõiugationes, ſed nõ oẽs conferunt ad ſyllm de oppoſitis, ſed ſolum quatuor, naʒ neq; ex duabus affirmatiuis, vel ex duabus negatiuis ſyllogiſmũ faciũt. Eodẽ modo ẽt in tertia figura fiunt ſemꝑ ſylli, qñ minor affirmatiua fuerit, ſi autẽ negatiua nõ fit.

¶ Sed ⁊ manifeſtum ꝙ ex falſis quidẽ eſt verum ratiocinari, quemadmodum dictum eſt prius, ex oppoſitis autẽ non eſt, ſemper enim ſyll's fit contrarius rei, vt ſi eſt bonum nõ eſſe bonum, aut ſi animal non animal, eo ꝙ ex contradictione eſt ſyllogiſmus/ ⁊ termini ſubiecti aut ĩdem ſunt, aut hic totum/ille pars.

¶ Exiſtẽte manifeſto ꝙ ex falſis contingit verũ rõcinari, ne exiſtimes ꝙ ex oppoſitis verũ cõtingit rõcinari. Nam nõ poſſibile eſt vt accipientes totã contradictionẽ verã concludant. Nam fit ꝯrior oppoſitoꝝ ſyll's, ceu bonum voluptas eſt voluptas, bonũ non eſt voluptas, igiť voluptas non eſt voluptas, q2 igitur ſylli ex oppoſitis ens velut non ens rõcinanť huius grã verũ ſyllm nõ efficiunt.

¶ Planũ aũt ⁊ ꝙ in obratiocinationibus/nil ꝓhibet fieri ſuppoſitionis ꝯdictionem, vt ſi eſt impar nõ eſſe impar, ex oppoſitis nãq; ꝓpõnibus/ꝯrius erat ſyll's. Si itaq; tales acceperit/ erit ſuppoſitionis contradictio.

¶ In paralogiſmis ex cõtradictionibus, nam hi ſunt paralogiſmi cum cõcludiť ꝯriuʒ ſuppoſitioni, ceu ſi impar eſt non eſt impar, ſi ens ꝙ non eſt ens, oportet intelligere ꝙ non eſt ex ꝯrijs oppoſitã concluſionẽ cõcludere, q2 contraria non eidẽ inſunt, ſed quõ concluditur, q2 ſumpta eſt talis minor ⁊ totuʒ contrariũ apparet, vt animal ⁊ albũ et nigrum, ⁊ concludet in prima figura tale.

¶ Oportet autem exiſtimare, ꝙ ita quidem nõ erit contraria concludere ex vno ſyllogiſmo, vt ſit concluſio/non exiſtens bonum bonum/ aut aliud quid tale, niſi ſtatim propoſitio talis accepta fuerit, vt animal album eſſe ⁊ non album, hominem ṽo animal.

¶ Ariſtoteles per hęc quęrit ſi poſſibile eſt in oppoſitis ſyllogiſmis cõtraria facta ratiocinari ceu ſubiecta maiori termino. Si ergo poteſt cõſtitui ſyll's, ⁊ ante dixit ꝙ non poteſt ex oppoſitis hoc ratiocinari, naʒ ſylli qui ex oppoſitis ſunt ens ſolum faciunt tanq̃ non ens, nunc autẽ vult oſtẽdere ꝙ cõtraria ſyllogiſmo cõcludi poſſunt cuʒ eidẽ ineſſe poſſit. Sed ſi poſſunt, quõ oſtenſum eſt ꝙ in prima figura non cõcludũtur ex oppoſitis ſyllogiſmi ⁊ ſi ſic rurſus, quõ (inquit) poſſunt concludi in prima figura, ꝙ contraria eidẽ inſunt. Quõ igitur concludiť ꝙ minor propoſitio eſt quę totum ꝯriuʒ enunciat, ceu homo eſt animal, ⁊ animal albũ ⁊ nigrum, ecce cõtraria affirmauit, ⁊ concluſio ꝙ hõ eſt niger ⁊ albus. Sed ſcire oportet ꝙ minorem ꝓpoſitionẽ vt cõtraria ambo affirmantem vel ſm ambo oſtendimus, vel conceſſaʒ accipimus, ⁊ aliaʒ oſtẽdimus, ceu ꝙ aial ⁊ albũ ⁊ nigruʒ eſt. Nam hoꝝ vtrũq; vel alteꝝ ſolum oſtendimus, vel neutrũ, ſed vt ꝯceſſum accipiť.

¶ Sed aut contradictionem oportet aſſumere, vt ꝙ omnis ſciẽtia ſuſpitio ⁊ non ſuſpitio, poſtea accipere ꝙ medicina ſcientia quidem eſt, nulla autem ſuſpitio, quemadmoduʒ elenchi fiunt, aut ex duobus ſyllogiſmis, vt antem quę accepta ſunt ꝯria ſint ſm veritatẽ, non eſt alio modo/q̃ hoc, veluti prius dictum fuit.

¶ Inquit minorẽ totũ ꝯrium introducentẽ ceu ꝙ ſcientia ⁊ ſuſpitio eſt ⁊ nõ ſuſpitio; vel totã vel diuiſim ꝓbamus, vel totius alteraʒ partẽ, vel totius neutram partẽ, ſed partes veluti cõceſſas accipiemus, ſed ſi probandũ totuʒ eſt, ex duobus ſyllogiſmis probatur ⁊ vnũquodq; ſeorſum, ceu ꝙ animal album eſt, ⁊ rurſus aliam partem ſeorſum, aial nigrũ eſt, ꝙ quidem igiť ſi volueris ꝓbare ꝙ ita ſe hʒ dupl'r argues, vno modo velut de aiali albũ, ⁊ ſcđo ſyll'o tanq̃ de aiali nigrum. Sic ⁊ dupl'r ſyll'o concludes minorem ꝓpõnẽ per proſyllogiſmũ ⁊ tũc accipieť vt ꝓpoſitio.

¶ DE EO QVOD EST PETI IN PRINCIPIO.

Quod autem in principio peti ⁊ accipere, eſt quidẽ vt in genere accipiam in eo qđ eſt, non demonſtrare ꝓpoſituʒ, hoc autẽ accidit multifariã, nãq; ⁊ ſi non rõcinať, ⁊ ſi ꝑ ignotiora aut ſimiliter ignota, ⁊ ſi ꝑ poſteriora prius, demonſtratio nãq; ⁊ ex credibilioribus ⁊ prioribus eſt, horũ aũt nihil eſt peti/qđ in principio, ſʒ qm̃ nõnulla quidem ꝑ ſeipſa apta nata ſunt cognoſci, quędã ṽo ꝑ alia, principia eniʒ per ſeipſa, quę aũt ſub principia per alia, quãdo non per ſeipſum cognoſcibile conetur aliquis per ſeipſuʒ monſtrare, tunc petit qđ ex principio. Hoc autem eſt quidem ſic facere, vt ſtatim cenſeat qđ propoſitum eſt, contingit ṽo ⁊ in alia tranſeuntes apta nata ꝑ illud mõſtrari ꝑ hęc demõſtrare qđ ex principio/veluti ſi a/mõſtrareť ꝑ b, b/aũt ꝑ c, c/autem natũ eſſet monſtrari per a.

¶ Nunc vult dicere de petitione ex principio, ſed petere ex principio eſt quęſitũ, vt conceſſum accipere, fit autem hoc ſi accipianť duo termini ꝯuertẽtes, vt homo ⁊ riſibile, vel quoꝝ vnũ ineſt alteri, ceu voluptas ⁊ gaudium, fit autem ex principio petitio ſm tres figuras. Et ratiocinationem

tionem verboꝝ in apertuꝫ cõuertamus debemus cõſiderare quõ ſit ſm̃ tres figuras illud ex principio queſitũ. Et primo de prima figura decens eſt dicere. Sic oſtẽdendũ ꝙ a/omni c/ineſt per b/ ſi accepero a/omni b/⁊ b/oi c/oſtẽdẽdũ patet ſi ex principio accepi. Si aũt accipio a/idem eſſe cum ipſo b, tunc ex principio petitio fit ad minorẽ propoſitionẽ, nam ſi a/omni b/q2 idẽ eſt, ⁊ b/omni c/illud queſitũ a principio accepi, naꝫ non cõcedens ꝙ a/omni c/neqꝫ b/omni c/cõcedet, nam idẽ eſt a/⁊ b/nunc igitur accepi eadẽ de eodẽ, ſed iam aſſumptũ ſit idem de eiſdeꝫ vt ſit b/c/ ideꝫ. Si igitur dixero a/omni b/⁊ b/omni c, ergo a/oi c/circa maiorem fit petitio ex principio, nam qui non cõcedit ꝙ a/omni c/neqꝫ cõcedet ꝙ a/omni b. Sic vlr̃ affirmatiuũ petitur. Sed decẽs eſt oſtẽdere vlẽ negatiuũ, accipiamus igitur vel idem ab eiſdẽ, vel eadẽ ab eodem, ⁊ tandeꝫ accipimus idem ab eiſdem, vt ſit a/ſeparatũ, ⁊ b/c/ideꝫ. Sit igitur b/omni c/qui ergo non concedit ꝙ a/nulli c, neqꝫ hoc concedit ꝙ a/nulli b, nam b/⁊ c/idem eſt, quare ex principio petitio circa maiorẽ nunc fit, ſed ſit eadẽ de eodeꝫ, vt ſit a/omni b, ⁊ ipſuꝫ b/nulli c, ſed aſſyllogiſtica cõiugatio. Si aũt cõuerterimus fit ſyllogiſtica, ⁊ apparet in principio petitio ſic, ſi b/nulli c/⁊ c/nulli b, ⁊ b/omni a. nam ideꝫ eſt a/⁊ b/⁊ c/nulli a, quare ⁊ a/nulli c, igitur petitio ex principio circa b/c/fit, nam qui nõ concedit a/nulli c/neqꝫ hoc concedet ꝙ c/nulli b/quare ſi non opꝫ ꝙ conuerſione oſtenſum ſit, nunc ex principio petitio. Rurſus ſit oſtendendũ particulare affirmatiuũ. Accipimus igitur idem de eiſdẽ, vel eadẽ de eodẽ Si ergo accipimus eadẽ de eodeꝫ, vt idẽ ſit a/⁊ b, accipimus ſic a/omni b, ⁊ b/alicui c, a/alicui c, petitio in principio circa minorẽ fit, naꝫ q̃ nõ concedit ꝙ a/alicui c/neqꝫ ꝙ b/alicui c/concedet. Si aũt accipimus ideꝫ de eiſdẽ accidit maiorẽ fieri particularẽ, ſi autem accipiamus eadẽ b/c, ſed cõuertentes ſic facimus c/omni b, ⁊ b/alicui a, ⁊ c/alicui a, quare ⁊ a/alicui c/petitio ex principio fit circa b/a. Naꝫ qui non concedit a/alicui c/neqꝫ b/alicui a/cõcedet, quare etiã nunc petitũ eſt in principio per cõuerſionẽ oſtẽditur. Sit oſtẽdendũ particulare negatiuuꝫ, igitur vel idẽ ab eiſdẽ accipimus vt ſit a/non omni b, ⁊ b/omni c, vel eadẽ ab eodem, vt ſit a/omni b, ⁊ b/non omni c. Sed ſcire opꝫ ꝙ non ſit particulare negatiuuꝫ in prima figura oſtẽdens id ꝙ petitur in principio, naꝫ ſi accipiamus eadem ab eodẽ minor negatiua inuenitur, ⁊ in prima figura aſſyllogiſtica eſt cõiugatio. Si autẽ accepero ideꝫ ab eiſdẽ ſit maior particularis ⁊ aſſyllogiſtica cõiugatio ſic in prima figura. Sumpta igitur ſit ſcda figura ⁊ ſit oſtendendũ vlẽ negatiuũ, igitur accipiamus eadẽ ab eodẽ, vel ideꝫ ab eiſdeꝫ. Et primo ſumpta ſint eadẽ ab eodẽ a/omni c/vt hec ſint eadem, ⁊ a/nulli b, ⁊ c/nulli b/petitio in principio circa a/b, ꝓpõnẽ, nam qui non concedit c/nulli b, neqꝫ a/nulli b/concedet. nam a/c/idem nunc ſunt, ſi autẽ fuerit idem ab eiſdeꝫ, vt a/nulli c, ⁊ a/omni b, cõcluſio ꝙ c/nulli b/ſed nondũ potuit in principio ꝙ petitur niſi fiat conuerſio. Si enim ipſum a/nulli c, ⁊ c/nulli a, quare qui non concedit c/nulli b, neqꝫ concedet c/nulli a, concedet. Sed ſit oſtẽdendũ particulare negatiuum, ⁊ ſint a/c/eadem a/omni c/a/non omni b, igitur b/non omni c, nam qui non cõcedit c/non omni b, neqꝫ a/omni b/cõcedet, quare petitio in principio circa minorẽ ſumpta eſt. Si autẽ accipiatur a/b/idẽ ſit maior particularis ⁊ non poteſt cõuerti, quãdoquideꝫ particulare negatiuuꝫ non cõuertatur. Sed tractetur nunc tertia figura ⁊ oſtẽdatur particulare affirmatiuũ, vt eadeꝫ de eodẽ a/omni c, b/omni c, igitur a/alicui b/petitio in principio circa minorẽ. Naꝫ qui non concedit a/alicui b/neqꝫ b/omni c/concedet, cõuerte vt ⁊ c/alicui b. Similiter ſi fuerit idem de eiſdem per cõuerſionẽ oſtenditur a/omni c, ⁊ b/omni c, igitur a/alicui b, quare ⁊ b/alicui a. Nunc enim ſumptum ſit idem b/c. Sed ſit oſtendendũ particulare negatiuum, ſi oſtenditur idem ab eiſdeꝫ, vt ſit maior vniuerſalis negatiua ⁊ minor vniuerſalis affirmatiua oſtẽditur, ⁊ aliter non oſtenditur vniuerſaliter. Non eniꝫ conuertitur particulare negatiuũ, ſic ſm̃ tres figuras oſtenditur ꝙ petitur in principio.

¶ Accidit enim ita ratiocinãtes ipſuꝫ a/per ipſum monſtrare, qḋ faciunt, qui coalternas putant ſcribere, latent enim ipſi ſeipſos talia accipientes, que non eſt poſſibile monſtrare non exiſtẽtibus coalternis, quare accidit ita ratiocinantibus/vnũquodqꝫ eſſe dicere, ſi eſt vnũquodqꝫ, ſed ita omne erit per ſeipſum cognoſcibile, quod impoſſibile.

¶ Quando per aliqḋ mediũ in principio petitur accidit facere eandẽ oſtenſionẽ per tria, vt ſi a/oſtẽditur per b/⁊ b/oſtenditur per c/erit quoqꝫ c/demõſtrari per a/quare ideꝫ de eodẽ oſtenſiuũ eſt, ſi b/ipſi a, ſi c/ipſi b, ſi a/ipſi c, quare ſi a/a. Idem quoqꝫ faciunt qui petunt in principio parallelas ſcribẽtes. Naꝫ volunt parallelas rectas poſſe deſcribi a meridiano circulo. Et accipiunt punctũ, verbi gratia incidẽs circa planuꝫ illud ⁊ ſic faciunt rectas ⁊ ꝙ queſitũ eſt petitur ⁊ aſſumptum eſt, nam qui non concedit fieri parallellũ, neqꝫ illud punctũ concedet, quare accidit vt ipſe dicit enũciare vnumquodqꝫ eſſe ꝙ eſt vnũquodqꝫ pro hoc cur a/eſt, q2 a/eſt, vt idem ſit, quia eſt idem.

¶ Si igitur obſcuro exiſtente ꝙ a/ineſt ipſi c, ſimiliter autem ⁊ ꝙ ipſi b/peteretur a/ineſſe ipſi b, nondum clarum/ſi quod in principio petitur, ſed planum ꝙ non demonſtrat, non enim eſt principium demonſtrationis/quod ſimiliter obſcurum.

¶ Siquis ſic immanifeſte acceperit ꝙ a/omni b, ⁊ b/omni c/nondũ patet in quali propoſitione ꝙ petitur in principio, ſi accepero ſic ꝙ b/⁊ c/idem ſunt, vt ſit idem de eiſdẽ, tunc apparet ꝙ apparet ꝙ circa maioreꝫ ex principio fit petitio. Nunc aũt exemplum facit tanqꝫ de prima figura, qꝛ neqꝫ omnes percurret cõiugationes.

¶ Si tamẽ b/ad c/ita ſe hꝫ, vt idem ſint, aut. vꝫ. conuertunẽ, aut ineſt alterũ alteri, petitur qḋ in principio, monſtrare enim poſſet per illa, ꝙ a/ineſt ipſi b/ſi conuertuntur.

¶ Expoſuit ipſe ꝙ idem eſt eſſe duos terminos vel cõuertere ad ſeipſos ceu de homine ⁊ riſibile, vel vt alterũ inſit alteri, vt voluptas ⁊ gaudiũ. Sed ſcire oportet ꝙ vniuerſale ſit ꝓpoſitio affirmatiua, ſiue alterum ineſt alteri, ſiue ſolum conuertitur.

¶ Nunc autẽ hoc prohibet, ſed non modus, ſi vo hoc faceret, quod dictum eſt, faceret vtiqꝫ ⁊ conuerteret per tria.

¶ Cũ diximus nos ꝙ a/ol b/ſi qͦ dicet vnde patet ꝙ a/oi b, q2 accepit idẽ b/c/mgl, ſi ꝯuerteret̃ oſtẽdet̃ ꝙ ſi b/oi c, ⁊ c/oi b, oſtẽdet̃ aũt accipientibus nobis ꝙ a/oi c, ⁊ c/omni b Si aũt hoc prohibet. i. nõ cõuertere non modos ꝓbare nõ ꝯclꝰo dicẽs a/oi c, aliqñ aũt nõ ꝯuertit̃, ceu ſi accepim⁹ ꝙ gaudiũ voluptas, nõ oino ãt voluptas gaudiũ Niſi aliqd determinem⁹ ꝙ voluptas ſit cognata ipſi gaudio, q̃re nũc h ꝓhibet nõ determinari. Si ãt determinaret im⁹ aibi

prohibet, ſit autē per tria, vt ipſe dicit ſic oſtenſuʒ eſt a/c/ per b/a, ꝛ a/b/nunc per a/c, quare a/c/ per ſeipſuʒ oſtendi, mus ſiue idē per ſeipſuʒ, nā ſi a/b/ꝛ a/c, ſi autē a/c/ꝛ a/b/ vt dictū ſit, igitur a/b/eſt a/b.

℄ Cōſilr aūt ꝛ ſi acciperet b/ ipſi c/ineſſe itidē obſcurum exiſtens, ꝛ ſi a/ipſi c/nondum qđ a principio, ſed non demonſtrat. Si vō idem ſint a/ ꝛ b, aut eo ꝙ cōuertūtur, aut eo ꝙ ex b/ ſeqtur a/qđ a principio ob eādem cauſam, qđ enim poteſt qđ ex principio dictuʒ nobis eſt, ꝙ per ſeipſum monſtrare/qđ non per ſeipſuʒ manifeſtū, ſi igitur eſt in principio peti per ſeipſum monſtrare qđ non per ſeipſum manifeſtum, hoc autē eſt non monſtrare, qñ quuʒ ſimiliter obſcura ſint, id qđ monſtratur, ꝛ id per quod monſtrat, aut eo ꝙ eadem eidē, aut eo ꝙ idem eiſdem ineſt/accipiat.

℄ Accepit p̄mo ideʒ de eiſdē, nunc accipit eadē de eiſdē, ꝛ inquit ꝙ ſi accipiat̄ b/ad c/vt immanifeſtū, ꝛ ſi a/cōiter ipſi c/manifeſtū eſt ſic manifeſtū illud ex principio petitur. Si aūt acciperet ſic, vt a/b/idē ſint, accidit petitionem ex principio fieri circa minorē ꝓpoſitionē. Equideʒ idē dicimus eſſe a/cum ipſo b/vel cum illo conuerti, vel alterum alteri ineſſe.

℄ In media quideʒ figura ꝛ tertia vtroq; mō contingere poſſet peti/qđ in principio, in prędicatiuo autem ſyllō ꝛ in tertia ꝛ prima.

℄ Cuʒ dixerit vt in exēplo in prima figura de vlibus affirmatiuis nunc non dicit oēs cōiugationes, ſed ſolū hoc dicit ꝙ in ſcđa ꝛ tertia figura ɔtingit fieri petitio in principio. Deficit aūt (vt in prima) ꝛ de affirmatiuis ꝛ negatiuis, de affirmatiuis vt in p̄ma ꝛ tertia, nā in ſcđa affirmatiuū non cōcludit̄. Vt aūt oſtendebat̄ affirmatiua aliqua accipientes vel idem de eiſdē, vel eadē de eodē, ſic etiam in tertia figura accipimus. Expoſuimus auteʒ quomodo in tertia figura hoc facimus.

℄ Quando aūt negatiuę quum eadē ab eodē ꝛ non ſimiliter ambę ꝓpoſitiones. Conſimiliter vō ꝛ in media, ꝓpterea ꝙ termini nō cōuertuntur ſm negatiuos ſyllogiſmos.

℄ Cum dixerit de affirmatiuis in quinta figura qño concludunt̄, qđ vt in prima, nūc dicit de negatiuis in tertia figura, ꝛ qñ ſit in tertia figura qñ eadē ab eodeʒ. Sumatur aūt idē ab eiſdē, non ſimilr aūt oſtendūtur ambę ꝓpoſitiones in prima ꝛ tertia. Cur non ſilr: qꝛ termini non cōuertūtur ſm negatiuos ſyllōs. Naʒ particulare negatiuū non cōuertitur in ſeipſo. Illud aūt in media iniectuʒ, vel ſimilr aūt ꝛ in media, cōtinuū eſt dicto, ꝙ ſicut in prima oſtēdunt̄ negatiua, ſic etiā in media oſtēdunt̄, ꝛ aliter nō poſſunt verba cōſtrui, demōſtrauimus etiā nos diſcurrētes vniuerſas figuras, ꝙ in tertia ꝛ prima particulare negatiuū non cōcluditur niſi ſit aliquid in tertia figura vle negatiuuʒ ad maiorē, ꝛ vle affirmatiuū ad minorem, ſed nūc non per ſeipſum cōcluditur, ſed qñ vna particularis poterit fieri, ꝛ non ſilr, ꝛ coniunctio efficit occultationeʒ.

℄ Eſt aūt in demſtrationibus qdē ſm veritatē ſic ſe hñtia, in dialecticis vō ſm opinionem.

℄ Petere in principio ſm veritateʒ eſt qñ aliquis dixerit animus ſeipſo mobilis, vel ſm opinionem, vt qñ aliud p aliud oſtenderetur, vt etiam nunc fecit.

DE EO QVOD EST NON PENES HOC.

Non penes hoc autem accidere falſum, quod plerūq; in rationibus cōſueuimus dicere. Primuʒ quidem eſt in ſyllogiſmis ad impoſſibile, qñ ad contradictionem ſit huius, quod monſtrabatur ea/quę eſt ad impoſſibile.

℄ Philoſophus vult in his dicere de eo ꝙ non eſt pęnes hoc accidere vt quia illa propoſitio nō vniuerſaliter accipitur, vt ſi accepero colorē omni albo, ꝛ album omni volatili, ꝛ volatile omni coruo, quare ꝛ album omni coruo: Hoc impoſſibile accideret non qꝛ acceptum eſt ꝙ color omni albo. Nam ſiue accipiatur ſiue nō, nihilominus ſequebat̄ impoſſe. Nam ſi accipiebatur ꝙ albū oī volatili, ꝛ volatile oī coruo, ꝛ albū oī coruo, ſilr impoſſe ſequebatur, quare ex hoc petit ꝙ nō pęnes hoc accidit aliquo exiſtente impoſſe. Si aūt non pęnes hoc, pꝫ ꝙ ꝑꝑ aliā qualecūq; ꝓpōnē ſumptā vt etiā ꝑꝑ hoc, ꝛ album omni volatili ſumptū abſurdū ſequebatur, ſic nō ꝓpter hoc ſit, ſed illud non pęnes hoc ꝙ ſępe diſputatum dicimus.

℄ Neq; eniʒ qui non contradixit / dicet qđ eſt non pęnes hoc, ſed ꝙ falſum aliquid poſituʒ fuit eorum, quę prius, neq; in ea quę mōſtrat, non enim ponit/quod contradicit.

℄ Quod non ꝓpter hoc dicitur, qñ aliquis cōtradicit nō his dicendo. Si autē non dicitur dicere ꝙ falſum concluſum ſit, ꝛ non amplius dicit non propter hoc.

℄ Amplius autem quādo ſublatum fuerit aliquid oſtenſiue per a/b/c/non eſt dicere, qđ nō penes poſitum factus eſt ſyllogiſmus.

℄ Quando ſequeretur impoſſibile in oſtenſiuis demonſtratis, non poſſumus dicere ꝙ hoc non ſit concluſuʒ ꝑꝑ ꝓpōnes, illud autē non pęnes hoc dices in propōne non aſſumpta impoſſibilis vt de colore ꝛ albo.

℄ Nāq; non pęnes hoc fieri, tunc dicimus, qñ ſublato hoc/nihil minus concludatur ſyllus, qđ non eſt in oſtenſiuis, ſublata eniʒ poſitione neq; ad hanc erit ſyllogiſmus.

℄ Illam dicimus ꝓpōnem non ꝑꝑ hoc non acceptam in ſyllō, non tñ per eandē minus accidere, vt ꝓpōnē ratiocinetur, ꝙ quidē accidit in oſtenſiuis. Nam in his ſi non ſumptū fuerit ꝓpoſitio neqꝫ ſyllūs ſit qui ad ꝓpōneʒ.

℄ Manifeſtum igitur ꝙ in ijs, quę ad impoſſibile dicitur non pęnes hoc, ꝛ quando ita ſe habeat ad impoſſibile, ſuppoſitio, quę a principio, vt ꝛ exiſtente ꝛ non exiſtente hac nihil minus accidat a/impoſſibile. Qui igitur maniſeſtiſſimus eſt eius quod eſt non pęnes poſitionem eſſe falſum.

℄ Vt corollarium accepit dicens non pęnes hoc dicimus qñ aliqđ impoſſibile ſequitur, ꝛ rurſus tunc dicimus nō pęnes hoc qñ illa ꝓpoſitione ꝛ exiſtente ꝛ non exiſtente nihil minus abſurdum accidit.

℄ Qñ a ſuppoſitione inconſiſtens ſit a medijs ad impoſſibile ſyllogiſmus, quod dictum eſt ꝛ in topicis, non cauſam enim vt cauſam ponere/hoc eſt, vt ſi volens mōſtrare ꝙ diame-

ter eſt

ter eſt incõmẽſurabilis/argueret Zenonis rationem/ꝙ nõ eſt moueri, ⁊ in hoc deduceret impoſſe,nullo nãq; modo nullibi continuuʒ eſt falſum dictioni quę a principio.

¶ Duas cauſas ſit non penes hoc, vna eſt, vel quãdo medij termini non copulantur inter ſe, vt ſi ꝗs voluerit Zenonis rõnem ꝙ non eſt motus, accipit ꝙ diameter eſt incõmenſurabilis. Dixit autẽ Zeno non eſſe motũ eo ꝙ accipiebat nõ fieri finem vię, neq; medio ſumpto, ⁊ rurſus illo non medio, ⁊ hoc in infinituʒ, ſed infinituʒ in tempore finito fieri non poteſt, quare tolleretur motus. Sic eſt Zenonis ratio, per vnaʒ igitur cauſam ſit quãdo nõ copulantur medij termini inter ſe.

¶ Alius aũt modus ſi ɔtinuũ ſit impoſſe ſuppoſitioni, non tamen propter illã accidat.

¶ Secũda cauſa cur nõ ſit illud nõ penes hoc, quãdo cõnectũtur medij termini, non tamẽ aliqđ abſurdũ ſequiť ob ſuppõnẽ ex pn°, ceu de colore ⁊ albo volatili coruo.

¶ Hoc eniʒ cõtingit fieri, ⁊ ſurſuʒ ⁊ deorſum accipienti cõtinuuʒ, vt ſi a/ponatur ipſi b/ineſſe. b/autẽ ipſi c, c/vo ipſi d, hoc auteʒ ſit falſuʒ b/ineſſe ipſi d, nãq; ſi ablato a/nihil minꝰ ineſſet b/ipſi c, ⁊ c/ipſi d/non eſſet vtiq; falſuʒ ꝑpter ſuppoſitioneʒ, quę a principio, aut rurſus ſi ꝗſpiaʒ ſurſuʒ acciperet cõtinuuʒ, vt ſi a/ipſi b, c/vo ipſi a, ⁊ ʒ/ipſi c/falſum eſſe poſſet ʒ/ineſſe ipſi a, nãq; ⁊ ſic nihil minus eſſe poſſet ipoſſibile/ſublata ſuppoſitiõe, quę a principio. Sed opʒ ad terminos/qui a principio cooptare ipoſſibile, ſic eniʒ erit ꝑpter ſuppoſitioneʒ, vt deorſuʒ accipienti continuũ ad p̃dicatuʒ terminoꝝ, naʒ ſi ipoſſibile a/ipſi d/ineẽ ablato a/non amplius erit falſuʒ. Surſuʒ vo de quo p̃dicať, ſi eniʒ nõ accidit ʒ/ineẽ ipſi b/ ablato b/non amplius erit ipoſſibile. Cõſiľr auteʒ ⁊ priuatiuis exiſtẽtibus ſyllogiſmis.

¶ Vt in eo ſupra a/b, ⁊ in deorſum ipſo c/d, vel ſurſum a/ipſi b, ⁊ in deorſuʒ b/ipſi c, ⁊ c/ipſi d, aut ſit b/ipſi d, ⁊ ſublato a, non amplius erit impoſſibile, niſi ſupra accipiamus ꝓpoſitiones illud non penes, hoc eſt de quo prędicatur a/b, vt ſit falſum per a/b/acceptum ⁊ ſublato falſo non amplius abſurdum accidit.

¶ Planuʒ igiť ꝙ ipoſſibili non exiſtẽti ad terminos, qui a principio, non accidit falſum penes poſitioneʒ. Aut neq; ita ſemꝑ ꝑpter ſuppoſitionem erit falſum.

¶ Planũ igiť ꝙ impoſſe accidit nõ ꝑ ſuppõnẽ ex p̃n°, ſed ob falſas ꝓpõnes, vt diximus de colore ⁊ albo.

¶ Nãq; ⁊ ſi poſitum fuerit a/ineẽ non ipſi b, ſed ipſi ʒ, ʒ/vo ipſi c, ⁊ hoc ipſi d, ⁊ ſic manet impoſſibile. Cõſiľr auteʒ ⁊ ſurſuʒ accipienti terminos. Quare quoniaʒ ⁊ exiſtenti ⁊ nõ exiſtenti, hoc accidit ipoſſibile/non eẽt vtiq; penes poſitioneʒ. Aut hoc/quod eſt/non exiſtenti hoc/nihil minus fieri falſuʒ, non ita accipiendũ vt quuʒ aliud ponitur, accidat falſuʒ, ſed quando ablato hoc per reliquas propoſitiones ideʒ concludatur ipoſſibile.

¶ Quia diximus de eo qđ nõ ꝑpter hoc accidit abſurdũ, ⁊ exiſtẽte illo ⁊ nõ exiſtẽte p̃mo termino, ceu de colore ⁊ albo, nũc accipit ꝓpõnem tãq; exiſtẽtẽ folũ, ⁊ tamẽ nõ ꝑ ipſam ſeqtur abſurdũ, vt etiã ipſe dicit, a/omni k, ⁊ k/oi e, ⁊ e/omni d, vt a/ſit oi d, ſed hoc impoſſibile, ſed nõ ꝙa a/omni k/accidit impoſſibile, ſed ob aliam ꝓpõnem.

¶ Quoniaʒ ideʒ vtiq; falſuʒ per plures ſuppoſitiones accidere, nihil fortaſſe inconueniens, veluti coalternas cõcidere, ⁊ ſi maior eſt extrinſecus intrinſeco, ⁊ ſi triangulus haberet plures rectos duobus.

¶ Inqt, nullus abſurdum ꝙ ⁊ exiſtente ⁊ nõ exiſtẽte p̃mo ſuppoſitione nullũ impoſſe accidit. Nam hoc falſuʒ ſępe accidit ob plures ſuppõnes falſas vt ipſe dicit.

¶ DE FALSA RATIONE.

Sed falſa rõ efficitur penes primuʒ falſuʒ, aut eniʒ ex duabus ꝓpoſitionibus, aut ex pluribꝰ omnis eſt ſyllogiſmus. Si igiť ex duabus, harũ alteram vel ⁊ ambas neceſſe eſt falſas eſſe, ex veris eniʒ non erat falſus ſylľs, qꝛ ſi ex pluribus, vt c/per a/b. Hęc per d/c/ʒ/b/ ex his aliqđ ſuperiorũ falſuʒ erit, ⁊ ratio penes hoc, nãq; a/⁊ b/per illa concluduntur, quare penes illoruʒ aliquid accidit concluſio ⁊ falſum.

¶ Hoc vult dicere ꝙ falſa ɔcluſio fit ex duabus ꝓpõnibus, aut ex pluribus, ſi ergo ex duobus vel altera/vel in duabus falſis. Si autẽ ex pluribus falſum erit ip̃rimis ꝓpoſitionibus, vt ſi oſtenditur a/b/per c/d, ⁊ c/d/per ʒ/b, ⁊ erit falſuʒ, a/b/falſę ſunt etiam ʒ/b. Nam ex his concluditur, ⁊ c/d/quę c/d/concludunt a/b, q̃re circa primas ꝓpoſitiones inuenies falſum.

¶ DE EO QVOD EST NON RATIOCINARI.

Ad hoc auteʒ ꝙ nõ fiat rõcinium/obſeruanduʒ quando ſine cõcluſionibus rationeʒ interrogat, ne his in ꝓpoſitionibus ideʒ detur.

¶ Vult ꝑ hęc dicere ꝙ Ariſto. quãdo non ſit apud nos ſylľs, ⁊ dicit, ꝙ hoc obſeruandũ eſt ne eũdeʒ terminũ ſępe accipiat diſputator. Nã ſi ſępe acceperit, vel eũdeʒ facit alicui ſubieʒ, vel de illo p̃dicatuʒ, ⁊ facit primaʒ figuram, vel accipit eũdem p̃dicatuʒ de vtriſq;, ⁊ facit ſcd̃am figurã, vel ambobus ſubiectuʒ. Et facit tertiã figuraʒ. Si auteʒ non acceperit his eũdeʒ terminuʒ nullo pacto põt fieri ſylľs. Vel rurſus ſi acceperit ambas particulares ꝓpõnes nullo pacto ſylľs factus eſt. Si auteʒ volẽs oſtẽdere vlẽ negatiuuʒ acceperit vnaʒ ꝓpõnem verã negatiuã nobis inſtãtibus cõtra affirmatiuaʒ ob id, ꝙa ambę ſunt negatiuę, ſimiľr nõ fit ſylľs. Dicit igiť p̃mo quomõ debemus non euertere ſylľos, ⁊ poſtea dicit, qũo nos poterimus ſyllogiſmo decipere alios ⁊ pollicetť hoc ne nos decipiamur his quę faciendo euertimus ſyllogiſmos.

¶ Quoniã ſcimus ꝙ ſine medio non efficit ſyll'o, mediũ vero eſt, qđ pluries dicitur, qualiter autẽ oportet ad vnamquãq; concluſiones medium obſeruare, manifeſtum ex eo ꝙ ſcimus, quale in vnaquaq; figura monſtrat. Hoc autem nos nõ latebit eo ꝙ ſcimus quo modo preſtamus rationem.

¶ Si medium terminũ non dabimus vt bis ſumatur, ſed ſemel, et aliq; ppõni inſtemus ne bis ſumat non fit ſyll'o. Nã ſi de medio termino cõcluſio fieri nõ poteſt, Sz quomõ debemus ſeruare mediũ terminũ, et non dare in vnaquaq; figura cõpertum eſt. Naz ſi vult aliqđ in pma figura cõcludere, ſi acceperit medium terminum vt eodẽ, vel ſubiectũ extremo, vel pdicatum pſtabimus. Si autẽ acceperit vt alteri ſubijciatur, medius terminus, et de altero pdicetur, tunc inſtare debemus, et nõ cõcedere vnam ppoſitionem. Naz ſi non cõcedimus bis ipſam ſumi, neq; ſyll'z faciet. Hoc autẽ non debet nos latere, quare in prima 2ª et 3ª vult ſyllm fieri, qa nos pſtamus rõnem, et qđ preſtat rationem idem eſt ꝙ potentia concludit concluſionem. Nã ex illius potentia ſequitur concluſio.

¶ Oportet autez qđ a reſpondentibus cauẽdum enunciamus, ipſos arguentes conari latere. Hoc autez erit primũ quidez ſi concluſiones nõ preratiocinent, ſed acceptis neceſſarijs ſint obſcure. Amplius vero ſi ꝓpinqua nõ interrogat, ſed quã maxime immediata, vt ſi opus cõcludere a de z media b c d e. opz itaq; interrogare ſi a ipſi b, et rurſus non ſi b ipſi c, ſz ſi d ipſi e, et poſtea ſi b ipſi c, et ſic reliqua. Ac ſi per vnuz mediũ fiat ſyllogiſmus.

¶ Cum dixerit ꝙ non debemus bis eũdem terminũ cõcedere ſyll'o decipientẽ, qa non accipit ꝙ vult nunc dicit quomõ qui ſyll'o decipere volunt id poſſunt. Si occultatione ordinis terminoꝝ fecerint vt exiſtimet diſputator eſſe ſine errore ppõnes et cõcederet ſi per plures ppoſitiones idem põt oſtendi, vt ſi oſtẽditor ꝙ a ipſi z ineſt p medium b c d e. Si interrogãs non deinceps, et cõſequenter interrogarit quãdo diſputator ſentit cõcluſionez nõ amplius cõcedit fieri cõcluſionez, ſed ſic interrogãdum eſt, ſi a ipſi b, ſi c ipſi z, rurſus ſi b ipſi c, rurſus ſi d ipſi e, et ſic poſtea ipſo concedente deinceps dices cõcluſionẽ, perinde ac per multas ppoſitiones fieret ſyllogiſmus.

¶ A medio incipere, maxime enim ſic latere poſſet reſpondentem.

¶ Cum dixerit, quomõ occultationem debemus facere in quibus plures ppõnes, eo ꝙ nõ cõſequenter interrogatur, nunc dicit quomõ debemus occultationem facere, ſi fuerint ppõnes nõ plures, ſed due, et per ſyllogiſmũ id dicetur concluſio fieri. Debemus primo minorem propoſitionem interrogare, et ſic maiorem.

¶ DE REDARGVTIONE.

Quoniam autez habemus quãdo et quo modo ſe habentibus terminis fit ſyllogiſmus, manifeſtuz et quando erit et quando non erit redargutio, quum eniz omnes reſponſiones concedũtur aut viciſſim ponũtur, vt hec qdez negatiua, illa vero affirmatiua, accidit fieri redargutionem, erat enim ſyll'o, et ita et illo modo ſe habentibus terminis quare ſi quod ponit contrariũ ꝯcluſioni, neceſſe fieri redargutionem. Redargutio nãq; cõtradictionis ſyll'o.

¶ Quia ſciuimus quando fit et quomõ ſyll'o, platum qñ fit redargutio, vel non fit. Nã ſi vna propoſitio negatiua, et reliqua affirmatiua redargutio fit ſyll'o, ſiue ambe affirmatiue, ſiue in pma figura, vel 3ª figura, et ſic fit ſyllogiſmus. Sed qa redarguere volẽs dictum a te oppoſitũ cõtradictorie accipit tue ſuppõni. Sed ex neceſſitate hoc ſcire debes, et illi ppoſitioni inſtare tollẽtes tuaz ſuppoſitionem. Nam ſi illi inſteteris, nõ poteſt fieri redargutio. Naz aliud non põt, ceu ſi copulaueris tu illud omni, preſus ipſe vel illud nulli vult oſtẽdere, vel illud nõ omni, igit opponet ppõni tollenti tuã ſuppõnẽ negatiue.

¶ Q; ſi nihil ꝯcederet, impoſſibile fieri redargutionem, nõ eni erat ſyll'o oĩbꝰ terminis priuatiuis exiſtẽtibus, quare neq; redargutio.

¶ Si cõtradictorie oppoſitũ nõ concederetur, nõ fit redargutio. Non eniz erat ſyll'o exiſtẽtibus oĩbus terminis priuatiuis, ſi nobis cõcludentibus affirmatiuã ipſe vult negatiuũ cõcludere, deinde nõ poterimus inſtare propoſitioni negatiue. Naz ex neceſſitate vna ppõ eſt negatiua, inſtemus affirmatiue et faciamus ipſaz negatiuã [illegible] ſyllogiſtica [illegible]

¶ Si eniz redargutio neceſſe ſyllm eẽ, ſyll'o autẽ exiſtente, nõ neceſſe redargutionem.

¶ Nam ſyllogiſmus in plus eſt quã redargutio.

¶ Conſimiliter vero et ſi nihil poneret ſm reſponſionem in toto, eadem nãq; erit determinatio redargutionis et ſyllogiſmi.

¶ Vt ſi ambas faceret negatiuas nihil cõcludet et nõ põt redarguere, ita ſi nihil poſitũ fuerit in toto p hoc, ſi nulla ppõſitio poſita fuerit vlis, ſed ambe particulares non poſſunt redargutionem concludere. Nam ex ambabus particularibus redargutio non fit.

¶ DE DECEPTIONE QVAE SECVNDVM SVSPITIONEM.

Accidit autem aliquãdo, quẽadmodum in terminoꝝ poſitione decipimur, et ſm ſuſpitionem fieri deceptionez, quemadmodũ ſi contingit idez pluribus primis ineſſe, et hoc quidez latere quẽpiam et exiſtimare nulli ineſſe, aliud autem noſſe, ſit a ineꝑſiſtens b et c per ſeipſa, et hec omni d conſimiliter, ſi igitur exiſtimat a omni quidez b ineſſe, et hoc ipſi d, a vero nulli c, et hoc omni d. Eiuſdem ſm idem habebit ſcientiam et ignorantiam.

¶ Vult dicere de facta deceptione, ꝙ fit deceptio, qa nõ ſcienter ſciũtur res. Deceptio autẽ fit ſic, quãdo idẽ pluribus ineſt, et huic videt p ſe ineſſe, et qa latet nulli ineſſe vt a de omni b et nulli c. Hec autẽ eadez ſint b c ipſi d, omni inuenietur a, et nulli et omni d, et accidit aliqua abſoluti ſic per omni a omni b, et b omni d, et a omni d, et p

ipſuz nulli a/nulli c,⁊ c/omni d.igiť a/nulli d,quare idez eidē omni ⁊ nulli inerit. Hęc autē eſt deceptio, fit autez vt diximus quādo idē aliqbus alqs inerit,⁊ de hoc ꝓdicatur,⁊ ab alio negať. Deide hęc duo ambo ꝓdicātur de aliquo. Accidit autē non ſcientifice hoc ſcire.

¶ Rurſus,ſi quis deciperetur circa ea/quę ex eadez coordinatione,vt a/ineſt ipſi b,hoc autem ipſi c,⁊ c/ipſi d,ſuſpicaretur ſcḋo a/omni b/ineſſe,⁊ rurſus nulli c,ſimul eniz ⁊ noſcet ⁊ non ſuſpicabitur ineſſe.

¶ Prima deceptio quomō eſt diximus. Hęc 2ª eſt,quādo ex eadez cognatione ⁊ ordīe fuerint ſic a/omni b,⁊ b/omni c,deinde ſubintelligit,⁊ ꝙ nulli accidit,vt de codē idem ſit ⁊ non ſit.

¶ Igitur nil aliud cenſebit ex his/ꝗ̃ qḋ ſcit,ħ non ſuſpicari,ſcit enim quodāmodo,ꝙ a/ineſt ipſi c,veluti vniuerſali/quod ſm partem, quare quod quodāmō ſcit,hoc penitus cenſet non ſuſpicari,quod impoſſibile.

¶ Alia deceptio fit quādo vniuerſalř per particulare ꝑſuadeť,ceu vniuerſalř ſcimus ꝙ nulla mula parit,⁊ vniuerſalř ſcimus ꝙ oē pariens hʒ ventrem intumeſcētem mole,⁊ ſciuimus nullā habere vētrez mole intumeſcētem per vniuerſalē,ꝙ mula nō parit,⁊ qa venter eius intumeſcit,ſuſpicatur parere,quare nō habētes ſciētiaʒ rei decipimus,qa omne pariens hʒ vētrē intumeſcētez mole. Sed non oē ꝙ habet vētrē intumeſcētez mole parit.

¶ Sed in prius dicto/ſi nō medium ex eadez coordinatione.

¶ Diximus quot ſunt deceptiones,nūc autē vult hoc dicere ꝙ oīno accidit vnaʒ ꝓpoſitionē ſcientificę ꝑ ſe non ſcire. Naʒ pma deceptio hęc vt a/inſit etiam b,⁊ ipſi c,⁊ hęc duo ipſi d,ſi ſuſpicat⁹ fuerit ꝙ a,⁊ omni ⁊ nulli c, qḋ falſum eandē ſuſpitionē habere nō pōt ſciētificaʒ,ſi enī habet ipſaʒ ſciētificaʒ inueniet idem b/omni d,⁊ a/omni d. Similř aūt ⁊ hoc ſi ſciētifice ſciret a/nulli c,⁊ c/omni d. Nā hoc ſubgcitur,igiť ⁊ a/nulli d. Erat autē ⁊ omni qḋ oſtēſum eſt per ſm ꝙ eſt abſurdū,quare neceſſe eſt,⁊ patetur ignorari vnā ꝓpō ſcientificę,⁊ qui ignorarit,ex quo neſciuit ſcientificę concludet idez eidem ineē ⁊ non ineſſe nō ex eadē coordinatione ſi nō ex eadē coordinatione dicit pro hoc ne ſit ſm dignitatem.

¶ Scḋm vtrūqʒ mediorū ambas propoſitiones non accidit ſuſpicari,vt a/b/quidē omni,c/ſcḋo nulli,hęc autez vtraqʒ omni d. Accidit enī aut ſimpliciter aut ad aliquid contrariaʒ accipi ꝓpōnem primaʒ,ſi eniz cui omni ineſt b/exiſtimat ipſuʒ a/ineē,b/ſcḋo ipſi d/nouit,⁊ ꝙ ipſi d/a/nouit,quare ſi iterū cui c/nulli exiſtimat a/ineē. Cui b/alicui ineſt,huic nō exiſtimat a/ineſſe. Quod autē omni exiſtimatur cui b/rurſus alicui non exiſtimare cui b, aut ſimplř,aut ad aliquid cōtrariuʒ eſt.

¶ Ambas,inquit propoſitiones non concedit ſuſpicari veras eſſe,vt a/inſit b/⁊ c/nulli,vel ecōuerſo. Nā quomodo idem contingeet vbi duo ſunt,non omni ineraet a/ſed omni ⁊ nulli. Nam ſi inquit,accipiamus ambas propoſitiones ſcientifice,accidit aliquod abſurdum. Vel eniz ſimpliciter contrarium concluditur. Si vniuerſale concluderetur,vel contrarium ad aliquid ſi particulare concluderetur,ceu ꝑ hoc oīs illud nō omnis. Eadem autem ambo dicit h/c.

¶ Sic igitur non contingit ſuſpicari. Scḋm vtrūqʒ ſcḋo vnam,aut ſm alterum ambas/nihil prohibet,vt a/omni b,⁊ b/ipſi d,⁊ rurſus a/nulli c. Similis eniz talis deceptio,⁊ quēadmodū decipimur circa ea/ꝗ̃ in parte.

¶ Omnes ſcientifice ſcire non contingit,ſed duę ſciuntur ſcientifice,vel tres nullum abſurduʒ accidit,vt a/omni b/⁊ b/omni d,⁊ rurſus a/nulli c,non ſciret autem ſcientifice ꝙ c/omni d/ꝙ eſt particulare,vt ſciuit quidem ſcientifice,ꝙ nulla mula parit,neſciuit autem hoc ſi intumeſcens ventris mole mula eſt,⁊ accidit vt is ſciat vniuerſale,ſed minime particulare.

¶ Veluti ſi a/ineſt oī b,b/ſcḋo omni c/a/oī c/inerit,ſi itaqʒ quiſpiaʒ nouit/ꝙ a/ineſt omni cui b/nouit,⁊ ꝙ cui c,ſed nil prohibet ignorare c/ꝙ eſt,vt ſi a/duo recti, in quo autez b/triangulus,in quo ſcḋo c/ſenſibilis triangulus,ſuſpicari nāqʒ poſſet aliquis non eſſe c/ſciēs ꝙ omnis triangulus haberet duos rectos,quare ſimul noſſet ⁊ ignorabit idem.

¶ Vt in exemplo facit rationem talez ꝙ ſupponatur aliqua ſcire,ſcilicet duos rectos,⁊ vniuerſalř ꝙ omnis triangulus habet duos rectos ęquales,ſed ignorauit ꝙ hoc triangulus ſit,vt illum qui occultus ſub ianua eſt,vel in ſinu,is vniuerſale ſciens inuenieť,ſʒ minime pticulare.

¶ Noſſe enim omnez triangulū/ꝙ duob⁹ rectis/non ſimplex eſt,ſed hoc quidem vlez habere ſcientiaʒ,illud autez ſingularem,ſic igiť vt vniuerſali nouit c/ꝙ duo recti,vt aūt ſingulari non nouit,quare non habebit contrarias.

¶ Qui ſcit(inquit)ꝙ omnis triangulus habet duos rectos non ſimpliciter ſciuit,ſed hoc vniuerſale,hoc autez ex triangulis particularibus,vt vniuerſale ſciuit,quare non habebit contrarias,igitur qui nō aſpicit ad occultū triangulum vniuerſale ſciuit,ſed particulare ignorauit. Nam neqʒ ipſum videt quare talis neqʒ opinabitur cōtraria,quia non videt.

¶ Similiter ſcḋo ⁊ ratio/quę in Menone/ꝙ diſciplina recordatio,nullibi nāqʒ accidit pręſciri quod ſingulare eſt,ſed ſimul cum inductione accipere ſcientiaʒ/quę ſm partem.

¶ Dicit Plato in Mēnone,ꝙ diſciplinę ſunt reminiſcētię. Et Ariſtoteles dicit/ꝙ diſciplina non eſt reminiſcētia. Nam qui diſcit non pręſciens diſcit,ſed neſciēs: At qui reminiſcitur pręſciens reminiſcitur ſic,igitur ⁊ Mēnon ſciuit vniuerſalia,⁊ ſingularia didicit,⁊ per inductionem particularium neſciuit. Nos autem dicimus, quod reminiſcentia eſt diſciplina,quia antequā anima corpori vinceretur omnia ſciuit,⁊ iuncta corpori diſcēdo reminiſcitur.

¶ Tāqʒ recognoſcentes,quędam enim ſubito nouimus,quemadmodum ꝙ duobus re-

ctis/ſi noverimus/ꝙ triangulus.

¶ Scimus ſi ſciuimus aliquem triangulum ꝙ etiā duos rectos habet.

¶ Conſimiliter autē ⁊ in alijs, vniuerſali igitur ſpeculamur, que in parte, propria vero non nouimus, quare accidit ⁊ decipi circa ipſa/ preterꝗ ꝙ non contrarie, ſed habere quidem vniuerſalem, decipi vero ea/que ſm partem. Conſimiliter igitur ⁊ in predictis, neqꝫ enim contraria deceptio/que ſm medium ſcientie, que ſm ſyllogiſmum, neqꝫ que ſm vtrūqꝫ mediorum ſuſpitio.

¶ Quomodo igitur accidit fieri deceptionem quando ſcimus vniuerſale, ⁊ ignoramus particulare, ex quo etiā decipimur non in contrarium aliquod decipimur, curꝫ ga ſciuimus vniuerſale, ⁊ aliquo modo decipimur ignorantes particulare.

¶ Nihil autem prohibet ſcientem ⁊ ꝙ a/toti b/ineſt, ⁊ rurſus hoc ipſi c/exiſtimare a/non ineſſe c/vt ꝙ omnis mula ſterilis, ⁊ ipſa mula/exiſtimare pregnantem hanc eſſe.

¶ Cum dixerit quomodo fit deceptio, nunc vult dicere ꝙ ſiquis ſciret particulare cum vniuerſale non decipit. ſeu ſi quia ſcit ꝙ nulla mula parit, ⁊ ſciuerit etiam hoc ꝙ mula ventre intumeſcit, ſi ſciuit, igitur ⁊ ſi hoc ſciuit. Forſitan ille agere tunc ex vniuerſalis incipiens ſuſpitione, cum viderit mulam habentem ventrem intumeſcentem inde ſuſpicabitur ꝙ ipſa pariat non operando ex vniuerſali ꝙ nulla mula parit, ſic ignorās aliqa vniuerſale ſm quod non operatus eſt, tunc decipitur. Rurſus autem quia ſciuit mula parit. Non enim contraria ea que eſt ſm medium, quia deceptio facta eſt quando nō concluditur contrarium.

¶ Non enim ſcit ꝙ a/ipſi c/non ſimul ſpeculans aſſumptum, quod ſm vtrūqꝫ.

¶ Niſi ſimul conſideret ꝙ ſub vniuerſali ſit particulare, ⁊ ſic putet mulam parere.

¶ Quare planum ꝙ ⁊ ſi hoc quidem nouit, illud vero nō nouit/decipietur, quod habēt vniuerſales ad ſcientias/que ſm partem, nullum enim ſenſibilium extra ſenſum exiſtens nouimus, neqꝫ ſi ſentientes ſcimus/niſi vt vniuerſale ⁊ eo/quod eſt habere propriam ſcientiam, ſed non vt agere. Scire nāqꝫ trifariā dicitur, vel vt vniuerſali, vel vt propria, vel vt agere, quare ⁊ decipi tot modis.

¶ Similiter rurſus ꝙ etiam iam dictum eſt, vniuerſale ſciuit, ſi ſciuit aliquis ꝙ omnis triangulus habet duos rectos, hoc autem neſciuit tāquā occultum ꝙ eſt triangulus. Nam nihil factum extra noſtrum ſenſum. Scimus aliquid ex neceſſitate de ipſo. Sed diligenter ſciuimus, tunc quando cum ipſo vniuerſali ſcientia eſt, ⁊ particularem ſciuimus, ſed non vt operemur ad ſuperiora dictū eſt, quia ſuſpicans ꝙ ſciuit mulam parere, non ad agendum ex vniuerſali orationes ſciuit, quia qui agit ſcit ꝙ non parit operando ex vniuerſali. Nam ſcire tripliciter dicitur, vel vt vniuerſale, vel vt propria, vel vt agat. Hic diuiſionem ſcientie ⁊ deceptionis tradit, quia ſcire vel circa vniuerſale vel circa particulare, vel circa vtrūqꝫ.i. circa agere. Nā operamur ab vniuerſalibus ad ſingularia procedendo, ſimiliter igitur decipimur, vel quia neſcimus vniuerſale, vel particulare, vel neutrum, id eſt nō operari ab vniuerſali ad particulare procedendo. Nam ⁊ ob id ille putauit ꝙ mula parit, quia non egit ex ipſo naturali ꝙ nulla mula parit.

¶ Nihil igitur prohibet ⁊ noſſe ⁊ deceptum eſſe circa idem, preterꝗ ꝙ non contrarie, quod accidit, ⁊ ſm vtrāqꝫ cognoſcenti propoſitionem, ⁊ non conſideranti prius.

¶ Nihil prohibet vt per exempla oſtendimus ſcire ⁊ decipi, ſcire quidem vniuerſale, ⁊ decipi circa particulare, vel econtra ſi non operetur ex ipſis naturalibus, ⁊ quia nullum contrarium concludit, quia neſcit.

¶ Suſpicans enim mulam pregnantē eſſe/ non habet ſcientiā ſm agere, neqꝫ iterū ob ſuſpitionē contrariā deceptionē ſcientie, ſyllogiſmus enim cōtraria deceptio vniuerſali.

¶ Deceptio inquit fit, quia ſciuit ille ꝙ mula parit, quia non potuit operari ab vniuerſali dicente, ꝙ nulla mula parit, quia igitur ſuſpicatus eſt mulam parere iā contrariam habet deceptionem. Nam contraria deceptio per ſyllogiſmum fit. At ille non fecit ſyllogiſmum.

¶ Qui vero ſuſpicatur bono eſſe malo eē, idē ſuſpicabitur bono eſſe ⁊ malo, ſit nāqꝫ bono eſſe/in quo a, malo autem eſſe/in quo b. Rurſus vero/bono eſſe/in quo c. Quoniā igitur idē ſuſpicabitur b/ ⁊ c/ ⁊ eſſe c/b/ſuſpicabitur, ⁊ rurſus b/a/eſſe conſimiliter, quare ⁊ c/ ⁊ a.

¶ Quoddam alterum theorema tale tradit Phs hic. Si quis inquit acciperet diffinitionem vniuerſalis, ⁊ putaret ipſam eſſe mali, ⁊ ſuſpicabitur ipſe idem eſſe bonum inuariabiliter cum malo ꝙ eſt verum. Sed Phs ſic prauę accepit terminos, a bonum eſſe idem eſſe malo, dico, ſcilicet b, ⁊ eſſe mali idem cum eſſe boni, ⁊ nihil abſurdū ſequitur, ob id igitur paulopoſt dicet, ſed hec diligētius conſiderandum.

¶ Quemadmodū enim ſi erat verū/de quo c/b, ⁊ de quo b/a, ⁊ ſi de c/a, verum erat, ita ⁊ in ipſo ſuſpicari.

¶ Vt diximus in hac expoſitione theorematis, ſic etiā in ipſo opinari ⁊ ſuſpicari, ſi quis ſuſpicaretur quod c/ ſub ipſo b, eſt ⁊ ipſum b/ſub a/ſuſpicaretur ꝙ ⁊ c/ſub a/ eſt ex neceſſitate.

¶ Similiter autē ⁊ in ipſo eſſe, quū enī idē ſint c/ ⁊ b, ⁊ rurſus b/ ⁊ a/ ⁊ c/ipſi a/idē erat.

¶ Si a/ipſi b/ineſt, ⁊ b/c, igitur ⁊ a/c/inerit ex neceſſitate.

¶ Quare ⁊ in ipſo opinari conſimiliter, ergo hoc quidē neceſſariū/ſi quis dabit primū, ſed fortaſſe illud falſum/ſuſpicari quedā malo eſſe/bono eſſe/niſi ſm accidens.

¶ Nonne inquit, ſi quis dabit ꝙ boni eſſe eſt idem cum ipſo eſſe mali neceſſarium aliquid ⁊ verum concludi nō contingit: ſed falſum eſt ſuſpicari idem eſſe boni cum ipſo eſſe mali, niſi ſm accidens, ceu ꝙ iuſtū bonum eſt ⁊ malum ſm accidens quidam ſuſpicātur ꝙ ⁊ non quia

inſuris efficit cum non habeat plus.

¶ Conſiderandum ꝟo hoc melius.

¶ Dixit/conſiderandum melius, vel quia dixit niſi ſm accidens aliquis putaret bonum eſſe malum ꝙ male poſuit terminos ipſius eſſe mali ſupra.

¶ DE CONVERSIONE.

Quando autem extrema conuertuntur, neceſſe eſt ⁊ medium conuerti ad vtraq;, ſi eniꝫ a/de c/per b/ineſt, ſi conuertitur ⁊ ipſum c/ineſt omni/ cui a/ ⁊ b/cū a/conuertitur, ⁊ ineſt b/omni cui a/per medium c, ⁊ c/cum b/conuertitur per medium a.

¶ Hic Phs vult dicere de conuerſionibus factis in prima figura, ⁊ affirmatiuis ⁊ negatiuis vniuerſalibus, ⁊ inquit, ꝙ ſi extremum cum extremo conuertitur, ⁊ ineſt a/ omni c, ⁊ ipſum c/omni a/per b, neceſſe eſt etiam mediū terminum conuerti ad extrema, ⁊ maior extremitas ſic conuertetur a/omni c, ⁊ c/omni a, ⁊ a/omni b, ſic maior terminus, ⁊ minor ſic c/omni a, ⁊ a/omni c, ⁊ b/omni c, ſic etiam minor, ſi ergo extremum cum extremo cōuertitur, ⁊ medium cum extremis conuertetur.

¶ Et in non ineſſe conſimiliter, veluti ſi b/ipſi c/ineſt, a/ꝟo ipſi b/nō ineſt neq; a/ipſi c/erit.

¶ Similiter pro ſimili modo dixit de vniuerſali affirmatiuo, nunc dicit de negatiuo, ꝙ ſi eſt a/nulli b, ⁊ b/omni c, igitur a/nulli c. Sed quomodo conuertimus ſic, b/omni c, ⁊ b/nulli a, igitur c/nulli a, ſic per ſecūdam figuram concluſionem conuertimus. Et maiorem ſic conuertimus, vt percipiamus ſm ſuppoſitionem minorem cōuertentem, ceu c/omni b, ⁊ c/nulli a. Nam hoc oſtenſuꝫ eſt, igitur b/nulli a, ſic etiam maiorem propoſitionem, ⁊ minorem oſtendere ꝙ conuertitur non poſſumus. Nā due propoſitiones negatiue ſunt, vel concluſionis, ⁊ maioris propōnis, ⁊ ex duabus negatiuis nihil oſtēdi poteſt.

¶ Si igitur a/conuertitur cum b, ⁊ c/conuertitur cum a.

¶ In vniuerſali negatiuo non amplius cōuertitur minor propoſitio, ſed hęc maior hīs, ſi ergo inquit, b/a/propoſitio, idеſt maior conuertitur, cōuertetur etiam c/a, idеſt concluſio. Tacuit autem a/c, quia non poteſt cōuerti affirmatiua, idеſt minor in ſecundo modo primę figurę ſi fuerint maior ⁊ concluſio negatiuę.

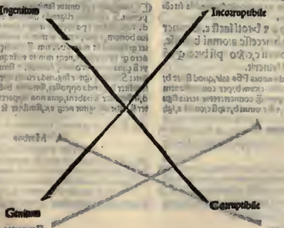
¶ Sit enim b/non inexiſtens ipſi a, neq; igit c, nam b/ineſſet omni c. Et ſi c/conuertitur cū b, ⁊ b/conuertitur cum a, de quo eniꝫ b/omni ⁊ c, ⁊ ſi c/ad a/conuertitur ⁊ b/conuertit: nam cui b/c. Cui ꝟo a/c/non ineſt/ ⁊ ſolum hoc a concluſione incipit, alia auteꝫ nō ſimiliter ⁊ in prędicatiuo ſyllogiſmo.

¶ Negatiuę propoſitiones eędeꝫ ſunt cum prędicatiuis, ceu ſit b/non ineſſe alicui a, idеſt b/nulli a. Si ergo b/nulli a/ ⁊ c/nulli a. Nam b/omni c, ⁊ ſi b/cum ipſo c/conuertitur etiam conuertetur a/b, ⁊ a/c. Nam b/omni c, ⁊ b/nulli a, igitur c/nulli a, ſic ſit concluſio, ⁊ maior propoſitio ſic c/omni b, ⁊ c/nulli a, ⁊ b/nulli a, ⁊ a/nulli b, ſic etiam maior conuertitur, ſed minor non poteſt conuerti, vt etiam de cathegorica diximus.

¶ DE COMMVTATA CONVERSIONE.

Rurſus ſi a/ ⁊ b/conuertuntur/ ⁊ c/ ⁊ d/conſimiliter, neceſſe autem a/ vel c/omni ineſſe, ⁊ b/ ⁊ d/ſic ſe habebit, vt omni alterum inſit, quoniam cui a/b, ⁊ cui c/d, omni autem a/vel c/ ⁊ non ſimul, planum ꝙ ⁊ b/vel d/omni ⁊ non ſimul, vt ſi ingenitum incorruptibile ⁊ incorruptibile ingenitum, neceſſe quod ſit corruptibile ⁊ corruptibile factuꝫ eſſe, duo eniꝫ ſyllogiſmi fiunt.

¶ Alterum theorema tradit Phs tale conuenientiſſimū. Si a/ ⁊ b/conuertuntur, ⁊ c/ ⁊ d/conuertuntur. Si ergo omni rei ſi a/ ⁊ b/ex neceſſitate etiam c/ ⁊ d, ⁊ debuit hoc exēplum afferre tāq; afferrat de eo ꝙ demonſtrandoꝫ eſt. Nam ſit a/ingenitum, ⁊ b/incorruptibile, hęc conuertūtur, ⁊ ſit c/genitum ⁊ d/corruptibile, ⁊ hęc conuertuntur. Nam duo ſyllogiſmi componuntur quales hi, ingenitū incorruptibile eſt ⁊ incorruptibile ingenitum, ſimiliter ⁊ alij duo fiunt.

℄ Rurſus ſi omni a/aut b/ & c/aut d, ſimul ſo non inſunt, ſi conuertuntur a/ & c, & b/ & d/cō uertentur, ſi enim b/nō ineſt, alicui cui d/planū ꝙ a/ineſt, ſi ſo a/ & c. Conuertunt enim, quare ſimul a/ & d, hoc autē impoſſibile.

℄ Alterum theorema dicit hic ꝙ ſi omni erat ingenitū vel genitum, igitur & omni erat incorruptibile vel corruptibile, & conuertitur incorruptibile cum ingenito, alioquin corruptibile & corruptibile ęquiualet genito & conuertitur cum eo, quare etiam ingenitum conuertetur cū genito, ꝙ eſt abſurdum, ſic etiam de incorruptibili cum quo conuertitur ingenitum. Nam ſi non conuertit, genitum conuertetur, ſed corruptibile conuertitur cum genito, quare etiam cum incorruptibili conuertetur corruptibile, ꝙ eſt abſurdum, ſic fiunt duę coniugationes ſyllogiſmi ex prima conuerſione, ſcilicet ingeniti & incorruptibilis. Item fiunt alię duę ſimiliter ex conuerſione hac genitum & corruptibile, quare pulchre dixit ſuperius. Nā duo ſyllogiſmi fiunt ſm vnamquāq; harum conuerſionem. Sed ſciendum eſt ꝙ vnuſquiſq; ſyllogiſmus conuerſionis per impoſſibile oſtenditur.

℄ Quum ſo a/toti b/ & c/inſit & de nullo alio prędicetur, inſit autem & b/omni c/neceſſe eſt a/ & b/conuerti, quoniam enim a/de ſolis b/c/ dicitur, prędicatur autem b/ & ipſum de ipſo & de c. Planum ꝙ de quibus a/ & b/dicetur omnibus pręterq̄ de ipſo a.

℄ Alterum theorema tradit valde admirandū, & eſt tale, ſi a/prędicaretur de b, & c/etiā b/de c/prędicaretur. Sed ſcire oportet ꝙ etiam b/de a/prędicatur & conuertitur cū eo. Nā quia a/prędicatur de b/& c, & ꝙ prędicatur de b, idem etiam de ſeipſo & c. Nam vnumquodq; ens idē de ſeipſo prędicatur. Nam homo eſt homo, & equus equus eſt. Si ergo b/de ſeipſo, & c/pdicatur, & b/vt de ſeipſo eſt prędicatum omni c/inerit exiſtente a, vt ſit b/homo, & c/animal, ſit homo eſt homo, & homo animal eſt, igit homo per hominem eſt animal, quare addito a/c/de his b/prędicatur, & de addito rurſus c/a/prędicatur de b, quia ſic de ſeipſo prędicatur. Sit enim a/riſibile, & b/homo, & de ſeipſo ſic prędicatur homo eſt homo, & homo cū ſit riſibile eſt, igitur homo per hominem tāq̄ per medium riſibile eſt, ſic & per idem de ſeipſo prędicatur. Nā ſit cōuerſio ſine alio termino.

℄ Rurſus quando a/ & b/toti ineſt c. Conuertitur autem c/cum b/neceſſe a/omni b/ineſſe, quoniam enim a/omni c, c/ſo ipſi b/eo ꝙ cō uertitur, & a/omni b/inerit.

℄ Aliud theorema tradit nobis Phs tale, quod ſi a/ & b/omni c/inſit, & conuertitur c/cum b/per conuerſionem ſit prima figura. Nam priuſq̄ conuerteretur tertia figura eſt. Nam a/ſo/omni c, & ſi c/omni b, & ipſi c/omni a, igitur a/omni b/ex neceſſitate ex duabus vniuerſalibus affirmatiuis, quare & hoc ſcire debemus ſi fuerint accepti termini conuertibiles in tertia figura vniuerſale affirmatiuum concludent & vniuerſale negatiuum.

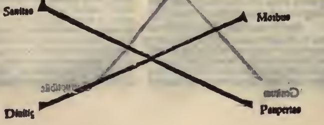
℄ DE MVTVA OPPOSITORVM CONVERSIONE.

Quando autem duobus exiſtentibꝰ/ vt a/eligibilius ſit q̄ b, quū ſint oppoſita, & d/q̄ c. Conſimiliter, ſi eligibiliora, a/c/q̄ b/d/a/eligibilius q̄ d. Similiter enī ſequēdū a/ & fugiendū b, oppoſita nāq; & c/ipſi d, nam & hęc opponuntur.

℄ In his Phs certa & diuina ponit. Eſt autem theorema tale, ſi a/& b/eligenda ſunt, & habent oppoſita, a/quidem habet oppoſitum b/& c/d, & hęc ſunt fugienda, ſi autē eligibilium vnum magis eligibile eſt, igitur & fugiendorū vnum magis erit fugiendum, vt in exemplo. Sit ſanitas & diuitię eligibilia, morbus & paupertas fugienda. Si quis ſanitati tāq̄ magis eligibilem quęreret, patet ꝙ etiā quis diuitijs contrarium aliquod quęrit, vt minus fugiendum vt paupertatem. Nam ſanum eſſe & pauperem eſſe conferunt magis q̄ ditari & morbo languere, quare homines eligent maius bonum, & minus malum, quandoquidem malus malum ſit minus bonum. Nam ſanitas maius bonum. Nam ditari eſt de extrinſecis, ſed ſanum eſſe eſt in nobis, igitur & plus aliquis eligeret proprium & maius bonum q̄ extrinſecus & minus bonū. Sed vtrū ꝙ ſanitas eſt maius bonū, ipſe nunc plane docebit.

℄ Si igitur a/ipſi d/ſimiliter eligendum, & b/ipſi c/fugiendum, vtrūq; enim vtriq; ſimiliter fugiendum ſequendo, quare & ambo a/c/ ipſis b/d quoniam autē magis non poſſunt ſimiliter, nāq; b/d, ſimiliter erant, ſi ſo d/q̄ a/eligibilius, & b/q̄ c/minus fugiendum, nam minus minori opponitur, eligibilius autem maius bonum & minus malū q̄ minus bonum & maius malum. & totum ergo b/d/eligibilius q̄ a/c, ſʒ nūc non eſt, a/igitur eligibilius q̄ d/ & c, itaq; q̄ b/minus fugiendum.

℄ Quia igitur opponitur ſanitas morbo, & diuitię paupertati. Si ergo ſunt eligenda quędam oppoſita eligendę ſunt ſanitas & paupertas magis, ſanitas inquā vt maius bonum, & paupertas vt minus malum, ſed nam patet ꝙ ſanitas ſit maius bonum q̄ diuitię. Si ergo oſtendero ꝙ neq; ęquale, neq; minus relinquitur ꝙ maius, vt ſi ęquales erant diuitię ſanitati, & ſimiliter bona hic patet. Similiter igitur fugienda etiam oppoſita, ſi autem ſimiliter fugienda oppoſita, ſimiliter habebunt a/c, & b/d, ſi ſimiliter ſi habent, quia non apparet, vt b/d, ſimiliter ſi habeant, igitur neq; a/c, ſimiliter ſe habebunt, ni-

bilmin us ſanitas eſt eligendum ꝙ diuitię. Si enim mi-nus igitur magis morbus expetendus. Sed nullus ſane mentis eligit magnum malum, ⁊ minus bonuꝫ, ſed ma-gis magnum bonum ⁊ minus malum. Si ergo morbus minus malum, ⁊ diuitię magnum bonum, hoc deberent homines eligere, ſed hoc nolūt, quare neq; ſimiliter eli-genda eſt ſanitas, neq; minus eligenda ꝙ diuitię, igitur relinquitur ipſam eſſe plus eligendam.

¶ Si ergo eligeret omnis amans ſm amoreꝫ a/ſic ſe habere vt gratificetur/ ⁊ non gratifica-ri in quo c, aut gratificari in quo d/ ⁊ non ta-lem eſſe, vt gratificetur in quo b/ planum ꝙ a/ talē eſſe eligibilius eſt, ꝙ gratificari. Ama-ri igitur coitu eligibilius ſm amorem, amor igitur magis eſt amicitię ꝙ ipſius coitus, ꝙ ſi magis huius ⁊ finis hoc, coire igit̄ aut nō eſt penitus, aut eius/ qđ eſt amari gratia.

¶ Philoſophus rem maximam hic tradit ex dicto theo-remate ꝙ aduerſetur nunc ſcientię hominum. Nam ho-mines putant ꝙ amor fiat p mixtionem, ipſe autē oſtē-dit ꝙ per ꝑelectionem amicitię ⁊ ſignum prgelectionis eſt coniunctio, accipit igitur de amicitia duas contradi-ctiones, vel ꝙ poteſt, vel non poteſt, vel vult, vel non vult, amans ergo eliget angulares quę magis tendūt ad proprium amorem ex neceſſitate, ⁊ non diceret amans ꝙ libenter habet amatam poſſe ⁊ nolentem, ſed dicet potius volentem ⁊ non potentem. Cum ergo hęc duo ſint eligenda, velle amatam ⁊ poſſe, velle eligibilius acce-pit. Nam velle ⁊ non velle ſm prgelectionem eſt, ⁊ poſ-ſe ⁊ non poſſe ſm actionem, igitur vt ad amantem ma-gnum malum eſt amatam nolle ⁊ minus malum non poſſe, igitur ⁊ oppoſita ſimiliter ſe habebunt, ⁊ magnuꝫ malum nolle, ſic magnum bonum velle, ⁊ vt minus ma-lum non poſſe, ſic minus bonum non poſſe. Si quis igi-tur amanti tradat accipere de angularib⁹ poſſibilē quā vult patet ꝙ illam accipiet angularem, hanc magnum bonum ⁊ minus malum tradentem, hoc autem eſt velle quidem ⁊ non poſſe, ⁊ velle attinet ad ſententiam ⁊ prg-electionem, igitur amans ex prgelectione amat, ⁊ nō ex mixtione. Sed ipſa mixtio eſt ſignum ꝙ amans eſt aſſe-quutus finem, cui animum adiecit.

¶ Adeꝙ ⁊ alię affectus ⁊ artes ſic.

¶ Si ergo vt oſtenſum eſt (inquit) amans amicitię eſt, igitur amans hunc finem ponit ipſius gratificari ⁊ ama-ri. Nam conuenire ⁊ coire/ vel non eſt amantis, vel ſi eſt ſic gratia amicitię, ſic etiam ⁊ alij affectus fiunt.

¶ Quomodo igitur ſe habent termini ſm cō-uerſiones/ ⁊ eo ꝙ magis fugiendi vel eligi-biliores, ſint/ manifeſtum.

¶ Quę ſint eligenda, quia magis bona, ⁊ quę fugienda quia magis mala.

¶ Quoniam autem non ſolum dialectici ⁊ demonſtratiui ſyllogiſmi per prędictas ef-ficiuntur figuras, ſed ⁊ rhetorici ⁊ ſimplici-ter quęcunq; fides, ⁊ ſm quācunq; metho-dum nunc vtiq; dicendum eſſet.

¶ Vult per hęc oſtendere ꝙ ⁊ rhetorici ſyllogiſmi p tres figuras oſtenduntur. Sunt autem rhetorici inductiones ⁊ exempla, ⁊ quicūq; alij quos habet dicere.

¶ Omnia enim credimus aut per ſyllogiſ-muꝫ, aut ex inductione. Inductio igitur eſt, ⁊ ex inductione ſyllogiſmus, alterum extre-mum medio ratiocinari per alterum, velu-ti ſi ipſorum a/ c/ medium ſit b/ per c/ mon-ſtrare a/ inexiſtens ipſi b, ſic enim facimus inductiones.

¶ Quia credimus vel per ſyllogiſmuꝫ/ vel per inductio-neꝫ, quęratur quo differt ſyllogiſmus ab inductione, q2 ſyllogiſmus per medium terminum coniungit extremū extremo. Et inductio per minorem coniungit medium cum extremo vt eſt a/ b/ c, per c/ oſtendimus ꝙ a/ b/ ineſt.

¶ Vt ſit a/ longeuum, in quo autem b/ bilem non habens, in quo āo c/ ſingulare longeuū, ſicut homo ⁊ equus ⁊ mulus, a/ igitur ineſt toti c, omne enim c/ longeuuꝫ, ſed ⁊ b/ bilem non habens/ ineſt omni c. Si igitur conuer-titur c/ cum b/ ⁊ non excedit medium, neceſſe eſt a/ ineſſe ipſi b.

¶ Vult per exemplum indicare moduꝫ inducendi. Hic autem eſt, ſit a/ longeuum, ⁊ b/ cholera non habens, ⁊ c, vt coruus ⁊ id genus, dicit igitur ꝙ coruus ⁊ hircus ſi-ne cholera cum ſint longeua ſunt, igitur ⁊ id quod nō ha-bet choleram longeuum eſt, ſic per vltimum terminum, medium copulamus extremo. Naꝫ ſic dico ſingula non habent choleram longeua ſunt, igitur non habentia cho-leram longeua ſunt.

¶ Monſtratum nāq; fuit prius, ſi duo quę-dam eidem inſint, ⁊ ad alterum ipſoruꝫ cō-uertatur extremum/ ꝙ conuertenti ⁊ alterū prędicatorum inerit.

¶ Quod prius diximus de corruptibili genito ingenito ⁊ incorruptibili nunc tāꝙ ad aliquid oſtendendum fu-iſſe dictum, inquit oſtenſum eſt prius, ſi duo quę eidem inſunt, ⁊ alterum conuertitur cum altero ⁊ aliud ſimili-ter, vt etiam nunc in inductione abſq; bili prędicatur de coruo ⁊ longeuum, igitur etiā longeuū eſt abſq; bili.

¶ Oportet autem intelligere c/ ex omnibus ſingularibus compoſitum, inductio enim p omnia.

¶ Debemus autem c/ per hoc omnia ſingula diſcurrere. Nam inductio per omnia particularia oſtenditur.

¶ Eſt autem talis ſyllogiſmus primę ⁊ im-mediatę propoſitionis, quorum nāq; eſt me

dium per medium ſyllogiſmus, quorum vo non eſt per inductionem.

¶ Quia inquit ſyllogiſmus per inductionem maiorem propoſitionem ratiocinari. Nam prima ⁊ imediata maior eſt, vt igitur hanc credamus de hac fidem faciamus per inductionem oſtendimus.

¶ Et quodammodo opponitur inductio ſyllogiſmo, hic enim per medium extremū tertio monſtrat, illa autem per tertium extremum medio.

¶ Nam ſyllogiſmus per medium extremuꝫ extremo copulat, ſed inductio per extremum oſtendit medio extremum ineſſe.

¶ Natura igitur prior ⁊ notior per medium ſyllogiſmus, nobis vero notior qui per inductionem.

¶ Secūdum naturam ſyllogiſmus prior ⁊ inductio ſecūda, quoad nos inductio notior ꝙ̄ ſyllogiſmus.

¶ DE EXEMPLO.

Sed exemplu ꝫ eſt quando extremū medio inexiſtens monſtratum fuerit per ſimile tertio, oportet autem medium tertio ⁊ primum ſimili notius eſſe inexiſtens, vt ſit a/maluꝫ, b/cōtra cōfines bellum inferre, in quo c/ Athenienſes contra Thebanos.

¶ Expleuit sermonē de inductione, nūc dicit de exēplo, quid ſit quādo medio extremū ineē oſtēditur per ſilia q̄ ſimile. Opꝫ autē ſimile notuꝫ eſſe extremo termino ⁊ extremus notus medio. Eſt igitur p̄mus terminus, malum eſt, medius a ꝯfinib⁹ tolli bellū. Extremus Athenieſes ⁊ Thebani, Hoc notuꝫ medij termini ꝙ hi ꝯfines, ⁊ ſile, Sint Thebani ⁊ forte Phocenſes, B notū p̄mo termino malū. Nam praue Phocēſes ⁊ Thebani viciſſiꝫ altercātes affecti ſunt. Si ḡ volumus oſtēdere ꝙ ꝫ Athenieſes bellū malū eſt ꝑ exēplū ſic oſtēdimus Thebani ⁊ Phocenſes cū eſſent ꝯfines, ⁊ bellū gererēt praue affecti ſūt, igitur Athenieſes ⁊ Thebani cū ſint ꝯfines malū eſt viciſſim bellū inferre. Sciēdū aūt eſt ꝙ ad exēplū ⁊ ꝯ̄neꝫ, ſi bonum exēpluꝫ, bona ⁊ ꝯclūſio, ſi autem malum exemplum, vt etiam nunc ſyllogiſmus ad exemplum.

¶ In quo autem d/Thebanos cōtra Phocenſes. Si itaqꝫ velimus monſtrare ꝙ bellum gerere cum Thebanis eſt malum, accipiendum ꝙ contra confines bellum gerere eſt malum, huius autem fides ex ſimilibus, vt quoniam Thebanis/quod contra Phocenſes. Quia igitur malum eſt/quod contra confines, quod vo contra Thebanos cōtra confines eſt, planū ꝙ contra Thebanos bellum gerere malum, manifeſtum.

¶ Quia igitur malum eſt confinibus, hoc etiam Thebanis ⁊ Phocenſibus malum erat.

¶ Itaqꝫ ꝙ b/ipſi c, ⁊ ipſi d/ineſt, ambo enim ſunt/contra confines bellum inferre, ⁊ ꝙ a/ipſi d. Thebanis enim non contulit bellum contra Phocenſes, ꝙ autē a/ipſi b/ineſt per d/monſtrabitur. Eodē autē mō ſi per plura ſimilia fides fiat medij ad extremum.

¶ Diximus ꝙ debet exempluꝫ notū eē priori ⁊ 2° termino. Extremus autē notus medio, vt ē nūc fecimus. Exēpluꝫ erat bellū Thebanoꝝ ꝫ Phocēſes, ⁊ notū p̄mo termino, ꝙ hoc bellū maluꝫ eſt, ſed etiaꝫ 2° termino notū. Nam confines fuerant Thebani ⁊ Phocenſes, ⁊ extremus notus 2°. Naꝫ Athenienſes ⁊ Thebani confines, Sic per exempla ratiocinamur.

¶ Planum igitur ꝙ exemplum eſt, neqꝫ vt pars ad totum, neqꝫ vt totum ad partem, ſed vt pars ad partem, quando ambo ſub eodeꝫ ſint, notum vo alterum. Et differt ab inductione/quoniam hec ex omnibus indiuiduis/extremum monſtrabat ineſſe medio/ ⁊ ad extremum non coaptabat ſyllogiſmum.

¶ Planū igitur ꝙ exemploꝫ oſtēſum neqꝫ vt pars ad totuꝫ.i.inductio, neqꝫ vt totū ad partē.i.ſyll'ſ, ſed eſt ꝑ ad partem, quādo ambo ſub eodem extremo ſunt, ⁊ medio notuꝫ eſt ſi eſt. Differt aūt ab inductione, quod inductio ex oib⁹ eſt medio maius extremuꝫ oſtēdens ineē, nō tn̄ extremū extremo, ſed exēplū ex quodā particulari ⁊ nō amplius ex omnibus, ⁊ quia non ſoluꝫ mediuꝫ terminū extremo copulat, ſed etiam extremum extremo.

¶ Illud aūt ⁊ coaptat ⁊ non ex oib⁹ mōſtrat.

¶ Illud autem pro hoc exemplum copulat ⁊ medium ⁊ extremum extremo.

¶ DE ABDVCTIONE.

Abductio vo eſt/quum primū medio inexiſtens manifeſtum ſit, vltimo autem mediū/obſcuruꝫ qdeꝫ.

¶ Dixit de exemplo nunc dicit de abductione, ꝙ abductio eſt quādo maior terminus liquido inſit, ⁊ minor terminus occultus, dicta eſt autem abductio, quia nos abducit a concluſione in demonſtrationem occulte ⁊ non ſignificate propoſitionis.

¶ Sed ſimiliter credibile, aut magis ꝙ̄ concluſio. Amplius ſi pauca ſint media vltimi ⁊ medij.

¶ Debet inquit, extremus terminus.i.minor propoſitio ſimilis eſſe concluſioni ſm̄ occultationem, porro etiā minus debet eſſe occulta propoſitio. Verum ipſe pro occulto accepit credibile, quia minus fit propoſitio occulta ſi per vnum medium appareret. Nam ſic accidit propoſitionem eſſe occultam fieri prope ſcientiam, ideſt fit prope vt copuletur.

¶ Omnino enim propinquius ſcie vtiqꝫ accidit eſſe, vt ſit a/docibile, in quo b/ſcientia c/iuſticia, ꝙ igitur ſcientia docibilis/planuꝫ, ſi autem virtus ſcientia obſcurum, ſi igitur b/c, ſimiliter aut magis credibile ꝙ̄ a/c/ abductio eſt, eſt eniꝫ primius ipſi ſcire/eo ꝙ aſſumpſimus a/c/ſcientiaꝫ prius non habentes.

¶ Fit proxima ſcientię pro hoc ꝑpoſitio cognitioni plana euidenſqꝫ fit. Deinde vt in exemplo accipit docibile, ſcientiam, virtutem, igitur plana eſt maior propoſitio,

quia

quia ſcientia docibilis eſt,⁊ occulta minor,ſi virtus ſciẽtia eſt,debet igitur bis ſimiliter minor imanifeſta eẽ cõcluſionis.Nã ſimiliter imanifeſta eſt ſi virtus docibilis ſit.Nam ſic proxime ad cognitionem accedimus b/c,⁊ a/c,⁊ b/c/eſt minor propoſitio,⁊ a/c/concluſio.

¶ Aut rurſus ſi pauca ſint media ipſorum b/c,nãq; ⁊ ſic proximius ipſi cognoſcere/veluti ſi d/eſſet quadrari, in quo autem e/rectilineum,in quo ſo z/circulus,ſi ipſius e/z/vnũ ſolum eſſe medium hoc/quod eſt cum lunulis ęqualem fieri circulũ rectilineo,eſſe poſſet prope ipſum cognoſcere.

¶ Non ſolum ſi ſimilr ſi habet minor propoſitio cũ cõcluſione ſm occultũ abductio eſt,ſed ⁊ ſi minor propoſitio ⁊ occulte oſtenditur per vnũ mediũ,vel duo,ceu quęſiuerũt quidam ſi poſſumus circulum quadrare ⁊ nõ potuerunt. Accepimus autem ſic quadrare primum terminum,⁊ rectilineum 2m,⁊ circulũ tertium,quod ſo rectilineum quadretur patet,ſed occultũ eſt ſi circulus fieri rectilineus poſſit ꝙ eſt minor propoſitio,⁊ hoc conati ſunt oſtendere per lunares figuras ⁊ lunulas,quia igit̃ per vnum nitantur oſtendere abductio eſt.

¶ Quum ſo b/c,neq; credibilius ſit ꝗ̃ a/c, neq; pauca media, non dico abductionem, neq; quando b/c/ſit immediatum, tale enim ſcientia eſt.

¶ Si aũt minor propoſitio occulta fuerit,nec ſciunt num ipſa ſit minus/vel ęqualr occulta ꝗ̃ concluſio, ⁊ ſi non pauca media per quę oſtendunt minores propoſitionẽ, tale non dicimus abductionem,ſed dilationem tãꝗ̃ differentes concluſionem oſtendimus propoſitiones,neq; quando imediatum b/c.Nam tale ſciẽtia eſt, inquit ꝙ ſi fuerit immediata vltima propoſitio ſcientia eſt tale ⁊ nõ amplius abductio eſt.

¶ DE INSTANTIA.

CEterum inſtantia eſt propoſitio ꝓpoſitioni contraria, differt autem a propoſitione quoniam inſtantiam contingit eſſe in parte,propoſitionẽ ſo/aut omnino non contingit/aut nõ in vniuerſalibus ſyllogiſmis.

¶ Cum expleuerit ſermonem de abductione/nunc dicit de inſtantia. Et inſtantia eſt propoſitio contraria ꝓpoſitioni propoſite,ſed differt a propoſitione, quia inſtãtia vel contrarium vniuerſale introducit/vel particulare,ſʒ propoſitio cum ſit vlis non poteſt eſſe particularis, eſt autem particularis non quando vlem concludit, ſed qñ particularem. Cęterum inſtantia eſt propoſitio propoſitioni contraria. Differt autẽ inſtantia a cõfutatione, qa inſtantia eſt ꝓpoſitionis,ſed cõfutatio ꝯcluſionis.

¶ Fertur autẽ inſtantia bifariã ⁊ per duas figuras,bifariã quidẽ quoniã/aut vniuerſaliter/aut in parte omnis inſtantia,ex duabꝰ ſo figuris,quoniã oppoſite feruntur ꝓpoſitioni,oppoſita autẽ in prima ⁊ tertia figura concluduntur ſolis, quando enim cenſeat omni ineſſe inſtamus ꝙ nulli/aut ꝙ alicui nõ ineſt. Horũ autẽ nulli quidem ex prima figura,alicui ſo non ex vltima.

¶ Inſtantia duplex/vel vniuerſalis/vel particularis,oſtẽditur autem per duas figuras primã ⁊ tertiam. Deinde inſtantia eſt oppoſitio ⁊ oppoſita oſtenduntur in pͥma ⁊ tertia figura. Si ergo aliquis dicet ꝙ hoc omni huic,ſi ergo nulli volumus inſtare per primam figurã. Si autẽ non omni per tertiam,ſi autem dicit non omni ⁊ inſtare volumus. Si quidem omni per primam figuram. Si aũt alicui per tertiam. Illud autem (alicui non) ex vltima figura, illud autem alicui non, ꝑ pͭiculari negatiua dicit

¶ Vt ſit a/vnã eſſe ſcientiã in quo b/contraria. Quũ igitur proponit vnã eſſe contrariorum ſcientiam/inſtat aut ꝙ omnino.

¶ Exempli gratia dicta tradit,ſit maior vnam eſſe ſcientiam,⁊ mediũ oppoſita,⁊ contraria vltimus terminus, ſi quis dicit contrariorum vnam eſſe ſcientiã, ⁊ aliquis inſteterit dicendo ꝙ contrariorum vna non eſt ſciẽtia, ⁊ hoc in prima figura. Si autẽ particulare voluerit obijcere,accipiet particularia contraria,forte cognoſcibile ⁊ ignotum ſic contraria ſunt notum ⁊ ignotum, ⁊ horum vna non eſt ſcientia,igitur non omnium contrariorum vna eſt ſcientia ⁊ ſit tertia figura.

¶ Non eadem oppoſitorum.

¶ Pro non eadem eſt ſcientia oppoſitorum, vel qa vniuerſa lr eadem oppoſitorum obijcitur.

¶ Contraria autem oppoſita,quare ſit prima figura,aut quoniam noti ⁊ ignoti/non vna, hęc ſo tertia de c,nãq; noto ⁊ ignoto,cõtraria quidem eſſe/verum,vnam autem ipſorũ ſcientiam eſſe,falſum.

¶ Accipit terminos hos tres vnam ſcientiam,maiorem terminum,oppoſita,medium terminum contraria minorem terminum,ſi igitur ipſe dicit,ꝙ contrariorũ vna eſt ſcientia, ⁊ volens inſtare ſic dices contraria oppoſita, ⁊ oppoſita non habent vnam ſcientiã,igitur contrariorum non eſt vna ſcientia, ⁊ ſit prima figura. Si autẽ volueris inſtare particulariter,accipies particularia cõtraria notum ⁊ ignotum,vt ꝙ hęc ſunt contraria ⁊ oppoſita,⁊ noti ⁊ ignoti non eſt vna ſcientia,igitur non oĩum contrariorum eſt vna ſcientia ⁊ ſit tertia figura. Nã de noto ⁊ ignoto verum eſt ꝙ ſint contraria, ſed ipſorũ eſſentiam ſcientiam falſum eſt, igitur verum eſt ipſorum non eſſe vnam ſcientiam.

¶ Rurſus in priuatiua propoſitione conſimiliter,quũ enim cenſet non eſſe vnam contrariorum,aut ꝙ omniũ oppoſitorũ aut ꝙ aliquorũ contrariorũ eadẽ dicimus,vt ſanabilis ⁊ ęgrotabilis,omniũ igitur ex prima, aliquorũ ſo ex tertia figura.

¶ Si autem ille dicit ꝙ non eſt eadem ſcientia contrariorum inſtamus ſic contraria oppoſita ⁊ oppoſitorũ vna eſt ſcientia,igitur contrariorum vna eſt ſcientia. Si autẽ particulariter ſic morbus ⁊ ſanitas contraria,⁊ morbi ⁊ ſanitatis vna eſt ſcientia,igitur contrariorum vna eſt ſcientia,ſic eſt vniuerſale per primam, ⁊ particulare ꝑ tertiam. Nã ſimpliciter in omnibus vniuerſalibus vniuerſale enuntiatum inſtans afferunt,ꝙ ſi vniuerſalr volueris inſtare contrarium propoſito, vt dicas, idem autẽ ꝙ

dicis, vt ſit vlis extremo, ⁊ ſic ens medium factū, ſit prima figura, ſi autem particulare aliquod obijcere volumus, inuentus ſit vltimus terminus, ⁊ ſic ſit 3ª figura.

¶ Simpliciter eniꝫ in omnibus, quūꝫ vniuerſaliter quideꝫ inſtant ad vniuerſale contradictioneꝫ dicere eorūꝫ/que proponuntur, veluti ſi non exiſtimet eandeꝫ contrariorum/omniuꝫ dicentem oppoſitorūꝫ vnaꝫ, ſic autē neceſſe primaꝫ eſſe figuraꝫ, mediuꝫ enim fit qd̄ vniuerſale ad id/quod ex principio. In parte ꝟo ad quod eſt vniuerſale/ de quo dicitur propoſitio.

¶ Si vniuerſale obijcere nolumus vniuerſalius debet eē id qd̄ obijcitur a nobis, vt fiat prima figura. Si autē particulariter iſtamus debemus particulare dicere, vt fiat tertia figura, ceu ſi vniuerſal'r erat contrariorum accipiamus oppoſita quod nomen eſt vniuerſalius contrario, ⁊ fit medius terminus ipſa oppoſita, ſi autem particulariter acciptamus notū ⁊ ignotū, ⁊ fit tertia figura.

¶ Ut noti ⁊ ignoti non eandeꝫ, contraria eni vniuerſaliter ad hec, ⁊ fit tertia figura, mediū eniꝫ quod in parte accipitur.

¶ Nam id notum ⁊ ignotum inueniuntur contrairia vniuerſaliora, ⁊ ſic fit 3ª figura acceptis noto ⁊ ignoto.

¶ Ut notum ⁊ ignotuꝫ, ex quibus eniꝫ eſt ratiocinari contrariuꝫ, ex his ⁊ inſtantias conamur dicere, quare ⁊ ex ſolis his figuris ferimus, in ſolis eniꝫ oppoſiti ſyllogiſmi ꝑ mediaꝫ eniꝫ non erat affirmatiue. Amplius ⁊ ſi pluris indigeat orationis que per mediaꝫ figuraꝫ, veluti ſi non d. ⁊ a/inciſe b/eo ꝙ c/non ſequitur ipſuꝫ. Hoc eniꝫ per alias propoſitiones planuꝫ. Non oportet auteꝫ inſtantiaꝫ ad alia euerti, ſed ſtatiꝫ manifeſtam habere alteraꝫ propoſitioneꝫ, vnde ⁊ ſignuꝫ ex ſola hac figura non eſt. Conſiderandūꝫ autem ⁊ de alijs inſtantijs, vt de ijs/que ſunt ex cōtrario/ ⁊ ſimili ⁊ eo/quod ſm opinionem.

¶ Ex hoc merito inducit ꝙ merito in prima ⁊ tertia figura ſit, nam ſi inſtantia contrarium vult concludere, ⁊ contraria per has figuras oſtendūtur, igitur in his fiunt inſtātie, nam per mediū ſi dixerit ille negatiuam concluſionē, ⁊ volumus inſtare affirmatiuum non poſſumus cōcludere. Huius gratia non poſſumus inſtare in ſecūda figura, non ſolum aūt, ſed etiam pleriſqꝫ alijs orationibus opus eſt ſi per ſecundam figuram inſtabimus, nam opus eſt cōuerſione, vt oſtendatur queſitum. Hoc dixit plures indiget orationis, deinde ex conuerſione ſyllogiſmum facit, ⁊ tunc inſtatur ꝙ ob breuitatem facimus in prima ⁊ tertia vbi nobis non eſt opus vt permultā materiaꝫ ſerpamus, qꝛ dixit ꝙ vlis in prima ⁊ particularis in tertia concluditur, conſiderandūꝫ eſt (inquit) ſi poteſt etiam particulare in prima, nam vniuerſale in prima non poteſt.

¶ Et ſi eam que eſt in parte ex prima, aut priuatiuaꝫ ex media poſſibile capere.

¶ Conſiderandum aūt eſt etiam de alijs inſtantijs. Et quidem inſtantie vel ex contrario, vt ꝙ omne gaudium bonum, dico ꝙ eſt falſum, neqꝫ omnis meſtitia eſt maluꝫ, ſic ex contrario vel ex ſimili, vt in his que ſm proportionē, quia quam rationem habet punctum ad lineam, eandem rationem habet linea ad ſuperficiem. Ex hoc igitur ſimili ſic ꝙ linea eſt ſuperficiei pars, dico ꝙ falſum. Neqꝫ eniꝫ punctū linee pars. Vel ſm opinionē, vt ꝙ anima mortalis, dicimus ꝙ falſum, naꝫ antiqui Phi opinati ſunt ipſaꝫ eſſe immortalem.

¶ DE VERISIMILI.

Veriſimile ꝟo ⁊ ſignum non eſt idē, ſed veriſimile quidem eſt propoſitio probabilis, quod eniꝫ cognoſcūt vt in pluribus ita fieri aut non fieri/ eſſe aut nō eſſe, hoc eſt veriſimile, vt odire inuidētes, aut beneuolentia proſequi amatos.

¶ Quia rhetores ⁊ per enthymema oſtēdunt, ⁊ enthymema per veriſimile ⁊ ſignuꝫ, huius gratia aſſumit differere de veriſimili ⁊ ſigno. Et ſtatiꝫ dicit differentiā, vt per differentiā vnūquodqꝫ cognoſcamus, ꝙ veriſimile eſt ꝓpoſitio opinabilis, quare vnam ꝓpoſitionē accipiunt qui ex veriſimile oſtēdūt. Illud aūt veriſimile vocant, ꝙ vt plerūqꝫ vel eſt vel non eſt, vt plerūqꝫ inuiſi inuidentes odio habent, vel plerūqꝫ amant amantes amatos. Fertur autē quedam hiſtoria talis ꝙ aliquis amans amatam interfecit. Item ſignū diuidit in cōiecturam ⁊ equiuocum ſignū, Sed equiuocū ſignuꝫ idem eſt cum veriſimile, ⁊ coniectura tuto fit in prima figura, ⁊ ſi verum eſt inſolubile fit, vt odio habere inuidente, vel amare amatos.

¶ Signum aūt vult eſſe ꝓpoſitio demonſtratiua aut neceſſaria/aut probabilis, quo eniꝫ exiſtēte eſt, aut quo facto prius aut poſterius facta eſt res/ſignum eſt, ꝙ factum fuerit aut ſit.

¶ Et qui oſtendunt ex ſigno per vnam propoſitionē oſtēdunt, nam ꝓpoſitio demōſtratiua eſt ſignum vel neceſſaria per coniecturā vel opinabilis per veriſimile, nā ſignū indito diuiſum eſt in veriſimile ⁊ coniecturam, ⁊ ſignum trifariam intelligimus, nam eſt rei exiſtentis vt ſimul res ⁊ ſignum, vt fumus ſi eſt, ignis eſt, vel cum re ſignum, vt cinis ſignificat ꝙ prius extiterit ignis, vel poſterius ſit res. Sed primum ſignuꝫ, ceu illam habere lac poſt duos dies ſi paritura ſit, vel opinabilis, nam quo exiſtente vel non facto prius eſt, vel poſterius res ſit, ſed locuꝫ hiperbaton intelligimus, vel quo facto prius, patet ꝙ rei eſt ſignum ꝙ fuerit.

¶ DE ENTHYMEMATE.

Enthymema igitur eſt ſyllogiſmus imperfectus ex veriſimilibuꝫ aut ſignis. Accipit autem ſignū trifariaꝫ quot modis ⁊ mediū in figuris, aut enim vt in prima, aut vt in media, aut vt in tertia, veluti monſtrare pregnantem eo ꝙ lac habet, mediū enim lac habere, in quo a/pregnantem eſſe b/lac habere, mulier in quo c. Qꝛ autē ſapientes ſtudioſi/ Pittacus enim ſtudioſus/ per vltimam.

¶ Enthymema etiam per primam figuram, vt ſciuit ꝙ lac habet, ⁊ quecūqꝫ habet lac parit, ſciuit igitur ꝙ parit, hec fit prima figura accipientes medium ꝙ lac hꝫ. Sed in tertia figura oſtenditur ꝑ ſignuꝫ ſic, Pittacus ſtudioſus, Pittacus

tacus ſapiens, igitur ſapientes ſtudioſi, ⁊ patet, exēpli gratia id qđ dictum eſt. Item ſm veritatē in prima figura ex duabus affirmatiuis vl'e concludimus non uſi in tertia.

¶ In quo a/ſtudioſum in quo b. Sapientes in quo c/Pittacus. Uerum igitur ⁊ a/⁊ b/de c/pdicare.

¶ Vt Philoſophi oſtendunt per ſyllogiſmum vel per inductionem, ſic etiam rethores per ſignum, vel exemplū, vel per enthymema, ⁊ eandē habet proportionem enthymema ad ſyllogiſmum, quā hꝫ exemplū ad inductionē.

¶ Preterea ꝙ hoc quidem non dicunt ꝑpter cognoſcere, illud autem accipiunt.

¶ Non dicunt conceſſum Pittacus ſapiens.

¶ Pregnantem vō eſſe, quoniam pallida/per mediam figuram vult eſſe, quoniam enim ſequitur pallidum pregnantes, ſequitur autem ⁊ hanc/monſtratum fuiſſe putant/ꝙ eſt pregnans. Pallidum in quo a/pregnantem eſſe, in quo b/mulier in quo c.

¶ Per ſecūdam figurā illud per ſignum oſtenditur, ſic mulier pregnans eſt pallida, ⁊ pallida ſcitur eſſe, ergo pgnās. Et dicitur gratia exempli, qꝛ ſm veritatem in ſecūda figura aſſyllogiſtica fit coniugatio ex duabus affirmatiuis, ⁊ ob id dixit, ⁊ hanc extremam figuram.

¶ Si igitur vna dicta fuerit propoſitio/ſignuꝫ fit ſolū, ſin autē ⁊ altera aſſumpta fuerit/ſyll's, vt quoniaꝫ Pittacus liberalis, nam honoris cupidi liberales. Pittacus vō honoris cupidus. Aut rurſus ꝙ ſapientes boni. Pittacus enim bonus, ſed ⁊ ſapiens.

¶ Si vnam acceperint ꝓpoſitionem ſignum fit, ſi autem ⁊ aliam ſyllogiſmus. Exemplum autē huius adducit ꝙ ſyllogiſmus eſt, ſi etiam aliam acceperis propoſitionem.

¶ Sic igitur fiunt ſyllogiſmi, preterea ꝙ qui per primam figuram inſolubilis/ſi verus ſit, vl'is enim eſt, qui vō per vltimā/ſolubilis/⁊ ſi vera ſit cōcluſio/eo ꝙ non eſt vl'is, neqꝫ ad rē ſyllogiſmus, non eniꝫ ſi Pittacus ſtudioſus, ꝑpter hoc ⁊ alios neceſſe ſapientes. Qui vō ꝑ mediā figurā, ſemper ⁊ omnino ſolubilis,

¶ Non reprobatur oſtendens per primam figuram, ſed inſolubilis manet, nam coniectura fit ſignum ſi fuerit verum, ſed per vltimam reprobatur, ſed cur? qꝛ ipſa non ratiocinaṯ vniuerſale. Sed ſolubilis eſt ſi particulare ratiocinatur, ſed per aliquid mediū reprobatur, naꝫ ex duabus affirmatiuis nunq̄ in ſecunda perſpiceretur ſyllogiſmus coniugationis ſyllogiſtice.

¶ Nunq̄ eniꝫ fit ſyll's ita ſe habentibus terminis, non enim ſi pregnans pallida, pallida autē ⁊ hec/neceſſe pregnantem eſſe hanc.

¶ Nunq̄ fit ſyllogiſmus propoſitionibus exiſtētibus affirmatiuis in ſcđa figura. Neqꝫ enim ſi pariens pregnāſue eſt pallida, iam ⁊ ipſa parit ex neceſſitate.

¶ Uerum igitur in omnibus erit ſignis, differentias autem habent que dicte ſunt. Aut igitur ſic diuidendum ſignum.

¶ Vt diximus in omnibus figuris oſtēditur per ſignum oſtenſio. Habēt autē vt dictum eſt ꝙ in prima vera oſtēſio inſolubilis ſyllogiſmus eſt, ⁊ in ſecūda ſemper aſſyllogiſtica, in tertia aliquando qñ fuerint particularis.

¶ Horum vō medium veſtigium ſumenduꝫ. Ueſtigium nāqꝫ qđ ſcire facit aiunt eſſe.

¶ Diuiſionem ſigni facit ꝙ ſignum diuiditur in veſtigiū coniecturāue, ⁊ equiuocum ſignuꝫ. Aiunt autem illā eſſe coniecturam ꝙ ſignificat illud ꝙ ſcire facit.

¶ Tale autē maxime qđ mediuꝫ. Aut q̄ ex extremis ſignū dicendū, que vō ex medio veſtigium. Probabiliſſimum nāqꝫ ⁊ maxime verum/quod per primam figuram.

¶ Medium nunc dicit primam figuram, quia medius terminus hic directe ponitur, qđ vni ſubijciṯ ⁊ de altero predicatur. Illud vō ex extremis. Extrema dicit ſecūdā ⁊ tertiam figuram, qꝛ habēt medium terminū, vel vbiqꝫ predicatum, vel vbiqꝫ ſubiectū ꝙ debemus dicere ſignum. Illa autem ex medio proprium dixit figura coniecturam.

¶ DE COGNOSCENDA NATVRA.

Naturā vō cognoſcere poſſibile eſt, ſi qs det ſimul mutari corpus ⁊ animam, quecūqꝫ naturales paſſiones ſunt, qui enim fortaſſe muſicam didicit, mutauit animam in aliquo, verum paſſio hec non eſt ex ijs, que natura nobis inſunt, ſed quēadmodū ire ⁊ deſideria ex naturalib⁹ motibus. Si igitur ⁊ hoc datum fuerit ⁊ vnum vnius ſignū eſſe, ⁊ poſſimus accipere ꝓpriaꝫ vniuſcuiuſqꝫ generis paſſionem ⁊ ſignuꝫ, poterimus naturā cognoſcere. Si enim ſeorſuꝫ eſt alicui generi indiuiduo inexiſtens paſſio, vt leonibus fortitudo/neceſſe ⁊ ſignuꝫ eſſe aliquod. Simul nāqꝫ inuicē pati ſuppoſitū eſt, ⁊ ſit hoc/magnas extremitates habere, qđ ⁊ alijs ineſſe generibus non totis contingit.

¶ Quia dixit hoc ꝙ omnis demonſtrans per vnam triuꝫ figurarū oſtendit, hoc vult oſtēdere ꝙ etiaꝫ ſtudioſi nature per vnam trium figurarū oſtendunt, ſimul etiam mutari volunt corpora ⁊ animā ⁊ quecunqꝫ ſunt eoꝝ affectiones, ſi quid daret nobis ꝙ ſimul anima a corpore mutatur in affectionibus naturalibus, ceu aliquis diſcēdo muſicam ſuimet animam mutat, ſed muſica non eſt affectio naturalis, ſed vt ire ⁊ appetitus. Si ergo aliquis daret nobis quod vna tranſmutatur anima cum corpore, ⁊ poterimus accipere propriam vniuſcuiuſqꝫ formam poſſumus naturam cognoſcere, vt in leonibus ineſt fortitudo. Habet igitur ſignum, ſed quale hoc, ſit magnas habere extremitates. Si ergo videmus ꝙ aliquis hꝫ magnas extremitates, eſt fortis igitur, quia etiam leo habens magnas extremitates eſt fortis. Illud naturaꝫ cognoſcimus vniuſcuiuſqꝫ generis. Genus nunc vocauit abuſiue ſpeciem.

¶ Signum enim ita proprium eſt, quoniaꝫ totius generis ꝓpria eſt paſſio, ⁊ non ſolū propria, quēadmoduꝫ cōſueuimus dicere. Inerit igitur ⁊ in alio genere hoc, ⁊ homo erit for-

tis, ⁊ aliud aliqđ animal, habebit igitur ſignū. Unum enim vnius erat, ſi igitur hęc ſunt, ⁊ poterimus talia ſigna colligere in his animalibus, quę ſolum vnam aliquam paſſionem habent ꝓpriam, vnaquęqꝫ autem habet ſignum, quoniam neceſſe vnum habere. Poterimus naturam cognoſcere.

ℭ Nam peculiare ſignum ꝙ leonibus ineſt, ſit tale, quatenus ꝓpriuꝫ dicimus omni ſpeciei ineſt, non ſoli autē.

ℭ Oꝛ ſi duo habet ꝓpria totum genus, vt leo forte ⁊ cōmunicatiuum, quomodo cognoſcemus vtrum vtrius ſignū/ſeoꝛſum conſequentium ſignoꝛum.

ℭ Si autem ideꝫ habet duo ſigna, ⁊ non ſciuimus quale ſignum, qualis eſt paſſio conſiderabimus eadeꝫ ſigna ⁊ in alia ſpecie, vt ſit vnūquodqꝫ ſignum in alio ⁊ alio genere inuenimus ꝙ hoc ſignuꝫ huius paſſionis eſt, vt in leone. Si ineſt forte ⁊ cōmunicatiuum, quomodo cognoſcemus quid hoꝛum ſignum erat, nullo pacto habemus cognoſcere, vel hic ſolum alicui aliꝫ. Si auteꝫ aliꝫ vtraqꝫ non inſunt ſigna, ſed vnum ſolum, ⁊ ſi vnum eidem ineſt ſolum cognitum ſignum (leo fortis.) Ex natura hꝫ leo cōicatiuū ⁊ liberale, ⁊ non parat vt theſaurum ſibi nutrimenta.

ℭ An ſi alicui non toti ambo: ⁊ in quibus non totis vtrūqꝫ, quando hoc quideꝫ habeat/illud ꝟo non. Si enim fortis quidem, liberalis ꝟo non, habet autem ex duobus hoc, planuꝫ ꝙ ⁊ in leone hoc ſignum foꝛtitudinis.

ℭ Nullo pacto habemus oſtendere vel ſic ſi aliꝫ alicui nō omni ſpeciei inſit, ⁊ non ambo, vt in leone.

ℭ Eſt itaqꝫ naturam cognoſcere in prima figura medium conuerti cum primo extremo, ſupergredi ꝟo tertium ⁊ non conuerti, vt fortitudo a/extremitates magne in quo b, c/autem leo, cui igitur c/b/omni, ſed ⁊ aliꝭs, cui ꝟo b/⁊ a/omni ⁊ non pluribus/ſed conuertitur. Oꝛ ſi non/non erit vnum vnius ſignum.

ℭ Omnes naturę ſtudioſi oſtendentes per primam figuram oſtendūt. Sit igitur medius terminus in oſtendēdis ſic, ęqualiter maioꝛi extremo, maioꝛ rurſus medius minori vt non cōuertatur, vt foꝛtitudo maioꝛ terminus, extremitates magne medius, ⁊ ęqualiter maioꝛi vltimus terminus leo ⁊ particularioꝛ medio termino cui b/omni ipſuꝫ c/ideſt b/omni c, ſed etiā aliꝭs ipſum b, ſcilicet habere magnas extremitates, cui autē ſm primum omni, ideſt a/omni b, ⁊ non amplius a/de ſecundo vt ſecundum, de tertio ſed ęqualia ⁊ conuertuntur.

ℭ Explicit cōmentariuꝫ Ioānis Grāmatici cognomento Philoponi in Prioꝛa Ariſtotelis reſolutoꝛia, conuerſa e gręco nuper in Latinuꝫ a Guilelmo Doꝛotheo Veneto.

Series Chartarum.

✠ A B C D E F G H I K L M N O P.

✠ Vnica

P Duplex

Cęterę vero Ternę.

IN TENEBRIS FVLG